

А К А Д Е М И Я   Н А У К   С С С Р

Н. Я. МАРР

**ОПИСАНИЕ ГРУЗИНСКИХ РУКОПИСЕЙ
СИНАЙСКОГО МОНАСТЫРЯ**

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК СССР
МОСКВА • 1940 • ЛЕНИНГРАД

А К А Д Е М И Я   Н А У К   С С С Р

Н. Я. МАРР

**ОПИСАНИЕ ГРУЗИНСКИХ РУКОПИСЕЙ
СИНАЙСКОГО МОНАСТЫРЯ**

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК СССР
МОСКВА • 1940 • ЛЕНИНГРАД

Ответственный редактор акад. И. Ю. Крачковский

Редактор И. В. Мегрелидзе

Технический редактор К. А. Гранстрем

Сдано в набор 15 января 1932 г. — Подписано к печати 23 марта 1940 г.

Стр. I—XII + 1 — 276 + 25 табл.

Формат бум. 72 × 110 см. — 19⁵/₈ печ. л. — 20.78 уч.-авт. л. — 47 360 тип. зн. в л. — Тираж 1000
Ленгоризт № 1062. — АНИ № 203. — Заказ № 31

Типолитография Издательства Академии Наук СССР, Ленинград, В. О., 9 линия, 12

ОГЛАВЛЕНИЕ

	Стр.
Предисловие	V
Список опечаток и исправлений	X
[Слова и песнопения], рп. № 32—33 (Ц 83)	1
[Песнопения], рп. № 41	27
Псалтырь, рп. № 42 (Ц 3)	31
Житие св. Евфимия, рп. № 43 (Ц 75)	33
Толкование евангелий, рп. № 44 (Ц 79)	37
Житие св. Симеона Дивногольца, рп. № 46 (Ц 73)	45
[Цветная триодь], рп. № 47 (Ц 53)	53
[Песнопения святым в отдельные дни и месяцы], рп. № 49	59
Творения Иоанна Златоуста, рп. № 50 (Ц 84)	61
[Творения Иоанна Златоуста в извлечениях], рп. № 51 (Ц 85)	67
Жития святых, рп. № 52 (Ц 70)	74
[Литургия св. ап. Иакова. Чтения из евангелия Иоанна и Матфея], рп. № 53	76
[Службник; молитвы и освящения], рп. № 54	83
[Сборник песнопений святым], рп. № 56	90
Творения св. отцов, рп. 57 (Ц 86)	93
Апостол, рп. № 58	97
[Чин песнопений на «каждый» день круглый год], рп. № 59	99
Апостол, рп. № 60 (Ц 16)	107
[Службы св. мученикам], рп. № 61 (Ц 20?)	111
Жития святых, рп. № 62 (Ц 52?)	112
Евангельские чтения, рп. № 63 (Ц 13)	132
[Минеи], рп. № 64 (Ц 42)	135
[Песнопения и минеи], рп. № 65 (Ц 44)	141
[Требник и евангельские чтения], рп. № 66 (№ 37)	152
[Триодь цветная], рп. № 67 (Ц 55)	162
[Сборник духовного содержания], рп. № 68 (Ц 91)	171
[Часослов и часть цветной триоди], рп. 69 (Ц 26)	189
[Постная триодь и песнопения], рп. № 70 (Ц 57)	196
Жития святых, рп. № 71 (Ц 77)	205
[Евангельские и апостольские чтения], рп. № 81 (Ц 14)	214
[Псалмы и песнопения], рп. № 82 (Ц 68)	219
[Синаксарий], рп. № 83 (Ц 21)	231
[Поучения отцов церкви], рп. № 85 (Ц 90)	242
[Псалтырь], рп. № 86 (Ц 6)	247
[Часослов и триодь], рп. № 88	248
[Литургия], рп. № 89 (Ц 33 ?)	250
[Сборник: Святцы, о луне, заговоры и гадания], рп. № 90	251
[Жития святых], рп. № 91 (Ц 49?)	255
[Песнопения], рп. № 92 (Ц 27?)	264
[Фрагмент перечня грузинских рукописей], рп. № 1	267
[Песнопения], рп. № 93 (Ц 48)	268
[Песнопения], рп. № 94	269
[Минеи и песнопения], рп. № 95 (Ц 28)	271
[Паракалитон], рп. № 96	278

ПЕРЕЧЕНЬ ТАБЛИЦ

- I. Переплет (верхняя доска), рп. № 32—33 (см. стр. 1)
II. Переплет (нижняя доска), рп. № 32—33 (см. стр. 1)
III. Переплет (верхняя доска), рп. № 68 (см. стр. 171)
IV. Переплет (верхняя доска), рп. № 70 (см. стр. 196)
V. Орнамент в красках, рп. № 47 (см. стр. 53)
VI. Пергаментный лист, наклеенный на переплет, рп. № 32—33 (см. стр. 2)
VII. Л. 101в и 102а, рп. № 41 (см. стр. 27)
VIII. Л. 73, рп. № 64 (см. стр. 135; ср. стр. 264)
IX. Л. 37в (песнопение с нотными знаками), рп. № 65 (см. стр. 141)
X. Л. 24а (армянский палимпсест), рп. № 66 (см. стр. 153)
XI. Л. 203, рп. № 67 (см. стр. 163, прим. 2)
XII. Л. 1, рп. № 70 (см. стр. 196 и 197)
XIII. Л. 283в—284а, рп. № 92 (Образец квадратного письма; см. стр. 264)
XIV. Л. 390, рп. № 92 (Фрагмент библиотечного каталога; см. стр. 264—267)
XV. Л. 390а, рп. № 92 (Фрагмент библиотечного каталога; см. стр. 267)
XVI. Лл. 59 и 60, рп. № 32—33 (см. стр. 7)
XVII. Л. 213, рп. № 32—33 (Запись; см. стр. 22—23)
XVIII. Л. 214, рп. № 32—33 (Запись; см. стр. 23—24)
XIX. Лл. 99 и 100а, рп. № 43 (Образец письма жития св. Евфимия; см. стр. 33)
XX. Лл. 19в и 20а, рп. № 47 (Образец письма; см. стр. 53 и дальше)
XXI. Общий вид Синайского монастыря
XXII. Вход в монастырь
XXIII. Сад монастыря. Кактусы со спелыми плодами
XXIV. Моисеевы источники
XXV. Вид с монастырской крыши на монастырский сад и дорогу

СОКРАЩЕНИЯ

- АМИ — Агиографические материалы по грузинским рукописям Ивера. — ЗВО, т. XIII, вып. II—III.
ЗВО — Записки Восточного отделения Русского археологического общества
СПО — Сообщения Православного Палестинского общества.
ТР — Тексты и разыскания по армяно-грузинской филологии. Издание факультета Восточных языков С.-Петербургского Университета, под ред. Н. Я. Марра.
ХВ — Христианский Восток. Издание Российской Академии Наук, под ред. Н. Я. Марра.
Ц — Ал. Цагарели. Сведения о памятниках грузинской письменности, т. I, вып. II, СПб., 1898 г.
Л — Лист рукописи указанного номера
Ков. — Конец рукописи
Нач. — Начало рукописи
Рв. — Рукопись

ПРЕДИСЛОВИЕ

Как получилось настоящее описание рукописей? О том можно осведомиться из «Предварительного отчета о работах на Синае, веденных [мною] в сотрудничестве с Ив. Ал. Джаваховым [Джавахишвили] и в Иерусалиме [единолично] в поездку 1902 г. (апрель — ноябрь)».¹

Это была своего рода экспедиция, снаряженная Русским Палестинским обществом. Однако, поездка эта у меня наметилась после работы в Иверском монастыре на Афоне 1898 г. Выявились² «памятники древнейшей поры грузинской и армянской литератур, свидетели совместной еще церковной жизни армян и грузин». Нельзя было издавать афонские материалы без новых данных для пополнения, а особенно правильного освещения собранных в Ивере грузинских текстов. Проблема тогда была двоякая без расчленения, филологическая о связи грузин и армян в линии литературных течений христиан арабов и сирийцев и персов (также христиан), и лингвистическая с задачей опубликовать грамматику грузинского языка с использованием древнейшей датированной рукописи на Синае; на Синай меня сильно мамила рукопись, как оказалось, хрестоматия, сборник чтений 864 г. Нас было трое, византист А. А. Васильев и ближайший молодой сотрудник мой по специальности И. А. Джавахишвили. В начале общей программы занятий не было даже для двух представителей одной и той же языковой специальности, меня и И. А. Джавахишвили, моего ученика, но историка, тогда только что вернувшегося из Германии, где закончил успешно занятия у проф. Гарнака (Harnack), первоклассного специалиста по церковной истории. Потому, когда в «Предварительном отчете» мы пишем, что на Синае И. А. Джавахишвили думал прежде всего практиковаться в чтении рукописей (грузинского церковного письма), это касается лишь технической

---

¹ Отчет был читан 23 февраля 1903 г. в заседании Восточного отделения Русского Археологического общества и в том же году напечатан в «Сообщениях Русского Палестинского общества» [т. XIV, ч. II, стр. 1—51].

² Напечатано «с Афона были мною вывезены», разумеется, в списках, извлечениях, описаниях, а то можно подумать, что я вывез рукописи.

стороны дела. Византист-арабист, тогда редкое сочетание, А. А. Васильев, был занят также копированием арабского текста Истории Агапия Мембиджского, первой ее части по двум рукописям. Излишне здесь повторять дальнейшую судьбу названного арабского памятника, в работе над которым принимали участие три поколения лучших арабистов вместе с учителем В. Р. Розеном, и сообщать о доле участия А. А. Васильева в его разработке и о других собранных им же на Синае материалах. Использованные раньше в русских капитальных трудах по Сирии и Палестине, равно Византии, эти и сродные арабские тексты нашли выход в европейской мировой литературе, публикуясь в *Patrologia orientalis* [V, 4, Paris, 1909, première partie (I), VII, 4, seconde partie (I), VIII, 3, seconde partie (II), XI, 1—Paris, 1915, première partie (II)—Agapius de Menbidj; XVII, 5; XXIII, 3—*Jahya Ibn-Sa'id d'Antioche (al-Antaki)*].

Настоящий труд — чисто описательный — представляет интерес фактами языкового порядка. Местами даны более или менее пространные извлечения из нецелых древних памятников, сохранившихся в рукописях особой монастырской среды. Эта монастырская среда оставалась вне влияния позднее установившихся в Грузии национальных взглядов более позднего хозяйственного строительства, сменившего значимость различных областей грузинского царства.

К сожалению, описание захватывает лишь вторую половину грузинского собрания Синайской монастырской библиотеки. Эта часть была описана лично мною. Обстоятельства сложились так, что нам не было дано объединить принадлежащее известному грузинскому историку И. А. Джавахишвили описание первой половины в один цельный труд с моей частью. Все ссылки на рукописи первой половины пришлось выбросить. Пришлось устранить ряд ссылок на фотографии, палеографически ценные.

И все таки и в таком урезанном виде материал сохраняет значимость для специалистов.

[Н. Я. Марр].

Автограф вышеприведенного незаконченного предисловия хранится под шифром А 1269 в архиве акад. Н. Я. Марра в Институте Истории материальной культуры им. Н. Я. Марра Академии Наук СССР. Он написан в марте 1934 г., когда автор еще мог бороться с тяжелой болезнью. Наступившая 20 декабря 1934 года преждевременная смерть не дала ему закончить это предисловие, как не дала она ему завершить и ряд более крупных научных начинаний.

Публикуемый труд представляет собою описание целого ряда важнейших памятников духовной средневековой культуры грузинского народа. В частности, в нем представлены памятники агнографической и литургической литературы, церковной поэзии, материалы, относящиеся к аскетике, гомилетике и т. д. Эти памятники, привлекаемые автором зачастую в пространных извлечениях, ярко отражают в себе огромные достижения грузинских переводческих и грамматических школ, течения внутри их и т. п. Специальный интерес представляют записи писцов и переписчиков; они бросают свет на многие стороны кипучей жизни грузинских заграничных культурных центров, в первую очередь — синайского, свидетельствуют, вместе с прочими памятниками, о просветительной деятельности их живых представителей — ученых, литераторов, поэтов, об условиях труда технического персонала, обслуживавшего здесь скриптории.

Чтобы должным образом оценить значение издаваемого труда, достаточно вспомнить, что автор целеустремленно отбирал рукописи, подлинники которых «утрачены или известны в неудовлетворительных рецензиях» (см. Н. Я. Марр, Предварительный отчет, стр. 16), брал на учет преимущественно пергаментные и палимпсестные уникалы IX—XV вв., представляющие, помимо всего, и большой палеографический интерес, — соответствующий материал в образцах прилагается в таблицах к предлагаемой книге.

Ознакомление с заграничными фондами суццо не только относительное обогащение знаний, в частности, в области грузинской средневековости; оно задопняло огромный, казалось, ничем не задопнимый пробел в этой

области. Как известно, по условиям безграничной анархии, сопровождавшей процессы возникновения грузинского багратидского царства и всеобщего разорения грузинских земель, едва ли не главнейшие очаги грузинской культуры оказались за пределами страны (Афон, Иерусалим, Синай и т. п.), а культурное их наследие — с течением времени втуне лежащим под тяжелыми монастырскими замками, недоступным, в данном случае, для начинавших с прошлого столетия формироваться кадров кавказоведов.

Отсюда можно заключить, какое важное значение приобретали и приобретают труды Н. Я. Марра, делающие это заграничное культурное наследие достоянием широких масс.

Говоря об этого порядка трудах ученого, мы имеем в виду, в частности, следующие из них:

1) «Из поездки на Афон» (Журн. Мин. Нар. Просв., т. XXII, 1899, № 3, отд. 2, стр. 1—24), где дан предварительный обзор материалов, добытых в 1898 г. на Афоне;

2) «Агиографические материалы по грузинским рукописям Ивера (на Афоне)» (Записки Вост. Отд. Русск. археолог. Об-ва, т. XIII, вып. II—III, СПб., 1901, стр. 1—144);

3) «Мученичество 9-ти отроков колайцев» (Тексты и разыскания по армяно-грузинской филологии, кн. V, СПб., 1903);

4) «Антиох Стратиг. Пленение Иерусалима персами в 614 г.» (Тексты и разыскания..., кн. IX, СПб., 1909);

5) «Георгий Мерчул. Житие Григория Хандзтийского» (Тексты и разыскания..., кн. VII, СПб., 1907);

6) «Ագարն Դուարս մոնաստրիսամ Իւրսախմսա իմա» «Синодик Крестного монастыря в Иерусалиме» (Bibliotheca armeno-georgica, III, Petropoli, 1914);

7) «Le synaxaire géorgien. Patrologia orientalis, t. XIX, fasc. 5, Paris, 1926, где дано житие Степана. Все эти труды, как и ныне издаваемый, открывают непечатый источник как для истории, так и литературы, языкознания, истории духовной культуры и пр., причем, помимо грузиноведения, они в определенной мере удовлетворяют запросам арменистики, византиноведения, арабистики и т. д.

Листы 1—15 (стр. 1—240) были отпечатаны еще при жизни автора (1933), как издание 6. Палестинского Общества, председателем которого Н. Я. Марр тогда состоял; автором же были подписаны к печати листы 16—17 (стр. 241—276) и просмотрены и приняты приложенные снимки. Редакция имела возможность получать от автора нужные советы

и указания. При всем том, книга должна была выйти в свет «без серьезного... просмотра» ее со стороны автора (см. журн. «Проблемы истории докапиталистических обществ», изд. Гос. Акад. истор. матер. культуры, 1935, № 3—4, стр. 195).

По поручению Н. Я. Марра, авторскую корректуру держали А. А. Марр и В. Д. Дондуа; техническую корректуру правил И. Мегрелидзе (частично А. Кобахидзе); И. Мегрелидзе велось издание, отобраны приложенные иллюстрации, сличена часть текстов в отрывках с соответствующими фотоснимками из архива Н. Я. Марра и составлены оглавление, список опечаток и исправлений.

По причинам технического порядка (подготовка текста по частям, общее состояние копии, недостаток грузинского шрифта в типографии, в связи с этим печатание книги по частям, благодаря чему мы не имели возможности внести в нее позже замеченные опечатки и нужные исправления, см. стр. X—XII, и т. д.) настоящее издание не свободно от недосмотров и недочетов; в частности, разночтения, данные в сносках на стр. 25, соответственно относятся к 1—2, 7 и 8 строкам стр. 26; на стр. 111 значится № 61 (Ц ? 20) вм. № 61 (Ц 20 ?), а на стр. 112—№ 62 (? Ц 52) вм. № 62 (Ц 52 ?); точно так же на стр. 132—№ 63 (13) вм. № 63 (Ц 13), а на стр. 197—№ 70 (57) вм. № 70 (Ц 57); на стр. 97 (№ 58) в подзаголовке слово «Апостол» набрано текстовым шрифтом, а на стр. 107 то же слово в том же положении — заглавными буквами; в копии страницы рукописи пагинированы последовательно первыми двумя буквами русского алфавита *а* и *б*, в издании на стр. 1—9 *б* заменен латинской буквой *b*, а в последующей части книги — *B*; на стр. 86 за рубрикой 5) следует 7) вм. 6); непоследовательность наблюдается в употреблении «sic»; не систематически даны переводы отдельных имен; в нарушение системы, соблюдаемой в копии, в издании в грузинском тексте заглавные буквы заменили строчные, и т. д.; на табл. III сверху, где видно белое пятно, в оригинале читается имя «Гавриил» (см. стр. 171). Опiski писцов в текстах, как, напр., 7₁ ღლოჯოტქუძისანი вм. ღლოჯოტქუძისანი, 16₂ ძწოღეს გამწოღეს, 18₈ კოტანტინე გამწოტანტინე и др., или черточки над гласными, как, напр., 213₁₅ რაღცა გამწოღცა, 213₁₁ სწიპუწღეს გამწოღეს, и др., обычно оставляются без изменения, так как они встречаются в рукописях и подчеркнуты Н. Я. Марром.

И. В. Мегрелидзе.

СПИСОК ОПЕЧАТОК И ИСПРАВЛЕНИЙ

Страница и строка сверху	Напечатано	Следует читать
1 ₈	ა ვერაიეი	на вераиეი
2 _{1, 2}	139	147
2 ₄	(В. 83)	(В 83)
6 ₄	Евреи	Еврей
6 ₂	Фарисеи	Фарисеи
6 ₁₈	ღ	ღ
7 ₁₆	ოჯნარევესი	ოჯნარევესი
10 ₂ снизу	ეჯესსა	ეჯესსა
16 ₁₉	ოქროპირისაჲ	ოქროპირისაჲ
21 ₁₁	ღირმევენა	ღირ მევენა
22 ₁₀ снизу	აწრაყოთა	აწრეყოთა
22 ₇ »	თა. უღთა	თა. და უღთა
22 ₈ »	(113 b ²)	(213 b ³)
23 ₂₀	ღწვეთა თქვენთა	ღწვა თქნთა
23 ₂₈	(314a ¹)	(214a ¹)
24 ₁₁	(114a ²)	(214a ²)
24 ₁₈	წწ	წწ
24 ₆ снизу	ავ უღირსი	ავ მე უღირსი
31 ₁₃	ოცუჯან	ოცუჯან
[25 прич. см. в «Предисловии», стр. IX]		
36 ₂₀	წისციმად	წის ციმად
37 ₃	л. 163	л. 163
37 ₈	коезде	кое где
48 ₄ снизу	სახათა	სახითა
49 ₄ »	ღ	ღ
53 ₁₁	№ 47 В. 53)	№ 47 (В 53)
53 ₂₈	табл. № 11	табл. V
57 ₈	ღამესა	ღამესა
59 ₄ снизу	ეстрангело	эстрангело
60 ₁₇	28 ноября	28 ноября

Страница и строка сверху	Напечатано	Следует читать
68 ₄	თ რგმანეპისაგნ	თ რგმანეპისაგნ
68 ₁ <i>снизу</i>	თ ნუემწულ	თ ნუემწულ
71 ₁₈	წ ი	წ ი
72 ₁₁	მცერო	მცერო-
75 ₇ <i>снизу</i>	არაფალოს	მრავალოს
78 ₁₈	მოიქსენენ	მოიქსენენ
81	ამცხრ	ამცხრ
88 ₁₁	წმთავარნი	წმ თთავარნი
90 ₂₅	сборник	Сборник
90 ₂₆	сиронавказского	Сиронавказского.
92 ₁	სოლომონესი	სოლომონეთი
93 ₂₄	наковою	ковою
96 ₂₄	მა	ღა
98 ₁₉	ქიკს	ქიკს
98 ₂₁	წიგნი	წიგნი
98 ₂₁	ფილიპელთა	ფილიპელთა
100 ₁₀	Нины	Нины,
100 ₂₁	კროტეროს	პროტეროს
101 ₁₅	29)	29),
102 ₉	ღეტე	წმეტე
103 ₁₆	церковности	церковной жизни,
103 ₁₇	национальной	национальной
103 ₁₇	церковности	церкви
104 ₂₄	ელნი	ელნი
106 ₁₂ <i>снизу</i>	ნუფნო ასლის	ნუფნო ასლის
112 ₂₁	наличный	наличный
149 ₂₄	Atc.,	etc.,
141 ₁₁	, III a	III, a
145 ₈	J.	g)
145 ₂₀	მინეო	მანვეო
152 ₇	буквах(	буквах;
153 ₂₆	направо	направо
153 ₂₉	головою».	головою»).
158 ₅ <i>снизу</i>	კისკოპოზი	ეპისკოპოზი
159 ₈	ფესალონიკამ	ფესალონიკიკამ
159 ₈	კორინფიანამ	კორინფიანამ
159 ₈	ფილიპისიანამ	ფილიპიისიანამ
160 ₂₈	გლაგოვეჩენია	გლაგოვეჩენია
161 ₂	მადლითა	მადლითა

<i>Страница и строка сверху</i>	<i>Напечатано</i>	<i>Следует читать</i>
162 ₇	Филиппияням	Филиппийцам
162 ₁₂	попорядку	по порядку
163 ₈ снизу	одного	одного,
164 ₁₁	ღანს	ღანს
171 ₁₈	мелкого.	мелкого,
171 ₁₈	л. 119b.	л. 119b.,
172 ₁₆	ჰინაღ	ჰინაღ
176 ₂₅	Рассказывается	Рассказывается
178 ₂₂	ღ	ღ
189 ₇	внешняго	внешнего
100 ₁₀	начнается	начинается
100 ₄	богослова	Богослова
196 ₂₂	л. 225,	л. 225,
196 ₈ снизу	мешанное	мешаное
197 ₂₄	Подобающия	Подобающие
199 ₄	стихирях	стихирах
201 снизу	ღვეთი	ღთი
211 ₂₂	ეს	ეს
215 _{3, 22}	Евангелие	евангелие
219 ₄ снизу	досчатокожаном	досчато кожаном
220 ₄	и та,	и та
228 ₈	рождества	Рождества
231 ₁₈	поле,	поле
240 ₁ снизу	пасхе	пасхе ...

Рукопись на белом пергаменте, лл. 215, в досчатом с кожей переплете, разбитом вместе с рукописью на две половины (лл. 1—84 и 85—215). Кожа на лицевых сторонах досок с тиснением: крест в круге, круг в четырехугольной раме из крестиков. У досок две кожаные застёжки. Тиснение а *верхней* доске заслонено заплатою из кожи, но рисунок на ней сохранился ясней (см. табл. I). Размеры 24,3 × 20,3 см. Строк 24—27. Письмо церковное, инициальное двух почерков в два столбца, каждый столбец 18,2 × 6,2 см. В одном почерке буквы красивые, как отлитые, с твердыми полными линиями. Знаки препинания — точка, обыкновенно после каждого слова (энклитики — член, *ъбѣ* и т. п. — в счет не идут; опускается эта точка и в конце строк, когда последняя буква слова совершенно заполняет строку), выставляемая у верхнего конца буквы, двоеточие (:), в конце предложений, часто строк, обыкновенно наклонное (.), и троеточие, с тем же значением, представляющее соединение верхней точки с двоеточием (:·). Другим почерком параллельным, сравнительно с более толстыми линиями, но менее уверенными, писаны листы 54b—70a, 100b—106b, 120b—141b; в нем знаки препинания двоеточие (:) и троеточие обыкновенного вида (:·).

Украшений нет кроме обычного во всех рукописях употребления красной киновари в заглавиях и в начальных буквах статей, в последних случаях весьма умеренно. Встречаются знаки ✕ (три, один под другим, в начале отдела, один в начале статьи) и ^o, так, напр., против начала *Мученичества Стефана* (л. 56a¹).

Орфография выдержанная, архаичная.

Обыкновенно снабжать листы с началами статей кожаными «палочками» встречаем и в этой рукописи.

Время — 864 г. Переплетчик — Иоани.

Рукопись составлена по обыкновенно из тетрадей по восьми листов, причем нумерация на последнем листе выставляется наверху страницы. Рукопись дефектна: в начале недостает двух листов первой тетради. В середине между лл. 84 и 85 недостает 16 тетрадей (12—27) полностью, двух листов

11-ой тетради и 7 листов 28 тетради. Итак, всего не хватает 139 лл. (2 + 136 + 2 + 7 = 139). Из них часть оказалась в рп. 57, в которой имеем полностью тетради 12—18 (лл. 1—56) и четыре листа 19-ой тетради (лл. 57—60). В рукописи № 32 + 33 (Ц. 83) в конце концов не хватает все же еще 79 лл., именно двух листов одиннадцатой тетради, четырех листов двенадцатой тетради, семи листов в двадцать восьмой тетради и восьмью тетрадей полностью (2 + 2 + 64 + 4 + 7 = 79). Каждая тетрадь по 8 листов имеет пагинацию по обыкновению в начале, на верхнем поле, и в конце, на нижнем поле. 44-ая тетрадь не имеет пагинации на последней восьмой странице, за которою в рукописи следуют еще два листа, или надо признать исчезновение последнего ее листа, равно в таком случае первого листа 45-ой тетради.

От времени белый пергамент получил желтый палет, а от частого пользования листы засалены, особенно у боковых полей, совершенно почерневших у краев в нижних половинах.

Доски перевета снизу оклеены пергаментными листами с сирийским текстом (крупное естрангело, табл. VI): лист на нижней доске с яснее сохранившимся текстом имеет обычную арабскую надпись, предохраняющую собственность сирийского монастыря от похищения.

Содержит:

1) : თ ა ო : მ რ ტ ს : : : გ ე : : : : :

სკოტენი : ხრბსნი : თქლი წდისა : გრიგოლი : ნეოკესარიელ . : ეპისკოპოსისა : წმინსთურ : წდის . დთის . მშდის

лл. 1a — 6a

Нач. :

დღეს სკელისთა . განწეობილებითა . კალობანი . ბრწყინვალე . იქმნებთან . და . სათელი . იგი . ქს . მოსოჯლისა . მოწმომოჯნეთა . გამოკუბრწყინდებინ .

დღეს . მხაროჯლი . იგი . არს . წნი . ქს . სიმართლისა . იგი მისს . ბრწყინვალითა . სათლითა . გამოკუბრწყინდა . წნი . და მოწმომოჯნეთა . კონებანი . განსათლნა :

Коп. :

წჳქმმარიტად . კილობანი . არს . წა . ქდწლი . შინა . გან და კარესე . განწმომოჯნელი . თქრომთა . წნი იგი თავადი . საფასს . სწმდსა დიტიან :

აღდგე . თთ . წაღთოკან . მამისათა . წა აღდგინო . დტემოჯლი . სათესვი . პირველ . შექმნოჯლი . აღამი : ამას . დთ . ეგედებოდა წი იგი . მისკან . აღმოცტნებად ი . . .

2) შეორს . თქლი მისიე . წმინს : თურ :

лл. 6a — 15a

ნაყ.:

დღესასწაულთა. ელოთ. და გალობათამ. ჟერარს. ღწ. და. მსგავსად, მსხვერპლთა. შეწირვად. ღთისა: ხ ოჯშირადღწს. სარებაჲ ესე. წდისა. ღთის მშობელისაჲ: რღ იგი. მთავარ. ანგელოზისა. მისგან. მისა. მიმართ. ითქოვა:

ნონ.:

თენის. იტემების. ძღ. რწი შენ კორციელად. ჭშეე: დიდებოჯლ არს. სლი წდ. რწ მოჯტელსა. შესსა. შობაჲ. იგი. მეოჯჟისა. დედისაჲ. მადოჯაწებით. განაგო:

რწ შწ. მიერ. მიმადლებოჯლო. (15ა²) სსმებაჲ. წდ. და ერთი არსებაჲ. სოჯლსა. ეოჯაწების: შესთანსა. წწცა. დირს. შეეენ. მოღებად. სრჯოლისა. შწისა. მადლისა: ქე ეჯმს. მიერ. ოღლისა წწისა. რღლისა. თანსა. შოჯნის. მამისა. ღბა. წღით. და თაყოჯანისა. სჯტემელით. სღით. აწ. და მწ და ოჯკოჯნითი. ოჯე. ამენ: 3) მისიეე. თქლი: შესამღ:

ნ. 15ა² — 23ა²

ნაყ.:

რეს. მოფიკსენი. ევამსი. იგი. ოჯრჩებაჲ. ვცრემლოლოდი: და რეს. ვიხილი. ნაყოფი. იგი. მწმისი. ეღდ. განგახლდი.:

ოჯკოჯდაო. ნათესაფით. ოჯხილაო. სიკეთითა. : შირეელ. სოჯკოჯნეთა. ნათელი. ნათლისგან. ღთისგან. მამისა იშეე. ძღ ღდ: და სიტყოჯაჲ. რაჲ. იყავ. კორცნი შეიძოესენ. ქღწღისაგწ წდისა: (15ბ) მწმისა რწ კელითა. შენითა. წღითა შექმნული ადამი. ეღდ. განახლო.

ნონ.:

აქა სსმებისა. წდისა იგი. სარდოჯმლოჲ. მთავარ. ანგელოზისა. მიერ. წწსა. ქწღსა. გამოეცხდა: მსგავსად. სსხრებისა. ეღ სლი წდ. მოფიდეს. შწ წა. და ძალი. მადლისაჲ. გუარფიდეს შწ: და შობილი. იგი. წდ. ძღ ღთისაჲ: მისა. ღბა და ზატოფი და სიმტკიცღ. და თაყოჯანისტემაჲ. ოჯკოჯნითი. ოჯდე: ამენ: —:

4) სკთწვი თქოჯმლო. წდისა. ანთი. ზწატროს. ბასტრელ. ეპკწდ. წდისა. ღთის მშობლისაჯს. და ზაქარიაჲს. დადოჯმებისთჯს: —

ნ. 23ბ¹ — 50ბ¹.

ნაყ.:

ნაშობი. დედათაჲ. არგინ არს. ოჯჟროჲს. იოვანწსა. რწ სიტყოჯამან მაცხოფრისამან. გოჯაოჯაწეს ესე წწ:

ნონ.:

რწ ამას. იტყოდი. კწღწს. ოწი ღწ. იწღლისაჲ: ხ მე ვიტეე. კწღწს ღწ ქრისტიანეთაჲ:

(31ბ¹) რწ მისა. შოჯენისა ღბა და. ზატოფი. ოჯკოჯნითი ოჯე ამენ:

5) სკთხნი. წდისა ქწს შობისგანი: თქლი: წდისა ათანასი ალექსანდრელ. მთწ.

ეპქსა. ვრ კატ. იქმსა. რნი. წნი იჯ ქწ. და რ ღთს მშლი მს ქლწლი. მრშ.
და რ იშვა მისგ ღი. და იგივე. კაცი:

მ. 30b¹ — 40a¹

Нач.:

საიდოულოსა. ოჯცხოსა. და დიდებოჯლს. ვხედავ. მწეემსნი სსმენელთა.
ჩემთა. ოხრინა. არამ. ოჯდაბნოსა. ქადაგებენ. სასარებასა ად ზეცისასა. აქებენ.
გლბსა: ანგლზნი. დადაგებენ. მთავარ ანგლზნი. გლბენ: აქებენ. ქერბნი
ადიდებენ სერაბინნი: ეი დაბადებოჯლი დღსწლბს რ ღა ხედევენ. ქენსა შა. და
კატსა. ცათა. შინა: ქოჯესგნელსა. ზესგნელად. განგებოჯლებით და ზესგნელსა.
ქოჯესგნელად გტო მოყოჯარბით:

Кон.:

რ არა. ჭრწმენა. იგი. წარმართთა. არცა. ჭოჯრიათა. არცა. საშობსა მწვა-
ლებელთასა. ვღღნი იგი. გამოოჯოჯებელად. და ოჯენებელად შეგს:

ამისთჯს. ვნებოჯლისგან კორცისა. მოფიდა. და ოჯენებელითა მით. ვნე-
ბოჯლი. კორცი დამარსა:

(40a¹) ამისთჯს თაყოჯანისგცემთ. წღღისა. მარიამისგან. შობილსა. იჯ ქესა.
ღა. ჩნსა: რღღისა. შოჯენის. ღბა. და. ზატიფი. მამისა. და ძისა. და წღღისა.
სღღისა. აწ და. მს და ოჯნთი: ოჯე: ამენ:

6) ნეტარისა. შროკლწსი. კსტნტნლ. ეპქსა ღთის. მშლისათჯს: თქლი:

მ. 40a¹ — 45a

Нач.:

ქაღწოჯლისა. გრებაა. დღეს. მოოჯწესს. ენასა. ჩნსა. ძმანო. ქებად: და
მოწეგნოჯლი ესე. დღესსწოჯლისაა. ამის. სარგებლის. მომატოჯებულ.
იქმნების: და ოჯფრომსდა. ჭემმარიტად. სიწმიდისაა. აქოჯს. ხატი. ნათესა-
გისათჯს. დედათაჰსაჰსა. სიქადოჯლი:

რ ღსა. ესე. დღეს ადგაზროჯლებთ დღესსწოჯლსა. ღბა. დედათაა. არს:

(40a²) მისთ ს. რღღ იგი უამერო. დედა იყო. და ქაღწოჯლი:

მოოჯწდომელი. გრებაა. დღესსწოჯლებისა:

რ აჯა. ესერა. ქენა. და. ზღოჯაა. ზატიფსტემს. ქლწლსა. მრშ: ზღოჯამან.
ზოჯრგი. თჯსი. განოჯმარტა. დედათაგან: და ქენმს. კოჯაღნი შა მავაღთანი:
წაროჯმართნა. დაოჯბგოჯებელად:

Кон.:

რ კელისა. გჯრგჯჩი. დაიდგა და ეკალთაა იგი. დაჯჯსნა. ზატიფი: იგივე წია-
ღთა. მამისთა იყო. და წიაღთა ქლწღისათა. და ქლწღბისა. კლიტწ. არა. გან-
ხეთქა. რღღ იყო. და ესრტთ სსმო. მსგან. გამოფიდა. და კერევე. იშვა: ვა
მოჯცღელსა. შევიდა და ოჯკრწნელად. გამოფიდა:

სიტყჯსა. მისებრ. ესეკიეღ წწწღისა ვა იტყჯს: და მომაქცია მე რწ.
გზსა მს. ბჯისა მის წმიდათაჰსა. აღმოსავაღად. და იყო იგი, დაკმოჯლი:

და მრქოჯა მე ოწ. ძეო. კატისო. ბჭჭ ესე. იუო. დაკმოჯლ. და არა. განედოს (45ა¹) ესე. არცა. განვინ. ვიდეს მიერ. : რ ოწ დი. მხოლოა. შევიდეს. და იგი. თავადი. გამოვიდეს : და იუო. ბჭჭ იგი. დაკმოჯლ :

აჭა ესერა. განხინება. ქმნოჯლი. წდნსა ღთის მშობელისა, მრშისი : დასცხერინ. ამიერიოჯან. ყი ცილობაჲ : და ჩწ. წთა მიერ. წიგნთა. მოძლოჯრები-სათა. განხათლდებოდიოთ. რა სსოჯოჯეველსა. ცათასა. მიწეწანდ. ღირს. ვიქმნეთ. ქწს იჯს მიერ. ოწლისა ჩწისა. რწლისაჲ არს. დბა. და ძალი მამისაჲ. და ძისაჲ. და სწლისა. წდნსაჲ. აწ და მწ და ოკწთი. ოკჯღე. ამენ :

7) თქლი. წდნსა. და ნეტარისა მამისა. ჩწისა : ეტჯოჯანე ეჯჯრელ. მთავარ. ემსჯჰოსისაჲ. რ ი კოსტანტინე დედაქალაქისა. იწამა (45ა²) სარწმოჯნოები-სათჯს. წდნსა მდს. ქლწლისა მრშისთჯს : რ ამისჯან. კორციელ იქმნა ო ი ჩწნი. იჯ ქწ. ძჭ ღთისაჲ

ჟა. 45ა² — 54ა¹

Нач. :

ღი არა სადავის. ოჯხილაჯს. ად რღი იგი არს. წიადთა მამისათა. მან იცის. იგი. მამან. ძჭ, იცის. და ქემწ მამაჲ. და სწლი. წა. მათთანა. შეუოთილ არს. :

ესე. მამაჲ. და ძჭ. და სწლი. წა. არა. განუოთილ. ნოჯ იუოთინ. : ად ერთ. სამება. წმიდა. ერთ. ძალ. ერთ. კელმწიოება. ერთ ოჯთლეება. ერთ. მთავრობა. : რ ი პირველ. ყლთა სოჯკოჯნეთასა იუო. და იუოს. და. არს :

რ ი. წდნსა. და ტრედისა. მრშისჯან. იშვა : ოჯკოჯანაჲსჯეღთა. ყშთა ჩწ კაცთათჯს. და ჩწისა ცხოფრებისათჯს. ჟერ იჩინა. კორცთა ამათ. ჩწთა. შესსწაჲ ძემან :

Кон.

ეკრძალენით. კეთილად. ნოჯ ოჯკოჯე. ვინმე. ერთად. შერწყოჯას ღთებჲ : ად წა სამებაჲ. სროჯლი : მამაჲ სროჯლი. ძჭ სროჯლი. სწლი წა სროჯლი :

ერთი. ღი. და ერთ ღთება რწლისა. შოჯენის. დბა. და მატეიგი. და ძალი. და თაყნის ცუმად. მამისა და ძისა. და სწლისა. წდნსა. აწ და მწ და ოჯკოჯნითი. ოკკ : ამენ :-: ესე. საკითხეგი : ქწს შობასა. და განცხდებასა. და წრბსა : შეეტყოჯების. თოჯ გინდეს. ამსახოჯრო :

8) თა. დგნწრსა : გე : წდნსა იაგბ. მტქწლისა. და ძმისა ოწლისა : სკთხეგი :

ჟა. 54ა¹ — 56ა²

Нач. :

და იუო. რწს წბითა. ოწლისათა. ჩწისა. იჯ ქწსითა სცვალებდა. ტაძარსა მას. რ ი იუო. იწღმსა. კათოლიკედ. ეკლესიად : იაკობ რწლსა. წოდებოჯლ იუო. ძმად. ოწლისა : და ესე იუო პირველ. ემსკოჯოსი იეროჯსალემს. და წოდებოჯ-ლიუო. ყწლისჯან. ერისა. იაკობ. მართალი :

რ მრგაღთა. მწფეთა ოწლისათა. ერქოჯა. იაკობ : წ ესე იუო. ძმად. ოწლი-საჲ და სსოაჲთ. გან. დედისა. თჯსისაჲთ. წდაჲ იუო : ღჯნოა, და თაფლოჯჭი.

არს ესრუა და მშოჯმინგიერისაგანი. არა ეჭამა და მასჯლი არა აღსრუჯლიყო-
თაგსა მისსა: და ზეთი არა ეც (54 a²) და აბანოდ არა მივიდის: და ესე მარ-
ტლად შევიდოდა ტაძრად სიწმიდესა მას:

Евреи, книжники и фарисеи, убеждают Иакова подняться на башню (გოდლო) перед народом, собравшимся на пасху (პასექისა), и громко учить. Он проповедует Христа, и тогда книжники и фарисеи сбрасывают его с башни. Он остается в живых. Толпу образумывает один из священников (მღვდელთაგანი), из сыновей Рехавა (რეჰაბისთა), сына Рехавина (რეჰაბინისი), о котором упоминает пророк Иеремия: Но один стиральщик (სამოსლისა მრცხელი) убивает ударом палки (ძელი).

კონ.:

და მან წამა ჭეშმარიტად. ჭოჯრიათა მიმართ. და წარმართთა: ძესთჳს
რ'ლ არს ქ'ლ: და მასლობუად მათვე დღეთა შინა. სპასიონი ვინმე განსაკრგებუ-
ლი კაცი მოვიდა. და მოიცივნა ჭოჯრიათა: და ესრც'თ განოჯცხადებდა: სიმარ-
თლესა ნეტარისა იაკობისა: და ჭოჯრიათაგანნიცა ბრძენნი აღბდს მას: და
იტყოდეს. ვ'დ ამისთჳს. ამისთ'ს მწრთულ მოცივნა იწ'ში. ვესპასიონისა მიერ. და
არათოჯ. სჯთ რამე იყო: მათა: შემთხოჯვამ ესე: ვ'დ ამისთჳს რ' მიეფნეს
კელნი მათნი მართლისა მის წ'ა წარმდებებით: (56 a¹) რ'ლისა იოსებცა წადიერ
იქმნა დაწერად: ესე ვ'რმცა შემთხოჯვამ. შემთხოჯვის ჭოჯრიათა. მოჯრის
საძიებუად: იაკობის მართლისა: რ'ი იყო ძამა ძესი რ'ლ არს ქ'ე: რ' მართლო
იგი და მართლმადიდებელი. მოკლეს ჭოჯრიათა:

და ესე ვ'რი ესე შემთხოჯვამ. ნეტარისა მისთჳს. და მართლისა. იაკო-
ბისთჳს. შემთხვა ჭოჯრიათა: რ'იცა რაწინარს'ს კათოლიკეთა ებისტოლეთა დაი-
წერა: და ესე არს. წამებამ წ'ლისა იაკობისი:

რ'ი იქმნა წინამთ ებისკოპოს და დაჯდა საყდართა წ'ლისა ქლქისა იწმისთა.
რ'ი წოდებოჯლიყო. ძმად რ'ისა: და მართალ საქმიით თჳსითა: რ'ლისა და არს ღბა
მამისა. და ძისა. და ს'ლისა წ'ლისა: აწ და მ'ს და რ'ეთი რ'ეე არს:—

9) წამებამ წ'ლისა სტეფანს'სი

II. 56 a¹ — 59 b²

Нач.:

დღეთა მათ პილატს'სთა: მეოთხისა კელმწიფებისთა: ანამსა და კაიას
(56 a²) ფამსა მღვდელთ მოძღოჯართამსა:—

წელსა 'ჰკათროჯამეტეს' მასვე უამსა. განკაცებასა. რ'ისა ჩ'ნისა ძ'ჯ ქ'ლსსა:
მწრთულ გამოძიებამ იყო' ფარისეველთა?.. და სადოჯკველთამ რ'ნი არიან
ცასა ქოჯეჰე:—ზრახვა ვეეს. და თქ'ს. ვ'დ აღდგა დაფლოჯლი იგი: და გოჯეჩოჯენეს
ჩ'ნ მკოჯდრნი რ'ი ჩ'ნცა რაწყოდეთ:— და რ'ლნიმე იტყოდეს' მწვალებელი
არს:— და რ'ლთამე თქოჯეს გამოჩნდა მშია რ'ლსა ჭქ'ნ ქ'ე:

¹ Написано.

მათჳმთა ვა ვამოთარგმანებდეს' წიგნნი აღოოჯოქოჯმისანი და წწელთანი: და შემდგომნი წიგნნი: წ ვერვინ თქოჯა მისოჯს. ვდ დედაკაცისგან. იშვა იგი:-- მას ჟამსა აღვინმე დჯა შ ს ზრახვასა მას შჯოჯლის მასწავლეი: რ ლსა სსხელი ერქოჯა სტეფანე:

კოი.:

და თავსა მისსა ზა იყო ჯი და ფდ ბრწეინვალებითა მისითა ვერ განვიტდიდ ხატსა მას მისსა:

და ამის ელისა შემდგომად ვიხილენ ეტლნი ტეცხლისანი: და ვიხილე მთ ზა მჯდომარსწ წა სტფენე და ესრსთ აღიუფანეს იგი რ ლისა ჩნისა იჯ ქსსსა: რ ლისაჲ აჩს დბჲ და ჰატევი რკი რკე ამენ:

10) ზოვნაჲ წ დისა სტფენსნი რჩეოჯლისა მის მსახოჯრისაჲ და ჰირველ მწმისაჲ
II. 59b² - 67a¹

ნაყ.:

რ ლნი ხართ ქალაქთა შინა და დაბნებსა წნი და ღთის მსახოჯრნი რ ლნი სიმენესა შინა ხართ ეპისკოპოსნი და ხოჯცესნი. და ერთ ბამად ელთა მორწომოჯნეთა ქე იჯს მიმართთა მსახოჯრთ ეკლესიისათა და ძმათა მარტო მოოფთა:

ლოჯკიანე სსწყოლობელი (60a¹) და ოჯნარჩევეკი ელთაჲ რ ლისა მიერ გიკითხვე:

ქველის მოქმედმან და კაცთ მოყოჯარემან ღნ ინება: რა ოჯმეტსსად აღა მადლოს რქაჲ ცხებოჯლისა თვისისაჲ რ ლ აჩს ქადაგბჲ სწრბისაჲ.:

კოი.:

და ამისსა შემდგომად ვაოჯწეე წსა მას ეპკპსსა: და შთამოვიდა იგი და ორნი ეპკპსნი სხოჯანი მისთანა და ვწრ იხილეს განეხარეს დიდად ფდ: და წარიდეს წა სტფენე წდ დ ქლქდ იწმდ და დადგეს წსა სიონს: და შეკრბეს და აღაშწესენ ერთბამად საყოფელი დიქსთათჯს ძოჯალთა სტეფანსსთა:

რ ლისაჲ აჩს დბჲ და ძლიერებაჲ: აწ და მს და რკი რკე ამენ:

11) თა იანვარსა : ა წ დისა ბასილისი : სიტყე ბასილი მთავარ ეპსკპსისათჯს: II. 67a¹ - 68b¹

ნაყ.:

და იყო მათ დღეთა შინა აღძრვაჲ მწვალებელთაჲ მართლმორწომოჯნეთა ზა: რ იტყოდეს შეფისა თჯსცა ვდ არიანოს აჩს: და მოვიდეს არიანოსნი: (67a²) სარჩელად წ დისა ბასილი ეპკპსსა: და ეტყოდეს მას კათოლიკე ეკლესიისათჯს კესარია. კაბადოჯიისა ვდ ჩნი აჩსო და შენ რამასათჯს გიბურია: წ რგი მიოჯტებდა სიტყოჯათა მათთაებრ:

კოი.:

მაშინ სირცხველოჯლ იქმნა არიოს და ელნი მოწაფენი მისნი: და ვერდარავინ იკადრა სიტყუს გებად წ დისა ბასილისა მაცდილობელთაგან მან: რ სოჯლი წა დაძკვდრებოჯლ იყო მისთანა მდწ რ ლსა ჭმოჯენის დბჲ ოკით რკე ამენ:

12) : ბ : სიტყუაჲა ბასილისიგუე :

II. 68b¹ — 70a²

Нач. :

და იყო ვინმე ჭოჯრიაჲ მაცლიობელი რ^ი შ^დს წინა აღოჯდგებოდა ქრისტიანეთა : (68b²) ესე მრავალ გზის მოვიდეს წ^დისა ეპსკ^პსისა და გამოეძიებნ მისთანა სიტყუაჲსა შოჯრელისა და წ^დწ^დელთასა : არათოჯ სარწმოჯნოებისათჲს ა^ნდ კლამისათჲს და სიტყუთა ლაღვისათა ეშჳინ მას : და აცილობნ ქ^ტს^სთჲს :

Кон. :

მასინ ყ^დელთა მათ ჭოჯრიათა ჭ^ტწ^მენა და სიმრავლეს წარმართთასა : და ნათელ იდეს სახელთა რ^ლისა ჩ^ნისა ი^ჯ ქ^ტს^სითა და ადიდებდეს ი^დთსა :

წ^დ წ^და ეპ^სკ^პსი ჭმადლობდა მომცემელსა მადლისას რ^ნ ყვის საკჯრველი მსო^ლლამან : რ^ლისაჲ არს. დ^ბჲ და ძ^{ლი} რ^კი რ^კე ა^ნ : —

13) სკ^ტთფნი. წ^დისა. გნც^ნდბისანი : თქ^{ლი} : წ^დისა. და ნ^ტტრისა. მამისა. ჩ^ნისა. ი^რფნე. მთავარ. ეპ^სკ^პსისაჲ გოსტანტინეპოგელისაჲ ნ^ტლის დ^ბისათჲს ჩ^ნისა : ი^ჯ ქ^ტს^სა :

II. 70b¹ — 72b¹

Нач. :

დასაბამი სახარებისაჲ. სასოჯუეველისათჲს. ცათამსა. არს. დღენდელი ესე : წ^და დღესსწოჯლი. და აღთქოჯამა. გოჯაქოჯს ცხოვრებისა საოჯკოჯნოჲსაჲ. მისმიერ. რ^ნცა იგი. გამოგჯჩინა. კეთილი სარწმოჯნოებაჲ. და გამოგჯბწყინა. ოჯკოჯდაგებაჲ : დღეს. დღესსასწოჯლობს. ყ^ი სოჯველი. და შატვისცემს. ეკლესიაჲ :

Кон. :

ამიერიტოჯან ჩ^ნცა. მათ. ქერობინთა თანა ვისარებდეთ დღენდელსა (72b) ამას. დღესა. და ვიტყოდი. წ^დწ^დელისა მის თანა და ვთქოჯათ. გ^დ ესე არს დღ^ტ. რ^ლ ქმნა რ^ნ. ვისარებდეთ. და ვიშოჯებდეთ. ამას. შინა : რ^ა ყ^დელსა ყ^მსა მტკიცედ. დადგენ. ფერკნი ჩ^ნნი სიწოჯველსა. ეკლესიასა. შინა. შ^დს. ვაკოჯრთხევედეთ. მამასა და ძესა. და წ^სა ს^ლსა. აწ^{და} მ^ს და რ^კნთი რ^კე : ა^ნ :

14) : ბ : იოჯანე : ოქროპირისაჲ : ნთლის : ღებისა თჲსვე :

II. 72b¹ — 74b²

Нач. :

რ^ნ ჩ^ნ მან. ი^ჯქ^ნ. ოდეს იგი იხილა. დედაკაცი სამარტული. ჟოჯრდმოჯლსა. მას. ზ^ა : არათოჯ. მარტოდ. ყოფაჲ იგი. დედაკაცისაჲ მის. შერად ჭრაცხა ა^ნდ სწოჯლადცა. მოჯწოდა. და დადებოჯლსა. მას. მისმიერ. სარწმოჯნოებასა. ოჯწვეება : და გარდამატებოჯლსა. მას ბოჯნებისა. სიბრძნით ოჯთხრობდა :

Кон. :

აწ^ი იოჯან. განმზადებაჲ. ჩ^ნი მოღებად. გჯრჯუნსა მას. სარწმოჯნოებისა :

და ოჯხილაგსა. სარწმომოჯნობასა. თოჯალითა. ხედგ (75b²) ად: ღირსმცა ვარს.
დამკვდრებად ცნობრებასა მას. სოჯკოჯნესა:

ქ^ლს. იჯახ მიერ. ო^ლისა ჩ^ნისა. ო^ლისა. დ^ბე. ს^ლით წ^ლითოჯრთ. აწ და
მ^ს. და ოჯკოჯნ^თი ო^კე. ამენ:

15) : გ : თქლი : მისივე : ნათლისღებისათჳს ო^ლისა ჩ^ნისა. იჯ ქ^ლსა :

II. 74b² — 77b²

Нач.:

და ვა და. ვეღნი. შოჯენიერნი. და სავსენი. ყოჯავილითა. ოქროფერიითა.
შემკოჯლნი: და ვა ხენი. შოჯ ნიერად. შემოქსიღნი. ფოჯრცლითა. და სადგოჯრნი.
მფრინველთა. სოჯლსელ. მკომობარეთანი:

რ^ლთა იგი. სმენითა. ყოჯრნი. კატანი. განაცხრგნიან. და თოჯღნი. ოღეს
იგი გამოყოფინის. მ^სწ ადგილთა მათ:

Кон.:

აწ მოვედით. საყოჯარელნო. და ჩ^ნცა. ყ^ლთა. დ^ბე მისა შევწოროთ: ვა
პავლე. მოცოქოჯლმან. გოჯასწავა: და ვთქოჯათ. მადლი. და გამოკოჯთქოჯმელთა
მათ. ნიჭთა. მისთა: და ო^ლიგი: კ^ე. გოჯესმა. ესე არს. ძ^ს. ჩემი საყოჯარელი.
მამისაგან ს^ლით. წ^ლითოჯრთ: თყოჯანის ვსცემთ. და ვადიდებდეთ. მამასა. და
ქესა. და წ^ლსა. ს^ლსა. აწ და მ^ს. და ოჯკენთი. ო^კე. ამენ:

16) : დ : თქმლი. კჯრიღელსი. ნათლისღებისათჳს. ო^ლისა. ჩ^ნისა : იჯ ქ^ლსა :

II. 77b² — 84b²

Нач.:

იხარებდინ ცანი და გაღობდინ. ქ^ლუნა. მათოჯს. (78a¹) ო^ლნი იგი სსოჯრე-
ბითა მით. ბანადარნიან. და განწმედადარნიან. საპკოჯრებელითა მით. ცნობისაათა.
და ძალითა მით. ვნებისა მისებრ. ო^ლსა იგი. ოჯსოჯპითა და ლერწმითა ასოჯეს.
და ძალნი ცათანი. იხარებდეს.

და ო^ლნი იგი. სოჯღნი. მოსლვად არიან. ზეცისას მას სიძესა. შეერთე-
ბოდეთ:

Слово это без конца за утратою двух листов 11-ой тетради
рукописи.

Наличный конец:

აწ ოჯკოჯე. განოჯ მ^სადე. თავისა შენისა. (84b²) ჭოჯრჭელი. რა იქმნე.
შვილ. ღ^თის. და მ^კდრ. ღ^თისა მიერ: ოჯკოჯეთოჯ. ეგრ^სთ. განჭმ^სადო. თავი
შ^წი. რა მიცაიღო:

და თოჯ. სარწმომოჯნობით. მოსოჯალ. რა სარწმომოჯნოცა. იქმნე: განი-

შოგრე. ძოჯელი იგი. კაცი ნეფსით. თვისით. ეი რაჲცა გბქმნიე. გინათოჯ სიძვამ. გინათოჯ. სხოჯამ რამე. ანაწმიდეხამ. შეინანე. და მოკეტეოს:

ანარამ. რუფრომს. ცოდვას ანს. ჯრცოჯმის. ქჭსის. და ამის. განმწმე-
დელი. ნათლის. ღებამ ანს: რნი იგი. მოჯჯდეს ჰეტრეს. სმათასნი. და ეტ-
ყოდა. მათ. რლთა იგი. ჯოჯანს. ეტოჯა. ქჭ.

ჭკითხვიდეს მას და ეტ

Следует пробел за потерей следующих листов. Часть ее оказалась в рп.

№ 57.

17) Без начала

л. 85a1 — 87b1

Наличное начало:

ენით. დაცვად. კრძალჯლებით. სმარესა:
ჴა სარწმოჯრანი. მივაჯლინენით. ანა ეგების. ვრმცა განვატოჯჯენით
იგინი. და აწ რა ანა მივიდენ. და მოჯთხრან ეი ესე. ჰილატეს:

და რა ანა. მიესმეს. ესე. ელსა მას. ესეს: მოჯედიოთ. და დაგშოჯრეთ. რა
დავაჯოჯმნეთ. კაცნი ესე: მიესტეთ. ქრთამი. დიდ. ძალი: რა ანა. მივიდენ. და
ოჯთხრან.: ჰილატეს: ვრლთა თოჯანნი. შევაჯგნეთ. ჰილატეს: და მოჯთხრან.
ესესაჯა რამე მოჯჯოთ ესეს მას:

მოჯედიოთ. და დაგოჯროთ სირცხული იგი. რნი. ჴოჯრქლითა. და განვერნეთ.
ზოჯრვისსჯან. დიდძალითა ქრთამითა:

Кон.:

გარდამოკდა. სლი წამ და დაემკჯდრა. მწოჯეთა თანს. რა მიმო. დადგან.
ძლიერებითა. და სსწაოჯლებითა. შს წარმართთა. ადდგომისათჯს. რლ აცი-
ლობდეს ჴოჯრინი იგი:

და მისა. რი იგი. მოვიდა (87 B1) ჴრცოჯმად. და ახოჯენს სიყოჯაროჯლი.
ჩნ ჴა.

და შთაჯდა. ჴოჯრთა. მრავლის მის. წყალობისათჯს. რლ აქოჯნდა. ჩნდა
მომართ: და განცხოველდა. და ადგა. და გამოწერა. სხს. ადდგომისა. ჩნისამ:
მისთანა მღჯარეთაჯან. ოჯკოჯდავთა. და ელთაჯან. რნი წარკედეს. და წარსლვაჯ
არინა.: და მათჯან რნი დაშთომად არინა. ცხოველნი. მოსლვას მას. მისა. და
მამისას. რნი მოჯვლინა იგი. და წსა სლსა. დბამ. და ჰტვი. აწ და მს და
ოჯნთი. ოკე. ან.

18): დ: თქლი. წდისა. და ნეტარისა. მამისა. ჩნისა. კჯრილე. მთჯრ.

ეპკპსსამ: იბრჯოჯსლექელისამ. ადდგომისათჯს. მგდრთთ. ოისა. ჩნისა.
იჯ ქჭსა:

Наყ.:

(87B²) იხარებდ. იბ²მ. და შემოკერბით. ყნი. მოყუარენი. იჯ²მსნი. რ² ადღგომილ არს მყოვდრეთით: გიხაროდენ: ყლთა. რ²ნი იგი. პირველ იგლოფ-
დით. რ²ლთა იგი. ჭოჯრიათა. კადრებად. გესმოდა. და რაჟჟოჯლოებად იგი
მათი:

რ² რ²ნი იგი. იგინა მათგან. კოჯალად. ადღგა. აქა: და ვ²ნი იგი. ჯრ²ცმის
მისისათჳს. სმენად. მწუხარებით იყო: ეტრეტა. ადღგომისა ხარებად. ახარებდინ
კრებოჯლსა ამას: გარდაიქცინ. გლოფად თქ²ნი, სიხაროჯლად. და მწოჯნარებანი.
იგი. მხიაროჯლებად. და აღიფსენ. სიხაროჯლითა და გლ²ბითა პირნი ჩ²ნი:

მისთჳს. რ²ნი იგი თქ²ა. შემდგომად. ადღგომისა: გიხაროდენ:

Коп.:

მას-მოყოლოდეთ რ²ნი იგი ზეტათა შინა მამისათანა ზის და ჩ²ნი შ²ნი არს და
თითოყოჯლისა წესსა ჭხედავს და სიმტკიცეს სარწმოჯნობისასა:

ნოჯ რაჯოჯე კორცითა აწ არა აქა არს მის (102B) გამო ჭგობნებდე ს²ლი-
თაცა არა აქა ყოფასა ად ჩ²ნი შ²ნი დგას აქა და ესმის მის²თს თქ²მ²ლი ესე და ჭხე-
დავს შ²ნი შ²ნი ცნობილსა მას და გ²ნიეითხავს გ²ლსა და თირკვამელთა და აწ გ²მსა-
დებოჯლ არს თქ²ნი ყლთა წარდგინებად მამისა

და რქვამად აჭა ესერა მე და ყრმანი რ²ნი მომცნა მე დ²ნი რ²ლისა და არს დ²ნი
და პტვი მამისა და ძისა და წ²დისა ს²დისა აწ და მ²დ²ნი რაჟთაოჯე ამ²ნი

19) სკოტნი ახალგერკისნი თქ²მ²ლი წ²დისა იოვანე რქროპირისა და აღსარე-
ბისათჳს თომას მტქ²ლისა

მ. 102B¹ — 108B²

Наყ.:

მოგვიდი აღთქოჯმისა მის აღსარებად თქ²ნიდა რ²ლი მომცა მე მომა (102B²)
ნიტებულმან აღორძინებისა თქ²ნისათჳს მოგეახლები კოჯალად ჩოჯენებად თქ²ნი-
და თომამსსა რ²ნი იგი რდესმე რაჟწმოჯნო ადგომისა ქ²სისა

ნი შემდგომად ხილვისა მის და შეხებისა მოწმოჯნე შ²ისა და რაჟფად და
ღ²თად აღმსარებელ

მოგვიდით ამიერითგან გლოცავ თქ²ნი და მუჯდობისა სიმდაბლითა მორჩილ
იქმნენით წ²დათა ამათ სიტყოჯათა რ²ლსა მტირედითა მისმიერ მოცემითა გ²ნი-
მზადებ თქ²ნი დღეს:

Коп.:

ნოჯ თანა განიძარცოჯავთ ბრწეინფალებასა სიწმიდესა გომისაგან თქ²ნისა
რაჯოჯეთოჯ თავით თჳსით არა განიძარცოთ სიწმიდ² სხოჯასა (108B²) არა
კელეწიფების განძარცოჯვად

ჭგებლით თქ²ნი ახალნათელლებოჯლნო ვემდე დინს იქმნეთ სანატრელისა
მის კმისა ვ²დ მოგვიდით კოჯრთხეოჯლნო მამისა ჩემისანო და დაიმკვდრეთ
გ²მსადებოჯლი თქ²ნთჳს სსოფელი წინა სოფლის დაბადებისა

რქსა ჩ'ნცა ლირს მუყენის მადლითა ძესითა ონ ჩ'ნმან ი'ჯ ქ ნ რისა ა რს
დბე ჰატოვი და ძლიერება მამის თანა სლით წ'დთრთ აწ და მ'დს ო'ჯთი
ო'კე ამენ

20) თქ'მლი იოვანე მთ'ვრ ეპ'კპოსისა ახალ კ'რივისა —

მ. 108B² — 110B¹

Нач.:

დღს კვრიაკლ დღს ნათლისა ა რს დღეს ნათლისა ვიტყოდით
ნათლისათჳს რ' ეწნივე ბოჯნე (109B¹) მსგავსებას ნათლისა ჭეშმარიტად
ქდგბნ იგი რ'ლ გამობრწყინდა ბნელისგან ნათელი და განათლნა იგინი და
ჯოჯოხეთი დასცოჯდა

Кон.:

ან აღვიმსოთ. დღეს დღესსწაოჯლისა. მისისას. და მივსცეთ. მას.
ქებე რ'ა შემწე მუყოს ჩ'ნ. ელსა უმ'სა: და ყავნ. ჩ'ნთანა თჳსითჳ მით. კეთი-
ლის ყოფითა: რ'ა ა რს. მომაკლდეს. ჩ'ნგან. წყალბ'ე მისი:

და ვიხარებდეთ. ჰირველითა. და შემდგომითა. და ვაქებდეთ. და ვადიდებდეთ
მას. აწ და მ'ს და ოჯკოჯნითი ოჯკოჯნისამდე. ამენ: —

21) სკოხენი: ამადლებისანი: თქ'ლი: იოვანე ოქრო შ'რისა:

მ. 110B² — 113a²

Нач.:

ოი ჩ'ნი. და ძს' ღ'მ. რჳს. მოვიდოდა. ვერ იხილეს იგი. ანკელოზთა:
ს' ვ'ა აღმადლდა დღეს ჭხედვიდეს. და იხილვიდეს მას. მოწაფენიცა მისნი: ა რს.
იხილეს ანკელოზთა. მოსლფა იგი მისი. ჩ'ნდა: რ' ძალი. თჳნიერ კოჯრთა.
დაფაროჯლად გარდამოკდა. მადლით. და განისოჯყნა ქლწ'ლსა მას ს'ა:

Кон.:

ს' ყავნ. ო'ნ ჩ'ნმან. მძლეშან. რ'ი აღმადლდა. დღეს (113a²) ძლევით. და
აღმიყვანა ჩ'ნ მისთანა. მადლად კოჯრითა მით. რ'ლ. შეისხნა: ჩ'ნგან: რ'ა
ღირსეიფენეთ. აღსოჯოჯლებად ამის. დღესსწაოჯლისა:

და აღმოკოჯოჯათ. მადლი. და დ'ბე. და თყოჯანისცემამ. მამისა და ძი-
სამ. და ს'ლისა წ'დისამ. აწ და მ'ს და ო'ჯნთი ო'კდე. ამენ:

22) სკოხენი: მარტოჯლისანი: თქ'ლი: იოვანე. მთავარ ეპ'კპ'სისა: დღისა
მისთჳს. რ'ლსა. მოიფინა. სოჯლი. წ'ე

მ. 113a² — 114B¹

Нач.:

ოჯესმე. ენანი ღ'თისგან. რისხვითა. განიწვადნეს. ოჯკეთოჯრებისათჳს.
კატოამსა: ს' ამას. დღეს შინა. წყალობითა. და მადლითა ს'ლისა წ'დისათა
(113B¹) მოკცნეს. შეწეენისათჳს სოჯლისა: —

მამინ. განიბნენეს. რ'ა მოყოჯასმან. მოყოჯისთა თჳსისამ. ნოჯ. ისმინონს:
აწ მოკცნეს. რ'ა ისმინონ, ისწაონ. და გოჯლისხმა ყონ.

КОН.:

და დავანელნეთ. ოჯღამონი. და დავამტკიცნეთ. ოჯღოჯრნი. და ვიღოჯწნეთ. სნეოჯღნი და გამოჯზარდნეთ. კოჯბოჯღნი: და ღნი რნი მოჯიდა. ცხოჯბად ჩნდა. ვემსგავსნეთ: და მტნებათა მისთა ვიმარხვიდეთ.: და აღმოჯთქოჯათ. მადლი და ძლიერებაჲ. სიმდიდრე. სამებისაჲ. ერთობით. ჰატივსტემდეთ. აწ. ოჯნთი ოჯკე: ამენ რ რ რ ::

23) მეოჯრე. თქლი. კჯრილე. მთაჯარ. ეპჯჰსისა. იწლმლისა რქს იგი. მოჯიდა. წთა მოჯტლთა ზა. სლი. წა:

ს. 114B² — 120B²

Нач.:

ქს. შეოჯარებოჯღნი და გამოჯრეოჯღნი. მამისა მიერ. ღთისა რნი. მინებოჯღ ხართ. სანატრელსა. ემბაზსა მეოჯრედ. შობისას: და მიგიღებეს. მადლი სლისა. წდისაჲ. რნი მოსტა. სანატრელთა. მისთა. მოწაფეთა. რლთა ეტოჯდა. ვდ. მე ვჭლოჯციდე. მამსა. და სხოჯაჲ. ნოჯკეშინის მტემელი. მოჯტეს: თქნ:

КОН.:

ამიერთგან ძმანო სყოჯარეღნი გლოჯცა თქნ მოძლოჯრებისა სიტყვათ: რა გნ ჰმზადნეთ გოჯღნი თქნნი ზეტისათა მათ მადლთა წმიდისა მისთჯს სამოჯტიქოჯღოჯღსა სარწმოჯარებისა და ჩნტა მათ ნეტართა მტქლთა თანა მოჯელოჯღით მადლს მას ზეტისას და ვადიდებდეთ მამსა და ძეს და წა სლსა აწ და მს და ოჯნთი ოჯკე ამენ

24) სკხენი იოჯანსს შობისანი ჰპოჯქრისტის შობსა თაჯრ ესე «ნაშობი დედათაჲ ესე» ჰპოჯ მოჯრ :: :: :: ::

ს. 120B²

25) სკხენი იფარისცვალებისანი თქმლი იოჯანე ოქროჯპირისაჲ დღისა მისთჯს რლსა იცვალა ხატი მაცხოჯარემან მან წა მთასა თაბოჯსა :: :: :

ს. 121A¹ — 128B¹

Нач.:

ბრწეინვალე არს ჩნდა კრებაჲ ესე დღისაჲ ამის სყოჯარეღნი. ბრწეინვალე არს დღესა სწაოჯღლი ჰქემარტისაჲ ამის ტალაჯრობისაჲ ოჯჯროჯღს ძოჯელისაჲ მის:

ბრწეინვალე არს კარავი ესე ჩნი ოჯჯროჯღს შირველისა მის არა იჯოჯრტელთაჯან ხეთაჲსა შექმნოჯღ არს. რლთა წარმავალი სტემელი გამოჯქოჯს ნდ სდმართოთაჯან წესთა შემკოჯღ არს რლსა სოჯღიერი და წაროჯ (121A²) ვალი სსზრდელი აქოჯს არა სწოჯთროჯ ტალაჯარი არს: ნდ სოჯკოჯრნოჯ კარავი არს:

КОН.:

აწ ოჯკოჯვე ვისწაოთ მოჯტიქოჯღლისაჯან რნი ჩნ ვა კეთილი თანამ (128B¹)

ზრახვადი გოჯასწავებს რა გამოცდით რა იგი არს ნებად ღმ კეთი-
ლისნობა დასრულ: —

ამიერიტგან სყოჯარქელნო შეიღნო აღთქოჯმისნო: და მკვდრნო სარწმოჯ-
ნობისნო: ვერჩდეთ წამუბას მამისას და გამოჩინებსას ძისას და მადლს
წლისა წდისას: რ ლისა აჩს დიდებად რეთი რკე ამენ:

26) თა აჯსტ: იე: მარიაობად თქმლი წდისა და ნეტარისა მამისა
ჩნის იოფანე რქროპირისა გარდაცვალებისა თჯ წმიდისა ღთის მშობელისა თჯ

მ. 128 B1 — 132 a1

Нав.:

(128 B2) სყოჯარქელნო მოვედით: და იმინეთ წდისათჯ ქწლისა ქბად ვრ
ადიდა შობიღმან მშობელი თჯსი: ძემან ღთისმან და თჯთ ღნ დედად თჯსი
რამე ვთქოჯათ ძმანო ჩემნო რითა ენითა: ანჯ რითა პირითა შეოჯდლოთ
თქოჯმად მტკავსებად მისა:

რ ესე ქწლი გამოჩნდა რამდღეს ცათა. და სყოჯარქთა: და ამისთჯ
ვერ შეოჯდებს მიწისაგანი ესე ენად ჩემი გამოთქოჯმად:

Кох.:

ად სყოჯარქელნო მოვედით ვინარებდეთ და ვიშოჯებდეთ კსენებასა ელდ
წდისა ქწლისას

რ ანგელონი ცათა შნა ინარებენ და ჩნ ძენი კატანნი კსნიღნი სც-
თოჯრისაგნ ვდღესსწოჯლობდეთ ქენასა წა და შევსწირვიდეთ (132 a1) დი-
დებასა და ქებასა მამისა ძის დაღწდისა წლისა რღისა აჩს დბად და მტვი
ძალი და სიმტკიცს რეთი რკე ან

27) თქმლი მისივე გარდაცვალებისა წდისა ღთის მშობელისა . . . . .

მ. 132 a1 — 135 B1

Нав.:

საიდოჯდლოს ვხედავ ძმანო ჩემნო სყოჯარქელნო სკვრველსა მიოჯწოჯლო-
მელსადა გამოოჯოჯლეველსა თღ რ დღეს წად ქწლი ქენისაგნ ზეტად მიიცვა-
ლების დიდებასა: და ძალნი ცათანი განკვრდებიან: და გნკროთით იტუჯან:
ვდ მიწისაგანისა მის ადამის ასოჯლი რჯეშთაქს ჩნსა იქმნების მთაჯარ
ანგელონი და ბანაკი ანგელონთა მტდვენ წსა (132 a2) ქწლსა რჯეშთაჯ
ელთა მთაჯრობათა და გნკვრდებიან და ქეობინი იგი რი დგას დასცავს ხესა
მას ცნობებისას

Кох.:

შობილი იგი შენი დემსტოჯლ რი ჩნი იჯ ქე და შენ მიერევე სიოჯდილი
დაითრკოჯან: ვოჯოხეთი წარმოიტოჯუნა: და შენ მიერ კერპნი დაეტეს სოჯლსა
შინა: და ჭეშმარტებად იგიცად ქენით აღმოსტენდა და სიმართლს სეცით
გამოჩნდა: ~

და შენ მიერ მხოლოდ შობილი ძღ ღმ გოჯლისმამაჯეფთ რღლს ანგელონი
და ქტნი თაყოჯანის ვსტემთ და ვიტუჯთ დოჯსბამოო მამო დოჯსბამოო

ძეო დაოჯსაბამოლსლო წო ერთარსებაო ერთდ თეებაო (135B) გადიდებთ გაქებთ და თაყოჯანის გვეთ აწ და მწს რჯთი რქე აწ

28) თა აგვსტომასა: კთ: იოვანსს. თავის კოჯეთისა სკიოთხენი თქლი წდისა და ნეტარისა: იოვანე: მთავარ ეპისკოპოსისა: კსტ ტლეპსსა: ~

მ. 135B¹ — 142B¹

Нач.:

აწ მოვედით საყოჯარქელხო ჩემხო და ისმინეთ ჩემი: და გითხრა თქნსასოჯმოჯრი იგი და გამზადება და რი ყო ერთადე მეუთემან ვა წერილარს წა სხარებასა ვდ პოჯრი ყო ჭეროდე მეუთემან შობისა სინაროჯლს მას ჭეროდესსა

წეოჯლისა მის მელისსა კაცისმკლეელისა მის მკეცისა მსაკოჯვარისა რ ესე საქმებოჯოჯოდა რ ამისთჯს არა დასდვა მას ლომ: რ ესეკე სკონებულ იყო იგი ამისთჯსცა ჭქა მათ: მივედით და არქოჯთ მელსა მას დაღაცათოჯ კელმწითება და იგი ლომისა: აქოჯნდა: ად სსს იგი მელისა და იყო: ~

წ რეს შეკრბა მოსოჯმოჯრი იგი შესძწოჯრებელი მორწომოჯნეთა და განსაცხრომელი თჯწმოჯნოთა დასხდეს სოჯმად და წარმკდეს მროკვალნი როკვად და მახობულნი იგი სოჯმას წა საქიქელსა ჭხილვად და სსაგელსა თჯსაწყალობელს თრიატონისა შეიქმნა სსხლი იგი სსმეოჯოჯო: და სსს (136a¹) თჯმოჯრიცა გნებაგს გოჯლის ხმის ყოთად...

Кон.:

ოჯკოჯეთოჯ. თავი. და ტანი მისი. ერთსა. ადგილსა. დაეფლენ. მკოჯდრეთითცა. ადგომად მისი. ადვილიყო: რ წინაწრმტელი არს: და კოჯალად. მოვიდეს. იგი. მამხილებულად. თჯწსოჯებისა. ჩემისა:

მამინ. თჯბრძანა. დამაღვა. და დათვარვა. სსოჯსა. ადგილს: წ მოწათენი იგი. იოვანსსნი. მოვიდეს. და წარილეს. გოჯამი იგი მისი. და დაჭთლეს: და მოვიდეს. და თჯთხრეს: იჯს ვრ იგი. ადასროჯლა. (142B¹) იოვანე სრბა თჯსი:

რ ქადაგა ჭეშმარტი. და იწამა. სსწმოჯნოებით. სდადილებულად. მამისა. და ძისა. და წდისა სდისა. აწ და მწს. და თჯკოჯნითი. თჯდე ამენ:

29) მეორს. თქლი: მისივე:

მ. 142B¹ — 146a¹

Нач.:

არათოჯ. ჩემდა. მარტომასა სძიებულარს. სიტყოჯად. ესე: ად ყლთა. რ ლთა. ესმა. კა სსარებასა მის: დაკჯრება. ჩემთანა. იოვანსსნი. განცხადება: და ჭეროდესნი. დამცირებ. და თჯღმრთოთა. დედათა. მკეცებრ. სიბოჯოჯილი:

წ რლი იგი. შესმა. ვდ. ჭეროდე. შეიპურა იოვანე. და შესოჯა იგი სსპერობილესა. ჭეროდადამსთჯს. ძმის ცოლისა. რი იგი შეირთო. ცოლი. თჯლიპსნი:

¹ ПОТОМ ВЫСКОБЛЕНО,

1) № 143ა²:

ვეშაზნი. და ასპიტნი. და ღრიაკაღნი ოჯახბნოსა წა. იოვანსსთუს. ძწო
დეს: წ ერდიად. ოჯრიად. შოჯრსა წა. თაფი. მოჭკოჯეთა მას:

2) № 144ა²:

მე ოჯწეი. წ ასპიტნიცა. ნელითა. სიტყუთა. დაიმწესებინა: და ვეფხნიცა.
ფოჯფოჯნებით. დაშუდღინა: ლომნიცა. და ვიგრნიცა:

КОН.:

მითხრდა. წნ მეეტმან. თუსისა. მეოჯღლისათუს. ესე. ვწნი ზრახვამ. იხრახ-
ხის: ანოჯ. წლსა. ვეშაზსა. დედალს: თუსისა. ქმრისა. წარწემედაამ. ოჯნდა:
ანოჯ. წწმე. ძოჯმან. ლომწან. თუსი მამალი. კლავად. მისცა:

გოჯღისხმა ყავ. წ განგებოჯღად თქა. სიბრძემან: ვდ აწა აწს. სხოჯათავ.
ოჯფრომს. თაფისა. (146ა¹) გოჯღისა. და აწა აწს. სხოჯა. სიბოროტე.
ოჯფრომს. სიბოროტისა. დედაკაცისამს: ად. ბოროტისამ მის. სიტყუსამ.
აქამომდე. იყავნ. აღსასროჯლი:

30) თა: სეკღენბერსა: წ: შობამ. წღისა. ღთის მშობელისამ:

შობამ. მისისა. შობისამ წიგნი. წაიკითხონ: და შესხმამ. ღთის მშო-
ბელისამ. წიცა გინდეს:

31) თა: სეკღენბერსა: იგ: ენკენიამ: სკაითხვანი: თქლი. წმიდისა. და
ნტრისა. მამისა წწისა. იოვანე. თქროპირისამ. სტფრბისათუს:.

№ 146ა¹ — 154ა²

Нач.:

ცანი. დღეს. ქენსა. იქმნეს: აწათოჯ. ვარსკოჯღავნი. სეცით. ქენდ. გარდა-
მოკდეს: ად მტქღნი. ზესკნელ. ცათა. აღმადღდეს:

წ მიმო. დაეფინეს. ნიჭნი. (146ა²) იგი. წღისა. წღისანი: წ ცანი.
კიდე. ქენისა. შეიქმნეს: აწათოჯ. ბოჯნებამ იგი. რამე. იცვალა. ად სქმმწ იგი.
განაგო:

შოვს. მეხოჯერს. და დაადგინა იგი. მახარებელდ:

შოვს. მეძავი. და წღაყო. ოჯფრომს. ქლწღისა:

შღვს. ავასაკი. და შეიყვანა იგი. სსოჯფულდ:

შოვს. მოგჯ. და ოჯმბჯობსს ყო. იგი. მტქღთა: მოსხო. ოჯკეთოჯრებამ.
და განაგო წესი. ღთეებისამ.

КОН. (153ა²):

და რამელა მე ვოქოჯა. წ ეკლესიამან. ერთ. შირად ღაღატყო. და თქა: და
მესათხეულწ იგი. ვა გოდოლი. შეოჯრეეველად. მტკიცედვე. დგას: რავდენვე.
მდინარენი. შოჯრებოდეს. განრეოჯნად. სიტყუსა მის. და ვეკ. შეოჯძღეს. წ
კლდესა წა. დამტკიცებოჯღ. იყო. საფოჯძველი იგი. მისი:

გოჯღისხმა ყავთ. რავდენნი. ძღიენნი. და მეფენი. წღთა. ედგნეს. შარა-
ვანდნი, თავთა. მათა: და აღელესნეს. მახჯღნი მათნი: და აღემახოჯნეს. ვა შოჯანი.

მძვნვარეთანი. გოჯლისწერომანი იგი. მათნი. დაოჯოჯიძედეს. სიკოჯდილდ:
და რაჟმზირდეს. შეწოჯვად. ცეცხლითა:

(153B¹) და დაყარნა. კაპარტნი. თჯსნი. ეშმაკმან წ ვერამა შეოჯდლო. ყოფად.
ეკლესია. თათჯ: რ ბქენი. ჯოჯოჯეთისანი. ვერ. ერეოდიან მას: და საქმენიცა
იგი. მოწამე არიან. რნი იქმნეს მის წა: მრავალგზის. ჭბრძვეს. და ვერ. ერეო-
დეს მას: წდ მბრძოლნიცა იგი წარკდეს. და დასავიწეებულად. შეიქმნეს: წ ეკლე-
სიამ. რდესმე. და შს ყოჯავის:

სადა არს. კლავდიოს: სადა არს. აგუსტოს.: სადა არს. ნერონ.: სადა არს.
ტიბერიოს: სახელნი იგი წ. ცოჯდად. არიან. წ იგინი. არა. სადა. იგსენებინ:
რ ეკლესიათა. ჭბრძოლეს. მბრძოლნი იგი. წარ (153B²) კდეს. წ ეკლესიანი.
მდს ყოჯავიან.:

რ ლსაცა. ადგილსა. მიხჯდე. ანოჯ თოჯ. სოჯლსა. იქცეოდი. ანოჯ თოჯ და-
ბასა. ანოჯ. თოჯ. რჯდაბნოსა.: ესე სიტყოჯამა წ. ისმინო: რ საოჯკოჯნიტოჯანვე
ყო. სიტყოჯამა. და რჯკწწელეობამ იგი. და ცხოვრეობამ:

რ მაშინ. ამისა. წინა. ქლქნი. საფსე იყენეს. რჯშოჯოჯლოკობითა. წ აწ
რჯდაბნოჯცა. საფსე არს. დთის მსახოჯრეობითა:

მაშინ. რჯწინარტს. ამისა. შარავანდედნი. ადიდებდეს. დდესა. შობისა. მათი-
სასა და როკვად. წარმოკდიან: რ შობასა მას. ჭეროდტსსა. როკვად. წარმოკდა-
ასოჯლი იგი. ერეოდიამსი: წ აწ (154a¹) მკეფალთაცა. არა. ჯერ იჩინიან. ეკე-
ვითარი. საქმწ ყოფად: ამისა. წინა. სპარსთა. დედანი: თჯსნი. შეირთინან. ცოლად:
წ აწ ქლწ ლბსა. იმარხვენ:

მაშინ. გოჯთთა. მამანი თჯსნი. მოწყჯდნიან. წ აწ თჯსსა. სისხლსა. იწრა-
ფიან. დათხეჯად. დთის მსახოჯრეობისთჯს.: აწ ესერა შარავანდედსა. ამას. ჩწსა.
შარავანდნი. თჯსნი. ადოჯმადლებიან: და მიოჯლებიეს. ჯწრი იგი თჯსი სიყრმი-
თჯან. თჯსით. და მთერითჯან. ვა მოხოჯრეობოჯლი. სიბრძქესა. გჯჩოჯენებს. ეკლე-
სიას შინა:

რ შეოჯობამა. შეოჯრაცხოჯყოფიეს: გარეშე. ჭოჯლოსანნი. და შინაჯან. ზრა-
ხვანი. დთის. მსახოჯრეობისანი: გარეშე: ლახოჯ (154a²) რაქსანი. და შინაჯან.
სამწყელნი. სიმდაბლისანი:

ძწ თევედოსისი. და მამამ თევედოსისი: ამას: ყწლსა წა ვჭმადლობდეთ. ნიჭთა
მათ წა. დთისათა: რ მისიარს. დბამ. და ჰსტიფი. და თუნსცეჟამა რკე აწ:

32) შეოჯრტს.: თქლი. მისიფე: რქროჰირისამ. გოჯრტიისთჯს და წდისა.
ეკლესიისა. თჯს:

11. 154a²—160a¹

Нач.:

გოჯრტი. რჯდაბნოჯმს. მოყოჯარტს.: რუს. ყვის. შს მადნარსა. სამკვდრე-
ბელი. თჯსი. კმაყვის. და მოყოჯსნ. მამაღსა.: თჯსსა და კმითა. ტკობლითა.

მწლებსა, მისისაჲთა. რხრიედ მდნარნი: მიერთვან. მამალი. წარსავადსა მას
თოჯ. წუალთსა. არნ:

რჳს. ესმის. ეჲ იგი. სოჯრვილითა მით. მწლებსაჲთა. (154B¹) მოისწ-
რავის. მიწვენად. მოჯნ:

КОН.:

აწ. მოვედინ. ესრტთ. ივდიდ. შოჯენიერებითა მით სმკოჯლისაჲთა და
მარინამ. დამას. მოსწსმან. ქნარითა. თქოჯას

ოჯგალობდეთ რა. რ დიდებით. დიდებოჯლარს: თანაც. ეგე ვრისა. ქოწი-
ლისა. ქებაჲცა. სოჯ (160ა²) ლიერად. აღწერად:

ზავლე. აქება. ქოწილისა მას. და თქა. ვდ წრს ქოწილი. და სწოლი.
შოჯენებელ: წ ესე. ქწს თჯს, თქა. და ეგელისათათჯს:

აწ. რ იგი. თარგმანებდეს. გოჯლისხმავან. რაჲ ესე. თქა: ვდ. დაოჯტოეს.
კაცმან. მამაჲ თჯსი. და დედაჲ. თჯსი. და მისდეგდეს. ცოლსა თჯსსა. და ივენენ.
ოწნივე იგი. ერთ. კორც:

რ წრახვამ. ესე. დიდარს. წ მე ვიტყვ. ქწს მიმართ. და ეგელისათა: რ
რ იგი მან. გამოთქა ჩნ ნოჯმცა. შოჯრარცხ ვჭყოთ. ოლისა. ჩნისა. იჯ
ქწს მიმართ. რ მისი არს. დიდებაჲ ოჯკოჯნითი. ოჯკოჯნისაჲდე. ამენ: ~: .

33) თა: სეღნბრსა: იდ: ჯრთა. აპერობაჲ: სკოტნი: თქლი: წდისა და
წტრისა შმისა. ჩნისა. იოვანე მთავარ. ეპსკპისიჲ.

11. 160B¹ — 165A²

Нач.:

ეივე. მწოჯნარებაჲ. რ ი ოჯკეტსაჲდ. მოიქტევისან. კაცთათჯს. მანო.
ოჯბატოისწს. და ოჯმეტსს სისრულარს: რ კაცთა. ნათესავი. დღითი დღედ.
ოჯმეტსსსა და ოჯმჯობსსსა ეძიებნ კეთილსა:

ეგრევე. მენავთა: ოდეს. იგი. სცის. აერი. დიდი. შოჯენიერებაჲ. აქოჯნ.:
და ჭნებავენ. რ ამცა. დეღვათა მათვან. კეთილთა ადრე. მიიწინეს. ვეცა იგი
ოჯნებნ. მისოჯლის:

КОН.:

და ისმინოს ჩნი. რ იგი არს სსოჯებაჲ. ჩნი: და ელდევე ვესვიდეთ:
ჯრსა: და გოჯაქოჯნდეს. წჲ იგი. ჯრთი ქწსი: სიქადოჯლად. სისროჯლად.
საჭოჯრველად ფარად. დამცველად. სლთა და კორცთა. ჩნთა:

და ჩნი. სიქადოჯლი იუვენ. ჯრთთა. ქწსითა: რა ჯრთთა ჩნ ეი გოჯე-
სწარს. და გონებაჲ. ჩნი. ვეოთ. ზეცას. და ჯრისავან. შევეახლნ (165ა²) ეთ.
ღა. და ღირს ვიქმნეთ სსოჯოჯეველსა ღთისსა ქწს იჯჲს მიერ ოლისა ჩნისა
რ ღისაჲ არს. დბჲ ოკნთი ოკე ან:

34) ინვარსა: კთ: გამოჩინებაჲ. ჯრისაჲ: რ ი. გამოოჯჩნდა. კოტან-
ტინე. მეოქსა: მდინარესა წა დანოჯბსა. რ ღისა მიერცა. მადიის. შტოისანო
ქელი. ჯრისაჲ: წს ქალაქსა. იეროჯსლემს:

11. 165A² — 172A²

Нач.:

მეუზდეს. სოჯუეგას კონსტანტინე. დიდის: მეფისას თთოჯეს. აზნისას
შეკრბა. ერი დიდ. ძალი. წარმართთა. მდინარესა წა. რლსა ქქუან. დანოზბ:

Кон.:

მასინ. რუბრძანა. განსხამა. ჭოჯრიათა. რავდენი. იგი რჯრწმოჯნო
იქმნეს და გამოიღუესნეს. ჭოჯრიასტანით. ბრძანებითა დდოფლისათა:

და ჭელენე. დდოფლ მნ მისცა. თასი დიდძალი ღთს მეწისა მს. ეპქსა კჯრწაკს
სამსწრბდდ. გლწკათა: ~

35) ზოგნამა: წთა. სწკლთა:

II. 172B¹ — 174A¹

Нач.:

ს ნეტარი ელენე. დედოფალი. სავსე იყო ღთისა მიმარტო. სარწმოჯნო-
ებითა: და. იყო. წადიერ. სადმერთათა. წიგნთა. კითხვად.

Кон.:

ს ადესრჯუების. საკსენებელი. ჰატოხსისა. ჯწრისა. თთოჯეს. ვარდობი-
სასა: რწას. და სამ წლისა. შემდგომად. ამაღლებისა. სადიდებულად. მამისა. და
ძისა. და წდისა. სწლისა. აწ. და შს და ოჯნთი. ოკდე: ამენ:

36) წმბამა: წდისა: ჰეტრე. მცქლისა. ჭრომეს შინა. რჯწინარწს.
რვისა. დდისა. ვარდობისა:

II. 174A¹ — 179B²

Нач.:

ს ნეტარი. ჰეტრე. ჭრომეს შინა. იხარებდა. ძმათათანა. და ჭმადლობდა ღა.
დღწ. და ღამწ. ერისა მისთვის მარწმოჯნისა. რწი. მოსროჯლიეუნეს. სახელითა.
ქწსითა.

Кон.:

მას ეშმა ოდეს. რლსა წმ ჰეტრე. ამის. სწფლისაგან. განეშოვრა. შეკრე-
ბოჯლ. იეუნეს. ეწი იგი. მარწმოჯნის. ოღისა. ჩწისა. იჯ ქწსნი ერთბამად.
და ადიდე (179B²) ბდეს. და ოჯგალობდეს. ელდ. ჰტოხსისა. და დიდად. შოჯე-
ნიერსა. სახელსა. მამისა. და ძისა. და სწლისა. წდისასა:

რლსამა აწს. დბა. და სოჯუეგამა. და ძალი. ოჯკოჯწითი. ოკე. ამენ.

37) წამებამა. წდისა. ჰავლე. მცქლისამა ჭრომეს შა:

II. 179B² — 184A²

Нач.:

მოელოდეს. ჭრომეს შინა. ჰავლეს.: ლოჯკა. გაღატიამთ. მოსროჯლიყო.
ტიტე. დაღმატიამთ.: რწი. იხიჯანა. ჰავლე. და განიხარა:

Кон.:

და ესე. ვა ესმა: სიტყოჯამა. მათ. კაცთაგან ტიტეს. და ლოჯკას. მრავლითა.
სიხაროჯლითა. და მხიაროჯლებითა მოაქციეს: და მოსცეს. მათ. კაცთა. ქწს

მიერი იგი ბეჭედი. და აღიდებდეს ღა. და მამასა. ოლისა. ჩნისა იჯ ქტსსა:
რლისა. აჩს. დბ. და ძალი. ოჯკოჯნითი. ოჯკოჯნისამდე: ამენ: — ო

38) ესენებსა. წთსა. მოწამეთასა. რლისათვისცა. გინდეს: თქლი. წდისა.
იოვანე. ოქროპირისა

ქ. 184 B1 — 186 B1

Нач.:

ჭხდავთა. ძმანო. რ ორი თავი ჟერითა. განადიდა ღწ. საკსენებელი. მარტ-
ჯლთა. თავოჯანის მტემელთა. მისთა. მისთჯს. ოჯდებ უფსა. და მოჯტყენსა
იგინი კელთა: სიკოჯდილისთა. ვა წესიყო. სახელისა მისისჯგწ:

აღ დიდად. პატვისცა სიკოჯდილსა მათსა: ოჯკოჯემცა. აჩს. ოჯდებ ეყო.
მტირედ. ჟშსა. ჭირისა. მათისსა და მტაეფარხეს. შინაგანნი. შოჯნიეკებანი.
მარტჯლთანი:

Коп.:

რ ძემანცა. აღიარხეს მწშნი. მონანი. თჯსნი. რ მან. აღიარხა იგინი:
ეგრეცა. მწშთა. აღიარონ იგი. შწ ერსა. წე ღთისა: და უაფნ. ამიერიტგან ოწ
წუაღობითა. თჯსთა: და ვა ღირს მეფსა. ჩწ. ქწსსა წა: ვა გჯრჯჯნნი. გარემო
საფლავთა მათთა:

ეგრევე. ღირს მეფენი ჩწ წიარებად. მათსა. სამეჯჯრებელსა მას. ზეტისსა:
(186 B1) და აღმოფოქჯათ. ქებ. მისა რწ გჯრჯჯნოსანი უფსა. მონანი. თჯსნი
ოროთავე. სოფელთა შინა ოკნითი ოკე: ამენ:

39) მეორეს. თქლი იოვანე ოქროპიროსა. მწშთათჯს.

ქ. 186 B1 — 190 A1

Нач.:

სიყოჯარჯული მწშთა სანატრელთა. მაწოჯჯს მე რა გინჯჯნო. თქწ.
მტირედ ოდქს. გემო. საკსენებელისა. სიმენისა მათისა: და შვილთა მათა. დღს
საკსენებელისა. მათისა ფოჯწყოთ: და თქწ. რღთა. ეკე. გესმის. განწმიდენით.
აღაგნი. ყოჯრთა თქწთანი: და ვაკე უავთ და განჭმოსადეთ. გჯა. გოჯებათა თქწ-
თა. რა დაჯჯბრკოლებელად შთაფიდოდიან. სიტყოჯანი მათნი. გოჯლთა თქწთა:

Коп.:

და ვითხოფოთ. მოწყალისა მისგან.: და ვა ექმსა მათ. შემწე. და ვა შვეიდი.
იგინი. ბრძოლასა და ძლევისთა. გჯრჯჯნოსანი იქმნეს: და ჩწ. ლოცვა. მათი.
შემეწიენ. ბრძოლასა. შინა. ოჯკეთოჯრთასა: რა მრავლთა. წელთა. აღვასროჯ-
ლთ. დღესსწაოჯლი. ძლევისა მათისა:

და აღმოფოქჯათ. ქებ. და დბ. მის. ოლისა:
(190 A1) რღისათჯს. აჩს. ესე. ბრძოლა. რწ იგი. მოსცა. ძლევა. ახოვანთა.
თჯსთა: რ მისა. და ცხებოჯლისა თჯსისა. და სღისა თჯსისა. წდისა. აღმო-
ფოქჯათ. დბ. და პატვი. ოკნითი. ოკე. ამენ: ო

40) მესამეს. თქლი: მისივე. წმიდათა. მწშთათჯსვე.

ქ. 190 A1 — 192 B1

ნაყ.:

ტაბლას სისწორეზღისსა. მწმთს. თქნ. წე (190ა¹) დაგებად. ვიწრაფი. და განსაფებად. თქნდა ღზნისა. სღისა. საკსენებელისა. მარტულთაჲსა. გოჯლსა მადგს. რ მათ. გიჩინეს. თქნ. და ჩნ

ფამსსოჯრებდეთ. მათ. და თქნ გისწოდენ. და რ ი ჩნი. იდიდებოდის: ჭამეთ. ამიერიტგან. მოჯღლისა წილ. გონებითა. თქნითა: და ს (190ა²) ოჯთ. უოჯრითა. თქნითა პირისწილ: რ არა. საჭმელი არს. რნ ასწავიკ ნაყოფანებაჲ:

ჩონ.:

რ სირცხულყოჯლ იყო ს ახოვნებაჲ იგი. მათი ბრძოლითა. ჩნითა: და ღირმეუნა ჩნ საკსენებელსა. მოწამეთასა სწფლსა. ამას. წარმავალსა:

ღირს მეუენინ ჩნ ზიარებად. ჭეშმარიტსა. მას. სამკჯდრებელსა მათსა. სწფლსა მას. რ ლ არა. წარსავალ არს. და ცხოვრებასა მას. ოჯკოჯდაფსა:

და აღმოყოქოჯათ დიდებაჲ. მისა. და ცხებოჯღისა. და წღისა სწლისა მისისა ოჯკნ თი ოკე ამენ:

41) თქმღი. წღისა. ეფრემისი. შესოჯენებოჯლთათს

მ. 192B¹ — 195B²

ნაყ.:

კატნი. მოწმოჯენი რ ლნი. განმზადებოჯლ არიან მწ. წიგნ (192B²) თაგან სმენად. ნოჯ გეშინის ცემისათჯს:

არა. ვერ არს. ვრმცა. მწოჯხარებაჲ. უოჯფლსა მათ ზნ: გინათოჯ. მგლოფარებამან. დაბრკოლნეს. გონებანი. და სოჯღნი მათნი:

რ აჯა ესერა. სავსე არიან. წწწღნი. ნოჯგეშინის ცემითა. და მცქღნი. სსსოებითა. მათთჯს. რნი სარწმოჯნოებით. ისმენენ. და შეოჯორგოჯლებად. ჭრწამს.

ჩონ.:

და თქნ მოგეტინ. ონ მეგობართა. თქნთა მიერ. პოფნად კეთილისა: და თაფადი რ ი იგი. ნოჯგეშინის მცქმელი არს. ელთა. მონათა თჯსთაჲ. ნოჯ (195B²) გეშინის გეტინ. თქნ. და მოგაგენ. მოსაგებელი კეთილი. სსსოჯფეველსა მას. ცხოველთასა. წღისა. ცხებოჯღისა. მისისა მიერ. საოჯკოჯნქოთა მიერ. საოჯკოჯნეთასა. ამენ:

42) ცხოვრებაჲ. წთა და ნტართა მამათაჲ. რნი მოისრნეს. მთასა. სინასა და რათს ბარბაროსთაგან : აღწედა : წნ. ამონიოს :

მ. 195B² — 218A²

ნაყ.:

მომიკდა. ოდესმე. გოჯლსა. ძმანო. ჩემნო. დღესა. ერთსა. ეჯედ რაჲ. სენაკსა. ჩემსა. მახლობელად. აღექსნდრისსა. ადგილსა. რ ლსა. ჭრქჯან კანოპი. რა. წარვიდე. ჰაღესტინეჲ:

КОН.:

წ მე ცოდვილ მან. ამონიოს. დავიწერე. ცხოვრებაჲ. ესე მათი. ქარტასს.
 და რაკოჯნ ვიქტ. კვავტედე: რ ა ელთა. დღე (213 a²) თა ვიკითხვიდე:
 და მიკვრდეს. და ვჭმადლობდე. ღთსა სიხაროჯლით. რ წ გამარჩინა.
 მონანი. თჯსნი. და შეიწყნარნა. სსოჯუფველსა. თჯსსა:
 და მათ მიერ. ვადიდებდე. მამასა და ძესა. და სოჯლსა წ ს: ერთსა ღს:
 რ მისი არს. დიდებ და პატივი რ კე და რაკოჯნითი რ კე ამენ:

Запись

1) основным почерком текста.

a) начальным письмом

л. 213 v¹ — 214 a¹

წყადლობითა მამისაჲთა
 დი ძისაჲთა. და წლისა
 წ დისაჲთა: ამის. თაყო-
 ჯანის საცუმელისა. სა-
 მებისა. წ დისა. ღთისა
 ჩნისა. მომადლებითა
 და მეოხებითა. წ დისა
 ღთის მშობელისა. მ დს
 ქლწ დისა. მარია მისითა:
 ძალითა პ ტიოხნისა და
 ცხოველს. მეფელის საოჯუ-
 ღოჲსა. ვ რისაჲთა:
 და მადლითა წ დისა ად-
 გომისა. სთ ღვისა. რ ღის-
 ა. ჩნისა. იჯ ქ სისაჲთა.
 და მეოხებითა ელთა. წინ-
 აწ რმელთა. მც ქლთა. მ-
 ახარებელთა მარტოჯლთა
 მარტოჯლთა და მწ მთა-
 თა. ელთა წ თა მისთ-
 აჲთა: და მადლითა წ დ-
 ისა წ წყელისა. და დიდე-
 ბოჯლისა. მოსწსითა:
 მე მაკარი. ლეთეთელი. ძს

(113 B²) გი გრძელისაჲ. ცოდვილი. ფ.დ
 ღირს მეო. ღწ შესაქმედ. წ დი-

სს ზმის. წიგნისს. მრავალ-
 თაფისს: თანაშეწვენითა
 ძმისა ჩნისს. სწლიერ[ით]ად
 ზიმიენ. კახისადათა: და
 კელთწერითა. დედის ძმის
 წოჯლისა. ჩემისა. ამონა
 ვახთანგ: მოძარღოჯლის-
 ა ძისადათა: საკსენებელ-
 ად. სწლთა ჩნთათჳს. და სოჯ-
 ლთა მშობელთა ჩნთათჳს:
 და ეწლთა: გარდაცვალებ-
 ოჯლთა თჳსთა. ჩნთათჳს:
 აწ დნ დაგაჯეროს. მამანო
 და ძმანო. რწნი აღმოიკით-
 ხვიდეთ. წწთა ამათ სიტყოჯ-
 ათა: ამათ მიერ. ჩნ ჰირვე-
 ლ. მოკსენებოჯლნი. ესე ცო-
 ცხლნი. და მიცვალებოჯლ-
 ნი. მოგეკსენენით: ღთისა
 თჳს. წწთა ღწვათა/თქვენთა შწ
 რწ თქწ მიერ. განვერნეთ ჩწ
 დღეს მას. საშინელსა. გან-
 (314 a¹) კითხვისა ჩნისსსს. ტირილ-
 ისჯან. თოჯალთადას
 და ღრჭენისაგან კბილთადას:
 და თქწცა. ოწ. მოგიკსენენინ
 სსსოჯფეველსა მისა. ამწ:
 და მოიკსინინ ოწ. ეწნი. რწლთა
 ევეს. შეწვენადა. წიგნისადა
 ამის. სწლთა. მათ თათჳს:
 დაიწერა. ესე. წიგნი. ისწლმს
 ლაურა დიდსა. წწდიდისა
 და ნეტარისა მამისა. ჩწნი-
 სს. საბადას: დღეთა.
 ღთის მწერისა: თვედოსი
 ჰატრიაქისათა: და სს-
 ბა. წწდწ ჰწტიოსნისა. დ-
 ა სსსატრეღისა. სოლომ-

ან მამასხლისისათა:

და დაიწერა. წ^ა ესე. წიგნი.

დასაბამითგან. წერთა:

...: წ^ა :...: ჯ^ა :...: ძ^ა :...: ც^ა :...:...

ქ^ა რ^ა ნ^ა ი^ა კ^ა რ^ა ნ^ა ი^ა ი^ა უ^ა რ^ა :

...: ზ^ა :...: დ^ა :...:...

b) непосредственно следует строчным:

лх. 214a¹ — 214a²

ღ^ა ცუკეთ რ^ა ამონა მხსრეკლის-

ათჯს ც^ა დგლისა ფ^ა დ: წ^ა ნ^ა :

წ^ა ა :...: წ^ა ელი :...:...: ს^ა : ნ^ა :¹

(114a²) და მე გლასაკამნ მაკა-

რი შეგწირე წ^ა ესე მრ-

აგალთაგი წ^ა თ წ^ა მიდა-

სა მთასა სინას: საკე-

ნებელად და სარკებელად

თაგთა ჩ^ა ნთა, და ს^ა ლთ-

ა ჩ^ა ნთათჯს: და ამას

შინა არს შემეობაჲ. წ^ა-

ელიწდისა დღესსწ^ა რჯ-

ლთა უ^ა ლთაჲ თქ^ა მლი წ^ა თა

მოძღვართაჲ:

მოეც^ა რ^ა ზონად წყალ-

ობაჲ შენი მას დღეს

შინა ს^ა ლთა ჩ^ა თა ც^ა რ-

დგილთა და უწყალ-

ოდ გოჯემოჯლთა. ბორ^ა რ-

ტის მოძღურისა მიერ ეშმაკისა:

რ^ა რ^ა იკსენ ს^ა ლი ჩ^ა ნი სიკუ-

დილისაგან თუაღნი ჩ^ა ნნი

ცრემლთაგან და ფერ-

კნი ჩ^ა ნნი ბრკომისაგ^ა ნ^ა ნ:

დბ^ა ² შენდა რ^ა რ^ა რ^ა ღირს შე-

აგ უდირსი ესე. აღსრ^ა რ-

ჯლებად საქმისა ამის ~

1 Тут позднейшая приписка «ღცუკ», повидимому, сделана рукою известного синайского писца Иоанна; впрочем надо заметить, что вся эта строка помещена ниже уровня остального текста и, быть может, приписана впоследствии.

2-Отсюда опять начальным письмом.

Приписки

1) л. 121а. На верхнем поле строчным:

ქე ლო შენ გბლი და იგნე:¹

2) лл. 214в — 215а. Строчным письмом рукою синайского писца Иоанна-Зосимы. Первая, равно 22-ая строка л. 214в и вторая строка л. 215а начальным письмом.

∴ კნ: სსხელთა ღმრთისათა:
 შეიმოს მესამედ წდაჲ ესე წიგნი
 მრავალთაჲ ტყავითა ზრახი-
 სათა² სინა წდას კელითა იოგნე
 ფედ ცოდლისა ზრახიშესითა დღეთა ოდენ ბო-
 რატად მოხუცებლისა ჩემისათა:
 ბრძანებითა და ფედ მოსწრაფედ მოღვა-
 წებითა მიქაელ და მიქაელ პატი-
 ოსანთა მღდელთათა: დასაბამითგნ-
 თა წელთა ქართულად: ხ ო ვ ე ს:
 და ქრახიკონსა: : ს : ა :: ს ..
 აწ გვედრებით თქნ ყლთა ღთის მო-
 უყარეთა მამათა და ძმათა ჩნთა
 გვედიეთ წდასა ლცვასა თქნსა მე ფედ
 ცოდვილი იონე და მიქელ და მიქელ: და
 მშობელნი და ძმანი ჩნნი და ყლნივე ჩუე-
 ნეულნი ცოცხლნი და მიცვალებულნი
 სულიერნი და კორციელნი რ ჩნ ფედ გუ-
 რწამს თქენი ლცვაჲ და ყლი დაკლებლი
 ჩნი შეგვდგეთ ღთისთჳს და თქცა
 ქემან შეგინდვენ და შეგიწყლნინ ყნი ან ∴:
 ∴: ქე შე: მქელ და მქელ: გბლ: კე:³ გი: ინე ზსმე
 და ყლნი ძმანი და ყლნი ქეანენი. და უფრს
 ყლთასა ყნი ქართველნი: ლცუთ ჩნთს წნო ძმნო ლცუთ ან ∴:

1—² ქართულსა ენისთჳს B, + ლცუთ: C

7 მინატი B

8 ლაზარე C

1 Буквы კნ соединены.

2 Против этой строки приписано на поле слева ზრახი и тою же рукою ниже против следующей строки — слово კცია, внесенное А. Цагарели в текст приписки Иоанна-Зосимы с прибавкою от себя союза და и.

3 ქე исправлено из კე.

(215a) ..: სხლითა ღითა:

ქება და დ^ა ქართლის ენისა ..:

დამარხულებს ენა ქართული

დღემდე მეორედ მოსლვის მისისა

საწამებულად: რ^ა ელსა ენსა ღ^თ მ^ნ⁵

ამხილას ამით ენითა: და ესე ენა

მხინარს არს დღესა მომდე და სხარე-

ბასა შინა ამის ენსა ლაზარე ჭ^რქ^ან

და ახლამან ნინო მოაქცია და ჭ^რლე-

ნე დედოფალმან: ესე არიან ორნი დანი¹⁰

გ^ა მარამ და მართა: და მეგობრო-

ბ^ა ამისთვის თქ^ა ვ^ედ^ე უ^ღლი საიდუმლოა

ამას ენისა შინა დამარხულებს

და ოთხისა დღისა მე^დარჩი ამისთვის

თქ^ა დავით წ^ეწ^ელ^მნ^რ წ^ეწ^ელი ათასი¹⁵

გ^ა ერთი დღ^ს და სხარ^ბასა შინა ქარ-

თულისა თავსა წ^ე მათ^სსა წ^ერილი ზის

რ^ად^ე ასოა არს და იტყ^ვს უ^ღლად ოთხათასსა

მარტას: და ესე არს ოთხი დღ^ს: და ო-

თხისა დღისა მე^დარჩი ამისთვის მისთანავე²⁰

დაფუღული სიკ^ედილითა ნათლის^ღებისა მისისაათა:

და ესე ენა შემუღლი და კურთხელი

სახელითა ო^რისაათა მდაბალი და დაწუ-

ნებული მოელის დღესა მას მეორედ მოსლვისა

ო^რისასა და სს^წლად ესე აქ^ეს ოთხმეოც²⁵

და აოთხმეტი წელი უმეტ^სს სხუათა ენა-

თა ქ^რს¹ მოსლვითგან ვ^ე დღესა მო^ამდე

და ესე უ^ღლი რ^ალი წ^ერილ არს მოწამედ წარ-

მოგითხარ ასი ესე წელი ანბანისა ..:

ღ^ცუ^თ წ^ენ^ა ღ^თისნ^ა ღ^ცუ^თ ..: ქ^ე შ^ე მ^რკ^{ლი} ამისი ი^ნე ა^ნ ..: ³⁰

¹ Исправлено из ქ^ე.

² დღესა მო. в подчищенном месте.

⁹⁻¹⁰ ელენი B, გელენი C

¹⁷ მათესსა B

¹⁸ ე^ღლად < B

²⁰ მისთანა B

²⁶ უ^ღტის B

²⁷ ქ^რს BC

²⁰ წარმოგონების ესე წელი ანბანისა. ღ^ცუ^თ B и на этом конце по B, ღ^ცუ^თ წ^ენ^ა ღ^თისნ^ა: ღ^ცუ^თ ..: ა^ნ ..: На этом конце по C.

№ 41

Рукопись на пергаменте, лл. 183. От переплета осталась лишь кожа на корешке, но листы держатся крепко. Размеры 16,6 × 14,4 см. Строк 15—16. Письмо церковное, начальное. Особенность: сокращение გჰბ в «გ̃» или «გ̃»:». Украшения в виде одной разрисованной буквы Ⴓ (см. табл. VII) появляющейся с тремя бантиками, реже с двумя, совсем редко с одним, раз шестью (лл. 6в, 9в, 58в, 63в, 67в, 71в, 82в, 83в, 86в, 99в, 101в, 112в, 115а, 115в — два экземпляра — и т. д.), встречается и один подобный бантик самостоятельно, напр. на лл. 111в, 114в.

Рп. дефектная: от первой наличной тетради, пятой по первоначальному состоянию, сохранилось шесть листов, из коих последний повидимому не на месте. Рп. заканчивается седьмым листом 27-ой тетради. Имеются пробелы в количестве двенадцати листов и внутри рукописи, если не более. С другой стороны, в 6-ой тетради десять листов (7—17).

Содержит

1) дефектную часть службы с песнопениями, лл. 1а — 9а.

Наличное начало:

ღსზამღ თანამოსაყდრის მშისღ შს აგზგთა. ღასისჯე კხრ: შნ ო ო ღ ო
 ეშთ . . .

რ ი სღ გ სფლეით მსშსა ღღსა სწრ სფლი გწათლე შწითა ადგომითა
 კხრ შნ ო ო ღ ო მშთა წწთა . . .

სმზს თუნის გტეშთ სმზს Ⴓსა გკხეთ და ოჯორთადად ავამღლებთ
 ოკე: აკ ხთსა

რ ს რადას გ: ყიფე სტყთა დჭბდა ოგლბდთ და ოფსდ ამღ:

რ ი აღსწრღსა შშთისა ქწლისაგ: კრტლ იქმსა ღი ოგლბდთ და:

რ ს ხატითა შწისღთა კღნი თწნი ჟწასა წა გწხუენსა ოგლბდთ და

ოფსდ

რ ი ძლიერებითა ღთეებისღთა მესა (1ვ) შწსა ღღსა სფლეით. ადგა
 ოჯგლბდთ:

რ ი სმზით და ერთწსებით იდიდების მღღთა შწსა ო ი ოგლბდთ
 და ოფ:

Следуют еще четыре песнопения на აკ ხთ (лл. 1в — 3в), затем
 ადბდთ с семью различными песнопениями (лл. 3в — 5в), за которыми ука-
 зывается служба (5в).

ფწნი ცსკ რისწი: განიღჯე ო ო ღ ო ხეშთ: ვე: შენ დზღი: ო ო
 ღ ო ხეშთ აიმაღლე კე ვე შწთა სღ: დზღი ავარო შწ ო ო ელითა გლითა
 ვე მავღლო სოჯფეეს ო ი ოკე ღი შწი სიოხ ვე თსღმდე

Следуют გრდამოქმე (л. 6а: გზდნ ერწო და მწრღ იყვენით აწ

გლზი ჯდა ღდას ზა სოფლისსა ი ტ. დ.), აქბდიოსა с шестью различными песнопениями (л. 6в — 9а), последнее из коих заканчивается так:

ცხოვე მოემდლა ძეგისა შინსა წინწყლნი იტყოდეს ჭუმრტად ქდ-
ბებდეს წრბით გოჯაოჯწყებდეს წისა ადგომასა შინსა: . . . .

კრტთა ივნი ჩნთს ქე მკსნლო ჩნო ჯხთი წრმსტოჯენე სკდლი
ღსთრგენე რძებრბე ჩნი გნჭკრნე ადგე: .

და რსაბამასა მშისა ძით და სლი წდითრთ ერთწსებსა ერთ ღთებსა
მრწმენნი ვქბდთ აწ და მს და რკთი რკე ან: .

2) შესხმანი წდისა ღთის მშბლისანი

л. 9в — 123в

Каждое из таких воспеваний богородицы соединено с группю песно-
пений и молитв. Описываю первую группу.

შესხმანი წდისა ღთის მშბლისანი (л. 9в — 10в).

Нач.:

კსენებსა ღთის მშბლისასა თუნის: .

რღნი აგიაკებენ შნ დდოფად და ჭუმრტად ღთის მშბლო გზნ ელისა
ჭრსა სსრლო მწლო რკრწნელო: .

ჩნ მსრლ ვართ ვდრბდ შნდა ღთის მშბლო მშო მხიეფ ჩნ თს გვდ-
რბით: . . . . .

После воспевания указания (л. 10в)

ფნი ალაღინე ძალი შენი და მო დბლი რნი მწესი იწლსა ალდე
გინ რი და გნიბინჟდ ვე ჰირისა მისისა გ: . რო ღო ცნრბისა ჩემისა ვე
ვედრებასა ჩემსა კლთაბნისანი

Последнее (გლთაბნისანი) приводится полностью (л. 11а): დსუმს
ვე მშისა გ: იშვა სტუმ ღთისამნ კრწნი შეისხნა ი ტ. დ.), как и სწდისა
(л. 11а — 11в: ვინ არს ვრ რი ღი ჩნი ჯრსტოჯა ჩნთს დოფა და ადგა
სრწმნო იქმნა სოფლსა აწ მედთ მსრმლი მეწრთ მისა ი ტ. დ.)

Следует:

ღსდღლნი ადგომისანი რ: ღდ ევსა: გ: ა: ბ: .

მწხრისა გლბსა შესწრტო შნდა ქე სკმვლით და შესხმითა სლიერითა
გლდღბთ მსლოლო კტო მოყოჯარეო: .

ჯრცმითა შნითა ქე მცხერ სკდლისა ძლიერბე დაჭკსენ და ადგომითა
შნითა ეშმგისა სტორი გ: ქრდა წ კტთა (12а) ნთსავი სრწმნოკობითა
კსნიღნი დღდებსა მს შენდა შეესწირავთ: .

მესამესა დღსა ასდგ მკდრთით ქე მცხერო სლთა ჩნთაო წრმსტენე
ჯხთი ძლიერობითა

და მოატყოჯ კტთა მკდვთა რკდვბე შნითა ქვლის მქმდბითა: .
სნნო

Два таких სხნი другие (л. 12а—12в): 1) ვლდბ შნდაში ქე რნი დბდბლთა შნთათჳს კსნად...., 2) ქე რნ უივე თავს იღჳ ჳრცმე... за КОИМИ.

რბთა (л. 12в—13а)

(13а) მხდ ნოჳ დასცხრები ჩნთს ქვლთა ქესა შნგნ შბილის მიმრთ ღთისა რა აცხუნოს უა დმერთ არს ერი რლსა არა აქოჳს სტყჳს ბე

Опять два песнопения (л. 13а—14а), каждое под рубрикою სხნი другие, одно с началом დადადბდა ინა მტლსა ვეშპისსა, другое — დღდჳჳჳ ჳრს ჩშსა მწულის მიმრთ.

Следуют: —

კლრსა с тремя песнопениями (л. 14а—15а: 1) ულნი სქმენი შნნი..., 2) რლი მეღუნსა შნა გამოჳჩნდი..., 3) სღმრთოთაგან წესთა ქადაგებოთა...), აქა აკბთსა (л. 15а), ჳრსნი (л. 15а—15в: ჳრსა შნსა ჰტსნსა თუნის ვსტემთ ქე და ადგომასა შნსა რგლბთ...), ღთისა რგლბ ს тремя песнопениями (л. 15в—16в: 1) რგლბდეთ რა დბით დბლსა..., 2) რგლბდთ რა რნ ქმნა სკრული ზღსა მას მწმლსა..., 3) ზღოჳა რა სტყჳთა შნითა განიღო...), მხლსა с двумя песнопениями (л. 17а—18а: 1) მოიხილე ცაო დტყდი და რჳფრასად რგლბდი ქჳ მოსა..., 2) მოიხილე ცაო და ვტყდთ და ულნი რგლბდით მშასა მწულესა...), გძდსა с двумя песнопениями (л. 18а—18в: 1) გ: ძლიერდა გლი ჩში რლისა მიმრთ და ამღლდა რქა ჩემი..., 2) გ: მძღრებლ მექმენ მე ქე რა რნ სშსა ქწლისსა ადამ შეიარსე...), რა მსმსა с двумя песнопениями (л. 19а—19в: 1) მესმა სმენადა შნი რა და შმშნა..., 2) მესმა სმენადა შნი სკვრლთ მექმედო), ღთისა с двумя песнопениями (л. 19в—20в, 1) დამითგ: აღვიმსოობთ რფრასად გგლბთ შნ ქე რა..., 2) ჳრითა შნითა ქე განგოჳანათლენ ჩნ...), დღეჳსა с двумя песнопениями (л. 20в—21в: 1) ვდადადჳჳჳჳ ულითა გოჳლითა ჩშითა იხმინე ჩემი..., 2) ვღღდ ვჳჳ სლთქომით დაოჳდოჳებულად...), კლრსა с четырьмя песнопениями (л. 21в—24а: 1) სმთა ჳრშთა სკმლსა შნა სამებისა ძლიერებოთა..., 2) რნი გშმხნდი სკმლსა მას მრგვსდ ან გლზისა..., 3) სხე ექმნეს წინა გმოსხვით დწლით შეიარსილთა..., 4) რა რნ გრდამოჳოვინე ან გლზი შნ სკმლსა სმთა ჳრმთა..., 5) აკბთსა с пятью песнопениями (л. 24а—26а: 1) რნი თუნის იტემების წთა ანგლზთაგ: და იდიდების. 2) რნი ჳშთა სყდრთა მშისა თნსწოარი სტყჳ..., 3) გკხეთ გგლბთ და თუნს გტემთ რა ღა მამთა ჩთასა..., 4) აკვდთ ულნი სქმენი და მთვრლობნი და მალაღთა შნა რკე..., 5) რწნრსსა სკნთა მშისაგ: იშჳ ულთა შქმდი...), ადბთსა с шестью песнопениями (л. 26а—28а: 1) შენ დედსა ნთლისსა და შმდგომად

შობილს ქველსა . . . . , 2) იქვე ქველისაგ : ვა გნდა ნბითა მშისათა . . . .
 3) ვდბდთ ედ წსა ქველსა მშბლსა ენმანოჯელისსა . . . . , 4) გნადიდე ღთის
 მშბლსა წყლბა შე ნნ . . . . , 5) გდბთ შნ (27v) ღთის მშბლსა სტრლსა
 დღთა შნ . . . . , 6) მცნვრსა ოკლბდეთ და ვკნვდეთ გმანთლეუბლსა . . . .) .

Затем указания других песней и молитв в таком виде (л. 28a):
 ოგნი ცსკრსნი : განილუქე რად გისწვს ოკ ვე ნნ სდ დბლი ღო უოართა
 ნნთა გო : აღდგე ღო შემეწიენ ნნ და შკ : —

დბლი ღო უოართა ნნთა გვსმა : აღდგე ღო სჟე შჟაჟა შნი ვე მლოც-
 ვკლთა შნ :

დბლი : სლსა გლზკთა შნთსა ელი სლი აქ

დბლი : აქბდთ ღსა სიწმიდესა ვე სიმდიდრითა მისითა სოთევესა

შნი ქე

Продолжается заключительная часть вечернего (მწუხრი) чина песно-
 пений გრდა მთ ქოჯმნი (ლ. 28a — 29a : სისწლითა აღივსესუქ ელნი . . .) ,
 აქბდთსა с пятью песнопениями (ლ. 29a — 31a) : 1) გ : ოჯუოთეღმწ
 სიტყოჯამან მამისამან ქველისაგ კრცნი შეიმოხენ . . . . , 2) ვაქებდეთ ადგომასა
 ქრისტესსა . . . . , 3) სფლავსა შნსა ქე მიისწრთეჟს დღათა . . . . , 4) ქე ღო
 რნ გნჰერენ გლნი თაჰნი ჯრსა წა . . . . , 5) გქბთ შნ ქე ღო ნნო რნი
 ქველისაგ : ოჯწმსა კრცლ იქმწ ნნთაჰ . . . .) .

Затем по описанному чину повторяется შესხმანა წდისა ღთი მშბლი-
 სნი еще шесть раз (л. 31a — 123v)

3) Постная триодь

ლ. 124a — 183v

Нач.:

ღღესა კრცითა აღბსა სმწრად : ოგნი ა გი აღავსე წრი ნი ვე
 შნრბსა შნსა დბლი წ შე მს გსვიდე აღა დაღაღებდით ღთისა უი ქესა
 ვე ონი დი ნნი გლთა : ბანისაჟ : ეჟ : . . . . :

წინახსწარ გ : ვიწმიდნეთ თგნი ნნი მხნო სამეოჯოჯოათა ღირსებითა
 რ აჟა ესერა მგლს ნნდა სმდდრწ გთღისა მოკებინა . . . .

За чином заговения (კორცითა აღებისა, л. 124a — 125a) и каж-
 дого воскресенья в посту (უღთა კრკეთა მრზგთა, л. 125a — 126v)
 следуют чины песнопений на все остальные дни недели великого поста,
 по порядку первой недели (л. 126v — 131v), второй (л. 131v — 138v),
 третьей (л. 138v — 144v), четвертой (л. 144v — 154v) сь приме-
 чанием к სამხრად пятницы (л. 154a : ოჯკოჯუოთოჯ მარტსა ცხრასა ჰეო
 ესე უი . . . .) , пятой (л. 154v — 162a) с чином для 5-го воскресенья
 (л. 154v — 155v), шестой (л. 162a — 182a) и седьмой (л. 182a —
 183v), песнопения которой обрываются на აღბსა понедельника.

Конец:

სკნთსა : ა : სმთა ყრმთა დწსთა მგლბლთა ქლდეკელთაჲ იგი აგ-
ზებოჯლი ტეტხლი ტოჯარად გარდაქციეს და ღსა ყლთსა ღბის მტყულებდეს
და იტყუდეს აგნდით ყლნი სქმნი ოლისანი ოა ოგლბდით და ოფსდ ამლბდთ
მს ოკე¹ :

რწ კსნისათს ყლსა სფლისა სთხრ იყო ქწლისაგ : კრტთა შსხმად და
წფსით წწთს ვსებდ მოვიდა რა დღს მწფთა თჯსთა ღწი ადგმე თჯსი
გმოცხადოს აგნდთ ყლნი სქ :

რწლისა მრწლითა სლგრძელეებითა მისგ : იკადრა თხრავა დედამან (183B)
იაკობის მან და იოჴანსწმწ დასხდომად იგი მისა მრწულ და მრწხნით წ მწ
შეოჯდლებელ ყო იგი წე მწმისა და ღთისა აგნთ :

მამასა და ძესა და წსა სწსა ძენი გტთნი მღღლნი და მოსანი ერთა თწ
ფტისათა ღღდბნ და იტყუან აგნთ ყლნი სქმნი ოლისნი : —

ადბსა შწ რწ ჰრწელ გ : გებოჯლებით საიდოჯმლოჲ ვწბისა შწსისაჲ
მტქლთა აოჯწეე და წწსისა კსნისათჯს ნეფსით ვწებად მწდ გწოხით გადი-
ღებთ : —

შენ რწ მტქლთა ასწაჴე სიმღბლწ და თხრავა იგი ძეთა მათ ჴბღწსთაჲ
შეოჯდლებელ ჴჴაჴ დიდე . . .

Записи имеются лишь краткие безыменные :

- 1) ღტყეთ (69a, 98a et pass.)
- 2) ღტყეთ : სსტრწლწ : და ჰატოწწწ : — (123B).

№ 42 (Ц 3)

Псалтырь

Рукопись на пергаменте, лл. 259, в разбитом и разодранном досча-
том с кожей переплете. Размеры 15 × 14,7 см. Строк 13 — 15. Письмо
инициальное, мелкое, различных почерк в различных частях; буквы покруп-
нее и жирнее, напр. на лл. 2a — 37в, 41а, помельче на лл. 38а сл.
Орфография не выдержана, архаичная, встречается передача группы еу
(ѣ) через ეწ, напр. შეუჴეწ (л. 41в, 1), ჴეწსაბეწსა (л. 91ა, 3).

Пагинация по обыкновению по тетрадам в восемь листов, но тридцать
пишется კი (31 = კია, 32 = კიბ, 33 = კიგ, 34 = კიდ 35 = კიე, это номер
последней тетради). Лл. 1 и 259 белые.

Содержит все псалмы, писанные с подразделениями на главы, погшшно,
но без указания стихов. Имеются указания на события, к которым отно-

¹ На поле примечание рукою писца, но строчным письмом: ჰიდოჲ ელთა ერთთა.

сится тот или другой псалом или его часть, так в заголовке первого псалма читается (2а):

ითქოჯა შირ[ვე]ლი ესე თნი
იოსებისთვის მართლისა რნი
მოსთნოვს გოჯამი რ.ა: სსხს
ღთის მსახურებისა. და სირ-
ცხელი მკდამისა:

Это же есть начало рукописи.

Кое-где попадаются позднейшие подчистки и исправления в тексте, особенно в псалме с выцветшим номером, следующем за 116-ым, на л. 123, где следующие стихи в подчеркнутых частях исправлены указанным способом:

მამისარს მრცხორებლის მე რეს: | გვეკრძალო მე ულთა მიმართ მცნებათა
აგარო შენ რ.ა წრთელითა გულითა | თა რეს მსწავნე მე კითხვანი |
სიმართლისა შნისანი

სიმართლენი შნი ვიმარხენ ნოჯ დამატებ მე სდ:

После песни Захарии, отца предтечи (ср. рп. № 86), занимающей лл. 255в — 256в, помещены:

1) лл. 256в — 257а., блаженства евангельские (ნეტარ იუვნენ გლასკანი სლითა ი т. д.)

Им предшествует следующая строка, относящаяся, быть может к упоминаемой безыменной записи (1):

მომიკენენ რნი რ.ა ოდეს მოხვდე სფვთა შნთა:

2) ლ. 257в — 258ა:

თქა დვთ

ოჯმტირეს ვიყავ ძმათა და ოჯმრწემედასსახლსა მამისა ჩემისსა და ვმწყსიდ მე საცხოვართა მამი ჩემისთა: კელთა ჩემთა ქმნეს საგალობელი. და თითთა ჩემთა განაგეს საქებელი. და ვინმე მიოჯთხრას ესე რა ჩემსა. და თვდმან რნი თჯთ ისმინა ჩემი. და თაფადმან რნი თჯთ გამოაფლინა ანგლწი მისი და გამომიუვანა მე. საცხოვართაგან მამისა ჩემისთა. და მცხომე ზეთითა ცხებოჯლებისა მისისა:

წ ძმანი ჩემნი იყოჯნეს ოჯმუნეირეს და ოჯკეთეს: და არა სთნდეს იგინი რა: —

(258ა) და განვედ მე შემთხორეჯად ოჯცხო თესლისა. და მწყეჯდა მე სხეულდებით კერძთა მიმართ თესთა:

წ მე სხეულითა ოჯელისა ღთისა ჩემისადათა მოვიდე მსჯელი იგი მისი: და მოჯკოჯეთუ თავი მისი: და აღჯკოცე ყოჯედრებადა ძითაგან ისწლისთა

Записи:

1) Две без имени, представляющие славословие христа, на лл. 235в и 256 в.

დ^ნა შენდა ქ^წ ნათელა ჩემო: ¹ დ^ა შ^ნდა

2) лл. 258a — 258в:

თანა შეწევნითა: წ^წდისა სამებისა^ათა და მეოხებითა წ^წდისა ღ^ღთის მშ^შობე-
ლისა: და წ^წმიდისა და დიდისა | წ^წწ^წმ^მტ^ტეელისა ამსკემს ღოცვითა | და
ვედრებითა მე გლახაკი: მ^მქ^ქლ | და მწარედ ცოდვილი ღირს ვიქმენ (258в)
შეწირვად მთას სინასს სავა | ღობელი ესე წ^წდისა დავითისი: სს | ღოცვულად
მშობელთა ჩემთა | და მამის ძმის ჩემის კოსტან | ტისთვის და სოჯლიერად
ძმისა | ჩემი თანამონისა ჰიმენისთვის |

წ გლოცავ თქ^ნ ელთა რ^რლნი იმს | ხოჯრებდეთ სავაღობელსა ა მას
ღოცვისა ეოფად ჩ^ნ ცო | დვილთათვს რ^ა თქ^ნცა რ^ნ | შეგიწყალნეს: ამენ :
ი^იჯ ქ^ქე ღ^ღთო ჩ^ნრ შეწყალენ | ჩ^ნ: ცოდვილი ამისი მწერალი: | ღოცვისა მ^მ-
მიესენეთ:

№ 43 (Ц 75)

Житие св. Евфимия

Рукопись на пергаменте, лл. 138, в ободранном переплете (от переплета осталась нижняя доска, отделанная кожей с тиснением). Размеры 16,5 × 12,5. Строк 15 — 16. Письмо церковное, начальное, средней величины, своеобразное (буквы с утоньшениями линий у соединений, где оне иногда почти прерываются).

Киноварных строк в наличной части рукописи нет кроме как перед записью на л. 137в.

Рп. дефектна: в начале недостает четырех листов первой тетради, от второй тетради налицо первый лист и от третьей последний. Заканчивают рп. четыре листа 20-ой тетради.

Содержит:

Наличное нач. ²:

თავსა რავსრეს კ^კტთა მის სოფლისათა მათ თავს მიერ დღითგან იწყეს :
ბეთიანიელთა მსახოჯრებად: მათდა

¹ Следующее только на л. 256 в.

² В бытность Ц. на Синае в рукописи было больше листов, хотя у него в общем указывается одним листом меньше (137) в рукописи. С этого исчезнувшего листа, надо полагать, и привоится у Ц. начало: «კერძო კვიზის მის დიდი ქება და შრომით აღვიღეს და გან-
ხარეს და ცნეს, რამეთუ დიერთმან განუშხადა ადვილი იგი. მამის დავყუდნეს მას მანა და ხაჰქელად მათდა იუა შეცნა-
რეთაგან ქ^ქწმწინისთა და იუაჲოდა წ^წე ქუაბას მას სომხველე მსეთა. სოლო იგინი უცალობდეს დმეოთხა უოველსა ვამსა...»

და ვრ მიესმა მამათა ფარსათა¹ ლაფრისათა კი² რლს ადგილსა: არი-
ან მოვიდეს მათთა: ხილვად: და მიერ დღით გან იწყეს მოწაფეთა შეწყნა-
რებად:

და პირველად .: ხ რნი მოვიდოდეს მათა ორნი ძმანი სახელი ერთისაჲ
მის მარინოზ და მეორისაჲ ლოკაჲ .: და შეოჯდეს მათ .: და დაემოწა (1B)
ფნეს ყლითა განგებითა მონახონებისათა .: და მათ. დასწავეს სრულელი
მონახონებაჲ .: და შემდგომად .: მრავლისა უამისა .: წარვიდეს იგინი კერძოთა
სოფლისათა: რლსა ჭრქაჯან მატობა .: და მოჯნ აღაშენეს³ მონასტერი .:

და მათ დაიმოწაფეს: ამბა თეოდორი რნი იგი რუდაბნოსა მონასტერი აღა-
შენა .: და იგი იყო მამასხლის .: ყლითა მონასტერთა .: და მცირედთა უამთა
შემდგომად (2a) განკდა სწლი წლისა ევთოჯმისი:

1) 19a:

მამინ ჰეტრე მოიუგანა გალატოზი. და აღაშენა მტილსა შინა ლაკოჯაჲ .:
დიდი ორზინი რ³ დღეს მომდე ანს: და გოჯერდით მისა აღაშენა ჰორის
საქმარი და აღაშენა .: წსა ბერსა .: სამი სუნაკი: და ეკლესიაჲ .: შს
სუნაკთა .: და ეკვდრებოდეს რ³ მახლობელად მისა ოჯტევენს

წ წნ ევთოჯმი მარტოებისა .: მოყოჯარემან: არა ინება მწთი ახლეს ყოფა.

2) 73B — 74a:

და ერთი ეკლესიაჲ (74a) აღაშენა დამართებით ლაფრისა წლისა ევთოჯმისსა
და ჰმორავს ადგილი იგი ლაფრისაგან ვრ ორ ოჯტევენს რლსა ჭრქაჯან წისა
ჰეტრესი და აღაშენა შოჯნ დაკოჯაჲ დიდი.

3) 111. 118a — 118B:

ორნი იგი ლაკოჯანი რლ აღაშენა: წწ ევთოჯმი ცხორებასა: თჯსს (118B)
შორავს მონასტრისაგან ვრ ორ ოჯტევენს: ერთს მას შეაბა კარი რ³ დაჰმარსო
დის: იგი მამათათჯს და მეორე: და ოჯტევენს ბარბაროზთათჯს

რნი მას მოენათლეს და მათ უამთა: წჯმაჲ მცირედ იყო და წყოჯრილი
ყოფ: და დაგჰკლიტეთ ლაკოჯას მას მამათასა:

Icon.:

არა თოჯ ოდეს: კორცითა ცხოველ იყო და მამინ იქმოდს საკოჯრეველთა და
ჰკოჯრნებად: კაცთა: ად შემდგომად სიკდილის
(133B) რქს შეერთო ანგელოზთა: ქმნა ძალნი: მრავალნი: და ოდეს იგი
მიიწია: განსოჯრებასა მიოჯთხრობელსა:

არა განგოჯემორა: ხწ გან ად შეწყუნაჲ მისი: ხწთასა არს ვე მოაქამდე:
და: მე: რ³: ესე არა ღერს ვარ ყოფად მონა მისა: ფად: სარგებელ ვიყავ: სოჯ-
ლსა ჩემსა: და კორცთა ჩეთა: და ოდეს იგი: ვხედევად: კოჯრნებასა:

¹ Последний слог он подскоблен.

² კ³ подскоблено.

³ Ниже, напр. 19a, 6, 7, встречается и в древней орфографии (ადაშენა, აღაშენა).

რწი აღმოცემოდეს: საფლავის მისისგან:

მიკვრნ სოჯლს ჩემს: და ვთქოჯ ვწ მე განვლო ამან (134a) კაცობრივი ესე ცხორებაჲ და ვწ სთხო ეყო-ღასს: ჭეშმარიტად მამაჲ ჩწი წწ ევთიმე ანოჯ ვწ მოიგო: მადლი ღწ: და მისგამო შემიკდა მე მკოჯრვალებაჲ: და სოჯრვილი ცხოზად

ცხორების და განგების მისის: რწამცა ავწერე იგი და ვიკითხევედ წადიერად

ეწათ ამთ ოჯდაზნოთა წწღთაგან ჰირველთა: მამათა რწი იყოჯნეს დღეთა მისთა: დღეთა წწს საბასთა: და მათთანა ცხონდებოდეს

(134B) და საქმენი რწი შესმეს მათოჯ მოსწრაჲდ დავიმარხენ-არა ხწ თოჯ საკჯრველთა საქმენი და კჯრნებანი რწი იყნეს კელითა წწღის ევთიმი-სითა: ად საქმეთა და განგებათა წწღის საბასთაცა: აღვწერდ ქარტასა: აშლოჯლად: რწ. არა ვიცოდე განგებაჲ და აღწერად მისი ვწ იგი კმდა და შემდგომად მცირედთა უამთა იყო კრებაჲ მესოჯთს კოსტანტინე ჰოლის ნესტორის თჯ (135a) და ევარგენის და შესოჯრენებოჯლ ყოჯნა იგინი კრებაჲმან. და მრავალნი მონაზონნი იყოფოდეს მათ უამთა ნეა ღაგრის: და ეღნი ევარგენის წვალებაჲსა შედგომილ იყოჯნეს: და მოსწრაჲდ იყოჯნეს მან წწ

და განეშორნეს კათოლიკე კელესიასა და განასხნეს იგინი ნია ღაგრით: და იყოფოდეს ნია ღაგრისა შინა სხოჯანი მამანნი: წწღა საბამს ღაგრისანი და სხჯათა წწთა მონასტერთანი

(135B) ხწ ბრძანებითა იოვანე ეპიკოპოსისა შეყენებოჯლისაჲთა გამოვედ საკრე-ბოჯლოთ: და ვიყოფოდე ნია ღაგრის: და თანა შქანდა ქარტები იგი:

რწლსა შინა: დამეწერა ცხორებაჲ წწღის ევთიმისი და საბამსი: და დავყავ ნია ღაგრის რწი წელი დაყოჯდებით და გოჯლმოდგინედ ვიკითხევედ: ქარტებსა მწს და არა ვიცოდე განგებით აღწერად მისი ვწ იგი ჯერ იყო და ვერცა ყდ და-წეებაჲ მწს

რწ არა მესწავლა წიგნი (136a) სწავლოჯლებისაჲ და ოჯმეცარ ვიყავ: და არცა ცხოზად სიტყოჯათა: ღწთისათათა და ენითაცა: ბრგოჯნვილ: ვიყავ ად ღწ საკოჯრველთამან: რწ. დასხნა ენანი ადგილსა თჯსსა: და ძხელოვანნი: წრთველ ყოჯნა და მან განანგნეს ენანი ოჯტყუთანი.

ყო ჩემ ოჯძლორისაჲ ამის თანა: საკჯრელი კელითა: წწღის ევთიმისითა და წწღის საბამსითა: და რავდენ არა ვიცოდი: სიტყოჯაჲ: და არცა: შეცნიერებაჲ: რწამცა: აღვწერე იგი: განვიზრახე

(136B) რწა დავაგდო ქარტაჲ იგი და ვილოცევედ და ვითხოვედ: მკოჯრვა-ლითა გოჯლითა მისთჯს: და დღეს ერთსა ვწ: ვჯედ ადგილსა ჩემსა: და კელთა მანქყოჯანდა ქარტები იგი მიმეოჯრჯლა: და დავიძინე და დღე იყო იგი ორ ყწმ მესოჯრენეს. მე წწ ევთიმი და საბა: და იყო სამოსელი მათი სამღდელო:

და მესმას: ეტყოდა რაჲ: წწღაჲ საბა წმიდას ევთიმის

აჭა ესეკა კოჯრიკეს აქოჯს ქარტამ: ესე კელთა მისთა და აქოჯს მას სწრაფად (137a) სიტკობებად პირსა ჩემსა და ბაგეთა ჩემთა მომეცა მადლი და ვიწყე აღწერად შირველად ცხორებასა წდისა ევთოჯმის ძლიერისასა და მადლი იგი მიბრძანებდა მე რა არა თუღებ ვყო იგი და ვერ გაფიშორე აღწერამ მისი

აღწერე კოჯლად: სხოჯასა წიგნსა საქმენი და განგებანი წდისა საბასნი

და მე ვევედრები მადლითა მით რაი მოიღეს მათ რა ევერნენ და ჩემთს სადიდებულად სახელის მისისა რლისა შოჯენის დამა რაი რაე ან:

Быть может, недостает здесь третьего листа 20-й тетради.

Запись

1) строчным письмом в конце (л. 137в — 138в):

სახელითა ღთსამთა: | მამისა და ძისა და სუქლისა წდსამთა¹ | მწბითა წა ღთს მწბლსათა | [ძლიერ]ებითა ცხორველს მეო: | იფელისა ჰტსნისა ჯრსამთა:

და მეოხებითა: წა აფენ | ათღის მტემელისამთა:

მეოხებითა წა მამისა ჩნი | სს ხარიტონისითა და წა | საბამსითა და: ამათ ყელთა: წდთა მმამთა: თა:

და მეოხებითა წა მოსე | სითა და აჭრონისითა | და ელიამსითა

(138a) მე უღირსი ესე: და თედ შე | გინებოჯლი: ურიცხუითა | შეტოდებითა: რლსა არა | მაქს სიტყუის გებდა გარ | ნა სასოწარკუთილ ა | რა ვარ: ღთი მოწყლე არ | ს და ეძიებს: შეტომი | ღთა: აწ წნო მამანო | რდეს ღირს ვიქმენ მა | გას წა მთასა თაყუა | ნისტიმად მარგალსა | გუელი მითქუამს გარ | ნა სიგლასკაცისა ჩემი | სს მსგავსად საწყუდი ე.სე წიგნისამ: ცხოზად და | გნგებდა წა მამისა ჩნისა | ევთუიმისი: (138b) შემოვწირე წა მაგა | ს მთას სინას: მე გი მანავ | ელმნ: მოსაკსენებულა | და: სულისა: ჩემისა: და მშო | ბელთა ჩემთთუის: წნო | მამანო: მდდელნო: და დვა | კონნო: რლნი იგიოხვიდე | თ წა ამას წიგნსა: სუელი | ცდვისა: გი მოიგსეთ | და ბასიღისამ რა თქნ | ცა ქემნ მოგიკსენნეს: | ამნ: იყნ

Приписки:

1) На нижнем поле л. 121в строчным церковным письмом:

რა ღო შეუნდვენ ბრსა
სიმეონს. და წო. ეფუჰე
მეოხ ექმენ. სლსა მისსა:

2) На верхнем поле л. 124a тем же письмом тою же рукою:

რნ ესე წიგნი შეჭკუნმა ან:

¹ Эту строку заканчивает в рукописи *ქლოვრ*, первая половина *ქლიერებითა*, что через строку.

№ 44 (Ц 79)

Толкование евангелий

Рукопись на пергаменте, лл. 163, в досчатом с кожей переплете. Размеры 14,3 × 12 см. Строк 13. Письмо церковное, начальное, средней величины, закругленное. В орфографии непоследовательность: встречаются такие формы, как ძ^ლ, ნაგელსი (л. 92а, 8: ძ^ლ ნაგელსი), ოჯორისი (л. 96в, 10), მიკოჯირსი (л. 97а, 10), სხვათა (л. 99в, 8), განიძრახს (л. 19в, 7), но в общем правописание все же архаично, со стремлением коегде ослабить о после гласного в а, напр. შენაკენი (л. 14в, 3), даже когда это о следующего слова, напр. შეიყვანე ღვინი (л. 6а, 1). Украшения пнеются в виде креста с надписью ჳი და სტი, над которым еще два креста в полукругах (л. 1в), в виде простых заставок (лл. 2а, 31в, 32в), розеток, напр. л. 2а, и крестиков, напр. 32в.

Коегде в рукописи замечаются пробелы за недостаею листов.

Содержит:

- 1) თარგმანებაი წათა სსხარებათა წათა მოძღვარბთანთა თვარისეველისაჲ: და დედაკაცისა მის ცოდვილისაჲ რ^ლნ: სცხრა ნელსაცხებელი იგი რ^ა

лл. 2а — 32в

Нач.:

აწ მოვედით საყოვარლებო და ისმინეთ სიტყუათა ჩემთაჲ რ^ა აწ ესერა მოვიდა ჟამი იგი შეწყნარებისაჲ (2в) მარხვითა ღოცვითა და ვედრებითა რ^ა აწ არს ჟამი განღოჯიებად ჩ^ნდა ძილისაგ^ნ ოდესღა ესე გოჯრწმენს ღამ^ლ იგი გ^ნგოჯეშორს და ნათელი შემოგოჯასლა

Кон.:

მას ჟამსა აღემართა დედაკაცი იგი სისაროულით და გამოვიდა იგი მიერ გ^ნმართლებოული სიტყუათა მისებ^რ რ^აისა და აღიდებდა ღ^ა რ^ნ მოსცა

მას ესე ვითარი შეწყნარებაჲ (31в) და მოტეგებაჲ ცოდვათა მისთაჲ

ნ^ა აწ ვიტყოფი თქნდა მიმართ საყოვარლებო რ^ა შევიმოსოთ ესე ვითარი სარწმოჯნობაჲ და გოჯლსმოღვინებაჲ რ^ა მისთანა ჩ^ნცა მივემთხოვივეთ ე^ლნი მოტეგებასა ცოდვათა ჩ^ნთასა

და აწ რ^ა აწ ესერა ისმა (32ა) ღაღადებაჲ დღისა მისთაჲ: დღისა და შესაძრწოჯნებელისათა ვნებისა რ^ა:

ნ^ა აწ ჩ^ნ განვემზადებოდით: და ხვალე ორმასათსა: ვიწყოთ მარხვად სიწყ^მიდიით და ღირსებით: და ოჯბიწოჯებით აღვასროჯლნეთ მარხვითა და ვედრ^ე

ბითა წნი ესე დღენი: ორშეოცნი და ერთობით (32B) ვადიდებდეთ მამას ძა და წას სოჯლს აწ და მს ოკითი ოკე ან

2) თარგმანებაი წთა სსრბთი რლნი თარგმანეს წთა მოძღოჯართა

მლ. 52B — 53B

Нач.:

რნი გარდამოკდა წიაღთაგან მამისათა და წიაღნი მამისანი არაჲ დასტაროელნა რნი იგი საუღართა წა მუდომარებ მამის თანა (33A) განაგებდა სსშოსა შინა ქწლისსა ოჯთესლად დაეშეოჯდრა და იშვა მისგან კორციელად:

Кон.:

გოჯლის ხმა ვეოთ აწ სს (53A) უოჯარელნო რ მოგალს აწ სსსოჯთევეელი ღე და სიმაწთლეჲ მისი და დღწცა იგი შესადრწოჯნებელი. ვნებაჲ იგი ოჲ. ჩნისა იჯ ქწსი მოახლებოჯლ არს

წ ჩწ საუოჯარელნო გწვიწმიდნეთ თაგნი ჩწნი ღოცვითა და მარხვითა და ვვდრებითა რა მივიწინეთ დღესა მას ოისასა და ელნი (53B) ერთობით ვადიდებდეთ მამას და ძას და წას სოჯლს აწ და მს და ოკი ოკე ან

3) თარგმანებაჲ წთა სსხრებათაჲ.

მლ. 53B — 70A

Нач.:

მარხვაჲ მიიწეუთ ქადაგებდით კოჯრნებსა: შემოკებით მოხოჯცებოჯლნი ელნი სსხლსა შინა ღთისსა

რამასოჯ ვიტეოჯი მოხოჯცებოჯლთა ოდენ (54A) ად დიდნი და მტირენიცა ვამოვედინ სიძე კსოამსაგწ თჯისისა და სძალი სსძღოამსაგწ თჯისისა და ელი სიმრავლწ ერისაჲ შემოკებით

მოვედით და თაუოჯანის ვსტეთ და შეოჯრდეთ და ვტიროდით წე ოისა შემოქმედისა ჩწისა:

Кон.:

წ აწ მოვედით მორწომოჯნენო და ვილოცვიდეთ სიწმიდით და შევიანათ ცრემლითა შეტოდეხანი ჩწნი და ვევედრებოდით მრავალ მოწუალესა და სსხიერსა ღა

რა მშდბთ და სიწმიდით ადვასროჯლნეთ წნი ესე დღენი ორშეოცნი

და სისაროჯლით მივიწინეთ (70A) ადგომასა მას მკოჯდრეთით ოისა ჩწისა იჯ ქწსსსა და ერთობით ვადიდებდეთ მშას ძა და წას სლსა აწ და მს ოკი ო

4) თარგმანებაჲ .: წთა სსრბთა .:

მლ. 70A — 89B

Нач.:

მოვედით საუოჯარელნო და ისმინეთ სიტეოჯათა ჩემთაჲ რნი მკოჯლების შე თხრობად თქნდა და მოდრიკენით სსშენელნი თქნი და ოჯტევეთ ზროჯნვაჲ

ამის (70B) სოფლისა: გოჯლის ხმა უგენით ურახვანი ესე ჩემნი განიწმიდენით გოჯლნი და გონებანი თქნი და ისმინეთ წადიერად იგაფი ესე რათა შათ ძეთათჳს რთოჯით თავადი ღაღადებს და იტყოვის.

ვღ კაცსა ვისმე ესხნეს რც ძე ვინმე არს კაცი იგი ანოჯ ვინმე არიან ძენი იგი რანი

კაცი იგი თოჯით თავა (71a) დი რი არს და რანი იგი ძენი მისნი ერთი მართალი და ერთი ცოდვილი:

КОН.:

ნ აწ სურლნო რ აჭა ესე რა მოსროჯელ და გამოწვენოჯლარს დღს იგი რა (89a) ვა ცისკარი განთიადისა: რ ნათელი და ბრწყინვალეობა მოკეთებების რს რა მოწმობუნეთა მისთა

ნ აწ განვიწმიდნეთ თავნი ჩნი ძმანო რა ერთობით მივიწინეთ მოკუდრეთით აღდგომას რის ჩნის იჯ ქსს

მეოხებითა ედ რკრწნელისა დედოფლისა ჩნისა რთს მშბლისადათ (89B) მს ქწლისა მრმისითა: და ელთა წთა მისთადათ რისაჲ მკოჯენის დბა მადლი ჰატივი და თენს ცუმაჲ აწ და მს და რკთი რკე ან იენ

5) თრგმნბა წთა სხრბთა

ЛЛ. 89B — 106a

Нач.:

მოიქცეთ ჩემდა ელთა გოჯლითა. თქნითა იტყოვის რი მარხვითა სიმტკისადათ დაიხენით გოჯლნი თქნი და ნოჯსმოქელთა თქნთა მოიქცეთ ჩემდა და მომე (90a) ახლენით მე და მე მიგახლო თქნი ითხოვდით და მოგეტეს თქნი ეძიებდით და მბოლო ირეკდით და გნგელოს თქნი

КОН.:

რო გოჯილხინე და მოგოჯეტევენ შეცოდებანი ჩნი: და რწწმიდანი (166a) ესე დღენი აღვასროჯლნეთ დირსებით და წთა გოჯლითა: ვიმარხვიდეთ და ვილოცვიდეთ: რა მივიმთხოვიანეთ და მივიწინეთ აღდგომას მას რის ჩნის იჯ ქსს

და სხრლთ ვდღესასწაოჯლობდეთ: მმსა ძა და წა სოჯლსა. რისა მს დბა და მადლი. ჰატივი და თაყოჯანის ცუმაჲ: რკთი რკე ან.

6) თარგმანება: წთა სხრბთა

ЛЛ. 106. — 124a

Нач.:

სიმაართლს მართლისა მის რავე იეოს და რჯრჩოჯლოებაჲ რჯრჩოჯლოა. სავე: მის რა იეოს და რჯრჩოჯლომან მან: თოჯ მოქციოს: ელთაგნ რჯრჩოჯლოებათა მისთა რლ ქმნა და დაიმაჩხონ: ეს ელნი მცნებანი ჩემნი: და ეოს წყალობაჲ და სიმაართლს ცხოვრებით (107a) ცხოვნიეს იგი და არა მოკოჯდეს იგი

და ენი შეტოდ ქბანი მისნი არღარა: მოვიკესნე სიმაართლესა მას შინა რ ჭ ქმსა ად ცხორებითა ცხონდეს:

113a — 123B.

კაცი ვინმე ერთი გარდამოვიდოდა ისლმით იერიქოდ და ავასაკნი დაესხნეს მას გზასა წა რლთაცა შეიპურეს იგი და გნძოჯარტოჯეს და წულოჯლებამ დიდი დასდევს მას წა სიკოჯდილად მოაწიეს იგი და წარვიდეს.

წ აწ საყოჯარელნო (113B) ვიხილოთ და გოჯლის ხმა ვუოთ:

ვინმე იყო კაცი იგი რ ი გარდავიდოდა იერჯოსალემით იერიქოდ.

ესე კაცი ადამი იყო რ ი დამკჯდრებოჯელ იყო სამოთხესა შინა:

რ ისლმით სამოთხედ გამოისხესიხს: და ესე ადამი სამოთხეს შინა ვიდოდა იმოთხვიდა და იშოჯებდა და (114a) იხარებდა: და ავასაკნი დაესხნეს მას რლ-თაცა გნძოჯარტოჯეს იგი და წულოჯლებამ დიდი დასდევს მას წა: და სიკოჯდი-ლად მოაწიეს იგი და წარვის

წ ავასაკნი იგი ეშმაკნი არიან: მოვიდა ეშმაკი სამოთხედ: და ჰოჯა ადამი სამოთხესა შინა. შეეკობილი და შემოსილი მად (114B) ლითა მით სოჯლიერიოთა: და მოჯნ ქოჯესვე შეიპურა იგი და გნძოჯარტა შოჯრიოთა მით ზესლიანითა: და აცოჯონა და მოწილა იგი წულოჯლებითა დიდითა და მოცააკოჯდინა იგი სიკოჯ-დილითა მით სოჯკოჯონოთა გნკიცხა გნაქიქა გნბასრა და დაჯგლო იგი ქენსა წა და წარვიდა

(115a) და იდვა ადამი გნძოჯარტოჯელი და გნშიშოჯლებოჯელი წულოჯელი და მოშოჯდარი

ეძიებდა შემწესა და არა ჭზოჯებდა

მას ყშსა იხილა რ ი მომავალი სამოთხედ დაემალა ადამი შიშოჯლობისა. მისისაგნ და წულოჯლებისა მისისა ესმა კამ რამ დამ ვიდოდა რამ იგი შს (115B) სამოთხესა: და ჭრქოჯა რნ ადამ ადამ: სდა ხარ წ მან ჭრქოჯა მას მესმა რამ კამ შნი ზოჯიდოდე რამ შს სამოთხესა და შემეშინა რ შიშოჯელ ვარ და დატემალე

რქა მას რნ ვინ გითხრა რ შიშოჯელ ხარ შნ: არათჯ ხის მისგნ შჯამე რისამ მე გამტენ შს

წ აწ არა ისმინე კმის: (116a) ხემისამ: და შჯამე ხის მისგნ: წეოჯელ იყავნ ქენამ საქშეთა შინა შნთა: ეკალი და კოჯროის თავი: აღმოგიტენდებო-დის შს შჯამდე შს თივასა ველოჯრსა: თოჯლითა ჰირისა შნისათა შჯამდე ჰოჯრსა შნსა: ვე მიქტევადმდე შნდა მოჯნვე ქენდ რისაგნცა გამოისხე: რ მიწისაგნ (116B) შექმნოჯელ იყავ შს და გნ გოჯძარტა შს ეშმაკმან: და აწ მოჯნვე მიწად მიიქტე

და გამოკადა ადამი სამოთხით: მოვიდა ეშმაკი კოჯალად ჰოჯა ადამი მარ-ტოდ: გარეშე სამოთხესა მას: ვა ცხოვარი გარეშე ბაკსა: რ რეს განიყენის მადლი დამ კაცთაგნ მამინ მარტომ დარჩის (117a) იგი. ვა იხილა ეშმაკმნ რ

მარტომ იყო ადამი შეიპყრა იგი ვა მკეცმუნ ბორტმან და სდ მოაკოვდინა იგი: წარიტაცა და შეაფლან მას ბჭენი ჯჯახთსნი და მოჯნ დააგლო იგი გზას. წა ქოჯესკნელისას და წარვიდა

მდღელი ვინმე მივიდოდა მსგეე გზას მიემთხოვია ადამს (117B) იხილა იგი და თანაწარკდა

ვინმე იყო მდღელი იგი რი თანა წარჭკდა

ესე მდღელი აჭრონ იყო რი თაძლოდა მოსემს თანა ერს მას ისლისას: იხილა ადამი დატემოჯლი გზას წა და თანა წარჭკდა მოაკოვდა და შეაფლან მანცა ბჭენი ჯოჯახთისანი და თანა წარჭკდა

(118a) ეგრევე სახედ ლევიტელი ვინმე მივიდოდა მსგეე გზას:

ესე ლევიტელი მოსე იყო შროჯლის მდებელი რი მოკჯდა და მანცა შეაფლან ბჭენი ჯოჯახთისანი: იხილა ადამი გზას წა დატემოჯლი და თანა წარჭკდა იგიცა

სამარიტელი ვინმე მგზავრ მოვიდოდა ადამი შეემთხვა მას (118B) იხილა იგი და შეეწუნარა მას: ვინმე არს სამარიტელი რი მოვალს მოგზავრად არათჯ სამარიტელი ად მრმსტნ შობილი: რი სამარიტელად იწოდა ჭოჯრიათა მიერ

ესე მოვიდოდა: მოგზავრად ზეცით ქუნდ და კორცნი შეისხნა: წდი-საგუნ ქწლის მარიამისგუნ: ამანვე (119a) პირველად პირველ შექმნოჯლი: იგი ადამი შეტოდების მისთჯს სამოთხით გამოკადა

ესე მოვიდა: ზეცით ქჯეყანად შეწუნარებად მისა. ჯრცემ დათმინა სიკოჯ-დილი თაგს იდგა: საფლავს დაიდა: ბჭეთა ჯოჯახთისათა პატროსნითა მით ჯრითა მისითა მოჯნ შინა (119B) იხილა ადამი დატემოჯლი და ელი ნათესავი კატადა მისთანა წელოჯლებითა დიდითა იხილა იგი და შეეწყალა: მოვიდა და შეოჯხჯია წელოჯლება იგი მისი

რადმე არს სახოჯველი წელოჯლებისა ჩნისა. ესე არს რ შეტოდებათა თჯს ელისა სფლისათა: იწყლა იგი და ჩნ წელოჯლებითა ში (120a) სითა გუნგოჯრენით

და დასსხ: მას წა ზეცით და ღოჯინო

ზეცით იგი რლ დასსხ ესე არს დიდი მოწყალება იმისი რი მოჭფინა ჩნ წა რლსაცა ესე დღეს წელითა ნათლისებას ვიტხებთ ზეთს მას

და ცხებითა მით ზეთისადათა: მივემთხოვეით მოსოჯლას სოჯლისა წდი-სას ჩნ წა:

(120B) ს ღოჯინო იგი რი დასსხ წა და პატროსანი და ოჯრწნელი სისხლი რი დასთხია და მოგოჯცა ჩნ რა მოვიდოთ იგი მოსატეეებელად ცოდ-ვათა ჩნთა და აღოჯჯა იგი კაროჯლს თჯსს წა

ესე არს რ კაროჯლი იგი სიმდაბლედ და ჯრდ გამოისხევის რ დიდს მას სიმდაბლესა (121a) თჯსს და პტნსა ჯა დამოკიდებოჯლ არს სასოჯბა. ჩნი და

შეიყვანს. იგინი ზანდიოქიონსა ἢ ზანდოჯიონი გამოისახვის შემწყნარებელი
ეღთაჲ.

რამე ანს შემწყნარებელი: ეღთაჲ ილოჯაწა იგი და შეიყვანა იგი ზანდოჯ-
ქიონსა რლ ანს ეკლესიაჲ.

და ხვალისაგნ ვითარ (121B) გამოვიდოდა მისცა ორი დრატკანი შემწყნარ-
ებელსა მას ეღთსა ეკლესიასა

და ჭრქვა მას ესე ადამი და ეღი ნათესავი კატთაჲ: დაბადებოჯი ჩემი რნი
გზოვე შემწყნარებელი: ბჭეთა ჯოჯოხეთისთა: და გამოვიყვანე იგი მიერ და მოგ-
გოჯარე შნ აჭა ესერა მიტცემ შნ ორსა დრატკანსა

(122a) რლ ანს წა კორცი ჩემი და ზატოისანი სისხლი

რლ ოქოჯროჲ იგი რავდენტა გამოიტადებინ და არაჲ დააკლდებინ ეტრცა
წა კორცი და ზატოისანი სისხლი ქლში რადენ მოეფინებოდის ჩნ წა ოჯორო-
მსლა გამოტდილ იზოოს და არაჲ დააკლდეს მას

(122B) ამითურცა ეტყუზ წა ეკლესიასა: აჭა ესერა მიტცემ შნ ორსა დრატკანსა:
რლ ანს კორცი და ზატოისანი სისხლი ჩემი: ამით ილოჯაწიდ ერსა ამას ჩემსა
და თჯრამე სხჯადცა სჯემარ იყოს შნდა: კოჯალად მოვალ და ეღვე შნთანა
ვარ ნოჯ გემინის არა დაგიტეო ობლად

(123a) რ მე აჭა ესერა თქნთანა ვარ ეღთა დღეთა და ვე აღსსროჯალმდე
სოღლისა:

აწ ვინ ამით სამთაგანი ოჯმასლობელებს: იყოს მისა-რნი იგი შევარდა კელთა
აფსაგათსა:

КОН.:

აწ მოვედით და შევიდოდით ეღთა შემწყნარებელსა წა ეკლესიასა და ვგზი-
არებოდით წა მას კორცსა: და ზატოისანსა ჭემმარიტსა სისხლსა ძისა ღთისასა
თაყანის ვსტემდეთ და ვევედრებოდით: რა წნი ესე დღენი ორმეოცნი (124a)
მშდბთ და სსრლთ აღვასროჯუნეთ და მივიწინნეთ დღესა მას ორისასა რლ დლ
იგი ოა ვა მსტ მოვალს: და მოეფინებინ მოჯადრეთით აღდგომამა ორისა
ჩნისა იჯ ქლში და ერთობით ვინარებდეთ და ვიშოჯებდეთ ნათელსა მას შინა
აღდგომისასა

და ვდბთ მშსა ძსა და წა სლსა აწ და მს ოკი ოკე ან

7) თარ: გმა: ნებაჲ წათა სსრბა

лл. 124B — 142B

Нач.:

ძირი ეღისა სსოქობისა კეთილისაჲ. ესე არს ზირველად სარწმოჯნოგებაჲ
შეოჯრევეელი მარხვაჲ სიწმიდით ღა და ვედრებაჲ გოჯლს მოდგინედ გლასჯათ
მოწყალებაჲ სტოჯმარო მოყოჯარებაჲ ოჯცხოთა შემწყნარებაჲ და სროჯალად
დასაბეჭდველად (125a) ამის ეღისა რა მისცე გლასჯათა და სიმაროთლწ შნი
იყოს ოკე

ამისთვის თვით თავადი ონი გოჯასწავებს და იტყვს ვიდ გნეიდე მონაგები. შნი და მიეტ გლანკათა და აღიდე ვი და შემომიდეგ მე და გაქოჯნდეს სავსის დაოჯგლებელი ცათა შინა და აღივსოს სოჯლი შნი ნაყოფითა სი (125B) მართლისადთა რ ლ აჩს ესე

- სიყოჯაროჯლი
- სინაროჯლი მშჯდობისაჲ
- სოჯლეგრძელებად
- სიტკებოებაჲ
- სახიერებაჲ
- სარწმოჯნოებაჲ მოთმინებაჲ

წ ძირი ეწლისა ოჯკეთოჯრებისაჲ ესე აჩს ვეტწლის მოყოჯარებაჲ რწნ შუგრის გოჯლი კაცისაჲ და მის გზ გამოფუნანს ანჯარებანი¹ ბოროტნი: სიძვანი აჩს წმიდებანი ბილწებანი კერპთმსახოჯრებისნი: წამლობანი: მტერობანი: ჯდომანი: შოჯრობანი გოჯლისწყორომანი: წვალებანი: შიეთებისნი: ღირწებანი: მთრვალობანი: სიღოდანი: ცილის წამებანი: და (126B) მსჯავსნი ამათნი.

Привлекается к толкованию притча о богаче и Лазаре (კაცი ვინმე იყო მდიდარი რწი იმოსებოდა ძოწყოჯლითა და ზეწითა და იხარებდა მწ დღწ . . . . .):

Кон.:

და მითვე ლწვიითა და თაყოჯანის ცუმიითა შემოსილნი სემოსელითა მით სისიძობელითა მივეკებოდათ ონი მომავალსა ვნებად ნიეუ (142a) სით თჯსით: და ვიტყოდით: კწლწს მწველი სახელითა ოწსადთა: მწფადწ იწწლისა:

და დაკლებულიცა წწთა: ჯმათ დღეთა: ორმეოცთაჲ: სიწმიდით აღვასწოჯლოთ: და მწდრდთ ადდგომას ოწისა ჩწისა იწჯწწსსა: სინწლით ვდღესასწაოჯლობდეთ

და ერთობით ვდბთ მამას ძწს და წწს წლსა (142B) რწისაჲ შწნს დბჲ და ჰტვი და თეწს ცუმაჲ: აწ და მწს და ოწკით ოწკე აწს

8) თრწმწ ბჲ წწთა სხრბთაჲ

მ. 142B — 163B

Нач.:

აწ მედთ სყოჯარელსო ეწლნი რწლნი ხართ მეწრნი ქწტწსნი: და მოწაიჯენი და ისმინეთ სიტყოჯათა ჩემთაჲ რწლთაჲ ესე აწ მეგოჯლების თხრობად: თქწდა ვიცი და მრწამს. რწ სწადის გოჯლსა თქწსა და მორ (143a) ჩილ აჩანს სსმენელნი თქწნი: სმენად სიტყოჯათა ამათ რწლთა მე ვიტყვი დღეს: ვინმემცა იყო მრწმწნა ქწსი და აჩამცა ეყოჯარებოდეს ესე სიტყუანი სმენად: რწ აწა ესერა მოვიდა და მოიწია დღწ იგი ოწჲ რწს თქმწლო იგი წწწწმტყლოთჲ აწ აღესწოჯლს. . . . .

¹ Но ниже встречается это же слово с ქ; ანჯარებითა.

Коп.:

და დღეცა იგი საშინელი და შესაძრწოვნებელი: ვნებაჲ იგი რა მოვიდა და მოიწია:

და კადნიერებაჲ იგი და კმანი: და გნძრახვანი (162B) იგი თჯრჩოვლოთ მათ მდღელთ მოძღოვართ: და მწიგნობართაჲ და ერისაჲ მის ქედვიცხელისაჲ: ცოფისა და არა ბძქენისაჲ მოისმის: და თჯკეთოვნებანი იგი მათნი დაშრტებინ

და ბნელი წყოვდიადისაჲ და არმოვლი ნისლისაჲ დაქოვვის მათ წა: მადლი და წყალობაჲ: (163a) დაენერგვის ჩნ წა: რა არს ვა იგი ქწისი: და სოვლი სოვლენელბისაჲ მოიუენების: ელთა: მოწმონებეთა წა: რა არს თჯკრწნელი კორცი და სისხლი ძისა ღა: რა იგი დასთხისა ჩნთჯს და მოკიდებთა მით მისითა ვა წა

წ ჩნ საყოვარქუნო სიწმიდით (163B) და ღირსებით: აღვასროვლოთ შემოსროვლიცა ესე შოვიდოვლი წა ამის კოვირიაკისაჲ და ჩნ ელნი მივიწივნეთ მკრთ აღდგომასა მას: რისა ჩნისა იჯ ქწისა

და ელნი ერთობით და სისროვლით ვდესასწაოვლობდეთ და ერთობით გღბთ მმას ძა და წა სლსა რისაჲ არს ვტი დბა მდლი და თქნს ცმა: აწა მს რაი თჯე ან იენ

В тексте имеется в нескольких местах подчистка, напр. л. 10а, но старое чтение совершенно уничтожено, как выскоблено на л. 25 четыре строки.

В заключение отмечаю формы დამოვრობს (л. 95в, 5) отъ დაშრომა, სკარიოტელი (л. 153в, 6) вმ. ისკარიოტელი и слово იეი (л. 93в, 5): იოვანე წინამორბედი | გწვიდა თჯდაბნოდ პოჯ | რა არა ჭამა ედგე | ღჯნოჲ და იეი არა სჯა.

Запись

Она имелась в бытность Ц. на Синае, из К а т а л о г а которого и выписываем относящуюся сюда часть (стр. 232): «В конце запись писца, некоего *Геоимия*, сделанная строчным почерком: წმიდანო მოწამენო დაციცვიოთ ყოველთა სვენებელთაგან გოდერძი ეე (ერეკლე?). მოვიგენ წმიდანი ესე სხარებათ თარგმანი შე მარიაჲ დედოფალმან. სარგისის დედამან. სალოცველად სულისა ჩემისა და მშობელთა ჩემთა და შჯლთა ჩემთა. . . .»

От листа с этою записью, повидимому, торопливо вырванного, осталась нижняя часть, лоскуток в форме треугольника, с началом последней красной строки начальными буквами, гласящей:

ღწვა ევ[თ]

№ 46 (Ц 73)

Житие св. Симеона Дивногорца.

Рукопись на белом пергаменте, пожелтевшем от времени и местами засаленном от употребления, лл. 269, в досчатом кожаном переплете, растрескавшемся на корешке. На коже изображенне креста в том виде, в каком имеем на табл. I. Размеры 16 × 15 см. Строк 18—19. Письмо церковное, инициальное средней величины. С 211а л. коегде писец переходит к строчному и, написав им строчку другую, возвращается к инициальному. Орфография классически архаичная. Коегде попадаетея знак, имеющий форму залятой: он стоит у верхнего конца конечной буквы.

В начальной части (лл. 1—15) замечается недостача одного листа.

Содержит:

ცხობა: და გნგება: წის და ნეტრის მამის ჩნის სმნისი: რ და მკ-
დრებელ იყო მთას საკრეველს: სანახებს: ანტიოქიისს: და ბწყინვიდა ვა
მთიები თავს წა სოჯეტისს

лл. 1 В — 269 а.

Нач.:

კოვრთხეჯულ არს დი. რლსა ჭნებას ელთა კტთა ცხობება. და მეცნიერე-
ბად ჭეშმარიტების მოსლვა. რწ ჯერ იხინა ეშთა მათ ჩნთა: მოცემად ჩნ-
და წყალობითა თვისითა: რლნი შეპერობილ ვიევენით. სუნთაგან იფიცხელთა: და
მოკოვრცა ჩნ მოკოვრნალი კეთილი სოჯლითა და კოვრცთა ჩნთათჳს ნეტარი
სჯემონ. რი დამკვდრებოჯულ იყო მთას მას წა. რლსა ეწოდების სკრფელ:

შეიმოს მან წნ სიმენს და მოღოჯაწება ახოვანთა. და იღოჯაწა ძლიე-
რად. შრომითა და მოსწრაფედ ქცე (2a) ვითა. ღოჯაწლი ნეტართა წთა მშთა: რ
ლნი სდ სათხო ეყოჯეს ღა. და ამისნი სკრფლებნი ოჯმრავლს ქქმის. ზღვსა
არის: და ვინმე შეოჯდოს მითხრობა მათი. რ ეშთა დაეოვნება მან და-
ოჯრნა ოჯმრავლსნი მათგანი დავიწყებითა.

და რ დასბამს ცხობების მისისას არაფინ იღოჯაწა: და მოსწრაფე იქმნა
აღწერად: რაბამ იყო ქცევა და განგება მისი: ანკელახებრი. რი დასროჯლა
ქქნსა წა:

წ მე რი შეოჯდლე კსენებად საქმეთა მისთაგანი. რიცა მესმა ოჯწინარსსთა
ჩემთაგან იგი აღვწერე: და რლსა მე თჳთ ღირს ვიქმენ თოჯლითა ჩემითა
ხილვად: და ამისთჳს მოწრაფე ვიქმენ. და ჯერ მიხნდა მითხრობად (2B) თქნდა
ვა თანამდები: რა დღეთა ჩემთა ხილჯლი იგი: და სარწმოჯნოთაგან სმენილი
აღვწერო და გოჯაწყო თქნ ვ ღთის მოყოჯარენო ძმანო. სადიდებელად რისა
ჩნისი იჯ ქწსა ძის ღთის რწცა იგი გამოიჩინა: ნეტარი ესე დედის
მოჯცლითგან .....

და აწ ამიერიტგან ვიწყო ღთის მიერ განძლიერებოჯღმან. და მიგიტხრა
თქოჯენ დასაბამი ცნრებისა მისისა და პირველად მოვაჯსენსე მშობელ (3a) ნი
ამის ნეტარისანი. ღთის მოყრნი: და ვრ მოიგეს წა ესე ნებისა ღთისა. და
შემდგომად მისა გოჯწყო თქნ ეი რნი მესმა მისთჯს. და იგიცა რნი თოჯალითა
ჩემითა ვინილე. და ვინებე რა ესე წრასუბა და გოჯღს მოდგინებბა თვეს ვიდვა,
სარგებელად მკითხველთა და მსმენელთა.

1) 4a — 4B.

და აწ ისმინეთ სარწმოჯნოებით. და გოჯწყო თქნ ცხროებბა ამის ნტრნი-
სა. რ ლჯწინარტს ეშთა ამით ჩნთა მცირედ: იყო გტი ვინშე ედესელი. დედა
ქალაქისა: რ ლსა სწლი ერქოჯა იოჯანე. და იყო იგი: ჭსაკსა რდენ სიჭბოჯკი-
სა თჯსისასა. და მოვიდა იგი დიდად ქალაქად ანტიოქად: მშობელთა მისთათანა
შტოისნთა და აქოჯნდა მათ კელოჯნებბად საქმშ ნელსაცხებლისა: და სოჯოჯმევე-
ლისა. და მოიგებდეს იგინი სსწრდელსა თჯსს კელოჯნებითა მით. და
დაემკვდრნეს იგინი ქალაქსა მას შინა დიდსა. პრ ლ მოჯსენებოჯღსა: და ენებბ
მათ რამცა მოჭტოჯარეს ძეს მათსა ცოლი: და ესრახ (4B) ნეს იგინი მშობელთა
ქალწოჯღისა ვისთამე. რ ლსა სახელი ერქოჯა მართა: და მათ შვიწინარეს სიტყა
მათი: საქმისა მისთჯს: და აოჯწყეს ქლწ ლსა მას რა ითიქოჯა მათდა მიმართ
მისთჯს.

ნ ქწლი იგი ფდ განჭკროთ' სიტყეს მას წა მშობელთა მისთასა: და არა
თავს იდებდა საქმესა მას: ად ენებბ რა დაადგრეს იგი ქალწოჯღებით:
რ ესმინა მას სიტყოჯა. ვრ იგი იტყჯს: ვდ ქალწოჯღებბა მობაძაფი არს
ან გღზთა.

და ვრ აძოჯღეს მას მშობელთა მისთა ფდ: მოიჯსენა სიტყა იგი მცნე-
ბისა რ ლსა იტყჯს: ვდ პტვ ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა. და რ არა ჯერ
არს ბრძანებბას მათსა წინააღდგმდ და ამისთჯს მისცა თვი თჯნი ნებბას მათსა:
და წარვიდა იგი ეკლესიასა წისა (5a) იოჯანე ნთლის მცემელისასა: და
წინამოჯბედისასა. რნი მახლობელ იყო ბჭეთა ქალაქისათა: და მრავლითა
ცრემლითა ევედრებოდა იგი საქმისა მისთჯს წა იონე ნთლის მცემელისა: რა
დაარწმოჯნოს გოჯღსა მისსა: და მიემთჯჯა იგი თხოჯასა მას: რბითა წსა ინე
ნთლის მცემელისაათა

დ[ა] მიერიტგან დაემოჯჩიდა იგი მშობელთა თჯსთა. და შეეყო იგი გტსა
მას. რჯბიწოებით. წესიერად ქალწოჯღებითა. და იყოფოდა მისთანა სათნოდ
ღთისა. მარხვითა და ღცვითა და ქესსა წოლითა: და დაარწმოჯნა ქმარსა მისსა:
ქცევაა იგი თჯნი: რ იყო იგი რჯბიწო და მსახოჯრ ონისა. რა იგიცა ვიდოღის
და მიჭბაძვიდეს სღვასა მისსა:.

.....
..... ნ უამსა ძიღისასა მიძინის მცირედ (6a) ქესსა. გოჯრ-
ცთა ბოჯნებისთჯს. მჯდომარემან: და ღამესა ერთსა. იხილა წა და დიდბლი.

იხე წინამორბედი: და ჰქა მას, სოჯეჲმინი ჰ დედაკაცო. ად შეწირულ არს
ლცა შენი.

2) 7a:

და დამეს ერთის გამოცხდა მას წა იოგანე ნთლის მტემელი. და ჰქა მას
პირის პირ: ადდეგ სწრაფით ჰ დედაკაცო და წარვედ სხნიდ შენდა: და შეემთხვე
ქმარსა შენსა: და შეესეოჯლად მოვცლად ილო და ჰშვე ძს. და რაწოდი სხლი
მისი სჯემონ. კორცი და ღჯნო: და ეი დაკლოჯლი: და რლ სანოკედ კცთა
იქმნების არა ჰამოს. ად მიეტ მას სანდელად მარჯოჯენამ ძოჯძოჯა შენი. რ
მარჯოჯელ მდგომარეთა მათგანი ყოფად არს ყრმა იგი. ხ მარცხენამ ძოჯძოჯა
შნი ედეგ არა მიიღოს.

3) лл. 159a — 159b (извлечение это использовано в разночтениях
в издании того же текста у К. С. Кекелидзе, Историко-агно-
графические отрывки (Хр. В., II, в. II, стр. 191—198).

რია. გცნ ვინმე ქართველმან ეშა მკისსა სოჯა ღჯნო იფ. და
მიერჯლას მას (159b) ძილითა სშირითა. და იფა იგი კაღოსა თჯსა წა. და
მოფიდა გოჯელი და ისოჯნებდა ჰრსა მისსა. და ვრ ჰოვა პირი მისი აღებოჯ-
ლად შევიდა იგი მოჯცელსა მისსა სლითა მით ღჯნისამთა. და მუის განიჯდა და
იქმნა იგი შეოჯრჯებოჯელ. რ დაეჭრებოდეს ნაწლეგნი მისნი:

ესე მოფიდა წის მის და ევდრ ზდა მას მრავლითა ცრემლითა. და ითხოვდა
შეწეგნასა დთისსა ლცითა მისითა: ხ მონამ იგი დე ლმობიერ იქმნა მისთჯს:
და დასწერა მცლსა მისსა სხსწ ჯამ კოჯერთხითა თსითა. და რჯრძმან მას რა
განვიდეს იგი გარე მონასტრისა მისგან. და ვრ განვიდა დაგდო გოჯელი იგი
ცოცხალი. და იქმნა კცი იგი განცოცხლებოჯელ: და აღიდებდეს და მისთანავე
ეღნი რლთა ისიღეს სგრლი ესე:

4) лл. 169b — 171b:

რლს. მათ ჟამთა იოჯნეს კცნი ვინმე რაქოჯოჯლონი ანტიოქიას შინა.
და არა აღიარებდეს ესენი მკდრთა ადდომასა და არცა საშჯელსა. და არცა
კორცთა ცდესა შეჭრაცხდეს ცდვდ. და რლნიმე მათგანნი წარწემდებოდეს
ვასკოჯლავთ¹ მრაცხველობისა სცრითა და იტყოდეს ვდ ვასკოჯლავთა ძრვითა
იქმნების ძრვამა ქენისამ: და სავსე იოჯნეს კცნი იგი მროჯშებითა და კცის
კლვითა და ელითა სიბიღწითა და გამოსხვითა მათითა ჰგონებდეს იგინი
საცთოჯრსა მას მტკიცედ (170a) და რლნიმე იტყოდეს ვდ დაბადებოჯლთა
არა აქოჯს დასახამი დაწეებისამ. და სსნი მანიქეველნი იტყოდეს შეცთომითა
გონებისა მათისამთა. ვდ შემდგომადღა შობისა მიეცემის ყრმასა სლიო. და
წერდეს ბედსა რცხებებით. ამით ესმა ვდ მრვლნი სკრლნი იქმნებთან წისა
სჯემონის მიერ. და აღვიდეს მისა მათგანნი და ჰკითხვიდეს მას. სიტყოჯა

¹ Форма без « (საკოჯლავო) обычная в настоящем тексте, так еще напр. лл. 87b, 14—15, 88a, b, хотя встречается и с «.

ოჯცნებით. და სსტოჯრნი და ოჯდგის მის შესსტოჯრებელად სიბოჯრტისა მთითა:

წ მის ადღო ჰწრი თნი მდღითა სწლისა წმთა აღესებოჯლი. და დაოჯკსნიდა ყელთა იჯავთა და სსტოჯრთა მათთა. . . . .

გღლის ხმა ყვეს წღთაჲმე მათგანთა ძალი მისი და იტყოდეს ოჯრთიეკრთას: ვინაჲთგან ვიწყოთ წამცა მოგნადირეთ სიტყუთა მონაჲ ესე ღმ: გოჯოჯღა ჩწ ყნი სიბოჯრტწ. და დღითი. დღედ (171B) დამეკრთვის ჩწ ცღვითა ჩწითა. წ სწნი იგი ბასრობით ეტყუჯდ მათ. შეტომილხანთ სსმე და და წარწემედელ. ოჯკოჯეთოჯ წანდჯღ ჰგონებთ გღ მხნიბაგისა. იმის მიეკ ბოჯრტი რაჲმე მოიწია თქწ წა. ად მოქტევეითა წელიწადისაჲთა და ყამთა ებრ შობისა მოგაღს თითოეოჯღსა წა სსენთა განყოფაჲ. და სიმრთელწ. და აწ გჯღიჩს წა წიგნთაგანცა გღლისხმა ვყოთ:

აჰა ეგეკრ იოგწე წთღის მტემელსა რწ იგი აჩა რაჲ ცოდა გწ მოეკოჯეთა მის თწი. და ესე გწსა მრავალსა იტყოდეს მისოჯს სწსცა: შეოჯრატცნებით და აჩა ჰწწმენს იგი სიმრავლითა მით სიბოჯრტისა ეშკისაჲთა. და მინდობითა მით ცოჯღთა მათ გამოძიებთა. მთთაჲთა

5) ЛЛ. 176a — 177B:

რღდ. და გწ ესე იყო შესძინა რწ და სწ.ა ჩოჯენებაჲ ოჯჩოჯენა წა მის რწ იგი (176B) მითხრა ჩწ და თქა. გღ ბრძანებაჲ გამოსწოჯღაჩს ღთისა მიეკ წარმართთა წა და ყელთა ბოჯრტად მადიდებელითა. რწ გამოჯოჯცხადოს მთავარსა მის რწ ლბჲ მათი. და ყელთა კერზთ მსახოჯრთა მედგრობაჲ. რწ შეკრიბნეს ყნი წიგნნი მათნი და დაწოჯრეს ცცხლითა. ესე მითხრა ჩწ ოჯწინაჩსწყოფისა. და შესძინა რწ და ოჯფრომესად აღძრა მთავარი იგი შოჯრის გებად. და იწყო ძიებად: და ჰოგნა ოჯმრავლწსნი ქალაქისანი. და სწსნიცა მრწვლნი. წარმართობასა შინა. და მანიქეველობასა. და ვასკოჯღაჲთ მრატცხველობასა. და სწსა მრავალყოქსა სწტორსა შინა. შეკრთებოჯღსნი. შკიპურწა და შესწნა იგინი სპყრობილესა შინა. და შეკრიბნა ყნი წიგნნი მათნი. რღ იყ (177B) ოჯწესე ოჯდ მრავალ. და დაწოჯრნა იგი შოგა ქალქსა. და კერზნი მათნი და ყნი სსმსახოჯრებელნი მათნი შებილწებოჯღსნი. მოიხოჯნა და დაჰკიდნა იგინი ოჯრატგაგანკათა ქალქისთა სსტინელად ყელთა. და სიმდიდრწ მათი შესმცირა ჯღვითა მრავლითა

მაშინ კცი იგი რღლისა მითხრა ჩწ წწ სწმ და განსკრძალა. შეპყრობილ იქმნა და წარმოიდგინა განსსაკითხწწად წე მთავრისა მის. და გწ ეგოჯლეობდა რწმცა მისცა მის სიტყა. ეხოჯენა წა იგი სსხითა მონაწონისაჲთა. და შეოჯჯყრა კელი მისი და გამოიყვანა იგი წე ყელთსა. წ მთავარი იგი სსხიერ იქმნა მისა მიმართ გღლითა. და აჩღარა შესძინა მისა მიმართ სიტყესა ყოფაჲ. კციისა მისოჯს.

1 Эта форма с о-ъ слова обычная в настоящем тексте, так еще напр. лл. 23а, 19, 24а, 8.

და კტსა მას მოკესენა წწყლბა იგი წმ მის. და (177B) ვრ იგი წინამთ.ოჯთხრა მას ყოფადი იგი და მისცა ღბა და

6) მ. 184a

რმ: და სწადა მრწელი მამათა და დედათა წა აღსრულა სსწაოჯლები რლთაა არა არს რიცხრ. რ იყო ვინმე კტი კესარია კაბადოჯიელი. თჳსი ლომგინოზისი რ იგი იქმნა ერის შთავარ: და გოჯემოჯლ იყო იგი ფოჯშუთა ფიცხლად:

Симеон исцеляет и его.

7) მ. 190B.

რმწ. შევიდა ოდესმე დათჳ მტილსა სარწყაოჯს ქოჯემოჯის მონასტრისსა რლსა ჳრქან სოტერიქოს. და ვრ განაღო ჰირი თჳსი რწმცა მოსწეჯდა ავირომა ერთი.

წ წმ იგი დგა ღწფსა შინა. და შიქს იპოჯა იგი ძაღითა სწლისათა წე დათჳს მის. და დააქნა ავირომსა მისკან. და ოჯთხრა ესე ძმათა მათ ღწფსა შინა დაშისსა. და ვრ განთუნა მოვიდა მემტილს და გჯთხრა წწ. ვრ იგი დათჳ შევიდა მტილსა. და ვერ შეჯძლო მოსწეჯედ ავირომსა მის. და ვრ გოჯესმა ესე წწ მივეცით დიდბა და.

8. a) Глава 158-ая (м. 200a—202B) посвящена Алампундару, «князю сарацинскому в персидском государстве» (შთავარი სარჯინოზთაა. სზარსთა სამეოჯს), и отношениям его к персидскому двору и Греции.

b) Глава 194-ая (м. 238a—238B) представляет рассказ о готе Викентии (ნათესავით გოჯთი), из арианства перешедшего в православие

9) м. 255a—256a:

სიბ.რგანი ვინმე მოჯშაკნი მოვიდეს სომხითით. დღეთა მარხვისათა. წწის მის. და ვრ იკოჯრთხსეს წწთა კელთა მისთაგან: ჳქა ერთმან მათგანმან. ღწფე ჩემთჳს წწ. რ ორი წელი მაქოჯს წწ ვინამთგან გამოსროჯლ ვართ ქწინით წწით და ვიქით: და (255B) შევერიბეთ ნამოჯშაკევი იგი წწი და ვჯვთ აღთქოჯმაა. რწ მოვიდეთ და თწინს ვსტეთ წწთა ფერკთა შენთა. და ნამოჯშაკევი იგი წწი განოჯყოთ მყოფთა ამის წწის მონასტრისთა და გამოჯა ვიდოდეთ წწ მდინარესა მას არონტისსა. შთავარდა ვაშკარანი იგი რლსა შინა იდვა შენაკრები იგი წწი სავსს: და ვრ ესმა ესე წწ მას შეწოჯხნა ფდ. და მოოჯწოდა მოჯშაკს მას რწ ოჯთხრა ესე და დასწერა ჳი და ჳქა: სწლითა ოწისა წწისა იჯ ქწსითა წარვედ. და მივედ მას ადგილსა რლსა შთავარდა იგი. და შევედ ივე წელამდე და შთაყავ კელი წელსა მას. და ჳპოჯო სავსს იგი რწ წარწეუმიდეთ: და ვრ წარვიდა კტი იგი და იხილსა სიმძაფრს და განძხე (256a) ბაა მდინარისა მის: შეიპერა იგი ორგოჯლებამან შესლვად მას: ოჯგოჯანამსკელ კადნიერ იქმნა ღწვითა მის წწთა და შევიდა და შთაყო კელი თწი

მარჯნად. და ჰოვას საფასს იგი ეგრძელთვე შეკრძელი და აღმოიღო: წ ვაჟკარა-
ნი იგი არა ჰოვა. და მიიქცა წის მის რა რაზრუენოს იგი. და ელთა რლთა
ესმა და იხილეს მისტეს დე და.

10) ლ. 264B:

კცნი ვინმე ქართველნი მოვიდეს წის მის. და აქაზდა მათ სენი კეთრ-
გნებისა: წ მან სწლის დებითა რისა ჩნისა. მწრათულ მიჭმადლა მათ გან-
წმედამ. და წარვიდეს იგინი სინწლით და ადიდებდეს და.

Настоящий текст *Жития св. Симеона Дилопория*, современника антиохийских патриархов Ефрема (ეფრემიოს [527—545]) и Домниана (დომნიანოს [II, 546—560]), играющих роль в жизни святого, ценен, как памятник грузинской литературы, ввиду архаизма слога и богатства лексического материала. Отмечаю ряд любопытных слов, попавшихся мне на глаза, любопытных в отношении или значения, или формы, или того, что они имеются уже в столь сравнительно древнем грузинском тексте:

დასი (ლ. 12 a, 16: დასითა ანგლწთათა, et pass.).

მატიანე (ლ. 12 a, 19: და წიგნი იგი მათიანსტ განკებოჯელ იყო).

მყოფინარე (ლ. 12 b, 4—6: დასავალით კერძო იყო ზღოჯამ ცცწლისა:
მყოფინარედ აღმო | მდინარსტ):

ჰასოჯი (ლ. 14 b, 12)

კოდი (ლ. 17 a, 9: და შექმნა საფარველად თვის თვისა კოდი ხისა ნიგოჯ-
ზისა. და დდგა სოჯეტსა მას წა. და იგი შთადგა მას შინა).

ლიფი (ლ. 29 a, 9: და დღეს ერთსა ევედრა კაცსა ვის | შე რა მოართოჯს
მას საბელი ფ | იცხელი ლიფისა: და მან მოართოჯა. | წ ნეტარმან სჯემონ.
მოიხჯა იგი შიშ | რჯლიფ ელსა გოჯამსა თსსა: და ესრსტ | თ დაადგრა იგი მრ-
ვალ უამ. ვს შ | ეჭამა კორცი მისი ფიტხელმან მან | საბელმან).

სტომაქი (54 b, 6 et pass.).

სქოლარი (71 b, 13: და რჯთხრობ | და სასწოჯლთა მისთა, ერთსა ვ | ისმე
სქოლარსა, რი იგი მისთანა | ვე წარტყოჯენოჯელ იყო: და იყო ი | გი შეკრძელ
ბორკილითა რეინისათა; 72 a 2: და ვრ იხილა | ესე. სქოლარმან მან შებორკი-
ლებოჯლმან: ჳრწმენა მას)

ყოლად (81 b, 4: და | ვა იხილა იგი თქა. აჭა ჰატრე | აქი ანტიოქიისა:
და ყოლად | ვე არა ყოფილიყო მისთჯს სი | ტყოჯამ ამის სასისათჯს. et pass.).

კონცხი (93 a, 3: და სოფელსა ერთსა რლსა ერქოჯ (93 a) ა სევირონ. მახ-
ლობელად გზასა | მას: იყო მან შინა ნაძე ერთი ფდ | მადალი. და დგა იგი კონცხსა
წა წა | მოკიდებოჯლს: და მყოფნი მის | სოფლისნი სხდეს ძირთა ქოჯეშე მ | ისთა.
და კტი ვინმე იყო რლსა ე | რქოჯა იაკობ: ადვიდა იგი ხეთა მთ | რამდა მოკ-
რიბა ნყოფი მათი).

კილი (ლ. 124 a, 16: დედაკაცი ვინმე იყო კილი სწლით | თყოთეკნა. და

დაეყო ქმრის | თვისის თანს რცი წელი და არა | ესოჯა მას შეიღობ. და იყო იგი (124B) ეშმაკისგან გოჯემოჯელ ფედ სიურ | მით მისითგან).

ზრქელი (X. 161B, 4: და იყო იგი (კაცი ანტიოქელი) ზრქელ და მსხულ ფედ).

ვისმანმე (X. 167ჟ, 14: კოსტანტინეპოლისს ძემან ვისმან | მე. მთავრისმან რლსა ერქოჯა კოს | ტანტინე).

კერატი (X. 224a, 17: სწა ვინმე რლსა ერქოჯა კერიაკოს | რი იყო სწელისგან რლსა ერქოჯა ბიტ | აღონ. მირამ ვიდოდა წის მის გ | სასა მას მონასტრისასა რლ არს | ქოჯემო კერძო და ჭრქან სოტე | რიკოს. ზოგა მოჯნ სწ ერთი კერატი | მოილო მისგანი და ჭამა).

დაისპანი (X. 229B, 10: გტი ვინმე სწლთ ვინმე სწლთ თე ანტიოქელი რი იყო | დაისპანთა წა. ესე იქმსა განკეთ | რებოჯელ ულდ. და შეიმოსა სამოსელი | კარელი და მოვიდა წის მის. რა სწრ | აფით ოჯხოჯენოს წა მას ვნებად თვისი).

შამანი (X. 245a, 9: და ზოგეს მათ მის | მიერ დიდი შეწეგნა: ღვნისთჯს | რი განერწოჯნის. და შამანი შეიცვა | ღს სიტყვათ. ძალისა მისგან რი დამ | გჯდრებოჯელ იყო მისთას).

კაჭრათელი (X. 263a, 5 H 7: გტი ვინმე იყო მრავლით უამითგან (263B) გოჯემოჯელი ფერკითა. რლსა მწ | დასდინ წოჯთხი. და იღვა იგი შეოჯ | ძრავად. და სწთა მიერ მისხოჯრ | ებოდა იგი. ამას გრ ესმს სწლი წა მ | ის მოვიდა იგი კაჭრათელითა წე მ | ისსა. და გრ აღვიდოდა იგი მთასა | მას აღბოჯდა კაჭრათელი იგი: და | გარდამოჯდო ბგი ქენდ).

რომ.:

წ მე გვა იგი მოციქოჯლი იტყვს. აჭა ესერა შევიწირვი და უმი მიქცევის ჩემისადა მოანლებოჯელ არს: რ ონი მეხოჯენა მე, და მოჯწვა განსლგადა ჩემი ამიერ სწელით:

და გრ გარდაჯდეს ათნი დღნი შემდგომად სიტყოჯათა მათი შეგკერბით ჩწ ენი წე მისსა. ჩოჯოჯელ (267B) ებისებო შემდგომად სმწოჯნოჯმსა გლბისა. წ მან შეწირა მადლობადა ონისა. და მისცა დბა ღა. და მტხრსა ულთასა. და თქა კელთა შენთა ოლო შეგჭეჯდრებ სლსა ჩემსა. და ესრწთ აღმოჯოჯტეგა სლი თჯსი: და მისცა იგი კელთა დმდებელისა თჯსისათა: და მშდბთ ძილი იგი ღირსთა მისთადა ღაიძინა... თოჯეს მანისა ოცდასამსა. დღესა ჰარასკეგესა ჰირველსა უამსა ღამისსა ინდიკტიონსა ათს

წ დასაბამითგან წელთა გრ ანტიოქელნი ითოჯალგენ. ექოჯსათას ორმოცსა. ად ვინამთგან იწყო აღსლგადა სოჯეტსა წა, რეს იყო ნეტარისა იოჯანსწთასა: ესრწთ აღირაცხებინ:

რ დაყო სოჯეტსა მას წა მახლობე (268a) ღად ნეტარისა იონსწსა ექოჯსი წელი: და მშდგმდ მისსა აღვიდა იგი სოჯეტსა მას წა რლსა აქოჯნდა სიჯრძლ ორმოცოტი ბჭალი გტისა: და დაყო მას წა რგადა წელი: და შემდგომად მისა

ადოქმენეს მას მთას წა სკრლსა სოჯეტი ქვითა გმელთა. და დაყო მას წა ათი წელი:

ოჯოჯანადასუნელ ალაშქნა სოჯეტი იგი დიდი. და გამოცხადებთა რა მათ ადვიდა მას წა. და დაყო მოჯნ რჩეოცდა სოჯთი წელი: და ჰლ რდეს მიიწია იგი ნეტარისა იონწისა იყო იგი ექოჯსის წლის: და არიან უნი წელნი ცხროებისა მისისნი: საშეოც და ათხოჯთმეც წელ: და ესრტთ მიიცვალა იგი რისა. და ცხრო- ველარს იგი შემდგომად სიკდლისა მისისა და გვა წყაროა აღმომდინარტ მარადის (268B) აღმოაცტსებს კოჯრებსა. წა იგი გოჯამი მისი. და მისცემს ოჯმოჯრე- ლად მათ რლნი სარწმოჯნობით ითხოჯენ რისაგნ მის მიერ წელობასა

წ რლნი დლესსწაოჯლსა კსენებისა მისისასა ესიაობიან. და გოჯლსმოდ- გინედ მოწრაოებთ მოოჯვლენ სმუნად. დიდებოჯლთა ამათ სკრლველებათა მისთა. ნაყოფსავსენი და სლიერითა კეთილთა განმადლარნი. მიიქცევიან სოვლდ თჯსა. და აწ დბა მივსცეთ რა ღა ჩნსა მს დიდბლსა. რი მისცემს. მომიშ თა მისთა ესე ვრთა მადლოა: და ვითხროვთ ჩნცა სსრბისაგან მისისა: რა წიარ სათნობათა მისთა მყოჯნეს ჩნ და ლცვითა მისითა განმარისეს ჩნ მრა- ვალსახეოაგან მახეთა მტერისათა: და ულისა (269a) გან მწოჯნარებისა. და რის- ხვისა ქირისაგან და იწროებისა. და დირს ვიქმსნეთ შემდგმდ აღსროჯლებისა ჩნისა მარჯოჯენით ქწსად: დგომად. რი იგი არს ჭმრტი დთი ჩნი. და ვინი- ლოთ სშლსა მას დლსა წა ესე მმფ ჩნი ევედრებოდის რაა რა ცდვთა ჩნთათჯ მოტევეებისა: და რხითა და ვდრბითა მისითა შევირცაცხნეთ მათ თნა. რლნი სათნო ეყოჯნეს რა. დიდბისსა ქესა ღვ ჩნსა:

რლსა ჭმოჯენის დბა და ჰტივი. მამისა იწა სლით წადითრთ აწ და მს. და რაი რაე აწ.

Житие делится на главы, начала которых указываются номерацией на полях. Первая цифра, указывающая главу, стоит на л. 12а, против новой строки, начинающейся так: და შემდგომად ამისა. იყოოჯოდა ურმაა | იგი ადგილსა რლსა ერქოჯა ქერობინ: და | სათნო ოჯჩნდა ღა... . Всех глав 230

Запись

1) л. 269а строчным письмом:

ვინ იმსახოჯრებდეთ ამათ წთა წგნთა. ამათ | მხსრეკალი ლცვისა მომიკსე- ნეთ ღნ დგჯრს.

Приписки:

1) л. 269в строчным письмом, отличным от текста:

ქ სწლითა მწა დისა | და სწლისა წდისადათა | მწბითა წწსა. დთის | მმბ- ლისადათა წწსა მო | სე წტელისადათა მე | მქელ ღრდუელელ | ანა შეწრენ ესე

წინი წიგნი ცხრბე | წეს სუმეონ ასტი | რქელისა. და მე გბრდ | სინელმან
ერთა | ვე შვწინით

На этом обрывается паличная часть приписки, так как следующий лист вырезан. В бытность Ц. на Синае она читалась полностью, и в дальнейшей части говорилось, что св. книга жертвуется «грузинскому монастырю на Синае (978 г.)».

2) На вырезанном листе была еще другая запись, в которой, по Ц., «известный синайский писец-грузин *Иоани* заявлял, что он *второй раз переплел* эту книгу в 980 г. . . . შეიმოს მეორედ, დასახმიდგან წელთა სეჰბ (978 г.) და ქგნი იყო ს (980 г.)».

№ 47 (Ц. 53)

Рукопись на белом пергаменте, лл. 91 (еще по одному белому листу в начале и конце), в досчатом с кожей переплете, треснувшем на корешке (кожа с тиспением). Размеры 14 × 11,5 см. Строк 8 в части с инициальным письмом, 10—11 в части со строчным письмом.

Письмо церковное красивое крупное, инициальное (лл. 2—72а) и строчное (лл. 73—91а); в части со строчным в особых случаях появляются строки и инициальным письмом. Текст в ряде мест, особенно в евангельских чтениях, подчищен и исправлен самим писцом рукописи Иоанном. Украшения имеются в виде незатейливых раскрашенных заставок в конце отделов и крестов во всю страницу. Кресты в двух излюбленных в синайских рукописях видах: 1) равносторонний крест формы георгиевского, четырехугольной (81в), см. табл. № II или круглой (1а, 1в, 91в). Рисунок этого креста представлен различно; иногда рамка сложная, скомбинирована из круга и четырехугольника убранного витой линией, так 1а, иногда крест получает наряд в виде четырех овалов между четырьмя его концами (1в, отчасти 91в), иногда сам крест выводится в виде плетения, входя концами в состав четырех четырехлистных, размещенных по углам четырехугольной рамы, как 81в; 2) крест обычной формы из витых линий, образующих жгут (лл. 72в, 87а).

Писец — Иоани, время — 977, место — Синай.

Пергамент с желтым налетом, края от частого употребления засалены. В двух местах среди рукописи замечен дефект: отсутствуют между лл. 46 и 47 восьмой лист шестой тетради и между лл. 48 и 49 третий лист седьмой тетради.

Содержит:

Евангельские чтения на воскресные утрени по синайскому чину со службою:

1) წმიდათა კურთხევათა ტისკრად:

მ. 2a — 12n

რქონ მღვდელი საკურთხეველად აღვიდეს:

პირველ განიდევთასა ესე ლოცვად წართქას:

რ. ღ. მყოფეო საოჯკოჯნეო: რღი ჭზი საყდართა წა სოჯევეის
შენი (3a) სათა მალაღთა შინა:

რღისა წე დგანან: ათასეოჯღნი: და ბეგრეოჯღნი აოჯრცხეღნი. ზეტისა
(3B) მსახურნი: ანგელონი: და ანგელონთ მთაწრნი:

რღი ნათელსა შინა მყოფ ზარ მიოჯწდომელსა:

(4a) რწ ჩწტა გლასაგნი ესე ღირს მუგენ წარდგომად წე ღზისა შწისა:
შეიწირე რ. ვედრებაჲ ჩწნი: და მ. (4B) გოჯანიტე ჩწ სატწრწებელად თწრფაჲ:
და მოგოჯეტ ჩწ და რჯშეღი და რჯრცხეღი წარდგომად. (5a) და კე-
თილი სიტყვს გებაჲ წე საყდართა ქწს შწისათა:

ღიდებოჯღსა. და საშინელსა მოსლფასა მისსა (5B):

შეოხებითა. წმიდისა ღთის მშობელისაჲთა: და ყღთა წმიდათა შწთაჲთა:
ამენ:

ღტვად: ბ.

რღი პიველ (6a) საოჯკოჯნეთა ღთი ზარ: შენთჲს აღთქოჯმად ყვეს აჯა-
რქანთა: წარწყმეღად ერისა შენისა (6B) და შეგინებაჲ სიწღისა შწისა:

წღ შენ ასდებ რ. რჯწარ მათ დაწმეოჯენ იგინი: და მიკსენ (7a) ჩწ
სახელისა შენისათჲს წმიდისა:

რ შენი არს სოჯევეად რჯკთი რჯკე ამენ:

ასმღღბლი

რ ჭსეეღ ღ. ჩწრ:

(7B) წარქმართენი და განიდევთენი წთა საწბთნი: ტისკად:

.. ს : გ : ..

განიდევ და მონიჲ: დწბი საჯენ რ. მწ: სწაჲ: აღდებ ღ. გწსჯე:
დწბი ღი დგა შესაგ: (8a) სწაჲ: ყღი სღი აქბ: დწბი აქბთ ღწ სიწღე:
სწაჲ:

სოჯევეს რი რკე:

ღი შწი სიონ:

.. ბ : : გ :

გნიდქე წე ჩემ: დწბი. მიკსენ მე მტე:

სწაჲ: აღდებ რ. ღ. ჩწრ აწმ: : ტ: (8B) დწბლი აჯიარ. შწ რ. რ. ყღივე მღღ. სწაჲ ყღი სოჯღი: დწბლი აქბთ ღწ სიწმიდ. სწაჲ სოჯ-
ევეს რი რკე ღი შწი სიონ თესღი:

.. გ : : გ :

გნილუძე რადგძი დსბი რადგარეშქც (9a) სსა: აღდეგ ღო შმწი
დსბი ოო ყოჯრ: სსა ელი სოჯლი აქბდით ოლსა რ ნათელი ანს სოფ-
ლისა: ცნობება: და ადგომამ: (9B) დსბი აქბთ ღა სიწ: სსა სოჯფე-
ვამ შენი ქე სოჯფევა ანს ოჯკე: და ოჯფეებამ შნი ელსა შს თესლსა და თესლსა:

∴ ღ ∴ კა

(10a) გნილუძე დიდბო: დსბი ავირო შნ ერსა: სსა აღდეგ ოო მაცნ-
დბი ოო რად გნმრ სსა: ელი სოჯლი: დსბი აქბთ ღა სიწ სსა სოჯ-
ფეს ოი ოკე ღი ში სიონ

(10B) ∴ ე ∴ კა ∴

ღო ვინ შემსგვს დსბი ცნედ რ სსა ე მიეწიფეს: დბი იწმი შენ
კბ: სსა: ელი სლი აქბ: დბი აქბთ ღა სიწ ∴ სსა სოჯფეეს ოი ოკე: ღი
ში სიონ:

(11a) ∴ ვ ∴ კა ∴

ნათელი გამწვე: დსბი ოი სფეს იხა: სსა: შნთჯრ შეკრბს ოჯრთ [|||]
დსბი აღვსე ჰირი[თგი] სსა: ელი სოჯლი: დსბი აქბთ ღა სიწ სსა:
სოჯფეს ოი ოკე: ღი ში სიონ:

(11B) ∴ წ ∴ კა ∴

აღდეგ ღო სჯე შეამ დსბი და სოჯლსა. გლანკთა შნ ალქმა
სსა ელი მესამისა კმისა

იმსახურე:

∴ წ კა ∴

(12a) გნილუძე რადგძი: დსბი რად გარმქც: სსა: შნ ასდეგ და შე:
დსბი ოო იმინე ღც ღდბ სსა: ელი სოჯლი: დსბი აქბთ ღა სიწ:
სსა: სოჯფეს ოი ოკე ღი შნი სინ თსლმდე:

(12B) აღსმელბლი

რ შნ წრ ნთლი ჰეშტი სსა ასმელბლი რ შნ წრ მასრე

ესე აღსმელბლნი და კრქსნი: და გარდამთქმნი: წინამთ ჰპონე

2) სანლითა ღათა ∴ სინა წდას ∴ სანნი წდისა ადგმისნი: წთა კჯრი-

აკეთა ცისკრად: ელთა კმათა ზედა მიწეებით: ესრტთ:

მ. 13a — 72a

წ ∴ კა ∴ სსა რბა მთსს თვის: ტნბ: (13a — 25a)

Нач.: (13B) მწოჯხნი შაბათს მას რი გათენებოდა... Кои.: და ვე აღსა-
სრჯლადმდე სოფლისა ∴

მე ∴ ბ ∴ კა ∴ სსა რბა: მრკზს: თავისა ∴ სლ ∴ (25a — 30a)

Нач.: (25B) და ვა გარდაკდა შაბათი იგი მარიაშ მკდალსნელი . . . . .

Кои.: და ან რა ვის ოჯთხრეს რ ეშინოდა ∴

∴ გ კა სსა რებამ ღკს ოვის ∴ ტლგ ∴ (30B — 36B)

Нач.: წ ერთს მს შაბათისა ცისკარსა მსოჯად... Кои.: და იხილსა

ტიღონი იგი წ მდებარენი: და (36B) წარვიდა თვისგან და დაოკჯრდა საქმს
ესე .: ღ .: გ .: ს .: სწრბა : ინეს : თავისა .: სთ (36B — 46B)

Нач.: ერთს მს შახათოსს: მარამ მაგდალწელი მოვიდა გათიად...

Кон.: მოვიდა მრმ მაგდალწლი.

На этом обрывается это чтение за недостаткою последнего листа шестой тетради, между лл. 46 и 47. Здесь же помещалось, значит, евангельское чтение на 5-ый глас из Матфея.

.: ვ .: გ .: ს .: სწრბა მრკწს .: თავისა : სღგ .: (47B — 52a)

Нач.: წ აღდა ონი ჩნი იჯ ქწ: გწთიად ჰირველს მს ერთშახათისს...

Кон.: რწნი იგი შეოჯდგეს მათ სსწაოჯლნი .:

В середине пробел: недостает конца 12 стиха; всего 13 и почти всего 14.

: ზ .: გ .: ს .: სწრბა ღქს თვისა : ტლთ : (52B — 63B)

Нач.: შემდგომად აღდგომის ონის ჩნის იჯ ქწსსა მკოჯდრეთით...

Кон.: და ვრ იგი გამოეტხდა მათ განტყხსა მს პოჯრისსა .:

.: ტ .: გ .: ს .:

სწრბა: ინწს: თვისა: ონი : (64a — 72a)

Нач.: შემდგომად აღდგომის ოჯულის ჩნის იჯ ქწსსა მკოჯდრეთით...
Кон.: ესე სსმგზის (72a) გამოეტხდა იჯ მოწათეთა თვსთა აღრამდა მკოჯდრეთით.

3) გარდა მათქმნი: წღისა ადმწსნი:

წთა კრკეთა ცისკდა: წთა სწთა:

შმგმდ: ყლთა კმთა წა მიწყებით:

лл. 73a — 81a

Нач.: ა .: გ .: ს .:

მიუთხრეს ყლი საკჯრველება მტველთა შენთა ორ: ადა (73B) კრებულმწ
ამაოებისამან აღუესო ქრთამითა მარჯნადა მათი დაფარვად ჰგონებდეს ადგომასა
შენსა: რწლს ყლი სოთელი გადიდებს შეკჯწყალებ ჩწ: ფსწნი: და მესა
აიჰრე: დსბი აქა აკწთ ოს ყნი

: ბ : გ .: ს (74a — 74B)

Нач.: გიხაროდენ ერნო და მხიარულ იუვენოდ ანგელწი ჳდა ლოდს
ზედა... ფსწნი: დამესა აიჰრე: დსბი აქა აკწ:

.: გ .: ს .: (74B — 75B)

Нач.: ოდეს განიჰრენ კელნი თვსწი ჳრწსა წა მეუთეო მშჯდობისაო
(75a) მაშინ დედა შწნი მგლოვარწ და...

ფსწნი: დამესა აიჰუ დსბი აქა აკწთ

.: ღ : გ .: ს (75B — 76B)

Нач.: სდა არიან მბეჭდელნი საფლავისანი სდა არს დასი ჰილატსნი...
ფნი: ღამეს აიბუ: დსბი აქა აკნთ:

∴ ე კა (76B — 77B)

Нач.: (77a) დედანი მირბიოდეს საფლავად ხილვად შენდა ქა...

∴ ე ∴ კა ∴ (77B — 79a)

Нач.: ოდეს მიიწინეს დედანი საღმრთოდას მისგან (78a) განმზადებულნი
ნელსაცხებლითა...

ფნი ღამეს აიბუ დსბი აქა აკნთ:

∴ ზ ∴ კა ∴ (79a — 80B)

Нач.: კარის მტველთა მთ ქსს საფლავი (79B) სათა რლთა იხილეს ბრ-
წინვალეზა ანგღზისა...

ფნი: ღამეს აიბუ: დსბი აქა აკნთ

∴ ზ ∴ კა ∴ лл. 80B — 81a)

Нач.: ანგელოზმან შნმნ ორ რნ ადგომამა შნი (81a) ქადაგა: მტველნი
იგი შესწინნა...

ფნი ღამეს აიბუ დსბი აქა აკნთ ოა ფნი მონნი:

4) კრქსი წისა ად ადგმისა: წთა

კრკეთა ცისკრდ:

лл. 82a — 84a

Нач.: ვთქათ ყთა ორ შეგ ∴

ქე დთო ნათელო ტეშმარიტბსა გეზი

რლი განგუანათლებ ჩნ ზეცისა ნათლითა შნითა:

Коп.: აღადგინე ძალი შნი ∴

ღირსყოფად და სმენად

აცხოფნე წო ერი ში:

5) აღსამღლბლი

лл. 84a — 84b

რ შენ ხარ ნათელი ტეშმარიტი მეუფელ საუკუნოდა: რლი ასდებ მკუდრე-
თით: და განა (84B) ნათლენ სლნი ჩნნი ადგომითა შენითა [ქე დო ჩნო]¹ და
შნდა დიდბსა შეესწინავთ თანამამით და სლით წდითურთ აწ და მს და ოკი
ოქე ან

6) კრქსი წისა ადგომისა: სამხრად

лл. 84b — 86a

Нач.:

ვთქათ ყლთა ო ში:

ქე დთო რლი გარდამოჭკედ სიმდაბლედ ქუნად: და წარწეშედოელი ცნ-
ვარი მოიდიე: გევედთ ოის:

1 В рукописи выскоблено и обведено красною киноварью.

წონ.:

წონ წმიდითა ადგომითა შენითა სოფელი განანთლე: გვით
ღირსთა მამთა ჩნთა და ერისა ამისთჳს:

აცხენე რა ერი შნი:

7) აღსმღლბლი

მლ. 86B — 87A

რ შენ ხარ მასარებელი და განმანთლებელი. მაცნვარი და მტველი¹ [და
საბ [ამი] და [ცნვ]რებ] სულთა და კოტრთა ჩნთაჲ ღთო ჩნო და მხოლოდ-
შობილი ძლ შენი და სული შენი ულად წმიდაჲ აწ და მის და უკთი უკე: ან:

Запись

1) В начале четыре строки и строк и четыре к концу инициальным
письмом, остальное строчным (мл. 87B — 91A)

სახელითა მამი | სადთა: და ძისაჲ | თა: და სლისა წმი | იღისაჲთა:

შეარებითა წმი | დისა ღთის მშობლი | სადთა: და წდისა | და დიდბლისა
მოხს | წწელისაჲთა: და | ელთა წთა მისთაჲთა:

(88A) შომემადლა შე იო | ვანეს ფედ ცოდვილსა ამა: და დაგ | ჩხრიკე წმ
ესე წგნაჲ | კელითა ჩემ ცოდ | ვიღისაჲთა სინა წს: | უამსა რდენ ბორცად
მოხუცებლებისათა ჩემისათა:

წნი ესე სახარბნი (88B) საცისკრონი წთა | კვრიაკეთანი ელთა | კმათა
წს ელითავე | განკებითა სწლად | ვა არს ბერძლად | სინა წდას შინა:

ბძახებითა ქეს | მოყრისა და ჰატი | ოსნისა მდღელისა | კე: წისა
მთისა. სი (89A) წს წდისა დეკანწისაჲთა:

სალოცველად და მო | საკსენებელად თა | ვისა და სლისა ჩწისათ: | და
მშელთა და ძმთა | და ელთა ნათესავ | თა ჩნთა ცოცხლთა | და კარდცვლბ-
ლთთჳს:

აწ გვედრები თქნ | ელთა ქეს მოყრეთა (89B) მამთა და ძმთა: ჩნთა
წნი იმისწრბლეთ ამ | ას წსა წიგნასა |

გვედიეთ წსა ლოც | ვასა თქნსა სლნი | ჩწნთ ცოდვილნი და | სლნი
მშელთა და ძმთა | და ელთა ნათესავთა | ჩწნთანი: და დიად მადლ | გეოს
თქნ: რ ჩნ ფედ (90A) გურწამს თქნი ლცვა | და თქენცა ქემან | შეგიწუელ
ნინი ეწნი ან:

წწო მამამო: შემიდვთ: | შირველ სხუთა დე | დებითა და მეხხრიკა | მოცთო-
მილად: და | უგანამს ოთხთავი | სახარებაჲ მოვიდე | და ელი სიტყჲ მას წს (90B)
მოგაქციე: რლსა რს | ცთომილვარ და დაკლე | ბჲჲ რამე მიუყოფია | მე შე-

¹ Все следующее в квадратных скобках в рп. выскоблено и обведено кругом кино-
варью.

მწვეთ ღთისთჳს | და თქნ ვითა განე უწვთ † კარნა ლტვასა წესა თქნსა ნუ
დაგვვიწყებთ:

და ნუმცა ვის კელეწითების ამის სინს | წდით გამოკებად:

(91a) ოდეს ესე დაიწერა და შემსა | კელითა იწე ცდლსათა | დასაბამით-
გნნი წელ | ნი იყუნეს: ნფჳა: და ქრნენი იყ: რჳფ: |

ქე: შეიწელენ: გე: | და გბლ: და: გე: და გი: | და იწე მხსკლი ამისი: | და
ენი ქეანენი ან:

∴ ლტყთ ნწთჳს. წნო ღთისა | ნრ: ლტყთ. ან :

2) Каждое изображение креста снабжено записью ლტ ეთ, буквы
которой в большинстве расставлены у концов креста.

№ 49

Рп. палимпсест на пергаменте, в 119 л. Переплет ободран (нет корешка, досок, кожи). Размеры 15,6 × 13,5 см. Строк различно в различных частях, отчасти в зависимости от почерка, 14, 15, 18, 21. Письмо строчное церковное различной руки. Особенно выделяется своим характером почерк, появившийся с 33а л. и с несущественным колебанием в мелочах доходящий до последней строки; бросается в глаза общий характер этого почерка, удаленность друг от друга букв, их разбросанность и непараллельность основных их линий, но имеются особенности и в начертании, особенно букв *ა*, *გ*, *ტ*. *შ*: правый конец верхней перекладки *ა* без утолщения и без какого либо крючка или загиба (*ა*), другие приближаются к военному. Рп. дефектна: в начале недостает двадцати тетрадей. После седьмого листа 26-ой тетради начинается новал пагинация, точно идет новая рукопись, хотя тот же материал, тоже письмо, тоже произведение; место с числовым обозначением последней тетради этой части срезано; в рукописи недостает и конца. Орфография рукописи позднейшая, не мало безграмотности. Ввиду всего сказанного рп. мне кажется не древнее XIII века.

Заслуживает особого внимания пергамент рукописи, часто, особенно во второй части, сшитый из различных кусков; на нем, местами довольно отчетливо, сохранились следы более древних текстов, напр. на лл. 11а, 13а, 13в, 17а, 17в, 18а, 19а. 19в и др.,¹ иногда в два, напр. лл. 25—26 (сир. эстрангело с греч. инициальным), даже три слоя. Есть и арабский, напр. л. 119в. Древние тексты были на сирийском (эстрангело, но местами яковитское письмо) и греческом языках (инициальное, чаще строчное письмо).

¹ Все это сирийский текст, эстрангело.

Содержит миною (песнопения святым в отдельные дни на месяцы).

Нач.:

ამბაკუმის დღესასწაულს. რწ გუხსარს. მოსლვამ მეუფისამ. ცხორებად
წნდა:

გწკვრებით. დღდბდა ამბაკუმ შწთვს. უბწო. და იტყოდა. ამდლდა.
მწს და მოთვარს:

Судя по заглавиям, далее имеются песнопения на 3 июля апостола Фомы (л. 3а сл.), 10 июля 40 мучеников (л. 8в сл.), 11-го июля Марфы, матери Симеона (л. 16а сл.), 17-го июля муч. Марины (л. 31в сл.), 30 августа усекиновения главы Иоанна (л. 42в сл.). Все это до 48в в части с одною пагинациею.

Затем в части с особою пагинациею:

21 июля სზს სჯღსისა (л. 49 а сл.), 13 августа შწბბა (л. 55в сл.), 3 сентября Иисуса Навина (л. 64а сл.), 5 сентября Аарона (л. 68а сл.), 18 сент. Евфемии (л. 73а сл.), 29 сентября Кириака (л. 77а сл.), 30 сентября Христофора и детей его (л. 85в сл.), 5 октября გრ გოლი სომხითისა Григория Армянского (л. 91а сл.), 16 октября Григория Нисского (л. 98а сл.), 20 октября сотника Корнелия (л. 102 сл.), 28 ноября ан. Андрея (л. 187а сл.) без какого бы то ни было намека на проповедническую его деятельность в Грузии, 7 декабря Николая (л. 113а сл.).

Конец (строка в строку):

საჭურველი ზილე მტერისათუი-
ს უძლეველი. ელითურთ სარწმუ-
ნობად. სამებისად და სიუყარული
და შით მძლე ექმენ ეშმაკს —
შწს საჭორ რ დღ ტყესა: გლბთ ე რ
[ ] ენი. უბიწობით სადგურსა მე
[ ] და მოძღურად ეკლესიათა
[ ] ოს ნეტარო. დამცველ სამწ-
[ ] ამის თუის დაგადგინა შწს
[ ] სად სიონისა — :

Единственная, замеченная мною, запись (л. 48в) перед частью с особою пагинациею не дает никакого имени:

წო ნთლსმცემელო მეოხ მეუფა წე
შწს მიერ ნათელბულს ქესა ცდვლ-
სა ამას წწრ

№ 50 (Ц 84).

Рп. на пергаменте, л. 183, в досчатом переплете с кожей, разбитом, с ободраным корешком. Размеры 17,3 × 14,5 см. Строк 18. Письмо строчное церковное довольно крупное съ жирными линиями. Орфография архаичная, притом вполне выдержанная. Не только после *з*, но и после *г* полугласное *ѣ* держится оно с *г* = *ѣ*, но и *г* ослабевает перед исчезающим *ѣ*, resp. *о* в *з*, напр. *სსგჳ* (83b, 8). Ввиду последнего обстоятельства рп. можно бы отнести, в связи с другими данными внешнего характера, к первой половине X-го века, во всяком случае не к более позднему времени; надо, впрочем, отметить появление кое-где начертания церковной буквы *з*, весьма приближающегося к военному, так, напр. в последней строке лл. 74a, 142a. Встречается и писание вязью; так, я заметил на л. 73b, 11. Ц. относит вообще к X-му веку на основании имени писца. [Писец — Кирилл. Заказчик — Иосиф, пожертвовавший рп. «грузинской церкви св. Иоанна на Синае». Первый лист на обороте украшен крестом в двух концентрических кругах на треугольном подножии.

Рп. дефектна: недостаёт в конце листа с записью, которую еще читал Ц.: виден след от вырванного листа.

Творения Иоанна Златоуста.

Содержит:

1) თქმლი წმის: იოანე: ოქრო შირისა: შშის: თჳს ღთის და: სინწლი: სს: :

лл. 2a — 44b.

Нач.:

სწავლას: ჳშშრიტს გუასწავებს: ჩნ ღთ წწწტული და იტყვს: შოედით შეიღნო ისმინეთ ჩემი: და შიში ოჲ გასწავ. თქნ: და რ დასაბამი სიბრძნისაჲ არს შიში ოჲ:

ამითჳს ჳეტ არს ჩნდა რაჲ ეღის წინა: ვისწავთ შიში დჲ: რ ცტრებსას სკნე: სს გნგკმწადებს ჩნ: და გნსდეგნის ცოდვას და სიკუდილს:

На л. 30a выскоблены ножом строк семь с лишним, между двумя (a, b) следующими отрывками:

a) შითხარდა: რღი უმჯობესარს: გინა უადვილეს ამის თუ დავსცხრეთ. შოგოთის და მანგიერებისგან შემაწუხებელთა ჩნთაჲს: ნუ უკუე შორს¹ გზას

¹ Между შორს и სს также выскоблено пол-строки, написанной, повидимому, по ошибке и представлявшей повторение «სს გზას გაიშულება».

გაიძულება შენ წარსლვას: შკვრცხლ გინა მონაგებთა და საფასეთა წარგებასა:
გინა მოწოდებ ვედრებასა: მთვთა და მთვრთასა:

B) (30B) ად გვლირს ნებაჲ წ კეთილისაჲ და საქმელ სრული ქმნულარს:
აწ უკუე რელთა სატნჯველთა ღირს ფართ შეგრდომად

რ კინი სდა უნდომას საქმისათჳს რელი თნა აც მონათა აღსრულებად
დაგვტევებიეს იგი:

ღამოგვტიეს თავისა ჩნისა საქმელ რელი არა ჟერ არს:

КОН:

გნ სწნი ცა ვიკსნეთ ცდვისაგნ და ჩნ ელთა გწვიშორთო ჩუეელობაჲ
ფიცისაჲ და მეგობართაგანცა: და შევწინეთ ღთისა: და თუ მთცა ესხსენ
მონანი და მწფენი: ესრელთვე ასწავებდედ

რნა ელნი ერთობით უბიწონი წარვდგეთ წე საწდართა მთ (44B)
სასჯელისათა: ღირს ვიქმნეთ მარჯუენით შეუფისა მის დიდებისა: რლისაჲ არს
ღბჲ . . . .

2) თქმლი იგნე რქროწრისაჲ დაბადებულისათჳს და წინათვე განჩინე-
ბულისა გცსა წა ღთისა მიერ კეთილისა და ბოროტიისა ვდ არა რაჲ არს:

მ. 44B — 53a

Ная:

მრავალნი გტთაგნნი იტყვან ვდ წერილარსო გცსა წა წინათვე განჩინე-
ბული ღთისა მიერ კეთილი და ბოროტი:

და თვთ ვერას შემძლებელარს საქმედ: თვნიერ რელი ღთნ უბრძანარსო:
მწვლითგნვე და განაჩინოს და ესრელთ ჭგობებენ და აგინებენ და უმეტრებით და
უგუნურად:

КОН:

წ გზაჲ იგი რელსა მიჭყავს წარსაწმედელად: ვრცელ და ფართო არს
იგი: აწ ვევედრნეთ რა ჩნისა იჯ ქესა რა შემრაცხსეს ჩნ სხიერთა მთ მონათა
თვსთა თნა რელი ბწ სწავლნა გწ საცდელითა საწუთროსა ამას და სუფევას
მას საუგუნესა ღირს უფნა:

და რა მოგუმადლოს ჩწ საქმედ (53a): და სათნობაჲ:

რ მისი არს მეუფებაჲ და გელმწიფებაჲ: და სუფევად აწ და მწ რკთი
რკე აწ: > > .:

3) სწავლაჲ მისივე სინწლისთჳს:

მ. 53a — 68a.

Ная:

ვდ ვცოდავთ: ძმანო ჩმწო საუყარელნო: ედვე გონებითა სიტყვთა და
საქმითა: და ესე უწყოდეთ ჭმწრიტად: რ რელი ესრელთ ცხონდებინ: მოფ-
ლიან იგინი ცცხლსა მას საუგუნესა საშინელსა შეგრდომად:

და უძრელს ამისა: დაკლებასა სსფელისა: გწ წთამსა და სამოთხისა: .

Кон.:

ნ ნუ იუოფინ სმენად ჩნდა ესე სიტყუანი ად ვიქმოდით ქველის საქმესა წასს და უბიწოას:

(68a) და ბრწყინვალედ აღვინთეთ: სსნთელნი სულთა ჩნთანნი: და ესრტთ შვეიდეთ საქორწინეს ონის ჩნისა იჯ ქტსა: და მის თნა ვიშუებდეთ ოკე:

რ მისი არს სუფვად ძალი და დბა მშის თნა სლით წლითურთ ოკითი ოკე ან: > .:

4) თქმლი ივნე ოქრო ვჩისა სინწლისათჳს და ღცვისა მოუწინებულად:.

ЛЛ. 68a — 62a.

Нач.:

ძმანო სსურწლო მოვისწრათო: ტირილით სინანულად: რ ტირილითა განკრს ჰეტრე: რის[ხ]ვისაგან ღთისა: რ ტირილისაგან მწარისა შეიწყნარს ღნ იგი

და მისცნა მას კლიტენი სსფვლისანი:

Отмечаю форму даатქმა вМ. დაათქმა (ср. Древнегрузинские одописцы, ТР, IV, VII, 6): მომეც ჩნ ო მარჯუენტ შნი ვა იგი ჰეტრეს და იესენ იგი დაათქმისაგნ (80B, 9—11).

Кон.:

ამითჳს წარვედ შნ სატან (82a) ჯველსა მას სკენსა: რ ლსაცა ღირსარსს უგუნურება შნი მსგვსდ საქმეთა შნთაებრ:

აწ ო ვევედრები მწელებათა შნთა: მიკსენ მე ცდვისა გნ ვა იგი იესენ: ენი რ ღნი მოიფტოდეს შნდა სინწლითა ღმობიერითა: რ შნ სარ მოწყალტ და კტთ მეტტ: და შნდა დბსა შგსწვთ: მშისა და ძისა და წისა სლისა აწ და მს და ოკითი ოკე ან:

5) ტ: თქმლი ივნე ოქროვჩისაა წყბსთჳს ღთისა:

ЛЛ. 82a — 88B.

Нач.:

წელბსა და სამართალსა დღითი დღედ გაქებდე შნ ო რ სხიერებითა დაამტკიცე ქენა ვა ჩუეულებაა არს მადლისა შნისაა მოწყალეო: (82B) მადლობაა ჩნი მცირე არს ო ვედრებაა ჩნი: ნაკლულარს სხიერო:

Отмечаю слово (83B, 10) ქულბაგი-*крукык*: რ ხუარბლისა ვაჭართა დაჭკშენს კარნი ქულბაგთა მათ და განაძნელეს იფქლი გლხკათათჳს:

შენ მისცემ: კეთილთა დაბადებულთა შნთა: და სიმდიდრტ შნი ეგრტთვე ჰტიეს: შნ იდიდები სცნისა და ქენისათაგნ:

დიდებითა მიუწდომელითა რ ღი მიიღებ მადლობასა და მისცემ: წყბსა შნსა და შეიწირავ თენისცემასა აწ და მს და ოკი ოკე ან:.

6) თქმლი: ივნე რქრ: ჰქსა თარგისება: ივნე: მახრზლი: საა და: ჰაგ: ლქსი:

ლ. 89a — 104b

Нач.:

ამიერიტონ ელსავე ვიქმოდით: რლსა შემძლებელ ვიქმნეთ: მოღებად სლითა წლითა:

და ჰატის ცემდეთ მდლლთა უსეშთასითა ჰატისითა რ დიდარს საქმს მდლლობისა ვინაათონ კელმწიფება მიცემულარს: მათა ქუსა წა:

რლთა ენებოს მიტევებად ცოდვათა:

Кон.:

და უკთუ სკომობლარს განეშორე: და სიმიდაბლქ მონიპოე: რლისა მიერ დიქს მევეინს ენი ქნ ერთობით მარჯუენეთა მისთა თნა დლსა მას გნკთხვსსა: რა ვადებდეთ მას: თნა მამით და სულით წლითურთ აწ. . . .

7) ი: თქმლი მისივე სწწლიწთს:

ლ. 104b — 133a

Нач.:

გვეადრები თქნ: ძმანო ჩემნო სსერლნო რა იქ (105a) ცოდით: წე ქქს ღთისა ჩნისა უბიწოდ: და შეუგინებულად:

და რდეს მოგვიკდენ: თქნ გულის სიტყუნი ბორცტნი: იხილეთ და იკადეთ მახელი შიშისა ღა და მით გნკუეთეთ ელი ძალი მტერისა:

Привожу отрывок о чтении книги: (л. 112b — 113a) из-за слова лашქარი:

ოჯკოჯე მარწრაივებით ვიყვნეთ: კითხვად წიგნთა სადმროთათ:

რ იგი უმჯობეს არს ჩნდა (113a) ჭამას: მანებელთა სჭმელთას: რლ არს ცუდის შეტყუელებად:

და უბანთა წა ზღაპრობად: შეკრებასა რლსა შნა კეთილი არაა არს:

მითხარდა რლი: უმჯობეს არს შნ თნა: რა ზრახვიდეს მას კტი რლ იგი სავსტროს იქმნების: გინა ბჭესა თნა: რლი იზრახების გინა ლაშქართა შნა: იყოფების კეთილი და ბორცტი: ანუ მას რლ იგი ცთა შნა არს:

Конец:

ნ უკთუ გვეუარდეს ღბა ჭმწირტი გვდირს: რა ვეგლტოდით ჩნ დებასა კცთასა რ გნმძლიერსეს ღწ საქმედ მცნებათა მისთა:

და მოკუტეს მადლი მისი სწუთროსა და სჭნესა:

რ მისა: შეუენის ღბა: . . . . .

8) ია: თქმლი მისივე: მწწლებისათს: მდიდრისა: მის: თჯს და ლჩრქსს:

თჯს: გლწკისა:

ლ. 133a — 156b

ნაყ.:

საყოფაჩქელნო სამოთხესა შნა: მრავალ (133B) ფერნი ყუაფილნი არიან მდიდრად:

რწინიმიე: შუენიერნი ხილვად: და გნსაცხრომელად თუალთა: და რწინიმიე ჭამონი: სუღითა და სულნელნი: საყნოსელად:

და რწინიმიე სარგებელნი გემოვანთა სსტმელთათჳს: კტთამსა:

და ესე უღი კტთა სარგებელი: სათჳს დაბადებულარს: ეგრწთვე:

წსა ეკლესიასა ჭქონან სლმროთონი წიგნნი საკითხვინი: მახარებელთა (134a)

და წწტელთანი: და მტქლთანი:

და უღნი ესე: არიან მათუწყებელნი: და სდდიებელნი: ღთისანი და მეუფისა ჩნისა: იჯქწსნი:

წ რჳს იგი მცლ აღმობრწყინდის: მცხინვარებითა თჳსითა სამოთხეთა შნა:

და ბოსტანთა ყუაფილი იგი მათი: დააჭნვის და შუენიერებაჲ იგი მათი სწადელი: განირყუნის:

და უშუერად შეიცვალის სიცხისგნ: ად სამოთხესა მას რჳს: გამოგზბრწყინდა ჩნ: მცლ იგი სიმარტლისაჲ:

რწინიმიე გწწმინდა . . . .

Привожу отрывок (гл. 139a — 139b) из-за ряда любопытных слов в том или другом отношении:

აჭა ესერა: გეტყჳ შნ: მიხილე მე: მშიერი და არა გამომზარდე: და წუერელი და არა მასუ: და შიშველი და არა შემმოსე:

რად უკუე მიუგო შნ ამისთჳს: შესანდობელი:

შენ გმოსიეს: სტავრაი და ხსდი: და ძოწეული და გლახაკსა: არა აქუს ძუელიცა სამოსელი:

შნ შუამ კოკი: სსს და კაკბისსს: დრლედისსს და მრავალთა სანოაკეთა: და გლახაკი არა ჭპოებს ზურსაცა კმელსა:

რწითამცა განიძლო (139B) მუცელი: თჳსი: შნ გიდგან ტაძარნი: მარმარილოჲთა მოლესულნი:

და გლხკსა არა აქუს სართულიცა რწლსა ქუეშე შევიდეს: და ესე შნი უღი მონაკები: უსამართლოდ მოხუეჭილი არს:

Конец:

იუვენით უკუე შუელის მოყუარე: და უცხოთ მოყუარე: და გლხკ მოწყალე: და ღთის მოყუარე:

(156B) რწლ იგი: მოგტეს: თქნ სსსუფეფელი ცთა: ნაცვალად მცირედისა მის რწლ იგი მისცეთ გლხკთა და უღონოთა:

და წთა მის: თა თნა: გვრგუნოსან გეფნეს: თქნ:

რ მისი არს: ძლიერებ და მის: შუენის ღმე მამის ძის: და წის
სწლის . . . .

9) იბ: თქმლი იგნე რქრპირისა: სწლის ამის წარ (157 a) მავლისა:
თვს სიკუდილისათვს: და სსწლის :

л. 157 a — 183 в.

Нач.:

იწლთ: საყუარელნ: რწლთა დაგიტევიეს: ზრუნვაა: ამის სწლისა:
წარმავლისა: და საქეთა მისთა და ცუდებდაა:

იწლთ და ნუ: კუადა იქცევით: პრწლთავე მთ სწლის: უცალაებათა:
ბქინრდენ ღთისა და უწუოდეთ: რწ სიმდიდრწ წარმავლარს: და პატოის-
ნებ: ცუდ იქმნების:

და სიკეთს შეიცვალების . . . .

a) 163 a, 9—10: ულნი გუამნი ადამანნი შეკრბენ.

b) 178 b, 12—14: და პსრუხის მიცემად ვერ შემძლებელ იურს:

2) 179 a, 15: მრავლითა პსრუხებითა

Кон. (при наличии в рукописи):

რ წდვლთათვს გარდამოკდა წცით: ქენდ და წდვლთათვს დასთხინა უბი-
წონი სსწლნი მისნი ჳა წა: რწლითა გწმიდა ეი წთსვი კტთა: მამულ-
თა მათგნ ბრალთა: ურხებისათა:

და მიგსნა წწ მონებისგწ მტერისა: და კელით: წკრილი იგი წდვსა
შემსტყუალა ჳა:

Из числа позднейших трех приписок внимания заслуживают четыре строки на верхней доске переплета снутри:

: ქ: გლს: მქლს: ვირ (იწრ?)-

სს: შეუმონ-

ა: შეორედ:

ლცწვვთ:

Другая грузинская приписка проба пера. Третья приписка арабская, проклинаяющая того, кто возьмет рукопись с Синайской горы.

№ 51 (Ц 85).

Рп. на пергаменте, л. 92; переплет совершенно ободран. Размеры 15,4 × 11,2. Число строк 19—23. Письмо строчное церковное мелкое. Орфография значительно вульгаризована, во всяком случае, свободна от большинства архаизмов, а письмо любопытно переходными от церковного к вдовному формами ряда букв, особенно ჰ, დ. и ი.

Чернила поблекшие, но чтение текста лишь в немногих случаях представляет затруднение. Писец — Джоджикеули.

Время — не древнее XII-го в. Рп. дефектная. Пагинация по тетра-
дям в 8 лл. В начале недостает восьми тетрадей. Лл. 91а, 82 пустыютъ.

Творения Иоанна Златоуста

В

извлечениях

Содержит:

1) текст без начала:

лл. 1а — 1в

Нач. (оно же начало рукописи, приведенное у А. Цагарели с про-
пуском и безграмотно): ... ღთა უდაბნოთა ჳუარსა აცუნეს თავნი მათნი
შეეკენეს ქუბთა შნა და გურელთა ქენისათა ანუ თუ სენაკებს შნა მცირებს
და წარგულს ცხრბა ესე შიმშილითა და წყურილითა.

2) თქს მმრთ მიწერილისგნ

лл. 1в — 2в.

Нач.:

ნუმცა უკუე ვატუნებს თათავთა ჩნთა და ვტუეთ თუ ვიშუებდეთ მცირედ
ქამთა სოფლს ამს შნა:

3) ბნბითის: რჩულისთჳს თქმლისგნ

лл. 2в — 7ა.

Нач.:

რ სათნაქისნი ბუნებსა შნა ჩნსა დაჭნეგნა ღნ ს ჩნ დაუტეობთ
ბუნებითთა შთ:

4) თგმნბისგნ ფილიპელთა ებისტოლისა

лл. 7ა — 8в.

Нач.:

ვნმე იტყოდის ძლიერებათა შნთა რა რა ღა დაჭფარე ჰვლე ად
გამაჩინე სოფლს შნა:

5) წდისა მშისა ჩნისა იოვანე აქროპირისა თქმლი სქმისათჳს და რა
ანა ზომისა უმეტესად იგლოფდეთ მიცვალებულთა

лл. 8в — 9в.

Нач.:

მრავალთა სქმთა გმოქიქებს ბნბა ჩნი: საუარელნო ცნობად: ს უფროას
ქლის: ქშს მას აღსსრულისსა:

6) თარგმანებისგნ მქ იბსა ფნისა:

лл. 9в — 10в.

Нач.:

რ რლი ჳშმჩიტად ბრქენ იყოს და საუკუნოდათა მით სასოებითა
გნმტკიცებული მწ ანცა სიკუდილად შეჭრაცხოს სიკდლი:

7) შსნ ღთათჳს თქმლისგნ:

лл. 10в — 13а.

Нач.:

თავისა შინისა მომართ მოიქეც და იხილე რ შემდგომად მცირედისა შინსა იგივე აღსწრელი გელის.

8) თრგმანებისაგან თესალონიკელთა ეპისტოლისა:

მ. 13ა — 14ა.

Нач.:

ამისთვის გზი ოდეს მოგიკუდეს შვილი საყურადღებო ნუ ესრეთ უსომოდ და უჯეროდ ჭკოდებ და იტყებ თავსა შინსა ჟ კაცო:

9) თრგმანებისაგან ფილიპელთა ეპისტოლისა:

მ. 14ა — 15ა.

Нач.:

ნ რლი ცდვისა შინა მოკუდეს ჭე იგი ღირს არს ტირილისა და გლოისა რლისა მიეტა უამი გნბანად ცდვთა თუისთა და არა ინება:

10) თრგმანებისაგან ფილიპელთა ეპისტოლისა:

მ. 15ა — 17ბ.

Нач.:

ვისწრაფოთ უკუე პირველთა მიერ წარსლვამდე მოქტევად ცდვისაგან: რამათა უკუე სასოებად გაქუს უკთუ ცდვითა შებლაღუდნი:

11) მისივე უმანკობისა: და ძროკსენებლობისთს:

მ. 17ბ — 21ბ.

Нач.:

ნ უმანკობისა და ძროკსენებლობისათვის ვინმე მოგართვა სასუდ საყურადღებო გარნა რლისათვის თავადი ღთი წამებს:

12) თრგმანებისაგან იგავისა მის: რლისა თა ედვა ბევრეული ტალანტი: —

მ. 21ბ — 22ბ.

Нач.:

ისმინე რამა ჭქა ჰტრე ონ უკთუ ცოდოს ჩემდამო ძმამნ ჩემმან რადენ გზის შეუნდო მას ვე შეიდგვისამდე და ჭკონებდა ვდ დიდ რამე ჭქა: —

13) ღცვისათვის ანდრიატელთაგან:

მ. 22ბ — 25ა.

Нач.:

დიდ არს ნიჭი იგი ღოცვისამ და დიდნი კეთილნი მოკეტემიან მისმიერ უკთუ გონებოთა მკურნავითა და წმიდითა აღასრულებდეთ მას და გინა თუ მოგუეტეს სათხოელი იგი ჩნი გინა თუ არა მადლობით შევიწყნარებდეთ რ მრავალგ ზის არა მოლებამ სათხოელისამ მის უმჯობეს არს:

14) მესამისა თვისგან ანაქსთს თქმლისა:

მ. 25ა — 26ბ.

Нач.:

ნ უგმან ღოცვასა თნაშემწედ ცრემლნი რ გერ შეუებულ ჭეოფს ესრეთ

წყალი ნერგსა ხეთასა და მხალთასა ვერ წყაროჲ ცრემლთაჲ ლოცვისსა ესე ფრთოჲ
ან ჭყოფს მას:

15) თრგმანებისგან დაბადებისა:

მ. 26B — 27A.

Нач.:

რე რეთუ გონებაჲ შინი წდა იყოს ვნებათაგან გინა გზასა იყო თუ
ფლუასა გინა სამსჯავროსა შინა სდგე ანუ სდაცა იყო და ილოცო:

16) თრგმანებისგან თესალონიკელთა ებსტოლისა:

მ. 27A — 28A.

Нач.:

კთილ არს და ფედ სარგებელ უკეთუ ვითხოვდეთ ლცვისა წითა კტთაგან და
ადვსძრვიდეთ შთ ხნთუის ვედრებად ღთისა:

17) ანდრიატელთგან:

მ. 28A — 28B.

Нач.:

რე რეთუ გამოიძიოს ღნ უდებუბაჲ ჩინი რელი გუაქუს ლცვისა შინა და
დაკსნილობაჲ რელ წე მისა ვდგეთ რაჲ:

18) სწვლად წდისა მშისა ჩნისა იგნე რქროპირისაჲ: მრხვისათს და
სიწმიდისა: თრგმანებისგან დაბადებისა:

მ. 28B — 30A.

Нач.:

დიდი სამკაული არს სლისაჲ მარწვა ამისთუისცა წითა მშთა გვა თნამეუდლე
ცხოვრებისა მთისი აქუნდა იგი და ესრეთ ანგუ იქმნეს:

19) ღწრეს თჯს და მდიდრისათჯს თქმლისგან:

მ. 30A — 31B.

Нач.:

ესოდენსა უკუე დავაჩუინეთ თაფნი ჩინი ჭამად რამდომ საკმარსა ბუნებო-
სასა კმა ეყოფოდის და არა ვე დაძძიმებად:

20) წისა მშისა ჩნისა იგნე რქროპირისაჲ თქმლი სმდბლისათს:

მ. 31B — 32A.

Нач.:

სიმდაბლისათუისცა კეთილ არს თქნდა მომართ სიტყუად რელი იგი
გნმბრწყინვებელი არს სლისაჲ და ამამაღლებელი:

21) რე ჩლისათს ბნებთისა თქმლისგან:

მ. 32A — 33B.

Нач.:

ამისთუის რრთა არსებათაგან დაგუბადა ღნ რა რდეს სიმადლეად (32B)
მოხუიდე დავამდაბლებეს უძღურებაჲ ებე:

22) თრგმანისაგან ტიმოთელთა ებისტლისა

მ. 33B — 34B.

ნაყ.:

გლისკმა ყავ კაცო თავი შნი რას ჭმალლო რად თნაწიარ კშმაკის იქმნე-
ბი აშპარტავნებითა მიხედენ მეუფეს მას ელთასა:

23) თრ გმნებისაგნ სტყვისა მის ისწავლეთ ხმგნ რ მშჯდ ვარ:

მ. 34 B — 35 a.

ნაყ.:

ვისწათ სხიერისა მისგნ რლი იტყუის ისწავეთ ხემგან რ მშუიდ ვარ
და მდაბალ გლითა:

24) სტატკერიონის შერთ მიწკრილისა ჰლისა თვისსაგნ :

მ. 35 a — 37 a

ნაყ.:

ხ უგთუ ვინ იტყოდის თუ უმჯობეს არს რა კაცი მართალი იუარს და
ზუჯობდეს გე თუ დაცემაჲ შეეშთხუიარს და დამდაბლდეს

25) მსიგე სლისა თს მიგებისა:

მ. 37 a.

ნაყ.:

მსგავს არიან რლითა კთლნი სქმნი ჭქონდიან და სარწმუნოებასა შნა ცთო-
მილ იუგნენ მკუდარსა რლსა ემოსოს სემოსელი კთლი ხ ცნობაჲ არა
აქუნ რ არა არს მისთანა სლი:

26) მათეს თვისაჲ:

მ. 37 a — 37 b.

ნაყ.:

რკთუ სოფასე წარტიწემდეს შემძლებელ ხარ მის წილ სხუასა ჰოვანად ხ
სლი თუ წარტიწემილო: (37-B) რაჲ ჭპოო სნა სცვალი მისი:

27) რწიამსთუის თქმლისაგნ.

მ. 37 B — 38 a

ნაყ.:

სულმნ რწ ერთგვის წარიკუეთოს სსოებაჲ თუისი და მისცეს თავი თუი-
სი ცოდვისა არა ეპოების მას აღსსსრული ცოდვისაჲ:

28) ტმთს ებისტლისაჲ :

მ. 38 a — 38 B.

ნაყ.:

ეჭა საკუთრეული ვრ ენივე სწუთრომსა ამის საქმეთა შემსტყალულ ვართ
და საუკუნომსა მისთუის ელდეჲ არა ვზრუნავთ:

29) მდიდრისა და ლწრისთს თქმლისაგან :

მ. 38 B — 39 B.

ნაყ.:

და ვა დილეგსა შეწუდეულნი ძვრის (39 a) მოქმედნი ელდეჲ მწუხარებას
შნა არიან ხ უფრომს ელისა მაშინ რდეს მიერ გწიუვანებდენ და მიიუვანდენ
წე მსჯულისა გუემად:

30) სწვლნი წდის მამის ჩის იოვნი ოქროპირისანი რა არა მივე-
სილებოდით უღირსად ქეს საიდუმლოთა:

მ. 39 B — 40 B.

ნაყ.:

გლის კმა ყავ კაცო თუ ვისს მსლობელად სდგა ანუ ვის წე უღვ კამის
მას წთა საიდუმლოთასა ანუ ვიეთ თნა შესწირავ კალობასა:

31) ებრლოთ ებსტლისა:

მ. 40 a — 41 a.

ნაყ.:

მრავალნი ერთგვის წელიწადს მნა ეზიარებინ ქეს საიდუმლოთა და
სხუანი ორგვის კლდ სხუანი მრავალგვის:

32) კორინთელთაჲ :

მ. 41 a — 42 B.

ნაყ.:

ეჭა სკუთრეული უკთუ ზირი სიმეცალითა რამეთუ აღავსო არა თავს იღებ
საზრდელისადა მიღებდა არა თუ ზირეულად გწიწმიდო და გამობანო:

33) მთს თნისა:

მ. 42 B — 43 a.

ნაყ.:

ვისამთგნ უკუე არა მცირედი ვთქუ მთდა მიმართ რნი უღირსად ეზი-
არებინ წთა საიდუმლოთა: კთლარს რა თქნდა მცირედ რამე გრქუა:

34) წი მმის ჩის იოვნი ოქროპირის სიტყნი გნგებულების-
თუის [ს]ტაკერის მიმართ მიწერილისგან :

მ. 43 a — 47 a.

ნაყ.:

იტუიან ვიეთინე თუ რამსათუის არა ზირეულეუ მტოური იგი არა სდ
უხინო უო ღნ ოდეს იგი ადამი შეატუნა ად ესე (43 B) გლის კმა ყავ უკთუმტა
იხულებით ძალედვა მტერსა მას ცთუნებო ჩნი აქუნდამტა სიტყე ესე
გთრის შეკიებულთა:

35) გნგებისათჳს თქმლისგნ :

მ. 47 a — 50 B.

ნაყ.:

ამისთუის უკუე ვიხილეთ საქმენი რამე რნი უწესო გუიჩნდენ ნუ ვაბ-
რალობთ და ნუცა ვგონებთ თუ გნგებულებაჲ სადმე არა არს:

36) მდიდრისა და ლახარესთს თქმლისგნ :

მ. 50 B — 51 a

ნაყ.:

ად მრავალნი კტნი რეს შეემთხოიოს ჭირი რამე ანუ სნეულებაჲ ანუ
სიგლახაკე ანუ სიკუდილი საყუარელისაჲ იწუებენ დრტუინვად:

37) მსგე ამზარტენებისა და სუაობისათს :

მ. 51 a — 55 B

Нач.:

რამესათუის ჭზუაობ და ჭმაღლოი კაცო დამდაბლდი სიმაღლისა მაგისგნ. იცან ბუნებისა შნისა უნდოებაა მიწა და ნაცარი.

Конец:

რ ჰატრუკსა აღნთებულსა მსგაჲს არს კაცი რ ლ მეესა შნს დაიწუის ანუ პერულსა წყალსა წა რ ლი წამსა შნს (ნნბ) უჩინო იქმნის ესრეთ უგუე ცან გონებაა შნი და დამდაბლდი და იყავ შნ შემუსრვილ და ქუედადრეკილ რა აჭმაღლე სლიერითა მით სიმაღლითა ქე იჯს მრ ონისა ჩნისა რ ლისა არს დბე . . .

38) შურისათს და მტერობისას: —

гл. 55в — 61а

Нач.:

არა რამ ესრეთ გნჭყოფს ურთიერთს და დაგუჭრის ვრ შური და მტერობა ბორცოტი ესე და ყლისა ცოდვისა ძირი:

39) მისივე მწუხარებისათს სტაგეროსის მიმართ .:

гл. 61а — 63а

Нач.:

მწუხარებაა ღნ დაჭნერგა ჩნ შნ არა ამისთუის რა ცუდთა და ამაოთა საქმეთა წა ვიკმარებდეთ მას და ვსტანჯვიდეთ თავთა ჩნთა:

40) წმიდისა .: და ნეტარისა .: მშისა ჩნისა .: იოვანე კჳრკვირისა .: სწლწინი .: მწყლებისა .: თას და ანგაჭრებისა .: და სიმდიდრისა .:

гл. 63а — 73а

Нач.:

მოწყალებისათს თქმლი სიტყუაა: სურ ღნო არა თუ უდიდართათუინ ოდენ თქმულ არს ად გლახაკათაცა რ ვინმცა იყო ესრეთ გლახაკ რ ლ ორნიმცა წუელიღნი არა აქონდეს:

Конец:

აწ გზი ნუმცა ვიქმნებით მონა ეშმაკისა ანგაჭრებითა და უწყალოებითა ად ვავასხოთ ღა მიცემითა გლახაკათათა რა მოვიგოთ მისგან ნაცვალად სასუფეველი ცათაა რ მისი არს დბე . . . .

41) თქმლი წისა იოვანე კჳრკვირისა და სნწლისათს .:

гл. 73а — 77а

Нач.:

გ[ჯრგჯნ]ი კჳრკჳსამა ფერითა უყავილი[სამთა] [ ]ადდათხზული მორჩილ...

Кон.:

ამიერითგნ საფასე იგი სიტყუისაა დაგუბეჭდო ღთისა ქ[მნუ]ლთა ამათ გნსასუენებელთა თქნ წ[არ]გმართნე რ ლსა შინა კეთილი სურნელებაა და შეენიერნი ახლნერგნი [რნი] ღნ შამათა ჩნთამნ საზრდელად ეკლესიათათუის დაჭნერგნა ქე იჯს მ[იერ] ონისა ჩნისა რ ლისაა არს დბე . . . .

42) თქმული წოდის იოვანე ოქროპირისა წიგნის კითხვისათს და დაყუდებისა ::

лх. 77 а — 85 а

Нач.:

ს [ ] ლად მრავალმოწყალეო სახიერო კაცთმოყუარეო და ძუირ-
უბსენებელო აჰა ესერა ცდვი ნი ჩემნი უმრავლეს არიან ქუიშისა ზღუის:

Кон.:

გნსცხრებოდი გზასა წამებათა ღთისა შნისათა ვა ელთა სიმდიდრი-
თა მ[ოიგო] დაყუდება და შიში ღთისა და ღთი მშუიდაობისა იყავნ შნთხა
რლსა შუენის დბა . . . .

43) თქმული წოდის ეფრემისი თარგმანებული: მეექუსისა ფნისა და მარხვი-
სათხს და სინანულისა ::

лх. 85 а — 90 а

Нач.:

ჰ კრებულნო მორწმუნეთანო სერლნო ისმინეთ თქმული ესე შემოსლვისა-
თხს წთა მარხვათასა (85B) რნი დასხმულ არიან ჩნთუის ვა იგი აღმითქუა ჩნ
სლმნ წნ ფნსა შნა მეექუსესა:

Кон.:

რ მიუწდომელ და გამოუთქუმელ არიან საქმენი ღთისანი რლთა გლთთა
წითა შეინანონ მისა მიმართ და მსგავსად ცოდვისა მათისა აჩუენონ გლს მო-
დგინედ მოსწრაფებასა სინანულისა და მიჭმადლებს მთ შნდობასა და მოტყუებასა
ცდვათასა რ მისი არს წყლბა და მისა შუენის დბა . . . .

Запись (лх. 90в — 91а).

სახელითა მამისადათა ძისადათა და | სლისა წისადათა და მეოხებითა | წდი-
სა ღთის მშობლისადათა: წმიდისა | იოვანე ნათლის მცემელთა და წმი | დათა
მოციქულთადათა და მადლი | თა წმიდისა იოვანე ოქროპირი | სადათა და მეოხე-
ბითა ელთა წთადა | თა: მე გლასკამნ | ჟოჯიკეულმან | სწრაფსა შნა მქრალი
არავინ | მასლვიდა და თუთ თავისა კე | ღითა დაფხჩიკე ძალი არა მს | ქუნდა
სრულად ვერ დაფწერდი | მარგალიტი რდენ დაფწერე და სს | უათა საკითხვთაგნ
ნაწყუედები | დაფწერე: უკთუ ვინ შიშსა ღთისსა | გლის კმა ჭყოფდეს: ამით
მცირედითა წერილითა განათლებადა გონე[ბისადა] | და მოგებადა სათნობათადა
ეგების | ვინ კლას გონებითა ბრმადა იყოს და | ღთისგნ არა მიცემულ იყოს და
გუ | ღითა მეურვალთა არა ითხოვდეს | დადაცათუ ენი წიგნნი აღმოიკითხ (91a)
ნეს. იგი ვერ გულის კმა ჭყოფს | სმლიერისა ნათლის ხილვასა. ნ ჩნ | საყუ-
რელნო მორწმუნენო ქსნო | გულისა მეურვალთა და ცრემ | ღითა შეურდეთ
და და ვითხო | თ მრვლ მოწყალებათგნ მისთა | რა სულიერი ცნობადა და
ჭმშრიტი | გულისკმისყოფადა მოგუანიჭოს: | რა ღირს ვიქმნეთ სლისა წმი-

დისა | ნიჭსა და მდინარეთაგან სულიერთა | ვსუათ წყალი ცხოველი და | გნათლე-
ბულნი სულითა ვადი | დებდეთ მშის ძესა და წეს სლსა | სწ და მს და რჳი
ოკე. 56 :

№ 52 (Ц 70).¹

Жития святых.

Рукопись на пергаменте, 99 л., в досчатом с кожей переплете. Переплет несколько поврежден (разорван в двух местах продольно кожаный «корешок». Размеры 10,3 × 8 см. Строк 12—14. Письмо строчное церковное, довольно крупное, особенно для данной рукописи. Части 1—51 л. и 52—99 л. кажутся писанными двумя различными почерками, если сличать вторую часть с последними страницами первой. Писец, если не всей, то первой части Кирилл, писавший для Синая. Заказчик, точнее приобретатель Михаил. Переплетчик Иоани. Переплетена, быть может и написана, в 983 году (от сотворения по груз. счислению 6587 = груз. хроникона 203). Рукопись дефектна не только в начале, где от первой тетради из восьми листов имеется только четыре, но и в середине, так напр. в 7-ой (9) тетради, сохранившей лишь семь листов (45—51). 51 в л. пустует.

Содержит:

1. [ცხოვრებაჲ წეს მამაჲსი] *Житие св. Мамая*.

л. 1a — 51a

В бытность проф. Цагарели на Синае памятник этот был с началом, гласившим помимо заглавия (см. Памятники груз. стар. в св. земле и на Синае, стр. 226): «კაცი ვინმე იყო გავრას ქალაქის ჰიფლაგინიას (ჰაფლაგონიას?) სახელით თეოდოროს [читай თეოდოტოს]. ესვა მას ცოლი რეუენისა. ნამყოფ იუენეს ესენი წინაშე ბოსტნებსა ქალაქისსა ოდ დს მსახურნი და ქრისტიანენი. და იყო ვინმე მთავარი ქალაქისა სახელი ალექსანდროსი». Лист с этими строками вырезан и похищен.

Нач. наличное:

ოოღო ძალთაო რი ხარ მამაჲ საყურელის ძისაჲ ოისა ჩნის იჲ ქსნი
გაკურთხევ შნ რ არა უვარისყოფად სახელისა შნისა ღირს მუავ მე: ამითჲს
გეგუდრები შნ ოო მომეტ მე სდ აღსრულებად. სრბაჲ ესე ჩემი ცოლის ჩე-
მისა თანს >

¹ Возможна ошибка в указании размеров (см. там же)

Отмечаю попавшееся мне на глаза слово ბაგინი (14a, ვ): მამა ვინმე ბაგინთა მსარტუელი და შუერთების შეოფელი ღთთა:

Конец:

ერთმან ვინმე აწნაურმან დედაკაცმან რნი (50a) ღთის მსახური იყო და მოწმუნებ ვა იხილა საქმელ ესე მოიღო ქუაბი რვალისა და მით შეიპყრა წა იგი სისხლი მისი: და გორცნი მისნი დაჭმარხნა ქუნასა: და ესრეთ სრულ იქმნა წამება ნეტარისა მამადას: (50b) ხ სული მისი აღმაღლდა ზეცად საყოფელთა. საუკუნეთა: და სწეფვის იგი რკე: და შეოხ არს იგი მოწმუნეთათჳს ქლ იჯას მიმართ: რისა ხნისა რლისა და არს დიდება და ძალი და სიმტ (51a)- კიცლ აწ და მღს და რკი რკე ამენ:

2) თა სეკდენბერსა: კ¹ ცხრბა ქსენეფორესი და მოქალქება მისი²

ა. 52a — 99a

Начало.

გუთხრობდა ხნ ბერთაგნი ვდ დიდი ვინმე ქსენეფორე იყო სეფეწული და ესე მოსწრაფე იყო მცნებათათჳს ღთისათა და ამას (52b) ესხეს რანი ძენი და განსწავლა იგინი ელითა სიბრძნითა.

Обращает на себя внимание слово რბე (61a, 5)

და ვა გამრთელდა მამა მათი ჭრქუა მათ წარველით აწ შეიღნო მუნვე ბეგ- რტიად ქლქად და აღასრულეთ სწავლა თქნი და მსწრაფელ მოხუდეთ რ წესი ქორწილისა თქნისა და აღვასრუ (61a) ლო და შესხსა იგინი სავსა და წარავლინა და მიიწინეს იგინი რბეთა მათ აღმოსავლისათა და აღდგა ქარი სსსტიკი და მიაწია სავი იგი დანთქმად და გარდაუტევის დასადემელნი სავისანი . . .

Отмечаю и слова —¹ კარაპი (62b, 9)

ხ სავი იგი იტუმებოდა ფდ და დანთქმად მიიწია ხ ვა იხილეს შენავეთა მათ დიდი იგი ჭირი კარაპსა გარდაიცვალხეს რა მათ თავნი რდენ მათნი გან- რინხეს და იფტოდეს.

2) ფუნდუკი (76b — 77a):

მოიქცა და მიისწრაფა ფუნდუ (77a) ესა ერთსა და დადგა იგი.

Конец:

ხ ქსენეფორე წარიღო სამოსელი ძაძისა და გწვიდა უდაბნოდ და ცხონდა (99a) კრავლთა და მიემთხვა მადლსა წწტწლებისსა

და ესრეთ სრულ იქმნა და გწვიდა ცხორებისაგნ ამის სოფლისა და მივიდა წდად წე რისა რისა და არს ქბა და ძლრბა და დბა მშისა და ძისა სლისა წდისა აწ და მღს და რკი რკე ან.

¹ В рп. здесь что-то выскоблено.

² Проф. Цагарели не заметил этой статьи, если под №70 его каталога надо подра- зумевать нашу рп.

Записи:

1) 51a:

ქე ღთო შეიწყაღე | კვრიკე ცოდვილი რწ | ესე დახსრიკა წის | მამადს
წამებად წი | სთჯ მთის სინაჲ | ს: შემინდვეთ უნ | დოდ დახსრეკისათჯს
ეღდ | არა უოფსა ესევე შჯობს. | და ღცვევოთ ჩმთს | ძმანო წნო:

2) 99в почерком, отличным от текста:

ქე ღთო შეწყაღენ მქლ | მომკებლი ამის წის წიგსჲ | და იწე შემმო-
სელი და ენი | ვე მათეუნი ცოცხლნი | და მიცვლბლნი სლიერნი და | კორცი-
ელნი ან :: ღცეთ ჩწთს | წნო მამწო ღცთ დაკვედ | ეთ წს ღცს
თქნს ჩწ [ცო]დგლნი ესე და ეღნივეკ[ჩწელნი] | რ ჩწ ფდ გრწამს თქნი
ლოცვ | და თქცა ქწ შეგიწყაღენ ან: |

და ნუმცა ვის კელეწიფების | ამისი სინა წითო გამოკება |

დასბმთგნ წელნი ივენეს ქართლდ | სფჳწ: და ქენი: სჯ:

ქე შე იწე წსშე და მქლ და გი | დანი ძმნი და

ენი ქენნი | ღცეთ წნო |

Есть безыменная запись почерком текста с просьбою помолиться на л. 99а. Более содержательной была, повидимому, запись в начале рукописи, читанная, но к сожалению не воспроизведенная проф. Цагарели: она исчезла вместе с первыми листами. Отмечу и арабскую приписку на переплете снутри в двух строках. Вторая строка обычное проклятие тому, кто бы взял рп. с Синая, а первая гласит:

دقتر فيه قصه ماما

№ 53.

Рп. на пергаменте, 86 л., в разорванном переплете (осталась нижняя доска с кожей). Размеры 11,5 × 10,8 см. Строк 13—17. Письмо инициальное церковное. Орфография архаичная, хотя и не классическая, & транскрибируется иногда фонетически через ეჲ, напр. შეორჲე (л. 34в, 19), შეჲჲე (л. 36ა, 11), რჳბრქნეჲს (л. 43ა, 19). Буква ჳ сохраняется хорошо, напр. ჳრმაქლთა, хотя въ ტომნი (л. 43в, 19) ее нет. Весьма сильно проявляется вулгаризм в передаче ჳ группую ჳი, напр. числит. შჳიღნი (л. 36ა, 9) თჯის (л. 38ა, 7), დაჲკვირდა (л. 38ა, 12), თჯიბიერ (л. 41ა, 15). Писец Аввакум Тормануели. Место — лавра св. Саввы. Время, судя по внешним признакам, едва ли древнее X-го века, но и не позднее.

Рукопись очень страдала от сырости, листы были склеены сыростью так, что библиотекаря приходилось их разбирать ножом, некоторые места сгнили, но текст сравнительно сохранился хорошо. Рп. дефектна в несколь-

ких местах, в начале и так, напр., конце; от первых двух тетрадей осталось только шесть листов.

Содержит:

1) Литургия св. ап. Иакова (К. Кекелидзе, Древне-груз. Архие- ратиков) дефектная, без заглавия и вообще начала.

л. 1а—35а

Нач. (наличное):

წის თვის შეკრდებულად და გადაჯტკვევად: კნ იქმენ და მდღელთ მოძღვარ ჩნდა და მსახურება ჩნი.

Обращаю внимание на систематический пропуск буквы Ⴑ в слове მსხერპლი, напр. მსხერპლს (л. 9ა, 2).

При перечне живых, გერ. и мертвых среди ряда поминовений без имени, встречаем (18ა) и «святой город Иерусалим» (წის ქალქის: იერუსალემის). Затем, после богоматери (л. 21ა), Иоанна Предтечи (л. 21ა), апостолов поименно (л. 21ა—22в, причем отмечаю попутно форму имени ап. Матфея: მათეოზ), равно ветхозаветных патриархов (л. 21в), мучеников и исповедников (ib.), читаем (л. 22ა сл.):

მოიკსენენ Ⴑ: წნი მამანი ჩნი ეპ-
კუსნი წდის იაკობ: მტქლისა:
ძმსა Ⴑის: და პირველ მთავარ-
ებისკობრისა: ვე მოაქამდე:
ჩნი სიმატლით და მართლმადიდ-
ებლობით: ეპისკობრსობდეს
წასა ქალქსა: დთი ჩნისასა ღირსნი:
მოიკსენენ Ⴑ: წნი მამანი ჩნი: იგნა-
ტი: დეონოსი: ერენიო: გრ გლი: ა-
ლექსანდრე: ევსტათი: ათანასი:
ბასილი: გრ იგოლი: გრ ღლი: აბროსი:
აგილოკე: ლიბერი: დამასკი: ივნი:
ეტჳიფანი; თეოფილე: კელესტინე:
[ა]გოჯისტინე: კვირილე: დეონტი: პ-
[ ] ფილიკოზ: Ⴑრმიზდ: ეფრემ:
22в | სოფრონი: ალაპი: ევლოჯი: მარ-
ტინა: მოიკსენენ Ⴑ: წნი: დიდ-
დიდნი სფლისა: ვ: ნი კრეპანი: ნი:
კეას: სამსლათრვამეტნი:
კოსტანტინე: პოლის: ას Ⴑრმეო-

ცდაათნი: ეფესოს: პირველად:
 ორასნი: ქალკიდონს: ექოჯსს:
 ოც და ათნი: მენოთე: წმ კრებ-
 ად: ასსამეოცდა ოთხნი: და შემ-
 დგომად: შექოჯსს: წმ კრებ-
 ად: ორას: ოთხმეოც: და ცხრანი:
 ესე წმიდანი კრებანი: და ელთა ა-
 დგილთა ღიწსნი მამანი: ონი
 მართლმადიდებლობით: ეპი-
 სკოპოსობდეს: და ოლთა მ-
 რთლ წარმოკვამრთები-

23a || ეს სიეოჯე იგი ჭეშმარიტებისად:
 მოიძესენ ოლ წნი მამანი ონი გ-
 ანშორებოჯლნი და ოჯდაბნოს-
 მუოფნი: ჰწლი ანტონი: ჰაფლე ჰა-
 ხოჯმი: ამონა: თე: ილარონ: აწსე-
 ნი: მაკარი: მაკარი: იოვანე: ეფ-
 რემ: სემეონ: სიმონ: თეოდოსი: ხა-
 რიტონ: გელასი: ეფთვიმე: თეოკო-
 ისტე: სბა: დომენტი: ჯერასიმე:
 კოსტანტინე: და წნი მამანი ონი მსწ-
 ნი: სბა: ზემონ: მელიტონ: თვდლო:
 ჯელასი: კასიანე: კონონ: ანას-
 ტასი: სტფენე: ნიკოდემოს: თომას:
 დოვანე: დოვანე: სტფენე: იობ: კოს-
 ტანტი: სტრაჯი: სოლომონ: ღთ: მე:
 [ ]ე: ანასტასი: სოლომონ
 და წნი მამანი ონი ონი მოისწეს[ს]

23B || მთა სინას და რაისთას ბარბა-
 როზთაგ|ნ: ქსტოჯის: ანად თოჯ
 ონი ღიწს რადმე ვართ მოესენ-
 ებად ნეტარებას მათს თსა:
 ად ონი მთ კადნიერად მდგომ-
 რეთა წე სმინელსა და შესძ-
 რწოჯნებელსა: მოიძესენ ს-
 აწყალბებლნი ესე: და ოჯღიწსნი:
 მონანი შნი: მოიძესენ ოლ.
 ქორებოსკოსნი: ხოჯესნი დია-

კონი კერძო დიაკონნი: დედადი-
 აკონნი: წიგნის მკითხველნი:
 მონაზონნი თარგმანი: მათ-
 ჳცებელნი: ღთის მოყუარენი:
 წლნი წესიერად ქორწინებოჯლ-
 ნი: რნი ზიარებასს სოჯლისა
 წმიდისსა: კათოლი[კე]

24a || სამოციქოჯლო ეკლესიასს შნს აღ-
 სროჯლებოჯლ არიან:
 მოიკსენენ რა ღთის მსახურნი მ-
 ორწმოჯნენი მეფენი: კოსტანტ-
 ინე ელენე: თევდოსი: დდი მაკიან-
 ე: ჰრჯელი: ლეონტი: ევს: ტჳინ-
 ანე: და რნი შემდგომით შემდ-
 გომად მათსა: ღთის მსახურნი
 მორწმოჯნენი მეჭობდეს:
 და ენი რნი სარწმოჯნობით მეფო-
 ბდეს: და შიშითა ქლსითა: წინაჲ-
 სწარ აღსროლებოჯლ არიან: ქლს:
 მოყუარენი ერისა კტნი: . . .

2) Чтения из апостола и евангелія на каждый день недели с чном
 молитв и песнопений:

понедельник	მ.	35в — 40а
вторник	»	40а — 42а
среда	»	42а — 44в
четверг	»	44в — 47в
пятница	»	47в — 50в

Следует (50в, 4 — 55а):

✠ შთსა ეს[ე] მსახურე:
 მიწყალე მე რა რშნდამი ვლადბნი
 რ დიდ არს წყალობაჲ შნი: ჰვლს
 კორინთელთა მიმართ: ხამა-
 ს ვიტყვი ძმანო რ კორცთა და ს-
 ისლთა სსოჯევეელი ღთის-
 აჲ ვერ დაიმკვიდრონ: არცა-
 და სრწნილებამნ ოჯსწნელე-
 ბაჲ დაიმკვიდრონ: აჳს ესერა

საიდუმლოსს გითხრობ თქნ
ულთაჲე შევისოჯენოთ: ად არ-
ა ენიეე განფახლდეთ: შეესა შნ-
ა წამსა თოჯალისას: თჯოჯ-
ანადასკნელით ამით სსევირს: —

51a || ა დეცეს და მკოჯადანნი
იგი ქტს მიერნი აღდგენ და ჩნ
განფახლ[დ]ეთ რ ჯერ არს სრწ-
ნილეების მის შემოსად რჯ-
რწნელებამ: და მკოჯდავის-
ა მის შემოსად თჯოჯდავებ-
ამ მამინ აღესროჯლოს სიტყოჯ-
ამ იგი წერილი: სადა არს სიკ-
ოჯდილო საწერტელი შნი: ანო-
ჯ სად არ ჯჯოხეთო ძლევა
შნი საწერტელ: სიკოჯდილი-
სამ არს რჩოჯლი: წ და მადლი
რნ მოსმტა ჩნ ძლევა იგი
რისა ჩნის იჯ ქტსი: ალ ა:
სოჯამშნ მთშნკეთი:

Евангеліе Іоанна (51а — 52а)

კელბანისამ: კამ: ა: მტნებდ-
ა გარდასოჯლითა ეოჯულას ს-
იკოჯდილი ადამს ს: ადგომი-
თა [ ]ნითა დაცემისგან აღა-
დგინე ჩნ გევედრებით შნ აღ-
სროჯლებოჯლთა სოჯლთა ს-
ოჯლთა გნსოჯენებისათვის
განსოჯენებამ მიჭმადლე მა-
ცხოვარ სასოჯოვეელსა შნ-
სა და რი შეტცოდა შნდობა ეს-
გ: ეს მხოლოდ სახიერ წრ დ-
ა მრავალ მწულე :: სწ დის ა: დ:

52a || სლთა ნათელ, სარ შნ ქე და წთა-
გან იდიდები მსსოჯუპლი ესე ჩ-
ოჯენი დდეს დირსებით შეიწირე
და აწ სოჯლთა შესოჯენებოჯლთ-

ასა გნოჯსოჯენე დბა მშისა და
 ძისა და წისა სლსა :: სსა შბთსაგ-
 ✕ ედა რდესტა გინდეს იმსახოჯრე:
 ✕ რხითა ღთისმშობელისადათა დ-
 ა მცხრწთა შნთადათა გცხნე ჩნ
 ✕ სსა : ეა : ა : შეოჯეჟმან ქნ თჯისით-
 ა კელმწიფებითა ჯჯოხეთისა
 ძლიერებაა შმსრა სწრტელი
 სკდლისაა შმსრა ადამ აღადგ-
 ი სტთი განაქარვა : მისა ვლ-
 ადებდებდებდეთ : და ვიტყო-
 დით შოიკსენენ რა სლნი შე-

ნმე || სოჯენე [ ]ნი სკნესა შნ
 სსა შე [ ]ნე :: ზვლტ : თე-
 სა ღონიკელთა-ა : არა მნება-
 ვსოჯმეტრებაა თქნ ძმანო
 შესოჯენებოჯლთა მათ თჯის : რა
 არა სწოჯხდეთ ვა იგი სსნი რლ
 ებე არა აქოჯს სსოჯებაა :
 რაკოჯეთოჯ გრწამს ვდ იჯ მო-
 კოჯდა და ადგა : ებრეტა ღნ შე-
 სოჯენებოჯლნი იგი იჯმს :
 მიერ მოიყვანეს : მისთ-
 ანა : ნ ამას ვიტყვი სიტყვით-
 ა რადათ : რ ჩნ ცხოელნი ესერნი
 დაშთომილ ვიყვენით :
 მოსლასა მას რისსა ვერ მი :

ნმე || ვიწიფენი[თ შესუწნ]ებოჯ-
 ღთა მათ : რთ[თ შესუწნ]რს რი
 ბრძანებითა და კმითა ან-
 გელ რ მთავრისადათა : და
 სსუჯირითა ღა : გარდამოკ-
 დეს სეტით. და მოკოჯარნი ი-
 გი ქწს მიერ აღდგენ ჰირჟუ-
 ღად : და მამინდა ჩნ ცხოელნი
 რნი დაშთომილ ვიყვენეთ ა-
 მათ თანავე აღვეტაცნე-
 თ ღროჯბლითა : შეშთხო-

ჟეჳად 0 ჭაქრთა წა: ესრ-
ტთ მარადის ონსა თნა ვი-
ყოფეოდით ამიერიტონ ნ-
ოგეშინის სტემდით ოჯრთი-
ერთას სტეითა შით:

54 a ✕ ალღ ეთ [ ] ოჯრ[დ?]ს სოჯ-
[ ] ცხრბაღ: ს ხ ა:
ცხრბდეს სლი ხში ღა გაქებ:

Евангелие Иоанна (54 a — 54 b)

55 a || სიწმიღ [ ] ღ: შნ ღა: მს-
ხოჯღ [ ] ვირაფთ სს-
[ ] სსა ვადიდებთ
რნ გვირგვინოსან ჭეჳე-
ნ წმიდანი შნნი მონაშენი[რნი]
ესე არიან მეოხ ხნდა ო.ო.
ღო მოსოჯღასა შნსა ღბღ
ან წრწ წრწ წრ შნ ო.ო ✕✕✕✕

3) წთა მონაშეთათვის ოდეს ოდესცა გინდეს იმსხოჯრე:

მლ. 55 a — 57 b

Нач.:

ოწთა: მკედანო სეცისა მეოჯფისო წო გი ერის შთავ რაღ იქმენ
შმოჯიდობისა ღთეებაღ კერზთაღ დაჭკსენ და...

4) ესე გნგებაღ კრთაღ მრტრნი ითგნ კრსა ონი და ალღ
ელისა სსკჯირაღა:

მლ. 57 b — 60 a

Нач.:

a) სკწვი: ჰვღტ. ჭრომაჯღთა მშრთ: ჰავლე მონაღ იჯ ქტსი
ჩინებოჯღი მოციქოჯღი რხეოჯღი...

b) მეო რესა კრსა (მლ. 60 a — 63 a)

Нач.:

ონი და ალღ სსკჯირაღა: ჰვღტ. ჭრომაჯღთა: ს ესე ოჯწეით
რ რავდესსა შჯოჯღი იტყვს: შათ ეტყვის რნი შჯოჯღსა ქოჯეშე არიან.

c) მე: გ: კრსა (მლ. 63 a — 66 b)

Нач.:

ონი და ალღ სკწროღ. სკწვი: ჰვღტ: ჭრომაჯღთა აწ ოჯკოჯე
მე გონებთა ჩემით ვჭმონებ რხუღსა: ღთისსა ღა კორცითა შჯოჯღსა ცდგო-
სსა:

d) მე: ღ: კრსა (მლ. 66 b — 68 b)

Нач.:

ფნი და ალა: სკრისა: სკნი: ჰელ: ჰმლთა: რვეიო
ოქტოვლა ვიუენით ქე ნთის: ჟამსა რდენ რდმრთათის მოკრდა:

e) : ე: (ლ. 68в — 71а)

Нач.:

ჰსა: ფნი და ალა: სკრადეე: ჰელ. ჰმლთა რ რლთა
ესე ნათელადეთ ქე იწ მიერ ნათელ ვილეთ ნათლისდებითა მით სიკრადილსა
მს მისსა:

5) ფნი სკვრანნი

ლ. 71а — 72а

Сюда же:

a) სცისკრანი

ლ. 72а — 74а

6) Чтепия из Евангелий — Матфея (ლ. 74а — 76а), Марка
(ლ. 76а — 77в), Луки (ლ. 77в — 78в), Иоанна (ლ. 78в — 80в).

7) დასადებენი ელთა დეთან[ი] დილეულისა და მწუხრისანი:

ლ. 80в — 81а

Любопытно встретить п здесь (л. 81а) выражение მისი თაჯლი
в значении солнца (см. Н. Марр. Ипп.-текст. и Разыск., III, стр. XXXVIII):
«მისი თაჯლის სიმართლისა».

8) სტქნი:

ლ. 81а — 86в

Записи:

1) В перечне в молении о живых (л. 20в):

მოიკენე რა ამბაკვმ მოიკენე რა გრიგალ მქლ ბქარ გბრლ გი
დთ მოსე მრმ გოჯარამ ჰელი ზქრია დთ მოსე

2) В перечне в молении о мертвых (л. 24в):

მკნე რა სლი მსსსი გორტენისი აშოტისი მრმსი ბქარისი განძისი
მრმისი იგანესი მრმისი მქლისი:

В конце *литургии* (л. 35а):

ესე ჟამისწირვა სბამს და-

ვრასა დაიწერა: ელითა

ამბაკვმ: თარმანკუჯე-

[ლ]ისამთა: და ლოცვა ყავთ ვ-

ინტა [იმ]სახკრებდეთ ამენ:

№ 54

Рп. на пергаменте, 184 л., переплет ободран. Размеры 15 × 13 см.
(местами меньше). Строк 19. Письмо инициальное церковное, по

в нескольких местах писец переходит к строчному. Орфография средней архаичности, как в рукописях X века, с удержанием $\frac{1}{2}$ даже в $\frac{1}{2}$ *რომაელთა*. Написана рп., судя по эктении (см. ниже), в Палестине.

Рп. дефектна. В начале недостает трех тетрадей и трех листов четвертой тетради. В конце, также дефектной, сохранились два листа 27-ой тетради.

Служебник

Начало:

სწლის წის ყლთა ერთობით რნი:

ერთობაჲ სარწმუნოებაჲ ზიარება ყლდ წის სწლისა რის მიერ ვითხოვთ თენი ჩნი და ყი ცხოვრება ჩნი სმბს წა შევჭვდროთ

Конец:

რწლისთსცა მევენების ნდ არა მცხოვრების რ ვიცი რნი მრწმენა და მრწამს რ ძალაჯვ ვედრის მის ჩმისა დამარხვად შერმეს მას დღეს: ნდ ბ მსხრპლ ღე არს სლ: სხრბე ლგამი : : .

ნდ თქნ გატყვ რლთა ეგე გასმეს გიოჯარდედ მტერნი თქნი და კეთილსა რყოფლით მოძუჯლთა თქნთა : . . . . .

Содержит:

- 1) [Служба приготовления таинств, без начала]

л. 1a—10в

Просфора называется ბოსპორაჲ (л. 3a): მდნ ბოსპორაჲ გნტკესრ და შთაყოს ბარძიმს.

- 2) რეს: მდღლი სიწმიდეს: განახლბდს

л. 10в—13в

Начало:

ყი წესი სამწოხრომსა ყმისა აღსრლნ და შემდგომად მშო ჩნომსა იტყუნ კელთახანისსა რიცა იყოს.

л. 13в—29a

- 3) კრქსი კთლიგლ общая эктения.

В этой эктении встречаем указания на палестинское происхождение рукописи. Таковы два моления:

- 1) л. 14a: წის ღთისა ქლქისა იჭმისა ყლთა ქლქთა სოფლისა რნი მას უნა სრწმნბითა და შიშითა ქჭსითა დმკდრებლ არიან მშდბით დაცვისა და ქჭს მოუჯარისა ერისა თს რ [ჯუფლისა მიმართ ვილცოთ]

- 2) 15 a—в: ღირსთა მშთა ჩნთა იაკობ მტქლისა || პირველ შთვ ებსკპსისა ვე მოაქადმდე რნი აღსრჯლებოჯლ არიან ებსკპსნი ხცსნი დგნნი მფნი მკსნებსა და გნსოჯენებისა მთისათჳს რისა...

Любопытно отметить употребление термина მამასხლისი в значении игумена (14a):

ღთის მრ შწ ყდბის: მმ სხლისისა და
ჟის კრებოჯლის მთის მშდთ დცვისთჳს:

Но еще более любопытно отметить следующее моление, относящееся к Грузии (14a):

ქრთლისა მშდბისა სასდწრთა გნგბისა მფთა და მთწრთა დწყნრბისა
მტრთა გარემიქცევისა ტჟთა მქცვისა ჟმთა დაწყნარბისა ქჟანობისა დმტკცე-
ბისა თს რი:

4) ჟლთა დღსსლა კქსნი:

л. 16a — 29a.

- 1) ხრბსა კრქსი
- 2) კრქსი გცხდბსა
- 3) კრქსი მშთა
- 4) კრქსი ლამზრბზსა
- 5) კრქსი ჟფლითა ადბზსა
- 6) კრქსი: ზ: კრკესა
- 7) კრქსი: გ: კრკესა
- 8) კრქსი: დ: კრკესა
- 9) კრქსი: ე: კრკესა
- 10) კრქსი: ვ: კრკესა
- 11) კრქსი: ლასარბ: ადგმისა
- 12) კრქსი: ბზბსა:
- 13) კრქსი: დიდსა ხთშბსა
- 14) კრქსი: ადგმისა: ცსკრდ
- 15) კრქსი: ადგმისა სმხრდ
- 16) კრქსი ასალ კჯრიკსა
- 17) კრქსი ადღბსა
- 18) კრქსი მრტლისა
- 19) კქსი: ჟსა: გმჩბსა:
- 20) კქსი: ათნგენესა
- 21) კქსი: ინწს შბისა:
- 22) კქსი ფრს ცსა
- 23) კრქსი: მრშბსა
- 24) კრქსი ინწს: რვისკსა
- 25) კრქსი ღთის მშბლი შობისა
- 26) კრქსი ენგნისა
- 27) კრქსი: ჟ: ა:

- 28) კქსი: მთვრ: ანგლზთა.
- 29) კქსი წთა
- 30) კქსი მღდლთ მძღვრთა

л. 29a — 56a

5) ერის: გნტბნი:

- 1) ხრზსა
- 2) ქე შზსა
- 3) მღდლ მძღვრთათს
- 4) გნტხადებისა
- 5) შიკებებსა
- 7) ყვლითა აღზსა
- 8) :ბ: კრკისა:
- 9) :ტ: კრკისა.
- 10) :ღ: კრკისა
- 11) :ქ: კრკისა
- 12) :ვ: კრკისა
- 13) ლწრე: ადგმისა:
- 14) ბზზისა
- 15) დიდსა: ხოჯთ შაბათსა
- 16) დიდსა შზთსა
- 17) ადგსბრსა
- 18) ახალ კრკისა
- 19) ამღლბსა
- 20) მრტლისა
- 21) ჯის: გმზზსა
- 22) აონგენასა
- 23) ინტს: შზსა
- 24) ფერის ცვალებისა
- 25) მრშბსა
- 26) ინტს თვის კოჯეთისა
- 27) ღთის მშზლისა შზისა
- 28) ენკენისა

Здесь, на л. 53a: ჯა სემო ჯრის გმზზსა ჭვოფო : . .

- 29) მთვრ: ანგლზთა
- 30) წთა: მწმთა
- 31) კრკთა
- 32) :ბ: კრკისა

33) : გ .: კრ კსა

34) : ღ : გრკეს

6) კხვამ წყლთა წა: გნტხდბსა თქლი
კრიგოლი ანძიანძრლსა ღთისმტყსა

მლ. 56B — 58B

Начало:

დიდ ხარ შინ ორ და საკრველ არიან საქმენი შინი და ჩინ გერ შემძლე-
ბელ || ვართ მადლისა მიტემად საკრველებათა შინთა რ ნუბითა შინითა არა
არსისაგან წელივე არსად მოიუფანე.

Конец:

ჩნი შეეტნენ მიიღონ და იგმიონ ესე სიწმიდლ კოვრთხევაა განწმედაა
სიტოტხლლ

ჩა წესთაგნ ანგელოზთა და გტთა ხილოვლთაგნ და არა ხილოვლთა
იდიდებოღის სწლი მშისა და ძისა . . . .

7) Молитвы и освящения:

მლ. 59A — 66B.

1) ღტვამ მოდრეკილთა:

მოუფ ორ უოჯრი შინი იორდანესა წათლის

ღებაა თავს იდეგ და გნწმიდენ წყალ-

ნი იგი გოჯაკოვრთხენ ჩნ ენი ჩნი

მოდრეკითა ქელთა ჩნთადათა ვახოჯე-

ნებთ. მონებრივსა სხესა დირს მუეენ

ჩნ აღვსებად წისა წყლისა ამისითა

კმევიითა ჩა გოჯექმნეს ჩნ ორ წყა-

ლი ესე საკოვრსებელი სლთა და კორ

ტთა ჩნთა . . .

რ შინ ხარ გნწმედეღი ჩნი და შნდა

ღბსა შეესწირავთ მშისა და ძისა დ:

2) კხვამ საკოვრმეველისა

3) კხვამ: ლამზრისა: მიკებებსა: .

4) ლა: ბ: სთლისდეგ .: .

5) კხვამ: ბაისა: დღსა: ბზბსა:

6) ლა: ბ:

7) ლა მდრკლთა:

ჩნ მოსდრიკენ ტანი და გარდამოჭკედ ქუნად ცხორებისათს ხათე-
საგისა გტთადას ოჯნებელი ღი ჩნ ვნებოვლთა თს კტითა გშგნდი:

გკნ ჩნ და ერი ესე ყრმათა თანა ჩნი მოიგენ ჰატოლსნითა სისხლითა
შნითა და განჭმსადენ: 63A || გლნი ჩნი ქებად შნდა აღვსე პირი ჩნი და ენაა ჩნი

გლობითა სწიერითა ვა იტყვს წინტული მამინ იხარებდნ ენი: ხენი მადნარისანი პირისგუნ ონის რ მოვალს:

რ მოხუჯედ ცხორებად შეცთომილთათნ ქების შეტყუაჯელებისა სხლისა შნისა რ ი საკარველ არს შნ წოთა: და საშინელ შეტერთა მიმართ. რ ამისთაჯეცა შნდა დბსა შესწრეთ მშმისა და ძისა და წ:

8) გხვად წყლსად ფრკთაბნსა: დიდსა წთშბსა:

9) ღად მდრკლთადა ..

შნდა მოკვადრეკიან თვნი ჩნი შნთა მონათა და შნ გევედრებით სახიერო და მოწყალეო ღო ჩნო რნი ღირს ვიქმნებით მიახლებად წყალსა ამას დაბანად ფერკთა მიწისაგანისათა რ ი ოჯხილავთა ჭხედავ რლისა ათასნი ათასთა ანგელოზთა და ანგელზთმთავარნი გამსახოჯრებენ და გოჯნდი მცქლთადა გარე-მოკადგს შნ: — : — .:

64 a || გევედრებით შნ მეოხებითა მცქლთა შნთადათა რნ ღირს ვიქმნეთ მიახლებად დღესა მას ადგომისა შნისასა და გაკოჯრთხევედეთ შნ მხოლოსა ჭუმრტისა და და შნდა დბსა შესწრვიდთ მშმისა და ძისადა .:

10) ღად შგინბლთა მჭლთადა რლთა შგნბლი ჭშნ: ..

11) კხვად წყლსა შგნბლისა: გინა ჭურჭლისა

12) ღად: ბ: ჭრჭლისა შგბლსა

8) Чины службы—

66v — 175v

указываются или приводятся полностью:

ონთა

ფსნი

მდე

დლი

სკნვი ჰვლს

კათოლიკს

საქმენი (деяния) Иакова на дни св. недели,

აღად: დ: გ:

სწრბად

კლთბსადა: ა: გ: ი

სწმსადა: ა: გ: ი:]

Но подбор не всегда равномерен, иногда, напр. на богоявление указывается и служба მწუხრი, (если сама эта служба не есть მწუხრი, ибо за этим словом следует служба в указанном здесь ниже порядке. Иногда особо სამხარო, или даже и სამხარო, resp. სამხარად, и მწუხრი).

1) ხრბსა

2) ქე შბსა წნა კრკით

- 3) ქქ უზს
- 4) ღთ: იგზს:
- 5) სტფნტს:
- 6) მტქლთა:
- 7) წთა
- 8) მღდელთ მძღროთს
- 9) გნტხდბს. 1) მწხრი.
2) სწრდ
- 10) გნზბს: მშთს
- 11) მიგზბს. სმწრდ
- 12) ღღს: გრკეს: გრტთა: აღზს

9) В чтении из евангелия Матфея слово ხეხუი держится (л. 92в),

И СТОИТ ეკატაგან (ib.) ვმ: ძეძოჯთაგან.

- 1) ღღსა გსა: ყლთა: აღზს
- 2) ესე ყლთა გრთა
- 3) წა გრკეს: გ:
- 4) წა გრსა: ღ:
- 5) წა გრსა: ქ:
- 6) წა გრსა: ჳ:
- 7) ღწრტს აღტმს
- 8) ბწზს
- 9) დიდსა .: წთშბს .:
- 10) დიდსა .: შბთსა .:
- 11) აღწზბს. ა) სმწრდ
- 12) გარკეგნობას
- 13) სმშბთს
- 14) თთშბთს
- 15) ხოჯთშბს ჳტკს
- 16) შრსკს ჳკს
- 17) შბთს
- 18) აწლ გრკეს
- 19) ამღლბს
- 20) მარტულის
- 21) ინტს შბს
- 22) ფერის ტვლბს
- 23) მრშბს
- 24) ინტს: თწის: კთს
- 25) ენკენიას

- 26) კროს ახურებს და რდესტა გნდს
- 27) მთვრ ანგლსთს
- 28) კრქსა ელსა ა) სმნრდ
- 29) კრქსა
- 30) კრქსა
- 31) კრქსა
- 32) კრქსა: ე:
- 33) კრქსა: ვ:
- 34) კრქსა
- 35) სლთათს

10) გნგებდა შთ წა რნი მოვიდოდინს მონასტონებდა გინს ენკრატისებდა

лл. 176 a — 184 b

Нач.:

დჭრქს ემსა მსთდ და შკრბნ ეკლესიდ და ყოს კრქსი ლტა და წოთქსნ ფნი აკნესი აქბსი და მომქსტ: და შმდგომად ამისსა მდღლნი და დქსნი აღუნდს სკრსეულად: და რნი აღიხრჷმიდეს თმათა შემოვიდეს და დადგეს აღსვლსა სკნვლისა და ემოსოს ჰალიკარტი რჯსკლოა . . .

№ 56

Рп. на пергаменте, 86 л., в ободранном разбитом переплете. Размеры 25 × 20 см. Строк 37—38. Письмо строчное церковное XIII—XIV века, если не более позднего времени.

Рп. дефектна. В начале недостает 25 тетрадей по восьми листов полностью и семи листов 26-ой тетради. Закапчивается рп., дефектная и в конце, первым листом 36-ой тетради. От частого употребления рп. сильно засалена.

сборник песнопений святым, как в моем издании жития Варлаама сирокавказского.¹ В рп. представлен.

Нач.:

ულად. მდღელთ მოძღუროთ. და ღუარძლთა მომჭრელად მანგლად სეღისდა და სეტას. შემკრებულად იიქელსა წსა. სსწაულდ. წუაროდ დაუწუგედულად. და დამწუგელ ეშმაკთა. მს გუეეავ.

Кон.:

და ესრეთ წარსდგე წე ქსა. წ მწ გიზიარს სეუეეავსა თჯსა. ევზლო დირსო. მარტულთა გჯრჯნო . . . დღლს კატანი დედა ქქქსა. მტკიცედ მტველდ

¹ Зап. Вост. Отд. Русск. Арх. О., т. XIII, стр. 138 сл.

მოუგე და დღესწილობს კსენებას სიმენის შნისს. ელთა სსმთავროთა და ქლქთა თნა და მზბითა შნითა დცვლნი. ევზლო. დირო. ღსა დიდბნ: . რაჯორამს მზის გზბრწყინებელი. ნთლს შნა სლთლს მკვდრ იქმნ ევზლო. ღთ ქმნული ღთი[ს] ზიარებითა: . და აწ სკსენებელის შნის. გნათლებულის ადმას

Содержит с 1в л., где появляется впервые красная строка заглавия, «подбор» песнопений в честь мученицы Агриппины (23 июня), рождения Иоанна крестителя (24 июня), муч. Февропии (25 июня), муч. Юлиана (ოვლიანესი, 26 июня), Самсона Странноприимца (27 июня), обретения мощей святых и чудотворцев Кира и Иоанна კვროს და ინესთე (28 июня), Петра и Павла (29 июня), 12-ти апостолов (30 июня); Козьмы и Дамиана (1 июля), წის: ღთის მშობლის: სმკლის: დადბა: და თენის ცში: ვლა-შზნას (2 июля), муч. Иакинфа (3 июля), отца Андрея Критского (4 июля), Марфы, матери Симеона Чудотворца (5 июля), отца Сисоя (6 июля), წს: თამაღს: მაღკანს (7 июля), муч. Прокопия (8 июля), Баграта Тавроманийского (9 июля), 45-ти мучеников, замученных в Никополе (ნიკოპლის, 10 июля), წს ევფემიასი: რეს ქეკლი: სრწმზბისა: მისცეს მშთა ქლკოდონის: კრზს: ნ შნ მიიღო: და შეოვარ ყმ: დამიჭირს: გლთთა თსითა (11 июля), мученицы Гулиндухи (ღულინდუხისს, resp. ღულინდუხტის), с курьозною припискою на поле ჰვა ლ: უკუეთუ იწუნებდე ღულინდუხტს, მრმ თქუა (12 июля), архангела Гавриила (13 июля), апостола Аквилы (14 июля), Кириака (კისი) и Иулиты (15 июля); память свв. отцов 630, которые собрались в Халкидоне на четвертом соборе (16 июля), муч. Марины (მარინოსი, 17 июля) муч. Афанасия Колисмийского მწმის ათანასე კოლი-ჭემელისა (18 июля).

Любопытна красная строка песнопений в честь Варлаама Сирокавказского (19 июля), которую и выписываю целиком: თა ივლისს. ით წდის მამის ბარაღამისი რლ ანს მთას კავკასს დღესწალი ბარაღამ წმდას ქართველთა მონასტერს

Затем следуют: пророка Или (20 июля), прор. Иезекииля (21 июля), Марии Магдалины и перомученика Фоки (22 июля), Трофима, Феофила и бывших с ними (23 июля), муч. Христины (24 июля), успения (დაძინება) Иоакима и Анны (25 июля), священномученика Ермолая и бывших с ним (26 июля), великомуч. Паштелеймона (27 июля), Прохора (პროხორან), Тимона (ტიმონს), Пармена (პარმენს) и бывших с ними (28 июля), муч. Феодота (29 июля), წთა მცქლთა შილას სიღოვანე კრისტეტი ეპენეტო და მთ თნათა (30 июля), წს მამს ჩნის და სკვრეკლთ მოქმედის ევდიკიმოსი (31 июля), წთა ღუწლით შემოსილთა მკაბელთა მუღთა ძმთაა

და ელიაზარისი: და დედის მთის სოლომონესი семи братьев Маккавеев и матери их Соломонии (1 ავგუსტა), семи ефесских отроков (2 ავგუსტა), отцов Исаака, Далмата и Фавсты (ფავსტაჲსი, 3 ავგუსტა), წის ელეფუტერი კოვილარისჲ სვ. Елевферия (4 ავგუსტა), წინადღე преображения (5 ავგუსტა), преобразование (6 ავგუსტა), წის შამის და მწამისი დუმენტისი და წის ირინე დედოფლისჲ მუჩენიკა Доментия и царицы Ирины (7 ავგუსტა), სვ. Мелхиседека (8 ავგუსტა), апостола Матада (მატათაჲსი), поставленного на место Иуды Предателя (9 ავგუსტა), муч. Лаврентия (ლავრენტი) диакона (10 ავგუსტა), წის მწამისი ეგვლე დიაკონისჲ святого мученика Евпла диакона (11 ავგუსტა).

На полях против некоторых песнопений названы авторы их, так о ꝑ Иоанн (ლ. 13ა, 13ვ, 40ა, 73ვ, 79ა, 80ა), თფ (15ვ, 183ვ) или თეოფანე Феодан (23ა, 25ვ, 43ა, 45ვ, 58ვ, 61ა), იოსებ (17ა, 36ა, 37ა) или იოსებ Иосиф (60ა, 62ვ), კგნტი -Игнатий (21ვ, 41ვ), გიო Георгий (34ვ, 52ვ, 56ა, 68ვ, 71ა), კზმა Козьма (66ვ), მქლ მიკელ, resp, მიხაილ (77ვ).

Кроме того, на поле 76в л. читается имя მინჩხი Минчх против следующего песнопения в Преображение:

გნმხიარულებულნი. ზეგარდამო სღთოჲთა მით სსწლითა. ქს მზრახვაღთა მთ თნა. და თუღლითა მხილველითა მტქლთა. მკსნელსა ჩნსა ღთსა უგა: ვლ შჳულის მღებელსა. ღრუბლით გამოზრახვიდა ღთი უხილავი. და მჳეულავსსა იგავით ურუზნა ხილვითა ცტსლებრითა. და დღეს მთასა წა ცხადად კორცითა: ნიავწულიღმნ მუედრომნ. თეზბიტკემნ ელიას აუწყა ოი. და ზრახვიდა მას უხილავად. ნ დღეს მთასა წა თაბორსა. ერუზნა კრცქესმული გნცხადებლ:

№ 57 (Ц 86)

Творения отцов

Рп. на белом пергаменте, лл. 60; от переплета сохранился корешок, сшиты листы крепко и сохранились хорошо. Размеры 24,8 × 20,5. Строк 24. Инициальное церковное письмо в два столбца. Почерк кое-где колеблется, меняется, напр. на 33в — 34а, но он один, именно неосновной для рукописи 864 г. (к основному нужно отнести только лл. 1а, 24в — 25а), а вспомогательный, но обладатель этого почерка усвоил знаки препинания основного почерка, которые и применяет часто со своими еще дополнениями. Обращает на себя внимание обилие и разнообразие знаков препинания: кроме точки, выставляемой у верхних концов букв, имеются двоеточие, троеточие двух видов, запятая и вопросительный знак. Точка разделяет обыкновенно слова в предложениях; такую же роль играет часто знак, приближающийся формой к запятой и выставляемый у верхнего конца буквы; в конце строки точка и запятая не ставятся; двоеточие отделяет друг от друга предложения, периоды и строфы. Специально для конца строфы служит троеточие, состоящее из точки и рядом стоящего двоеточия. Назначение другого вида троеточия из трех точек, стоящих одна под другой (⋮), — менее определено, но, повидимому, оно заменяет указанное выше двоеточие. Вопросительный знак ставится над словом, несколько напоминает армянский вопросительный знак, но не имеет его изогнутой формы с утолщением в конце. Вопросительный знак иногда парный. Но эта система правописания не везде проводится с одинаковою последовательностью, а в некоторых частях точка, запятая и вопросительный знак совершенно отсутствуют, при чем здесь встречается наклонное двоеточие (:). Любопытно начертание z : основные линии не перекрещиваются, а соединяются концами, но это не везде. Орфография в общем архаичная, хотя замечается непоследовательность: местами vm . z появляется z , даже ez .

Рп. дефектна. В начале недостает одиннадцати тетрадей. В конце сохранились четыре листа 19-ой тетради. Края рукописи сильно засалены от частого пользования.

Содержит:

1) Слово, повидимому, Тимофея Иерусалимского (без начала).

лл. 1а¹ — 3в²

Начало текста:

ამდ. მის პირველისებრ. სარწმუნოებით. და მანცა იკვირებდა.

2) Второе слово святого и блаженного Тимофея, Иерусалимского священника:

- 3) სკოტუნნი: წთა. მარხვა-
თანი: თქმლი. წდისა და
- ✘ ნეტარისა. მამისა. ჩნისა.
- ✘ იოვანე. ოქროზირისაჲ:
მარხვისათჳს. და
- ✘ იონადესთჳს:

ლ. 9B¹ — 22B²

Нач.:

გამოჩინებოჯღ. და შოჯენიერ არს. დღესსწაოჯღი ესე. და ოჯრეშთაეს. და ოჯმადღლს არს. ხოჯკოჯღთა მათ. დღესსწაოჯღთჲ კრეხაჲ ესე. და რადმე. არიან. ქალნი: ს მე. ვიტყუჯ: ვჯდ მარხვისჯგან. არიან. განწესებანი. მართლ. მმარხველთანი: არა შემოახლებოჯღი ესე:

ლ. 3B² — 9B²

Кон.:

რ ქნტა ესე ვითარნი, გამოჩინისა. მოძლოჯარნი: და იტყუჯ. რნ ყოლს და ასწაოს. ესე დიდ იწოდოს. სსოჯღლსა შინა. ცათასა:

აწ ლოცვითა. ამისითა და ელთა ამათ. თანამოსაყდრეთაჲთა. ღირსმტა ვართ. ჩნტა მიწეუნად. სსოჯღლსა ცათასა: მადლითა და კანთ. მოყოჯარებითა. ოჯღისა ჩნისა. იჯ ქწსითა: რჯღისა. იანს მამსა. დბჲ. და ჰა (22B²) ტივი. სღით. წღითოჯრთ და ქველის. მოქმედებით აწ და მწს. და ოკით ოკე სნ:

Следует небольшое слово Ефрема о том же предмете:

3B) თქლი. ეფრემისი: მრხვისათჳს:

ლ. 22B² — 25A²

Нач.:

ქმანო. არად. გრმტა. ვგოჯემენ. გოარტნი იგი. თქნნი მახჯღითა. აჯდ გაწოჯგ. თქნ. საყოჯარეღლნო. რა ვახარო. სღთა. თქნთა. მოძლოჯარებითა. ქწსითა:

Кон.:

მარხვანი. სიქადოჯღ არიან. წინსწარმეტყოჯღთა. და საყოჯარეღ. მტქლთა და ზღოჯღე. წთა:

- 4) თქოჯმოჯღი. წდისა: და
- ✘ ნეტარისა. მამისა. ჩნ-
- ✘ ისა: ბასილი. მთაგა-
- რ. ეპის. კჳსისა. კესარია

※ კაბადოკიელისა:
 ※ კსენებისა წთა ორ-
 მეოცთა მოწმეთას

მ. 25 B¹ — 35 B¹.

Нач.:

მარტულთა კსენებითა ვინმე განძღეს. მარტულთა მოყოლარს: რ სხიერთა. მათ შიმართ. მონათა. პატივისცემასა მოყოლასთაგან გამოხიებამა აქოჯ და თვისის მის ოლის ერთგოვლებამ ჩას:

რ რნ მენი: კაწნი შეიწყნარნეს. მოგავსად უამის მის მათისა არა. დააკლდეს მობაძობისგნ მათისა:

КОН.:

კეთილი გოვლისთქმა (პნ B¹) მრჩობლი შთაოვტდეს გოვლსა და ღთს მსახურებასა ენივე მკნედ განქმზადნეს და ერთითაც კვრვწინითა სიმართლისამთა შეიმკვნეს:

ქე იჯდს მიერ ოლისა ჩწისა რლისა არს ღბე მამის თანა ერთბამად ედ წდთ სწრით და ცწვლს შეოფეღით სწლით აწ და მწ და ოკთი ოკე ან: †

5) სკთხენი: წისა: ღწრწსნი: :

თქმლი: იოგნე: ოქრა: პრისა:

მრმის თჯს: და მრთდს თს:

† დათა: ღწრწსთა: და: ელი-

ს: წწტულისა: :: † †

მ. 35 B¹ — 43 a²

Нач.:

საყოვარელსო რავდენნი საოვოლას ადგომასა ტრფივალ იქმნეს რნი აწ ჩწ ვწ აღმოვოვკითხვის მრმისი იგი ქწს მოყოლარება ვწ იგი წადიერად სელსტბლი მოაქარნდა (პნ B²). მაშინ და აწცა სოვლნელ არს ეკლესიამ და სავსე:

КОН.:

და ადვილთ რტოები ხეთამ მიფეკებოღით პირველითავე მათებრ. რწნი მიეგებოღდეს და იტოღდეს კწლ არს. მომავალი სწლითა (43 a²) ომთა მოვოვტწ იწლისა. რწლისამ არს ღბე მამის თანა სწლით წწდითოვრთ. აწ და მწ და ო.

6) სკთხენი: პწპსნი: შესწმისათჯს ერმათამს და დაჯღომისათჯს ოისა კიცოვსა წა. შესოვლასა მას მისსა იწმდ თქმლი სებერინას გაბაღონელ. ეწწპსისა:

მ. 43 a² — 52¹

Нач.:

პირველსა მას სიტყოვას დაღავცადლოთ. ძმანო: და ამას მოვიდეთ: რ ოდეს ვნებად ეგოვლებოდა იჯს. რწმს შეკასლნეს იწმდ.

მოვიდეს ბეთბაკელ: მთასა მას ზეთის ხილთასა: ოდეს იგი მიაფაინსა მოწაფენი მისნი და მოჭგოვარეს მას კიცოვი ვირისა: არა თოჯ სხესათჯს რამ

კიტოჯს მას წა ჯერ ი (43B¹) ჩინა დაჯდომამ: ა დ წამცა სიმდაბლითა მით. აშხარტაფანებად დაკსნა:

Кон.:

გა შევიდა მაცხოვარი ტაძარსა მას ელი იგი მოფარდოული და კერმის მსუიდეველი გამოასხა შოლტითა: აწ ჩნცა შევიმოსობ ხატი იგი ნათლისა: და გამოფინტოთ გოჯლთა ჩნთა ჯრჩი რა გოჯექმნეს იგი შოლტ და განსსხს გონებათაგნ ჩნთა ელი რაჯეთოჯრებად და ვიქმნეთ ტაძარ სოჯლისა (52a¹) წდისა: და ელნი ვადიდებდებო მამსა და ძესა და წსა სლსა აწ და მს და რკთი რკე ამენ: —

- 7) თქმელი წის იოვანე:
- კსტნტლ ეპსკპსისა შე
- ✠ სლფასა რისსა იმმდ:
- სკთხეი ზქრია წწტელსა

л. 52a¹ — 59a¹

Нач.:

გიხროდენ თედ ასოჯლო სიონისაო ქდგებდ ასოჯლი ეგე იშმისა: რ აჭა ესეკა მთეს შნი მოვალს: შნდა მართალი. და მაცხოვარი იგი თაყადი მშუდარს: და ზე ზის კარაოჯლსა კიტოჯსა ახალსა და შემდგომი ამისი . .

საკჯრეულთაგან საკჯრეულსა მოჯკედეთ ძმანო და ვეწინეთ:

რ გა ჯაჭჯთა რქრომსადათა ვერძნი ერთად შეკროჯლ არიედ. . და ერთიერთს ვერ გაქმოჩნიან (52a²) და ეგრწთ მიიძლოჯანნიან მეფისა: ეგრეცა წთა სხარებათა საკჯრეულბანი რჯრთიერთას წაროჯძლოჯან. ერსა მას ღთის მოყოჯარეთსა:

Кон.:

ამაღლდა ზეტად და დაჯდა მარჯოჯენით მამისა თანა: მა სლსა წდის ერთპატივად: ერთდიდებად. და ელისა გან დაბადებოჯლისა: თაყოჯანის იცემების: რ ელი მოჯკელი მისა მოდრეკეს: ზეტათანი და ქენისათანი: ენ აღოჯვაროს რ რი არს ქწ სადიდეებლად ღისა მამისა სლთ წმდთრთ აწ მდს რკთი რკე აწ

8) Слово св. Мелетия антиохийского епископа о вербном воскресении

л. 59a¹ — 60b²

СМ.

10) დიდსა: რმშაბათსა: თქლი იოვანე. ეპკოპსისა. კოსტანტინე. . ზოჯულელისა. .

л. 60b²

Нач.:

გა გოჯოჯწყა ჩნ მათე მახარებელმნ რ თქა გნთიად ვერ აღვიდოდა იჯ ქალაქად შეემშისა და იხილა ლელჯ მდგომარწ. და მივიდა რამცა ზოჯა ნაყოფი

მას შინა: და ვრ არა ჰოვა: რქა ლელთსა მას ნოჯღარამტა კაქოჯს ნყოფი
რგსე: და მოჯნქოჯესეე გნკმა

ამას მოგაგესენებ სყოჯარქელნო მნებავს რამტა გოელის

На этом обрывается рукопись.

№ 58.

Апостол

Рукопись на белом пергаменте, лл. 45, в разбитом ободранном переплете (нет ни досок, ни корешка). Размеры 25,5 × 20,5 см. Строк 25. Инициальное церковное письмо в два столбца. Указания дневных чтений писаны строчным, но они позднейшего происхождения. Имеются подразделения на главы особо отдельных посланий и особо всего собрания апостолов (см. ниже № 60, стр. 107). Цифры общего деления помещены в красные круги, а когда они выставлены на верхних полях, то по сторонам круга по знаку: (⊕). Первая наличная цифра общего деления 38, последняя — 70.

Рп. дефектная. В начале недостает шести тетрадей по 8 листов полностью; от седьмой тетради сохранились шесть листов. Семь листов 12-ой тетради заканчивают рп. в настоящем ее виде.

Содержит

- 1) Послание к коринфянам, без начала.

лл. 1ა¹ — 14ა²

Начало, оно же начало рукописи:

ნ რაჲ იგი მომადლოთ: მეცა თქნ რ მეცა რაჲ მიმიმადლებიეს თქნდა
წე პირის ქესს: რა არა მივიანგაჭრნეთ ჩნ ეშმაკის გნ: რ გონებას მას მისს
არა რუმეცარ ვართ: —

ნ მორამევედ მე ტროადად: სასარებითა ქესითა და კარი გნმელა დიდი
რის მიერ არა მსქოჯნდა მე ლხინება სლის ჩემის: რ არა ვზოვე. ტიტე:
ძმაჲ იგი ჩემი ად ვიჯემენ მათგნ და გამოვედ მკედონად:
ნ ღა მადლი რნ მღს მოჭუნის . . .

Цифра 38 с боку показательница общего деления, а стоящая под нею пять показательница частного деления главы данного послания. Чаше эти цифры не встречаются в одном и том же месте. Последняя глава этого послания помечена цифрой 30 (ლ).

В тексте послания встречаем (л. 1в¹) форму შხათ (ср. Н. Марр, Ипполит, стр. XXXVIII: ჩხ):

შხათ რ ხართ თქნ წიგნ სსმოცოქოჯლო ქსს: რ ი მისსოჯრების ჩნ
მიერ დაწერილი არა მეჯანითა ად სლითა ღთის ცხოველისაჲთა: არა ფიცართა
ქვისათა ად ფიცართა გლისა კრციელისათა: .

В конце запись красною кинноварью:

პავლე მტკვლის წიგნი მიიწერა კორინთელთა მიმართ: | მეორე ლოკამს |
მიერ:

2) პავლე მტკვლის წიგნი გალატელთა მიმართ: —

ლ. 14B¹ — 22A²

Глав — 19: с последнею, начинающеюся н̄ ჩემდა ნოჯ იყოფინ სიქადოჯლ
გარნა ვითა, совпадает 50-ая цифра (б) общего деления.

В конце запись красною кинноварью:

პავლე მოციქოჯლის წიგნი გალატელთა მიმართ | მიიწერა ჭრომით: —

3) პავლეს მტკვლის წიგნი: ეფესელთა მიმართ სკნვი: —

ლ. 22B¹ — 30B²

У третьего стиха первой главы (а), гласящего კწლ არს ღი და მამა
რისა ჩნისა იჯ ქსნი რწ იგი მკოჯრთხნა ჩწ უითა მით კოჯრთხეგითა ცათა
შინა ქქს მიერ, выставлена цифра 51 (на) общего деления. Последней главою
показана 14-ая (იდ): ამერიტოჯნ გწდიერდით რისა. მიმართ სიმტკიცითა
ძლიერებისათა შეიმოსეთ უდ საკოჯრეული იგი რ. . . .

В конце красною кинноварью читается:

პავლე მტკვლის წიგნი ეფესელთა მიმართ მიიწერა | ჭრომით ტჯ-
ქიკტს მიერ: ~

4) პავლე მტკვლის წიგნი ფილიპელთა მიმართ სკნი

ლ. 30B² — 36B²

Деление глав не проведено до конца. Указание 12 главы — იბ —
сделано позднейшею рукою. Последняя цифра общего деления 46 (66).

В конце красной кинноварью читается:

პავლეს მტკვლის წიგნი | ფილიპელთა მიმართ მიიწერა ჭრო | მით: ეპა-
ფრო | დიტტს მიერ: ~

5) პავლეს მტკვლის წიგნი კოლასელთა მიმართ სკნვი: ~

ლ. 36B² — 42B¹

После 10 (ი) главы указания глав 11 (ია), 12 (იბ) выставлены позд-
нейшею рукою. 10-ая глава начинается так:

ულოთვე სიბრნითა ასწავებდით და ჭმოქლოჯრდით თავთა თქნთა ფნითა
და ქებითა და გლობითა სლიერითა მადლობით რჯლობით ღა გლოთა შიდა
თქნთა:

Последняя цифра общего деления в данном послании — 40 (69) —
стоит у 6-ой (: : ვ:) главы, начинающейся так:

ნოჯმცა ვინ გწგიკითხავს საჭმლითა და სასოჯმლითა: და კერძო დღესასწა-
ლოჯლისათა.

В конце красною кинварью читается:

კოლასეელთა მიწერა | ჭრომით ტუქიკეს მ-რ | და რნესიმის მიერ: —

6) პლეს მტქლისა წიგნი თესლონიკელთა მიმართ პული სქნვი:

მ. 42B¹ — 45B²

Последняя помеченная глава седьмая (6) на 45 а² сл.

Конец главы, послания и рукописи в настоящем ее виде:

რ ესე არს ნებაჲ ღმ სიწმიდლ ეგე თქნი გნშორებაჲ ეგე თქნი სიძვი-
საგნ: რწყებაჲ კტდ კტდისა თქნისაჲ თავისა ჭოჯრჭელი შოგებად სიწმიდით
პატრივით ნოჯ ნებითა გლის თქოჯმისაჲთა: ეს იგი წარმართნი რლთა არა იტისან
ღი: რა არა გარდაჭტდეთ და მონგაჭტდეთ სსქმეს ძმისა თჯსისას: რ შოჯ-
რის მეძიებელ არს რი ამის უისათჯს ეს იგი წი (45B²) ნადსწარ გარქოჯ თქნ და
გიწამებდით რ არა გიჩინნა თქნ რნ არა წდებად ად სიწმიდედ: ამიერიტონ
რნ შოჯრატხეოს არა კაცი შოჯრატხეოს ეოს ადღი რნ შოგტა სლი წმ მისი
თქნ 9^ა

ნ ძმთ მოყოჯარებისათჯს არა გჯგმს მიწერად თქნდა: ~

რ თქნ ენი ღთით სწავლოჯლ ხართ სიყოჯაროჯლისა თჯს რჯრთიერთას
რლ ჭყოფოტა ამს ელთა მიმართ ძმთა რნი არიან ელსა მსკედონისას: —
გლოტავ თქნ ძმანო ჭმეტებდითღა თოჯ ძმანო: რჯთრამს და პატრივისტემის
მოყოჯარე

На этом обрывается рукопись.

№ 59.

Рукопись на белом пергаменте, 226 л., в ободранном переплете (пет
ни досок, ни кожи). Размеры 24,4 × 18,6. Строк 29 (с колебанием). Письмо
строчное церковное мелкое. Вм. о иногда встречается ѡ в начале слов.

Рукопись дефектна. В начале недостает восьми тетрадей по восьми
листов. Наличные последние две страницы составляют шестой лист 37-ой
тетради.

Содержит чин песнопений на «каждый» день круглый год

Начало:

იშვა. მკსნელი ადმნთა. და მან გნმიხუნა ბტკენი სმთხისნი
კბლსა დასაბამს ქნა: რნ ტად. სღიერდ ქლწლი. გმწნე. და მისგნ
გმობრწყნდი. მისლ სიმართლისაჲ. კნრ შნ. რკე ღლ მმ.

Конец:

აკეთადსთან სდმრთამს. რნტა სძლო სტთრის. იქებოდენ ელთგნ
შესხმითა და გლობითა. სწათა მათ თანა კატალოღოს. სდმრთათ მღწთა. ქეს თანა

ჯრტმლთა. წლისთჳსცა სიკდლი. ჰტსნი დაითმინეს. მკურგაღითა გლითა. სწტრლთა. და დუსრ ბლი იგი. სღმრთე დიმკჯდრს ღბეჲ

Содержит (после дефектного чина, по всей видимости, 24 декабря) выбор песнопений на —

рождество (25 дек.), свв. апостолов Иакова и Иоанна, сыновей Зеведея (30 дек.), архиепископа Василия (янв. 1), Сильвестра, папы римского (янв. 2), воскресенья перед богоявлением, когда читается евангелие და თავაღსა იჯს ეწყო, кануна богоявления, კლამონს ღამისთჳჲა (янв. 5), второго дня крещения и памяти Або (აბო, но иногда ჰაბო), третьего дня крещения, четвертого дня крещения, пятого дня крещения, Филофея и друзей его (янв. 12), გცხლობის: მსგოჲსი отдание праздника богоявления, Нины Павла отшельника (янв. 18), св. отца нашего Антония Вараха (წის (янв. 14), მამისა წისის ანტონი ვარახისაჲ) вм. Раваха (янв. 19), препод. Максима исповедника (янв. 21) ап. Тимофея (янв. 22), ап. Иуды (янв. 23), Григория Богослова (янв. 25), памяти Иоанна Златоуста (янв. 26), перенесение честных мощей Игнатия из Рима в Антиохию (янв. 30), преставление старца Иосифа (февраля 3), Илии, мученика дамаскского (февр. 4), память Агафангела, мученика дамаскского (февр. 8), отца Джерасима (მამისა ჯერასიმესი, февр. 9), память Памфила кесарийского (февр. 16), память Порфирия, еп. газского (февр. 23), память св. Протерия (კროტერეოს), александрийского патриарха (февр. 28), წის კვრიაკეს კორციითა ადბასა св. воскресенье мясопуста, затем всех дней «мясопустной» (კორციელსა) недели, ეგელეკრის: შბთსა: ეღთა: მამათა: სსხელებისა: კსნბე сырная суббота памяти всех отцов, куда внесен (ლ. 70в) и перечень «преподобных жен» (ღირსთა მათ დედათა) с сжатым воспеванием каждой, წის კვრიაკეს მწხვთსა ეგელეკრსა, პირი მარხვად ცისკრად და მწოჯხრი, затем вторника и следующих дней недели поста, с субботою (მე ბ: შბთსა), когда память Феодора. Следуют все дни последующих недель поста. Из этих постных дней отмечаю:

1) ოთხშბთსა შოა მრხვსსა კოსტანტინეპოლელის კმეწნბე ძელისა ცხლობისა

2) მე ე: ხოჯთშბთსა: კსნბე: წისა: იგნე: ნთღის მცემლისაჲ

3) მე ე შბთსა: კსნბე წითა: წწ ეღთა: და მოწმთა

4) მე ე: ოთხშბთსა: ღთის: მშბღისა

5) მე ე: ხოჯთ: შბთსა: მცქ ღთნი

6) მე ე: პრსეგსა: კსნბე: კვრიაკე: იწღმელ: მტრქისაჲ

7) მე ე: შბთსა: მთწინ ანგლზთა

8) წ: ბზობისა: ჰარასკევესა: მღდელთ: მძღვრთა:

9) შბთსა[:ზ:] ლაზარესი (вставлено впоследствии).

Затем из постных дней остается только დიდს სოჯთ შბთს შალამი-სანი, за коим следуют чины песнопений в честь — Марии Египетской (апр. 1), памяти св. отца нашего Стефана Отшельника (სტფნე: მძოვრისა, апр. 2), Стратига (სტრატოგისი, мая 5), св. Елимаха фараонского мученика (мая 9) памяти Софрония Иерусалимского патриарха (мая 11), ვწღბე: წისა: ღთის: მშბლისა праздник роз богородицы (мая 15), памяти боголюбивого царя Константина (мая 22), памяти Иоанна, епископа Хозивского (ქოზიბელისა, июня 2), памяти Конона, Иконийского мученика (июня 4), пам. св. мученицы Ирины (июня 5), Вenefора Отшельника (ბენეფორე მძოვრისა, июня 10), ап. Варнавы (июня 11), ап. Варфоломея (июня 12), Трофила (ტრფილე), Кипрского архиепископа (июня 13), пам. пророка Амоса (июня 17), прор. Аввакума (июня 19), Кирилла Александрийского (июн. 27), ჰეტრე: ჰავლთა Петра и Павла (июня 29) ап. Фомы (июля 3), ივნე ჰალავრელისა Иоанна Палаврийского (июля 6), отца Сисоя (июля 7), Прокопия (июля 8) Марфы, матери Симеона (июля 11), арханг. Гавриила (июля 13), Кириака (კერიაკი) и Иулпты (июля 15), муч. Марины (июля 17), Симеона юродивого (სალღისა, июля 21), Марии Магдалины (июля 22), ап. Варфоломея (июля 24), обретения мощей Стефана (августа 2), пре-ображения (авг. 6), Мельхиседека (авг. 8), ап. Матафпи (авг. 9), ჰარიამობაჲ праздник Марии (авг. 13), სიონით გესმანმდე შენბე ღთის მშობელის (авг. 16), კრებაჲ ნის (авг. 17), Еглона Отшельника (ეგლონ გნშორებოჯლისა), усекновения главы Иоанна (авг. 30), გვრგვნი: წელისადისა: სიტკებობით: მოქცუე начало индикта (сентября 1), памяти Иисуса Навина (сент. 3), священника Аарона (აჰრონ მღდელისა, сент. 5), рождение богородицы (сент. 8), Лонгина (ლონგინოსისი, но в тексте и форма ღონგინოს, сент. 10), ენკენისა (сент. 13), სტოგზე: ჳა: და კსზე: ეესტოჯი: ჰტრქსა: იწღმლისა обновление Креста и память Евстихия, иерусалимского патриарха (сент. 15), კვრიაკოზ მღდელმძღვრისა Кириака (сент. 16), Евфемии (ეფემიაჲსი, сент. 18), ენკენისა მსკევისი (сент. 19), евангелиста Луки (сент. 20) Евстафия и детей его (сент. 26), памяти Хари-тона (сент. 28), Кириака Палаврийского (ჰალავრელისა, сент. 29), Аркадия (არკატისი) და Иоанна, сыновей Ксенефора (сент. 30), Арефы (октября 1), от чина песнопений коего дано только начало, обрывающееся на указанном выше отрывке, наличном конце рукописи.

Настоящий тип преимущественно, если не исключительно, приспособ-

лено к греческой службе, к греческим материалам. Обыкновенно в тексте красными строками приводятся начала греческих песнопений в грузинской транскрипции, передачу которых и представляет последующий непосредственно грузинский текст, напр. წა კვირაკეს: კოტციოთ: აღუბას სვ. воскресенье на 62а л. за греческим текстом δια νηστείας καθαρῆναι στέοσομεν следует грузинское песнопение, начало которого есть перевод приведенного греческого текста, именно მარხვითა ვისწრაფათ გწმუდად, точно также в чине «третьего вторника»: это на второй неделе великого поста, на л. 84в, за греческим текстом ο δευτε ο δευτε δετε δετε следует грузинское песнопение, начало которого есть опять таки перевод приведенного греческого текста, именно იხილეთ იხილეთ . . . Возможно, что не только текст, но и мелодия данного песнопения удерживалась греческая. Во всяком случае, грузинские тексты греческих церковных поэтов выдержаны в определенном размере и переданы с акростихами, напр., в песнопении папе Сильвестру (л. 9в — 12а) акростих читается или, как сказано в самой рукописи, «переходит так» (ესრე გადგავას): სიღბესტროს რომთა ვასკოლავსა ვაქებდეთ ენო, в песнопении Максиму исповеднику (л. 33в — 34в) акростих читается: დიდებოლსა მასქიმოსს ოგალობდით, в песнопении ап. Иуде (л. 37в — 39а) акростих читается: ვისწოდებ იოდა მოციქოლო ქრისტესსა.

Называются авторы песнопений, конечно, греческие, но редко, напр., в день архиепископа Василия не только назван автор песнопения Феофан, но и сам грузинский его текст (л. 8а — 9а) имеет акростих: თეოფანისი, и тоже самое наблюдаем в день Харитона, где в грузинском переводе песнопения священника Леона Проватикского читается акростих: ლეონ სოცისა პროვაციკელისა თქმული сочинение священника Леона Проватикского. Любопытно по своей форме песнопение богоматери в день рождения (л. 2а) на акростих ფილიპე ბეთლემი Филипп Вифлеем, кто бы ни был этот Филипп, грузин или грек. Мы в нем имеем уже рифмованное стихотворение, хотя и с бедною рифмою на ო, предупредительно указываемою самим автором. Кроме того, стихотворение написано на известный размер грузинской светской поэзии, 16-ти сложный. Вопрос будущего, относится ли это произведение ко времени после Шоты Руставели или вообще после выработки данного размера в грузинской литературе, или в нем мы имеем один из первых опытов в указанном направлении, но архаично удержание полугласного ლ в стихотворении и в то же время непринимание его в расчет при размере. Списываю песнопение целиком:

ფესუთა მთენ ოქროსათა. შემკული ხარ შენ ქალწულა ზე
იკინთე ძოწუელი. სამოსლად გაქუს დთის მშობელი —

ღამპრითა მით ბრწუნვლითა. მიგეგებით დედოფალა —
 ითხოვე შინ მოტევებადა ბრალთა ჩინთა დიდებულა —
 პატროსან და წმიდა არს სახელი შინი სანატრელა 5
 ეკლესიადა ბეთლემისადა ცათა მსგავს არს უბიწო —
 ბუნებათა შემოქმედი ვიცანთ შინგან ჟ ბეთლემო —
 ემსგავსე შინ სამყაროთა ცისათა ჟ წმიდაო 6
 თაყოჯანის ვსტუმთ ქუახსა მაგას დიდებულსა ჟ უხრწნელა —
 ღოცვადა ჩინი შეიწირე ბაგას მას მწოლარეო —
 ეც მოსავთა შინთა პოვნადა წყალობისადა სახიერო —
 მადლი შინი მოგარგულ შეყავნ. მე უღირსსა მოწყალეო —
 ისმინე დღეს თხოვადა ჩემო ცოდვილისადა მწყალობელა: 1

Конечно, кое-что в песнопениях может быть и архаичным, восходить к древнейшей поре грузинской церкви; архаизмы должны быть отыскиваемы прежде всего в тех частях, где отсутствуют греческие тексты, собственно грузинская транскрипция начал греческих песнопений. Во всяком случае, ни элементы первоначальной церковности времени общения армян и грузин, ни элементы национальней грузинской церковности не бросаются в глаза. Только в перечне пастырей, в субботу сырной недели, упоминается имя გრიგოლი ჰართელის. ბრძენთა მშთა სღმრთეთ მნათობით ოკე Григория Парфянина, мудрого отца² [с] божественным светилом во веки (л. 71а). В тот же день среди мучеников, учителей, пастырей не названо ни одно имя грузинской церкви: упоминаемые среди них Евфимии суть отцы греческой церкви; но там же в числе «преподобных жен» названа (л. 70в) просветительница Грузии: ნინო ქართლის დედა Нина, мать Грузии. Отдельная память, как указано выше, посвящена св. Або, равно св. Нине. Чин песнопений Нине (лл. 28в — 30) предлагается целиком:

:ღ გ: მომიკ

✕ სამოციქულას მას დღბლს. ბართლომეოსის ნაწილს.
 ჩრდილოეთ კერძოასს მას. დირს აქმენ შინ სანტრელა მ-
 ღლისა შრ. მოქტევადა წარმართთა სარწმუნეობად
 მხრადხუედ შინ დირსო. სასდგრად ქართლის. ვა კრ-
 ვი უბიწოა შინ მკეტთა და გნსდევნე სტთი კერძთა³ 5

1 Разночтения по рп. № 64, X-го века (см. ниже, стр. 142): ოქროვნთა | შემგბლ || 3 მიგეგებით (sic) | დედოფალა || 4 შინ < | ჩემ თადა || 6 მსგავს | მობაძავ | უბიწო.

² В груз. тексте, «мудрых отцов», так как это приложение относится и к другим учителям, названным рядом с просветителем Армениеи.

³ Разночтения по пр. № 64,4 სასდგრად.

მათ ცრუთაჲ. და უქადაგე სმ²ბა წ¹ა-
 მტქლებ³ ჭქდ⁴გე სმ²ბა წ¹ა. და სტ⁵რნი მისჲე შ⁶ნ ღ⁷თითა
 მტ⁸ურთაჲ. და წ⁹რმ¹⁰რთნი ღირს ჭქგენ ღ⁷თისა. მოქტე-
 ვად || რ¹¹ა. ადიდებდენ მას რ¹²კე —
 აღმოატენე შენ დღეს ნაწილნი შ⁶ნნი წ¹ნი კურნების 10
 წყაროსა უხუად. რ¹³ლნი მოგლეხან შ⁶ნდა. მიემთ-
 ხუეგან. ს¹⁴ლთა და კორცთა გამოკსნასა —
 შ⁶ნ დანიელ მ¹⁵რ ვლ რ¹⁶გ ღ⁷ბ¹⁷დასა რ¹⁸გ ღ⁷ბ¹⁹დთ ღ⁷ა რ¹⁹ნ გა-
 მოგედით უგ²⁰ლბდთ. შესხმითა ქებისათა მკნესა ნინოს.
 ტ²¹ძ²²კსა მას წ¹ა. უგ²³ლბდთ დღეს გ²⁴ლბითა ახლითა — 15
 იწ²⁵რბს ეკლ²⁶საჲ. და გ²⁷ონიერად დღესწ²⁸ლბს დღეს. ბ²⁹წ³⁰ყი-
 ნგაღითა ქებითა. შეიღთა თ³¹ჳსთა თ³²ნა უგ²³ლბს ქ³³ა:
 დღეს ხათღითა სღ³⁴მ³⁵რთათა. გ³⁶ნგნათღდით მ³⁷რ³⁸წ³⁹მნი სი-
 ხარუღით. და ვდღესწ⁴⁰ლბთ ჩ⁴¹ნ. კ⁴²ნ⁴³ბსა ღირსად
 მღ⁴⁴წ⁴⁵ისსა ა⁴⁶ შ⁶ნ უქარწინე 20
 გ⁴⁷ნ⁴⁸ძ⁴⁹ლ⁵⁰დასა
 ||შ⁶ნ ხარ დმტკცბლ: მოგედით ს⁵¹რ⁵²წ⁵³მნბთ. მ⁵⁴რ⁵⁵წ⁵⁶მნო

და ქ⁵⁷ბთ 29a

შემ⁵⁸გბდთ ღირსად. უბიწ⁵⁹ოსა ნინოს შესხმითა ს⁶⁰უღიერითა —
 დღეს გამოჩნდა მკნე მ⁶¹წ⁶²მ⁶³ლ: ნ⁶⁴ტ⁶⁵რნი ნინო ქ⁶⁶ეს მიერ დიდებულნი.
 ნაგთ ს⁶⁷ყ⁶⁸დღი მ⁶⁹ყუდროჲ და ს⁷⁰ას⁷¹როჲ მ⁷²რ⁷³წ⁷⁴მნთა ა⁷⁵ ჩ⁷⁶ნ ელნი
 მო⁷⁷რ⁷⁸წ⁷⁹მნო ქებით. ვდღესწ⁸⁰ლბდთ კ⁸¹ნ⁸²ბსა ნინოჲსა დღეს და 25
 უგ⁸³ლბდთ რ⁸⁴ლნი მოწ⁸⁵ოდებულ ვართ. რ⁸⁶ლ მ⁸⁷სა
 შეს⁸⁸მა რ⁸⁹ლ: აღმადღდი შ⁹⁰ნ მოღ⁹¹წ⁹²ო. სი⁹³მ⁹⁴რ⁹⁵აღლითა ს⁹⁶თ⁹⁷ნ⁹⁸ბთა
 შ⁹⁹ნთათა. და ტ¹⁰⁰ძ¹⁰¹კი შ⁶ნი უბიწ¹⁰²ა. სღ¹⁰³მ¹⁰⁴რთათა მადღითა. გ¹⁰⁵ნ¹⁰⁶ს¹⁰⁷ლბლ¹⁰⁸რს ა¹⁰⁹
 წ¹¹⁰არმაგალი დაუტევე. და მიღ¹¹¹წ¹¹²იე წ¹¹³არ¹¹⁴გლსა მას ღირსო. მიუგ-
 ლებელსა ც¹¹⁵ხ¹¹⁶რ¹¹⁷ბსა. ღ¹¹⁸წ¹¹⁹ლითა შ¹²⁰რ¹²¹ომისათა. ღირსად გ¹²²მ¹²³მ¹²⁴ნდი 30
 ჭ¹²⁵შ¹²⁶მ¹²⁷რ¹²⁸ტ¹²⁹დ იქ¹³⁰ადიან. წ¹³¹ნი დიდებითა და იწ¹³²რ¹³³ბს. ს¹³⁴კ¹³⁵ნ¹³⁶ბლსა წ¹³⁷ა მათსა.
 ვ¹³⁸ა თ¹³⁹ქ¹⁴⁰ა სღ¹⁴¹მ¹⁴²რთმ¹⁴³ნ. შეუსაღმუნემან —
 ს¹⁴⁴კ¹⁴⁵რ¹⁴⁶წ¹⁴⁷ვლბნი შ⁶ნნი. ნ¹⁴⁸ტ¹⁴⁹რ¹⁵⁰ო ნინო ქ¹⁵¹დ¹⁵²გ¹⁵³ბ¹⁵⁴ნ ღირსებით. ს¹⁵⁵თ¹⁵⁶ნ¹⁵⁷ბთა შ⁶ნთა

11-12 მიემთხუეიან

18 გა¹⁵⁸ტ¹⁵⁹ნიე

20 უ¹⁶⁰ნ¹⁶¹ბ¹⁶²ლო ღ¹⁶³თს¹⁶⁴მ

21 მ¹⁶⁵რ¹⁶⁶წ¹⁶⁷მ¹⁶⁸ნ¹⁶⁹ო

24 ჩ¹⁷⁰ნ¹⁷¹ელ¹⁷²ნი <

27 რ¹⁷³ლ + გ¹⁷⁴ნ¹⁷⁵ბ

ძალსა. რ³⁴ ლთა ქ³⁵ესთს. აღასრულებდი. ღ³⁶თი რ³⁷ლი ღ³⁸მ თგ³⁹ს
 რაჲსათჳს: ბონებათა ქ³⁵ესთა. ჰქადაგებდი ნ⁴⁰ტ⁴¹რ⁴²ლ ნინო 35
 ღ³⁸მ ლთ შმ⁴³ლ⁴⁴. თუთებითა თჳსითა. ღ³⁸თბსა და გ⁴⁵ტბსა სრულსა.
 შეურყენ⁴⁶ ღ³⁸დ და გ⁴⁷ნ ყუღ⁴⁸დ ასწავებდ ყ⁴⁹ლთა. და ამას მეცნიერ⁵⁰ ჰყუენ მრწ⁵¹მნი
 ტ⁴¹ძ⁵²რ⁵³თათჳს სღმ⁵⁴რ⁵⁵თთა. გ⁴⁷მ⁵⁶შ⁵⁷ნ⁵⁸დი მ⁵⁹ა⁶⁰ყ⁶¹წ⁶²ებ⁶³ლდ ნინო უბიწო⁶⁴ა და
 მ⁶⁵ს⁶⁶ნ⁶⁷რ⁶⁸ბ⁶⁹ე კ⁷⁰ერ⁷¹ბ⁷²თაჲ. ამაჲ წ⁷³არ⁷⁴ს⁷⁵წ⁷⁶ყ⁷⁷მი⁷⁸დ⁷⁹ე ქ⁸⁰ენით შ⁸¹ნით. და ე⁸²რ⁸³სა.
 ასწავე თ⁸⁴ენისც⁸⁵მ⁸⁶ჲ ს⁸⁷მ⁸⁸ბ⁸⁹ისა წ⁹⁰ისა. რ⁹¹ნ ყ⁹²ლიყე დაჰ⁹³ბადა 40
 ბ⁹⁴ნ⁹⁵ბ⁹⁶ე დ⁹⁷ე⁹⁸დ⁹⁹ობ¹⁰⁰რივი. უ¹⁰¹ძ¹⁰²ლ¹⁰³ური განატ¹⁰⁴ღ¹⁰⁵ე ყ¹⁰⁶ღ¹⁰⁷დ ს¹⁰⁸ნ¹⁰⁹ტ¹¹⁰რ¹¹¹ლ¹¹²ო ნინო. ახ¹¹³ლ-
 ვნად გ¹¹⁴მ¹¹⁵ჰ¹¹⁶ბ¹¹⁷რ¹¹⁸წ¹¹⁹ყ¹²⁰ნ¹²¹დი. და ა¹²²ჩ¹²³ნ¹²⁴ე ს¹²⁵იმ¹²⁶კ¹²⁷ნ¹²⁸ს¹²⁹ მ¹³⁰ამ¹³¹ა¹³²კ¹³³აც¹³⁴ობ¹³⁵რივი. და გ¹³⁶უ-
 ნდი ე¹³⁷შ¹³⁸აკ¹³⁹ათაჲ. განიო¹⁴⁰ტ¹⁴¹ე ძ¹⁴²ალითა ჯ¹⁴³ის¹⁴⁴ად¹⁴⁵თა. და ს¹⁴⁶ტ¹⁴⁷თ¹⁴⁸რ¹⁴⁹თ¹⁵⁰გ¹⁵¹ნ¹⁵² ი¹⁵³კ¹⁵⁴ს¹⁵⁵ენ¹⁵⁶
 მ¹⁵⁷რ¹⁵⁸წ¹⁵⁹მ¹⁶⁰ნი: კ¹⁶¹ად¹⁶²ნი¹⁶³ერ¹⁶⁴ებაჲ: ღ¹⁶⁵ლ¹⁶⁶ტ¹⁶⁷ყ¹⁶⁸ესა ვ¹⁶⁹ე¹⁷⁰დ¹⁷¹რ¹⁷²ებასა ს¹⁷³ემ-
 და ა¹⁷⁴ფ¹⁷⁵უ¹⁷⁶ძ¹⁷⁷ე ე¹⁷⁸კ¹⁷⁹ლ¹⁸⁰სა წ¹⁸¹რ¹⁸²მ¹⁸³რ¹⁸⁴თ¹⁸⁵თაჲ ნინო. შ¹⁸⁶ნ¹⁸⁷გ¹⁸⁸დ¹⁸⁹რ¹⁹⁰ბ¹⁹¹ლ¹⁹²დ ე¹⁹³რ¹⁹⁴ისა 45
 მ¹⁹⁵რ¹⁹⁶წ¹⁹⁷მ¹⁹⁸ნისაჲ. ვ¹⁹⁹ნა გამ²⁰⁰ოს²⁰¹ახ²⁰²ა კ²⁰³არ²⁰⁴ავი წ²⁰⁵ამ²⁰⁶ებ²⁰⁷ისაჲ. პ²⁰⁸რ²⁰⁹ვ²¹⁰ლ
 მ²¹¹ოს²¹²ე ქ²¹³ეს მ²¹⁴რ²¹⁵ ს²¹⁶ი²¹⁷ბ²¹⁸რ²¹⁹ძ²²⁰ნით. ჭ²²¹შ²²²მ²²³რ²²⁴ტ²²⁵დ. და შე²²⁶ჰ²²⁷კ²²⁸რი²²⁹ბ²³⁰ენ. მ²³¹ას შ²³²ი-
 ნა ს²³³მ²³⁴ბ²³⁵ისა მ²³⁶გ²³⁷ლ²³⁸ბ²³⁹ლ²⁴⁰ნი ნ²⁴¹ე²⁴²ტ²⁴³არ²⁴⁴ლ²⁴⁵ჲ
 რ²⁴⁶ჯ²⁴⁷რ²⁴⁸ც²⁴⁹ხ²⁵⁰უ²⁵¹ნი ს²⁵²აკ²⁵³რ²⁵⁴ვ²⁵⁵ლ²⁵⁶ბ²⁵⁷ნი გ²⁵⁸მ²⁵⁹ჩ²⁶⁰ნ²⁶¹დ²⁶²ს ღ²⁶³ი²⁶⁴რ²⁶⁵სო. ვ²⁶⁶ე²⁶⁷დ²⁶⁸რ²⁶⁹ებ²⁷⁰ითა შ²⁷¹ნითა
 გამ²⁷²ო²⁷³შ²⁷⁴ნ²⁷⁵დ²⁷⁶ეს
 ყ²⁷⁷ღ²⁷⁸დ უ²⁷⁹ბ²⁸⁰იწ²⁸¹ო²⁸². მ²⁸³ის მ²⁸⁴რ²⁸⁵ რ²⁸⁶ნ²⁸⁷ც²⁸⁸ა გ²⁸⁹ნ²⁹⁰წ²⁹¹მი²⁹²და ე²⁹³კ²⁹⁴ლ²⁹⁵სა. მ²⁹⁶რ²⁹⁷წ²⁹⁸მ²⁹⁹ნ³⁰⁰თა ს³⁰¹ის³⁰²ხ³⁰³ლი- 29 B
 თა თჳსითა. და ა³⁰⁴ჩ³⁰⁵ნა წ³⁰⁶რ³⁰⁷მ³⁰⁸რ³⁰⁹თ³¹⁰თა ე³¹¹რ³¹²სა. სღმ³¹³რ³¹⁴თა ი³¹⁵ვი ძ³¹⁶ლ³¹⁷რ³¹⁸ბ³¹⁹ე 50
 გ³²⁰ტ³²¹თ მე³²²რ³²³ებ³²⁴ით ა³²⁵ნ³²⁶უ დას³²⁷ც³²⁸ხ³²⁹რ³³⁰ები: კ³³¹ნ³³²ლ³³³სა ქ³³⁴ენით ი³³⁵უ³³⁶და³³⁷მ³³⁸ით
 ტ³³⁹ძ³⁴⁰რ³⁴¹ნი ს³⁴²აკ³⁴³ერ³⁴⁴პ³⁴⁵ონი. და³⁴⁶მ³⁴⁷კ³⁴⁸უ³⁴⁹ენ ქ³⁵⁰ეს ს³⁵¹რ³⁵²წ³⁵³მ³⁵⁴ნ³⁵⁵ბ³⁵⁶ე გ³⁵⁷ნ³⁵⁸ჭ³⁵⁹ფ³⁶⁰ი³⁶¹ნ³⁶²ე.
 და წ³⁶³თა ა³⁶⁴დ³⁶⁵გ³⁶⁶ი³⁶⁷ლ³⁶⁸თა. ე³⁶⁹კ³⁷⁰ლ³⁷¹ს³⁷²ნი და³⁷³ფ³⁷⁴ძ³⁷⁵ნ ნინო და ი³⁷⁶ტ³⁷⁷ყ³⁷⁸ო³⁷⁹დ³⁸⁰ე. მ³⁸¹მ³⁸²თა ჩ³⁸³ნ —
 გ³⁸⁴ნ³⁸⁵ხ³⁸⁶ლ³⁸⁷ბ³⁸⁸ე მ³⁸⁹ად³⁹⁰ლ³⁹¹ისაჲ. მ³⁹²ო³⁹³კ³⁹⁴ც³⁹⁵ა წ³⁹⁶რ³⁹⁷მ³⁹⁸რ³⁹⁹თ⁴⁰⁰თა შ⁴⁰¹ნ მ⁴⁰²რ⁴⁰³ ნინო ნ⁴⁰⁴ტ⁴⁰⁵რ⁴⁰⁶ო. და გ⁴⁰⁷ურ⁴⁰⁸ნ⁴⁰⁹ე-
 ბათა ნი⁴¹⁰ჭ⁴¹¹ნი. ს⁴¹²ნ⁴¹³ე⁴¹⁴უ⁴¹⁵ლ⁴¹⁶თა ა⁴¹⁷ღ⁴¹⁸მ⁴¹⁹ო⁴²⁰ც⁴²¹ენ⁴²²დ⁴²³ეს და მ⁴²⁴ად⁴²⁵ლ⁴²⁶ობ⁴²⁷ით ი⁴²⁸ტ⁴²⁹ყ⁴³⁰ო⁴³¹დ⁴³²ეს. მ⁴³³მ- 55
 მ⁴³⁴ე⁴³⁵ფ⁴³⁶ენი წ⁴³⁷რ⁴³⁸მ⁴³⁹რ⁴⁴⁰თ⁴⁴¹ნი. და⁴⁴²ბ⁴⁴³ნ⁴⁴⁴ე⁴⁴⁵ლ⁴⁴⁶ე⁴⁴⁷ბ⁴⁴⁸ულ⁴⁴⁹ნი მ⁴⁵⁰ს⁴⁵¹ხ⁴⁵²ურ⁴⁵³ებ⁴⁵⁴ითა მ⁴⁵⁵ით კ⁴⁵⁶ერ⁴⁵⁷ბ⁴⁵⁸თაჲ-
 თა მ⁴⁵⁹ხ⁴⁶⁰ი⁴⁶¹არ⁴⁶²ულ ჰ⁴⁶³ყ⁴⁶⁴უენ ნ⁴⁶⁵ათ⁴⁶⁶ლითა. ღ⁴⁶⁷თ⁴⁶⁸ის მ⁴⁶⁹ც⁴⁷⁰ნ⁴⁷¹რ⁴⁷²ბ⁴⁷³ის⁴⁷⁴ად⁴⁷⁵თა ნინო და
 და⁴⁷⁶და⁴⁷⁷დ⁴⁷⁸ებ⁴⁷⁹ენ. მ⁴⁸⁰მ⁴⁸¹თა: თ⁴⁸²ენ⁴⁸³ის ვ⁴⁸⁴ს⁴⁸⁵ც⁴⁸⁶ე: ა⁴⁸⁷კ⁴⁸⁸ნ⁴⁸⁹დ⁴⁹⁰თ⁴⁹¹სა შ⁴⁹²ჳ⁴⁹³დ წ⁴⁹⁴ი⁴⁹⁵ლ ა⁴⁹⁶დ-
 მ⁴⁹⁷ღ⁴⁹⁸წ⁴⁹⁹ო უ⁵⁰⁰ბ⁵⁰¹იწ⁵⁰²ო⁵⁰³. შ⁵⁰⁴ნ ქ⁵⁰⁵ლ⁵⁰⁶წ⁵⁰⁷ლ⁵⁰⁸ბ⁵⁰⁹ისა ს⁵¹⁰ი⁵¹¹ქ⁵¹²დ⁵¹³ლ⁵¹⁴ო. მ⁵¹⁵ონ⁵¹⁶ა⁵¹⁷ს⁵¹⁸ო⁵¹⁹ნ⁵²⁰ებ⁵²¹ისა ყ⁵²²უ⁵²³-
 ვი⁵²⁴ლ⁵²⁵ო ღ⁵²⁶ი⁵²⁷რ⁵²⁸სო და ს⁵²⁹იმ⁵³⁰ტ⁵³¹კ⁵³²ი⁵³³ტ⁵³⁴ეო. გ⁵³⁵ნ⁵³⁶ც⁵³⁷დ⁵³⁸ბ⁵³⁹ლ⁵⁴⁰დ ნი⁵⁴¹ჭ⁵⁴²ნი. და ს⁵⁴³ს⁵⁴⁴წ⁵⁴⁵ლ⁵⁴⁶ნი 60
 უ⁵⁴⁷ა⁵⁴⁸ღ⁵⁴⁹რ⁵⁵⁰ეს ც⁵⁵¹ნ⁵⁵²ობ⁵⁵³ათა. შ⁵⁵⁴ნ მ⁵⁵⁵ი⁵⁵⁶ერ მ⁵⁵⁷ო⁵⁵⁸ენ⁵⁵⁹ი⁵⁶⁰ჭ⁵⁶¹ებ⁵⁶²ი⁵⁶³ან მ⁵⁶⁴რ⁵⁶⁵წ⁵⁶⁶მ⁵⁶⁷ნ⁵⁶⁸თა და კ-

34 აღასრულებთ | რ³⁵ლი + გ³⁶ვ
 35 რაჲსათჳს + გ³⁶ნ³⁷მი | ბ³⁸უნებათა
 37 მო³⁸რ³⁹წ⁴⁰მ⁴¹უნ⁴²ენი
 40 და⁴¹ჰ⁴²ბ⁴³ა⁴⁴და + კ⁴⁵ად⁴⁶ნი⁴⁷ერ⁴⁸ებაჲ დ⁴⁹ე⁵⁰დ⁵¹ობ⁵²რივი
 48 გამ⁴⁹ო⁵⁰შ⁵¹ნ⁵²დ⁵³ეს
 53 ჩ⁵⁴ნ + თ⁵⁵ა⁵⁶ო ღ⁵⁷ო 64

მობენ ვგნვდთ. ქა ღა მწლსა. რწლსა აქუს. დიდი წულბა აწ და რკე-
გუნდი მწრთლ მდბლთა. გწწესებული შეუნიერებით. გამოკ-

სნილნი უბიწოდ სრწმნბითა მტკიცითა. შეუეთა და მთვრთა. მდდელთ მძღრთა და მდდელთა მათ კრბლთრთ. დღესწწ- 65

აულობენ კსენებსა შწსა და კმობენ ვგნვდთ. ქა ღა-
გწწესებლსა წწთსა. მიამწი მღწრ ნინო. და კრბლსა თანა ან-
გღწთსა იშუებ დირსო. ცათა შინა მწ. გვრგვან შმწლი სათნ-
ოებითა. მწ გწვ წწ ქეს მიმართ მრწმნთა და კმა ვუთ
გწწვდთ. ქა ღა წა: ღთბსა ადბლსა მწ რწლი უქო- 70

განთლბ ული კქწნა მწ მწ ქდგბითა. დღეს მიწვლბსა შა სინწლით
დღესწწლბს. და კრბლი მრწმნთა. გვდრბთ მწ. სძაღო ქესო
ითხოვე აწ წწთვს წულბა: ადავსე ტძრწი ში წწო სკვ-
რვლბითა. და წა წყარო დაუწყდლი აღმოღის აწ მას
შინა. მადლი კრწბთა სენთა უძღრბისა. და ადიდებენ მწ რწ
გადიდა — 75

|| ნუ დასტწრები ნტრწ ვედრებად ღთისა მიმართ. მშვდობით
დაცვად ეკლსთა და კსნაა გწსტდლთგწ. რწლი კწწბსა შწსა
ადვანწლბთ. რწ მღწინებელ გუქქმწეს ქე ცდწთა წწთა
მწ უქარწწინებელა აქბღთსა [ცხოვრების მომცემე-]

ცხოვრების მომცემე ღითა. ვწებითა მით შწითა. ქე დამდაბლ- 80
დეს ბოტრწნი. მადლნი დადნეს არმაზადენი. რწს გწანი სა-
უგწნი. გუუწწწეს ნინოა მწ. მქადაგებელისა შწისა
ასულმან. ზაბულაგწისა მან. ძეს მას მადლისსა. შვილ უსწ-
ნა გწდგომილნი. დაბწეღბლნი კეწბთა მწ. ნინო. ქართველნი
წარუდგინა. ქა ღა წწსა რწ მას ადიდ[ბ]ებენ 85

მოვედით. ახალწო ნწუწწოა ღლისა ვგწაკისანო. მკვდრ-
წო ქართლისანო. და ვდღესწწლბდთ. ღა. ელთსა ვქბდთ.
რწ ნინოა მწ კეწბთა სწთრისგწ გვკსწწა: კრბლი უსწლოა —

Есть память Лонгина; более того, ему посвящено особое песнопение (211в — 212в), озаглавленное словами его акростиха: სკაღო-

66 ღა + წწსა მხოლსა
67 განწწესებლსა] გწწუბილსა
70 უქო + რწინე
74 წყაროა
81 არმაზადენი
83 ზაბილაგწისმწ
85 ადიდებენ

ბელ არს ლონგინოზ ქართველთაგან «достоин Лонгин чтобы воспевали его грузины», но в нем нет никаких намеков на подробности грузинской легенды о хитоне господнем, ни вообще на Грузию.

Накопец, отмечаю два места, дающие материал, годный при толковании слов სოხსტრელი и ვარდობისთვე:

1) В перечне святых мужей в субботу сырной недели упомянут и (72a) —

მარტვი. რწიცა მსგავსად | მკსნელისა. შევიდის. კართა მთ | კმულთა სოხსტრისათა.

2) 15 мая помечен ვრდბე: წისა: დთის: მშბლისა

В песнопениях встречаем следующие места, намекающие на ვარდობაჲ:

ა) последняя строфа первого песнопения с акростихом მარამ (л. 151v):

მოსწრაფედ მოწოდებული. მრწმწე ერი მოხატული. დღესწლსა შნსა წა. მშბლად დთისა სიტყვსა შეამკობენ. ვარდითა და ნარდითა. შესხმითა სწიერითა. გიგალობენ მიმადლებულა:

ბ) одна из средних строк второго песнопения с акростихом ვარდობაჲ დმრთის მშობელისაჲ (л. 152v):

სურნელებაჲ ნარდისაჲ. ვარდი უხრწნლბისა. შეენიერებაჲ სურნელთაჲ. უნ სწტლად გამოგზნდი ჩნ. რწ გვშეგ მწმ სიმრთლისა. მკსნელი სწილი-სა. თანა არსებით. სწიერი მშისა —

№ 60 (Ц 16)

АПОСТОЛ

На пергаменте, лл. 12, с нижнею доскою переплета, сохранившего кожу с тиснением (переплет в четырехугольной раме). Размеры те же, что у № 58 (см. стр. 97). Письмо церковное в два столбца, частью инициальное — по 25 строк, частью (лл. 5в, 6а, 7в — 8а, 9а — 10в¹) строчное, мелкое — по 44 строки в столбце. Запись крупным строчным (11в — 12а) по 26 строк в страницу.

Рп. представляет семь листов 33-ьей тетради и пять 34-ой.

Содержит:

1) Указания псалмов и дневных чтений апостольских за год, с 1 сентября.

лл. 1а — 7а

В начале не хватает псалмов и чтений полностью за месяцы сентябрь — ноябрь и отчасти (до 25) за декабрь.

Наличное нач.:

[| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |]
 მწინის ფნი [| |] ონ მწ-
 ქუა მე დბი ითხენ ჩემ
 სკნ ვი მწლქ ებრაელთა
 მრავლით კერძა ვე
 ოგ არა მრავლდეს აღა
 დ გი ქქა ონ ონ ჩემ:
 სმწრდ ფნი ონ მწქა
 დბი ითხენ მწლქ ებრაელთა
 მრავლით ვე არა მკლდს
 ალა დ გი შნთნა არს მთავ

※

მპ

ფნი ა განადიდა ცნება
 დბი დ ო ჩ ო რუბიწო არიან.

Лл. 5в, 6а с текстом строчным позднейшим: древний инициальный текст счищен.

Кон.:

※

※ გთ. იო ვნ ს თ ვ ს გ თ ა: ფნი ნოჯ შე-

※

ქებით დბი აოჯწრდთ ონ და წა:
 სკი მწლქ ებრაელთა და რაადა
 შე ვთქა ვე სრლ იქმნენ ალა
 ზიჩი მარტლისა იტყო

О продолжении см. в конце 2-ой статьи.

2) გნგბე თუეთა წლწადისათა: სკითწვთ ათს დღითი დღეთა: წთამს და სოფლოთა დღესწაულთა:.

лл. 7в, 8а, 9а — 10в^ა

Нач.:

თა: სკდბრს: ა: გრგნი: წელი წადისა: დაწეება: ინდიკტი ონისა:
 და გსენება: წისა: სუმნ: | ქალბელისა: ონი: დიდ არს ონი | ჩნი დიდ არს
 სძალი მისი:

Конец этого памятника:

გთ: წისა: იე: ნთლის მცმლის: თვის კთა: — | სკგწი: სქმე:
 მცქლთა: — | მთ: დღეთა: შა: ვრ: აღსრულებდა: — | ვე: გნმარტლდ-
 ბის: — | ღ: გნგბა: სკდბრს: ბ: ქპო
 ღა: გნგბა: ივლისა: ბ: ქპო —

За этим концом все тем же строчным письмом:

ფნნი: სამსტეფსონი

За все дни недели с воскресенья по субботу, а затем წწტქლათს в честь святых пророков, მამთა თს отцов, მწმთა დედათა მს мучениц.

Кон.:

დიდთა: მარწვთა: შფთ: კრთა: | სკნი: ებრლთა: თვის: შს | ჭპლთ:
ელო: მუნ მიხენია: —

(10v²) მწმთა თს: სკთნი: ყლთა წთს: ჭპლ | სწმ: ტ: კკს: სწმ: ო:
კკს: სწმ: ბ: ო: — სწმ: კკს: ო: სწმ: მსკკს: ო:

Надо заметить, что вся эта 2-ая статья написана на подчищенных страницах пергамента строчным письмом позднее. Древний текст представлял продолжение первой статьи, также указания псалмов и дневных чтений на разные случаи. От него сохранились непечатыми лл. 6в, 7а, 8в, 10v², 11а.

На последней странице указания на случаи:

საღთოს შესწირავს, ქორწილისათს

სკნბლს ეპსკპსის: გინა მდღლისს გინა მწქესისს

შესკნებულთს სკსნებულს

Кон.:

ბ: სკნი ჰლტ კრთ ღთმ

ლვ რამ მე რკრკე

ყონ ვე მიერ იჯ ქტს: —

ბ: სკნი: ჰლტ თს ღწკ ღთმ

რს არს მნებავს

რკმეტრებმ ვე სიტყვთა ამით: —

Запись строчным письмом в один столбец (лл. 11в — 12а)

※ სხელითა მამისათა და ძისათა და

სლის წღისათა და მეხებითა წღის ღთის

მშბლისათა და მდღითა წთა მტქლათათა და წმი-

დათა მწმთათა და შეწვენითა წთა მდღელთ

მძღრთათა და წღის მამის ჩნის მონსწითა

დიდის მის წწყლის მადლითა და მეხებითა ყლ-

თა წთათა: დიწს ვიქმენ მრკებდ წს

ამს წიგნს ჰავლეს და მრტიქულთს

მეკვრივე მთის ხუტესი და შეწირე წს

მთას სინას საღრცველად სულის ჩემი-

ს და მონაკუნებულად ყლთა ძმთა ჩემ-

თა და ყლის ერის და ნათესავის ჩემის-

თჳს და მოსაკენებელად სლსა მშობელთა
 ჩემთასა და ელთა გარდაცვალებულთა.
 მოძღუართა და ძმათა ჩემთათჳს: —
 აწ ნუშტავის კელეწიფების ამის წმიდი-
 სსა წიგნისაჲ გამოკუებაჲ ამის წდისა
 მთისა სინამსაგნ და უკუეთუ ვინმე იკ-
 ადროს და კელეფოს ამის წიგნისა წარლებდჲ
 ამის წდისა ადგილისგნ წამცა მოსე: წი-
 ნაწარმეტყუელი მოსაჯულ ექმნების
 წე ოისა სლსა მისსა დღესა მას სსაშველი-
 სსასა და შემცარეულებულარს იგი ვა
 არიოზ და ნისტორ და ვა ენი მწვალებელნი
 და ვა კან ძმის მკლველი: და ვინ კულა
 მშჯდობასა ჭყოფდეს მშდბატა ჰოოს წე ქეს
 ოკე ან

(12a) კსნ: საყურაღონო ძმანო სწლითა
 ღთისაჲთა მოვიწიე წსა ამას მთა-
 სსა სინასა მე კვრიკე ცოდვილი სოხსტ-
 რელი და თუნის ვეტ წსა ამას მთასა
 სინასა რლსა წა გარდა ოი ჩნი იჯ ქტ და
 მივეტ დბჲ და მადლობდჲ მომცემელსა კეთილისსა
 და დაუწერე წა ესე წიგნი კელითა ჩე-
 მითა ფდ ცდვლითა ძმასა ჩემსა სლიე-
 რსა კვრიკეს მიძნაძორელსა: და თ-
 უისა ხუცესსა რი იყო დეკანოზად
 მთასა ამას წსა სინასა მდელი ჰტსნი-
 აწ ძმანო სურლნო რნი ღირს იქმ-
 ნეთ შემდგომად ჩნსა მსახურებად
 და კითხვად წსა ამას სსასრებასა
 ჰავლეს მტქლისა ჭადაკებულსა და
 ოდეს აღმოიკითხვიდეთ მოიკსენენი-
 თ სლნი ჩნნი და სლნი მშობელთა ჩნთან
 წთა ლოცვათა თქნთა ღთის შეწუნა-
 რებულთა რა ღწს ვიქმნეთ მარჯუენი-
 თ: ქტსა დლსა მას სწჯლისსა და თქნტა ონ
 შეგოწაღენ: და მე რი დამეკლოს შემინდ-
 ვეთ რ უგუნურად მხსრეკალი ვიყავ
 და ღწ იცის გუამითა დიად ხაშმი და ოი ღწ

იყავნ თქნ თნა ელსა ქამსა ამენ
 დასბითგნნი წეღნი იუნეს ნ: ფ: ჰ:
 ქე შე მქლ: და ქე კუ
 და ქტგნი იყო: რქუნ: და ლტყო: რდასა:

№ 61 (Ц 20?)

Рукопись на тонком пергаменте, лл. 55 (не так еще давно, быть может, во время приезда Цагарели, в рп. было 57 лл., судя по отметке на последней странице. В ободранном переплете. Размеры 29,5 × 19,2 см. Строк 32 (с колебапнем). Письмо строчное церковное, позднейшее, XIII—XIV века.

Рп. дефектная, в пачале недостает тридцати трех тетрадей полностью; от 34 тетради нехватает первого листа; последняя паличная тетрадь 40-ая сохранилась полностью.

Службы на все дни года с 13 ноября по воскресенье мучеников (ქკეს მარტოლთაჲ), с перечнем святых дня и чином службы, иногда кратким, иногда весьма подробным, с указанием чтений, нередко приведенном полностью всего чтения из пророков, посланий Павла и т. п., равно молятв, особенно пачивная с постных дней.

Служба (აღვსება) начинается на 45 а л. красною строкою — წა: და: დალს: და: ბრწუნვლეს: აღვსება: მეტხრეს: ყშს: ჭრეკან: ცისკრისა: და შეკრბნ: ეკლსდ: Затем ни одна служба уже не озаглавлена красною строкою, но служба не есть последняя статья в рукописи.

Начало:

ოგახინსა შნ მშაო: რა უშურვლდ მისტუმდე: ელთა კტთ მურების
 ზეთისა. და მხიარულ ჭყოფდე: ეისავე შეწუხებულისა გლს: ნნბრსა იგ
 წის იონე ოქროპირისაჲ ყ (?) დედანო ყო კმამაღალს მას ნესტუს: სინანულისა
 ქადაგს: საუნჯესა გლხკოს: და პირსა ეკლსისს ოქროსანდ მეტყულს:
 წერილთა თარგმანს მას: იოვნს ელდ ბრძენს: უგლბდთ ეღნი: მის მრ
 გნმტკიცებლნი სრწმნბთ რა მს გუს სლთა ჩნთა თს: ნნბრსა იდ წის
 თილიპე მტქლსა.

Конец:

მეუფეო ელთო კლთა ჩნთა აღვიპერობთ შნდამი: და გვედრბიძ:
 მოგტვნ შტდბნი ჩნნი: და შეიწირე მეუკლთ მოდრეკით ვედრბე ჩნი: და
 მოყავ ჩნ ელთა ჴა კლი შეწუნისა შნისა აღამლდე და შეიწირე ლოცვამ
 ჩნ ელთა: ვა საკუმელი სლნლი აღმვლი ესე სხრის მის მეუფებისა შნისა:

Записи красными чернилами:

а) инициальным письмом 50а —

ქე შე თე მძღ

в) строчным письмом 51а —

სწრო შმღვბ მხწ:

с) инициальным письмом 52а —

ქე შე აბ

№ 62 (? Ц 52)

Жития святых

Рукопись на пергаменте, 143 лл. В ободранном переплете (без досок, без корешка). Размеры 31,5 × 23. Строк 28. Письмо строчное церковное крупное, X-го века, в два столбца; использовано двузубчатое *o*, а *g* — с росчерком влево. Заглавия инициальным письмом, притом, как обыкновенно, красною киноварью. Заглавными же часто и первые строки обоих столбцов каждой страницы.

Архаичная орфография с свойственным этому времени колебанием.

Писец Иоани. Списана с рукописи инициального письма, судя по попытке писать заглавными буквами целые строки, даже строфы текста, особенно во вступительных частях отдельных статей.

Рп. дефектна. В начале недостает четырех тетрадей полностью. Последний наличный лист — это седьмой лист 22-ой тетради.

Если бы не мешало несоответствие размеров, указанных у Ц., то пришлось бы отождествить рп. с его № 52, допустив при этом потерю 57 листов со времени этого описания (при Ц. было 200 лл.), что весьма возможно.

Содержит:

1) [18 января. Житие Антония Раваха, без начала].

лл. 1a¹ — 7a¹

Наличное нач.:

აღსრულებთ დღეს და მათ ყელთა მრქეუს. მე რაჲ იხილუ დღეს რ^ალსაგ^ნ გ^ნჭკოთ. და დაკარგებულ ხარ უფროჲს|პირველთა მ^თ შესწირავთა ს^ნ მე ვარქე მათ გრ^წმენინ ხეში რ^ა გიხილენ თქ^ნ დღეს გამორაჲ ჭქონდა შესწირავი თქ^{ნი} და ვიხილ^ლ ღასკასასა წ^ა შესამეს კრავი ერთი დიდი სპეტაკი

და წ^ა კერძო მისა ტრედი ერთი ფ^ღდ ბრწყინვალ^ლ რ^ალი ფრინვეითა აშწერობდა.

В бытность Цагарели на Синае, житие имелось полностью, если признать в настоящей рп. № 52 его каталога.

Конец Жития, небольшое пренне Антония с сарацинским царем, отделен от основной части красными строками (6a²).

ესე გნგებაჲ ცხორების თვისსა და მისეუნი აღსარების თვისსა ნეტარმუნ მუნ ატონი წარმოთქოჲს:

2) იანვარსა ლა წმუნდ: წთა: მოწმთაჲ სჯკრველთ: მოქმედთა: კვრო- სისი: და იოვანესი: და: მათ: თანა: სმთა: წთა: ქლწლთაჲ: და დედის: მათი- სსა: აღწერა: ლეოტი: ხოჯტეს: მონაზონ მუნ:

ლ. 7a² — 14b²

Нач.:

და იყო რქს დაითეს სიტყუჲ წის სხარებისა და ქადაგებაჲ მკსნელისა ჩნის. და მაცხოვრისა იჯ ქსნი წთა მოტიქლთა მიერ. ვა თესლი ტკუშმა- რიტი ქუნს კეთილს: და აღმოსტენდა და ნაყოფიერ იქმნა. კიდეთა ქუნისათ ნაყოფითა ღთის მეცნიერებისაჲთა

რს აღესრულოს თქმული იგი მეფესაღმუნის ღთის:

რლთა იტყუდა მოწაფეთათჲს რისათა ვდ ელსა ქუნსა გნგაჲ კა მათი და კიდეთა სოფლისათ სიტყუანი მათნი რ არა დაშთა ქუნა შორიელი და არცა ქლქი და არცა დაბაჲ არცა ოჯდაზნოჲ რლი არა ნაყოფიერ იქმნა. და გნმდიდ- რებულ საღმრთოჲს მისგნ სწავლისა და კეთილად მსახურების.

В заключение перед Перенесением мощей Кира и Иоанна чи- тается (12a¹):

ესე არს სიმენს და მოღოჯაწყებაჲ წთა მათ მოწამეთაჲ:

Начало Перенесения мощей (л. 14a¹ — 14b²):

ჩ მცირედ რამე მოვიკსენოთ. და ვსთქუათ. მიტვალებისთჲს ტაღათა მათ წთა მათ კვროს და იოვანესთა. ტაძრით წდის მარკოზ მოტიქულისა და (12a²) მახარებელისაჲთ ქუნად კანობდ. ტაძრად რლი აღმენებულ იყო სხელად ოთხოთა მახარებელთა კანობს შინა და აწ წოდებულ არს სხელად მათ წთა მოწამეთა ვა მოგუესწავა წიგნთაგნ წთა პირველთა მამთაჲს:

Отмечаю употребление слова დაბუნაგება, от ბუნაგი *բնակ* «проживаю- щий» (13b², 26—27):

გნგკრთა ბ | ილწი იგი და შეგინებ | ული ეშმაკი რლს და | ებუნაგა ადგილსა მას და მყისსა შინა ძლეუ | ლი ვაბით იტყუდა.

3) თა: ფებერვალს: ტ: და თ წამებაჲ: წდის: აგათა: ანგტლწნი: და: მასკელ: კათალიკონის: სკითხვვი:

14b² — 24b²

Начало:

ესმს მას სევეროს მეფისსა ქლქს დამსკისსა დადა ბრძანებაჲ უშუუ- ლობისაჲ და აღავსო ელითურთ სიბოროტის სიტკუჯთა მრისქანს რ ესუა მას

მეგობარი ერთგული რწლსა (15ა²) ერქუა კომსი. და იუვნეს იგინი გ³ა შველნი რწნი ჭამენ კორცსა. საცხოვართას უწყალოდ.

და რბიოდა კომსი. ელთა ადგილთა. რწა ალაშვიოთნეს კვლესიანი ქწსნი და შვილნი მისნი შეჭრინეს შეგინებულს საჭმელსა. რწა უხორვიდენ ეშმაკთა. წარმწყემდელთა:

a) (15ა¹ — 15ა²)

მაშინ გამოჩნდა კაცი ვინმე ქლქსა დამსკესა. რწლსა ერქუა (15ა²) აგათე ანგელე ესე იყო ნათესავისაგან ჭურიათამსა შვილთაგან ბენიამინისთა. და ტომა წდისა პავლელ მოციქულისა. და იყო კაცი ესე კეთილად მოღუაწლ და იქმოდა ქველის საქმესა. ამან დასთესა სიტყუა ჭეშმარიტი და მოიძგო მტკელეული იფქლისა და ნყოფი უბიწოა. და აოტა ცოდვაა. და სინანულად მოიხიდედა მრავალთა მართლმადიდებელთა.

b) 15B¹ — 15B²

გ³ა ესმა ესე აგათე ანგელეს დაიბეჭდა ჭური გარემოდას გუამსა. მისსა მიუგოდა ჭქ³ა მას ესრეთ გესმას შ³ნ ელი კაცი ხატი არს ღთისა და რწლი იგი გა- (15B²) მოუეულებელ არს და იგი არს მხოლოდ დამბადებელი ელისა და თქ³ნ რამას მანუეეთ ზორვად ღთთა რწლთა სულ არა უდგს. არა ჭერ არს წწტულისა და რწმცა წარწყმიდა თვისი მადლი და არცა მოწამისა და რწა დიდვეს შჯული თვისი წე ელთასა. წწტულთა და მოციქულთა ღთისაგან ისწავეს და წთა მოწამეთა მათგან დაემტკიცეს. არათუ დაუდუნებს. მოწყალეხას თვისსა. რწ მე ცოდვილი ვარ უკთუ არა დაიჯერებ სიტყუასა ჩემსა და საქმეთა ჩემთაგან ისწავე ვად ჩ³ნ მორწმუნენი ვართ ქწსნი

c) 16ა²:

გ³ა წარკდა ათი ოდენ დღლ მოვიდა მეფლ ქლქად. დამსკედ რწა ყოს დღესასწაული ღთთა მისთა და ზოჭრამსი. და მერიტდამსი. და ათენამსი:

Отмечу попавшиеся мне слова: თიატრონ (18ა², 12), ბაკი 20ა², 1: აღაშენა ბაკი რწა შეკრიბნეს ცხოვარნი თვისნი პირმეტყუელნი ღწნ რწნ შექმნა ცა და დაამტკიცა ქენა.

Коп.:

მაშინ წღშ³ნ მოიდრიკნა მუკლნი და ილოცა ღთისა მიმართ და მოიწია მისა კ³ა და ჭქ³ა აგათე ანგელე ჭ მონაო ჩემო ამიერიტგან არღარა იყო(ღ) სახელი შ³ნი აგათე ანგელე და გეწოდოს აგათონ ანგელოს. ამიერიტგან. და გუამი შ³ნი იყოს შესავდერებელ და სარგებელ ელთა კიდეთა ქენისთა:

და ენი რწნი ხადოდან სახელსა შენსა მეოხ ეყავ მათ ელთა სენთა: და საუკუნესა მას ცოდვანი მიეტყვისენ:

წ აწ შ³ნ მიგიყვანო კრებულსა თანა წწტულთასა და საყდარსა მოციქლთასა რწა იდიდო: და შემდგომად კმისა მის ღთისა მიერ შეჭვედრას სული თვისი მა- (24B²) ხელისა მიერ მშჯდობით კელთა დამბადებელისა თვისისთა. იწამა წღ

აგათონ ანგელოზ თთუესა იეებერვალს. ცხრასა. შეფობასა გორდიონ უშეუ-
ლომესსა.

წ ჩწ. წა შეუფობასა ოწისა იწ ქწსა რწლისადა (<)რწდბა და ჭშუენის ზატევი
და თაწნის ცემადა მამისა თანა სუელით წწღითურთ . . . . .

4) წწთა: მარხვათა: შეორესა: შაბათსა: კსწნება: წწისა: თესი: და წამებაა:
მისი:

Л. 24B²—29A²

Нач.:

მაქსიმიანოს და მაქსიმიოს მიეეთა წარაფლინეს ეწლსა ქენასა საბრძანებელსა
მათსა ეწნი რწნი ჭმსახურებდენ საღმრთოსა ამას ღთის მსახურებასა. შეგინე-
ბულთა საგმელთა ჭამად რწა ცხონდენ.

წ რწნი ურწ ექმნენ სატანჯველსა მიეცნენ წ რწლსა ყამსა შეამერეს
(25A¹) სეტარი თე ახლად სტრატოტად აღმოსავალით კერძო სხუათა მრ-
ვალთა თანა და მოიყვანეს იგი გუნდსა რწლსა სახელი ჭრქვან მარმარიტონთა
აზრახვეტისა ქეუშე ბრინკამსა. რწლი იგი ჯდა ქწლქსა ამასისა ელისზონ-
ტომესა.

Любопытно употребление ცალიერებაა в значении, безлюдность
а также слов კსუ, სსშუმიწველი, კარანი. Делаю выписки, интересные и в иных
отношениях, как напр. отрывок h, где сравнение мученика с жертвенным
животным:

a) წ წწ თწ მოიღო ყამი. ცალიერებისადა და ტაძარსა მას დიდისა კერძ-
თასა ცეცხლი აღუდგა დამწ (25B²)

b) და მსაჯულმან პოპლიოს მიუფლისა პრისკას. აზრახვეტსა. და გა-
მოიყვანა იგი და ჭწქა მას შენ ცალიერებაა: მიეც ამას: რწ ცეცხლითა დაწყას
ტაძარი იგი ღთთა მათ ჩწნთადა: წ მან მიუგო და ჭწქა მას. შე ფდ ვეტეოდა
მაგას და მიეც დროა რწა გწნიზრახოს და უგოს: უგთუ აწწშეურაცხ ყენა.
ბრძანებანი მსაჯული ხარ ვა ბრძანებულ არს შენდა იქმოდე (26A¹):

c) მაშინ გწრისცხნა მსაჯული იგი და უბრძანა ცემადა მისი და ჭწქა მას ლბილნი
ესე სიტყუანი ჩემნი რწლთა მე გეტეუ შწნ კსუ გიქმან ჩემდა მომართ (26A²):

d) ვწდრის იუოს საშუმიწველი გუამსა ჩემსა არა სადა უვარ (27B¹) ოწი ჩემი:
იწ ქწე მაცხოვარი და ღთი ელთა დაბადებულთადა:

e) წ მტანჯველნი იგი მისნი ეგოდენ ხუეტდეს მას ვწე გამოჩინებადმდე
ძუალთა მისთა: წ სეტარმან თე არა რადა მიუგო მთავარსა მას აწდ ფწნებდა. და
იტეოდა. ვაგურთხოთ ოწი ელსა ყამსა მწდის ქებაა მისი პირსა ჩწსა წ კარანსა
მას ფდ უვარდებოდა ესე ვწრი მოთმინებაა. კაცისა მის (27B¹).

f) შეიღო ეშმაკისაო. ნანდჯლეუ ღირს ხარ შენი მკდომისა მის რწლიცა
შეგეწევის შწნ: არა გეშინისა ღთისა რწნ ესე შწნ მთავრობაა მოგმადლა. რწ
მისმიერ მიეუენი მიეფობენ და კარანნი მისმიერ იპყრობენ ქწენასა (27B²).

h) ხ წნ დაწერა ბეჭედი შუბლს მას მისს. და კელნი თჳსნი დაისხნა უკუმართ სსხედ კრულების. და შეკრულიყო ვა ვერძი გწნინებული დიდისა სამ-
წესრადსკან შესწირავად გწმსადებულად ლთისა (28 a²).

Отмечу еще употребление слова стратиготы несколько раз, помимо начала, между прочим в форме стратиготмагари военачальник (л. 25 a²).

Конец:

ხ მესკუემელიათ მათ კაცთა აღვ უნეს საკუმილი იგი და დიდი საკრუელებად ვინილეთ რ ლთა მოგუეტა ხილვად იგი და რწნი დავემარხენით თხრობად სხუათა რაჲ იგი იყო:

რ წაცხელი იგი ვა კამარად იქმნა და ვა აფრად ხავისად ნიავისგწნ კარემო მას ზღუდედ მოედვა: და იყო ნეტარი. იგი შწს საკუმილს მას. არა ვრ კორცი დაიწუებოდან ად ვა პური შეტხებოდან. და სულნელებად დიდი ჩწდა მოვიდა. და აღსასრულს ვრ თქა აწნი და აღმოუტევა სული. და ვა ელვა ვინილეთ. და აჭევან-
დეს სწლი მისი ზეტად.

ევსებოე ვინმე სახელით შემსგავსებული დედაკაცი მდიდარი რწლი ცხონდებოდა. ლთის მსახურებით: მოითხოვნა (29 a²) ძუალნი წწდისა მოწამისა თქსნი ღჯინთა და ნელსაცხებლითა და დაბანსა წწნი იგი ძუალნი მისნი და არმენაკას წწ და პატოლსნს წწრგრაგნა იგი და შთადვა ლუსკუმსა და მოიღო იგი დაბად თჳს ევქაიტად. და დაღა იგი სხლს შინს თჳსს და აღსრულებდა საკსენებელსა სადიდებულად ლთისა ყწლისა მპურობელისა. და რწის ჩწნისა იჯ ქწს რწლისად არს დბად და პატივი აწ და მწს რწკი რწკ აწ:

5) თა აპრილს: იწ: კწსებად წწდის: ბიკტორისი: საკითხვი წამებად: რკდონბერს: გწს: ჭპროგო:

6) აპრილს კტ: წამებად

წწდის: გეორგისი:

л. 29 a² — 38 n²

Нач.:

ხ რქს დაკ <პ>ურა კერზომსახურებას ეშმაკისსა ყწლი სოჳელი იყო ბერქენთა წა მეფწ რწლსა სახელი ერქვა დიოკლიტიანე შეკტი მძჯ (29 B¹) ვარე გწმრუენელი სამწესრათა ქქესთად.

და ესუა მას მეგობარი ერთგული და იუვნეს იგი ერთზრზვა რწლის სახელი მაგნეტიოს და დაიწუებოდეს იგინი ერთბამად კერზომსახურებისათჳს და უნდა წწრწემედაჲ ქქანეთად.

და იზრზეს რწამცა ყწლდეე განაქარვეს ლთისმსახურებად ნასარეველთად და მიაქტინეს ყწნივე კატნი კერზომსახურებას მათსა.

და მიწერეს წიგნები ყწლთა მიმართ ერისთავთა და კაცთა ყწლსა საბრძანებელსასა. ესრე. ხსხედ.

დიოკლეტიანეს მიერ შეივის დიდისა. საუკუნეთაჲსა. ეწლთა მიმართ
ერისმთავართა და წინამძღუდართა მშჯღობრად იქნ თანა გაუწყებ თქნ ვდ მოიწია
ჩნდა (29B²) ჭამბავი რწ აღგუაშფოთნა ანა მტირედ.

ვდ გნცხადებულ არს უღმრთობაჲ მათი რწლთა იგი ჭქჯნ ქქანუ რწლთა
თწინის სტეს კაცსა. რწლსა ერქუა იჯ რწლი შვა დედაკაცმან ჭურამან რწლსა
ერქუა მწმ. და აგინებენ აპოლონს და მას დიდსა. და ეწლთა მთ ღთთა რწლთა.
ძლით განაგეს შეფობაჲ ჩნი

წ რწლსა იგი ჭქჯან იჯ მას ჭმსახურებენ ვა და რწლი იგი ჯწრს ატუეს:
ჭურათა სიბოტგილისა მისათჳს. და ამისთჳს ვბრძანებთ. რწა უკთუ ვინმე
იბოგენ ნასარეველთაგნნი ქუნსა ჩნსა მამაკაცი ანუ თუ დედაკაცი ტანჯობნ
სატანჯველითა მწარითა ვდის უსორონ ღთთა. . .

(ა. 30B¹):

მამინ გამობრწეინდა წა ესე ღაჲ გი ვა ვარსკულავი. ბრწეინვილს ღამესა
შინა ბნელსა. მკნს მკედარი ქწსი და მარტალიტი ჰატოისანი რწი იგი ჩემი.
წ მე მონაჲ მისი ვიწვე მისთანა. და უკუანა შეუდეგ მას და თანადავხუდი ეწლსავე.
და აღწერე ცხორებაჲ მისი.

Кон.:

და ვა აღსრულა ლოცვაჲ თჳსი მოიდრიგნ მუკლნი და წარუპერა ქედი
თჳსი და უხეთქნ მას მკედარმწ მწ მახვლითა და სრულიქმნა წამებაჲ წის
მის ოცდა სამს აპრილსა. დღესა ჰარსკეგესა შეშჯღესა ჟამსა. დდისას

და მე ბასიან კარტოს მონაჲ წადის გისი შეუდეგ რწ ჩემსა. და აღწერე
წამებაჲ ესე მისი ჭეშმარიტად და უქცეველად: და ნეტარ არს რწლსა ჭრწმენეს
ქე ღი ჭეშმარიტი (38B²) და მესხელი ჩნი რწლისა არს დბა. . .

В этом тексте не имеется отрывка Мученичества Георгия Победоносца, сохранившегося в Иверской рп. № 57 (стр. 93).

7) აპრილსა. კზ: და ივნისსა: ა. წამებაჲ: წისა: ქე: ფორე: მოწამისაჲ

ა. 38B² — 48a²

Начало:

წელთა შეფობასა ივლიანესთა და დიოკლეტიანესთა დეკო მსახოჯლითურთ
სავსე იყო ეწლი ქუნაჲ მათი კერბთ მსახოჯრებითა და ეძიებდეს ქქანეთა. და
დეკო იყო კელმწიფს რწი ბრძანებდა ეწლსა ამას სოფელსა და თქოჯეს. სადაცა
იუოს ღთის მსახოჯრი შეკართ და მოიუფანეთ იგი აქა მტარვალთ მოძლოჯარმწ
ვა იხილნა შეჩოჯრებულნი იგი ჭქა მთ გწმლიურდით ძმანო არათოჯ თქნდა
წ ქქანეთა (39a¹) შემწე არს ღი ად ეწლთა წარმართთა რწლთა ჭწამს იგი ექმნის
მთ ნიჭის მიმცემელ:

ა) წ სანატრელმწ ქეფორე. აღმოსავალით პირი იქცია და დადგა ბაირონსა
მას წა თქა. იმინეთ ძმანო ვიხილე მე ამას ჟამსა. საშოვალ ქქქს მას კაცი
ერთი შეუნიერი პირითა და ჭაერი მისი იყო ვა მზის თუალი და სომოსელი მისი

თეთრი ვა თოფლი. ხ გზრგზნი რ ი ედგა. ვერ შემძლებელ ვარ თხრობად და ერთი მრავალი იყო მისთანა და კაცი ერთი სხა ვიხილე შავი და თმად თავისა მისისა დაწმასნულ იუფენს ვა ულოა (45ა²)

КОН.:

და თქა ქეფორე მოეც რა მადლი ძუალთა; ჩემთა. რ ულს ადგილს რლს იყოს ნეშტი ძუალთა ჩემთა სნეულთა გნმაცოცხლებელად. ეშმაკეულთა მკურნალად და გულის თქუამა დაუცხრომელი ნუმცა (47B²) დადგრების. კორცთა მათთა ულს ადგილს სადაცა იუფენ ძუა < ლ > ნი ჩემნი გინათუ ქლქთა გინათუ სოფელსა. ნუ მოვალს მათ წა გულისწყრომად და სეტუეუა და ნუცა გესლი ყანობირთა მათთა და ნუცა ჭია ვენაკს მათსა. რა ამოთ გამოცხადნეს მადლი შნი ჩემდა მომართ. და ჩემ გამო. გადიდებდენ შნ ჭეშმარიტსა და

ქე გვედრები შნ რა ჩემო და ქქა მას რნ მსგავსად ვედრებისა შნისა იუფენ და არა შეტაწუხო შნ და შნ მოხვდე ძმათა შნთა თანა. რ ულთა წთა სწადის ხილვად შნი და კრებული ან გლწითა გელის შენ და ესე ესმა რისაგნ და თუნისცა და მივიდა და ქქა მომკლეულთა მათ მოვედით შვილნო და დასრულეთ ბრძანება რისა თქნისა

ნ გაფუტებ თქნ ნუ (48ა¹) გზგრძნობილად მომიკლავთ მე. და ვა ესე თქა მოიბეჭდა პირი და გამოიწერა ჯრი ულთა ასოთა და მიუდრიკა ქედი და მოჭკუეთეს თავი თუეს მიჭრკანისსა ხუთსა დღესა. კვრიაკეს ყამსა მესამესა და ესმა ებისკაპოსსა. ქლქისა იტალიასსა. რლსა სახელი ერქუა. ანათანასი: რლი არს საზღვართა სპარსეთისათა მოვიდა და მისცა სამასი დრატკანი მომკლეულთა მათ და წარიხუნა ძუალნი სანატრელისა მოწამისანი. და მიიხუნა ქლქდ თვსა და წარდიოდა მდინარე ქლქსა მას თანა. და შექმნა სამარტულოა კლდეს მის მდინარისსა. და მას შინა დასხნა ნაწილნი წდისა ქეფორესნი და მიერ ყამითგნ არღარა დიოდა მდინარე იგი მას კუალსა ად სხუდ კერძო იქცა და არღარა ავ (48ა²) ნო ქლქსა ვე აქა ყამამდე შატოოსანთა მათ თვს ძუალთა წდისა: თა:

აწ ხცა აღმოვქუათ ქბა და დბა მამისა და ძისა და სწლისა წდისა აწ და რკე ან: .:

8) იგნისსა: იტ: წამება: წდისა: მოწმისა: ლეოტისი. საკთნეი: ა. 48ა² — 49B¹

Нав.:

მოსროჯლ იყო ელადამთ სოფლით ულდ სანატრლი მოწამლ და ლეონტიოს. ერთი იყო ესე პირველთა სტრატოტოთა გნი და მეტვე მიემთხვა. იგი. ახსნურებასა მეოფებასა მკნლ და წინამსრობლი სტრატოტი:

ამან თავადმნ თავი თვსი წარუდგინა ზეტისა სასუფეველსა. ულთთავე მშუდი იყო კაცი იგი და გონებითა ჭეშმარიტ. ხ გონება გნმარტებული. და უბიწოა მოეპოვნა:

КОН.:

ამათ შინა უგუე ქ^შს სტრატორისაჲ მის ვცანთ აღსრულებაჲ. და სნგ^ლზთა თანა სულე მისი. ზეტისა საყოფელს მიიწია:

(49B¹) წ^ნ ჰატორისანი კორცნი იგი მისნი ქ^შნამ^ნ შეიწუნარნა და იხარებს. რ^წ ჰსძლო კეთილის მის მოძულისა ბრძოლას მკნემან მ^ნ ტრამპლის ქ^ლქსა ზღვსკიდისას. რ^წ მუნ. მას კეთილის ღუაწლის მომცემ^ლმნ ქ^ნ: ძლევისა. სამძალი იგი აღუსრულა. რ^წლისაჲ არს ღ^ბჲ. . . .

9) ივნისსა: კ^დ თებერხიას: წ^ამებაჲ: ჰპო: ეპიფანეს: ც^ნრბასა შინა

10) თ^ა: ივლისა: ბ^წ წ^ამებაჲ: კეთილად: მძლეოთა: წ^წთა: მოწამეთაჲ: ჰავლე: ბილონ: თეონ: ირონ: და: მოყოფასთა: მათთაჲ

49B¹ — 55A¹

Нач.:

მეფობასა. ოჯღმროთასა და მატორისა. მკსიმინარისა. მრავალთა შეურაცხ ევეს ცხორ^ბჲ ესე საწუთროჲ. სიუყარულისათჲ. ღ^თისა. და სარწმუნობისათჲ. რ^წისა ჩ^წნისა ი^წ ქ^შსს.

(49B²) რ^წ დაიმკვდრონ მათ ცხორებაჲ საუყუროჲ სასუფეველსა რ^წისა ჩ^წნისა უგუდავისას

წ^წ რ^წნიმე. იფტოდეს ჰირისაგ^წნ ეშმაკთ მსახურთასა. უამისა მის კელმწიფეთა და იმავოდეს უდაბნოთა მათთა და საპრალთა ქ^წენისათა. და ესრეთ აღასრულებდეს. მრავლითა ჭირითა დღეთა ცხორებისა მათისათა იწროებასა. შინა.

КОН.:

და მრავლითა ჰატრივითა მოიხუნა იგინი (55A¹) ეგუპტედ ქ^ლქად ოჯსად თინისად ვინაჲცა ივენეს კეთილად მძლენი იგი წ^წნი მოწამენი: და დაჭკრძალნა იგინი ადგილს დიდებულსა. ვ^ა შეჭკავს მათა რ^წნი იღუწიან სახელისათ^ს ქ^წისას:

და მოიღეს წ^წთა მოწამეთა ნიჭი იგი საღ^თოჲ მადლი კოჯრნებათაჲ ზეკარდამო. მისცემენ უხუებით მათ რ^წნი მოფლენან მათა სარწმუნობით.

აღმოეცენების მათ მდიდრად რ^წნებაჲ: ნაწილთა მათგ^წნ წ^წთა ვ^ე დღენდიელად (sic.) დღეამდე. ქ^ლქსა თ^ა: და ადიდებენ და აქებენ მომცემელსა მადლისას ქ^ა ღ^ა ჩ^წნსა. რ^წ მისი: . . .

11) ივლისა: ე^წ: კ^წნებაჲ: და: ცხორებაჲ: დომენტისი: წ^წ შეისოჯენა: ნოენ: ბერსა: რვასა:

მ. 55A¹ — 64B²

Нач.:

(55A²) წელს ექუსას და მეოთხეოცესა მეფობისა ავალის უღმროთასა. და კერძო მსახურისა ქ^ლქთა შინა მრავალთა. საბერძნეთისათა

ესე მეფე ავალის უშ^წლოჲ იქცეოდა. უღმროთებასა შინა თჲსსა. და გ^წწვიდა ბრძოლად ბარბაროსთა და სძლო და დაიმორჩილნა და ამისა შემდგომად ინება.

რწა ადგილეს ჭრომედ კოსტანტინით. და დაჯდეს იგი საყდართა ჭრომისთა და გნახლეს მას შინა წესნი მსახურებისა მისისანი:

a) და მოახუნა ათქუმანი მთ ყლთაგნ გწა უნდა და არა შევიდა ქლქად და წარვიდა მუნით ქლქთა აღმოსავლისათა და დადგა იგი ნიკოდომიოს აღმოსავალით კოსტანტინეს. და დაყვნა მუნ მცირედნი დღენი და წარვიდა ნიკოდომით. და მივიდა ტარსონდ. და წარვიდა ტარსონით და მივიდა როდოს. და მუნ ჯდა რწა დაჯდეს საყდარს ანტიოქიამსას:

და ჭყვანდა მკედარი გწა ქვშაჲ სლჯსაჲ: და შეკრებოდა მისა. ყლით კერძო დიდდღეები და ძლიერნი და გნთქმულნი ბრძოლასა ყლით ადგილით:

და იყო როდოს შინა კაცი აღმოსავალით კერძოჲ ქლქით ემიდელი რწლსა სახელი ერქუა დომენტი კაცი ბრძენი და გონიერი და ევედრა ავალის მეფესა: რწა ყოს იგი გწა ერთი სპასალართა მისთაგნი

მიუგო ავალის მეფემწნ და ჭქა მას:

(56B¹) რწლისა ქუნისაჲ ხარ შწნ და რაჲ არს სახელი შენი:

მიუგო დომენტი და ჭქა მას ქლქით ემიდელი და სახელი ჩემი დომენტი. და ავალის მეფემან მასინდა შეაწყნარა იგი. და ყო იგი სპასალარ სისარულით. და დაიყენა იგი რწა ივანშმოს მის თანა. და გწა სხდეს იწყეს სიტყუად:

b) 60a², 8—13: და წწნ დომენტი შეაფვალა სამოსელი ღბილი. და შეამოსა ძაძაჲ. ფიცხელი. და შეირტუა წელთა მისთა საბელი დანაკის კუდისა რტოჲსაჲ რწლ არს ზებუნისაჲ.

c) 60B, 4—8: და არა ჭამდეს იგინი თზნიერ ოსპსსა დაშაღსა და სადავე შეკაბიან მარლითა და ძმრითა.

d) 61B¹, 12—16: და შემდგომად ჟამთა ესუნა ეშმაკი მსგავსად ცხენისა ბორბოტისა და მწინხარისა და მკბენარისა. და კოიოდა ძლიერად:

e) 61B², -8-1: და დადგრეს წწნი იგი ლოცვასა მათსა წწა დაუედუნებულად.

Конец:

და იყოფოდეს იგინი ქოჯაბსა მას შინა გწდის შედსუნეს. და დამარხნეს წწდისა მისთანა. გწა იყვნეს იგინი მისთანა. საწუთროსა მას მარხე (64B²) ითა შრომითა და მღვდარებითა. ეგრეთვე იქმნეს მისთანა საუკუნესა სისარულსა შინა. და მხიარულებასა. დაუსრულებულსა.

შედსუნეს წწნ დომენტი თთუესა ნოემბერსა რვასა: და ევედრებით რწა ჩწსა იწ ქა რწა მეოხებითა მისითა შეგვწყალნეს და ღირს გუფუნეს სწფულსა ცტასა მადლითა და წყალობითა. და კცტმყოფარებითა ქქე შწნისაჲთა რწლისა ჭშუნისა ჰატივი და თყნისცმე თანა მამით. . . . .

12) ივლისა: 6: წწშბა: წწისა: მოწამისა: ჰროკაჰესი: საკითხავი.

ნაყ.:

წელს პირველს დევნულებს (65 ა¹) ჩნისსა უწინარეს რვის დღის ქუელთობისსა. კესრიას პირველი მოწამეთა. პალესტინეს გამოჩნდა პრეკოპი ღთისა კაცი ჭეშმარიტი და რ პირველადცა წამების. გულსმოდგინედ სიბრძნის მოუყარებას. სიჩხრათგუნ სიყრმისა მისისათ თავი თჳსი მისცა სიწმინთ ცნებასა:

და სსრდელსა კრძალულებას ეჩნდა ესრტთ უკუე დაატნო გუამი თჳსი ვიდ მკუდრად ვე აღსრულებადმდეცა საგონებელ იყო და ესრტ (65 ა¹)თ სული თჳსი სიტყუთა ღთისათა გნაცხრეულა:

ვა იგი გუამი თჳსი უმჯობესითა ძალითა განაბრწყინა რ პურნი იყო მისა სსრდელად. და სსრუმელად წყალი ნ მარხვად. იმსახურებდა მეორესა გინა მესამესა დ(ღ)ესა მრავალგზის ულდე (65 ა²) იგი შახათიცა უზმამ(ა)ნ გარდავლინის ნ საღთოთა სიტყუთა წურთა და უცხრომელად აქუნდა მას. ღამტ და ღლტ: სახითა იყო მოღუაწებისათა და ცხროებითა სიწმიდისათა ვიდ სახიერებითა სიმძვლითა ელთა თან მობაძვთა მისთა. წარმატებულ იყო: მოცემულ იყო მისა სიტყუთა მოღუაწებისათა საღმრთოთა და გარეშტთაცა შათ წიგნთათა არა მცირედ ვა მიწვენულ იყო ნათესავით ელეონთა ქალაქითა მოსრულ იყო.

ნ სლვამ მისი და ყოფამ სკუთელთა ქლქსა იყო. სადა იგი ეკლესიამს. სკამარსა. სამსა. მისცემდა. მსახურებასა ერთსა წიგნის კითხვასა. მეორედ ასურებრისა კმისა. თარგმანებასა. შესემედ. უფრომსდა გულს მოდგინედ აღსრულებდა ეშმაკთა გნსხმასა ვიდ სკუთობლისით სხუთა თანამოუყნთა (65 ბ¹) წარცვა კესრიად და მიერვე ბრტით ვა წინამძღუარი. მიჭყვანდა ვე კრულებადმდე და საპერობილესა გამოცდად:

მეუსეულად. პირველსავე შესლვასა. ვა ჭქა რდენ მას მსაჯულმნ ფლავიანოს ვინმე იყო ესე ვიდ ჯერ არს მისი გებაჲ კერპთათ

ნ მან ჭქა მას დიდითა კმითა არა არიან კერპნი ღთ ვიდ მხოლოთ ერთი ელთა შემოქმედი. და დამბადებელი. წამა. ვდის სიტყუთა მის გუემითა იწყლათ გონებაჲ მსაჯულისა მის. და გულის კმაყო ჭეშმარიტებისა მის ბრძანებითა. და სხუასა გზასა მოვიდა. და დაუტევა პირველი იგი და რიცხვთ ოთხთა მეფეთა უბრძანებდა სორვად. მამინ წნ მნ ღთისამნ ესეცა სიტყუთა უფრომს გნ ვეკიცხა. ფედ და პირველთა მათ ომეროსისთა წარმოიღებდა. სტრიქონთა. რლ იგი მათ ელთა (65 ბ²) მიერ სიტყუთა მოქმედთა გნსაკრებელ იყო.

და თქა ესრეთ არა კეთილ არს მრავალ უფლებათ ერთ უფალ იყავნ და ერთ მეუფეთა და სიტყუთა მას თანა ვრ იგი ქებაჲ მეფეთათა არა თქუა:

წარცვა იგი სიკუდიდ. და თავი მოჭკუეთეს სეტარსა მას და მწრთულ იზოფა იგი გზასა მას ზეცად აღსლვისას: ესე იყო რვასა ქუელთობისსა. უწინარეს რვის იფლისისსა. ჭრომებრ. პირველსა წელსა ჩნის დევნულებისსა

ესე პირველად აღსრულა კესრიას წამებაჲ:

ჟ სამეზის ნეტროთა ქსს სუფევის მარტულთა რნი რქრომს სხედ
დთისმსახურების სთნობითა გამოცადნეს ზეტისა და ანგელზებრი ცხორე-
ბაა რლ მოიგეს ღუაწლითა. და მოიცვალნეს და გამოუთქმელთა კეთილთა
(66a¹) ადთქუმათაა ზეტისა ჩინებისაა მოიღეს სამძალი. რლი თუაღმწ ანა
იხილა და უფსა ანა ესმა და გუელს კაცისას ანა მოუკდა. რლი გწუმსადა დწ
მოუყარეთა თვსთა. რლისაა ანს სუფევაა. ძალი და დბა და სიმტკიცლ მამისა
და ძისა და წდისა სულისაა აწ და მწ და უკი რკე აწ:

13) ივლისსა: ი: წამბა: წთა: რმეოც და ხოჯთათა: რნი: იწამნეს:
ნიკოპოლის: ქალაქსა: სომხითისსა:

II. 66a¹ — 79B²

Нач.:

ჟამთა ლიკინიოსის მეფობისათა უშჯღრომს მის და მცტურისა მეფისათა
იყო დევნულება დიდი ქენათა წა. რ მან უკეთურმწ ლიკინიოს მეფემან
წარავლინა ელთა სამეუფოადა მისისათა

და მისცა ბრძანება. რა უკთუ ვინმე ჰოვონ ქენათაგნი გუემონ იგი
მრავალფერითა სტანჯველითა. და მოკლან იგი (66a²) და დაწერა წიგნი რლსა
წერილ იყო ესრეთ:

КОН.:

და მოიხუნეს იგინი ეკლესიათა შინა. და დაჭკრდალნეს. და შემდგომად
ამისა წყალობითა ქესითა იქმნა მშჯდობაა დიდი ქენსა მას. მას ჟამთა კოსტ-
ანტინე მეფისა მორწმუნისათა რეს გწცხადნა ქრისტიანობაა.

იუნეს წნი იგი ზღუდლ და შესავედრებელ ელთა მორწმუნეთა და წა
ვარსკულავნი ზირმეტყუელი ბრწეინვენ ეკლესიათა შინა და ჰყოფენ სსწადა
და კურნებათა მრავლათა. და შეეწვიან ელთა ჭირვეულთა და არიან იგინი მფა-
რველ ქლისა სოფლისა. და მტველ ელთა მორწმუნეთა. და მოსავთა ქესთა.

და მეოხ არიან ქეს მიმართ ელთა ცოდვილთათვს და მდის ჰყოფენ ვედ-
რებსა ელთა ცხორებისათვს მის მხროლამს მიმართ მკსნელისა და მაცხროფ-
რისა ჩნისა რლისა თანა მამსა. დბა და სუფევაა და ძლიერებაა ჰმუენით
სუელი წდითურთ აწ. . . .

14) ივლისსა: ი: წამება: წისა: გესი: და: დედისა: მისისა: ივლიტამისი:

II. 79B² — 83B¹

Нач.:

საყოჯარელისა ძმისა და მოყუსისა ჩემისა და თანამოსაგრისა ზოსიმე ები-
სკოპოსისა. მე თე რი მადლითა და წყალობითა დათა. დირს ვიქმენ ებისკოპო-
სად (80a¹) იკონია ქალაქსა მხიარულ იყავ დთისა მიერ საყუარელი ძმაო.

რ მტკრსა აქეს ჩუეულება ვდ ბუნებასა შინა კაცთასა თესლსა შინა წა
შეჭრის ღუარძლი. ამისთვს შეუტავს შვილთა აღსრდილთა წდისა ეკლესიისათა
რა ელთა მორწმუნებითა დაიცვან თესლი იგი დთის მოშიშებისაა. რა

არს შეერიოს რამე რა ოდეს აღიზარდოს და მოიწიფოს ნაყოფად ტკბილად იყოს რა ზრდიდეს სულთა მათ რაწი შეუდგანედ კუალსა მას. წათსა.

ესე მივწერე სიწმიდისა შინისა. მიმართ საყურადლო ძმაო: რა მოსწერე სიგლანაკესა ამას ჩემსა

რა გამოვიძიო ქაქსა მას შინა იკონიას თუ ვინ იყო წა ევლიტაჲ ანუ ძა მისი წა გე რა აღიწეროს წამებაჲ იგი მათი და მიგიძღუნო (80ა²) შენ და კაცთა მრავალთა დაუფარე უცებთა გამოუთქმელი ესე წამებაჲ მათი თავით თჯსით. რაღსა შინა არს. მრავალი. წინააღდგომაჲ სამართლისაჲ

და არა აქუს მადლი. მოცემულ. თქმულსა მას შინა. მათსა. წა ესე წამებჲ მე მოვიძიე კელითა ჩემითა და წარვიგითხე. და ვბოვეს სიტყუნი შინნი. საწმუნო და მართლ. ძმაო ჩემო.

გა აწავებს საწმუნოებაჲ ჩინი. რა სიტყუანი ბირველისა მის წიგნისა წამებისანი: გა კობედ რაჲ მუჟარნი და ვა ფუიედ ჟინჭველნი ეგრეთ შერაცხილ არიან სიტყუნი მათნი და ესე აღწერილი ვრ ვბკონებთ. დადვეს კაცთა დიდების მთუარეთა

ანუ წარმართთა რაწი წინა აღუდგებიან მოძღურობასა საღთოსა. და შეურაცხიეს ჟარი ქაქსი სიტყოფედ და სირცხულად ჩინდა:

(80B¹) წა მე ძმაო ჩემო შემეურვა დიდად ცნობაჲ იგი შინი და ფაღ გამოვეძიებდ რამცა ვბოვე წიგნი მათთჯს რაწმცა მაუწყა ტეშმარტი წამებაჲ მათი და არა ვბოვე

და კაღდ ვეძიებდ და ვიკითხევდ მყოფთა მათგან ამის ქენისთა უკთუ არს რამე მათთანა წამებაჲ ამათ წათა მოწამეთა. და იყო კაცი ერთი მოშიში ღა სახელით მაკარიანოს. მწიგნობარი და ზაზუნ ბრძენი და მამანი მათნი იყვნეს ქენით საბერძნეთით და მათ მითხრეს წათა მათთჯს მოწამეთა ესრტო.

და მათდა უწყებულ იყო ესე ბერძენთაგან კაცთა. პატრიოსანთა და შერაცხილთა რაწი იგი იყვნეს ნათესავნი წადისა ივლიტაჲსნი რაღსაჲ მადის ჟერ არს. მოკსენებაჲ მისი. რაღი იყო ასული წარჩინებულთაჲ (80B²) და ნათესავი მეფისაჲ.

და წა იგი სახელი მისი პატრივ ეტემების იკონიელთაგან და ცხორობასა მისსა უბიწოებით იტყოდა და მსახურობდა ღა იგი სიწდით

და მათ რაღთა მაუწყეს მე აღასრულებდეს იგინი საკსენებელსა მათსა გაუწყუდეღად ეღთა წელთა და რაჟს იგი იყო გამოცხადებჲ ქანეთაჲ დღეთა მათ დიოკლიტანე მეფისთა

კელმწიფტ იქმნა იკონიას ქაქსა ზა კაცი მსგავსი მეცტა უდაბნოჲსთა და მოხარული დათხუვას სისხლსა მოწამეთას

და ესე წა ივლიტა მეტ იქმნა ქაქსა მისგან იკონიელთაჲსა და მისთანა რაწი მეკვალნი მისნი და ძა მისი მტირს სამისა წადისაჲ სახელით გე და დაუტევა მონაგები ფაღი.

(81a¹) და მიიწინეს ქალქად დიდად სელეკციად და მუნცა ჰოვა შეძრწუნებად ქკანეთა წა რ კელმწიფე იყო ქალაქსა მას წა ალექსანდროს რლი მოვლინებულ იყო დიოკლიტიანეს მიერ მეფისა. უღმრთოაჲსა . . . . .

და რ მუნითცა ეგუღვა სიულტოლად ტარსუნდ გილიგაიასსა.

და ნებითა ღმთა შეიპურა ესრე მსახურთაგნ ალექსანდრე კელ (81a²) მწიფისა მის ბოროტის მოუყარისა. და შეაპურეს წა ივლიტა და ძმ იგი მისი აქუნდა მკართა მისთა წა ყრმაჲ მცირტ სსხელით გე:

Когда правитель был выведен из себя непослушанием ребенка, то он (82a¹):

უპურა იერკი მისი და გარდასტეორცა იგი და დაეცა წა იგი ყრმაჲ პირსა წა თჯსსა ჰარქსსა წა. საყდრისა მისისსა და გნტჯნა იგი მას წა და ადგილი იგი აღიფსო სისხლითა მისითა:

და ესრტთ აღესრულა წამებაჲ წადისა კრიკისი:

Коп.:

და წა გამოცხანდა ჭეშმარიტებაჲ და წთა ეკლესიათა მიიღეს სისხრული მადლითა ქესითა პირველ მოკსენებულმწ მწ მოიღო პერობაჲ მის ადგილისაჲ რლსა შინა ისხნეს გუამნი წთა მოწამეთანი

და თითოეული მორწმუნე ამათგნი მოსწრაფე იყო რა მიიღონ გუამთა მათგნ წთა ნაწილი. საცხორებელად სულთა მათთა

ესე სიტყუანი მოგწერენ შნ: რ ჭეშმარიტ არიან ასწავე თაფსა შნსა რლსა იგი გიუყარს ღთი და შნ კლდ მიეც ესე კაცთა მორწმუნეთა და ამათ კლდ მსგაფსად. ძალისა ასწაფონ კაცთა. სწთა

და უწამებდენ ყლსა ერსა სიტყუთა და საქმითა რა არა დაიჭყრებდენ პირველთა მათ თქმულთა (83B¹) რნი იგი ითქუნეს ამათ წთა თჯს. ად რა ჭეშმარიტი შეიწყნაროთ რისა ჩნისა მიერ. იჯ ქესა ძისა ღთისა რლსაჲ არს ღმ და ძლიერებაჲ და თყნისცემაჲ თანა მამით . . . .

15) ივლისსა: გ: კსნებაჲ: წისა: მარინაჲსი: ხ წამებ: ამასვე: თთოჯესა: ივლისსა: ათ: შჯდმეტსა:

лл. 83B1 — 94B2

Нач.:

შემდგომად ზღვომისა რისა ჩნისა. იჯ ქშსა და დიდებით ამაღლებისა მისისა. ზეტად ნეტართა მისთა მონქლთა აღასრულეს ყლი მტნებაჲ მოძღუარისა თჯსისა. და ასწავეს საწმუნობაჲ ყლთა კიდეთა ქყნისათა

და ღირსად შრომისა მათისა მოიღეს გჯრჯნი მოღუაწებისა მათისა. ქესგნ და ძლიერებითა ჰატიოსნისა ჰრისაჲთა არწმუნებდენ უმჯულოთა ქკანე უოფად. და წა იხილა ბოროტმან ესე უოფად აღძრვიდა ქკანეთა წა თჯსთა მათ მსახურთა.

Автор Феоѳим (თეოტიმოს) называет себя в ведении. Отмечаю форму
სარკუმელი (87B²), თირკუმელი (90A²)

a) და ვა ეშვა იგი მისცეს მშობელთა მისთა მზარდულს. ათხუთმეტის
მილიონს სიშორით ქალაქისგან ანტიოქიას (84A²).

b) და ენაჲ მისი (ვეშაჰისა) იყო ვა სისხლი წამწამნი თუა (88A²) ღთა მის-
თანი ვა აღისწუერი.

Коп.:

მამინ ან გლსთა აღიღეს თავი წადის მის და გლობით აღვიდეს ზეცად. და
იტყოდეს არა ვინ არს მსგავს შნდა ღთთა შს ო. და არა რაჲ არს სქემეთა
შნთა ებრ და ესე ესრეთ იყო წ მე თეოტიმოს წარვიხუენ წადის მის ნაწილნი
და შთავსენ იგინი ლუსკუმასა. მარმარელომასსა. ნელსცხებლითა და სკეუმე-
ლითა და დადგი იგი ანტიოქიას ქალაქსა. სახლსა სჯკელიკსსა. და ენი
ლოცვანი მისნი აღვიქენ ელითა მოსწრაფებითა ჭეშმარიტად და ნეტარ არს
რწ უოს სკესეხებელი წადის მის (94B²) მოწამისაჲ რა მეოხებითა მისითა
ღირს ვიქმნეთ. წყალობასა. და შენდობასა ცოდვასა ქეს მიერ

წ იწამა წაჲ ესე თთუეს ივლისსა ათხუთმეტსა მეფობასა უშჯლომას დი-
ოკლიტიანესა. წ ჩნ წა მეუფებასა ონის ჩნისა იჯ ქსსსა რლისა ჭშუენის
დბჲ . . . .

16) ივლისსა იწ წამებაჲ: წინა: და დიდებლისა: მოწამისა: ათანასისი:
რლი: იწამა: ქლქს: შინა: კოლიზმას: რლ არს: სლოჯას: მეწამოჯლას: წა:

მ. 94B² — 100B²

Нач.:

იყო მეფობასა დიოკლიტიანსსა და მაქსიმიანოსისა უღმრთოთა მათ და
უგთურთა მეფეთასა დაჰყარა საცთურსა მას კერპთმისხურებისასა ელი ქენა.

რ იყო ნათესავი კაცთაჲ მიღვენებულ ნებას მათსა ბორბოსა. დაუბეჭდეს
და თენის სცემდეს (95A²) ძელთა და ქვათა უსულოთა და ჭამდეს ნაკებსა მათსა
შეგინებულსა. და გუამლისგან ნაკებთა მათთაჲსა შეამბილწებოდა სიწმიდლ ჭა-
რისაჲ და ბნელსა კერპთმისხურებისასა დაეფარა. პირი ქენისაჲ და შეცთუმილნი
იგი ჭტონებდეს. საცთურსა მას ჭეშმარიტებად რ ხედიდეს ბნელსა ნათლად და
ნათელსა ბნელად:

წ რნი არა შეუდგეს გზას მას საცთურისასა მრავლითა გუემითა და სკა-
ნჯველითა. გინცადებოდეს და უკუანამსკელ მახულითა სიკუდილსა მიეცემოდეს
მას ჟამსა შინა წაჲ ათანასი ვა სანთელი ქენისაჲ ბრწყინვალეებითა. სარწ-
მუნობისაჲთა ონის ჩნისა იჯ ქსსითა. გამობრწყინდა სიბნელესა მას შინა
უღმრთოებისასა რ ესე სამგზის სანატრელი იქცოდა კეთილითა გნგებითა
სამეუფოსა შინა (95B²) უხეშთაქსი ელთა ერის მთავართა ჭრომისათა პატრივცე-
მულ პალატსა შინა უპირატეს ელთა კელმწიფეთა და იყო იგი თქსი ნათესავი

მეფისაჲ საყურადღებო ეწლთა თანა. მზრახველთაჲ სიმკნით მოღუაწებისა და ერთ-
გულეებისა მისისათჳს საძეუთელსა შინა:

ვღის მეფემან ელი ნებაჲ და თხოვაჲ მისი მეისა შინა სიხარულით აღუ-
რულის რ მჩხობლ იყო ერთგულეებ(ა)ჲ მისი ჰალატის შინა საძეუთელსა და ლუაწ-
ლსა შინა ბრძოლისასა და ესხნეს ამის ორნი ძმანი მსგავსნი მისნი

საწმინდობითა ონის ჩნის იჯქესითა. რ ლთა ეწოდა სერგის და ბაქარ.
რნიცა შემდგომად მისა იწამნეს ქესთჳს რ იფინეს იგინიცა წარჩინებულ. ჰალ-
ატსა შინა საძეუთელსა. და წამებს წამებაჲ იგი ჰქმმარითი. საკელმწიფოსა შინა.
ეფეტარისი ონისსა შეამოსეს მათ გუგნი იგი მოწამეთაჲ დაუტნობელი:

КОН.:

და შემდგომად ღოგვისა აღსრულებისა. დაიბეჭდა თავი თჳსი და გნჭმა-
რტეს ზეწარი. და აღვიდა და დადგა მას ზა და მოიდრიგნა მუკლნი თჳსნი
და წარუპერა ქედი მისი. და მოჭკუეთეს წა იგი თავი მისი მახვლითა და
შეჭედრა სული თჳსი ანგელოსთა. და აღიფანეს ზეცად

წ წა იგი გუამი მისი დადგეს ცხესა მას შინა ქუეშე საკურთხეველსა.
ეკლისსასა

და არს იგი ვე დღენდელად დღედმდე დამარხულ. კიდობანსა შინა და ჰგიეს
უხრწნელად. და გნურგუეველად და მრავალნი სასწაულნი მისმიერ იქმნებიან ვე
დღენდელად დღედმდე აღსრულების დღესასწაული და ესენებაჲ წდისა მოწა-
მისა ათა (100 B²) ნასისი. თთჳს იფლისა ცხრამეტსა. ქლქსა შა კოლიზმას
ზღუასა თანა მეწამულსა. რ ლი იწამა მეფობასა ჰრომთა ზა მაქსიმინოსისა

წ ჩნ ქანეთა ზა მეუფებასა ონის და ღთისა ჩნის იჯქესისა რ ლისა
არს ღბა და სუთევაჲ ჰატვი და თჳნის ცუმაჲ მამისათანა. . . .

17) ა: იფლისა ით და ოკდონბერსა იზ ესნება წთა კოზმნ და დამიანე-
თაჲ: საქმენი და საკოჯრეველებანი მათნი:

лл. 100B² — 104B¹

Нач.:

ონის ჩნის იჯ ქეს მეოჯრებასა ენი ცთომანი და ეშმაკთ მსახოჯრებანი
დაჭკსნდეს მის მიერ:

იყო ვინმე უამთა მთ დედაკაცი ღთის. მსახოჯრი და მოშიში ოა რ ლ-
ისაჲ სახელი ერქოჳ (101a¹) თეოდოტე:

a) და ვრ იშენეს იგინი ჰობდა მათ ნეტარი თეოდოტე ედგე ღთის მსახუ-
რებით და სიწმიდით ჰწრდიდა (101a¹)

b) და ვა ევანგელეს წერილ არს ელთა სნეულთა და უძღურებათა და გნჭ-
კურნებდეს არს წ თუ კაცთა ად პირუტყუთა საცხოვართაცა (ib.)

КОН.:

ვა ესმა ესე დედაკაცსა მას ძწოლაჲ შეეღვა. და გწიპერსა კელნი თჳსნი

გნისხარა გულისა და თქა შნ წრ ღთი მამათა ჩემთაჲ აბრახამისი ისაკისი და იაკობისი და ნათესავისა მათისა მართლისაჲ

შნ წრ რწ დაამდაბლე საკუმილი იგი სამთა ყრმათა წა და ცუარად გარდაქციე. შნ ხარ რწლი შეეწიე თეკლას. თეატრონსა მას შინა შეკეტოსა შნ ხარ რწ ღწ რწ მეცა შეკევალი შნი არა უგულებელს ჰყავ ად მაცხოვრე მე კელთაგნ: (104B¹) მოსისხლისა ეშმაკისათა მათ მიერ რწნი სათნო ბეგენეს შნ კოზმან და დამიანე

ამისთჳს გაქებ შნ და გადაიდებ შნ რწლი ყლთა წა ღთ ხარ. რწ შნი არს სუფევეჲ ძალი და დბჲ მამისა. . . .

ბ: მარტვლობაჲ: წითა: კოზმან: და დამიანეთა: საკითხავი: სწყრკლნო

II. 104B¹ — 106a²

Нач.:

მეფობასა. დიოკლიტეანესსა. და მაქსიმესსა კარნობასა ლუსიანოსსა ეგეას ქლქსა კილიკიისსა. თთუესა ნოემბერსა ათხუთმეტსა მის თჳსსა. დაჟდა კარანი იგი სუფართა ტაძარსა მას ანდრიანს(ს) და თქა შეიმოიფეანენით მსახურნი იგი უღმრთოთა ქეანეთანი. მსახურთა მათ წარმოადგინეს. წ კარანმან ჰქა მათ რწლისა მსახურნი ხართ ანუ ვინანი ხართ. . . .

Слово კარანი затем встречается раз десять, как напр. 104B², 7, 20, 24 et pass.

Кон.:

მაშინ კარანმწ შნ ბრძანა მრავალთა სტრატეიტთა მოსლვაჲ და სისრჲა მათ და მიმართ და ვრ მოვიდეს სტრატეიტნი იგი და ისარნი მათნი და ასრულნეს მათდა მიმართ:

წ წითა მათ ღთისათა არაჲ ეგნებოდა. ად გარემიქტეოდეს ისრები იგი მათი და მოსირნეს მამები და დედები მრავალი და იყო სისხლისა დინებაჲ ფღი:

მაშინ იხილა კარანმან მან რწ იძლევის იგი წითა მათ. გწ უბრძანა. ყლთა მათ. მახვლითა აღსრულებაჲ და აღსრულეს ძლევაჲ იგი აღსარებისა მათისა ქლქსა. ეგეას. ადგილსა დარისსა:

და გწეწესა. საკსენებელი მათი ათხუთმეტსა. რკდონბერისსა. სადიდებულად რწისა ჩწისა იჯ ქა რწლისაჲ არს დბჲ. . . .

18) იფლისა: კდ წამებჲ: წინისა: ქრისტინაჲსი: ჰმოგო ეშიფანეს: ცხორებასა:

19) იფლისა: კწ: წამებაჲ: წდისა: ჰანტელემონისი:

II. 106a² — 120B¹

Нач.:

მეფობასა მაქსიმინოსისა უშჳლოჲსა მის მეფისსა. მრავალნი მორწმუნენი ქეანეთაგწნი დაკლდებოდეს ცხორებასა ამის საწუთროჲსსა. სარწმუნობისათჳს. ჰეშმარტისა სასუფეველისათჳს რწისა ჩწისა იჯ ქლქსა და რწნიმე მათგწნი დამალულ იფენეს მათათა: შინა. და ჰალაკთა. და ნამრალთა ქწენისათა:

და ცხონდებოდეს მრავლითა ჭირითა და იწროებითა და რწინე მკნე იქმნეს და იწამნეს. დიდითა ტანჯვითა ქლქთა შინა მთავართაგან და მსახულთა.

(106 B¹) და კორცნი მათნი დაიბზარნეს და გნიკაფნეს გუემითა.

და აღესროვნეს სარწმუნოებასა წა ონის ჩნის იჯ ქლქსა. და მოლუასწენი იგი გნბწყინდებოდეს თმენითა დ მოიგებდეს სთნობითა ცხონებასა მას დაუსრულებულსა.

Конец:

და მივიდეს ქეანენი ნიკომიდეონი და აღიტაცეს გუამი იგი ნეტარისაჲ მის და დადევს იგი ადგილსა მას სდა იგი იწამა პირველად. და ესრეთ სრულიქმნა ღუაწლი მისი და წამებაჲ ნიკომიდეა ქლქსა გარეშტ ზღუდესა ქლქისასა. აღმოსავლით. კერძო აგარაკსა მას შინა. ადამინტიოსისსა მოლუაწისასა (120 B¹):

სროჯლ იქმნა წამებჲ წდისა პანტელემონისი რწ შეურაცხყო გუემად იგი რინისაჲ და ცუცხლი და ყლი სატანჯელი და მიდლო მან გვრგვნი სიმართლისაჲ:

და მადლი ზეცისაჲ და მისაგებელი მართალთაჲ ონის ჩნის მიერ იჯ ქლქისაჲ არს დბჲ და პატრივი მამისათან . . . . .

20) თა აგვსტოსისა: ა: წამებჲ შჯდთა ყრმთა მკაბელთა და დედისა მათისა რწნი იწამნეს ანტიქის ქლქსა ანტიოხოს მეფისა: ზესტ ოჯშჯოჯლომას:

ძ. 120 B¹ — 129 a¹

Нач.:

იყო დღეთა ანტიოქოზ მეფისათა უშჯულომასათა აღგზებულ სატოურნი კერზთა მსახურებისაჲ ყლსა ქესსას საბრძანებულისა მისისსა

სადი იყო მეფტ ესე უშჯულოჲ მკვდრ: ქალაქსა შინა ანტიოქიას და აიძულებდა ყლთა კაცთა მსახურებად კერზთა უსულთა და ჭამად შეგინებულთა

და რწნი არა დაემორჩილებოდეს ბრძანებასა მას უშჯულომასა მძლავრისსა: მრავლითა სატანჯველითა მიეტემოდეს:

წ იფენეს მამინ ანტიოქიას შინა მკვდრნი კაცნი ღთის მსახურნი ნათესავისაგან ებრეელთაჲსა რწ არა შეუდგეს ბრძანებასა მეფისა უღმრთომასსა და არცა უგარევეს ღთი მამათაჲ (121 a¹) და არცა ინებეს ჭამად შეგინებულთა კორცსა დორისსა რწლსა აიძულებდა მეფტ იგი უშჯულოჲ: ანტიოქიას შინა იყო ვინმე მუნ დედაკაცი მკაბელი სახელით სოლომონით

ამას ესხნეს შჯდნი ძენი რწნი აღეზარდნეს ღთის მსახურებით და სიწმიდით შჯულსა შინა მამათასა: და ესე წარიდგინა შვილითურთ წე მეფისა მის უშჯულომასა მტარვალთა მიერ მისთა.

a) Из обращения матери к сыновьям (122 a¹):

. . . ნუ დაშრტებით ღამზარნი ეგე ჩემნი ბრწყინვალენი ქართთა ვით რწ ზეთითა ვით ონის ღთისა ჩნისაჲთა აღნთებულხართ თქნ ნუმცა მძლე გექმნების თქნ მეფე ესე რწ არა მწუნარე იქმნეს. დედაჲ თქნი ქლქი ესე შეზღუ-

დვილი დაუთმოთ მას შეიღწო ჩემნო რა რაჲს იხილოს მოთმინებაჲ თქუენი მართლ უკუნი იქცეს სირცხულეული ნუ გეშინინ ორბნო ჩემნო ფრთე მალენო ნუ აღიტაცებით რა არა გარდამოსცვვეთ სიმაღლისაგნ ცათამას:

ნუ გეშინინ შეიღწო ჩემნო ძალითა ამის გნ ბორცობისა ნუ ზე უკუნიქცე- ვით რაჲს იწუოს ყეფად ნუ შესძრწუნდებით ტრედნო ჩემნო მუედროსო სიმძა- ფრისა მისგნ ამის გაფაზისაგნ გნმრეუნელისა ად შეაწყვენით ფრთენი თქნნი ურთიერთას ვა ზღუდეთა აღუფალთა ნუ გეშინინ ხურთომოდუარნო ჩემნო ბრძენნო ამის ცოფისა და ბილწისაგან

В) Из другого обращения матеря, именно к старшему сыну (123a¹):

და ნუმცა სირცხულეულ ვიქმნები მე თქნ მიერ წე ღთისა ად დამარხეთ მცნებაჲ და ეღთთა ძალითა თქნითა და მოჭკუედ სახელისა მისისათჳს და ელდეუ ნუ შეიგინებინ პირი შნი საჭმლითა და ნუცა კელნი თქნნი მოღებითა და შემდგომად შნსა შეიღწო ჩემო ვამცნო მე ძმათა შნთა რა შემოგვიდგენ კუა- ლსა შნსა:

და ვა აღსრულა სწავლაჲ იგი თჳსი დედამან მათმან ჰქა მათ კეთილ არს ჩემდა რა გიხილნუ თქნ შეიღწო ჩემნო აღფრენილნი ზე

(123a²) და მიწენოჯლნი ბოჯდეთა თქნთა რა არს სიმაღლესა შინა ცათასა და ვეკ გეწიოს თქნ გაფაზი იგი ბორცობი: კეთილ არს ჩემდა შეიღწო ჩემნო რაჲს გიხილნუ თქნ შესრულნი ბაკსა მას თქნსა უზემთაქსა:

с) 124a¹, 4 — 124a², 8:

და უბრძანა შეფემან რა აღადუღონ ზეთი ტაბაკითა დიდითა და შთაგდონ იგი მას შინა და ვრ შთაგდეს წა იგი ვა თეფზი ტაბაკსა მას შინა აღჯდა სიმ- ძაფრე მისი ვე ცადმდე და გამოსცა მუნით სული სულხნელებისაჲ დიდძალი ფად და ძმათა მისთა ვა იხილეს ესე სასწაული გნემტკიცეს საწმუნოებასა შა:

ნ დედამან მათმან ვა იხილა ძლ თჳსი უხუტსნი აღსრული ზეცად აღიდებდა იგი ღა და თქა ესე მარტული ერთი იუქლისაჲ განერა და დაიდვა საუნჯესა მას ზეცისასა სადა იგი არა არს მღილი არცა მკამელი და ესე ნაფი ერთი მიიწია ნავთ- სადგურსა მას ზეცისასა და სახთელი ესე ერთი დაშთა დაუშრეტულად ამის ქარი- სგნ და კრავი ერთი გნერა მკაცრისაგნ და ტრედი ერთი დაიცვა გაფაზისაგნ განმრეუნელისა: გამაღობ შნ ონ ღონ ელთა რაღი მოსცემ მოთმინებასა ელთა რანი გესვენ შნ

ესე არს დღლ იგი პირველი რაღსა შინა შექმნა ღნ სამყაროჲ ცისაჲ და გამაჩინა ნათელი ბნელისაგნ შჯდთა დღეთათჳს

ისმინეთ შეიღწო ჩემნო რა შექ (124a²) მსა ღნ პირველად ცაჲ და ქენაჲ და ელდეუ რაჲ არს მას შინა შჯდთა ამათ დღეთა შინა: და აწ ესე არს ძმაჲ თქნი პირმშოჲ დღლ იგი პირველი რაღი ესე აღვიდა დღეს ზეცად უწინარეს თქნსა:

d) 124B¹ — 124B²:

ჭქა მას მეფემან სდა არს ღთი იგი თქნი მოგედინ აწ იგი და გიკენინ
ბელთაგან ჩემთა

მიუგო მას წნ მან არა მიგატებს შნ ამასვე სოფელსა და არცა გტანჯავს
შნ ად გნგიმზადოს შნ და მამასა შნსა ეშმაკსა გნდგომილსა ცუცხლი ბექე-
ნიისაჲ რლსა შინა ეგნეთ უკენ შნ ღმიერთგნ იქმოდე რადცა იგი გნებაგს

(124B²) მაშინ ბრძანა მეფემან რა აჭკადონ აპკაჲ თავისა მისისაჲ ტყაფი-
თურთ და თმით და რა სტანჯვიდენ მას გნგრძობილად:

e) 125a¹:

და ვა იხილა მაკაბელმან მან დედაკაცმან ორნი იგი ძენი მისნი აღსრულე-
ბულნი აღივსო სიხარულითა და სარწმუნოებითა და თქუა:

ორნი მართუენი ტრედისანი გნერნეს ბორბოსა ამას გავაზსა და შევბდეს
გოშკსა მას ზეცისასა და ამის თჯსცა უგლბს სლი ჩემი რა რნ იკსნსა გუელისა
მისგნ წამლქანისა.

და ჭქა ძესა თჯსსა მესამესა შნ ხარ ძმ ჩემი მესამმ რ მესამესა დღესა
დაამტვიცა ღთმნ ქენაჲ წყალთა წა ცხონდი შვილო ჩემო ვა ძმანი შენნი და
მიეწიე მათ რ გელთან შნ ცათა შინა. ნუ ჭყოფნი ად ეგრძალე ვეშაჲსა ამას
წარმწემედელსა რ შნ ხარ ძმ ჩემი მესამმ:

რ დღესა მას მესამესა აღმოატყნა ღნ მწუხანილი თივისაჲ და ყლი ხმ
ნაყოფიერი.

f) 125B¹:

რ შნ ხარ ძმ ჩემი მეოთხმ რ მეოთხესა დღესა გამობრწყინა რნ ნათ-
ელი იგი დიდი და შეამგო ცაჲ ვარსკვლავითა და მთიებითა და აწ გნსაბრწყინე
შირი შნი ძმათა შენთა თანა:

g) 127a¹:

და თქა მეფემან უშჯულომან ვიძლიე მე და დავეცი ყრმათაგნ და გრ ვცნათ
ძალი ღთისა ჩნისა რლსა ვჭმსახურებთ ჩნ: რ ძალლი ხარბი ჭკამს გუამთა და
სუამს სისხლთა და ვერ გნძლები.

კონ.:

და მრავალნი მისცემდეს თავთა მათთა სტანჯველთა ღთისათჯს და განა-
კვრებდეს მეფესა მას უშჯულოსა და შეკრებობდეს მოწმუნენი ყლსა ადგილსა
და ჭყოფდეს საკსენებელსა და დღესასწაულსა მათთჯს

(129a¹): და ამას შეწყენითა ღმთა რლისა მიერ სრჯალ იქმნა ღოჯაწლი
მათი ქენასა ანტიოქიისსა მეფისა მიერ უშჯულომას ანტიოქიისის: თთუესა
აგჯსტოსა: ა: აღსრულეების საკსენებელი მათი და იდიდების ღთი რლისაჲ არს
დბჲ და ჭშუენის თაყუანისცემაჲ და მადლობაჲ...

21) თა: აგჯსტოსა: ბ: წამებაჲ: შჯდთა: ყრმათაჲ: რნი: იწამენეს: დეკე-
ოზის: გნ: მეფისა: ეფესოს: შინა: ქლქსა: რლთა: სახელები ესე არს:

მაქსიმიანე: იამბლიქე: მარტინე: დეონოსიოსი: იოვანე: ექსაკოს: დადიანე: სტონინე:

მ. 129a¹ — 138b²

Нач.:

ესე არიან რწნი იწამნეს ეფესოს შინა დედა ქლქსა რჳს იგი დაიპყრა: დეკეობს შეეუმან უმჯულომან: შთავიდა იგი რისხვით ეფესოდ კართაკენით ქლქით მაშინ შეკრბა გარემო: სოფლებიის მისადგილისაჲ გებად ცუდთა ღთთა ნ ეკლესიანი იგი მოწმუნეთანი დაიკსნეს.

Кон.:

და შეეუმან გნსაყოფელი დიდძალი მისცა გლახაკთა მის ადგილისათა და საკრველნი პირველთქმულთა მათ ებისკოპოსთანი გნკსნნა: და ურიცხვ სიმრავლს მოწმუნეთაჲ და ებისკოპოსთაჲ გამოვიდეს მისთანა ეფესოთ: კოსტანტინეპოლის დამტკიცებითა სარწმუნოების მათისაჲთა ადიდებდეს და რწ უფის საკვრველი უღეს. უამსა წთა მისთა მიერ მოღუაწეთა მარტულთა მისთა:

რლისაჲ არს პატრივი და დბჲ და ძლიერებაჲ მამისა ძისა და წლისა სულისა . . . .

22) აგვ(ს)ტოსს: ათსა: წამებაჲ: წმიდისაჲ: ფოკაძისი: საკითხვი:

მ. 139a¹ — 143b²

Нач.:

მოსლვასა მის მაცხოვრისა ჩნის იჯ ქმსსა წლის და მოწყალების მოუყარის და მკურნალის და მწყემსისა და მოძღურისა ღთისა და ოის: გნთქმულ იგი და გამოუთქმელი საადრუმლოჲ რლთა იგი სასოებაჲ დირსად უპყრიეს ადბეჭდულთა ქეანეთა მრავლითა ჭირითა სივლტოლითა და მოთმინებითა და შეურაცხებითა და დიდებითა და ნებითა და მაცხოვარებითა მრავალგზის უბიწოთა და მოციქულთა ივნეს დბლისთჳს სახელისა მისისა

Кон.:

რ გულისწერომამან მისმან მთანი ვა ცვლნი დაადნენის და რისხვამან მისმან განაგმნის უფსკრულნი:

ტრამანოს ჭქა არ იტი ესე ვის ჭზრასჲჲ შენ და ვის მიმართ საქმე გიც: ფოკა ჭქა მე ვიცი ვის მიმართ საქმე მიც და მისთჳს ღთთა შნთა არა გქმისა-ხურა. წამს ადგიარებ შნ ვიდ ქეანე ვარ

ტრამანოს ჭქა პილოსაგნ გურგებულსა ვ(ბ)რძანო

Записи

двух видов:

а) один вид без имени с молением к святым о молитвах (7а, 14в², 24в, 29а, 38в², 48а¹, 49а, 54в, 55а, 64в, 65в, 79в, 83а, 83в, 94в);

b) другой вид с именем:

α) ქე შე ივნი, resp. იონი, იონი или იე (6a², 12a¹, 66a¹, 94b², 100b², 104b¹, 106a²)

β) красною киноварью: წინა: მწმენა: ქსნა: კოზმნ: და: დამიანე: მქბითა: თქნითა: გნჭეუნეთ. წელულმა: სწის ჩემ: გლკის: ივნი: ლტეთ (106a)

γ) ქე მფო მზბითა წის ჰანტლმნისითა შე გი მამივე სიმრავლტ ცდთა ჩემთა ლტეთ (120a)

შე გი приписано с боку черною киноварью к записи красною киноварью

δ) წინა მწამენა მამიკუნეთ წე ღთის მეხებითა თქნითა იონი ფდ ცოდვილი: ლტეთ (138b).

№ 63 (13)

Евангельские чтения

Рп. на белом пергаменте, 57 л., с верхней доскою от переплета (кожа с тиснением креста, заполненного плетением, обычным в синайских рукописях орнаментом). Размеры 31,5 × 24,5 см. Строк 19—20. Письмо инициальное церковное, крупное, стильное, роскошное. Заглавия, писанные по обыкновению красною киноварью, выведены сравнительно с текстом более мелкими буквами. Объяснения к тексту красною киноварью, встречаются и строчным письмом, напр. на стр. 38a, однако сбоку на поле, быть может, позднейшая приписка. На 1 в л. чернилами нарисован крест в четырехугольнике, помещенном в свою очередь в круг. Орфография архаичная. В знаках препинания обращает на себя внимание начертание, напоминающее запятую: знак этот стоит на уровне середины инициальных букв. Писец, быть может, Михаил (см. ниже, стр. 135).

Рп. дефектная, обрывается на первом листе восьмой тетради. Тетради по восьми листов. Судя по следам от листов, должен быть пробел и в середине рукописи: некоторые листы совершенно вырезаны, у других срезаны поля, иногда с захватом текста.

В бытность Ц. на Синае в рп. было одним, 58-ым, листом больше, по какому листу он и приводит в качестве конца текста [Ив?]

Содержит:

евангельские чтения дневные, на большие праздники ряд чтений параллельных или особых для вечерни (მწოხრისა ჟამსა), литургии (ჟამის წინ-

გას, სამხრად, заутрени (ცისკრისა), рождества, затем декабря 26, 27, января 1, 5, водоосвящения и богоявления, дней за богоявлением 2-го, 3-го, 4-го, 5-го, 6-го седмицы (მსკებლსა), далее янв. 16, 17, февраля 2, марта 9, 25, первого заговения (აღებას ჰირველს), шести воскресений великого поста, 6-ой пятницы, вербного воскресенья, дней страстной седмицы до четверга (рукопись обрывается на чтениих этого дня).

Начало:

წესი და განგებამა ეი კრებათაგან ისწავე რი გაჯეწენ
ქე შობასა წინაღლით მწხრისა ემსა სხრბა ღკესი: >

და იყო მათ დღეთა შინა გამოკდა ბრძანებამ ავსტე კეისრისაგან აღ-
წერად ელისა სოფლისა: > :

Между чтениями 17 января и 2 февраля замечание писца (л. 21а)

დღესსწაჯდთა რლთამ აქა მიწყებით არა ეწეროს სხრბა ვითა კრებამან
მოტესს რჯკოჯანს სწერიან მოჯნ წაიკითხო რიცა კმდეს:

Следовательно, рукопись заканчивалась

Последние чтения, одно из Матфея (ს რლთა შეიპყრეს იჯ მიიყვანეს
კაიფთამს მღდელთმოძღვრისა...), другое из Иоанна (სხრბა ინსწნი
ანდერნი. და რეს გამოვიდა იგი თქა აწ იდიდა ძს კაცისამ. და ღიცა იდიდა)
снабжены красными строками (л. 51в):

ესე სხრბა ხოჯთ შაბათსა ცისკრისა ესამი და გაიშორან. დბმ მღდელთა
საშემდგომად წაიკითხონ:

Конец:

[Ин.] თქნაწვე წმიდა ხართ. სიტყვთა მით რლსა გეტყოდე თქნ. დაადგერით
თქნ ჩემთანა. და მე თქნთანა. ვა იგი ნასხლევის ვერ (57в) კელეწიფების
ნაყოფისა გამოღებდ თაფით თქსით. რჯკოჯეთოჯ არა. ეგოს ვენაკსა წა.
ეგრევე არცა თქნ რჯკოჯეთოჯ არა დაადგერეთ ჩემთანა. მე ვარ ვენაკი და თქნ
რტონი. რი დაადგერეს ჩემთანა და მე მისთანა ამან მოიღოს ნაყოფი მრავალი
და კეთილი.

რ თხნიერ ჩემსა არა რამ ძალ გიც ყოფად არცა ერთ. რჯკოჯეთოჯ ვინმე
არა დაადგერეს ჩემთანა განვარდეს გარე ვა ნასხლევი იგი განკმა და შეკრიბონ
იგი და ცეცხლსა დასხან და დაიწოჯეს

რჯკოჯეთო დაადგერეთ ჩემთანა და სიტყვანი ჩემნი თქნთანა ეგენ
რამცა გინდეს ითხავეთ და გეყოს თქნ. ამით იდიდოს მამამ ჩემი რა ნაყოფი
მრავალი გამოიღოთ და იყვნეთ

Несколько отрывков евангельских чтений были сличены нами с Георгиевским переводом по Тифлискому изданию 1864 года,

и чтения настоящей рукописи оказались примыкающими к Саввинской версии, как можно судить по прилагаемым разночтениям:

- Лк. 2. 1 აგვსტე
» 2. 3 ქალაქად
» 2. 4 ჭკარიასტანდ
» 2. 5 თხრვილ . . . მისა
» 2. 9 დაადგა მათ | წა > | გამობრწყ. მათ წა
» 2. 10 ნუ გეშ. + თქნ
» 2. 11 დღეს <
» 2. 15 ბეთლემდმდე
» 2. 16 მწკაფულ
» 2. 17 მათა მიმართ
» 2. 18 ულთა < | მათა მიმართ. (И ВС, მათა ВМ. მათდა)
» 2. 20 აქებდეს] აკურთხევედეს
- Мф. 1. 18 ესრე | თხრვილ | მარიაში იოსებისა | შეერთვამდე მათა
» 1. 20 წრახვიდა | მისგან.] მაგისგან
» 1. 21 რაწოდო
» 1. 22 სიტ. იგი რწა პირითა წ-სა თქმლი] თქრმოჯული რწლის,
მიერ წინაწარმეტყოჯელისაგან. რწლ თქვს
» 1. 23 რაწოდინ | ენმანრჯველ
» 1. 24 ძილისაგან (მისგან <) | ანგ-მან მან
» 1. 25 იგი მისი პირშო < | რაწოდა
- Мф. 2. 1 ჭეროდე И ВС. ჭ
» » » ისწლმდ
» 2. 4 მდღელთმოძლრჯარნი | უკვე <
» 2. 6 ეგე < | წინამძლრჯარი] მთავარი
» 2. 7 გამოჩინებისა
» » » იგინი < | ბეთლემდ И ВСЕГДА | იგი < | მრვიდე
» 2. 9 ესე < | დადგა
» 2. 11 და მრვიდეს სსხლსა და იხილეს | ადადეს] ადახრჯეს | შეწ. მისსა]
მრართოჯეს
» 2. 12 + განეშორნენ და . . . წარვიდენ
» 2. 13 წ წა წარვიდეს იგინი მიერ აჭა | ~ გ. ი. ჩ. | მოძიებაჲ ყრმისაჲ
მაკის
» 2. 15 თქმლი რწლისა მიერ წინაწარმეტყოჯელისაგან რწლ თქვს
» 2. 16 მსგ. მის ყ.] უამისა მისისებრ

Мф. 2. 17 რ~ი იტყვს <

» 2. 18 ჭრამადთ | ტუსა] დაღადების | მრავლისა | ნოჯკმინის ტემის

» 2. 22 კერძოთა] ქუნდ

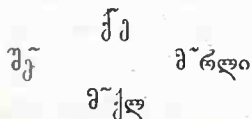
» 2. 23 ხაზორვეელ იწ... .

Мф. 3. 13 იოვანსსა | ნათლისტემად

» 3. 15 ხ იჯ მიოჯგო | შეენის] შექტავს

» 3. 16 ვა ტრედი მოვიდა და დაადგა | მას ვა] მის ვა

Единственная запись на л. 1 в. помещена вокруг круга с крестом в таком порядке:

Запись эта сделана инициальным крупным письмом текста кроме слова მრლო, которое писано помельче, со строчным მ и რ. В нем под сомнением რ: быть может, это ქ. Если однако нужно читать მრლო, и это есть сокращение მხსრეკელი писец, то запись в русском переводе будет гласить:

Христе
помилуй   писца
Михаила

Цагарели эпитет Михаила читает მოძღუარი, но это невозможно и при чтении второй сомнительной буквы, как ქ, так как все сокращение будет иметь вид მქლო с лишней для მოძღუარი буквою ლ.

№ 64 (Ц 42)

Рукопись на белом пергаменте, 207 л., в ободранном переплете (нет ни досок, ни кожи; от корешка осталась материя). Размеры 31,5 × 27 см. Строк 34—37. Письмо строчное церковное средней величины. Местами текст снабжен крупными красными точками, выставляемыми под текстом, быть может, для указания пауз, и редкими нотными знаками. Имеются рисунки: а) л. 73 в. На свободной нижней части страницы верблюженок сосет груди у верблюдицы (выведены лишь контуры чернилами). На поле лицом к верблюдице обращена дикая коза, держащая во рту ветвь. Изображение раскрашено (см. табл. VIII.) Л. 76 а. Дикая коза (рисунок мене удачный), с) Л. 83 в. На поле стянувшись сидячая фигура, повидному, собаки; держит во рту собственный хвост. Рисунок исполнен черни-

лами. Писец Иоани, отличающийся, судя по сличенным текстам, замечательною аккуратностью. Приобретатель К., Время X в.

Рукопись дефектна. В начале недостает пяти тетрадей по 8 листов полностью и двух листов 6-ой тетради. Замечается пробел и в середине, так, листа два вырезаны между 62 и 63 листами; между 28-ым и 31-ым января, лист вырезан между 84 и 85 листами. Рукопись обрывается на пятом листе 31-ой тетради.

В бытность на Синае Цагарели рп. оканчивалась 10-ым июля и потому тогда никак не могло быть в ней только 200 лл. Неправильно названа она в Каталоге Цагарели Синаксарием: она представляет собою миною [такой же совершенно по роду памятник, как № 59, стр. 99].

Начало:

არა დავსწრებით ქმდ. შნდა ქლწლო მსგავსად ძალის ჩნის დაღცთუ არა არს: ჩნ შნ: ღირსი სიწმეთა შნთა. ხ მიიღე უძლეურთაგნ ბაკეთა შესმაჲ შემსგავსებული უმეტრებათა ჩნთა. ღეღეს თეოსების

ყრმათა ღთის მსწრთა ბაბლნს შინა არა ჭმსახურეს ხატსა რქრომსას. და მით საკმილსა შეთხინეს.

Конец:

რ-ა მსა შესმა შე ქქესმე: საქმს სათნთათა მოიგე ღირსო და ცნობაჲ შემპირიტი აღირჩიე შენ. ნაცვალად გნსუენთა. ტნჯგე გუამისა მოღწეებით თავს იდეგ ნეტრო: სასრდელად შნდა იყო ჰური და წყლი. და სანოვად გაქენდა მარილი ღირსო, რ სსუეებლთა მთ. სამოთხისთა გლი გითქმიდა და მიემთხვე

შჯლი უღმრთოთა ბილწი გნფენილ იყო. რა უფარეონ კცთა დამბადებლ. და ჭმონონ დაბდეულთა. ხ შნ ღირსო შეურცნლვთ ბრძანებლ უღმრთოთაჲ

Содержит после дефектного чина одного из дней до 20 декабря выбор песнопений на — воскресенье, или субботу, ближайшее к рождеству, когда гснѣბა წთა მამდ მთვრთაჲ და დღესსწავაჯებაჲ მესხელის ჩნის შობისაჲ память св. патриархов и праздник рождества, на предпраздник (წინადღესსწაულებაჲ) Рождества (20 декабря), день вочеловечения Спасителя (21 дек.), предпраздник Рождества (22 дек.), წინა დღისანი (23 дек.), კრბა სამწესოს დსბლნი (24 дек.), Рождества (25 дек.), Давида (ღთ) и Иакова (26 дек.), Стефана (27 дек.), Петра и Павла (28 дек.), свв. апостолов Иакова и Иоанца, сыновей Зеведея (30 дек.), გნხადებლ წინა კვრის, архиеп. Василия (1 января), Сильвестра, римского папы (2 янв.), ღთის გამოჩინების წინაკრკეს: გინა თუ ინვრსა გ (3 янв.), კალმნს ღმისთეგაჲ (5 янв.), გნცხდბა Богоявления (6 янв.), ხათლისლებიანი და გსნბა

ჭაბოაღი კრეცენია ი პამიათი აბო (7 იანვ.), ნათლისღებისნი (8 იანვ.), ნათლისღებისნი (9 იანვ.), ნათლისღებისნი კრეცენია (10 იანვ.), სვ. ოტა ფეოდოსია (11 იანვ.), ფილოფეა ი დრუზეა იგო (12 იანვ.), ოტოვ სინაისკიხ ი ოტდანიე (მსკეესი) ბოგოაღენია (13 იანვ.), ნინია (14 იანვ.), ქობიას ღთს შშლისაჲ ზუვივსკოა ბოგომათერი (16 იანვ.), სვ. ოტა ანთონია (17 იანვ.), პავლა ოტშელინიკა (18 იანვ.), სვ. ოტა ანთონია ვარაჲა (19 იანვ.), სვ. ოტა ევფიმია (20 იანვ.), ღირსის მქსიმოს დამსკელისჲ პრეპოდობიგო მაქსიმა დამასკიპა (21 იანვ.), აპოსტოლა თიმოფეა (22 იანვ.), აპოსტოლა იუდა (23 იანვ.), გრიგორია ბოგოსლოვა (24 იანვ.), თოგო ჯე გრიგორია (25 იანვ.), პამიათი იოანია ზლათოუსთა (26 იანვ.), ოპიათ ზლათოუსთა (28 იანვ.), კირა ი იოანია (31 იანვ.), სვ. ეფრემა (1 ფებრუალა), სრეტენია (2 ფებრ.), პრესთავლენია სიმეონა სთარცა (3 ფებრ.), ილია, დამასკინსკოგო მუჩენიკა (4 ფებრ.), მუჩენიკა იულიანა (ივლიანე) ი იგო დრუზეა (6 ფებრ.), მუჩენიკა აგაფანგელა, არქიეპისკოპა დამასკოსკოგო (8 ფებრ.), სვ. ოტა გერასიმა (ჟერასიმისი, 9 ფებრ.), წის თეოდოსიაჲ სვ. ფეოგნია (10 ფებრ.), პამიათი პამფილია კესარიისკოგო (16 ფებრ.), პამ. პორფირია, ეპ. გასკოგო (23 ფებრ.), პამ. სვ. პროთერია, ალექსანდრიისკოგო პატრიარქა (28 ფებრ.), წთა: ორმეოტთაჲ სოროკა სვიათჲ (7 მარტა), მმთა დამწოჯართაჲ (19 მარტ.), კანუნა ბლაგოვეცენია (24 მარტ.: პისნოპენე ლეონა, სვიაცენიკა პროვატიკსკოგო ჰროპსტიკელის, ს აკროსტიხომ იზ იგო იმენი, ზვანიე, პროვიცია ი პრ., ნაჩინაოშეესე თაკ: ღამჰრითა ბრწენივალთა. მიეგებენთ შემკობად. მოწუნდეს ბრწენივლს დღსწლს. ქწლის წისს. რისთსცა ესარა. რ დანზამი არს დღსწლთაჲ და დწეებაჲ ცხორებისაჲ): ბლაგოვეცენია (25 მარტ.), კორცითა აღების ჰარასკეესს, წის კრკეს კორცითა აღებს, ზათემ სვეთ დნეი (კორციელს) ნედელი, იმენი ნონედელიკა, ვთორნიკა, სრედა, ჟეტვერგა, იუთნიცა, ეველიერის შბთს ელთა მამთა სსხელეობის კსნბჲ სუბბოთა სროპუსთა პამიათი სვეთ ოტოვ, კუდა ვნესენ (ლ. 89ა) ი ნერეცენი «პრეპოდობიხ ჯენ» (ღირსთა მათ დელათა) ს სჯათიმ, ვ დუიხ თრეხ სლოვაჲ, ვოსპეანიემ კაჟდოი, წის კვრიაკეს მარხვათსს ეველიერსს, ჰირმარხვად ცისკრად და მწწრი, ზათემ ვთორნიკა ი სლედუიოიხ დნეი ნედელი პოსთა, ს სუბბოთო (მე. 5. შბთს), კოგდა პამიათი ფეოდორა. სლედუიოთ სვეთ დნეი ნედელი პოსთა ვ თაკოჲ პორაჲდკე მე. გ. კვრკეს ვოსკრესენია. მე. გ. ორშაბათსა, პონედელიკა მე. გ. სამშაბათსა ვთორნიკა ი თ. დ. იზ ეთიხ პოსთიხ დნეი ოტმეაჲ:

- a) ოთხშბთს: შთა მარხვისსა კოსტანტინე ჰოველეს: ჯამოეყვანებაჲ ძელის ცხრებისაჲ [ეთო იუთა სრედა]
- b) მე. ე: სოჯთშბთს: კსნბჲ წის ივნი: ნათლისმცმლინსა
- c) შბთს კსნბჲ წთა წწტელთა და მოწშთაჲ
- d) მე. ე: ოთხშბთს: ღთის მშწლის

- e) მე ვ ხოჯთშობის მცქლთა
- f) მე ვ ჰანასკევის კსნბჲ კჯრილე ილმელ ჰატრქ ისე
- გ) მე ვ შობის: მთვრ: ანგლზთა
- h) ბზობის: ჰარსკეს: მდღლთ: მძღრთა
- i) შობის ზ ლაზარესი.
- j) მე ზ კჯრკეს: ბზობის

Имеются в настоящем памятнике и «чины» песнопений на все дни страстной недели (დიდს რშობათს великого понедельника, დიდს სამშობათს великого вторника и т. д.), затем აღვსებას светлого воскресенья, სალკჯრკეს ჟომინა воскресенья, მე გ სამშობის დედთა მეწესსებლეთა მმღთისმშობლისა მმ მადანგლისა მმ კლეოპასა მმ იაკობისი მმ: იოჰანესი. და ლაზარეს დთა რნი ნელსსებლითა გლოით საფლავდ მივიდეს: вторника св. мироносиц, богородицы, Марии Магдалины, Клеопы и пр. მეორკეს: ხეთ: შობის: ელას: წწელისა четверга пророка Ильи, მე ბ შობის. გნრდუეულისა суббота расслабленного, შემდგმდ საღკრკის: რლ: კრკა: იუეს: იოსებ: არიმთლისა Иосифа Аримафейского, გნზოკებას ზატკეთს ოთხშობის მე დ კსნბჲ აღმისი და წთა რნი აღდკეს მკრეთით. და შევიდეს წა ქლქს ილმის და გამოცხადნეს მრავლთა, მე ვ ხოჯთ: შობის: ამაღლებ: ოის: ჩნის Вознесения, მარტულას, დღეს რშობის: შემდგომად. მარტულას: ოთხშობის: ქართლს: ჟა: მისის: ზ ჰზოგნე:

მარტულას: მსკევის: წის: მწმის: ქრისტინასი муч. Христины, Марии Египетской (1 апреля), памяти св. отца Стефана Отшельника (მძოგრის), св. Георгия (23 апр.), опять же Георгия (24 апр.), евангелиста Марка (25 апр.), пророка Иеремии (1 мая), Афанасия, Александрийского патриарха (2 мая), სტრატოკლსი: სბა. წმღლ: მმსახლისის (5 мая), Иова Праведного (6 мая), ჟრის გამონბჲ явления креста (7 мая), евангелиста Иоанна и монаха Арсения (8 мая), Епимаха, фаранского мученика (9 мая), пророка Исаии (10 мая), памяти Софонии, Иерусалимского патриарха (11 мая), Епифания (ეტუგნე), Кипрского архиепископа (12 мая), ვარდბე: წის: ღთის: მშობლისა: праздника роз богородицы (15 мая), ილმის წარტუნგა пленения Иерусалима (20 мая), памяти боголюбивого царя Константина (22 мая), Симеона Антиохийского (24 мая), св. патриарха (მამად: მთვრის) Киприана (30 мая), კატანოზ და ნისთერონისი Катяна и Нисферея (31 мая), св. Христофора

(1 ივნია), პამატი იოანა, ეპისკოპა ზუზივსკოგო (ქოზიბუღისსაჲ, 2 ივნია), პამატი კოონა, იკონიისკოგო მუჩენიკა (4 ივნია), პამატი სვ. მუჩენიცი ირინი (5 ივნია), ბენეფორე: მქოვრისსაჲ ვენეფორა ოთშელნიკა (6 ივნია), აპოსტოლა ვარნავი (11 ივნია), აპ. ვარფოლოეა (12 ივნია), ტრჯვილე: კუპრელ: მთვრ: კუპრისსაჲ ტრიფილა კიპრსკოგო არქიეპისკოპა (13 ივნია), პამატი პროკა ამოსა (17 მაი), მუჩენიკა ლეონტია (18 მაი), პროკა ავაკუმა (19 ივნია), ფევრონიი (13 ი 14 ივნია), როჯენიი ზახარიი ი ელიზავეთი (26 ივნია), კირილა ალესანდრიისკოგო (27 ივნია), აპოსტოლა პავლა (28 ივნია), ჰეტრე: ჰავლეთაჲ პეტრა ი პავლა (29 ივნია, ონაკო ს სსილკოჲ ია 28 დეკაბრა თაკოგო როდა: გუბნი დეკენბრს: გუბ ქუპონე: თუთ ჯე (ლ. 201ვ) სსნი: დსდბლნი: ათორმტოთ: მტქლთნი: ოდესცა: გინდენ); სვ. მუჩენიკა ფოკი (30 ივნია), წათა: მწითაჲ: ჰვლტ: ბელონ: თეონ: ირონ: სვ. მუჩენიკოვ პავლა, ველონა, ფეოპა, ირონა (2 იული), აპოსტოლა ფომი (3 იული), იუნე ჰალავრელისსაჲ (6 იული), ოტცა სისოი (7 იული), სვ. პროკოპი (8 იული), ია ჩინე პესნოპენიი კოეგო ი ობრუვაეტსა რუკოპისჲ, იადიჩნიი კონეც კოტორიი პრივედენ ვიშე.

ზაპისი, ობიკნოვენო ზაგლავნიი ბუკვამი:

a) 2a:

ქე შე ქე მძღრი და იუნე შვილი მისი: ან.

b) 19a:

ქე შე ინი: ლტე

c) 65a:

ქე შე ქე მომგებლი და იუნე

d) 69a:

ქე შე იე

e) 90a:

ქე შე ქე

f) 99a:

ქე შე ინი ლტეჟოთ

g) 159a:

დიდნი შენდა: სამხლ წო: დაესტოჲლა იადგარი სსამთროჲ და | სსატიკოჲ: ქე შე ქე მოძღრი ამისი მომგებლი. და იუნე. ოუცხად მწლი: ლტეჟოთ

h) 183a:

ქე შე ქე მომგებლი და იუნე მწლი:

i) კრომე თოგო, რად ზაპისეი ბეზ იმენ, კაკ იაპრ.

ა) 46ვ: წო ნნო მხმეგ წე ქა:

ბ) 50ვ: წო ეგთჲე მხმეგ წე ღთისა ლტეჟოთ

Не многим отличается по существу настоящий список Минеи или, по грузинской терминологии, Иадгара от описанного под № 59. Все, что сказано про тот тип, приложимо и к содержанию только-что описанной рукописи. По отношению грузинской транскрипции греческих текстов следует добавить, что γ передается звуком ჯ (араб. ع), напр. л. 16а:

ტო კვირი იჲს ჯეხიანტოს

Приведенные по рп. № 59 выписки (кроме, конечно, относящейся к Лонгину, памяти которого нет в настоящем списке) сличены с соответствующими текстами описываемой рукописи, и разночтения внесены в описание № 59. В стихотворении Филиппа о богородице¹ в настоящей рукописи оказываются худшие чтения (См. выше стр. 102—103).

Из национальных грузинских памятней здесь появляется еще (л. 158а) праздник Креста в Грузии под такую рубрикою:

შემდგომად მარტულს: ოთხ: შინსა: ქართლს. ჯამ: მახსს: ზ ჰპოვნე
Под 7-м же маем (см. выше, стр. 138) имеем:
ჯრისა: გამხნებე явление креста

но в песнопениях Кресту в этот день (лл. 169а—170в) нет ничего, специально относящегося к Грузии. В связи с началом песнопения Нине (см. стр. 104), где Грузия названа уделом Варфоломея, я прочитал песнопения Варфоломею (лл. 189а—190в), но не нашел в них прямого указания на эту подробность его апостольской деятельности.

В песнопениях Иосифу Аримафейскому замечается использование известного его апокрифического послания о построении церкви Лидской Богоматери (Н. Марр, Иос. Арим. Атс., Тексты и Разыск., II), судя отчасти по тому, что Иосиф назван (л. 150а, 1) «возлюбленным Христа и другом его», а особенно по следующему месту (150в):

ქუმრტდ მწყო. მცნვრისო იოსებ.
და მკვდრო სსუგლის ცთახსო. ღირს
იქმენი მეგობრად. და თნა მზრახვად
პატროსნ. სამართლად და ღირსად
სანტრელო და ესრეთ ჰლდებდ
აკ: პატროსნად და სხინოდ. გა-
მორჩეულად გამოჩნდა. არიშათია
რნცა აღგზარდა შნ და მის თანა
ლუდია გნშეუენებულ არს. სინტლით

¹ Н. Марр. Вступит. и заключит. строфы Витязя в барсовой коже Шоты из Рустава [ТР, XII, стр. LV—LVI].

რწმუნად ნიკოლოზ რწმუნად
 ერთობით გარდამთქმენით. ქე ჯრისა
 მისგან საფლავს დასდევით და აკ-
 წვთ მას მს:

65 (Ц 44)

Рукопись на белом пергаменте, 220 л., в ободранном переплете (нет ни досок, ни кожи; от корешка осталась материя). Размеры 32,3 × 25,5 см. Строк 34—37. Письмо строчное церковное средней величины. ႁ приновлена иногда к форме сирийского ႁ, заглавное ႁ удлинением первой отвесной линии почти до строки уясняет наглядно путь выработки строчного, ႁ а откорешка первого зубца ႁ идет часто вверх влево-косая линия, своего рода ростерк всякое ႁ после гласного, особенно после ႁ представлено обыкновенно в виде ႁ. Местами текст снабжен крупными красными точками, выставляемыми под текстом, быть может, для указания пауз, и редкими нотными знаками, как можно видеть на снимке л. 37в из песнопений 14 августа (табл. IX). В двух местах (лл. 16а, 138в) на полях выведен посредственно нарисованный равно-сторонний крест. На поле л. 90в бюст женской фигуры, также весьма слабое упражнение.

Писец — Иоанн. Приобретатель К. Время X в. Место — Синай.

Рукопись дефектна. В начале недостает двух тетрадей по восьми листов: от них сохранился лоскуток от листа. И у третьей тетради в середине нехватает трех листов. Пять листов 30-й тетради заключают рукопись в наличном ее виде. Края, иногда почти вся нижняя половина страниц, засалены от частого употребления.

Рукопись по виду трудно отличить от № 64, (см. выше, стр. 135) переписанной тем же великим Синайским писцом Иоанном, тем более, что и по основной части содержания относится она к одному с нею виду (იადგარი).

Начало (1а):

ტაცხლი იგი შემწეული უსხეულმან შეატურია და ღთ შემოსილნი
 ერთმნი. ღღბდეს აკნთ ენი საქმენი ႁისნი ႁა და უფროდესდ ამდლებით
 მას ႁკე. სარწმუნოებისა გვმონებთ სამეხსას ერთარსებას და უგლბთ მო-
 რწმენი და ვღღდ აკნთ ენი სს ცონ ექს ანარხო პირველ სენეთა ძს. მამისა
 მიერ დაუსაბამო. ქლწლისგნ. უამთა აღსსრულს კორცითა გამოჩნდა ვა
 სრულს გცსა. და და ႁთისგნსა გკნთ თენის გსცმთ და ავმღლბთ მას ႁკე:

დამბადებულმენ ინება. დატეგნად საშოსა შნსა დირსა ღთისა დღო და გამტკვბრწყინდა ორითა ბნებითა ღთად და კცდ ვიხილეთ და ჩნ მორწმუნენი დღეს ვაკნთ თენის ვსცმთ და ავ ლატკეგინ ზონ.

Конец:

ღსზღნი ადგომისანი ოჯგაღბდოსა დგი: სიღრმე მექამ

აჰმაღლდი ჯა ზა. და მოიწყალ გუერდით. ლახურითა უშჯლოთაგნ. ნეთსით კორციითა მცნვარ. რა მტერისა მისგნ. წარმწყედელისა. იკსენ. ქმნული კელთა შნთაჲ. და აცხოვნე ჯრცუმითა: ამისთასცა ქა ღა ჩნსა გიგაღბთ დუცნრ-მლდ რ დღ წრ:

სათუღავსა მას ახალსა. იოსებ დაგდვა შნ ვა მკდრი მცნვრ: და ღმობიერად იტყოდა. ეჭა მიუწდომელსა სულგძელე

Содержит:

А. ძლის პირნი (და) ღთის მშობლისნი

(მ. 1ა — 22в)

Песнопения эти разбиты на главы, состоящие или из одного гласа далаტყავს, так 2, 4, 6, и 9 из начальных глав, или из восьми (ოჯგაღბდით, განძლიერდით, რა მესმა, დამითგან, დალატყავ, კორთხეკულ არს, აკორთხევედით, ადიღებდით), так из наличных 1 (дефектно с частью აკორთხევედით), 5, 7, 8, 10. Главы отделяются друг от друга линиями, иногда с попыткой применить заставки, но особых названий не носят.

А.ა. იბკონი ბერძენული ადგომისნი (л. 23а — 23в).

Эта статья помечена надстрочным крестом, указывающим, что она представляет дополнение какой-то части рукописи.

Ни к предыдущей, ни к последующей статье она, конечно, не относится. Кстати, листу с этой статьей предшествует пятая тетрадь в девять (sic) листов и за ним следует шестая тетрадь полностью, т. е. в восемь листов.

В. Миняя (чин песнопений на каждый праздник, по обыкновению в десять гласов, некоторые повторные, именно далаტყავ, ოჯგაღბდით, განძლიერდით, რა მესმა, დამითგან, დალატყავ, კორთხეკულ არს, აკორთხევედით, ადიღებდით, აქებდით).

л. 24а — 167в

Заключает чин песнопений на дни — свв. Маккавеев (1 августа), обретения мощей Стефана (2 авг.), пророка Елисея (3 авг.), прор. Илии (4 авг.), прор. Моисея (5 авг.), Преображения (6 авг.), Фурис: ცვალებიანი (7 авг.), Мелхиседека (8 авг.), апостола Матафия (9 авг.), муч. Илариона (11 авг.), მარამობისა: წინადღეთა: დსზღნი: წდის: ღთის: მშობლისა მიცვალებიანი стихირი усения (12 авг.), მარამბა усения (13 авг.),

მარიაშობაჲ უსენია (14 ავგ.), მარიაშობაჲ უსენია (15 ავგ.), წინს: ღთის: მშობლისაჲ: სიონით: გესმინად: წარუგანებაჲ (16 ავგ.), კრებაჲ ნიკიას: წინს: ღთის: მშლის: კელს (17 ავგ.), წინს ღთის მშლისთს დნდბლნი ოდესტა გინდენ (ლ. 42ვ — 43ა), პროფ. Самуила (20 ავგ.), ეგლონ გნშორებოჯლისაჲ Еглота Отшельника (21 ავგ.), муч. Лукія (ლოჯიოზ, 22 ავგ.), трех отроков (24 ავგ.), Саввы Сирийца (25 ავგ.), отца Пимена (27 ავგ.), усекновения главы Иоанна (28 ავგ.), усекновения главы Иоанна (29 ავგ.), опять усекновения главы Иоанна (30 ავგ.). Засим заметка აგუსტუს ღის: იოსებ და ნიკოდემოზისნი სასაგრაგის მსგეფსა ჭმოენე ი თა სეკდემწის: 5 გვრგვნი: წელიწდისაჲ: სიტობობით: მოქტევაჲ, далее მამამსი Маманта (2 сентября), Иисуса Навина (3 сент.), აჭრონ მდღელისაჲ священника Аарона (5 сент.), Рождества Богородицы (7 сент.), Рождества Богородицы (8 сент.), Иоакима и Анны (9 сент.), Лонгина (10 сент.), ენკენიამს: წინადლით (12 сент.), ენკენიამს ობნოვლენია ჰრამა (13 сент.), ჳროთა: აჰურობაჲ Воздвижения креста (14 сент.), სატოფოჯრი: სიონისა ობნოვლენია სიონა (15 сент.), სატოფოჯრა: ჳროთა: და: კსნბა: ეგსტოჯქე: ჰატრაქის: იწლემწისაჲ ობნოვლენია კრესტა ი პამიატი Евстохия, патриарха Иерус. (16 сент.), კვრიაკოზ მდღელთ მოძღვრისაჲ Кирпака (17 сент.), Евфемии (ეუფემიამსი, 18 сент.), ენკენიამს: მსგეფსი (19 сент.), დასდბლნი: მსგეფსისნი: გე: და: სადა: გინდენ: იაბიკონნი: ქართოჯლს: ანბანს: წა: ძოჯელნი (ლ. 75ა), სატოფოჯრებს: ბეთლემისს: და: სადაცა: გინდენ (ლ. 76в), евангелиста Луки (20 сент.), ესტადი: მოწამისაჲ მუჩენიკა Евстада, т. е. Евстафия [с женою его и детьми] (25 сент.), ეგსტათისა და შვილთა მისთა Евстафия и детей его (26 сент.), წაქარამს დადოჯმებაჲ Онеменья Захарии (27 сент.), св. отца нашего Харитона (28 сент.), კვრიაკოზ: ჰალაგრელისაჲ Кирнака Палаврийского (29 сент.), Аркадия (არკატისი) ი Иоанна, сыновей Ксепефора (30 сент.), Арефы (1 окт.), памიატი Анании, первого архиепископа Дамаска (2 окт.), свв. мучеников Виктора и Стефана (3 окт.), პროფ. Даниила (4 окт.), Сергия и Вакха (სერგის: ბაქოზთაჲ, 7 окт.), კსნბა: გრიგოლი: ჰართოჯლის: სომეხისაჲ პამიატი Григория Парфянина (10 окт.), ქქს: მოწამეთაჲ: რიფსი-მესი: და: გაანესი: შოლაკათისი მუჩენიკი Рипсимии, Гаяны и Шолокафы (11 окт.), Григория Нисского (16 окт.), Козьмы и Дамиана (17 окт.), сотника Корнелия (20 окт.), св. Илариона (21 окт.), св. отца Макария (22 окт.), მუჩენიკა Анастасия (23 окт.), муч. Вара (გაროს მოწამისაჲ, 25 окт.), ობრეტენიე Иоанна крестителя (26 окт.), опять св. Иоанна крестителя (27 окт.), სატოფოჯრი: ლოჯდას: წინს: გის: ეკლესიას ობნოვლენია ლიდდისკოი ცერკვი სვ. Георгия (3 ноября), свв. архангелов (8 нояб.), свв. архангелов (9 нояб.), св. Георгия (10 ноября), მუჩენიკა Мина

(11 нояб.), Иоанна Милостивого (12 нояб.), свв. архангелов (14 нояб.), мучеников Авивы, Гурия и Самоны (15 нояб.), ап. Филиппа (16 нояб.), бисиლ: გრიგოლთაჲ Василия и Григория (16 нояб.), муч. Фалелея (19 нояб.), Введения во храм Богородицы (20 нояб.), евангелиста Матфея (21 нояб.), муч. Меркурия (მერკურნი, 23 нояб.), памяти мученицы Екатерины (24 нояб.), Петра Александрийского (25 нояб.), Иакова Резанного (27 нояб.), ап. Андрея (28 нояб.), Иоанна Милостивого (30 ноябр.), Иакова, брата Господня (1 декабря), св. Варвары (3 дек.), св. Варвары (4 дек.), блаженного отца нашего Саввы (5 дек.), ნიკოლოზ: მღვდელთ: მთწერისაჲ Николая (6 дек.), опять Николая (7 дек.), отца Саввы (8 и 12 дек.), Иоанна Дамаскина (9 дек.), Спиридона (სუფოკრიდონ) Кипрского (10 дек.), ევსტატისი, გერმ. ევსტრატისი: და: მოყოყასთა: მისთაჲ Евстатия, герм. Евстратия и друзей его (13 дек.); Геласия (? дек.) Модеста (17 дек.) св. Игнатия (20 дек.).

C. შესხმანი წდისა ღთის მშნდისნი

л. 168 a — 172 a

Три главы по обычному чину в восемь гласов (?)

D. დასდღნი წთა წწულთანი ვისთჳსტა გინდენ

л. 172 a — 173 a

Одна глава по чину в девять гласов (ოჯგაღობდით, განძლიერდით, ო ო მესმა, ღამითგან, ღაღტყავ, კოჯრთხოჯლ არს, აკოჯრთხოჯდით, ადიღებდით, აქებდით).

E. დასდღნი წთა მტქლთა და მახრბლთნი

л. 173 a — 174 b

Одна глава по предыдущему чину.

F. დასდღნი მტქლთნივე

л. 174 b — 175 b

Одна глава по тому же чину

G. დასდღნი წთა მშთანი ვისთჳსტა გინდენ

л. 175 b — 177 b

Одна глава по тому же чину.

H. დასდღნი წთა მთერ ანგლზთნი

л. 177 b — 178 b

Одна глава по чину в десять гласов с повторением ღაღტყავ в начале

I. რჳს მიღებდენ ძმანი ნიჭსა

წდისა სქემისას. დასდღნი

л. 179 a — 181 a

Одна глава по чину ღღტყავსა, ოჯგაღობთსა, მწლესა, გღდსა, ომწსა, ღამითგნსა, კწრსა, აკწთსა, ადბთსა, აქბთსა с добавлением двух песнопений:

- a) რუს აღმარსვიდენ
- b) ოდეს შექმნდენ
- J. დსდღნი შესრუენებულათაჲს

ლ. 181ა — 185ა.

Одна глава по чину в девять гласов

K. დსდღნი: ადგომისანი

ლ. 183в — 220в

Тридцать девять глав, каждая по тому или иному, оговоренному выше, чину, причем 31-ая глава рядом с დასდებენი ადგომისანი содержит (л. 213а) и — ათანაკეს: მტქლთა: და მდდელთ მოძღვრთა აფანაგ[ნ]ა, апостолов и

Главы эти в рукописи не имеют номерацци

Записи

1) В конце прмос Богоматери (л. 22в) начальным письмом кроме последней строки:

დიდღე შნდა სამბო წო დამბადღელო ელთაო.
 ლოცუეუთ ღთისა თჳს. ივნე გლნკისა და ფედ.
 ცდვილისა მშრომელისა ამის წიგნისაჲ: და
 თქნტა ონ შეგიწყალებინ ან.

2) Перед Минею (л. 24а) начальным письмом красною киноварью до ქე: დბე: შნდა: წო: ერთ: არსბო: დღლო: გნ: მძლიებღო: მოსაგოა: შნთო ქე შე იე

3) В конце Миней (л. 167в) начальным письмом красною киноварью:

დიდღე შნდა. სამეზაო წო. დამბადებელო. ელთაო.
 დაესრულა იადგარი-საწელიწდოჲ: ქე შე იოვნე
 შეერლი ფედ ცდვილი და ქე მოძღვრი და ენი ძმნი ან

4) л. 191 начальным письмом красною киноварью

ქე შე ქე და ივნე ლცე

5) Безыменные с просьбою молитв несколько раз, напр. на лл. 34а, 37а.

Основная часть настоящей рукописи, именно Миней, по характеру своему примыкает к описанным в померах 59 и 64. Это опять таки редакция Миней приноровительно к греческим материалам. Греческие фразы, собственно начальные слова тех или других песнопений, писанные обыкновенно красными инициалами, встречаются и в других частях рукописи, причем в დასდებენი ადგომისანი весьма редко.

Дополнительно к характеристике грузинской транскрипции греческого текста нужно заметить, что ჟ в некоторых случаях передается звуком ш (შ), напр. ჰა:

ა) ოჯენ, resp. [ниже] ო ენ ანში ანარსოს ლოლოს ᾶ ἐν ἀρχῇ ἀναρχος λόγος დასაბამს. დაუსაბამე სიტყუა

ბ) შერს ეკატასს ეკლთა გნჰერობითა

Надпись национальных грузинских памятней нет, если не считать таковую памяти Лонгина, которому посвящено (л. 63в — 65а) упомянутое уже в описании рп. № 59 (см. выше стр. 99) песнопение с известным акростихом სკაღობელარს ღონგინოზ ქართველთაგან. Акростихных песнопений вообще много, в том числе с акростихом из грузинского алфавита (сначала ღ — წ, а потом ა — ქ) как напр. в песнопении Геласию (л. 164ა — 164в). Но два песнопения заслуживают особого внимания по указываемой самим писцом древности, и я их выписываю [ენგენიაჲს მსკეფისისა ით სეკაღებჲს.]

1) л. 75а — 76в დასღღნი: მსკეფისისანიე: და: სდაცა: გინდენ: აბი-გონნი: ქართოჯლს: ანბანს: წა: ძაჯენი: ოჯაღობდითს: ქა დ გი

ანღღთა თანა. და ძაღთა ზეტისთა. შოგედით ერნო. ვდღესსწაუღობ-დეთ დღესსწაუღს. ახლს სკატუერებისსა. გღბითა ახლითა უღღღდეთ ქეს. რწ დაამტკიცსა ეკლესიანი ჟრითა რ დბით (დი)ღებულარს:

ბრწეინვაღე და ზეშთა დიდღღი ტაძარი. სამკვდრებელი სულისა წღღისა. აღემართა. შესავდრებელად მორწმუნეთა. რღღს შინა კრებული ანღღღთა იხ-რებს და ხნთანა უღღღბენ ქა რ დბით დიდღღლ არს:

გნგებულბითა და სიბრძნითა ღთებისაათა. აღშენებულსა წღღსა ტაძარს. დღესსწაუღობენ ზეტისა წესნი. ძაღთა თანა ძენი კაცთანი. ამისსა დაამტკიცე-ბასა უღღღბენ ქეს რ დბით დიდ მონიხიღესა:

დასაბამი სიტყუთ მათ შენტა. ჭეშმარიტება არს ოკე. რწ დაამტკიცე ეკლესიაჲ შენი. კღღესა წა სარწმუნოებისსა. რღღს შინა სიხარულით გიღღ-დებთ შწ წღღარს სხეღი შწი ღო შეგვწეღენ ხწ:

75В||ერი შენი რღღი მოიგე. სისხლითა შენითა. ტაძარსა შენსა წმიდასა. რღღი დაამტკიცე ჟრითა შწითა. ერთობით გაკურთხევთ შენ: ამისსა სკატუ-რებასა ვდღესსწაუღობთ ვღღღბთ და ვიტყუთ წრწს სწღი შწი წო შ

ვაკურთხევდეთ შენსა ქველის მოქმედებასა გტო მწერე. უღღღბთ შენსა სხი-ერებასა მრავალმოწაღე. რწ გწწწმიდე ეკლესიაჲ. მადლითა სღღისა წღღისაათა. რღღსა შინა ანღღღთა თანა ვღღღბთ და ვიტყუთ. წრწს სწღი შწი წო შეგ გღღღღღსა

ზეტისა ძაღთა სიქადულად აჩუენე. დიდებული შენი ეკლესიაჲ. და კაცთა ნათესავსა სიხარულად. მიანიჭე. ამისი დღესსწაუღი სიხარულისაჲ. რღღსა შინა სიხარულით შწ თწნის გტემთ რწ არაფინ არს წღღ შწსა გარეშე რწ:

თხრობად სიონს სახელი ო.ა. ქადაგა წყეტელ მ.ნ. და ქებაჲ მისი ეკლესიის წინას. მოასწავს მგალობელთ. შემასხმელმან. მოვედით მოწმენქნო ამას შინა უღაღადებდეთ და ვიტყოდიო. რა არა ვინ არს წე შინსა გარეშე ო.:

ინარებდ ბერწი რელი არა შობდ. აღიმაღლე ეჲ ქების შინსიჲ და აღი-
დებთ. რენ დაგამკვდრას შინ ვა დედაჲ შვილთა მიერ. სახარულევანი. მოუწოდე სიონ ყრმათა. რენი მოგცნას შენ ღ. და მათთანა უღღებდ რა არაჲ ვინა ო. მსა
გლდესა წა საწმუნოებისას. აღაშენე ეკლესიაჲ შინი ქე. და საფუძველსა
წა მოტიქლრსა. დაამტკიცე. რა ბჭენი ჯოჯოხეთისანი არა ერეოდინ მას.
შეწვენითა მადლისა შენისაჲთა. მაცნვრ დიდბ და ძალსა შინსა.

ლოცვანი ჩინი წარგვმართენ. წდასა ტაძარსა შენსა და თხროგა ჩინი
მოგუანიტე საცხოვრებელად. მშუდობა ყავ ცხოვრების ჩინისათჳს. და მიკსნენ ჩნ
საცთურისაგნ მტერისა რა ბიგლებდეთ შინ მცნვრ დბ და ძალსა შინსა:

მადლითა სლისა წდისაჲთა. დაამტკიცე ეკლესიაჲ შინი ქე. და მიანიტე
მას. აღმოცენებად მადლნი. გუენებათანი. უძღურებათათჳს ერისა შენისათა.
რლისა მიერ გნბრძობილნი გიღღბნ შნ მცნვრ დბ და ძალსა შინსა

ნათლად გამობრწყინდა საცნაურად. წდაჲ და ყლად დიდებული ეკლესიაჲ.
ზეციისა ბჭედ იქადაგების. რლსა შინა მოგუანიტების ნათელი უკუდავებისა.
და ზეციისა სასუფვლი ქესგან მცნვრისა სლთა ჩნთაჲსა.

ო.ა. ღ. თ.ო. ჩ.ნ.ო. შენი მშუდობაჲ მომეც ჩნ. და ტაძარსა შენსა წა. დამა-
მტკიცენ ჩნ. მართლითა საწმუნოებითა. რა შენ მხოლოსა გიგალობდეთ გან-
მანათლებელსა. სლთა ჩნთასა. რა ნათელ არიან ბრძანებანი შენნი ო.:

პატრიოსისსა და დიდებულსა ტაძარსა. შემოკრებულნი მოწმენენი. ერთო-
ბით ერთითა პირითა. ქებით და გლბით ვაკნვთ. ცხოვრების მომცემელსა ო.ა.
რენ მოგუანიტა ჩნ. მოტევებაჲ ცოდვათაჲ. უხრწნელ(ი)თა სადღუმლო(ა)თა
გა გტო მერე არს: ღღტევესა

76 ა || ყამსა აღასრულათსა გნჭკაცენ. დაუსაბამოჲ სიტუუჲა. გამო || უჩნდი
სოთელსა. ღთი გორციელად. იენე ჯრსა წა. და ხრწნილებ და გნაქარვე. განა-
ნათლენ ეკლესანი. ადგებითა შინითა. ქე ღ.ო. ჩ.ნ.ო. კცმერე ო. დ(ი)ბჲ შდა.

რენ სუეტი და სიმტკიცე ტეშმარიტებისაჲ. გზრუენე ჩნ. დბლი ეკლესიაჲ.
და ესე მობაძავად ცათა. ქენასა წა აღიდე. და დაამტკიცე ესე მართლმადიდებ(ლ)ო-
ბით. შენითა მშუდობითა. და ჩნ მას შინა დაგვცვენ კეთილად მსახურებითა:
შენდა მომართ ქე ღ. თ.ო. ჩ.ნ.ო. კცთ მერე ო. დბ შდა:

საყდრად დიდებისა შინისა გამოაჩინე. საკურთხეველი შენი ტაძარსა შინსა
წდასა. და მისგნ მოგუანიტე ჩნ. მოტევებაჲ ცოდვათაჲ უხრწნელითა სადღუ-
მლოჲთა. კორციითა და სისწლითა შინითა წითა ქე ღ.ო. ჩ.ნ.ო. ვაჲ კნრსა

ტაძარსა წა შენსა მოსრულნი. დიდების ვმეტუეულებთ. სახლსა შინსა ო.
რენ გნწმიდე ეკლესიაჲ. მადლითა სლისა წდისაჲთა. ამისსა სატუურებასა
ადვასრულებთ. და ვღღებთ. კნრ შნ ო. კე ო.ა. ღ. თ.ო. მამათა ჩ. . .

ფსალმუნითა და გლბითა. და შესხმითა სუფიერითა. მოწოდით ერნო. ვდღესსწლობდეთ. სატფურების კრებასა. რწ დაამტკიცა ეკლსა. პატროსნითა სისხლითა თჯსითა. და ერთობით უგლბდთ და ვიტყდით კწრ შწნ რკე რწ დწ მწმათა

ქებითა და ღებითა შესაგვე. ეკლსა შწნი ქწე დწ. და ესე გწსწმიდე. პატროსნითა ჯწრითა შენითა. შესავადრებულად მოწმწნეთა. რწლსა შინა ეწლნი ერთობით გიგალობთ შენ. თანა მამით და სწლით წწდითურთ კწრ შწნ რკე რწ დწ აკწთსა

ღთის შეტყუელებით. ეკლესიასა წწთასა. ვაკწვდეთ ქწა დწ ჩწსა. რწს საფუძველსა წწა მოცქწლსა. და წწტყწლსა. აღამაღლა წწმიდაა ეკლესიაა. უგალობდეთ და ვიტყოდით. აკწთ ეწნი სსქმენი რწსანი რწა:

ეწლთა მოწმწნეთა შესავადრებულსა ეკლესიასა. პირმშოთასა აღწერილსა. ცათა შინა. ერთობით ვაკწევდეთ. რწს კლდესა წწა სსწმწნოებისასა. დაამტკიცა წწა ეკლესიაა. უგლბდთ და ვიტყდით აკწთ ეწნი

შესავადრებულსა სულთა და კორცთა ჩწსთა. შემოკრებულნი მოწმწნენი. ვდღესსწლობდეთ. სისხრულსა სატფურების მისისასა. რწს დაამტკიცა ესე მართლმად დიდებლობით. ქწა დწ ჩწსა უგლბდთ და ვიტყდით აკწადწდთსა

ჩწს თანა ღთი რწლი გწკაცნა სსშოსა შწსა ეწლდ წწო ქლწწლო. რწს მიერ გამოწმწნდი. ტაძრად სსმეუფოდ კარვად სსცნურად. რწლი წწრ წწა წწთა. კიდობანი ახლისა შწულისაა შწს დაუცწრმლდ ეწნი მოწმწნენი გადიდებთ:

ცხორებად შემოსილსა ტაძარსა. განსსუენებულსა სწლისა წწდისა. რწლი-საგწნ შეორედ შობაა მოვიდეთ. კეთილად მსახურებთა. ღთისა განკაცებულსა. მამისათანა სწლით წწდითურთ ეწნი მოწმწნენი ვდიდებდთ:

ძღვევითა ჯწრწსამათა დაემტკიცა წწა ეკლსა. და მადლითა სულისა წწდისათა. ესე გამობრწყინდა. რწლსა შინა ქლწწლი ღთისმშობლდ აღიარების.

76B||და სიმრავლე მოწმწნეთა მისგწნ შობლსა ქწა თწნის სცემსა აკწდთსა წწრწს ტაძარი შწნი სსკვრველ აწს სიმართლითა: წწზრ (წწრ) შენ. რწს გწსწმიდე ეკლესიაა. კარვად დიდბწისა შწნისა. რწლი დამტკიცებულ აწს. მართლმადიდებლობისა სიქადლად. ძაღითა ჯწმთა. დიწს მყეკნ ჩწს ეწლითა გწლითა მგლბლად შენდა:

ჴემწმარტებითა და სიმართლითა. აღშენებულნი ტაძარი. გამობრწყინდა დღეს. სისხრულად მოწმწნეთა. მოვედით ერნო. სატფურებისა მისსა აღვასრულებდეთ. რწა მოვიდოთ მადლი კრწნებთა. და ანგლზთა თწსა ვდღდობდეთ შწს გმწწწნის გლბა დწ:

სატად სსსუფუველისა ცათამსა. გამობრწყინდა ქწენსა წწა. დიდბწლი ეკლესიაა. რწლსა შინა სიმრავლწ მოწმწნეთაა. ანტელოზთა თანა დღესსსწწლობს და ერთობით უგლბწ ქწა დწ. რწლი მიანიჴებს ეწლთა დიდსა წწალობასა,

კმითა გლ^აობისაჲთა. და აღსარებისაჲთა უგლ^აბდეთ. და კმითა ზატეკობისაჲთა ვდღესსწაულობდეთ. სატფ^არებისა კრებასა. გნახლებასა მადლისსა. ალგამადლოთ კ^აე ქებისაჲ ეკლ^ასა წ^ათსა. და ერთობით უგლ^აბდეთ ქ^ა და რ^ან აცნ^ავსა ს^ალნი ჩ^ანი:

ჟ^არითა დაამტკიცე ეკლესიაჲ და სისხლითა შენითა განსწმიდე ერთი შ^ანი. წყალობითა შენითა აჭკოცენ ცოდვანი სოფლისანი. და ღირს მევენ ჩ^ანი ტაძარსა წ^ადასა დიდებისა შენისასა. საწმუნებობით ქებად შენდა.

ჭქონან რჩული და წ^აწ^ა ულნი. საწამებულად ეკლესიასა. ქადაგებს მადლსა და საცთურებათა. ჭქშმარიტებით ულთა მოუწყეს ღთის მეტყუელებად შ^ანდა. მიუთხრობს ულთა საკვრველებათა შენთა. და აწმუნებს დიდებასა ღთებისა შენისასა. აღსარებად და ქებად შენდა. მაცხოვრისა ს^ალთა ჩ^ანთაჲს

ჟ^ა დიდისა მის გამოუთქუმელისა მადლისა. რ^ა ჩ^ანთაჲს ღთი კაციქმნა. და კ^ატნი საღთთაჲს მისგ^ან ბუნებისა შეილება. მოწოდებითა. ეკლესიასაჲსაგ^ან. ღთის მშობელისა მიერ ადიდნა მოწმუნენი. ჟ^არითა დაცვა სოფელი. და წყალობითა თჳსითა გუაცხოვნა ჩ^ანი ვ^ა მ^ალთაჲ კ^ატთ მ^აყრე არს: —

2) 11. 155B — 157B:

და კ^აბ^ა რ^ასა ზ^ა და ი^ბსა^აცა მამისა: საბაჲსი: დას^ად^ალნი: ო^ალ^ად^ად^ა უ^აგ^ასა: ძ^არ^აჯ^ალნი: ქართლ^აჯ^ალნი კ^აე დ^აგ^ანი:

156a || ბუნებათა შეცვალებითა. და ბოროტისა გ^ანდევნითა უზეშთაჲს იქმენ ულთა საცთურთა ამის სოფლისათა წ^აო საბა. რ^ან გ^ანჭ^აბ^ახე შეუნიერად უდაბნოჲ. და სიხარული ქ^აეს მიერი შეიმოსე ჩ^ანი ცოდვილთათჳს შეოხ გუევეჲ ქადაგო უდაბნოჲსაჲ წ^აო საბა:

ადიდე ჟ^არი და შეუდგე ქ^ა. სასეთა მათ თჳს ვნებისათა მარხვითა და ღოცვითა უზეშთაჲსისა მოლოდობითა ვ^ა საშუებულთა შინა მარადის სიხარულით იტყეოდე ჩ^ანი ც^ადვილთა თჳსცა მზ^აყ^აქ^ადგ^აო უდა

სუეტისა მიერ ნათლისა გამოცხადებითა და მოსწავებითა აღაშენე კვე კვე უდაბნოჲსაჲ ვ^ა სამოთხ^ა შეუნიერი დანერგუებითა მას შინა ნების მეოფელთა ქ^ასთა. რ^ანი ირწუებოდეს და აღეშენებოდეს მდინარეთაგ^ან ცრემლთა შ^ანთაჲსა ჩ^ანი ც^ადვილთათჳსცა შეო

იტყეოდე რაჲ დიდი კვე მღვლეი და საკვრველი კაცი უდაბნოთა მათ შინა კასტელისათა რ^ალისაგ^ანცა განიოტე სიმრავლე ეშმაკთაჲ და აღაშენე მონასტერი და მას შინა სიმრავლ^ა მონაზონთაჲ რ^ალთა შ^ან^ა ჭ^ანათობ შ^ანი წ^აო ვ^ა მთიები ბრწყინვალ^ა ჩ^ანი ცოდვილთათჳსცა

ლომთა თ^ანა საშინელთა და მძნავართა იტყეოდე რაჲ საბა. ნეტრეულო რ^ა გაქუნდა შ^ან თავის თჳსისა საჭურველად თავადი ქ^ა. რ^ან მოგანიჭა შენ გვრ^აკ^ანი ძდ^ანისაჲ და ც^არ^აბა სგ^ანოჲ ჩ^ანი ც^ადვილთა

იტყეოდე მათთა და ქუაბთა და ნაპურაღთა ქ^ანისათა ჭირვეული ძრხილოლი და ნაკლუეღანი მოლოდობითა ჭქშმარიტისა ნათლისაჲთა ამისთჳსცა ღირს

იქმენ შესდგად სუფევასა მას დაუსრულებლას ჩნ ცდვილთათვისცა მხე: ბლომ
ელთა ერთისა

ოჯგ ღბოსა ეტლთა მიუღობელი ფასამებისა წინს ნათლითა: გნჭბრწინდი
საბა სიწმიდით. და გნწმიდე გონებად. ამისთვისცა ქებით გადიდებთ სიქადლო
მონასტონთა რელი მუხდობისათვის გნჭმუენდი. სიქადულთა მონასტონთა რელი
მუხდობისათვის გნჭმუენდი. სიქადულად განმორებულთა უდაბნოს რდბით
დბლ ხარ:

გონებად შნი ღთისა მიმართ. სურვიელ ჭყავ სიყრმით შნითგნ ღიწსო.
საქმე კორტიელი. მას მიუტევე და აღძრვანი კორცთანი მოკუდინენ მარხვითა.
და ვსებანი ღოცვითა გნაქარვენ საბა ღთი შემოსილო მამო. რ დიდებით
დიდებულ ხარ: —

შემკულო ნათლითა მით. მადლისაათა ცცწლსა შინა ხვდოდე ვა სამნი
ყრმანი. რ დაგცვა შნ ღნ. და არა დაიწუ მას შინა. ად უქადაგე ელთა. მუხდო-
ბად და სიხარული მდის ყოფადი საუკუნესა ღიწსო: დბლ ითქ გძ ღდსა.
განმადლიერებულ შექმენ

156 B || შეუდგი სიწმიდით გუასსა მას მკსნელისსა გნმორებითა. || ქენისა
შნისაათა ღიწსო. და უდაბნოს ძლიერად გამოეცხადე შენ ნეტარო. წინა აღმ-
დგომთა მამო. ძალითა მადლისაათა:.

გონიერი გულის სიტყა. ნეტარო მამო ჭმუკე. მრავალღონენი იგი მტე-
რისანი. და გულისთქუმანი მისნი. შეწვენითა ღმთა დასთრგუნენ. და ძალი იგი
მკდომისა მის შეურაცხ ჭყავი შენ:

ბრწინვალთა სულთა მით. და კეთილთა გნგებითა. მარხვისათა შესმ-
კვენ სახედველნი. ნათლითა შემკობილმან. ევთჳმი შეგიწინარა შნ ღიწსო. და
წწტულა შნ თვს. ნეტარო მამო ელთა: და მბა

ლო მშა შნ წჩქე ღთი ჩემი რწ კორცნი გნწმიდენ. გულის სიტყუ-
ათაგნ. და განაგრცენ სულისა სახედველნი სიწმიდით და განადიდლ სიმართლლ
მოლოდებითა ნიჭთათა და იყავ. ღთისა სთნოდ და კელთ დასხმითა სნეულთა
წა მსგავს იქმენ ღთისა. განჭკურნებდ და სიხარულით ღაღადებდ ძალსა შნსა
დბე კაცთ მოყრეო:

ჩნი შნთვს მშო. ბორბლად აღიძრეს. და დაინთქეს. ვა დათან უშჯუ-
ლო და აბირან სიღრმესა. რლიცა გამოგეტცხადა მარხვითა წდითა. და ღთისა
მადლისა შეწინარებითა. ეუწვა მრავალთა შენ მიერ ცხარებად და სიხარულით
ღღდბდეს ძალსა შნსა დბ

შჯულოთა საღთოათა ღიწსო. სიყრმით შნით გნვე. იქმენი ზღუა. სათნო-
ებათა და გონიერად მცნირებითა შენითა. უკორცონი დაემკვდრენს შენ თანა.
და აჭმადლდი შენ დაუუღუნებლად მამო და კმა ჭყავ ძალსა შნსა დბე
კცთ მწრე: —

საქმენ იგი კეთილისა. ამცენ მოწათეთა. შნთა საბა. და უდაბნოთა შინა ქა-

ლაქნი აღაშენენ სათნოთა ღმრთისათა შესაგოდრებელად დასაყუდელ სულთა. და ადგილთა ურწუელითა მდინარენი გამოაჩინენ ღმრთეშემოსილთა და წკმანის საკვრველებით. პირველ ყაშისა გარდამოადინენ: გნქარვე ე ღმრთესა რამ-სათაჲს გნ

გონებითა მტკიცითა. მიხუედ საყუარელისა შნისა რწლისადა გსუროდა ღირსი ი ნატრელთა. და მისგან მოიხუენი მადლნი დიდნი საკვრველბათა საქმნი. და რწნი მოვიდოდეს. შნდა სარწმენბით გნჭკურსებდი: —

გემონი დაუტევენ. და კორცთა სიმძიმე ტკბილ ჭყავ სიწმიდით ღირსთა. მარხვითა და ლოცვითა. განეშორე საკმელთაგნ მშო და ვა ტური. სათნოთა ღმრთისა შეიმევე მადლითა. და სიგლახკითა სიმდიდრე მოიგე: —

157a || ქადაგ იქმენ კმა მადლ. წთა მცნებათა და განაწესენ კრებანი. მამათა სანატრელთა: ამხილე შეფეთა გნცხადებულად. მადლითა სდმერთოთა. შეტურვილად გამოშინდი ნეტარო. და დამტკიცე ტეშმარიტება: კანხიერება დედაბრივი დღე ტსა მომიტევენ სწრ

ღმრთისა მიუყარულითა და ძმათა მიმართ ნეტარო საბა. ეწლივე სიმართლს. მოიგე ღმრთეშემოსილთა. და შენ შნ გამოჩინდა. და განსრულებულ იქმნა. შეჟულნი და წინადასწარმეტყულნი

ანგელთათა ცხობრება. აღსრულე ქენისა წა. და პატივგცა ქემან. მსგავსად უკორცოთასა. სახლვარ ექმენ წდათა და მოგზაურ მტკიცე სულისა შენისა თანა:

დასაბამი სიბრძნისა. გულმშნ გითქუა მიშითა ღმრთისა ღირსო. და შვილ ნათლისა იქმენ. და სსრუებისათაჲს. კაცთა ცხრებისათაჲს. განამტკიცენი. მოსაგნი შენნი მშო: გნვერწით საც კნ რსა საღთოთაჲსა შურისა

მსგავს იქმენ უკორცოთა. და დაუტევე ქენისადა ნეტარო. და მოიგე ზეცისა. და შეუდეგ: საყუარელისა მას. და წთა თანა სიხარულით ღაღადებდ. კნრ შნ. ო. ღმრთე მამათა ჩნთათა:.

ჭაღადებდი მადლობითა. წო ღაგრასა შენსა პატიოსანსა. რწლსა შინა მკვდრ სარ. რწლიცა მოიგე დაუხუდებითა. და განამრავლენ მოწაფენი და იტყვან კნრ შნ ო. ღმრთე მამა.

ეწლითურთ მეოხ იყავ. საბა ღმრთეშემოსილთა სმწესოთა შენითაჲს. დაუდუმებელად ითხოვე მოწაფეთა შნთათაჲს. რწ საყოფიერ ვიქმნეთ სულიერად და ვტყდით კნ. არამ დაესცხრბით აკნთსა შჯდ წილ აღავ

გლბსა წთასა. და შესაკრებელსა მართალთასა საყოფიელსა ეწლითა რჩეულთა და ნეტართასა. ადგილსა საკვრველსა. გნწმედითა თავისა შენისადათა. გნსასუესებელსა აწ მათ თანა იხარებ ღმრთეშემოსილთა საბა. მთავართა თნა ზეცისათა ღირსად აკნვდ ამღლბლსა და ოკე: —

საკვრველებანი შნნი. უცხო არიან მამათა საბა. რწ კორცნი დამდოვრენ ვნებთაებრ აღმწვითა. და წ(ა)რახვედი ყოფადთა. წწტულებისა მადლითა. და

ძალი ეშმაკთაჲ განახნიე ჳრითა უძლეველითა ღირსო. მარხვითა და მღუძარებითა.
ქუთ აჳნვდთ ამაღლებსა და ოკე:

რლი მოსეს ჰირველად. სუეტით გამო ცეცხლისაჲთ ეტყულა. იგივე გამო-
გეცხდა სუეტითა ცეცხლისაჲთა. ქუნით ვე ცადმდე. აღწევნული ცეცხლებრ
მოტყინარედ. სადა იგი დამარხულ არს წა და უბიწა გუამი შნი ღირსო. და
მორწმენი იხარებენ შნგნ || გნსწავლულნი ამაღლებად და ოკე: ღთბსა სმ
ადბთსა გნკვრდეს ჳეს

აღმოდის სული ტკბილი. შუენიერი. სურნელებაჲ საფლავით შნით სხა
ღთშემოსილო სიმდიდრითა მადლთა შენთაჲთა. და დაატკობხს შვილთა შენთა.
მდგომარეთა გარემოჲს შენსა. რ შენ ხარ სსოჲ და სიჭადღული მდის სლთა
და კორცთა ჩნთა: —

ქუეწა წუურვიელი უდაბნოსა. ლოცვითა შენითა ადივსო წელითა. და ვა
ურნატნი დამთრვალნი განადენი. ცრემლთა შნთაგნ მამო. და უდაბნოთა იორ-
დანისათა დამკვდრე ნეტრო. და განიოტენ ეშმაკნი. და აღმოცენე წყაროჲ
მადლთაჲ: —

საშუებელსა წთასა. და მართალთა. და რჩეულთასა მამო ცათა შინა. შეე-
რაცხს სამართლად. და ღირსად რ. დაუუდებითა მარხვითა. და მღუძარებითა ქე.
შეეყურე შენ და აწ წინაშე მისსა ჳსუოვე. მარადის სხა ღთშემოსილო:

გამოჭბრწყინდი ნათლითა. საყოველსა. ანგლტოსა სამარადისოდ. მიღე-
ბითა მდიდრად ნიჭთაჲთა ღთშემოსილო. რნი გადიდებთ შნ დაუსცხრომე-
ლად. მეოხ გუგ მოტევაბად ცოლვათა: და კსნად გნსაცდელთაგნ სამწესოთა
შნთა მამო სხა: წინაჲთვე გჳა

№ 66 (Ц 37)

Рукопись на пергаменте, лл. 133. Переплет ободран (нет ни кожи, ни досок, ни корешка), но большинство листов держатся крепко (выпадают лл. 2—7). Размеры 18,6 × 14,2 см. Строк 18, но и 16—17 (строки в части вторым письмом, напоминающим почерк папирусной псалтыри, шире). Письмо церковное строчное, но различные почерки, основные — два 1) лл. 1а — 16а. Обычный тип тщательного стильного письма 10-го века с небольшими особенностями в некоторых буквах (подстрочные части *y* и *yu* сильно изогнуты и нижние закругления влево малы, *z* принимает почти вполне форму свою в военном письме. Встречается соединение *cz*, трудно различаемое от буквы *ci*.

2) С 16в л. разгонистый почерк меняется, и, после колебания, (лл. 16в — 17в), замечаемого кое где и потом, напр. 66в сл., начинается тот несколько небрежный, быть может, скорописный вид церковного

строчного письма, который, действительно, напоминает почерк папирусной псалтыри, но который в нашей рукописи едва-ли древнее X-го века, как полагает Цагарели. Против отнесения настоящей рукописи в более древнее время, чем X век, говорят орфографический ее облик, именно невыдержанность в употреблении *օ* (часто заменяется вульгарным *յ* и в склонении, и в спряжении, и в корне, напр. *օղջեմ*, л. 192 а, 11, не менее часто транскрибируется через *յ*, напр. *յեղջեմ*, л. 78 а, 5), замена *չ* неточную описательную группу *չօ*, чаще *օ*, напр. *գօրծգօրծ* вм. *գչրծչրծ*, появление третьего *օ* в слове *օ[չ]րտօյրտօր* (л. 65 в, 5) при наличии и правильной его формы *յրտօյրտօր* (л. 66 а, 15), вульгарная форма *ժրոյղյօ* (41 в — 42 а).

Попадают в рукописи черты весьма архаичной орфографии, напр. *աւջանի* (л. 64 а). Очень вероятно, что рукопись представляет список с весьма древнего подлинника. К некоторым явлениям, как напр. передаче *չ* через *յօ* или *օ* можно пока относиться и без осуждения, заметив однако, что *օ* вм. *յ*, герс. *օչ*, повидимому, чисто орфографическое явление: писец часто забывает его, как забывает ставить и титла. Любопытен и систематичный пропуск *օ* в *ջանիքաւջո*, напр. л. 78 а, 6: *ջանիքաւջո* в части с разгонистым почерком. Разнообразие орфографии объясняется отчасти и характером стажей, так напр. в молитвах о жертвенных животных преобладает вульгаризм, в других частях, особенно в отрывках из св. Писания архаизм.

Украшений нет кроме наивного изображения змеи (л. 12 в), дерева (л. 50 в) и Петра и Павла (л. 83 в: над левою рукою Павла женская голова, под апостолами, надо полагать, перед ними, змея, вытянувшись слева направо в два изгиба, схватилась за конец длинного предмета, быть может, посоха, который держит Павел в левой руке; женская голова помещена над этою рукою, протянутою Павлом налево от себя, и ее почему-то принял Ц. за продолжение змеи, почему и пишет о «змее с женскою головою»). Растительный орнамент на лл. 24 а (см. таб. X) и 25 а относится к древнему армянскому тексту. Писец не назван, но есть приписка писца X века Иоанна.

Рукопись дефектна. В начале недостает одной тетради. Имеются пробы и среди рукописи, так напр. от второй тетради сохранились лишь два листа. Рукопись в настоящем виде заканчивается 15-ю тетрадью, сохранившейся полностью. Кроме того листы, повидимому, кое где перемешаны особенно намечается путаница в службе на страстной.

Тетради встречаются в составе и свыше восьми листов, притом ~~неза-~~

висимо от какой-либо путаницы в листах. Вообще рукопись сборная не только в отношении почерка, но и в отношении материала, пергамента. Некоторые страницы рукописи представляют палимпсест (24а, 79а): первоначальный текст был армянский инициальным письмом, на л. 24а поменьше, на л. 79а покрупнее; в последнем месте сохранилась вполне четкая строчка основного армянского текста стилизрованным инициальным письмом, гласящая ՅԵՐԿՆԻՑ ԵՆՁ ԱՐԱՐԻՉ ԲԱՐԵՐԱՐ. Строка приходится на нижнем поле, головою вниз сравнительно с грузинским текстом к которому не имеет никакого отношения. [Любопытна форма *հհ* (вм. *էդ*) с приставкою перед гласным и слабым *հ* вм. *է* под ударением].

В бытность Ц. на Синае рукописи было больше на 4 листа (137 л.).

Требник

Начало:

და ნისლითა წარგრაგნა იგი შეზღუდა იგი მოქალაქეობითა და ბჭეებითა ქქა მას აქამდე მოხვიდე და ანა გარდაჭედე: ად შნ ს'ა შეიმოსონენ დეფვანი შნი და დადვა: ქუშაჲ სასდ'როფანად საუგუნოდ და ანა გარდაჭედა ესე რ'ნ აწ'უნა ჰევშითა წყაღნი და ცანი მტკავლითა და ყლი ქ'უნა ბრჭაღლითა რ'ნ აღწონსა: მთანი სასწორითა და ბორცნი უღლითა: შ'შეუელ ანს ჯ'ნთი წ'ე მისსა და ანს საფარველ წარსაწყმედელისაჲ ბრძანებითა მისითა: მოაკდინა ვეშაჰი განდგომილი. ვინ შე უგუ განფიცნა წ'ე მისსა და დათმე რ'ნ დასაუელსა მთანი. და ანა ცნეს. რ'ნ დასაუელნის იგინი რისხვითა რ'ნ შეარყიის ქ'უნა საფუძველი თვთ თვისით და სუეტნი მისნი (1B) შეირყინან.

Конец:

ერისა გ'ნ ტევებაჲ წ'თა

დ'თო დოწლისა დამდებელა წ'თა და კეთილად მძღეთა მოწამეთა რ'ნ ესენი გუგუგუნოსან ჰევენ მათისა მის მბრძოლისა ეშაჰისა მიმადო და მთავრთა მისთა მოგუშადლე ჩ'ნ მ'თი იგი ესენებაჲ დ'ბთა აღსროლეებად

Содержит:¹

¹ У Ц. в качестве заглавий статей приводятся со случайным выбором и рубрики службы или молитвы, входящие в состав той или иной статьи, так напр. а) *შეორე* (в рп. *შეორეჲ*) *ლოცვა კათაგუშეკლთაჲ*, «ბ) და გამოკიდენ შღუღელნი [в рп. *შღღ'ღნი*] და ღმ'ნი და შეშინი [рп. *შეშინანი*]", «ღ) *შუღელ მან* [в рп. *შ'ღნი*] *ესე ლოცვა* [в рп. *ღ'ცვა*] *წარსთქუას თაჲსა თვისისთჲს* [в рп.: *თვისისთ'ს*] с последующим правильно списанным текстом «ღ) *შეჭეროს წყაღსა ასმევერ და თქუას* [в рп. *თქ'ს ესრ'თ*]... *შთაჭეროს წყაღსა საშვერ და დასწეროს ვეკრი* [в рп. *ვ'რი = ვოჯარი*] *ეშაჰისა* [в рп. *ეშაჰისა*] და *თქუას ესრ'თ* [в рп. *თქ'ს ესრ'თ*] представляют две случайно выхваченные рубрики из первой статьи. Туда же относится «ამისა შეღგომად განმარტუნენ კათაგუშეკლსა სტონ'ყეთი დავკონთა და იტუადან». Рекомендуемые статьями 8-ой и 9-ой «ამისა შეღგომად იტუადენ [в рп. *იტუადან*] *ფსალმუნსაჲ*» и «ამისა შეღგომად მთარხნსა» составляют рубрики обряда венчания, 6-ой статьи, куда относится и *ლოცვა სმალთა* [в рп. *სმ'ამ'ლოა*] *ესისისაჲ* [в рп. *ესისისაჲ*]. Далее, в перечне Ц. путаница. Кстати, в приписке между *თანე* и *შთანე* нет союза *და*.

1) Обряд крещения, дефектный в начале.

л. 1a — 11b.

Наличное начало см. начало рукописи.

Конец:

ანთსენ. კერ(ე)ონსი. და შევიდენ ეკლესიად. და იტყვიან: ამას: რ~ რ~ლთა
იგი ქ~სს მიე(რ) ნათელ გიღებოეს: და საკურთხეველსა შესამთხზენს:

л. 10r:

და იტყვდეს ესრეტთ ნელსაცხებელი: განაახლებულ არს სახელი შენი: სწლი
სწადეს: კათაკუმეველთა. ამათ: ეცხებოს: სწლითა მშისმითა და ძისმითა და
სწლისა წდისმითა და ესრე სახელ სცხოს: შებღეს: თუღთა ყურთა: ცხვრთა:
ყიასა: ორთავე ფერკთა: ტერფთა: ორთავე ნებთა კელისთა გულსა ორთავე:
კართთა ფერკისათა

2) დღესა შერვესა

л. 11b — 12b

Нач.:

შემდგომად ზიარებისა: წარმადგინეს მონათლენი: წე საკურთხეველისა:
* ღკნ კრქს ყო ს: მღღმნ ესე ღცვაა წრთქს

ოო ელდ წო ღო ელს მზურბლო: რწ მკჭმადლე მონათა შენთა და
მკევაღთა შენთა განწმედაა და სიწმიდეტ ცხოელს მეფეელითა: (12a) და მს
სახინრმთა ნათლისღებითა. . .

3) ღცვა. ბ: მადრეკილთა

л. 12b — 13b

Нач.:

მოუდრიკენ ოო თავნი მონათა და მკევაღთანი: რწლი კუვალდ იშენეს:
ენბაზისაგან. წიადთა საშოღსა შობილნი: ბნელთა და სენაანთა კორცთა: და
განახლენ აწ მეორედითა უმადლწსითა: შობითა მადლითა: სამგზის გვრგვინო-
(13a) სანიითა ელდ წდისა სღისმითა:

4) ღცვა ჭურჭელსა: სწ შეგინებულსა:

л. 13b — 14b

Нач.:

წყალი ახლსა ჭურჭელსა შთასხსს საკურთხეველისა: აღსავალსა დადგას და
ესე ღცვაა წრქს ოო ღთო ჩწო მხოლოო ქველის მოქმედო და მოყუარეო:
რწლი მღღთა შწა მეფე ხარ:

და მდაბაღთა ხედავ:

5) რქს მონასუღთა დაადგინებდეს

л. 14b — 17a

Нач.:

თავნი მოუდრიკენეს ღკმნ კრქს კათოლიკტ წრთქს: მღღღმნ ჯრწი
ღწწრას და ესე ღცვაა წრთქს.

შენ ო-ო რ-ლსა არაა გნებავს სიკდილი ცოდვილისაჲ

6) ღ-ც ღ-ტნისაჲ

ლ. 17a — 17b

Нач.:

ო-ო ღ-თო ჩ-ნო რ-ლი მსახობთაგ-ნ ძალთა ზ-კეცისათა იდიდები.

7) ოდეს წინდობად მოვიდოდინ

ლ. 18a — 19a.

Нач.:

ღ-ცნ გ-ო-რ-ე-ქ-ს უ-ო-ს მ-ღ-დ-ღ-მ-ან ესე ღ-ო-ც-ვა-ა წ-რ-ქ-ს

ო-ო გ-ც-თ მოყარეო და ქველის მოქმედო რ-ნ წ-წ-წ-რ-მ-ე-ტ-უ-ე-ლისა ე-მ-თ-ა ს-თ-ქ-ო ო-ის მიერ განემზადების ცოლი ქმარსა

Здесь имеется между прочим молитва (л. 18в—19а) მო-ღ-რ-ე-კ-ი-ღ-თ-ა თ-ს წ-ი-ნ-დ-ო-ბ-ა-ს-ს-ა

ო-ო ღ-თო ჩ-ნ რ-ნ დაწინდენ შ-ნდა წარმართთაგანი ესე ეკლესიაჲ ქალწოლი ობიწოა რ-ნ აკორთხენ აბრ-ჰ-ამ და სარაჲ (19a) ისაკ და რებეკა იაკობ და რაქელ დამკოდრებად აღთქმისა მ-ს შ-ნისა შ-ნ აკორთხენ მონა მკევალი ესე შ-ნნი წაროქედ ამით უ-ლ-ს-ა ს-ა-ქ-მ-ეს-ა ჭეშმარიტებისა და სიმატლისასა რ- მოწყალე და ქველის მოქმედ ხარ და გ-ც-თ მოყარე ღ-თო ჩ-ნო და შ-ნდა დ-ბ-ე მ-შ-ს-ა და ძისა და სოლი წ-ს

Следует конец:

ამისა შემდგომად დასწერეს /ჟ-ე თ-გ-ს-ა მ-თ-ს-ა და ჟ-ე-ნი მ-თ-ნი შო-ც-ვა-ლ-ნ-ენ ო-რ-თ-ი-ე-რ-თ-ა-რ-ს და მიჭვედრეს თითოელად მშობელთა გინა თო-ს-ე-ლ-თ-ა მათთა რ-ა არა შეეხნენ ო-რ-თ-ი-ე-რ-თ-ა-რ-ს ვ-ე ქ-ო-რ-წ-ი-ლ-ე-ბ-ა-დ-მ-დ-ენ

8) წესი ქორწილისაჲ

19a — 25b

Нач.:

მოიყვანენ მშობელთავე გინა თ-ო-ის-თა მათთა ეკლესიად დიდსა კარსა გარე დადგენვე ყამის განტეეებადმდე და გოირ (19b) გოინი მ-თ-ნი ლ-ა-კ-რ-ი-თ-ა თითოე და სამოსელი ჭო-რ-ჭ-ლი-თ-ა და კერობნნი.

Кон.:

ღ-ო-ც-ვა ს-ძ-ე-ს-ძ-ლ-თ-ა გ-ა-კ-ს-ნ-ი-ს-ა-ჲ: ო-ო ღ-ო წ-თ-ა შ-ნ-თ-ა-ო აკურთხე მეუღლეებაჲ ესე ამითი აკურთხე მეუღლეებაჲ შვილიერებისაჲ ამათის-და აკ-რ-თ-ხ-ე შვილიერებაჲ შვილთა ამათთაჲ აკ-რ-თ-ხ-ენ მონამკევალი ესე შ-ნი. უ-ლი-თ-ა კურთხეუითა ს-ლი-ე-რ-ი-თ-ა დაიცვენ და დაიფარენ ქუეშე ფერკთა მხოლოდ შობილისა (25b) შ-ნისათა ო-ის ჩ-ნისა ი-ს-ო-ს-ო ქ-ე-ს-ა და ღირს უვენ ესენი მსახურებად წ-ს-ა კათოლიკე ეკლესიასა შ-ნსა რ- შ-ნ-ს-რ-ღ-ი ჩ-ნი ჰ- კ-ა-კ-თ მოყურე და დიდად მოწყალე და შ-ნდ დიდებას შეესწირავთ მამისა და ძისა და ს-

9) ღ-ო-ც-ვა-ა მე-ო-რ-ე-დ-ქ-რ-წ-ი-ბ-ლ-თ-ა

ლ. 25a — 26a

10) რუმს შესვენებოლსა წა შევიდეს

მ. 26a — 37a

Нач.:

ესე ფსნი წართქუს (26b) შნდამი ო ავილე სოლი მნ ვ დე მოშიშთა მისთა მ დო მისტენ: დენ კრქს ეს

Следуют: отдельные моменты похоронной службы (освящение могилы, вынос покойника, погребение) с молитвами и чтением из Второзакония Даниила, Иезекииля и Посланий Павла к коринфянам.

Кон.:

დენ: . მშობილობითა ქესითა დავიცუნეთ ენ სხლთა მისთა ო გოკრთსე და მოქტეს მდნ ოლოცოს ერსა ვრ შეოგვანდეს ზროზისა სსხედ და გაიყარენ:

11) ახალსადა ჟორისა აჭმართებდენ

მ. 37b — 42b

Нач.:

ადგილსა მიიყვანონ სადა ამართებდ იუოს და პირდაქტევით დარსოენონ: და ზეთი მრჯოენესოლღესა წა დადენ და მდლი მარჯოენით და ვინ აჭმართებდეს მარტხენითა: დენ კრქსი კთლიკე: .

Имеет рубрики (კნვა ჟორისა ოსвящение креста второе, третье, четвертое, пятое, шестое, седьмое, восьмое, молитва 9-ая над елеем).

Кон.:

ცხესასა ჟესა ამას იტყოდიან: რამე კეთილ [|||]

და ერთობით ულმნ ერმნ და მდნ კელი მოჭკიდონ და აჭმართონ და ამას იბაკოსა იტყოდიან კე ბ: ვა ამართა ძელი ჟრ შნსა თაყონის ვსტემთ ო

12) კნვა წყალთა წა განტსადებს

მ. 42b и сл.

Нач.:

თქომოლი წესა გრიგოლი ებსეპოსისა ნანქერეველისა Григория Назианза და ღთის გამომეტყოელის

დიდ ხარ შნ ო და საკოირველ აჩიან საქმენი შნდბი და ვერ შემდეგებელვართ მდლის მკაციტმად.

После службы, молитв, чтений из Павла к коринфянам и евангелия Матвея, эктении боговоявления (კრქსი განტსადებისა), эктении стретения следуют рубрики:

ღცა. ბ. მოდრეკილთა (46b)

კნვა ლამპართა (46b — 47b)

Конец:

... მაცხოვარო ჩნო დასჯედ მკლავთა ზნა მოხატებოლის სოიმონის-
თა რლსა ვერ შემძლებელ არიან ანგელოზნი (47 В) მიხედვად ცეცხლსა ღთების
შნისასა აწცა ო ვითხოვთ შნ გ გნათლებად სოლთა და კორცთა ჩნთათს და
მოკლებელსა შნსა სიმდიდრესა ღთებისა შნისაგნ რა მოავლინოს ჩნ ზნა
(და) სანთელთა მთ მკადლი სოლისა წმასა და განაბრწინებენ ლამპარნი ესე ზნა
ბძქენთა მთ ქლწოლთანი რა მიგებებოდინ შნ შესლვასა შნსა სსსძლას
ნათლითა სოფევისა შნისათა ღირს ვიქმნეთ და მკადლობით დატყნობელად
გადიდებდეთ შნ თანა მამით და ედ წდთ სოლით შნოტ¹ აწ და

13) თა თებკერვალსა: ბ: მიგებება

ლ. 47 В — 50 В

Служба с чтением из Павла к галатам и евангелия Луки

14) კწვა ბაიასა освящение вайи

ლ. 50 В — 56 А

Молитвы с чтениями на Вербное воскресение (ბზობისა) из Павла
к ефесянам и евангелия Матфея.

15) კწვა წელისა ფერკთა ბასას

ლ. 56 А — 59 А

Тут же (с 56 В) служба великого четверга с чтениями из Павла к ко-
ринфянам и евангелия Марка.

16) ჰრასკეკსა

ლ. 59 А — 60 А

Чтения из Павла к галатам и евангелия Иоанна

17) ჰბათსა

ა) ცისკრად

ბ) მწხრი ჟამის წირვასა

60 А — 60 В

С указаниями песнопений, чтений из евангелия Матфея и Павла
к к оринфиянам, приводится лишь евангельское чтение утрени.

18) დიდსა შაფათსა

ლ. 61 А — 64 А

Нач.:

ოდეს ზრეა აივსებოდეს დაჭრეკონ ჟამ(ა)სა და შევიდენ მღღლი და
კი სკობოზი: და დგნნი ეკლესიად კრი გარე დგეს.

После указаний службы, молитв и чтений приводится:

პირველი სკაითხავი თქომელი.

აფანე ოქროპირის (ლ. 62 А — 64 А),

¹ В т-те „შნ“ написано над предыдущим словом почерком текста.

начинающееся словами *ანგელოზი იგი რელი მოვიდა* კარდაგორებად ლოდის მის ზირისაგან სამარისადსა რა რუმს ესმეს ესე ჭორითა დედათა და მოწაფეთა რუმს მიმოაქუნდა გუამი იგი ორისა ვიდ პატრივი რამე უყვეს მოწაფეთა მოძღუარსა თჯსსა მშენ-გარ (62B) დამოკდა ანგელოზი ორისა ზეცით და დაჟდა ლოდსა მას.

19) დიდსა ხოთ შავათსა უამი შეწირონ და განოტონ კრი და შემდგომად სერობისა იკითხონ სხარებად ფერკათა ბანისა ::

მ. 64a — 65b

Затем чтение из евангелия Иоанна (და ვა სერობად იყო და კშმაკო შესრულიყო გუღსა იუდას სუიმონ ისკარიოტელისსა . . . . თქუენცა თანა გაც ორთიერთარს დაბანად ფერკათა და სხეად მიგუც თქნ რ ვა ესე მე ვ ეგრეცა თქნ ჭეოფდით) **занимает всю эту рубрику**

20) და ადვიდენ მთასა ზეთისხილთასა და იწყონ ღამის თევად

მ. 65b — 76b

После кратких указаний службы чтение из евангелия Иоанна (და რეს მოვიდა თქა იტ აწ იდიდა ძად კაცისა და ღთი იდიდა მის თანა . . . . რა იყო შნ ჩემთანა და მე მათ შნ ესე წართქუა იტ და განვიდა მოწაფეთა თანა წიად კეკსა მას ნაძთანსა სდა იგი იყო მტილი რღსა შევიდა იტ რ და მოწაფენი მისნი მის თანა წ იტ რა იდა მიმცემელმ ნ მისმან ადგილი იგი რ შესრულ იყო მრავალგზის იტ რ მოწაფეთა მისთა თანა).

За этими молитва с коленопреклонением (ლოცვად მოკლ მოდრეკით), указания песнопений и псалмов и чтение из евангелия Луки (და შეიპურეს იტ და მიიყვანეს სხლად მღდელთ მოძღურისა . . . . მამინ იწყონ სიტეოდ მთათა მიმართ დამეცენინ ჩნ სნ და ბორცოთა დამოარენინ ჩნ ვინათგან ხესა ნედღსა ესრე ოზმეს წ კმელსა მას რამდამე ოყონ) с красною строкой **гн**თიად პარასკევსა без всяких указаний в данном месте.

21) ქტ შობასა

მ. 77a — 78b.

После указаний для *მწწრი* псалмов, песнопения (დასადლი) чтения из Павла к ефеслянам и евангелия Матфея

22) კორასა სკითხვანი

მ. 79a — 86a.

Чтения из Павла, к Фессалоникцам, коринфянам, Филипписиям, галатам и соответственно четыре чтения из евангелия Марка.

23) თა სკადენბერსა: იგ :: ენკენია.

მ. 86a — 88a

После указания псалма, чтения из Павла к римлянам и евангелия Иоанна.

24) ბზობისა შაბათსა კსენებად ღაზარესი

მ. 88a — 90a

После указания псалма и **დსბლი** чтения из Павла к галатам и евангелия Матфея

25) ეწღს ხოთშახათს მოციქულთს საკითხვი

л. 90a — 92a.

Чтение из Павла к коринфянам и евангелия Матфея.

26) თა აგოისტუსა ვ : ფერისცვალება

л. 92a — 93b.

После указания псалма и **დასაღებელი** чтения из Павла к евреям и евангелия Матфея. В промежутке и в конце указываются еще молитвы песнопения.

27) თა აგოისტუსა ი : მარიაშობა

л. 93b — 95b

После указания псалма и **დსბლი**, равно чтения из Павла к галатам с ссылкой на сретение, следует чтение из евангелия Луки с указанием в конце молитвы и песнопения.

28) რუმს სნეულთა უღცვიდეს

л. 95b — 97a

Следуют молитвы

29) რუმს ვნებებულთა სულთაგნ არა წათა ავნებდეს ეგრევე საკუმეველი დასახსარ ჳი დასწეროს

л. 97a — 101b

Молитвы с указанием псалмов, эктении, с особою молитвою на момент, რუმს სლი : ნრტი გნეშობადის, за которую следуют с указанием псалма и **დასაღებლი** чтения из Павла к коринфянам и евангелия Луки, равно эктения глаговления (კორექსი ხარებისა), но вся эта часть, быть может, относится к иной главе, так как между нею и молитвою по отходе злого духа (между лл. 98 и 99) вырезан лист.

30) კნება ზუარაკისა

ლ. 102a — 102b

რ რ იწ ქე ძეო ღთიღსა ცხთელისსო აკნე ზუარაკი ესე ვა აკნე კბოა(ი) იგი აბრჯამისი აკნე რ რ ზარაკი ესე ვა აკნს დეკელნი იგი რ ღთა მოაქუნდა კიდობანი იგი რჩოლისა რ ისა აკნე რ რ ზუარაკი ესე ვა აკნს რ რნი (sic.) იგი კარნი რ რნიანი (2. царств. 24-24) რ რნი მოიუიდა და ვთ მუთემნ და შეწინა იგინ(ი) კალსა მს წა საკორთხეველისას რ რლი დაქუნა და დასცხრა რისხვა იგი ერისაგან აკნე რ რ ზრკი ესე ვა აკნს ათარმეტნი იღვი ზუარაკნი იოვაკიისნი მამად მთავრისანი აკნე რ რ ზრკი ესე რ იუოს ზუარაკი ესე ტეშმარიტების და სიმართლის რ რ ამისგამო იუოს განშობება ცღთა ჩნთა და ესე იუოს მტველ ნაშობთა პირმეტუელთა პირმეტუეთა სადა [|] (102b) ს ნაშობისა ჩნსა და სოლთა აღსროლებოლთათუის და შნდა აღმოვთქუათ ქბა მშს ძე და წმისი სლი აწ

31) კრნება კრავისა

л. 102b — 103b

და წინდა ღირს მკადლობაჲ ღთების შინისა ეწლათჲს მკადლოთ
 სიტკბობების შინისათა ვაჟთნ და ერთგულ გეჟმნა აბელი წიე ღთების შინის
 სისხლითა მით კრავისათა და აღმაღლე ენოქი ქუეყანით და არა იხილა სიკდილი
 სისხლითა მით კრავისათა და თო განმრავლდა ნაშობი პირმეტყუელთაჲ და
 პირტუთაჲ იაკობისთა აღთქმითა მით და სისხლითა მით კრავისათა და თუ
 გამოვიდა ერი იგი ქენის მისგან მეგობრტუელთაჲს სისხლითა მით კრავისათა(ა)
 დანთქა ფარაო და ერი მისი ზღუასა (103a) მას შეწამალსა მოსე წინამწარმე-
 ტუელმენ სისხლითა მით კრავისათა და თო დაცხრო სიკდილი ერის მისგნ
 წინწარმეტყუელმენ სისხლითა მით კრავისათა და ჩნ სხედ სსწაოლად
 შეესწინავთ სსკრველს ამას რა ამისგამო იუეს განშორებაჲ ცოდვათა ჩნთაჲ
 ესე იუოს მტველ ნაშობთა პირმეტყუელთა და პირტუყუთასდა ამით აღმოვთქუათ
 შინდამი ქბჲ და დბჲ მშსა და ძა და სოლის წამსა აწდა მს

32) კრხვაჲ ელთა სსკრველთა

ლ. 103a — 103b

ღთო რნ შექქემენ მიწისგან გცი და ელივე დამორჩილე ქუეჲ ფერკთა
 მისთა ცხარნი და (103b) ზროხაჲ და ელი ნადირი ველისაჲ ფრინველნი
 ცისნი და თევზნი ზღუისანი და სთქო ელივე ჭამეთ ვა მხალი ველისაჲ ვა
 მოგ(ა)მადლე ჩნ ქენისაჲ ესე ეგრეთევე ზედისაჲ იგი მოგონიჭე ჩნ გვედრებით
 შნსა ქველის მოქმედებისა რნ უდიდესსა მას წითა მოცქილთა შნთასა პეტრეს
 ღოცვითა აჩუენე ტილოთაჲ მით ელი მფრინელი და ოთხფერკი და ობრძანე მას
 აღდეგ და დაკალ და ჭამე აწცა მოხედენ ოო წინამდებარესა ამას დაკლვასა და
 აგნე ესე გამოცხადებითა ქე შნისათა და მოეც მონათა მთა მისგნი სსჭმელი
 მიღებაჲდ

На последнем слове обрывается эта молитва, в настоящем виде рукописи, быть может, ввиду непорядка в ней листов. За нею следует с 104 а л. —

33) Служба с чтениями из Павла и евангелия Луки и заключительными песнопениями (კელთა ბანისა, სხა, სწდსაჲ)

ლ. 104a — 106a

Наличное нач.:

და. ოსკველად ქეს იწ მიერ ოის ჩნისა რლისა თნა შინდა დბჲ შოენის
 მშსა და ძასა და წამსა. სღთოთა ფისნი შევიდეს სხლად დასდბლი იტყოდით

Следуют чтения 1) из Павла к коринфянам (ჩ მსახრების მის
 თუის წამთასა მეტად რამე მის მიწერად თქნდა რ ვიცი გოლსა მოდგინებაჲ
 თქუენი. . . . ელსა შნა განგამდიდრენინ ელითა უხობითა რლი შეიქმნების
 ჩნ მიერ სამადლობელად ღთისა) и, после слова аллилуйа (ჲ და: შესწირვით ლ
 . . . . .), 2) из евангелия Луки (ნუ გეშინინ მტირედსა მგას
 სსმწესოთა რ სთნო იუო მშნ თქნ მოცემად. . . . რ ესაჲ რლსა არაჲ
 ჭკონებდეთ ძე კაცისაჲ მოვიდეს).

34) თა მარტისა: ქე სარებაა:

л. 106a — 110a

После указания псалма დსდბლი, чтение из Павла к Филиппийцам с Аминь (სლმ: დ: გ:) и евангелия Луки, затем ქარწილისა. <ფ>სლმონი კე გ: აჭა ესერა ესრეთ იკორ: . . . დსდბლი იხილნე შნ. . . и სკოზვი ესაია წწარმეტყუელისა чтение Исаяи, что однако исправлено надписью сверху სკითხავი ვეღს ეფესელთა послание Павла эфесянам, как, действительно, и читается (ქმართა გიუარდენ ცოლნი თჳსნი ვა ქემენ შეიუარნს ეკლესიანი), и чтение из евангелия Иоанна.

Сюда примыкает —

35) ღოცვაჲ ერისტანტეებისაჲ

л. 110a —

прежде всего, на Благовещение, затем, по порядку, Рождество христово, Богоявление (გცნდბს), Сретение, день Лазаря (ღაზარესი), Вербное воскресенье (ბზობის), Великий четверг, აფსებასა მწუხრსა и სმწრდ, სხალ კორიაკეს, მარტოილისაჲ, ვარდობისა, Преображение, Успение (მარამობისა), Усекновение главы Иоанна, ღთის მშობლისა შბჲ, ენკენსა, სკურთხეველის კორთხევისა, ზაქარას დადრეპასა онемени Захарии, день архангелов (მთავარ ანგელთაჲ), день святых (წთა).

Приписка

1) на л. 83в:

а) между ног Петра, равно Павла, а также на предмете, что в левой руке Павла, строчным письмом: ლც ეთ; в) на змее начальным письмом, — части и строчным: ქე შე ენე ზსიეკ ან: ლც ეთ.

№ 67 (Ц 55)¹

Рукопись на вошеной бумаге, лл. 331, в досчатом кожаном переплете с разодранным корешком. Письмо церковное, строчное, стильное (твердая рука, выдержанность), но позднейшее. На 1в л. изображение креста между двумя столбами, поддерживающими заставку; поближе к кресту с боков по деревцу или подсвечнику; крест с перекладиною; весь рисунок крайне незатейлив

Писец — Василий, место — Синай.

Рп. хорошей сохранности; пробелы не бросаются в глаза, кроме как между лл. 311 и 312; недостает, пожалуй, еще одного листа в начале с заглавием памятки: трудно сказать, нужно ли наличный первый лист

¹ См. Н. Я. Марр. — Предварительный отчет о работах на Синае, веденных в сотрудничестве с И. А. Джаваховым, и в Иерусалиме, в поездку 1902 г. (апрель — ноябрь), — СНО, т. XIV, ч. 2 стр. 44.

с изображением креста счесть за первый лист первой тетради или вет; без него в первой тетради семь листов. Рп. заканчивается на пятом листе сорок третьей тетради. 309 в л. пустует. В конце (л. 331) в переплет попал пергаментный лист из рукописи 905 года с ценной записью (см. ниже, стр. 171).

საგალობელი ტრიოდ

Начало:

დ ბ ლნი აღდგომისასნი კამ შნ ს ტუა: — ზ წის ძ ლნი შეძრწუნდეს რეს გიხილეს შნ. ამღლებული ნეხით. ჟ რსა ზა მ ცნ. და გნკვრეგებულნი ადიდებდეს ს ზგრძელებასა მს შნსა. წ დედანი რნი შნ შეგიდეს. გიგ ლედეს შნ თსსა რა.

საფლვსა შნსა მ ცნ. დედანი გეძიებდეს. რ ლთა იგი აქუნდა. საკმ ვლი ს ლნელი. და ნელსაცხებელი. რამცა სცხეს. ს ლთათა შთ გ რცთა შნთა. წ ანკელთა ნ თლისა ეტუთა შთ. გნს აღდგა რი: —

Конец:

ქ ლწებისა საუნჯესა. და ტძისა ღისსა. წა და უბიწოსა. გვდრბი ედ დ ზლო დედ თლო. ს ლი ჩ ში გნბორბტელებული ღ რსო და გესლითა გუელისამთა მომკუდარი. და არა წმიდებითა ტუეე ქმნული გნკრწე. და ღირს მყავ მე დბ ჯ შნდა სსოო მრწმენითა მიმადლებულა.

ათნი ეს . . . . . ე	სრულ რიცხუდნი . . . 1	ღამზად გაქუნ . . .
ნაწილ და გოა . . . . . მ	იუნედ შნდ . . . . . ა	ანეულს . . . . .
შათნი ჟეჯლე . . . . . ბ	ლოცვათა ხუა . . . . . ვ	ძამტურთ უბა . . .
ქებით ბრძენს . . . . . ა	ოჯგალობდ . . . . . ი	ალიტუეს რე . . . . .
იქმნა კმბა . . . . . ნ	სულის დავი . . . . . თ	და ძალნი შთ . . . . .
ცუდად მოშრო . . . . . მ	არის ყოლა . . . . . დ	დიდად მოში . . . . .
ენაა შნდა . . . . . ა	თვთ მოსრულ . . . . . ი	ალიტუეს . . . . .
შვედრებელა . . . . . დ	ტეშმარიტა . . . . . დ	ბნელი და ჭკესე . . . . .
ოჯნდოა მყავ სრუ . . . . . ლ	ისმენდა მა . . . . . თ	ესრეთ კმობი . . . . .
მომეტ მაღლ . . . . . ი	ნიჭთა დიდთ . . . . . ა	ქებად შესიო 2 . . . . .

Содержит:

1) Триодь цветную

дл. 2 а — 305 в

Песнопения следуют по дням недели, начиная с воскресенья, на каждый день три службы, каждая по обычному чину (ოჯგალობლით, გნძლიერდით, მესმა რა, ღამითგან, ღაღატყავ, კურთხეულარს, აკურთხეუდით, ადიდებლით) с добавлениями в начале, по воскресеньям, в виде одного другого დასაღებელი. Каж-

1 На самой букве надписана почерком текста другая буква, повидимому, .
2 Образец из других рукописей X в. См. табл. XI.

დრე დენი ნედელი იმეტ ტრი სლუჟბი, კაჟდუი იზ პესნოპენიი ოსობოგი პორიჟკა, იმენნი :

Воскресенье. დასადებელნი ადღგომისანი
სწნი გალობანი
ღთის მშობლისანი

Попедельник. მთავარანგელოზთა
სინანულისა და წთანნი
ღთის მშობლისანი

Вторник. ინე ნათლის მცემლისა
სინანულისა და წთანნი
ღთის მშობლისანი

Среда. ღთის მშობლისა და ჟა
ჟა და წთანნი
ღთის მშობლისანი

Четверг. მოციქულთა
წის ნიკოლოზისანი
ღთის მშობლისანი

Пятница. ჯრცმისა
ჯრცმისა და წთანნი
ღთის მშობლისანი

Суббота. წთა და სლთა
სლისანი და წთანნი
ღთის მშობლისანი

Неделя следует за неделю без указания в рукописи, какая собственно это неделя.

Указания на авторов песнопений даются редко, так, названы Митрофан (113в, 152а) и Феофан (152а).

Последнему принадлежат, по указанию рукописи, и помещенные в конце Троицы песнопения (303в — 305в), озаглавленные так:

გლზნი გოდებისათ წის ღთისმშობლისანი. დაფუფასა წა ღთიფუგუამოფანთა
კრცთა ოის ჩნისა იჟსთა
ს ნაჩაღმ დობლთა ცნვრებამ. ინებე მცნრო ჩშო ამისთცა. დამოკეიდე ჟა
და სამშუკულითა. დაემშუკულე.

В конце следует пояснение:

საცნაურ იუაფნ. რ ამათ გლზთა. ბრძნნი დიდეს ჰრწკვსა მწწრსა იტყვან. სე-
რობისად. და სკეკუსიოდ. მის მწწრისანი არიან. წ თავისა წინა ოდეს ვის ენებოს:

2) სხუანი გლზნი წღისა ღთის მშობლისანი ორთაფნი

Нач.:

კე: ღ ი: ეტლთა მფლობე: სიტყუაჲ მამისაჲ უკარტოჲ. გნგატეული გუშეგ
ღთის მშობლჲ. ზეშთა ბნზისა. ღი და კტი უბიწოჲ. რი გამოჩნ და ჩნ შს.

Конец:

ქწლო დიდებლო ღთის მშობლო გუაცხოენენ სურვილით მკლბლნი
შნნი. და გნსცდელთა სიმრავლე განაქარვე წყალობით. რ ვა ღთის მშობლსა.
რადცა გენებოს აღსრულებ და ეივე ძალგიც. ამისთნ ჩნ ენი. დაუღუშებულად
გ დიდბთ: —

3) იბკნი. აღდგმისანი

л. 310а — 311в

После указания в самом начале к е я следует песнопение, судя по
свидетельству рукописи на поле (რმნს), принадлежащее Роману [Сладко-
певцу]:

აღსდეგ საფლავით მცხრ. ვა ღთ წრ დბთ. და შნთნა აღადგინე ეი
სფლი. ვინაჲცა კტთა ბნბჲ გიგლბს შნ ვა ღა. რ სიკდლი უჩინო იქმნა.
ნ ადამ გნსცხრების მეუფეო. და ევა გნკსნილი საკრველითა ინჩბს და ღლბს.
შნ წრ ქე ღი. რნ ელთა მოანიჭა აღდგომად. ლო დბჲ შნდა: —

მკუდრეთით აღდგომილსა ქა მესამესა დღესა. უკლბდთ ვა

ღა ედ ძლიერსა. რ ბტენი ჳჳხთისანი შემუსრსა. დ<ს>სკნიტგნნი მკუდარნი
საფლავთაგნ აღადგინსა. და ჩნ ცხრბჲ მოგუანიჭა. ნ შენელსაცხებლეთა დე-
დათა. ერუენ მწლჲ ვა სათნო იუო. და მინიჭა მთ შლ სინჩლი. და მტქლთა
ხარებად წარავლინსა. მეუფემნ ცხრბის მომცემელმნ. ვინაჲცა ჰატრიოსანთა მთ
დედათა. სწლი ძლევისაჲ მწოთა მიუთხრეს. და აღდგომად მკსნელისაჲ ხა-
რეს. ამისთნცა იგლოვს ჳჳხთი. და გოდებს სიკდლი. და იხარებს სოფელი. და
გნსცხრების ეი დბდბლი ქე ღო დბჲ შნდა

За этим песнопения на другие гласы, но не сказано, принадлежат ли
и они тому же автору.

Конец:

ჳჳხთისა მეუფებაჲ იავარ ჳყავ. და მკდრნი აღადგინენ უკუდაო და დედათა
შენელსაცხებლეთა რაჲ შეემთხვე. მწუხარებაჲ მათი სიხარულად გრ დასცვალე.
და სწლი ძლევისაჲ. მთ მწ მტქლთა აწყე ცხრბის მომცემლო. და დბდბ-
ლნი გნანათლენ კტთ მწრე. ამისთნცა გნსცხრების ეი სოფელი. მკდრეთით:
აღდგმისა შნისათნ. მწვლ მწყლე. ქე ღო დბჲ შნდა. —

4) Песнопение Спасителю, без начала

л. 312а — 312в

Пробел объясняется недостаткою двух листов между лл. 311 и 312.

Наличное начало:

[რ]ა აჩუენო ბნბჲ კტობრივი. რლ ჩნგნ მიილე შდ აღდგმისა. შნისა

საზრდელისა. მიღებაა თავს იდეგ მესხელა. და ქდგთა მთ. შნთა წთა მცქ-
ლთა. საუფლანი. კელნი და ფრკნი უხუენენ.

Кон.:

ჭკითსა ქა. ფდ ესე. რაა მიუგო უგთ[უ] მინდეს. კგოს კგე მეორედ. წცთ
მოსლვად ჩმდამდე. შნდა რაა აჩს. შნ შემომიდეგი მე საკრვლთ მქმდო. ქქ
ღა ჩნო ეისა მპყრობელა. და ეისა სიბრძნით გნმგებელა. დბა შნდა სნრა.

5) აღსაყაღნი რნი ითქუმისან გრიაკეთა რფათა კმათა წა უმუკლოდ ვა
იტყუან ენი ბერძენნი

л. 312в — 315в

На поле заметка:

სცნრ იყენ რლ ელსა დასდლსა. რრრჯერ უნდა თქმა:

Нач.:

გა ა: წწ ელი ი [||]

ჭირსა ჩმსა შეისმინე. საღმობათა ჩემთაა.

Кон.:

ერთდთეებსა უგლბს და ჭმონებს. რ დადცთუ საზბრწყინვალებაა აჩს
დბლი. წა სამბა. ად ერთმთავრობით. და ერთდთეებით იქების: დბა და
აწდა იგ იგე:

6) გლბა წისა სმბისა

л. 315в

Нач.:

გა ა: კრცილითა სხითა. უკორცოთა მთ ძალთა.

Кон.:

და ჩნცა ძილისგნ აღმადგინენ რა. ამისთნცა ანგლწთა გლბსა შეესწი-
რავთ და ვტყეთ. წწრ: —

За этим песнопением на два гласа (1, 2) следует:

7) წრსნი

л. 316а — 317а

Нач.:

გა გ: მმსა დაუსაბამოს. ძესა თნდაუსაბამოს. სლსა წა თნა სა-
მარადისოს.

Кон.:

დიდებითა ნთლისა შნისადათ. გნკრვებუღნი. იფარვენ ჰრთა მთთა და
დაუდუმებულად შ[ნ?] გლბს. რლთა თნა ჩნცა გიდდბთ და ვიტყეთ. წწრ
წრ წწრ შნ ღა ჩნო. დის მ შბლისა მრ შწყენ(ბ): —

8) დნდბნი სნწლისნი:

л. 317а

Нач.:

გა ა: შნ სტყა: ჯ მხოლოო უტოდველო. და კცთ მეწყო. შ ე ცდვლი
ესე და გწწიყო

Кон.:

ისწრაფე შნ. და გნისანე ტირილითა. რა გამოშხნდე. უბრალოდ და უბი-
წოდ. რეს წარსდგე. წექს სუდრთა. და მოგეტეს დიდი წელბა:

9) სტქჩნნი. წისა ღის მშბლისანი. სვედრებენი: ელთა: დღეთა:
თვთო წუგული კრამს რლთაგნ კიდე: თქმლნი ნტრისა თეოფანესნი

л. 318a — 330в

Нач.:

კრკეს მწწრი კა ნ წნო მრტუნო:

წო ტძრო: ღისაო. უგრტელსო ცათაო და უწმიდესო ქრბთაო. ღიე
მიმადლებულო. ქწლო უსძლოო.

Кон. (л. 323 в):

რან ვინ მსქუს სნა შემწე. შნსა გარეშე ნუ უგულებელს მყოფ. ნდ
მსთუად მეწიე მონასა ამას შნსა. და მიკსენ გნმხწწელისა სსოწარკუეთილე-
ბისაგნ.

С 323 в л. начинается особая рубрика:

სტქჩნნი ედ წისა ღის მშბლისანი

Нач.:

კა ნ გი: გნთაა: —

კელთა ადვიზურბო შნდა მიმართ. და მწიკუეგვანთა ბატეთა ადვანუამ
ვედრებად.

Очевидно, отсюда и начинается доля «блаженного Феофана».

Конец совпадает с концом рукописи (см. выше стр. 163).

Записи почерком текста:

1) 160в:

დნა და მღლი ედ ძლწსა რწ სრულყო: ა: კა: დ: თურთ: კლითა სწ-
ელისა ბწლისითა: რა ღო შე სლი მისი: ან: —

2) л. 305в:

დნა და ვტვი და თუნისცმაა. და მღლბა: სრულმეფელს ელთა კეთი-
ლთასა. წა სემბასა. სემმწვნებასა და ერთარსებასა. რწ ჯერ იჩინა. სათნო
ყოფითა თწითა. და მღლითა და მწბითა. წისა ღის მშბლისადათა.
ვედრებითა ელთა წთა. და ნების მწუფლთა მისთადათა. მომადლებად. ჩმ უღრ-
სისა. და ედ ცდვლისა ბწლის დაჩხრეკად წთა ამათ სგლბლთა: აწ გვდრბი
ელთა. რწნი მიემთხზეთ. წა ამას სგლბლსა: ლცვაყავთ უპირატეს ეისა კრც-
ლდ მწმისა ჩწმისა. მქლისთს. რწ მისთა ლცვთა მინდობითა ვიწყე და მეწმე:
მწმისა სწლისა: მღღლისა მოსესთს რწ მწ თდ იხარკა ამისი ყოფაა: და ძმისა
წ მისა სყრწლისა თესთს: რწ მის მწ შეიმოსა: —

ამთ თნა და ჩმთსცა სწულბელისა ბსლის მხსრეკელისა: ითხოვეთ ღის-
კენ: აკოცაა ურიცხუთა. თნა ნადებთა ჩმთა. და მტვბბა ეისა რაოდენსა რას
ცთომილვარ. სტყუთ და სჭმით. არა ხ წყრასა ამას შნა. ად ულთა ჟმთა
ცხრზის ჩმისათა. და რა არა სირცხვლეულ ვიჭმენე. წე მისსა დღესა მს გნ-
შჯისსა. შწინითა ღცვითა. თქნთაათა ან:

ოჯტუ შდ ჩმისა სკდლისა ჩმისა (sic.): გცი ქრვლი სწულული შმვდეს
აქა რლ იკმარებდეს ვითა. რადაცა მს ჟმსა წგნი ჩმი იპოას: ეი მს მიეტეს
უნკლულად და ეტთვე მს სნთა დაუტეოს.

და უკტუ ამთ ორთა ჩმთა ბერთაგნი ცცხლ იუოს: მთ იზრუნან: და
თუ არა ვინ იუოს მთგნი. და არცა ვნ აქა შმვდეს სწულული

ვისცა ღნ არწმუნას გნეიდნეს და ფასი გლხკთა გნუეოს და მღდლთა: —
რ მდლითა ღათა მსტრნი სავსენია წიგნითა და არა სადა უწინგლლევანი: —

3) л. 317a:

ღბა და სრლმეფელსა ეის კთლისა. რნცა სრულეო. წიგნი ესე. კლითა
ულრისის. ბსლი ხუტეს მწზნისათა. ქუახსა შნა: და და სამოლუაწყოსა: ნტრისა.
კესსა: და სნთა წთა მთა: —

Приписки:

1) военным письмом (1 в) —

თესა: და: მისთა მშობელთა: შედოს: ღმერთმან: და ვინც: შენდობა
ჭბრძანოთ: თქვენც: შეგინდვს: ღნ ან.

2) церковным письмом на поле (л. 33a):

ღი: | ღცვა | ევ ღი | სათს | ს შნ გე | ვედრე | ბი: თუ არ მო | ვიდე:
გი | ნა. თუ მ | ოვიდე: —

3) церковным письмом, безграмотно (л. 330в):

წ: გტრსა: შნ: ელი: თესაბი (sic.): ღისა მშობელო. ქლწო.

რ შნ შსა. დაუტეენელმნ: ქენ: ღნ ჩნ დატეენა: ნეფსითა: სათნო
ჩნ: და ნეტრიერთა: ჩნცა: რთა მეხრდა შნ გჯვი: და დღე და ღამე: გუფრვა:
და კუჭრთხსა: მორწმნეთ: მეფთსა: გნმტკიცება: ამისთისცა: მთვრ ანგელ-
ზისა კა გიღდებათა: გნნ მიმდღზლო: ოი: შნნინ:

ედ წო: დეღოფლო: ღთსა მშობლო: შე ფდ ცოდვლი: და სლითა საწ-
ყალ(ა)ბელი: თე ზენ რა: ზენ რა: შნისა ძსა: სიერულსა:

4) На обороте нижней доски переплета военным письмом:

უფლო ღთო

შემიწელი ცდვლი

თე: ზენ რა: გეფდრები:

В переплет вклеен в конце рукописи пергаментный лист (331) со
следующим текстом в два столбца инициальным письмом:

331 B]მისა: მათისაჲ:

]მწ: გაქოზნდინ:

]ნთა: წწისაჲ: აწს:

ან:

]თმინე: იყვ:

]ოუკოუ: გა

]ეშმაკისა:

]ის: ნათესა

]ძაფს: ჩწ: ღწ:

]ბაჲ: ძვენი:

]ე თუზნი გო

]ფასთა

]ედისა: სუ

]ა: სიყოუა

]რებაჲ:

]ბაჲ: და დი

]ჩა: მიმართ:

]ბანი: —

]ლის: ზრახ[ხ]

]ლი: განუ

]ფო: ქმნეს:

]შაჲ: ზრახ-

]ათვე: სა

]წესონი:

]და ოუცხო

]და ოუდა

]ორ[ე]ბესა:

]ლისა: შეშ-

]გონებაჲ

]კნე: ოუცხო

]შენ: შვილო

შლუძარედ: დეგ: ამის: ყლისაგწ: და

მშოუდობით: იყვ: ამის: ყისაგან: —

დაცვითა: ოაჲთა: . ჭკითხა ვინ

მე: ბერმან: და: რქა: რამესათუ

ვიეთნიმე: აწ: შრომისა: ჭყოფენ: —

დიდსა: და: არა მოიღეს:

მადლი: ვწ: იგი: პირველთა:

რქა: მას: ბერმან: მამინ: სი-

ყოუარული: იყო: და თითოეული

მოყოუასსა: თუსსა: მიიზიდვი —

და: ზე: აღშ(ე)წნებად: ხ აწ გწ-

კმობითა: სიყოუარულისაჲ: თა: —

თითოეული: მოყოუასსა: თუსსა:

ქოუე: გარდა: მოჭ: ზიდაფს: . . .

და: დაჭკსნის: ამის თუსტა:

ვერ მოიღეს: მადლი:

..:

231 a||ქ გოუღს: მოდგინე: მტემელ: მწ: მწ: სახელითა¹ ოაჲთა[

ცხორებისა: მწ: დბდლთა: თოუსთა:

მოსტა: გლ: ფიცხლებასა: ჩემსა ლმო

ბიერებაჲ: და ოუდები: მტირედ:

წადიერ: ვიქმენ: და: გწგოუარდა: მტი-

და მეოხებითა[

შეიმოსა წა ესეწ

მონასტერსა შინ[ა

მაყოუაღვანსა. [

¹ Приписка другим почерком

რედ: შესოჯლებოჯლი: გოჯლი: ჩემი: და:
 კელ: ვეაგ: აღწერა: წგნსა: ამის
 გნსა: ნათლებელად: და: ნოჯგეშინის:
 საცემელად: გლის: კმის: მეოფელთა:
 და: რთა: რუნდეს: შესლვამ: გზას:
 მას: ცხარებისას: ჰოან: აქა: შინა:
 მრავალი: სარგებელი: რთა: მიოჯდგეს:
 ბერწი: და: რუნდისას: მას: გწწირჯლთა-
 ს: კრავნი: ძოვდენ. და: რთა წა-
 რიკადენ: კამლნი: ფერკთა: გან:..
 რნი: იგი: ღწ: იცნის: და: მთ: იცნან: თა-
 ვი: თოჯსი: და: ღი: და შევიდენ: ისლმდ: —

წ რლნი: იკითხვიდეთ: წგნსა: ამას:
 მე: ცდვილი: და: ნარჩევი: ღცვსა:
 მამიკესენეთ: და: ენი: მიზეზნი: ამ-
 ის: წგნისა: და: წყებასა: არსენი:
 ბერი: და: სლიერნი: შვილნი: მისნი:..
 დვწერე: კელითა: ჩემითა: მე: სწულ-
 რბელმწ. საბა: წმიდას: შინა: ჰატრი-
 აქობასა: ელის დამაშკელისა
 მანსოჯრის: ძისას: — : — : — : —

და: საბა: წდს: სჯემონის: წინა: მძღრ-
 რბასა: . დსმით გწ: წელთა :... ხ:..
 ფ:... ი: ა. 1 და: აღესრულა: ელის:
 ბტრიქი: მსვე: წლსა: თსა: რკდნბრსა: .დ: .
 ::

დელსა: შთსა: გწთიად: . და: დ[ქ]და:
 [ ]: სერჯი: რამელელი: . წ: . ს: მასვე
 თოჯესა: .

კელითა იოგნე [
 ცოდვლისათ: დ[
 წელთა ქართვე[
 წფოზ: და ქტკ[
 და ბერძლად: წა [
 ქრენი იყო: ჰა: [
 თანა შეწევით[
 ჰაჯითა მიქლ[
 დელისა კალამ[
 საღცვლად და მი[
 გწ ცდვლთა თჯ
 თა და ნათსვთა ჩ[
 აწ გვედრებით თ[წ]
 მამათა და ძმათა
 იკთვდეთ და იმ[
 ამას წიგნსა: მა[
 ვენი ესე და გვედ
 თქნსა მე ფდ ცდვ[
 ამისი სახელად მდლი[საქ]-
 მით ავაზაკი[
 და გი: და მშობლ[
 და ენი ცოცხლ[
 ჩწნი: . და რლიმი
 ვეთ ღთისა თჯ
 ქე შეწულენ: მიქლ:
 და: ენი: ძმანი ს[ინ
 და: ენი: ქანე[
 ღც[ეთ] წწრ ღცწთ ჩწთ[
 რ[ ] ფდ გოჯრწმს[
 ]ქე შგწელნ²

Позднейшие приписки на этом пергаментном листе (л. 331в), повиди-
 мому, относящиеся к бумажной части рукописи:

1) военным письмом:

თჯსა: და მისთა: მშობელთა: შეწს: ღთმწ

1 Отсюда тем же почерком, но, судя по цвету чернил и тонкости букв, позднее.
 2 Верхние подустрочки дополняют нижнюю, но прочесть их не удалось, так выпавши чернила. В нижней строке намечается *მწმს* или *მწს*, а в верхней не то *წწლის* (*შობლისა*) не то *საქს*.

2) церковным письмом:

ღო: და ამჲს: გნმნთღბლთა: წიგნთა: მდლო: შე: ფდ: ცოდლი: და
სლთა: საწყალბელი: თე: მაცხეთ(ი)სა შვილი: და მისნი: მშობელნი: იუე: და
მშ დედაი: ან: შნს ღნ და ვინცა: შნდბა: ჰბრძ(ა)ნოი: თქც შნს: ღნ.

№ 68 (Ц 91)

Рукопись на бомбичине, лл. 283, в разбитом, отчасти ободранном досчато-кожаном переплете: нижняя доска с кожей погибла, верхняя сохранилась в заплатанном виде; на коже старой части сохранившейся доски вытиснен крест, помещенный в четырехугольных рамках, различно орнаментированных; над бóльшей, внешней рамою вытиснено начальными церковными буквами გბღ Гавриил, имя, надо полагать, собственника иди, быть может, переплетчика (см. табл. III). Размеры 26.1 × 16 см. Строк 30—34. Письмо, основное, церковное, строчное, красивое, во всяком случае стильное. Наблюдается неумелое обращение с титлом, отсутствующим там, где следовало бы ему быть, и появляющимся там, где нет ему места; часто опускается ჳ между უ, resp. ლ и ე, а вм. უ resp. ლჳ почти постоянно имеем ლ. В письме замечается прежде всего чередование двух видов, одного более мелкого, менее правильного, напр. лл. 119 в. 120 а.

Рп. дефектна: недостает пяти листов первой тетради. К концу, начиная с 31-ой тетради (лл. 245 и сл.), нумерация тетрадей отсутствует, пожалуй, исчезла при обрезывании рукописи переплетчиком. С 158 л., повидимому, другая рукопись, с особою нумерациею тетрадей (ა и თ. დ.), к которой приписана нумерация общая всей сборной рукописи. Последняя часть (лл. 277—283) совершенно особым, третьим, почерком, также менее правильным. Особенности орфографии общи всем почеркам. Лл. 76 в, 157 в. белые.

Содержит:

лл. 1ა—90 в

1) Наличное нач.:

რტიელების მისისა. რღსა იგი ჭდ ლწეს მშჯდბა და სიმწთლედ. ამას
უღს ზა ეითრთ წმმრთებე მისი გნმრჯოებე და სოფუგა სენა: —

ნ ესე ვინი მხნიერნი წწულებნი ლის მისის იჳ ქე თჳს აღსრ(ა)ღსა მეუ-
ლსეულად ედ წისცა დედისა მისისა სმკალნი გნწესნა დადაცათო ვიეთმე
სიტუნი იგი ეკლესიისათს თრგმნეს ად არარაა არს დამაყენებელ ოფრმსდ
წისა ღის მშბღისათს გღის კმის ყოფად. რ სღის წისა მრ თქომ(ა)ღ.

არჩინ. და არა ერთსხედ გელსკმა იუოფებინ ანდ მრვლფერადცა. რ სარხჯენი არჩინ კუთილთანნი. და მთცა მამთა რლთა ეკლესიისათჳს თრგმნეს. კეთილად თქოეს. და კდ წისა ღწ მშობლისათნ გლისკმის ყოფამა წწყუღბისა მის ჳშმრტის და-
 ლტომელა: იხილეთ ლკოე ვრ შჯნიერად მოასწავებს. არა ტაძრად მოყვანებო-
 სათს ს ანდ სიტყუს მისცა სწლიერისა შჯნიერებისა და სიკეთისა მისისათს. და-
 დგესო დდ ფლი მრჯჯწნით შწსა. ესეცა სტყუა ტაძრად მოყვანებასა მისსა მოას-
 წავებს და და(დ)გომას მრჯჯწნით საკორთხეველისა. წა მას წთსა რლ იგი
 მრჯჯწნით ღისა შერაცხილიყო ჳდ: მერმე აკსენებს სამკაოლსა მას სათნოებ(ა)თა
 მისთ(ა)სა. ვრ შოენიერ იყო ფდ და მრვლ ფერ სამოსლითა ლქრო ქსოვილითა
 შემკოლარს და შემოსილ პირად პირადღა:

რ ული ესე სწლიერისა მის შემკობისა მისისათს თქა. დალაც(ა)თო ლქრო-
 ქსოვილობ(ა)სა აკსენებს ანდ ეიფე მრვლფერთა სათნ(ბ)თა მისთა მოპასწავებულ
 არს რლ იგი თჯთუელადცა შჯნიერ და ჳაეროვან არჩინ ს ლდეს ლართიერთს
 შეირინენ და შეიერთნენ უაღრესი არს და გ(ა)რდამატებუ (1B) ლ შჯნიერებ(ა)დ
 მთი ვა იგი სწტრლსა მს სლსა შა ობწოამსა მის ქწლისსა შეკრებოლ იუოენეს.
 ამისთსცა კირად პირადღა შჯნიერი ესე იგი არს კთლთა სქმეთა და სწლთთა
 გლის სიტყუთა და უღითრთ ნებისებრ ღისა ცწრბისა მისისა შჯნიერებ(ა)დ. ვა
 იგი მშჯლდი ცწისა რ იხილვების ღრ(ბ)ლთა შა. ერთარს გჯმითა და სწითა
 მრვლფერი და შჯნიერი ხილვითა ებრთვე ობწოამ იგი ქწლი. სიყრმითგნვე
 გამუთქომელითა სათნ(ბ)თა სამკაულითა პირდპრ(დ)დ გნშჯნებლ იყო. რაოდენ
 აღიზრდებოდა. ჳასაგითა ომ(კ)ტეს სამკაული იგი სთნ(ბ)თა მისთ(ა)დ.

1) ა. 11a.

სწიღომლოა ესე დიდი დაფარულად აქონდა და გლისა შა თჯსსა წა
 მას ქწლსა და რ სავსე იყო სიბრძნითა ვა დედასა სიბრძნისა და არცა იოს(ბ)ს
 აოწყა ხარბ(ბ)დ იგი ანგლზისა. და არცა სხუასა ფის მთდლეთა შა. ამის-
 თჯსცა ფიეთმე მამათა სიტყუა სსრ(ბ)ისა რლ იტყის იოს(ბ)ისთს ვდ არა
 იცოდა იგი ვდე შვა ქე იგი მისი პირ(მ)შჯა: —

ესრეთ გამოთრგმნეს ვდ არა იცოდა სწადომლოა მისი.

2) ა. 20:

იხილეთ ლკოე ვრ შეკრბეს ერთად სიტყუენი მამ(ა)დ მთწრისა იაკობ(ბ)ისნი.
 და წწყლისა მიქამსნი. რ ამან თქა ბეთლემით მოსლწვამ ოამ. ს მწ მუასწავა
 ვდ დაცხრომასა და მოკლეობასა მთწრთა იო(დ)მსთა გამოაჩნდეს სს(ბ)დ იგი წწმ-
 რთთამ. ესე სიტყენი რამა ესმნეს მოგოთა ომეტქესად დაამტკიცეს ხილვითა
 მით ვარსკოლავისაათა. და მყოფედ ჳდ ქადაგეს ქე. ამისთსცა ჳეროდე შეძრ-
 წონდა. რ ფდ იყო მთწრობის მოყოარე.

3) ა. 23a — 24a

ს არავე ოკმარ არს ამას ადგლისა გნმარტებად გნყოფისა მის სიტყოამსა
 წთა მწრ(ბ)ლთამსა. თო ვრ მთე შდ შ(ბ)ისა მ(კ)ეოესეულად ეგვ(ბ)ტედ სილ(ტ)ოლსა

იტეს და ჰეროდეს გზისსებასა და ჩუღთა მოწყობასა. ხ ლოკა შდ შობისა იტეს მეორეობისა დღეს ისლმად აღსაღვასა და ტაძრად მიუყანებას იჯსსა: —

საცნაორ იუფნ ლკე ვდ მთე თა წარკდა გენებასა წინა დაცუთისსა და ისლმად აღუყანებისასა და ტაძრად მიუყანებისასა. და მიქომას სუმიონისასა. და სნთა მათ მის უმისა აღსრლებლთა საქეთა და აწერა იგი ყოფილ იყო (23B) შდ დღთა მრვლთა კინი(ო) ოდენ მეორისა წლისა გინა მცირედ ოდარეს იოსების ჩუნებად ანკლზისა მრ და ეგუპტედ სელტულად და კდ შექცევად ეგუპტით. რ ესე წეს არს წერილთა შნ შდ მრვლისა უისა ყოფილთა საქმეთა შეერთებად ოწინარეს ყოფილთა თსა. ვა ამნ მსრბლმნ მთე ქომორე ესე ვრი სხე ქმნა რ იტეს მოიღო იოსბ ბრძნება ჩუნებითაო. მოვიდა და ეშენა ქლქსა შა რლსა ჰქვან ნაზარეთ. რა ადესრულოს თქომლი იგი წწულისადა ვდ ნაზარეველ ეწოდოს. და მეუოსეოლად დაროთო და თქა. მას უა შა მოვიდა იუ ნთლნის მცემელი ქადგებდა ოდაზნოსა მას ჰორიანსტანისსა. ხ ესე შდ ოცდაათისა წლისა იყო ქადგეზად იესი და შეკერთა თნრბად იგი უთა მთ შობისათა ეტრეთეე ესე ქმნა. აღწერარადა შობად ოდა. და მოსლვად იგი მოგოთადა და თუნისცემად ოისადა და შექცევადა სფლად თსა. მეესეყულად დაროთო ეგუპტედ სილტოლად იოსების ოისა თა და წისა მის ქწლისა ღს მშობლისა და მერმე თქა მორვად იგი ჩუღთადა. და შდგომი ამისი ვა მოსცა მას სდმნ წწ აღწერად: ხ ლოკა) მადლითავე სღისა წისადათა აღწერა შდ შობისა) რლი იგი მთეს დაეტევა: წინადაცუეთისათს. და ისლიმად აღსღვისა: — (24a) და ტაძრად მიუყანებისა და სუმიონის მიქმისა. და შდგომი ამისი. რ არა ეღისავე გნგებლებისადა ერთსა მსრბლსა მიეტა აღწერად. ად რლნიმე საქმნი და სსწლნი ოისნი ერთმნ აღწერნ. და რმე მეორემნ ანო მესამემნ გინა მეოთხემნ. ამის ოკოე ჰირისა გნმარტებად ესრეთ არს ვა. ვთქო.

4) მ. 40a:

და იჯ წარემატებოდა სიბრძნითა და ჰასაკითა. და მდლითა წეღისა და გცთა. და ელივე იგი უმი მრთგნ ვე ნათლის ღებადმდე. ესრეთ აღასრლათურ ცხადისა რაქსმე სსწლთმომქმედებისა: —

რ წიგნი იგი რლ ირქომის სიურმე ქსა არაშესაწუნარებულარს ად ოცხო არს კათოლიკე ეკლესიისა და წინააღმდგომი წთა მსრბლთა მრ თქომლისა: და მბრძულ კტბისა ოგონროთა ვიეთმე და მეზღაპრეთა მრ აღწერილი: ხ კტბად ქადგბისა მის სსწრბისა. მოკლედ წარმოთქუა მსრბელმნ ლოკა და თქა. ვდ იჯ წარემატებოდა სიბრძნითა. და ჰასაკითა და მადლითა წეღისა და კცთა ვა სემორე გნმარტებად ამის სიტესადა გაოწყეთ.

5) მ. 44B:

კდ გარდამოვიდა და მოვიდა სადა იგი იყო იე. და კდ იხილა მნ და წამა ვა ვლ: ესე არა ერთგზის ხ ად ორგზისცა. მშნ შეოდგეს მას მწფენი ოისნი.

ანდრია და იე თენი სათნოებთანი. რ ანდრია იყო სახე სიმკნისა. ნ იე სახე ქწილების:—

მოიყვანა ანდრია ძმათსი ვტრე მწფედ ონის ოხრატესს მას და პირ-
მშობს. ომწიქესი იგი წინამძღვრ ექმნა სლიერის მის შობისა. რ ანდრია ყელსა
წა აქონდეს ვტრეს ოხრატესობა.

6) II. 48a:

გდ ჰორისტანი რა ადავსო სასწლითა მოიქცა გლილიადვე და მიმოვი-
დოდა: ქლქსა და დაბათა. მოიწია მაგდალოდცა ქლქდ ვინა იგი შეოდგა მაგ-
დანელი მრე ჩისაგნ გნდევნა ონ შჯდი ემშაკი: იყო იგი სიმდიდრითა და
დბლთა შვილბითა წწჩინებულ და მწფებსაცა შა ონისსა დიდი აჩოენა მკორვა-
ლებად. და სწმნბით ჰმსახორებდა ქა და ობიწოსა მას დედასა მისსა. ნ
იგიცა სახე იყო კცობრვის მის ბნბისა. რ შჯდთა მთგნ ბრტთა სლთა
იგუმებოდა. რნი იგი წინააღმდგომ არიან შჯდთა მთ მდლთა სლთთა ეგ-
რეტა ბნბა კცობრივი იქენჯნებოდა შჯდთა მთ ოკთორებთაგნ.

7) II. 54B — 55a:

ჯრის მცოპელთა და ღთის მბრძოლნი იგი მიმოგნიბინენს რნიმე სადი-
ლობდ წარვიდეს რნიმე სხუად საქმედ გნიბინინეს. იშუებდეს და იხრებდეს
ვრმცა ძლევა რადავე ექმნა. და ფდი იგი და სდ წწწმედამ ვერ გლის კმა
ვეეს მკედართა მათა:—

მშნდა დედა იგი მგლოვიარე მიეხლდა ძეს მას საწადელსა და რასა იგი
ეტყოდა და ვრ იქცოდა რწმცა ენამნ გამოთქუა შეზავებულ იოხნეს სიტყნი
მისნი ცრემლითა და სიბრძნითა რ დედა იყო სიბრძნისა და არა ეგებოდა
თო ოწესო რამე ეთქოა ანო ეხოენა ად ყლივე წესიერად ყლივე კეთილად
და შოენიერად მრწლ სახე იყო გლოვად ვნბთა მთ და წულოლებთა ტებ-
ლის მის მეოფისა და ძისათა მწარედ გოდებდა ვნბლის მის და ჩნთს ჯრცო-
მლის სლგრძ (55a) ელებასა და თეს დებასა ადიდებდა და გნკჯრეებლ იყო
ღის მკვლეელთა მთ კადნიერებასა და შუადლეებასა აბრალებდა და ვთქუა თუ
მათისა წარწემდისა თს ტირილად და ღის მრთ იტყოდა: რა არს ესე მუჟ-
ივეო და ძეო და ღო ჩმო რა არს ესოდენი სლგრძილება შნი ვრ ურწლო-
თა თა შეირაცხე უცოდველი ებე . . . . .

8) II. 59a — 60a:

და რა იგი ჯერ იყო სიტყნი გოდებისანი აღმოქნა. და მეუხსეულად
ყლივე ზრონფა მისი დაფლვის მისთს იყო ცწველს მეოფელის მის გუამისა
რ ვერ თეს იდებდა ესრეთ დამოკიდებოლად ყოფსა მისსა. და მტრთა მთ
წა ცემასა და ყოედრებასა და ტნჯვსა. ნ ს(ა)წადოდა პოვნად სამარხო კეროფ-
ანი. რ დიწისი და შემსგავსებოლი ცხრბის მომცემელის მის გომისა: არა
სად იპოებოდა ვრ იგი საშოა ყდ ობიწოა იპოა დიწისი შეწყნარებად: ყლსა
მას საფსებსა ღთებისსა ნ სწა ესე ვრ ი არა იპოებოდა გაარჩა მისისა მის

წადიერებისა და გლსმოდგინებისა შემსგავსებულსა ადგლსა ეძიებდა და პოვა: —

(59B) ამისთჳს გარემოვლჳ უღლი იგი თხემისა ადგლი გნძლრბლმნ: მღლითა ცნვლს მეოფელისა მის მკდრისაჲთა. ფერენი მისნი მიმრვიდოდეს ნთლნი და გნბჲ მოუწყოვადელ იუონეს სსორველისა მისგნ მეოფისა და ძისა მისისა. პოა რკე წინაძღომითა მღლისა მისისაჲთა მხლბულდ მეზრ ვრისისა სთფლვი შუნიერი და გარემოჲს მტილი ნაყოფიერი იყო სთფლავი ცალიერი ახალი ახლად გამოკოეზილი კლდისაგნ ვა წა სნრბჲ გოასწავებს არა ვინ სნჲ მკდრი შეკუწნარა. ად ახლსა მას მოკლოდა მკდრსა სიკდლისა შომკლველსა რა და ღა უთსა. და უი გნგებლებით იყო: ცარიელი ადგომისათჳს რა ვერენი თქრას თო სნჳს ვისიმე გოამი ადგა და არა ქ ეს ამისთჳს არაგინ დადებლი იყო ვა იტეს მხრბლი ვდ იყო ადგილსა მას სდა ვა ატოეს მტილი და მტილსა მას სთფლავი ახალი სდა არაგინ დადებოლ იყო. ახალი იყო ახლისა მის ადამისთჳს. რ შეოწენარებულ იყო და შეოხებულ უღლისავე კცობრივისა ბრალისა და ცდვისა შეკრძალოლ იყო რა ვერ ცილი წამონ თო წარინარა ესრეთ უით კერძო შეოვად იყო კლდე იყო გამოკოეთილი ლდლისა მისთჳს სკიდლორისა მეზრი იყო გნყოფილისა მისთჳს ღრმა იყო სთფოძველისა მისთჳს შეორყეველისა მტილისა სხე იყო ედემი (60a) და თხემისა ადგილი მონ დაფლოლისა ადამისთჳს ვნბჲ იგი დამკსნელი იყო ჩნთა ვნბთაჲ და სიკდლი იგი შემმოსრველ იყო სიკდლისაჲ:

ესრეთ იხილა რაჲა წნ დედაჲს რისმნ ადგლი იგი მხლბული და წესიერი და სთფლვი შუნიერი და ახლი სდა იგი ჯერვე იყო რხრწნლისა მის გჳამისა დამარწვაჲ გამოიკითხა და ცნა ვდ იოსებისი არს რლი იგი მწფევე იყო იჳსი ფარლად შიშისათჳს ჳორიათაჲსა: მეუოსეოლად აოწყა მას იტეთ ვრ იგი შეჳგვანდა დედასა მას სიბრძნისასა. არა სთფლვი ნ მოითხოა. რ აწყოდა ვდ ესე ადვილ არს მის წე და რფორაჲსად სწადელ რა სთფლვი თსი მიანიტრას კეთლსა მას მეგობარს და მძღრსა სნრს და ესე ვრი სთრწე დაიონჯოეს ად თვით თსით მისლვად და გარდამოკსნად და დამარწვად აწყა რ ესე ძნელ იყო მშნ და კადნიერებაჲ ფდი რკმდა. ნ იოსებ კტი იყო მდიდარი და მეცნიერი პილატესსა და მოაწოდა წნ ღთს მშობელმნ და ჳქა: აჳა ესერა მეგობარო ჩნო მტრთა შთ და მკლველთა შორი და სიბორკილე აღესროლას . . . . .

Таким же образом излагается дальнейшая история домостроительства Христа в основных чертах по евангелиям, но со внесением экзегетического и гомилетического материалов, с представлением постоянной роли богоматери.

9) лл. 67в — 68в:

ნ ესე სანსორ არს და რწეებლ რლი იგი შდ მეოფისა და ძისა მისისა დაშთა იგი მის შრ მოღჳწე და მოძღრ და დედოფლ უთა მრწმნეთა და მოსჯთა

სხელის მისისათა მამთა და დედათა მეგობართა და მწფეთა მისთა ეგრეთვე ზრუნვამ და სურნავი აქონდა ეთანთ და თუნღნი ეთანნი მს ესწიდას (68a) და კრტიელის მის წილ ონის იჯ ქა კტთა შს ქტვეისა კრტიელად მშობელს მისა ობიწოას მას და ოფრეამსად კწლს დედასა მისა ხედვიდეს იგი იყო ნოკეშინის მტემელ მთ და მწოკველ ღუაწლთა მწრთ და შრამათა და ყლის მწთ ქველის სსქმის წ აწთო მწოკველ ოდენ იყო და მასწავლელ მოთმინების და მოღწეწების ნტრთა მთ მტქლთა და სხთა მწწმნეთა: —

ადთა მოღწეწა იყო და თა შემწე ქადანათა მთ და მოწფეთა ონისთა და ღწლთა მთთა და ტწჯვთა და ჰერბილბთა გწბითა თწაზიარ იყო და მთ თწა ეღმოდა ვა იგი ვწლ ონის და ძის მისისა ვწბთა თწა ზიარ იყო ტკივილითა გწლისათა ეგრეთვე აწწ ღირწთა მთ მწფეთა ონისთა ნოკეშინის ტემდა სსქმითა რადცა ეწლო გწამტკივებდა სიტყუთ და სწუდ დაოდებდა ვწბთა მთ მეოფისა და ძის მისისათა მოასესენებდა მოსაკებელთა მთ და გჯგწნთა სსწფეელისა ტთამსთა ნტრბეს მას და სსმოებელს დაოსწლებელს ოკი ოკი:

მშწ შეიპყრწ რწამ ჰეროდე თვი იგი მტქთამ ვწტრე და შეაყენა დილეკსა შეკრული ჯაჭვთა გწბითა მისთწა ჰერობილ იყო და კრწლებთა მისთა თწაზიარ ოფრეამსად კწეოლი იგი დედამ ქს და მისთწ ილოტვიდა და კეღესისა ამწებდა ღწცად და ვწლ ამის ოდეს სტეფასეს ჰქწლვიდეს ოკეთრწნი (68b) იგი ჰწრწანი და იაკბს ძმწს იეს ოდეს მწკკლვიდა ჰეროდე ორთავე მთ ღწწლი და საღმობანი და ტწჯვანი გწლს გწეწრებოდეს წწის მის დედფლისა და მთთწა იწამებოდა ღმწობიერებითა გწლისათა და გწოდებითა ტრემწლთათა:

10) Рассказывается далее в проповеди Иоанна в Ефесе (л. 69 a):

წ ღის მტყელი ოგი და მწრბელი ბრძწების ებრ ონის წწრვიდა ევესოდ ქწლქდ ქწენს სწიისსწდა მენელსტებლებნი იგი მისთწა და ჰრწწრე ერთი მწიდა მთ დიაკონთაგნი მონ ქადაცა სსხელი ქს ღწ.

11) л. 69 в — 69 в:

წ წა მს ქწეს დედასა შწდ წწსღვისწწწის იე მწრბლის მსსტარ და მოღწეწე იყო ნეტრი იაკობ. ძე ოწწბისი რწლს ეწოდა ძმწ ონის ფწდის მის სსწწობის მისისთწს და იქმწა (69 в) ვწლი ებწსკეპრწი იწწლმისა:

12) С л. 72 в рассказывается об успении богородицы до л. 82 в. Рассказ изобилует апокрифическими подробностями.

13) л. 83 а — 88 а. Рассказ о том, как богородица надела Кли-
стантинополь нетленным своим облачением (ობრწწელი იგი სსმოხელი თწი).

Начало самого рассказа:

ემთა მთ ღკეონ დიდის მეფისა მის მრწმწნის ბერძწთამს. რწლი იგი მწდ მწკიანეს მეუობდა იუონეს ორწნი ერწსთწნი ერწთის მის სწელი გაღ

ბიოზ¹ და მეორის სწლი კანდიოს ძმნი იყონეს ბნბითა და ძმნი ქველის
საქმითა.

Коп.:

ღის მსწრის ქაქისა. რლსა შა არა ფიცარნი სხენან მოსეს მრ გამოქან-
დაკუბოლნი ად სამოსელი ძეს წა და ჰატოისანი დედლისა და ოფრ¹ოაისად
კნლისა ღის მშებლისა. რლითა არა წ თო ოხრწსელი იგი და ობიწოა გოამი
მისი შეემოსა ად ქე ღიცა გნტრიელდა რა. და იშვა მისგნ (88a) ცნრბისათრ
ჩნისა ხჩვლ რა იყო ამას შა შკიხვა მრვლ გზის და სძეს სწოვდა წესისა
ებრ ჩხლთმას ცნრბაა იგი და მზრდელი ეთა კრციელთაა ამისთსცა ოხრწ-
ხელად ჰტიეს მიერითონ აქამომდენ წა იგი სამოსელი ობიწოაისა და ედ ქებლ-
ისა ღს მშებლისა:

14) л. 88a:

ეგრეთვე წადა იგი სარტყელი თნი ამასვე ქაქსა მონიჭა ობიწომ¹
შნ ქს დედამნ რლითა მოერტყა გოამი იგი. დამტყენელი დამტყენელისა მის
ეთა მფისა. და ნისოსცა ტაძარი შოკნიური შენეო ლარს მრწმნეთა მფეთა
მრ სადიდებლად წისა ღს მშებლისა რლსა ხაგკოპრატიაა ეწოდების და მონ
დამარხულარს ოხრწნელი იგი სარტყელი მისი გრგზნად მადღისა და ზღოდედ
სიმტყიცისა მრწმნისა მის ქაქისა და ძლევისა მომცემელად ღსმსხროთა
მფეთა:

Следует заключение в виде восхваления богородицы (л. 88в — 90в),
начинающееся так:

ეჭა რნ მე გონებაჲმ აჭრაცხოს ახო რნ ენამ¹ წრმოთქოს ახო რნ კელმ¹
ადწეროს არაატყელი იგი სიმრველე მდლთაა და ქველის მოქმედებთაა ღსმშ-
ბლისათა რნი ახოენსა და დლე ახოენებს ნათესავსა კტოსა.

15) л. 89a:

ესე არს ხე ბორობისი რლისა ჩრდილოას ენისოენებენ მამოროლნი მშო-
ბელი გამოამკსელიისა მის ტყეთაისა წინა მძღრისა მის შეტოთმილთაისა:

Коп.:

ხ ნტრ ნრ შნ დედათა შს და ეთა ტომთა და ნათესავთა კნრ ცთა შა და
ქენსას წა დბლ. რ შნ ელი ენაა გადიდებს და დედად ცხრბისად (90в)
ქადებებს სავსე არს ელი დბლი დბითა შთა. ენივე შნ მრ ადბნ წა სმბსა
სამტომოგენით და ერთარსებით დბლსა ღა ჩნსა ესე ვრნი არიან ქ ედ წო
დედელთა ღს მშებლო დბლისა ცნრბისა შნისა სამდომოლანი ესე არიან
წრ გზაგნისა შნისა სიტყოანი დამიხებისა გლბაა მლ დამიხებისა ქებაა დბა
დაფლევისა და მიცვალებისა საკრვლები:

და) აწ ედ ქბლო დბლო დედელთა ღსმშბლო შეიწირენ მტირენი ესე
სიტყნი. ქბისა დბისა შნისანი. ოხროაისა და ოღირსისა მონისა შნისაგნ. შნ

¹ Здесь л в имени *კელმ* подправлено из л (*კელმ*), но также четко дана форма с л
12

მრვე მოცემული რნი ესე სარწმუნოებითა და სორვილითა მდლისა შნისა
ათა წარმოვითქოენ. რ ამეტესსა ვერ შემძლებელ არს განბა ჩმი მიწდომად
არცა თო ყნი ბნნი და ენანი ხილელთა და რხილავთანი შეკრბენ ვერ მიიწე-
ვიან ღირსებით ღირსებით (sic) ქებად შნდა გრისა შნ. მცირედისა ამის წილ და
რხდრისა შესაწირავისა მდლი და წყლობა და მხეხა შნი მდიდრად მოჭყინენ
რს: რღირისა ამის მონისა შნისა და ეთა მადიდებლთა სწლისა შნისათა: —

ჴ ედ სავლბლო დედან ქსო. რნ შვე წა იგი წთაჲ სიტყჲ ღა შეიწი-
რე ვედრებაჲ მნთა შნთაჲ და ყლისაგნვე გვანენ ჭირისა და გნსცდგ-
ლისა და სვნეთა მთგნ მამარინენ სსტნ ჯველთა და ნწილსა მას ღირს მვეენ
მრთლთასა ცხრბსა მას რარხტნოს კეკლთა მთ სწნთა:

ქეს იჯ მრ ძისა და ღისა შნისა რლსა შჯნის ეივე ჰატვი და თუნის-
ცემაჲ თა დაოსაბმოათ მშიო და ედწდით სწრთ და ცწლს მუფლით სლით
წდითრთ აწ მს და:

2) წდისა და სტრისა მშისა ჩნისა გერმნოს კოსტანტინელ მთვარ ები-
სკობისისა თწრბაჲ სსწლთა თსა და სავკორველებთა დწლისა მთვარ ანგზი-
სა მიქაელისთა და სწთა მთ ანგლწთაჲ წთათს:

მ. 91a — 136a

Над:

დიდ არიან და მრ ვლ და თითო სხე რკორცრისა მის დიდად მოქნიერისა
დიდბისა შნისა ქველისა მოქმედებანი და ნიჭნი და მადლნი ედ ქებლო და
დწლო მიქლ მთვარ ანგზო. და ვრცელ არს და მადლ და მოწდომელ ედ შუე-
ნიერისა და რსხეულომსა ბნბისა და სსქმისა შნისა გწწასებაჲ

ნ მცირე არს და კინი და რძლორ კცობრვისა ენისა ძლი და იწრო
არს და მდაბალ და ვერგ კრცლითა ამით გლთა და ენათა მრ გამომავალი
სიტყჲ.

1) მ. 120a — 120b:

ნ ნეტარმწი არქიპოს აღასრლა სსმოც და ათი წელი სსწუთრომისა ამის
ცწრბისა მისისა და ესრეთ გწვიდა ამიერ სფლისაგნ სსვეს ეითა სსთნობითა
და მივიდა სსხიერისა მის მუუფისა ვა მუშაკი კეთილი მოლებად სსსეიდლისა
მუშაკობისა მისისა წ სსწაუღნი და წ კვრველებანი ვე აქამომდე დაოჯცხრომე-
ლად აღკრლებანი ადგილსა მას მადლითა ღმისათა და მუოხებითა ანგლწთა
მთრისა მიქლისითა წ რქს იგი სხიერმს და მრ ვაღმომწყლეუმს ღწ უმეტესად
აღამაღლა რქჲ ქენეთაჲ და აღადგნნა ღწის მსახური იგი მუჭე და ქეს მოყუარე
დიდი კოსტანტინე და დაამდაბლა წე მისა ეი ძალი მძლავრთაჲ ძალითა ჰატვი-
რისისა და ცხოველს მუოფელისა ჯისათა და შეწყვნითა ედ ქებლისა მთვარ
ანგლწისათა. მოიყვანა ენი წარმართნი მეცნიერებად ჭტბისა ვა წწტყლმწ
ღირსმწ მწ თქა მიტცეუ შწ წარმართნი სსმკვდრებელად შწდა ენი გიდენი ქესნი-
სანი და ყლსავე წა თნა შეკწეოდ და გელის ამჰურობელ ექმსებოდა დიდე-

ბული იგი ანგლზთა მთავარი ღის მსახურსა მის მეფეს კონსტანტინეს და დაუ-
 მორჩილსა მას ენი უცხო თესლნი და ბარბაროსნი და მისცა მას ძლი დაპყრობად
 ბიზანტიისა (sic) და აღშენებად დიდსა მის ქალაქისა ახლისა ჭრამისა რლსაცა
 კონსტანტი ქალაქად უწოდა მაშინ ქეს მოყურებენ მეფემს სხუათა მთ ცაძართა
 თნა და ეკლესიათა ღთისათა რნი აღაშენა თჳსა მას ქალქსა ჰლდ სიონი წე
 არა ამას ფიტუჯ ისუტინიანეს (sis) მრ აღშენებულსა ად ჰლსა მას დიდსა რლი
 ძრვისაგნ დაეცა და ღისა მსახურისა მეფისა ისტინიანეს მრ აღაშენა მეტრედ
 დიდი იგი ცაძარი სხელსა წა წთა მცქლთასა აღშენებლი მეტრე წის ირი-
 ნესი და წისა მოკისა და სხუნი მრავალნი ხ უმეტესად მოსწრაფე იყო (120B)
 სხელსა წა წისა მის ანგლზთა მთვრისსა მიქაელისა შენებად ეკლესიათა
 ამისთჳსცა ესმა რაჲ და ეუწუა საკრველებჲ იგი რი იქმნა მის მრ ადგილსა მის
 ხონისსა და ვდ დღითი დღე არა დასცხრებიან სსწალთა საქმენი შეამკო და
 გწგრცელა წე იგი ცაძარი ანგლზთ მთვრისაჲ და გწაწისა იგი სკათალიკოსოდ
 და სიმრწელე მდდელთაჲ და დიაკონთაჲ გწახინა დიდებად და გლბად ღისა და
 ედ წისა მიქლ მთვარანგლზისა და ეითა ნიჭითა და სსმკაუღითა შემეო
 წე იგი ეკლესიაჲს (sic) ეგრეთვე წარმატების ვე აქამომდე და ვე აღსსრულამდე
 უამთა ყოფად არს მტკიცედ და შეურყეველად მადლითა ღმთა ეგრეთვე ოჯსა
 ქალაქსა კონსტანტინეპოლისა აღაშენა ეკლესიანი სხელსა წა წისა მის ზეცისა ერის-
 თავთა მთვრისა ერთი ანაპოპალორ და მეორე სუნთენ ხ მიზეზი შენებისა ცაძრისა
 მის ჰლითგნ ესრეთ იქმნა უმთა მთ ჰლ(ი)თა უწინარეს გწკატებისა ქეს ღისა
 ჩნისა ერი მძლავრთაგნ ნათესავთა შეკრებლი შეითქუა ფდა და შემზადნეს
 ნაგები და ტუეენვიდეს ქუნათა მრწლოთა და იზარდებოდეს ნატუეენავისა მისგნ
 ეწოდა მთ სსხელი არღონაფატი რი გამოითარგმანების უქმნი და მენავენი:
 რ არას იქმოდეს სხუასა საქმესა ად ტუეენვიდეს და მისგნ იყო სსზრდელი მთი
 ხ ერთსა ქამისა მოიწინეს ადგილსა მას იწროსა ბიზინტიისა და ქალაქიღონი-
 სათა და შეა[რ]ევიგნეს ნაგები მთი ანაპოთორ ტუეენვად...

2) მ. 127a:

და აწ ჩნცა ღთის მწერნო ძმნო ვადიდბ დეთ რა და აღვამაღლებდეთ მას
 რლი იქმს დიდთა და გამოაკლ ეველთა დიდბ ღთა და გისაკწრეებელთა სქშეთა
 ედ წისა მქლ მთვრ ანგლზისა მრ დღითი დღე ჰლითგნ და აქამომდე ჩნ შს
 და ელსა სფლსა კცად კაცადსა წა და უთავე წა მრწმსეთა ქსთა:

რ დაღაცათო სსხუათაცა აორაცნლთა ანგლზთა მრ აჩოენა ღნ სკრწლე-
 ბთა მნ: მიოთხრობელნი ნიჭნი და სსწლნი ელსავე სფლსა ად სამთაჲ ოდენ
 იესენებისა წთა წქრილთა შა ჰტსნი და წე სსელი მქლისა და გბრეილისა და
 რაფაელისი. სსცნაორ არს ოკოე ვდ დბლმნ მქლ ქმნა ენი ესე ზემოწყოლნი
 სსკწრვლებანი: ხწე გბლ ნიიფლისა ელისა მპყრობელისა ღისა და მამისა გნ
 უმსა მას გნკტებისა ოისსა მარწეებულად და ქადებად სიოტუჯსა ღთისსა წისა
 მის ქწლისა მრს...

3) მ. 128b:

წ რათუელ მთვრ ანგლზი კსენებულარს წიგნსა ნას შა ტრავითისსა. ოდეს იგი თუენი მისნი დაბრმობილნი გნანათლნა. რ ესე ტრავით იყო ებრაელ ტომისკენ ლეფთაღემისა (sic). და იყო კტი ღთის მოშიში. და ოდეს იგი უნი ტომნი იწლისანი მიიქცეს კერპთმსხორებად. და ჰმონეს ბალანს (sic) წ იგი შეოდგა ორწლოებასა მთას. . . .

4) მ. 131B—132a:

ესე წ სწწლი კსენებლ არს წკრინლთა შა რათუელ მთვრ ანგლზისა მრ აღსწლბლი ვა მწ თვდ მწ გამაგნადა. და გუაუწყა სასწლი და პტვი თსი. წ სწთა მთ ანგლზთა და მთვრ ანგლზთა სასელები არა ოწეებულ არს ჩწდა. ად ესე ოდენ თქმლ არს წთა მწ ვდ ცწწა დასი არს ოკრწლოთა წკსთადა:

(132a) სერაბინსი და ქერაბინსი. საუდარნი და ოფლებნი მთვრობანი და გელმწიფებანი. მთვრანგზნი და ანგლზნი. ანგლზნი ძლთა თა. წ მათე იგი დასი ბრტისა მის ნებისა მთისათს გარდამოცუვეს წტიო და ეშშკ იქმსეს. და ადგილსა მას ნაკლოღევანებისა მთისასა. აღსწლებს ღი კტითა მწ მრთლთა. ვა იტეს წა გრგლი ღის მტწლი.

5) მ. 135a:

აწ ოკრქ მწნო ქეს მკოუარენო. ვინათგნ ესე ვწრი მოცემოლ არს ჩწდა ღის მწ მოხი და შემწე და კელისა ამპერობელი ძლწი და საშინელი ტკბილი და საწრი. წა იგი და დბლი ანგლზთა მთვრი: მოგვდიოთ და შეოდგეთ მას ეითა გლითა. და ვევედრებოდით მს: და ესა შა ვდ სწწისა ღისა კრისთვსა მქლსა რა დაცვცნეს ჩწ საფრგლსა ფრთეთა მისთასა. . . . .

Следует заключительная часть — молитва, начинающаяся так:

მოგედიო მრწმენი და ადვასოლოთ ბრწეინვალე დღსწწული ესე დიდბლისა მის ანგლზთა მთვრისადა. და შევწირთი მისა გლბა შოენიერი. და ქბა სლერი ღცწითა და ვედრებოთა. და ბრწეინვალებითა სანთლთადათა. . . . .

Кон.:

გწკორენ ოძლორებანი სლთა და კრწთა ჩწთანი. რწნი ესე სრწმნობით გევედრებით. დააყოდენ ღელვანი გნსცდელთანი გწდევენ სლწი არა წწნი. და ამკო და შემოსრე ძლი კტი მოძლისა მის ეშმაკისადა. გწაქარვენ მრვლ ფერნი იგი ღონენი მისნი. აღმოფხუარ მის მწ დათესწლი იგი ღუარძლი ესნას მას შა კკლწისასა: ცოდდა ამო ყვენ წრახვნი მწვლქებელთანი. და მადწიერენ ჩწ და გწგუამტიცენ. მადლითა და მხბითა შწითა. რა ვჭეოფდეთ მწწბთა ოწითა. და ვიდლოდით ნებისებრ ოწისა. და ადვასწლწეთ დღენი. ცწრბისა ჩწისანი. სიმრთლით. და ჭტბით. რა ღიკს ვიქმნეთ ცწრბს მას სწესა. და ნეკრებს მას მრთლთა. და ვდბთ თქწს ანგლთა თა. კრთარსებით და საეკწუმეწებით დბლსა წა სამბსა რწლსა შწწის ევედბა

პტვი თუნი ცემა. მამისა და ძისა და წესა სლესა აწ მდს და ოკთი ოკე
ან შს მეყვ წო შქლ:

3) დღე: გ შთი წი იე ნთლის მც-
მლისა თქმლი იე დამსკელია

ა. 136B — 140a

Нач:

წწელად მტქლად. და ანგლზად გიცნობთ შს. ჩნ მრწმნი. დბლო
იე წინა მობრელო მკსნელისა ჩნისაო. რი იწმე პირისა მისგნ ოტყეკელისა.

КОН.:

და წყაროა სლისა წდისა თქნისა. მუადინეთ ჩმ წა. რა. შიში ღა
დაენერგოს გლსა ჩმსა. და გამოიხონეს ნყოფნი კეთილნი. ისმინეთ აწცა
ვდრბისა ჩნისაა წწო წწელნო და მღრდელთ მოძღუარნო. მომადლეთ
სინანლი (140a) და ცრემლნი. რ რლი იგი სათნო არს წე ღისა. რა შეწევნით
ედ წდისა მდლისა თქნისაათა გნეურნეთ ცცბლისა მისგნ სგნდსა და ვდბთ
მამასა და ძესა და წა სლესა აწ მდს და ოკთი ოკე ან.

4) თა იდ. აგუსტოსისისა: მიცვა-
ლება ედ წისა და ობიწოაისა
და ომეტეს კხლისა დოღლისა
ჩნისა შდის ქწლისა. მრშისი:
ქენით ზცად ამღლებისათ: თქ-
მლი წისა მამისა ჩნისა ბასლი კესა-
რიელისა. ქენით ზცად აღსღვისა-
თ: და მისთსცა რლ საადომლოა
ადესრლსა საკრვლი და გნსაკრთომე-
ლი შს ცისა და ქენისა ღისა მრ დე-
დასა თსსა წა:

ა. 140a — 157a

Нач:

სმბამნ წნ ცხვლმნ დბლმნ დაოსბამომნ რა დამბადებლმნ ეთა დბდბლთა-
შნ: რლ არს შმე ძე და სლი წა: ერთი ოი და ღი:

ამაან სჩრმნ ღირს მუო ძიებად სსმინელსა საადომლოსა. რლისათსცა
მიმწიფა პოვნად გნცხადებულად საადომლოსა სასოარველისა ჩმისას: თქო-
მლისაგნ იე ღის მტყელისა: და მხრბლისა სიბრძნე აღწერილი და სლერად სტრ-
ფიადლოდ აღწერილი: რეს სღისა შრ წისა ღსმშბლსა მრშს ეოწყა ეი
გნსღვისა თისისა ამიერ სფლით: გღის კმა ეო გნსღვა და ძისა თნა აღსღვა:

შშნ მხიარლ იქმისა სიბრძნითა სღისა წისაათა: და ღმიობიერად აღივსო
სიუწლითა სგნისა ცხრბისათჳს: რლ არს ედ დო (140B) სრლეკელი დბა
შმთა სოფევისა რლსცა დამკვდრებოლ იუო:

1) 141B — 142a:

აჭა განესახეს ცნი: და გარდამოკდა გბრლ მთვრ სნკნი. და მოვიდა ქწლისა. და ჭქა მას. გნ მრმ რნ შგ ღი ჩნი: ლცვნი შნნი აღიწიფეს წე ღისა ძისა შნისა და შეწირულ იქმნეს: ამრთვ დატოებ სფლას ნეტრო და ზეტს სხლ ძისა შნისათა გნწესებულარს ყოფაჲ შნი შმისა შრ დაოსანამოჲსა და სღისა წისა: რღი ერთობით იდიდების. და ჭტი[ე]ს რკი რკე: ს ძისა შნისა შრ ბრძანებულარს წრსლგაჲ შნი ბეთლემს: და მისცა რტვი ზეთისხილისაჲ კელთა მისთა: მშნ მრმ აღივსო სისრღითა. და მიიქცა ბეთლემად: და თა ჭყვეს ქწლნი სანნი მწფენი: და ვა მივიდა ბეთლემდ გნთლდა და გნმხიარლდეს ყითრთ: ს გნისრუნა დედფლმ მცირედ. და ვა შემწოხრდა დღე იგი სემშახთი რბრძანა ქწთა სერობად: და ვა ისერეს და აღდგეს რბრძანა მომართვთ მე სსსაკომევე: და სანნი სანთელნი აღსანთენით რა ვილრცოთ: მშნ დადგა ლცვად და თქა:.

(142a) ჯ რა ჩმო იჯ ქე რღი ჩმ გნ ჭკაცენ: ისმინე კისა ჩეისა: და მომივლინე იე მსრბლი რა ვიხილო და მის თა წნი მცქლნი: და ვნი წნი რნი შნ წე არიან და სლოფევესა შნსა ღირს იწინს:

2) მ. 143a:

აჭა ღრბლმნ წამსა შა ღმტყლნი შემოკრიბნა ცის კიდით სიონს შა ერთობით: ინე ეფესოჲთ: ჰეტრე ჭრმით: ჰვლე ტიბერიით:

მთე ზღვთ მოგზარნი: მრკოზ აღექსანდრით: ბარტლომე თებაჲდით: ანდრია. იაკობ. დოკ: ფილიპე: სუიომნ: ესე რთხნი მკდრეთით აღდგეს: და ვა სიონს შემოკრბეს ერთბამად: დედაჲ ღისაჲ მოკიითეს და თუნსცეს მას:.

3) მ. 146a:

ანდრია თქა ზღვს კიდენი ბითჯნიისანი მოვლს: და ჰონტოჲსანი და თრაკეთისანი: და რაკონეთელთა ქყნაჲ: და სიბატინელთაცა ქლქსა მივედ: დიდსა სდაცა აფრეელთა ბანაკი იყო: ამცათ ვთა წა ძესა შნსა (sic) ვქდგბდი: და რდეს მაცოეს ჰატრს აქანელთასა დაფეფალ:¹

4) მ. 154a — 154b:

და ვა მიიწინეს გესმანად ჰერისაჲბრ დაჭკრძაღეს გუაში ღის შემწუნარე-ბელი დფლისაჲ: და ხატი მცხრისაჲ სფლავსა წა დაუსჯწნეს: და ლცვითა და გღბითა ღამე იგი გნათიეს: და გნოენა დღე იგი შბთი: და სემ ყმისა შა აღსაროღეს მსოერბლი: და კლდ მწოხრისასა იწვეს ღამის თევად დიდიონა გლსმოდგინებითა და ლცვითა ვე შოაღამემდინ:

და ვა შუაღამისას მიერლს ვთა ღრმითა ძილითა. და ვე შთ ეძინა: კორცნი ედ წისა ღის მშლისანი რხიდაჲვად წცად აღიტაცნეს: და ვმსა ცისკ-

¹ B T — TE: პატრიქანელი სდაფეფალ.

რისსა ჰვლჳ და იე გნჭკრთჳს ძილნისგნ: სსშინელად ძრვასა ქენისსა: და რეცა რისსნეთ: (154H) გმაყუეს გნიდჯქთ ძშნო რად გძინავს: ეჭა ობადრკოთა ვერ მრვითმინეთ ღამე ესე კვრინავისა . . .

5) პ. 155a:

თომა ჭქა მე ჭინდოეთს ვიფე დიდსა მას ქქსა: ძესა მეფისსა დისწულსა ნათელს ვსტემდი: და ჩმ შრ აღიბუკდოდეს: და სღშნ წნ მჩქუა: თომა ნოდარა ჭყოვნი: დ მესსელისა შნისა დედაა ქენით წცად მიიცვალების მსწრათელ წარვედ გესმანიად მრშის წე:

КОН.:

და დღსა კვრინაკეს აღსრ(ო)ლეს წე ჟმის წირვამ და ადიდეს ღი და წე ღის მშბლი: და ეზიარეს კრცსა და სსხლსა ქსსა: და წთა შთ ქწლთა ნოკეშინისტეს: და გნაწესეს კსენუბა წის ღის მშბლისა: თოთხმეტსა რეცა წინაშრბოლად დღსწწლისა: იე: თათ მიცვალება: თქკსმეტსა: დაძინება და სოფლესა დადება: იზ: წცას ამღლება: ამისთს რ სღითა და კრცითა ცხოკუარს: ესე ოთხი დღე მტქლთა დაამტკიცეს: წ ჰტრე მტქთა შს დადგა და თქა: რნ ესე ესრეთ არა აღსრლოს შეჩოენებლ იყვნედ: და ვის არა ძაღუდგას ოი არა გნბიკითწვის: წ მარწვასათს ესრეთ. რ ჩნ შრ სსშინი არიან გნწესბღნი მრწვანი. და სხოა არა არს მთსა გარეშე სეეროდ მრწვამ: წ რნ მიცვალებისათს წისა ღის მშბლისა იმარხოს დიდსა მღლსა ღირს იქმნების და წყლბძსამის მრსა მიაილებს: დღე მიცვალებისაა წისა ღის მშბლისა ოქმი არს: ვღს სოფლესა შნა იყო: სსქმე არა კერარს თვრ ღამის თვისა. დცვისა და ღიტანისა:

ჰ ქს მყოურნო მრწწნსო რამეტა იყო ოტკბილეს დბით კსენებსა წისა ღის მშბლისსა:

(156B) რ ღისა და კტთა შს შუამდგომელი არს: და კდ წისა ღისმშბლისა სოფლაფი ესრეთ იქმს კორნებთა და სსწლთა ვრმცა: კრცნი მისნი ცნელ იუოეს კესმანას:

და მეცა ვიტუი ბსლი: რნ ესე ჰტრე მტქლისა თქომლი არა აღსრლოს ვინ ოდენ შემდლებელ იუოს შეჩოენებლ იყვნ:

წ მტქთა რამ კერო იყო სოფლვისათს გნაგეს: და სსტი მტხრისამ სსწლთა მქმედი მონ დასოქეს შეოძრვლად: და ვა ესე ელი გნაწესეს სოფლესა შეკმთხვანეს: და ქადაგებად წისა სხრბისა ვიდუთაფე ქენისთა გწვიდეს: ქებდ და დიდებად ედ წისა ღის მშბლისა კწლისა და სსტრლისა:

სწ წნა კერარს მორწმნსო ქბდ და დბად მადლობად თენისტემად და კჩვად: კღბით შესსად და ოფრმსად აღმღლებად სსწლთა და სიქაფულისა წნისა: ღთღისა ღის მშბლისა: და შდის ქწისა მრშისა: რლი წე ძისა მისსა დეს: და წს ცრემლითა ითხოვს ჩნთს წყლბძსა და ცდვთა შეჩბძს: და მიცვალებისა მისისა მტლბულთა თს კსსასა ეისა გს ჭირისა და გნსადადლისა:

მდით მრწმენი სკსენებელს მისსა ქბით აღვსრლებდით და მიცვა-
ლებს მისსა ჰა (157a) ტავის მცემელთათს მეოხებსა და ქბსა მდლსა და
წყლებს შესწირავს ქეს ღისა ჩნისა რლსა ჰშოქნის დბა და შტვი და თუნის
ტყმაა შამისა თა სლით წდითროთ აწ და შს და რკი რკი:

5) ამას წიგნსა ეწოდების სამოთხე
რლსა შა წერილარისა საქმენი და
გზგებანი წთა მმთნი: და ქსს მ-
ეუარეთა დედთნი რი აუწყებს ეთა სთ-
ნბთა სარგებლად რთა ეშინის ღის აღ-
წერა იე მძღუარშნ სფრონ შტრ-
ქისმს:

პ. 158B — 208a

Нач.:

5 თვი

საუუარელნო ხილვა სამოთხისაა ზაფხულის სავსე არნ ეითა სწადელითა
და გღის სათქმელითა კტოთა რ გნაცხრობნ თლთა ხილვაა სიმეწამლისა
ეოავილთა მისთა და თაწარმავლთა ასროსებს ხილვა მისი და მრავლ ფერებდა
ეუავილთა მისთა: და რ აღავსებს საყნოსელთა სურნლბა მისი და გნამხიარ-
დეებს გონბსა ყნოსდა მისი და ტბილდ გემოვან ჰეოფს პირსა გემოდას ხილვა
ნაყოფთა მისთა და გნანათლებს გნბასა საშბლი სახუფავეთა მისთა ეგრეთვე
შრომანი წთა მმთნი და სთნოებნი მრავალფერნი კერარისა მითხრობდა
შვილო ჩემო სოფრომ რთა შა იპოების მრვლი სარგებელი სლთა სცხრბლი:
რნი იგი შექსიკად ეუარდეს ემთა ჩნთა ვა ხსთა წარსადისელს წყალთასა
რ მდლითა რისა ჩნისა ივ ქსითა შემოობილ იყვნეს ეითა კეთილითა
საქმითა და სრწმინოებითა რთაგნ მხებავს მოწილვად (sic) ვარდი იგი სათნოე-
ბათა მთთა და შეთხხვად შსდა გვრგვნი ეუავდ(ი)თა მთგნ დაუჭნობელთა
უნრწნლისა მის სამოთხისათა:

რა მით გვრგვნილს ვუო თვი შნი შვილო ჩემო საუარელო სოფრონ
და შნ შრ თვნი ეთა მრწმინეთანი ამისთს უწოდე წიგნსა ამას სათხს
საშეებელთა მთთს სახარლთა (sic) რნი ამა შა იპოებიან მუძიებელთა მთთს და
აწ ჯდ დაჯერებლ იყვნ: სლთოა ეკე სიუურლი შნი შეილო ჩემო რ შეგვრიბე
ეი ესე თქმლი ტშტუბითა რლსა შა არა არს იჭვ ვა ფოტკარშნ რაა შე
(158B) კრიბის მრვლ ფერთა ეუავილთაგნ სიტკნოებდა და შექმნის იგი
გოლად ჭურჭელსა შა ერთსა ესრთვე მე: შეგვრიბეს მრვლ ფერნი ესე
სოთნოებანი წთა მმთანი სლთა სარგებელისათს და დაუწერენ წიგნსა ამას შა:
თი ბ ბერი ვინმე მვჯდრ იყო მონასტკარსა ამბა თევდოსისა რლსა სახელი
ერქვა მამა იხე და უნდა მისი ელია ჰატრიაქსა რამტა ეო იგი მამასხლის
მონასტკარსა მისსა ზა წ შნ არა თეს იდვა:

1) ლ. 162a — 162b:

სწე ვინმე ბერი იყო ქოზიფას და გჯთნრობდეს მონაზონნი მის მონასტრისანი მისთს(ს) ვდ რდეს იყოლა იგი სოფლსა შა მოშაკი იყო და რდეს ვინმე იხილის ვტი გლწაკი: რლს კარნი არა უდგას და თესლი არა აქუს წარვიდის იგი თჯნიერ ცნობისა მისისა მოქმნის აგარაკი მისი დასთესის თესლი და დაუტევის იგი ს რეს დაემჯდრს ქოზიფს იგივე წულახა აქუნრს რ დლითი დღე აღმოგვლს იგი გზასა სს რი შთავლს ისლშით იერიქოდ და აქუს თნა პორი და წელი და სადაგისი და ღოდო: და უკუთუ შეემთხვის მს კტი მშიერი სტილსა მს პორი და წელი და თუ შეემთხვის მს კტი მსაშორალი მოჭკდის ტჯრთი მისი აღიკიდის იგი და აღჭყვის ვე შთადმდე ზეთის ხილთაჲსა: და კლდ შთამომავლთა აღიკიდის ტჯრთი მთი და ფდთა რფლთა და შრომითა უტჯრ (162b) თავნ იგი: და თუ ვის გნუწუდის ცანდალი მუნთქესვე გნუგის იგი მისწიის იგი მოუესთავუ თსთა და თუ სადა იხილის სსელი იღუაწის იგი და თუ მკდარს იხილის შემოარის იგი თჯსითა სსმოსლითა და დაჭმარის იგი და იყო იგი დღეთა ცნობისა მისისათა ესე ვრსა ღუაწლსა და შრომას შა.

Деление на главы отмечается красными начальными буквами; нумерация глав появляется лишь кое-где, напр. при главе 93-ьей (л. 192a),¹ 94-ой (л. 193b).²

Кон.:

ბერისა ვისთნამე დიდისა: იყო ძმა ერთი შტირედ რდები: და ზედვიდა დიდთა შთ შრომათა ბერისათა: და რდესმე ჭქა ბერსა: იტუჯან ვიეთნიმე მამო: ვდ დიდი მოღჯაწებდა მოღუფანებს მონაზონსა ამპარტაფანებად: ჭქა მს ბერმს შვილო რკთო რდკებებით სიმდაბლე სარტებულარს მამა წარვიდეთ: და ვისუათ ცოლები და კორტი ვჭამოთ და ღჯნოდა ვსუათ ვადნს და შვლო ვითაღა გუემღერინან ჩს ეშქანი: და ჩს არა გლის კმა ვჭეოფოთ არცა გუწსმის დთისი რლსა იტეს: იხილე სიმდაბლე ჩი: და შრომადა ჩკამი და შს მომიტევენ უნი ცდგნი ჩმნი: აწ გლის კმა ვწ შვილო: რ რლსა შეეტოდოს და გსკრი-სხოს დი თნა აც მას რა გნაშოროს თვი თჯსი შეჭბბოაგნ სფლისათა და გნიწმიდოს სლი ლწვითა მარხვითა და ტირილითა ღამე და დღე რა სათნო ეუოს ღა:

- 6) თქმლი წდისა მამისა ჩნისა იე:
- სინელ მამასხდისისაჲ: მორჩილეები-
- სათს ედ ქბლისა თვი დ:

ლ. 206a — 238a.

Нач.:

მოწევსულ არს სტეჲ უა თსსა: მოსწრაფეთა შთ შრთ და მოღუაწეთა ქესთა: რ ელსავე ნყოფისა წინაუძღეს უუავილი და ელსავე მორჩილეაჲსა რც-

1 Нач.: გუნრობდა ჩნ შამა ათანსე რ და იყო ლკარსა წისა ხაბაჲსა.
 2 Нач.: შთ სრდაჲს ჩნ შამა გეროსტო ეგოჯმის ლტ რისა შე და სოფრომს პატრონიას ისლშისა.

ხუჭბაჲ ანო კორცითაცა ანო ნებათა კიდევოფაჲ რა მით ორითა სთხოვებითა
გა ორითა ფროითა ოქრომსამთა დაყოენებულად წყად აღვადს სანატრელი
მორჩილებაჲ

КОН.:

საქრლხო მტკიცედ დეგით. და კდცა ვიტყე დეუგით სრბსა შა თქნსა
ქმნო რნი ეგე ღწლსა შა წრთ და ისმინეთ ღსა იტყეს თქნთს ედ
ბძქენი იგი სლომონ ვდ გა ოქროჲ ბრძქედსა შა რლ არს მონსტერი
გამოცადნა იგნი ონ და გა საცხოვარნი მრგულიად შესაწირავნი შეიწყნარსა
იგნი წიადთა თჯსთა რ მისი არს დბჲ და სიმტკიცე ოკთი ოკე:

ესე კიბე არს შესწორებლი რიცხოსა მანრბლთსა. მუღწე ეგე რლი
მდგომარე წრ ამას წა ომიშად რბიოდე ცად შრთ: ოსწრო ოდესმე სფლვად
მისლვასა ჰტრქს: იე და ეგრეთვე აქა დაწესებლ არს ჰლ სინანლისა მორჩი-
ლებაჲ. რ რს იგი ოსწრა სფლვდ მორჩილებისა სსხე არს. ს მოყრე იგი
მინანლისაჲ. რნცა შეინანა უარისყოფაჲ ცრემლითა:.

7) თქმლი მისივე სინანლისთს და ცნრბჲ-

ცა რნი დილეგსა შს შა იყნეს: †

гл. 238a — 248i

Нач.:

სინანული გნმავსლებული არს სათლისლებისაჲ სინანლი აღთქმამა არს
ღისა მრთ ახლისა ცნრბისაჲ;

სინანული ვაქარი არს სინდაბლისა მსუიდეგელიცხი ინანული არს მოწყუე-
დაჲ (238B) ელისავს ნოკეშინისცემისა კრციელისა შეოქოხებულად გლოვად
ჭმშობიტი ესე არს სლი მტმონვარე ტკივნეული მკურნავლებითა გლისაჲ.

КОН.:

სდაზღვარ და წეს და სსხე სინანულისა იყენედ შნდა ჰლგსნებლნი იგი
წნი ღილეგსა მას შა მეფნი და არა ფდ გეკმაროს წიგნი ვდს გამოვიხნდეს
შნ ქე ძე ღჲ და ღი აღდგომსა მას სინანლისსა რ მისი არს დბჲ თსა
შამით და სლით წდითრო ას:.

8) თქმლი ანატოსი მოწონისაჲ სსელ-

ისაჲ შემოსლვისათს შრხვათჲდს და

ფნისთს:

гл. 249a — 267a

Нач.:

შემსგავსებლი მრხვთა დაწყებსა და ჯეროვნისა სინანლისა მიიყენი მიოდე-
ბიეს ეკლსიას მუექოსე ფნი: და არს იგი ხანდჯლეე სწვდჲ სლისა წისა:.
და (ა)ამის ფნისა შრ ვისწავებთ: თო ვრ ანო რითა სსხითა: შწყლე
გუოთ ღი:

КОН.:

ამისთვის ნო ვსდრეკებთ ნოცა ვუღით სიკდსა შა აღსარებდ ღისი:
ანდ ოფრამსლა ოსწრათ და შეორდეთ პირს მისსა აღარებითა და გლბითა:
და ესე აღვწერე: არა რა ოდებებად მოვიყენსე სლნი თქნნი: ანდ ოფრამსლა
რა აღვადგინსე: არა რა დაკსნილ და მტონარ გუფნე თქნ: ანდ რა გლსმოდგინე
იქმნეთ და სოსწრათე: და რა სარბიულსა: ამს მრწვათსა კეთილდ ილაწათ:
და რა მივემთხვივსეთ ცდვთა მდტეკებნს: და გვრგნთა სიმრთლისთა: და ღირს
ვიქმნეთ ენი წტთა სსფელსა: მადლითა და კტმყრბითა ონის წნისა იჯ.
ქსითა რისა თა მამასა დბე: წდით და ცწვლს შეოფელით სლიორთ: აწ
შს და ოკთი ოკე: —

9) ცწრბე: წისა: შმისა: წნისა: ო-
ნოფრე გწმოკებლისა: და სწთა
შეოდაბსოკთა რწნი იხილნა ნტრმნ
შშნ ჰაფნეტი (sic).

ა. 267a — 275b

Нач.:

ცწრბე სდბ და სსწრელი: და სსქმნი სარგებელნი სლისანი: ისმი-
ნენით საყრდნო ძმნო: რლსა ღირს ვიქმენ მე გლა (267B) ხაკი: ჰაფნოტი
ხილვად გნგებითა ღმთა და მიგითხრობ სრგებლად სლთა თქნთა რწნი ისმენთ:
დღესა ერთსა დავიდევ გნებსა წმსა შესლვად უშინაგანესსა უდაბლსა ხილვად
თუ არს ვინ მონათაგნი ღისთაა უმეტეს გწმოკებლ სოფლისგწ.

КОН.:

და დავდგერ შთ თნა: და მიოთხარ ელივე: რავდენი ვიხილე მე წ: იგი-
ნი აღვისნეს სინარ(ო)ლითა: რა მრქესს მე კტდ ძმაო ჰაფნოტი: დიდთა
სსქმეთა ღირს იქმენ ხილვად: და ძმთა შთ მიოთხრეს ეთა შთ შმთა: და რლთა
ესმა ესე დიდბდეს ღა:

წ რა არა სიკრძემნ ეშთაშნ: და ვიწყოს კტთა კეთილი ესე მოქლქბა
ნტრისა ონოფრესი: და სწთა შთ წთა: ამისთვის აღვწერეთ ესე: რა რთა
ესმოდის ჰმდღებდენ ღა: და იყწნ მდლი ონის წნისა იჯ ქსწნ ეთა თნა
მწბითა წთა მისთაითა რწნი სწენითგნ სათნო ეუყსეს ღა: ედვე აწ მდს და ოკი
ოკე აწ: —

10)

ა. 276a — 276b

Нач.:

[ ]ნი მოიქცეს და შეინანეს ოწით ვდ შეისმინა შთი და მოტეგებდ
ცდვთა: რწნათლისდება ჰლთა ცტომათა: აღ(ო)კოცს: წ ცდვთა მთოს რწნი
შეკმთხვანეს კტთა შდ ნთლის დების ჰმძლავრობს შთ სწბისა წარკოკთაა

ადეს შთავარდეს გუტი მრგვლთა ცდვთა შდ ნთლის ღებისა რად ჯერ არს ანო
რადენისა რიცხვსათს ცდვთად ჯერარს სსზად გუთ მურისა დისად

Коп:

შელსო ნო რდებ ჭყოფ წართქომასა ფნთა დდისა და დამისთა რლ არისა
უმთნი. და ნოცა დამის თევასა მშთა თნა რფრომს ნ ეკლესიას კვრისა-
კისა ძლსა რ მშნ ჯერარს შნდა რა მთმინე იქმნე დგომისა და არა გნხვდე
ეკლესიით უდვე თუნიერ იძულების რი ვერ ეგებოდის და სსჭირო იყოს: რ
დამის თევასა მიიღებს მონაზონი დისაგნ მსგავსად მთმინებისა ნიჭსა და
გრგვსსა:.

11) შეწუბილნი გლბნი აღდგომისანი
სამ ძლის პირად: —

лп. 277a — 281a

Нач.:

ზღვსა მის აჭმლელი შნ ჯა ზა: მღლო ძელსა რბიწოს. და აღამღლე
დაცემად ჩნი.

Следуют песнопения на гძსა, მესმსა, ღგსა, ღუესა, ანსა, აკთ, ადბსა
и опять კსა, აკა, აზსა, აქსა.

Коп.:

გუნ აღმეგანბლო. ჩნო ზცისა სსფლსა. გუნ კტებისა წინდო. რლი-
თა გნდგომილნი დგუგენით და. გუნ სიწდეო. და სლთა ჩნთა გნახლებაო:

12) რაშბთსა გლბნი წთა შთერანგლზთნი

лп. 281a — 283в

Нач.:

გიგლბთ შნ რო გიგლბთ შნ რო ღო ჩნო. რნ დაჭბდენ ჰღ-
სიგზნი სლად.

Следуют песнопения на гძა, რმსა, ღგსა, ღუესა, კხა, აკსა, აზსა

Коп.:

გუნ ქს დედაო. ჰღ სკნთა დისა. გუნ ცთა რტყელესო. გუნ ქრბნთა
რზესთაესო. გუნ ბრწყინვანებაო. რი ჭნათობ. მონაგთა შნთა:

13) რთშნთსა.

лп. 283в

Нач.:

დაანთქენ: ვინ შეოდლოს სძლო. მითხრობად სსადღომლო

Наличный конец:

ცდვთა ჩნთაწყოლიადი. გნახნიე და მოგმადლე. მონათა შნთა სათლი.
და მადლი სიწმიდისა რა გლბდე. აუხასა რძლორად მეტელსა მოეტ ძლი.
შემგობად

№ 69 (26)

На бомбицине, 151 л. (еще один лист в начале белый) в разбитом кожно-досчатом переплете (кожа без тиснения, но на коже верхней доски грубо вырезаны буквы $\nabla\text{გსი} = \nabla\text{იგნისი}$ «книги»). Размеры 26,6 × 19,6 см. Строк 30. Письмо церковное, строчное, правильное.

Украшением является малая заставка в красках на л. 150в посредством работы.

Номерация тетрадей выставлена не в середине, а на краях страниц, открывающая наверху, у внешнего угла, закрывающая внизу, у внутреннего угла рукописи. Дефектной является, быть может, последняя, 19-ая тетрадь, между лл. 149 и 150. Последний, 151-й, лист не принадлежит настоящей рукописи: он склеен из лоскутков двух бомбицинных грузинских инициальных рукописей с хронологической таблицей (ქრონიკონი) и двух листов греческой бомбицинной рукописи ирмосов богородицы, строчным письмом.

1) დასდებლნი აღდგომისნი

л. 1а—15в

Нач.:

სამწინრონი ღვგანი ჩნნი შეიწირეს წო ო ო. და მოგუმ დღე ჩნ მოტეებ და
ცდეთა, რ შნ მსლა წრ. რნ უხუტსე სფლსა აღდგომამა: —

В самом начале (1а) помечено на поле пня автора (დაშსე Дамаскин) против დასადებელი, с началом იხრბდით ცნი და გალობდით. სფძვლნი ქე ნისნი. ღღდ ბდით მთანი მხიარულებას. რ აჭა ესერა ემმანოელ.

Кон.:

ვინმე არს ესე. რნი არა დაისჯუბის. ქუტ სკმლთა შა ქენისთა. ად ვა
ტადავარი დაარჯა (15в) სე დღისა სხურობილე. შევიწინარე ვა მუკდვი. და
გძრწი ვა ღისე. ედ ძღრო ო ო შეკწეულენ ჩნ: —

Под каждым новым гласом после одного или двух დასადებელი следуют один სტიქარონი и один წრდგმა

2) იბქონი სლისნი ოდეს გინდეს.

л. 15в — 18в

Нач.:

ქე დ გი წთა თა გნუსტსე. ქე სლსა მონათა შნთის სდა. არა არს
ჩირი არცა. მწუხრბე არცა ურგაე არცა სლო ქმა. ად სინტლი და ცხრბე იგი.
დაუსრ ლბლი:

Кон.:

გნ სკერთთქელ არს. სამსჯავროთ იგი სშენლი. სდა იგი. გუჭგოლეობის ჩნ
წრდგმე. რ არა არს მუნ. მონაჲ არცაღა მეფე. და არცაღა დიდი. გინათუ
მცირე. ნდ ენი. შიშუელნი წრდგგეთ და. რეცა იგი ვქმენით. მკვილთ ქს
მკსნლისგნ. დაიუგებდეთ. მდს მს სლჲ.

3) [სტოქარენნი იადგარნი სსწელიწ-
ღონი]. = Миняя годичная тропарей

მლ. 18ვ — 148ა

Обыкновенно на каждый день приводится лишь один тропарь (სტოქა-
რენი), но иногда появляется весь чин песнопений на восемь гласов.

Год начинается 1-м сентября и кончается 31-ым августа.

Нач.:

თა სკდნსუკსა: ნ. სტქენნი ინდიგ(ი)ტინისნი გჲ ს შნ სიტუჲ.

რნ ეი სიბრძნით დაჭბადა ღთებით. და გნაწესსა უშთა. და წელთა მკქ-
ტევანი. გშვეთ მისსა მწო. წელიწადი. მშუღბისჲ მკგუშდლე ჩნ.

В этот же день песнопения Симеона Столпника (მლ. 20ვ — 21ვ) и тропарь святых мучениц (მლ. 21ვ — 22ვ).

Затем Маманта შმესი (2 сент.), Анфимы (3), Вавилы (4), Заха-
рии (5), арханг. Михаила (6), წინაღე и Созона (7), рождения бого-
родицы (8), Иоакима и Анны (9), Автонома (12), ენკენაჲ ნდგმსჲ
и крестителя (13), воздвижения креста (14), Никиты (15), Евфемии (16),
Софии (17), Евменния (18), Евстафия (20), прор. Ионы и отца Ионы (21),
Фоки (22), зачатия Елизаветы (23), Феклы (24), Евфросинии, равно Савиана
и Тита (25), Иоанна богослова (26), Каллистрата (27), Харитона (28),
Киприка (29), Григория [просветителя] (30).

Октябрь: ап. Аванип, равно Романа [Сладкопевца] (1 окт.), Киприана
и Юстины (2), Дионисия (3), Иерофея (4), ап. Фомы (6), Сергия и Вакха (7),
Пелагии (8), Иакова Алфеева (9), Евлампия (10), Филиппа (11), Тараха
и бывших с ним (მისთახთაჲ, 12), Карпа и Папилия (ჰჰილეჰი, 13), ნაზარისი-
და მისთათჲ (14), Лукиана (15), Лонгина (16), еванг. Луки (18), Арте-
мия (20), Иларiona (21), Аверкия (22), Иакова, равно отцов Ефесских (23),
Арефы (24), Маркпана и Мартира, равно Иистория (ნისტორისი, 25),
Димитрия (26), Терентия (ტერენტიო, 28) Анастасия римского, равно
монаха Авраама (29), Маркиана (30), Зиновия и Зиновии, равно Стаха
и его друзей (მისთათჲ), равно Енияма (31).

Ноябрь: Козьмы и Дамнана (1), Акиндина (სკუნდინეო, 2), Георгия,
равно Акемсимы (სკემსიმეო, 3), Иоанникия, равно Шикандра (4),
Павла (6), архангелов (8), Миши (მისეო, 11), Иоанна мплостивого (12),

Иоанна Златоуста (13), ап. Филиппа (14), еванг. Матфея (16), Григория чудотворца (17), Иллариона Грузина (19), введение во храм богородицы (21), Амфилоха, равно Григория Акракантиского (23), Екатерины и Меркурия (24), Климента и Петра (25), Алимпия (აფიპიოსი, 26), Иакова резанного (27), Стефана нового (28), ап. Андрея (30).

Декабрь: Варвары и Иоанна Дамаскина (4), Саввы (5), Николая (6), Амвросия (7), зачатие Анны (9), Мины (მინაეთი, 10), Даниила (11), Спиридония (სპირიდონისი, 12), Евстратия (ევსტრატეთი, 13), трех отроков (17), წინა კრეს: მშობელთა, წინაღღესა, Игнатия (20), Анастасия (21), критских мучеников (23), წინაღღესანი (24), рождество господа (25), დაბნის კრეს: დო და იესოსი და კრება დედისა დისა (26), Стефана (27), ორთა ბებრთა (28).

Январь: обрезание и Василия (1), წინაღღეს და სილიბისტროსი (2), семьдесят апостолов (4), Крещение (6), Крестителя (7), Або (8), Полиевкта (9), Григория (10), Феодосия (11), Ермолая (ერმზელესი, 13), свв. отцов, равно Нины (14), Павла и Иоанна (15), ჰეს ჰაჭუჯთა (16), Антония Великого (17), Афанасия и Кирилла (18), Макария (19), Евфимия Великого (20), Максима (21), Тимофея и Анастасия (22), Клима (23), Григория (25), Иоанна Златоуста (27), Ефрема (28).

Февраль: წინაღღეს და ტვრიფონისი (1), Сретение (2), თესი (8), თესი (17), Обретение главы Иоанна Предтечи (24).

Март: Сорока (9), წინაღღესანი (24), Благовещение Пресвятой (25), архангела (26).

Апрель: Марии Египетской (1), Георгия (23), еванг. Марка (25), Иакова Зеведеева (30).

Май: прор. Иеремии (1), Афанасия Великого (2), Иова Праведного (6), явление креста (7), еванг. Иоанна и Арсения (8), Евфимия Грузина (13), Константина и Елены (21), Симеона (24), Георгия Святогорца (25).

Июнь: Феодора Стратилата (8), Варфоломея и Варнавы (11), Онофрия (12), Рождение Иоанна (24), апостола (30), равно Козьмы и Дамиана с ссылкой на 1 поляря.

Июль: დის მშობლის სმსლისა (2), Андрея Критского (4), Кириака (კესი) и Юлиты (15), свв. отцов (16), с ссылкой на 6-ое воскресенье пасхи (წ. კრეს. ზატკთს.), Марины (17), прор. Илии (20), преставление Анны, равно Евпраксии (25), Пантелеймона (27).

Август: Маккавеев (1), წინაღღესანი (5), Преображения (6), Домения (7), ап. Матафии (9), Лаврентия (10), წინაღღესა (14), Преставление

(მიცვალებად) матери бога (15), ღთივ ქმნლის წტისა (16), Агафоника (აღა-
თონიკისი, 21), Андриана (ანდრიანე) и Наталли (26), Пимена (27), отца
Моисея (28), усекновение главы Крестителя (29), ნწლთა დასწმა წის
იღწისთჲ (30), წის ღის მუბლის სტყულისჲ (31).

Указания авторов имеются, но редко, так на листах —

а) 22в, где на поле читается ეფრემ против песнопения
в честь Анфима (3 сент.) с началом ნიკომიდელთა დედა ქლქსა თა. ენივე
ქლქნი და სთწლი. დღსწლთბენ დღეს ესეიებასა,

ბ) 26ა, где на поле читается სერგის Сергий против песнопения
в день рождения богородицы (8 сент.) с началом დასბამი ცხრბის წნის
დღეს იქმნს. კრბლნო მრწმწნსნ(ა).

с) л. 135в, где на поле читается მეოდი Методий против восьми
гласов на Преображение с началом რჯობისტისი. მზის და მოიებისჲ. ქე
მეე კრწლდ გამეხსდა.

На поле л. 40в против начала песнопений св. Евфемии, 16 сен-
тября, с указанием автора Козьмы (კზ), читается заметка почерком

წნი წამებასა შეგვანდეს აქა თქუნ
და წნი კრბასა იგი იფლისსა ია:

На поле л. 47в против песнопений св. Феклы, 24 сентября, читается
почерком текста: აქა ბეთლემს ვისწრაფდი «в этом месте я спешил в Вифлеем».
Не то это ბეთლემს ვისწრაფდი начало какого-либо песнопения, которое
следовало поместить здесь, не то заметка лица, спешившего при писании
указанной страницы из Иерусалима в Вифлеем.

В числе святых нет памяти ни одного Варлаама.

Имеется память Романа Сладкопевца (л. 57в), 1-го (sic) октября,
вслед за памятью того же дня апостола Авании. Память Романа почтена
следующим тропарем:

ბ გი: სასოწრე: ვლ ცხრბის. და კიი-
ლისა. დამიზეხ და დასბამ. იქმენ. მწო.
რომანოს ღთ მწლო. რ აწგობა. ტკბი-
ლი. გლბა. შეუმზადე. ეკლესიისა შვი-
ლთა. წ. ქცევჲ ღთივ მზნიერი. კრ-
ციოთა აწუჭნი ნტრო. ქა და. ევედრე წა
მიკსნეს წნ ჭირთა და გწსტდლოტწ
ღირსო: მუბლი მწნი დღეს: — ღ: გი: აწო:
სღს წა მწო. უდ დბლო რომანოზ. ცსუიყა-
დე სავანედ თვი ში. და მკვდრ იქმნა მწთა

ქე ღო. და ღნ მშამნ. აღგვსო სიბრძნითა.
და სწულთა სიმრავლითა ნტრო. ამისთჳ გე-
ვედრებით. გვთხოვე შემსხველთა შნთა დიდი
წყლბე .:

В песнопениях Лонгину (л. 67в—68а), 16-го октября, нет ни намека на хитон господень, ни вообще какого либо упоминания о связи деятельности Лонгина с Грузиею; из национальных же святых кроме Або (л. 102а—102в), 8 января (начало: სადგუმლოდ გნგებულების შნის გმტრხაღნა წყლთა შთ ზა. იორღანისათა დღს, კონ.: და სწლლთა შთ წიღ. რლთა შეჭზავებდ. შლ თვი შესწირე მსრზლდ ცხოველად ქა. ნტრო აბო. სხოვანო. სლთა: —) и Нины (л. 105а—105в), 14 января вслед за памятью свв. отцов, упомянуты Иларийон Грузин (л. 82в), 19 ноября (нач.: ცნრბე მღლი. წრჭმართე. იღრნ. და ხედვითა. საქმე შეამვე და ჯრს აცუჭნ კრცნი, კონ.: და შთ თვე. კოსტანტინოლე. ბრწყინჯლედ შტიფსტემს ლარხაკსა შნსა წა. ს რნ მწმნნი. გიგლბთ და კდბთ ვა მნსა. მკურავაქსა. სლთა მნთასა წე ღის) и святогорцы Евфимий и Георгий.

1) წის ნინოღისი .: . ა .: . გ .: . გზნი .:

მსგვსად მთიებისა დიდისა. აღმოჭკედ დასავალით დზლო ნინო. და მიხუჭდ. ადგილთა წთა თუნის საცემლთა. და მრ ვა. სღე მდინარე. მდიდრად. მომრ-
წყველი ჰიჩსა ყისა ქენისსა. მოივლინე. ბრძანებითა ქს ღათა. და უბიწოღისა.
ქწლისა შეწყენითა. არეთა დაბნელებულთა. ჩრდილოღისა სფლისთა. და გზნთლე
იგი. ქდგებითა სმზისღათა. და აწ. მს ევედრე. მონიჭებდ სლთა მნთა დიდი
წყბე :—

აღწლბდ ნიშთა. მღლთა. მსგვსად მციქლთა დზლო ნინო. და დასტენ.
კერზნი და ბომონნი მთნი დააკუჭ (105в) თენ. და სლნი ბტნი სიტყუთ
იორტენ. ს. ერნი ფიცხელნი და ნთესენი დიდ ძლნი. მოაქციენ. მონებად წისა
სმბისა. და აღუშენენ. წნი ეკლესიანი. და დააფუძენენ მს შა. სიმრველე მრწმნთა.
და ესრეთ ღთივ ბრწყინჯლედ სრლ ჰეგ სრბაღ შნი სგლბლო. და აწ. ჰსფევ
წთა მციქლთა თა და მარლთა. წე ქსსა:—

ბრწყინჯლედ მოქდულ არს შნ თს. ღთივ გონიერი და სღე კრებული
ქართველთა. ქდგო. სამეობისა ნინო გნთლებულა. და დღსწლსა. შნსა წა.
ძნობით. მეფეთა. და მღღლთ მოძღვრთა და ერთათა. წადიკრად. ადზნ და ჰტიფს-
ტემენ. შიშით და ძწოლით. წთა ნაწილთა შნთა. და ნიშთა და სსწლთა. მდიდრად
აღმოივსებენ. შთ მრ და ჰმღლობენ. ღა მღდიდებლსა შნსა. და აწ. მს ევედრე.
მონიჭებად სლთა მნთა დღს დიდი წყლბე .:

2) л. 123в — 124а: მისისა იგ უფთავე ქართველისა .:

მჭდმრე. მთისა წისა მნათობსა ბრწყინჯლესა. და ტტოს მოძღრსა სფ-
ლისსა. მოღწთა გრგნსა. სტნაურსა და გნთქმლსა. ბრძენსა მკურნლსა. სლთა და

კრტა ჩნთს. და გონებასა. მხილველსა დაფრლთს. ეთუჲმის შევასხმიდეთ. სსწლთა მოქმედსა. და სწლთა მისთა ამბობს უფოდთ სრწმნობითა. მკრფლითა რა. რხითა მისითა. მოვიდეთ ცდეთა შნდბა. და ცხრბასა. კთილსა მივემ-
თხზეთ:

კეს სკვრფლი დბლი რ. ენაჲ რი არა იცოდი გესმა. დედისა მრ ღისა. ეთუჲმი სგლბლო და აღგწკენ. სწვლანი და ცხრბანი. ბრწყინგლენი. ეთავე წთნი. და სსწლთა მრ. შემკობილმინ მშო. მონასტერი. შნნი აღჰმართე. და სმეუფოსა. ქლქსა გნცდლი. წყლ (124B) უღებისა მრ. წყლებისა თს გლწკ-
თმსა ბრძენა. აჰმადლდი სეცად. მსგვსად რქროპირისა:

ქს ეკლესიაჲ გნშუწნდების ბრწყინგლედ. და მკლბლთა სიმრფლესა შემოჰკრებს. ტძრდ დედისა ღისა. გლბდ დღსწლსა. დღისა. ეთუჲმისსა და გისსა. რნი იგი. მექმნეს მძღრ და წინამძღრ. ერთი იგი გუხარებს. სწავლათა აღწერიათა. და მეორე. გლბათა ქნართა. ხ აწ წე მდგმრე არნ. საყდართა ქსთა და ვედრებისა შესწირგენ ჩნთს. რნი ვქბთ. სესნბლსა მთსა:

II. 125 a — 125 B:

3) მისისა კე: გი მთაწდელისა: 3: გი: გზნი:

გზნ მუშაკობისა. სღმსა სესნაო და გონებაო ვრცელა. ენაო ღის მე-
ტყლო და აღმწკრელო უცთომელო. თარგმანებითა. წიგნთა შნთმთა. ბრძენა. რ. გლის კმის ეთჲ მიუწდომელი. მოკუცა შნ. სიყრმით შნითგნ დბლო. ვა რჲ. ღრუბელმინ აღმოიწრიდენ. მდინარენი სიბრძნისნი. და დათრგენ მშო გლნი მრწმნეთანი. წერილთა მრ და ეკლესიაჲ. მსგვსად. დფლისა. გნშუწნე და შეამკვე პარად პირადად:

გზნ მრვლ მნათობა. ლამპარო აღტყინებულა სღისა ცცწლითა. ტრფი-
ალო. სიბრძნისა და ზიარო მცქლთო. მონაზონებისა. და გნკითხვისა. ხატო. პირმტყლო და გლბო დამატკობებელო. რღანო. კმა შჯნრო და სწადელო. ფი (125B) ღოსოფოსო. და რიტორო ბრწყინგლედ. თარგმანო ღთიგ მოცემლო. ჩნდა მონიჰებულა. სკვრვლთა მთ შნთა. წერილთა მრ მდლთა სღთოთა. წიგნო. მსწვლელა. უმეცართაო და გონიერ მეფლო. დიწსო გიორგი:

გზნ მწვლებისა. წყროო და სიმდიდრეო უღანოთაო. გლწკთა. მოღწეო და შიშუწლთა შემომსელო. და გწწირლთა. და დავრდომილთა ძღო. უცნოთა შემწყნარებელო და გწმსუწნებლო. ნავთ სადგურო. ელთავე დეღა გუწმულთაო. სფლისა ზღჯსა. შა დამარხვისა ჰურო. ქწლებისა ტძრო. სიმდაბლისა სუღრო. მღჯარებისა თლო. და ზედგომის ძეგლო მტკიცეო. ხ. ეღ წისა. ღის მშწლისა მონაო სკთრო ბრძნო გი:

4) მისისა დ: გლბნი წისა ირინისნი

Против начала (შნ ქე გრგნო მწმთო) имя автора თფნე *Феофан*.
Песнопения на восемь обычных мотивов:

აჲგს, გძ, მს, ღგა, ღჲს, კნა, აჲს, აბს.

На поле л. 148 пометка красною строкою почерком текста:

ამს მივედით სინს და ესე
გლბნი ანა ქწეკა და მკად
დაწვერე.

5) [ქრანიკონი] *хроникон*

Первая строка: ე ფბ¹ ს მტ კბ ღლბ გ მტ კსტ კბ:

Повидному, недостает начала этой хронологической таблицы, это тем более жаль, что на его основании можно было бы установить дату рукописи в виду следующей строки, помещенной под настоящей статьею:

ამის წელწდის ქრანიკონი ესე ანს რლს წა დაწვებლს.

Записи.

1) На поле л. 15в:

რ რ შნ ნიკონს და ისბს.

2) на поле л. 18в красною строкою:

ნიკონს და ისბს შნ ღნ.

3) на нижних полях лл. 1в, 4в, 18в, 24ა, 25в, 33в почерком, отличным от текста:

ნიკონს და მისთა მშობლთა შნს ღნ ან:

4) на нижнем поле л. 47ა тем же почерком, каким предыдущая запись:

წ რ თეკლა შეწელე ნიკონს და მშობლნი მისნი:

Такого содержания запись того же лица повторяется еще на нескольких страницах, с обращением к Иоанну Богослову (51а), св. Пелагии (63в), а на лл. 77в — 78ა и с прибавкою в тексте в таком виде:

წნო მთავ[რ] ანგელსნო შეწელეთ სლი ნიკონსი და მშობლთა და ძმთა
ჩმთა და ვინცა სთქთ თქნცა შგნდვხეს: ღნ: ან.

¹ ფბ означает в таблице или «502 год», или «февраль». Только в первом случае можно определить им («ფბ») дату рукописи, ввиду приводимой записи.

5) л. 150в:

კნ ლის ღი სრ ლ მეფელი უის კთილისა. რნ ღის მეო მე ფდ
 ცდვილი ხუტეს მონახონი იოსბ. აღწერად წის ამის
 წიგნისა. წა შა ქლქსა იწლმისა. მს უა ოდეს მივედიოთ.
 სინას. და სლრმნ და სერლმნ ძამმნ სოლომონ. დიდად
 შექირებით დამკედრა. და რეცა ეტებოდა მეცა მონ-
 და სიტყე მისი. და გლს მოდგინე ვიქმენ. აღწერად წიგ-
 ნსა ამს რლსა შა წერლილს. სტქრნ ოო დღეუ წრდგმე-
 ბი: ღის მშნლიანად. რვათავე კმთა წა. იბენი სლისნი-
 უკლებნი: სტქრნ იადგარნი სსწელიწდონი. გლზნი
 წისა ირინესნი: და ქრინიკონი: სადიდეებულდ ღისა და
 სლცველდ ღთოვ გრგნსთა მეფეთა ჩნთა. და ვინცა
 ქკანემნ გრმნ გმოაკუსს. სინას, მონასტერსა წისა გის:
 მთვრმწმისსა. ჩნ ქართველთასა. კუზბულმცა
 იქმნების. წელებიგნ ღისა: დე(ე)კანოზი დია შემეწია
 შნდგნს ღნ: და ვინცა შნდბსა ღის გკუენთ. ნიკწ
 და მწარედ ცდვილი იოსბ: ონ სსუდლი მოგანიჭოს ან:
 გრიგლს და მისთა მშობლთა შნ ღნ:..¹
 ნამუშავევი ჩანს მუშავი მტუწტ და ნაცარ (ტ)ოტა:..²

№ 70 (57)³

Постная триподь Андрея Критского, перевод Арсения.

На бомбицине, лл. 255, в разбитом досчато-кожаном переплете. Переплет украшен тиснением, одинаковым на обеих досках (см. табл. VI). Переплет впоследствии грубо заплатан куском простой кожи; кроме того, нижняя доска заплатана более широким куском кожи, покрывающим всю среднюю часть тиснения на коже переплета. Размеры 26,8 × 19,7 см. Строк 26 в основной части, в других встречается и 24—28. Письмо церковное, строчное, в основной части сравнительно мелкое, довольно красивое, в других то крупное, стильное, красивое (лл. 243а—243в, 253а—255а), то крупное, мешанное с военным (л. 252в), то так же сравнительно мелкое, частью уверенное, правильное (лл. 244а—246в), частью нетвердое (лл. 247а—252а). Нотных знаков нет (ср. запись). Украшение — заставка с травчатым орнаментом на 1 а л. (см. таб. V).

¹ Эта строка вписана иным почерком.

² У А. Цагарели путаница в этой записи, при которой не имеется никакой даты.

³ См. П. Я. Марр — Предварительный отчет о работах на Синае, etc. стр. 42.

Листы многие заклеены лоскутками бумаги и бомбицина как с грузинским текстом, и церковным, и военным, так и арабским; тексты на этих лоскутках столь незначительны или обрывочны, что нельзя вычитать ничего цельного.

Содержит

1) Постная триодь

л. 1 а — 238 а.

Нач.:

იწყებენ: წინი: მრჩენი: მეზუტრისა: და ფარისევლისა: კურიაკით: და სრულ: იქმნებიან: კრკესა: უთა: წითსა ა: ეჭა დბ:

ნუმცა ვილოცვთ ფარისევლისაებრ. ჟამანო რ. რწ აღამაღლოს. თვი თჯნი დამდაბლდეს. შდით დავმდაბლდეთ. წე ღთისა მარხვითა. და მეზუტრისა კმასა ვღვდებდეთ. სღთქუმით და ღმობიერად. ღთო გჯღხინე, რწ ცოდვილთა ამათ. და მოკუანიტე ბწლთა შენდობა. მრწულ მოწყლეო. და გჯკსენ მწარეთა შთგწ. სატანჯველთა საუგუნეთა: (далее см. табл. XIII).

Чин не одинаков, конечно, во все дни; иногда имеем сложный чин, как напр. в воскресенье перед неделей мясопустною (კორცილისა: კრკესა: წინს) имеем после დასდებენი: უძებენისანი:

რც ღვესა и სტიქარონი на мотивы სწლთა მოქ: შლითგწ იყო რწ იშვა, მჯდო: ედემნი и წარდგომანი на ქე კტო მოყრე, რყს ლოდი იგი, ი იბაკოა на ნთღს იღებს ედემნი, и песнопения на девять (ოჯღლობს, მწილესა, მწს, ღგწ, ღყსა, კწსა, აგწსა, აბწს). Иногда чин значительно проще, состоя из песнопений на оჯღლობს, აგწს, აბწს, как напр. в первую среду поста (л. 11в — 12а).

Подобаяущия в известные дни песнопения называются ხუედრნი или ხუჭდრნი, напр. ხუთშბთსა: ა: ცისკრად: ხუედრნი (л. 21а); затем следует «ა: გი: მწსა: ესმა მოს: ეფანო მზისა სიმართლისანო» или еще (21в): მასვე: დღესა: სწნი: ხუჭდრნი: მწსა: გ: გი: რყს ესმა მოს: მარხვის მწგწათლდი. ჟ სღო და ივლტოდე შწ...

В известные дни, так, на страстной, кроме песнопений, указываются и молитвы, отчасти порядок службы, напр.:

а) в великий четверг после положенных в вечерню (მწუხრი) песнопений следует (л. 206а сл.): გწკებო ფერკთა ბანისაჲ. შდ ერისა ზიარებისა და სიწდისა სადაიკონოდ შეეფანებისა: მოქტეს: დგწნი და თქწს. აღემა (206в) რთენით რწლთა მიიტეთ и т. д.

в) გწკებაჲ. დიდისა ზწსკევისაჲ დამისთევისაჲ: ჳრეკონ: ცისკრისაჲ: დასასრულსა: მესამისა: ყმისსა და შდ: დაწესებულთა: შეიმოსრენ: მღდელნი:

და დგნნფ: და ითქუას: ლცვამ: ცისკრისამ: მღი: და კრქსი: და თქან: აღამ: გე გ: გი: და წა ესე დსლი სამჯერ: მჯდომარე: რეს იგი დღლნი მწფენი. საბანელს მს სერობისსა გნათლდებოდეს. მშინ უღთთა იუდა. ვეცხლის მყორების მრ. დაბნელებოდა. . . . (ლ. 209a).

с) В чине великой пятницы после песнопений Феофана (219a — 222a), озаглавленных *გლობნი: გოდებისთ: ღთის მშღლის: დაფუგას: წა: ღთიე გუამოფნთა: კორცთა: ონის: ჩნისა: იჯ ქესთა* и кончающихся текстом на *ადიდებდით, указываетя служба (222a — 222b):*

და შდ ადიდებდითის: უან კრქსი. და ლცვამ. და იგიითხან სხრბამ: თინქსი. მას ესა შა დგეს წა მას თნა. ვე რლსა იგი უგუმირეს.

მერმე. გამაფლინე. გ: გი: წამისყოფითა ღა:

რწა ავაწაკი დღეს შნ თნა ჯრცუმული ღირს ყავ. სამოთხესა მფო ქე მეცა მამიკესენე. შნსა. სსფვლსა რწა. ჩნთეს ჯრცამ თვს იდეგ. ოა დამ შნდა:

დგწ. ღირსყოფად. სხრბამ: ი: მრკისა. მას ყმსა მოვიდა იოსებ. ვეკსადა დასდებდეს მას. და მერმე. აქდით. და შდ. სწრბამ. და მერმე. დამ მაღლთამ.

(222b) და წო ღთთამ: და შდ დგწ. ღირსყოფად. სწრბამ. მთქსი: იბ: ხვალისაგწ რლარს. ვე დასისა თნა. ლიტანისამ.

და კრქსი. ზე გარდამოამ. და აღსრულან ლცვამ.

წარვიდენ ძმნი თვსთა სენაკთა. დიდსა სუნაქსარსა ესთენ ეწერა გნგებამითა ესერა ზემო დაგვწერია. და სხუას წარჩინებულსა ესე გნგებასა:

მეთე. სხრბამ აქდითისა შდ. ეწერა. და მეთერთმეტე. სწრბამ. დამ მღლთამსა შდ. ეწერა და მერმე ესე დსღლნი: იბ: გნნი: სტქ რნად ეწერესა წა ცხოვარნი. შიშისათვს ჭური: ოჯპირატეს შტიოსანი.

და დზასა წა. დღეს დამოკვიდების. და აწ და მდის:

ღთის მშღლისამ ჯრჩიანი. და მერმე. სხრბამ: იბ: მთქსი:

ხვალისაგწ. და მერმე. კეთილარს აღსარე: წო ღა.

და სრულყოფამ ლცვისამ. ესე ორივე გნგებამ. წარჩინებული არს. საბეძმნეთისა კვლესითა შა. და ვინ უკეთესსა ეძიებდეს ცოფი არს.

Кроме объяснений или указаний, имеющих отношение к тексту, иногда пользованию им, на полях отмечаются и имена авторов отдельных песнопений. Особенно много использованы гимнографы Иосиф и затем т.к. появляющиеся почти каждый день постной службы. Феофан назван полным именем или в ясном сокращении (თფნე) несколько раз, так лл. 35в, 55а, 61а, 230а, в том числе при *ოჯგაღობდითსა* в первое воскресенье поста, начинающемся словами *მღით მარწმუნესა სინკლით* (л. 35в). По несколько

раз названы Роман (96 а, 198 в, 222 в), Иоанн (იქ: 29 в, 166 а), Андрей (152 в, 200 в) и монах Козьма (კზმნ მწყნ: 172 в, 178 а, 186 в, 191 в, 199 а, 218 а).

Стефан замечен мною раз при стихирях — სტიქარობისა в воскресенье перед мясопустной неделей (კორცლიისა: კრკესა: წინა), с началом: ქენა წა ცნობისა. მერწმუნა. წ მე ვსთესე ცოდვა. При произведениях монаха Козьмы всегда приводится грузинский перевод греческих акростихов, так напр. 172 в: გლობნი ბაიობისანი. რლთა თვნი იტყუან ბერძლები: რსხსს ქე კნლი ღთო ნო грузинский текст самих песнопений не снабжен никаким акростихом.

Песнопения, присвоенная самою рукописью Роману, выписываю целиком:

1) ლ. 96 ა — 97 ა, в вечерню четвертого четверга в великий пост: ედმნი: რლი აჭმლდი ჯა წა. წულაობითა შნითა. თნა მკადრითურთ. დაიცევ : რმნს: სოფლი. რლსა წა წოდებულ ასს. სახელი შნი რა. და მოასიჭე. მუჯდობა : იბაკონი: ქალაქთა. და დაბათა. და უდაბნოთა და შეჭურენ ჯრითა. შნითა. და მოჭმადლე. ძლევადა მტერთა შრთ მეფესა ჩნსა მორწმუნესა: და საძლეველ მტრთა. და საჭურველ მუჯდობის ექმენის ცნვლს მყოფელი. (96 в) ჯი შნი ძლიერი. და ერი და ეკლესიაა შნი. დაიფარენ მწლოა. რლსა გაქუს დიდი წულბა: ვა რაა შეგმსჭუალეს ჭურითა. კრებულმნ ქე ღო. უხრწნელისა მის. გუერდისა შნისაგნ. აღმოკვრენენ ჩნ წყაროსი. გნმწმედელი ცოდვითანი. და გნპერობითა. კელთადათა. გნბნეულნი. ერთად შეგუერბენი. და მირაა იდრიკე თვი ჯა წა. სამოთხისა. კარნი გნახუენ ჯითა შნითა კტომოურე აწცა წესიერად. მრწებითა და ჯისა შნისა წინამძღურობითა. დირს მუგენ ჩნ გნწმედელი. თენისცემად ღთივ ბრწყინ ვლისა. აღდგომისა შნისა. და ვნებათა შნითა დბლთა:

მსთუად მეწიენ წულაობა შნი რა რა აბა იქადონ. მტერთა ჩნ წა. ად დაამკუენ. რისხვითა პირისა შნისადათა. ივინი და შბრძოლნი ჩნნი. მოსრენ ძალითა. ჯრისა შნისადათა. რა ისწავონ. სიმტკიცე მელავისა შნისა უძლეველი. და ჭტი. საწმნბა მართლმადიდებლთა მფო. და უძღური ესე. მრწვაა და ვედრება ჩნი შეიწირე წულაობით. და მოკვტევენ ბრლნი. მხბითა ღთის მშაღისადათა. და დირს გუგვენ წულაობასა. შნსა ვა კტთ მოურე წრ: რნი დირს ვიქმნებით ჯრისა. შნისა ამბორის ეოფად. კდ ვედრებით. ვითხოვთ შნგნ მკსნლა. რა ვნებათ მთცა შნთა. მარხვითა გნმტკიცებულნი ხილვად დირს ვიქმნეთ. ძალითა შნითა. და თენის ვსტეთ. გლობით ცნვლს მყოფლსა ჯრცემასა შნსა. და ლახარსა. და სამსჭუალთა ღრუბელსა და ეკლისა გვრგვსა. რლთა (97 ა) შრ ჩნ. უეუდავ მუგენ და ჰლსავე შეუბასა დირსმუგენ. მცხრ. ამისთვსცა მდის. მადლობით გდბთ კტთმოურე რნ ივნე ჩნთვს. ქე ღო დბა შნდა:

2) ლ. 198 B — 199, в. вечерню великой среды:

იბკნი: ანაჲ დაჲ:

მოიღო ჰური კელითა. შა გნმცემელმნ იუდა. კელთაგნ დამბადებელისათა. რნ კელითა შექმნა ადამი. და მერმე გნჰმარტან.¹ და მოიღო ფასი. მოძღურისა და ღე მზაკუფარმნ. და ანაჲ შეიგონა. ნდ ეგო უკურნებელად: ედემთაჲ:

საიდუმლოსა ამნ ტრახეხსა, ძრწოლით მივეახლეთ რნ. და უბიწოჲთა. სლთის ვეზიარნეთ. და დაფადგრეთ მოძღურისა თნა. რა ვიხილოთ ვრ დაჰბანს. ფერკთა სლთოთა თჯრთა მწფეთასა. და რაჲ იგი. ვიხილოთ ვისწრათოთ აღსრულებად მისდა. და ურთიერთარს. ვჰმორჩილობდით (199a) და ურთიერთარს ფერკთა დაჰბანდეთ. ვა ჰქნა მესხელმნ. საუფლოჲთა მით პირითა მწფეთა თჯრთა. ნდ ანაჲ ერჩდა. იუდა მონაჲ მზაკუფარი ტკბილთა მთ. სწავლათა რისათა. ამისთჯრცა წარწემდა საუკუნოდ სიბრძნე ღე და ძალი მისი დღეს. თჯრთა მონათა თნა. ისერებს მსგვრდ. კტთა და აუწყებს მთ. ვა მეგობართა თჯრთა. თჯრთა სიკუდილსა და ეტყუას. ერთმნ თქნგანმნ. გნმწირს მე სიკუდიდ. და თქნ უნი დაჰბრკოლდეთ რმდა მომრთ საუყარელნო. და რ. მწყემსი რაჲ დასტენ გნბნევიან ცხოვარნი. რმნი სკდ მესამესა დღესა ადვდგე და შეტკრიბნე თქნ. და გოდებჲ და გლოფაჲ. საუკუნოჲ ეუფლოს გნმცემელსა. ნ თქნ შა სლთოჲ. დბჲ და სინრლი ბრწყინვიდეს:

3) ლ. 222 B — 223 a.

იბაკანი:

რც:

ბ

დიდისა. პრწკვისანი: დ: გი. ედემნი. იხილარაჲ გლოფაჲ ქწლისაჲ. და მღუღარენი ცრემლნი. მისნი ქნ. ჰა შა ვნებულმნ. ესრეთ ეტყოდა სიტკობით. რაჲსა სტრემლოჲ დედაო. რად ემსგავსები. დაქსნილთა დედათა. გლისგამყგრ სიკდილითა და ვნებითა რმითა. ჰჰხეთით. ვიკსრი ადამს და მისთნ დასჯილთა მთ სლთა. და ღთებჲ რმი. შეუხებელ არს ვნებათა ამთგნთა კტობრივთა. ამისთჯრ გნიშორე. გლოფაჲ დედაო და იტყოდე. ვდ ნებსით ივნო. ძემან და მეუფემნ ჩემმან:

(223) კდ ეტყოდა მცხრი. წა ღთის მშლსა. ესრეთ ვდ. გნგადე შნგნ გლოფაჲ. დედაო რ უცხო არს. შნგნ გლოფაჲ და გოდებჲ. ვა იგი.

ცხადჰყოფს სახელი შნი. და რ ჰდ სახარულევან (sic) გეწოდების. ამისთჯრ. ნუ დაჰფარავ სინრლსა ჰრტრუმისა ჩემისსა. გოდებათა მრ. ჰ უდ ბრძქნო დედაო და ქწლებით მშობელო რმი. და ესრეთ ღღდბდი. სინრლით და მადლობით ვდ ნებსით ივნებს რი. ცხორებად ელისა სოფლისა:

ნუ აჩუენებ მწარედ ვნბისა ამის. რმისა ბრწყინვალესა. და ტკბილსა დღესა. კხლო დედაო. რი ესე ცხორებისა. მიზეზ კქმნების სოფლსა. და დასწუავს

1 В этом месте на поле приписки [...]

ცეცხლებრ. მტერსა გუნდითურთ მისით. და რ. სიტკბამ სლთომე გარდა-
მოგვედ შნ წა. და სიტყუამნ. ღთისამნ. უგორცომნ კორცნი შევისხენ
შნგნ. ვა ვინებე. რლითა იგი ვივნებ და რლითა ვაცხოვნებ კცთა. ამისთს
გნნ. სსბითა ადღგომისამთა. რ ღთივ ბრწყინვლედ. ადვდგე სფლვით და
გადიდო შნ:.

Последний чин песнопений (лл. 236а—238а) данного памятника
озаглавлен ბრწყინვალეს კვრიაკეს ცისკრად

Начало его:

ოვგლობსა გე: ან:

ადღგომისა დღე არს გნბრწყინდებოდით აწ ერნო. ვასქამ რე ვასქამ.
რ სიკუდილისაგნ. ცხოვრებად და ქენისაგნ ცად მრთ. ქნ ღნ მცვალსა ჩნ.

Конец этого чина, равно всего памятника:

ჰ ვასქეო დიდო და დბლო ქე. ჰ სიბრძნეო ღთისაო. და სიტყო და
ძალო. მომეტ ჩნ უსრულესი მოღება. მადლთა შნთამ. დაუღამებელსა მას
დღეს. სუფვისა შნისსა:.

ჰ სლთომე ჰ ედ სიყუარული ჰ ტკბილი. გე რლითა აღმითქვა. უტყუ-
ველად ჩნთანა. ყოფამ აღსსრულადამდე სოფლისა. რლი გუაქუს წინდად სსოე-
ბისა მორწმნეთა და ვიშუებთ მღის: 1

2) ძლისპირთა წილ ამათ გლობათა ესე
თქე რლ ესერა დავწერიან მაგრა
სნე არს სადა გინდა ამათი თქე-
მად:

лл. 239а — 242а

Нач.:

ოვგლობდითსა: დღესა მას ადღგომისსა:.
წინამთვე გამოსასა დიდმნ ღთის მხილველმნ მოსე. ჰრნი შნი მცხრ.
რეს გნაზნა წყალნი. და წიაღიყვანნა ისლთა ერნი.

Кон.:

შნ წრ მთამე წე რლსა დაემკვდრადთი. ვა გლობს დთ. ქწლო დბლო.
რლისა მრ ვამაღდდით ზეცად. და შვილ ღთისა. მადლით ვიწოდენით
ჩნ. შნ მრ ჰ ედ სნტრელო:.

3) Фрагмент чина песнопения без начала.

лл. 243а — 243в.

Нач.:

მინსლე: იხილეთ იხილეთ რ მე ვარ ღი მკსნელი თქნი.

1 Приписано позднее: იშუებდ და იხარებდ: გნ.

КОН.:

საკვრველი იგი: სანიდუმღოე შობისა მის შინისა. სძალა ღისა ვინმე გამოთქუას. რ' ზღ სკნეთა მამისა მრ შობილი. ღი გვიშევ ვა ჩნ ღი. შემოქმედი. ეთაჲ და წიაღთა იტვრთე. მისსა მრთ მეოხ. გუჭყავ ჩნ:

4) Песнопения без начала:

л. 244 а — 246 в

Наличн. нач.:

შნ სიტყუაჲ და რ: ზეტისა ძ' ღნი შეძრწონდეს. რეს გიხილეს შნ. ამაღლებოლი ნხსით. ჳა ჳა მცნ.

Среди текста встречаем рубрику დიდს შბათს მწხნი. სტიქონნი წა დიდს კირქას. აღვივსენითი. იგაჲ ე [იხაკოჲ მე-ე] ს იკოსი.

КОН.:

ქეს სშეკურნალოს ვხედავ გნღებოლსა. აღმის მიერსა აღმოცენბასს სიმდაბლესა. ივნო იწყუა ეშქი და ვა ჭიკვეოლი იტყუდა. (246 в) და მოყრთა მისთა მრთა მრთ ღღდუო და თქა, რაჲ უყო ძესა მრმისსა მომკლვს მე ბეთლემელი. რი ყლგნ არს და ყლსვე აღვსებს: . ჳ

5) აბკჲ ეჲ დ გ

л. 247 а — 252 а

Нач.:

ა: ზეშთა მბრძოლისა ჩემისათჳს. და მღწისა უძლეველისა. ვა შნ მიერ კსნილი გნსაცდელთაგნ. სმადლობელსა. აღვსწერ ღთის მშნლო ქწლო.

Песнопений таких двадцать два с номерациею на полях.

КОН.:

ჳ ედ საგალობლო დედაო ქქესო. რნ. გუიშევ წა იგი წდათაჲ. ძე და სიტყუა ღისაჲ. შეიწირე ვდრბო ჩნ ცდელთა ამათ. და ყისავე გნსაცდელისაგნ დაგვიცვენ ენი. და საუკუნეთა მთ სატანჯველთაგნ გავისვენ. მღღბღნი შნნი გნ სძალა უსძლო(ო): ჳ

6) Песнопение богоматери.

л. 252 в

Нач.:

ქ ბრძანებოლი: ჩემდა. სანიდუმღოდ: გულის კმა ვყავ. შონიერად: და მეუსეულად: კარვად: იოსებისა: მოიწია: ოკორცოი:

КОН.:

და რნ. შნდა: მოვიუღტით: ოვნებულად: ვგიეთ მწ: და კლდ: ცოდვილთა: მკარვალეთა: მეოხი ხარ: ამისთოს: მადლობით: გიღაღადებთ: გნნ: მიმადლებოლ(ო): ოფალი შნთნ: —

7) სტქონნი წთნი და ღის მშბლი-

სანი: მწუხრი და ცისკრად:

Нач.:

კმა: ანა თუ ქენამნ დაგუარხა. თქნ ედქბლნო ღირსნო მარტულნო. ად ცთა შეგოწუნარხეს და ბჭენი. სამოთხისანი თქნ გნგეხუნეს და შინაგნ რამა შეხუბდით რაშუბით.

Конец статьи и рукописи:

ღთის მშობლისა:

მთე ცთამ კცთ მეწრებისათჳს. გამოხნდა ქუნასა. შა და კცთა შორის იქცეოდა. რ ქწლისგნ. წისა კრცნი შეისხნა. და გამობრწყინდა. დი გნკაცუბულო. და შდ. კრცთ შესხმისა ერთი ძე არს მჩხობლი რრითა ბუნებითა. და არა თუ. გუამოვნებითა ამისთჳს დთდ სრულად. და კცდ სრულად. ჳტდ ვიცნობთ. და ვქადებთ და აღვიარებთ ქა და ჩნსა. მს ევედრე დედაო. უსძლოო. და უქარწინებლოო. მგლბლთა შნთათჳს. რა შეიწყალხეს სღნი ჩნნი:

Записи:

1) л. 131 в — 132 в, между первою частью чина в пятый четверг великого поста (მეხუთესა: ხუთშობის ხუბდრნი, л. 116 в — 131 в) и окончанием его, чином в вечерню того же четверга (ხუთშობის მწუხრი, л. 133 — 134), почерком текста:

ვინამთგნ წთა მშთა და დიდთა მნათობთა ჩნთა ეფთჳმის და გიწ მთა წდელოთა რგზის ეთარგმნხეს. წისა ანდრეა კრიტელოთა მწეუმთ მთვრისა მრ. აღწერილნი ესე გლობნი: და შლესა მს. მეტად შეემაკლხეს. რ სდთოამსა წერილისა სსხისმეტეუზ (132 а) ლებნი ენი დაეტევენეს. და ნაცვალად მთდა სინწლილსა დასდებლები შეემატა. ვა მხოლოდ სლთა სარგებელისა წ. და არა წიგნთა ძალისა ცა უნაკლულოებისა მეძიებელსა: ამასთნა კმისაგნცა თჳსისა და ძილისა პირთაგნცა შეეცვალხეს: წ მეორესა უზომოდ გწვევრცხეს. რ წისა თქუმლი ელი სრულებით ეთარგმნა. და მშისა ეფთჳმისა შემატებულნი იგი დასდებლნი არავე დაეტევენეს: ვა თჳთ აღიარებეს წითა პირითა თჳსითა: და დაღათუ კმა არა შეეცვალა. გარხა თჳსთა ძლისპირთა შა თარგმნამა არცა მს გლს ედგინა: და ესრედ მძიმედ რადმე ტჳრთად შა ესხნეს რრნივე იგი ელისა სსქართველოამსა ეკლესიათა: ამისთნ შე უღირსმნ მონამნ სდთოამსა მონებისა ღირს ქმნულთამნ. მდაბალმნ მონაზონმან

აჩსენი. ვიკადრე მესამედ თარგმნაჲ ამ თი. უცვა-
 ლებულად თვისის კმისგან. თუთ მთვე ძლისპი-
 რთა წა მთთა რლთა წა წა ანდრეას ბერძულად
 აღეწერეს: ბრძანებითა და ჳერ ჩინებითა კთლდ
 მსახურისა და ღთივ დაცუელისა ღთ აფხაზთა
 და ქართველთა და რანთა და კასთა მთისაჲთა:
 რან მე თარგმანებისა: ხ წა მწეუმთა მწეუმსა ივნეს
 ქმსსა. ვა კეთილდ მოწთულსა ორღანოს კელ-
 ვანთ მთვრისა სღისსა. კმისა დადებისა კელეფთაჲ
 გვბრძანა. ვინაჲთუ უცხონი იფეს კნისა ჩნისა-
 გნ ძლისპირნი ამთნი: რლი ესე ორივე სრულყო
 მოხედვამნ სღთომნ: და მეხეხამნ უდ უხრწკელისა
 (132B) ღთისმშობელისამნ: და უხავეუელი და შეურე-
 ვნელი ჭტბა წინა დაუგო ულთა ტრფიალთა სი-
 ტყვისათა და მოსურნეთა ჭტებისათა: ხ კნს სიტყუ-
 ათა და ქუზ მეთრეფთა, სსწლი სიტყუს საცილობ-
 ელი: რლს შა რაჲთურთით არა რაჲ ჭრთა-
 ვს ჩში თუნიერ ცთომილებისა: ხ კეთილი რაჲცა ა-
 რს ული: შდ ღთისა და სღთოთა: დიდისა მეფისა და
 წისა თუთ მპყრობელისა ჩნისა. და მისისა გლს
 მოდგინებისა აჩს. რლისანი მრვლმცა არიან
 წელნი ცხორებისანი მისისანი. და საუკუნო კურთხვაჲ
 2) на поле л. 244 в почерком текста этой страницы:
 წო გი შე ღარბი

Приписки:

- 1) на нижнем поле л. 8в военным письмом известного почерка:
  - ∴ ღამერათო: და: მაყლოვნისა: ღამერათისა
  - მაშობელო: ყოველათა: მარაკო-
  - ხეთა: მიცვალებულათა: და: მიც-
  - ვალაქბასა: ღამერათმნ: შეუდოსა:
- 2) на нижнем поле л. 52в, тем же почерком:
  - სულასა: თურაქისატნასა
  - და უტარა ზანა
  - სა: და სჯარის
  - ღამერამნ შეუდოს
- 3) на л. 255в, тем же почерком:
  - ∴ ყოველათა: მარაკოხეთა
  - მიცვალებულათა

და: მიტველებთა: ღამეცა

თმნ: შეუნაესა (sic):.

4) л. 242а, имеются две строки красивым военным письмом.

№ 71 (Ц 77)

Жития святых.

Рп. на толстой воценой бумаге (бомбицине), 216 л. (ср. ниже), в разбитом переплете. Размеры 24,4 × 16,4 см. Строк 26—28. Письмо церковное строчное. На 86а странице особый почерк. Писец Василий л, по-жалуй, также Гавриил, но не Афанасий

На обороте первого листа впоследствии приписано содержание рукописи, составленное не вполне точно и воспроизведенное в *Каталоге* А. Цагарели. В конце 216 л. пустует. Здесь имеется еще пергаментный лист (217) из другой рукописи, содержащей песнопения. На двух страницах сохранившегося листа текст снабжен нотными знаками. Перед каждым песнопением греческие слова грузинскими буквами. Нотные знаки и греческие тексты, как вообще надписи красной киноварью.

Содержит:

1) თა ივლისსა: კზ: წმებე წისა:
ჰანტელეიმონისი.

л. 24 — 14а

Нач.:

მეუბნას უღთას და უმჯდმას მახსიმიანესს. ნიკომიდის შა ქლქს. იუო დევნულებად დიდი ქენკეთაჲ. რ უბრძანა ქლქს და ეთა სემთგრეთა და ერისთავთა ეთა. ქენკეთა იძულებად და ზღრვად კე[რ]პთა მთ სძაკელთა:

2) თა: რკდბერსა: კვ: წმებე
წისა. და ედ ქბლისა: მწმისა
დიმიტრის

л. 14а — 21а

Начало и конец, см. Н. Марр, *Агиогр. мат-ы etc.* — ЗВО, XIII, в. II—III.

Стр. 5.

3) სასწლნი წისა და დწლისა
მძლისა: დიმიტრისნი: აღწერილნი.
ნტრისა: იეს მწ. თესლანიკელ. მთვრ.
ეპისკოპოსისა:

л. 21а — 46а

Начало см. Н. Марр, ц. с., стр. 6.

Памятник здесь имеется полностью. Место, на котором обрывается памятник в Иверской рп. № 50 (там-же), читается на л. 23в настоящей рукописи.

Конец как в Синайской рп. № 91 (см. ниже 255).

4) თის: ნოენბერს. 5. ცხრბე და მო-
ქალაქობა: წითა: დბლთა სკვრველთ
მოქმედთა: მკურნალთა კოზმენ დამი-
სხეთამ: და დედისა მთისა თეოდოტესი:

л. 46в — 56в.

Нач.:

ოჯოლისა და მაცნფრისა ჩნისა იჯ ქეს სუფევითა. ული წარწემედა და
ემმაკთა მსახურება და გნქარდა:

ნ იყო მთ ჟმთა შა დადაკაცი ვინმე. მოსწრაფე და მოშიში რისა. სხე-
ლით თეოდოტე: და არა დააკლდებოდა ულთა დღეთა ცხრბის მისისათა ლოც-
ვასა და ვიდოდა იგი ულითა კრძალულებითა:

5) თის იანვარსა: ით: ცხრბე და
წმებე წისა ანტნი: რავახისა:
რნი ჰმონებდა: შჯლსა ესმაიტელ-
თასა: და მერმე იქმნა ქს მწმე
კთლითა აღსრბითა: და მრთლითა
სარწმუნბითა:

л. 57а — 67в

Нач.:

გხლ არს რი იჯ ქე დი ჩში. რნ მაუწყა მე გზა იგი ჭტბისა და წელ-
ბითა თსითა. და გამომიყვანა მე წარმართობისგნ. და მიმიცდელა მე ნათელსა
მნ მენიერებათსა და თებითა თსითა:

Этот список, уже третий (см. Н. Марр, Агиогр. Мат-ы ест. — ЗВО, XIII, в. II—III, стр. 58), данного памятника. Делаю выписку об одном видении Антония, в мире Раваха (л. 57в сл.):

და ვრ იყო ჯ ძმანო ჩშნო ქს
მრნი დღსწლი წისა თესი დბ-
ლისა მწმისა: და უწყით სდმე
რნი დიდ არს დღე იგი ქენთა
შს. და იყო სიმრველე ერისა და შეკრბლ

58a წა მას ეკლესიასა: ნ მე ვიყვ მჯდო-
მარე სტოვასა ტძრისა ჩშისსა სარ-
კუმელსა მას წა რნი იყო პირისპირ
სკთხელისა: და ერი იგი უი იყო
დტვასა შა: —

და ვრ ილოტეს მყოფარ ჟამ. და მოი-
წია უი სწმიდისა შემოყვანებისა: მრ-

ვლნი მღღელნი შემოვიდეს. რლთა მო-
 აქუნდა სპილენძისა და ბრჳენისაჲთა. და
 ეგრეთვე ღვინო იგი შესაწირავისაჲ ბარ-
 ძიმეობითა: და ესე შემოიღეს სხუთ სხ-
 ლით. ეკლესიად. და შექჳანდა იგი სა-
 კრთხელად: . წ მე ვხედვედი სარკუმ-
 ლისა მისგნ. და ვჭტებდ. და გნვიცდიდ
 თუ რაჲ ძი უარ: და ვრ თანა წარჭტდეს
 სარკუმელსა მას მღღელნი იგი. ვი-

ხილე მე თუალითა ჩმითა ლანკნასა (sic)
 მას წა მესამესა. კრავი ერთი სჳე-
 ტაკი ვა თლი ნთლისა: —
 და წა კერძო მისსა ტრედი ერთი
 სჳეტაკი. ვა ბრწეინგალებაჲ ელვი-
 საჲ. რნი ამწერობდა ფრთითა თნი-
 თა წა კრავსა მას ჟამ ერთ. და მერ-
 მე შეეყო მას: . წ მე ძმნო ჩმნო. ვა
 ვიხილე ხილვაჲ იგი შევძრწუნდი:
 და გლს ვეტყოდე საქმისა მისთნ.

58B

და ვჭტებდ აღსრულებასა ლოცვი-
 სა მთისსა: . წ მღღელი იგი || შემ-
 წირველი. ვა შევიდა შესაწირავითა
 მით სარკრთხელად. და ლანკნები
 იგი და ბარძიმები. დადგეს ტრავ-
 ჳესსა წა. მშნდა ამაღლდა ტრე-
 დი იგი და არლარა ვიხილე მუ-
 ვარ ჟამ. ვდის ლცვა იგი მთი
 მიახდა აღსრულებად: — : —

მშნ მღღელმნ მნ შემწირველმნ. ა-
 დილო დანაკი სჳეტაკი. და დაკლას
 კრავი იგი. და იწყო დატრად ბრ-
 ძელ ბრძელდ: და აჭა ტრედი იგი
 კდ გამოჩნდა. და ფრთენი თსნი
 გნჭმარტნა და ფრინვით ამწე-
 რობდა წა კრავსა მას ვა ჳლ:
 და მე ვხედვედ ჳეგარდამო ამს
 უსა თლითა ჩმითა. ვე აღსრულე-
 ბადმდე ლოცვისა მთისსა: მშნ მღ-

დეღმუნ მუნ შემწირვეღმუნ. აღიღო ნა-
 ჭერი ერთი კრავისაჲ მის თვისსა თსი-
 სად. და რნი დგეს სკრთხელსა
 წა. მოვიდ(ი)ოდეს და მიიღებდეს მისგნ. თი-
 თოსა ნაჭერსა კელითა მთითა და წარ-
 ვიღოდეს. წ ნეშტი იგი გნუყო ულსა
 მას ერსა:

6) თა ნოენბერსა: გ: წმუბა

წთა: და ულდ ქებულთა: მწ-

მეთაჲ: აკითხიმა: იოსებ: და აი-
 თლასი:

лл. 67 в— 90 в.

Нач.:

წელსა მეთაშდმეტესა. დეფნულეპსა ქანეთასა. მეფობასა სპარსეთს უშწ-
 ლომსა და უგთურისა საბურისსა: უთხრეს. ვიდ ქენენი ჭემობენ და სძაგებენ
 კერპთ მსახურებსა: და ქადაგებენ ერთსა ღა. და ასწავებენ კტთა მწ მხოლლსა
 მსახურებად: და არცა მზისა თუნის ცემად. და არცა ცტწლისა ანუ წყლისა პატი-
 ვცემად. არცა სწათა მთ კერპთა ზორვად:

Ср. № 91,25 (см. ниже стр. 262).

ა) 81a — 81в:

მუნ მოიუგანსა ადესქარ ორნი
 საკედარნი. და დასხნეს წნი იგი
 მწმენი. იოსებ და აითლას მთ წა.
 და დააკრნეს საბლითა რა არა
 დაფარდენ, რა ასონი მთნი და-
 კსნილ იუფეს და ქუალნი მთნი
 შემურვილ: და მირამ იწინ(ბ)იან სა-
 დგურად. ესრეთ შთამოყარნიან იგი
 საკედართაგან მსახურთა მთ ეშმ-
 კისათა: სიძულელიისა მისთნ რი
 აქუნდა მთდა მემრთ. ვა ვინ და-
 ყარის ტვრთი შეშინდ: —
 და მიიწინეს რამა ქლქსა არბილს.
 რი იგი იყო ქენისა ედევისაჲ. შე-
 აყენეს იგინი დილეგსა ბნელსა
 საფსესა მწვრითა: და დიოდას წე-
 ლულებათა მთთაგნ. სისხლი და წუთ-

ხი ფადი: და დადგინს მთვრემ
 მცველნი. რა არავის მიუშვან ქე-
 ანეს შესლვად მთდა: და იყვნეს
 მდებარე ესრეთ უღუწელნი და
 ჭირვეუ(რ)ლნი. ჭირითა დიდითა
 უადრეს ბუნებისა: ხ იყო ქლქსა
 მას შა დედაგაცი ვინმე ქეანე მდი-
 დარი ფად. რისა საკსენებელი კრ-
 ხლ იყნ. სახელით ისდანდულ.

81b ვა სწასაცა წიგნსა შა მწმე-
 თასა გვგსენებია. || რ ვტვსტემ-
 და იგი ეთა ქეანეთა. და ეთა წთა
 რნი ქსთს იტნჯებოდეს იღუ-
 წიდა და ჭმსახურება: ამას ღის
 მსახურსა დედაგაცს. ესმა რაჲ წთა
 მთთჯ ისსებ და აითაღაჲს. ვდ
 დიდსა ჭირსა არიან დიდგეს შა.
 წარავლიან და მიუწოდა უხუცესსა მ-
 ცველთასა. და მისცა მას ოქროჲ
 და ვეცხლი ფადი. რა შეუნდოს შეს-
 ლვად მთ და:

b) 86a — 86b:

ოჯკვრდა მთავარსა მას და მისთა
 მეინაკეთა ახოვანი იგი მოთმინე-
 ბაჲ მისი: ხ იყო მუნ მანიქვეელი
 ვინმე შეკრული. ბრძანა უკუწ მო-
 გუთა მთვრემ მნ მოყვანებაჲ მისი:
 და გარდა მოჭკსსეს წა აითაღა. და
 დაადგინეს რა ხედვიდეს მანიქე-
 ველსა მას: ვრ უვარ ჭყოფს შჯ-
 ლსა თჯსსა: ხ იგი მცირედ წინა-
 აღუდგა. და ბრძანა მძლავრემ

86b გუმეჲ მისი: || და ვა მცირედ ო-
 დენ გუმეს. მეესეულად კმა ყო და
 თქა: • წყეულ იყვნ მანინ და შჯუ-
 ლი მისი. და ეი მოძღვრბჲ მისი: —
 და ბრძანა მოგუთა მთვრემ მნ. რა
 მოჭკუარონ ჯინჭველი და მო-

კლასი: რ მანიქეელი ჯინჯველს
 ღთვ იტყვან. და პატრიუსტემენ ვა
 ღას: მშნ მიიღო კტმნ მნ ჯინჯვე-
 ლი იგი და მოკლას: იხილა რამ ე-
 სე წინ აითალა. გნბწყინდა პირი
 მისი და წარმოკდა. რ ზედა დგო-
 მად გერ ეძლო. რ შემუსრვილ ი-
 ვენეს წვნი მისნი. და კელნი მკარ-
 თადთენ. და ენი ასონი მისნი და-
 ბძარულ. მამინ კმა ეო და თქა: —
 აჭა მოუძღურდა მანინ და იძლია.
 და მოკლას ღი თნი:

c) 87a — 87b:

ნ მას ჟამსა ესმა მოკუთა მთვრსა
 მნ ვდ საბურ მარზაპანი ძე მთა-
 ბორ ნახუტისაჲ მოვიდა ქლქსა
 მისსა. რლსა ეწოდებოდა მაკელა-
 რია: დასხნა წნი იგი საკედართა
 წა. და წარიყვანნა მისა. და აუ-
 წყა მთ თს. და ბრძნა მარზაპანმნ
 წარდგინებდ მთი მის წე: იხილ-
 ნა რამ. იგნი მარზაპანმნ ჭქა მთ:

87B გამცნებ თქნ ჭამეთ სისხლი. და
 თენის ეცით მზესა || და გნგათავი-
 სუფულნე თქნ:

ΚΟΗ:

ადესრულა ესეცა კთლდ მძლე მწმე
 აითალა: თუეს იგლისსა ათოთხმეტსა:

ნ წთა მმთა დაწესეს.

სამთადვე საკსენებელი აღსრუ-
 ლებად. თუეს ნოებერსა სამსა: წი-
 სსა აკეფსიმა ეპსკპისსაჲ. და წი-
 სსა იოსებ ხუტისაჲ. და წისა აი-
 თალა დიაკონისაჲ: რლთა კთ-
 ლდ იღუაწეს დწლი წმებისაჲ.
 და სრბჲ აღსრულეს. და სარწ-
 მნბჲ დაიმარეს: ქს იჯს მრ ო-
 ისა ჩნისა: რლსა შუენის ყივე დ-

ბ.ე. ვ ტივი და თწინსტემა. თწნა
 მამით და უდ წით სლით. აწ და
 მდის და უგ ი უკე ან: წწნო
 მწწნო მენ გუევეენით წე წისა
 სმბისა. რწლისათს სწამეთ ჭტო
 გწუეოფელი ერთობ და სწელი.
 ვე სისხლთა თქწნთა წთა და-
 თხევადმდე. უღირსთა და ცდვი(ვი)-
 ლთა: გარწა თქწნთავე მის მწლას
 მარტლითა და ჭტითა სწწმსბი-
 თა აღმსარებელთა: ანტწინს და
 იეს. რწ ვპოვოთ ნაწილი რამ-
 მე. სიმართლისა. მწბითა თქწნი-
 თა. კინისა ამის ურამის თს ან: —

7) თწ: აგვსტოსა: გვ: წწმება წისა მწმისა:
 ანდრწიანესი: და ნატაღია: მეუღლი-
 სა მისისა:

xx. 90B — 108B

Нач.:

მეფობასა უღთმასა და უმწჯლომასა მასწინიანესსა. ქლქსა შწ ნიკომიდიასა.
 დაიდვა ბრწმბა მის მწრ. რწ უკთუ სდაცა იუოს ნათესავი ქეანეთა. და არა
 თწინსტეან გერბთა. ძვრძრითა სტანჯველითა აღესრულენ: წ ვა ესმა ესწ
 უღთთა მთ რწ კერბთმსწრ იუო ქალაქი იგი იწუეს ძიებად მორწმწნეთა
 მთ ქსთა:

8) წისა მმისა ჩწინსა: კვრწლიე. აღე-
 ქსანდრწიელ. მთწვრ ეპწკპსისა. ს-
 კითხავი თქმლი. უდ წისა ღთის
 მშობელისათს: და წთა მწმათათს:
 ეფესოამს კრებისათა: რწნი შეკ-
 რბეს დამკობისათს და გწდგნი-
 სა: უმწჯლომასა ნისტორისა: წ
 იკითხვების ესე. დღესა კვრწი-
 აგესა: უწინარეს სწლისა წწსა
 მონღვისა:

xx. 108B — 117B

Нач.:

ბრწინვალე არს დღეს სტეა ჩწნი და მადლითა აღსავსე. ამისთს. რწ ბრ-
 წინვალე არს კრებ და ესე წთა. მწმთა. და რწ ვლ ფდ მჭმუნვარე ჭეფდა მთ.

და ურვეულ. უმჯლად იგი გმობადა ნისტორისი: ამისთვისა აღადგინა მრავალ
სახე ესე და მრველყოფი ახგლსებრივი და სეცათა თეათრობა: დიდნი ესე ღის
მსწრბისა მოძღუარნი:

КОН.:

მორჩილ ვართ უკუე შეუეთა მორწმნეთა. და პატრივსცემთ ქწლებითა გნ-
ბრწყინებულთა დედულთა: წ ქორწინებულთათს ვილოცავთ. რა იხილნენ შვი-
ლნი მთგნ შობილნი: და რა ეგოს ღის მოყრე. და ქს მოსურნე. და მართლ-
მადიდებელი. და მართლ აღმსარებელი შეუობადა: მრავალთა შა: ჟამთა: და
მოქცევეთა წელიწდისათა: რა სფელსა მშადობადა მოეცემოდის. ქს იჯს მრ-
ტისა ჩნისა. რისადა არს დბა და სიმტკიცე აწ და მარადის და უგე უგე ან:
უდ წო დედოფალა. შეოს შეუავ ცდვილსა თეოფილეს ამისსა თარგმანსა: ან:

- 9) ცხრბა და გნგება: წის და
- ნტრისა მშისა ჩნისა: იე მწყლისა:
- აღექსანდრიაელ მთვრ ეპსკპსისადა:
- ადწერილი ლეონტი ეპსკპოსისა:
- ნიკოპოლეისა: რლ არს კვბრეს:

ა.ა. 117B — 170a.

Ная.:

ინებეს და მაძოულეს მშთა მთ რნი პლ ჩნსა იყენეს: და დადგეს ცხრბა
წისა ამის მშისა ჩნისა იე მწყლისადა: და ვინებე მეცა რა აღწერნე სქმნი:
(118a) რლთა შა იუოს სარგებელი მკითხველ[ა]თა და მსმენელთადა: და იდიდ-
ბდის საშებადა წა: რი შთა შს ნათესავთა გამაჩინებეს წთა მისთა. რა
ჭნათობდეთ (sic) გა ვარსკულავნი მთ. რნი იგი სხენან ხნელსა და აჩრდილთა სიკუ-
დილისათა: რ ესრეთ გარდაქცევიან გტნი მტრისა შა ანს: და რდეს ესმინან
საკვრველებთა სქმნი: თქვან მთ. ვდ მთ შთა ადვილ იუო კთლის სქმე: წ
ჩნთა ამთ შთა სიყრლი გნგემელ არს გა იტყვს მტქლი: ამისთს ვერვინ შე-
მძლებელ არს სქმედ კთლისა: ვრ იგი პლთა მთ შთა: და ამისთს ვინებე
მითხრობადა სქმეთა ამის წისათადა. და საკვრველებათა მისთა ძალი: რა უწყო-
დის ვრ გტმნ: ვდ რი ეძიებდეს ღა: შემძლებელ არს ჟელსა ჟამსა პოვანდა: —

მივედ რდესმე აღექსანდრიად ლტვად ეკლესიასა წისა ამბა კვროსისსა და
იესსა: და ვე იგი ვიუავ მუნ: ვჯედ დღეს ერთსა კტთა თნა ვიეთმე პატრიო-
სანთა მის ქლქისათა. და ვიტყუდეთ ჩნ სიტყუთა წიგნთასა: —

КОН.:

ნ (= 50). კდ ესეცა ერთი სქმე მთგნი მიკითხნა: იუო დღსწელი წისა
ტხოზნისი საკვრველთმოქმედისადა: და იუო ერი მღვდარე ლტვასა. ეკლესიასა შა
რლსა დამარხულ იუო წა ესე იე: და ვრ ფსალმუნებდა ერი იგი. შეესეულდ
აღმოსცენდა საფლავსა იესსა: ხელსაცხებელი ფდ სურსელი: და მიიღეს ევლო-
გიისა მისტნი შთა რნი იყენეს მუნ: და სინწლით ადიდბდეს მშისა და ძესა და

და წის წლს. რწ ადიდის მადიდებელი მისნი და ნების მეოფელი. დბითა წარუვალითა. რწლს შუენის დბე პტვი და თენის ცუმად. აწ და შდის და უკი უკტ წს: —

10) თს ივ(ნ)ისს: კთ: მოსაკსენებე-
ლი: რწი თითო სსხეთაგწ თხრო-
ბათა შეკრებულ არს: ღუაწლთა
თვს და მიმოსლფათ: და აღსა-
სრულის: წთა და ედ ქებულთა:
თავთა მტქლთა პტრესს: და
პვლესს:

xx. 171a — 194a

Нач.:

და კელოვნებათაცა შა. არა წ ძუწლთა მშათას მივითუაღვთ მოპოვნე-
ბულს: არცა მთს წ შევიტკობთ სსქმისა მოკონებულს: ად ივიცა სინწლით
და წადიერებით შეგვწუნარებიეს. რადცა ვის შემდგომთა და უახლესთაგწს
მოუპოვებიეს: და სსხედ და ნივთად კეთილისა ჩწდა დაუტეობიეს: ამისთვსცა
ჩწ. არათუ სხუად რადმე პატივისცემთ მეტრეულთა თხრობისათა: არცა სხუად
რადმე მივითუაღვთ მთთვს სიტყვათა ქებისათა: თვნიერ ამისთვს რწლ სწათა
მწ დაბნეული. და სწათა და სწათა ადგილთა დაგდებული ასოები. შემო (171B)
კრიბეს და ერთად გუამად შეანაწევრეს:

11) თქმლი წის და ნეტარისა მშისა
ჩწის იე რქროპირისა კორტანტი-
ნეპოლეელ მთვრ ეპსკპისისა შესხ-
მად წთა. და თვთა მტქლთა პტ-
რესი და პავლესი:

xx. 194b — 201b

Нач.:

ცისა და ქენისა. ურთიერთს შესწორებისათს: კდომასა ვხვდავ დღწს
მოწვევულს ამას დღსწლსა. კსენებსა წთა მტქლთასა: რწ წცისა ძალნი. ვა
თწ მდებნი შესხმისანი. კმათა მწ თწთა პატივისცემენ: ნამუშავეს. მთისა მას
მოძღურებისასა:

12) თა: ნოენბერსა: კდ: წმბე წისა:
კკატირინესა: რწლ იყო ასლი: კო-
სტა მთისა:

xx. 194b — 215a

Нач.:

წელსა მეოცდა ათექსმეტსა. მეფობასა უღთრამსა და უშჯლომსა მეფისა
მკჰსიმკანესსა. შური დიდი იყო კეწთ მსახურებისა: რწლისა თწცა დაჯდა

მეფე საყდართა ზა ქ ლქს შა ალექსანდრის: და გნსტა ბრძნებაჲ ეთა ადგი-
ლთა ზორვად გერზთაჲ: —

В конце запись автора см. № 91,12. (См. ниже 258).

Записи.

a) В конце *Жития архиеп. Иоанна Милостивого*, 170а: წა იე მზ
გეგ ბასილეს კალიპოსელსა წე წის სმზის ან: —

b) Бледными чернилами, письмом более мелким, чем письмо текста,
хотя, повидимому, тем же почерком, 215а:

წა ეკატირინე მეოხ იეჲგ წე ღის ბერის გბრლის თჳს: და შვილთა და
მეგობართა მისთათჳს.

Приписка в конце (215в) почерком отличным от текста, близким
к почерку содержания (ზანდუკი) на 1в л.:

მე ზ [ ] გავგზავნე ესე წი გნი სინას ქართველთა ეკლესიასა ეკელითა ანე |
სტისაჲთა სალოცველად ბერის ჩემის გბრლისთჳს | ვინცა ვინ იგმარებდეთ |
ლცვა უფოთ ჩემთჳსცა | ღთს გარწმონხს: —

Имеются еще записи с просьбою молиться о душе грешника, без
имени, на 46а л. и позднейшие безграмотные приписки военным письмом
на лл. 45в, 214в, 215а.

№ 81 (Ц 14)

На бомбицине, лл. 274, в разбитом досчато-кожаном переплете.
Размеры 17,8 × 12,8 см. Строк 21. Письмо церковное, строчное
(лл. 250—254 в два столбца). Украшениями являются малые кресты,
раскрашенные на полях, напр. на лл. 68а, 111а, 169а, 249в и кресты
во всю страницу, на л. 69в, 111в с двумя поперечными, на л. 170в
стремя поперечными перекладинами, кроме дощечки наверху.

В рп. кое-где замечаются пробелы, так напр. между лл. 249 и 250.
Л. 263 с евангельским отрывком (ასწავებდეს მთ და ეტყუდა ნტარ იუვენ
გლსკნი სლითა . . . რკთოჲ ვინმე დაჭკსნეს. ერთი მცნებათა ამტგნი.) попал
между лл. 262 и 264 по недоразумению.

Содержание

1) სწება: მთჳს. თგი

лл. 3а — 68а

Имеются глоссы к тексту:

a) л. 17в. ასარი დანგი ერთი არს

b) л. 18ა. ასრის დანგი ერთი არს

с) л. 36в. დიდრამად არს სწორი სმის დრეკნისა

დ) л. 38а. ტანტი არს ასრცდა ათი ლიტრა.

На л. 50в строк восемь какого-то чтения частью выскоблено, частью зачеркнуто за словами: წ უდიდესი თქნი იყავნ თქნდა მსხორ. წ რწ აღიმ-
დღეს თავი თვისი დამდბლდეს.

В конце кроме замечания, что Евангелие Матфея написано на вось-
мом году по вознесении господа, читаются следующие строки (68в)

ასლ თრგმნილისგნ. და გოწერია. და დიდად მრთელ არს. წ ესე ჭეშტბით
იცოდეთ. რ ლ მწრებლთა თქმული ესთენარს. რ კოსტრტიპლესშა დამწხლ
არს. წ თა მწრებულთა. კლითავე აღწერილი წა. სხბაა. ძელს ცწრებისს თნა.
სამკეთელსა სგნძორსა შა. და მისგნ თარგმნილი არს. ამათ ძუელთა სხრბთა
ზოგი რაჲმე სიტყუა არ ემაწების.

მას უმსა ქრწ იყო სეე. და იგი ქუგრეს კერძს რიცხონი. იგი შესაერთე-
ბელნი რიცხუნი არ ეწერეს:.

2) იესი მწმთაჲ სცსკრუა სხბა.

л. 68в — 69а

ან ან გეტუჲ თქნ. ოჯგოჯუთჲ არა მარტული იუქლისა დაფარდეს...
გრწმენწ ნთლი. რა ძენი ნთლისა იუჯნეთ:.

3) სხრბა. თვი. მრეზისი:

л. 70а — 111а

Глосса на л. 108в: ორნი მწულილნი ორი დნგი არს

В конце указание, что Евангелие Марка написано на 11-ом году
после вознесения господа.

4) სხრბა. ლკეს. თვი: — : —

л. 112а — 169а

Глосса к л. 163а: მინაჲ არს ლიტრჲ და ნხევარი:.

В конце указание, что евангелие Луки написано на 15-ом году после
вознесения господа.

5) ნოენბრსა იწ გრგლის

л. 169в

Указание псалма (პატოლწ არს წე რის), დბლი (რაჲ მივაგო რა)
и чтение из Павла к коринфянам (ძმწო თუთულისა ჩწის მრცემოღ არს).

6) სხრბა. იგნს. თვი:.

л. 171а — 249в

В конце перечень евангельских чтений на утрених на пасхе до соше-
ствия св. духа с указанием, в этот раз на поле, что евангелие Иоанна
написано на тридцать втором году по вознесения господа.

На полях всех евангелий кроме приведенных уже редких глосс имеются и иногда указания, в какой день полагается чтение подлежащего текста.

7) Указания чтений

а) евангельских без начала в два столбца на целый год:

л. 250 a = 255 a

Наличное нач.:

ხეშობისა ზ მთს ძე ვინმე არს საწმინთოჲ ვე და ღრჭუნაჲ კბილთა

Кон.:

დიდსა შობისა ცისკრად სწრბო მთის ცნა ხვალისკენ რლ არს ვე დასი-
სათნა დიდსა შობისა მწხრი ვმისწინაგასა სწრბო მთის. მწხრი შობისა რი
გნთე ვე აღსწროლმდე სფლისა

b) ჰვლეხის მასკეხსონი (sic).

л. 255 a — 259 v

С 255 a листа текст опять в один столбец, как во всей рп.

Чтения из Павла приводятся полностью.

Нач.:

კრკასა სმხდ. ფნი. იყვზ ო წულბო ში ჩ დნდბი ინრბლით მრ პვლე
ჭრამლთ ძმანო გუაქეს ჩნ ნიჭები მადლისა მისებრ. მოცემოლისა ჩნდა.

Кон. (в субботу):

და ვხედვიდეთ საწმინთოებისა ჩნსა წინამძღვარსა დასწოლებისა მოქ-
მედსა იჯ ალა კმოხდეს მრთლნი

с) Чтения из Павла, Иакова, Петра или Деяний в различные дни с текстом под заглавиями სლისაჲ, მწმთა, მღღლთ მოძლთაჲ, მწმთაჲ, მწმეთა დედათა, წწყთაჲ, დღესა აღუსებსა, ამაღლბდ, მარტულიასა, ფე-
რისტვლბა, ქს შბსა, გნცხადებისა მტეხებასა, ბზობდ, დიდსხთშობისა, დიდ(ი)ს
შობის, ივნე მწრბლ[ის], ვისთსცა გინდეს, თვის ქთისაჲ ინესი

л. 259 v — 272 v

Нач.:

ფნი სლმენ მთმნ კდბლი შნდა მე ო ადვილე სლ პვლ თსაღნიკლ ძმნო
არა მნეხავს. უმეცრებო თქნი. შესენზოლთა მთთეს.

Кон. (он же конец рп.):

ნ ამის მრ ყლსავ რლსა ჭრწმენ ს გნმრთლდების აღა მრთლი ვა.

Записи

1) л. 68a:

ქ: ღო შე მწყრალი ამნი. ცდვლი ვინ (sic) მონზონი ივნე.

2) л. 111a:

ქ უე სლი ონე ოცბდ მხრკლისა. სწულობელისა და ცდვილი-
სა: — ჰ ჰ ჰ:

3) л. 169a:

ქე უე უცბდ მხრკალი. იუნე. და მკობელნი და ძმნი მისნი. და ელნი
კთილსმუთნი მისნი. და სუმინ სლიერი მკბარი. წნო მწნო ვინცა ღირს იქმნეთ
შდ ჩმსა კმარებდ წსა ამას სხზას. ლუცვაყავთ და სურთლისათს და რი და-
მეკლეს შემინდევით. ანლ თრგმნილისგნ დაწერილ არს დიდად მრთლი არს: ~

4) на боковом поле л. 231в:

გარგი ქაღადი გაჭმარჯვ (sic) ო. წერა უტომელი:

5) л. 255a:

ღმე და და ესრლას წე სხზე ოთხივე თავი სრლლებით. და სძიებელი
სრლბით. ლცვუთ დისა სურჯლსა და ნო მწუვთ ჭავდ წერისთს მე გლს[კსა]
მეტი არ ვიცოდი ვისსაცა კლსა დაჩეს შდ ჩმსა. ფდ ლცვაუთ: ~

6) Все кресты, кроме помещенного на л. 249в, снабжены записями
писца, но без его имени. Записи эти следующие:

a) ჭი | წე

იზ | ქესი (л. 68a)

b) იზ ქე | ო. ო. ღ. ო.

ჭი შნი | ცნოვ

მფლი | ჩნი ქეთა (л. 69в)

c) ქს | ჭი

მტრთა | მძლე: (л. 111a)

d) ჭი ვტნე | იზ ქსი

მძლე მტრე | და დამტმე

ემ | მკთა (л. 111в)

e) ჭი | ქი (л. 169a)

f) ძელი | ჭა

ქეს | და ჩნისა

მდეგნი | ეშკეთა (л. 170в)

Приписки.

1) Военным письмом неграмотно:

a) л. 2в:

ქ ცოდვილის: ნიკო-
ლოზს: შეუნადანეს:

ღმენ: ვინაცა: წაიკითხონ
თახე : ჭეპითინ: შენ-
დობა[მიბ]რახონ : თაქენცა
შეგინადანეს: ღმენ

b) л. 69a:

ქ ცოდავილს: ნიკოლოზს: შეუნდანეს:
ღმეთნ: ვინაცა წაიკითხონ
შენდობა: მიბრახეთ: რათა
თქენაცა: შეგინადანეს: ღმეთან

c) л. 139B:

საულასა ტარონასა : მიქიელას : მისა : შეაუ[ღ]ლასა. მქნსა.
შეაუნდნ: ესა: ღამეკათმნა: ქითმნსა: შეაუნდო-
სა: ღამეკრა[თ]მნა: ამნი

d) л. 170a:

საულასა : შალიკა-
შავლასა : ზებედეას : ღამეკათმნ შეუდოს
რამნაზასა : ჭეულისა: მ ბო-
რასა. ღამეკათა : მნა შეაუნადნა სს
წაყარა თავისა : მოძადარასა
კაუტნასა ღამეკათმნ : შეაუნადოსა
კ ა მ ნ : ა გ ა რ ა ე ლ ა ს ა : დოლისაყენ-
ღასა : მოღადარასა (sic) : ღამეკათამნ
შეაუნადოს

e) л. 170B:

მარაკოზასა
და : მსათა მასო-
(შო)ბელათა
ღამე : რათამა, (ამ)ნ
შე უდოს(სა)

f) л. 171a:

ქ მარა : გოზა : და მსა : თა მასო-
ბელათა ღამეკათმნა შ

2) Арабская приписка на л. 4а без точек.

На верхнем поле:

الحمل اوقعه العنسا انا نوحا المرحاى لكسسه والده الاله الى في حمل

На боковом поле:

طوريسا الملاصقه مارى ايليا التى فى خوريب تكون بعراقه من سا محروم من
تخرجه عنها او يسرقه او يرهه

Приписка может быть дешифрована следующим образом:

الجبل اوقفه القس ابا يوحنا
المرجانى لكنيسة والدة الاله
التى فى جبل طور سينا الملاصقة
مارى ايليا التى فى خوريب
يكون يقرا فيه من سا محروم
من يخرجه عنها او يسرقه او
يرهه

В начале и конце вшиты по листу вдвое сложенному бомбицины (лл. 1—2, 273, 274) с арабским текстом.

قرات اناجيل القيامه برسم 1)
الحدود بسه

лл. 1в — 2а, 273а — 275а

Нач.:

فى ذلك الزمان : فاما الاحد عشر التلميد فانهم ذهبوا الى الجليل الى الجبل

Кон.:

قال المفسر: ان الانجيليين كلهم قد اتفقوا فى ذكر قيامه
ربنا له الحمد لبحقوا عندنا ان ايسوع قام بلا شك

На поле одного (273а) из этих листов с арабским текстом приписка грузинская дочерком основного грузинского текста красными буквами:

გლმ[თ] გთწი

გრგი გწე გგე

* * *

№ 82 (Ц 68)

Начало (лл. 1—16) на пергаменте, остальная часть на бомбицине, всего 182 л., в досчатокожаном переплете, с корешком, отодравшимся со стороны верхней доски. Размеры 16,6 × 11,5, а в пергаментной части 16,1—11 см. и меньше. Строк 18 — 23. Письмо церковное строчное той средней величины, то, напр. лл. 129 в. и сл., крупное. Кроме обыч-

ных красных строк и букв повторяется одна заставка, выведенная чернилами (л. 129в, 163а).

Рукопись спита из частей двух различных рукописей, пергаментной и бомбицинной. Дефектна и та, и другая часть. От пергаментной сохранились семь листов 16-ой тетради и перед нею восемь листов. Пергамент палимпсест: по крайней мере лл. 5, 8; на 8в видны следы древнего грузинского текста красивым строчным церковным письмом; прежний памятник был минея или сборник песнопений, судя по названию одного (გზქღსა ჯე ბ), сохранившемуся на л. 5в.

От бомбицинной рукописи в начале не хватает четырех тетрадей полностью и двух листов пятой тетради. Пагинация тетрадей бомбицинной части начинается и кончается в несколько приемов: 1) тетради 3 (VI) — 10 (XV) = лл. 24—103, 2) тетради 3 (I) — 6 (VIII,1—3) = лл. 104—162, 3) 3 (I,3—8) — 6 (III,6). Рукопись, обрывается на шестом листе третьей тетради третьей пагинации. Лл. 161в, 162а-в чисты.

Содержание.

А. Пергаментная часть.

1) Псалмы.

лл. 1—8

Нач.:

გზნი ივ ალღა:

ნტრ არიან უბიწონი გზსა რნი ვლენს სჯღსა რისსა: ნტრ არნ რნი გმრღჯღვეენ წმებთა მისთა ეითა გმრღძინ რიო: —

რ, არა მრქმედნი უსჯღბისნი გზთა მისთა ვიდღღეს.

Кон.:

შეესტეთი მე ვა ცხრფარი წუმედული მრმიძიე მონაჲ შნი რ მცნებანი შნი მე არა დავიფიწეენ: ღბღა:

2) Песнопения на вторник Крестителя (два разных გ გო, два или три разных დ გო), субботу (თვთი, ედჷმი, წგჷა სღისღ, წღა სინწღისღ: ბ გო, გღბნი სინწღისღნი: ბ გო, затем გძა, მღსა, ღჷა bis, კზ, აკზ, აღა, წრღგღ მთგრწგზთღ დ: გო, წღა ჯღ ბ: ბ გო, გ გო, იგსი გღ ღ).

лл. 9ა — 16в

Нач.:

სმშბთი ნთღისმცემ: გ გღ: წიადნი მშისნი:

წამებღსა ქსსა. უმტესსა ეთა. ნაშობთა დღდათღსა ინეს ვეღღწნებ მრწმწნსა რა მითხრფარს ჩნ ღღს. ქსგზ მრტგბღ ცღღთღ და დიდი წჷა: ~

КОН.:

მოკლნა ვნბნი უბე და ჩნცა. მტკიცედ გუპირიეს ონისა ჟი სიქდუღად
ერთა ო არს ჩნდა სცხბლ ძელი. ოლსა თენისესცმთ უძლეველსა: —

В. Бомбидинная часть

1)

II. 18a — 25b

Нач. наличное:

და უსამრთლოთა. და მრგლთა ცოდვათა ჩმთა. ო არს არს სწე ცოდვისა
თქმლი გინა უთქუმელი. ონი არა მიქმნიეს მე უნდ უბდრუკას ამნ ში (sic)
აღმსრებლი. ამისთნ ვძრწი და მეშინის. ნუ სდა წცით შთამოკდეს ცცლი
და შემცამოს მე: ან შნ მხლსა შეკცოდე და შნდა მოვიფლტი აღმსრებლი.

КОН.:

და გნმძლქე მე წდდ წადიერდ და მღჰარედ მიწევნად და თუნისცემდ
ღამი (25b) თთა და გნთიადისთა მსხრებთა შნთა ღირსმეფემნ ჩნმნ. და
წცთაცა სსფველსა შნსა მაქბლად და მაკწვლად ედ წა სწლსა მამისა
და ძისსა:

2) ორშბთსა ღცვა აღსრებისა: —

II. 25b — 28b

Нач.:

სლო უბდრუკო ვდის უზრუნველ ხრ ვდის უდებ ვდის გძინავს დაძიმი-
ბუღსა ძილითა ბრ ტისა და კსნილობისათა.

КОН.:

უჩინო ეგენ ენივე კლით წერილნი მშინ ცდვთა ჩმთნი. და წარმადგინე
ურცხუჭნელი. და ცხოვნებლი წე ძისა შისა და ღისა დაუსბმოქსა მამისა მისისა
და ედ წისა და ცწვლს მყოფლისა სღისა მისისა კრთისა დასბამ თლოთა და
თა არსისა სმბისა აწ და მდის და უკი:

3) სმშბთსა ღცვა აღსრებისა

II. 29a — 31a

Нач.:

შეინანე სლო ჩმო შეინანე ყა წა კთლსა ონი მიიხუჭნ ღისგნ. და არა
დადცვენ შექინანე ყა წა. ბოროტთა ონი გიქმნიან.

КОН.:

მოამეტ ჩნ ო პოვნად მდლი წე დბისა შნისა. შემიწუნარებდმცა ჩნ ო
მართლნი შთარლებით სკნეთა სყოფლთა კსნილთა კლთაგნ ამპარტაწნთმსა
ო კნჩ სკნეთა მწთ სსუგუნეთმსა:

4) ორშბთსა ღცვა აღსრებისა თქმ-
ლი წისა ეფრემისი

ნაყ.:

შენ მწლს ძვრუქსნბლ ადგია რე გდგთა ჩმთა. რ დაღაცათუ მე ვდუმენე შენ უწყენი ესიფე უ.

კონ.:

თუნისცემად წე სედრთა სშინლთა მთებისა შინთა ეთა თა წთა სკნით- გენ სათნოეფილთა შნთა. რ შენ ჩრ დი მწეფე და შემწენარებელი და კტო მერე. და შნდა დბ სს ადვფელთ მშისა და ძისა დ: —

5) ხოთშთსა ლცვფე აღსრბისაჲ
თქმელი წისა ბსლისა დიდისა:.

ნაყ.:

რთ დთო მიღხინე მე ცდვილსა რ არა ვინ ვრ მე შეგტოდე შენ და ვინ არს ესრეთ უბადრუკ ვა მე შეე მე სხრთ რ მდაბლი და ცოდვილი ეთა უცდვილსი.

კონ.:

ნუ დამაკლებ მშბითა მშობლისა შენისათა ედ უხრწნლისა დედფლისა ჩნისა დის მშობლისა და მდის ქწლისა მრმისითა. და ეთა წთა შნთათა რნი სკნითგენ სათნო გეუგნეს შენ. რ კნრ შენ სკნეთა (39a) მიმრთ ან:.

6) პრსკვსა ლცვფე იე დამას-
კელისა: აღსრებისათს:

ნაყ.:

რთ დთო რი მდიდარ ჩრ წელებითა. და მიუწდომელ მოწელებითა. მწლო ბნებით უცოდველო და თვნიერ ცოდვისა გნკტებლო ჩმთა. შეისმინე ეს ამს. მე (sic) ქუწსენელად შთანრლისა ვედრებაჲ.

კონ.:

ცრემლთა მრ გწმედილი და ცნბანილი ტკბილითა სსრებითა და კთი- ლითა გლსავსებითა მერმისა სსფელისა მრთ წარვიდე სამრდისოდ მსქელი და მკხელი ედ წისა და ცწვლს მყოფელისა სწლისა შნისაჲ აწ და მდი: —

7) შნთსა ლცვფე აღსრბისაჲ თქმელი
წისა მშისა ჩნისა იე თქმპირისაჲ

ნაყ.:

რთ დთო ჩნო დიდო და სშინლო და დბლო. რი ეთა ხილულთა და გონიერთა ატებულთა დამბდბლი და მფე ჩრ რი სცავ ათქუმსა შნსა და წელებსა მოყრეთა შნთა.

კონ.:

და არა ფულობილ მეფე მე თაწარწემელად ბწლსა შა უსჯელობთა და ცდგთა ჩმთსა ად იკტომოყრე ჩმუნა უძლებისა და უბდრუკისა და შემეცნებისა მრთ

აღმდგინე მდებარე ძლითა შითა კცთმოწყლებითა სადიდბლად შნდა ედ წა
სწლსა მშისა და ძი: —

8) გლბნი ედ წისა ღის მშზლისნი

xl. 52a — 56b

Нач.:

კე ბ.

ზღვსა ელ: შემსგვსებლი. სიწისა შისა. შესხმაა არა მქუს. უხრწწლო.
ღის მშზლო. რ დამთქამს ბნლი ბოროტთა ჩშთა. და დამთა (52b) რვს მე.
არმუნი ბლთა ჩშთა.

Песнопения эти далее расположены по известному шаблону (გძა,
მნა, ღგა, ღგა, კნა, აგნა, აბა)

Кон.:

აღმ ტე შნ. ქწლო ღისმშობლო. ზცისა ძლთა. და ადამიანთა. თვ-
(56b) ნიერ წ ღისა შემოქმედისა. უცდვილესა ეთა ცოდვილთა. ნუ მომიძაკებ.
ანდ მაცხუნე მე.

9) გლბნი წისა ღის მშზლისნი

xl. 56b — 59b

Нач.:

ბ ბი ოჯუსკრ:

გნნ ჰირო წწულთა. გნნ ქწლო. სრლ მეფლო კმათა მთათა. გნნ იგა-
გთა მთათა სამკაულთა. გნნ სადგუმლოთა დაფრლთა. სლთთა საუნჯეო.

Песнопения в том же порядке, как предыдущие.

Кон.:

გნნ ქწლო მწნარეთა სინრლო. გნნ სიმდიდრეო გლნკათა უსძლო.
გნნ ჰლ დაცემულთა ადდგომთა (59b) უსწოთა სწოთა. სწლთა სიმრთე-
ლო ჩნ ეთა მოგუმდლე წელბა შნი: —

10) ოთ: ღლეგ მთვრ ანგზთა:

xl. 59b — 61a

ანგი გნნი:

გნნ დიდო მნათობო. შუწნიერო მნათობო ანგლზთა. ზნ მთვრლო. რნი.
სყდრთა სმფოთა წე სდგა. დბით მქლ:

Имеются еще ибკე: კე ბ и იკოსი.

Кон.:

შეგწყალენ და გრდა მოკვლენე უღირსთა ამთ ღმობიერება შფო. და
მოგ (61a) ოანიჰე ჩნ მშუდობა რ ჩნ ეთათნ მხარს შნდა. უკრცოთა
ძლთა ერის მთვრი: —

11) გლბნი მთვრ ანგზთანი:

Нач.:

დ გ ი: იზღიმე:

ან გლხთა. მთვრსა მს. დბლსა მქლს. სსწლთა დიდთა მკქმედსა. გლხბითა სლმთა. შევამკობთ მრწმნნა: რწ შეჭქმნნ მსხურნი. შწნი ალად ცტსლსად.

Следуют другие песнопения в указанном под 8-ой статье порядке, кроме того — გამოვლინე: დ: გი:

Кон.:

გტემომიტევე მე. მვედრებლი და მლსავი ში. და გწსლვასა მს სლსის ჩისსა. მიესენ ბტთა მთგნ. ჭაკრის მტველთა და მტსოფნე მე:

12) დსდლნი ჭისანი:

Нач.:

ბ გ ი: ეი სსობა

დღეს ჭი ამღლღების. და მს წა ჭრწმლისა. ქს ღისა ვნთა. გლხობად მომიწოდს ჯ მრწმნნა. რ მს წა. მლაკდინა მკსნლმნ. და მფნ. მელვლი იგი ჩნი.....

Еще два таких песнопения на гласы დ გ ი и ა გ ი, затем იბკა: დ:

Кон.:

ანტე ძლითა შითა. მლწმნეთა მეფეთა ჩნთა. და ძლევასა მლჭმღლე მთ მბრძლთა მრთ. რთა თა მბრძლად აქს ში. სტურწლი მშვიდობისა. უძლევლი სძლევლი. ჭი ში ედ ძლ.

13) გლბნი ჭისნი

Нач.:

დ: გი: სიდრმე მეწმლისა: —

ჭი ქდგა მლსე. კურთხისა ცემითა. რჟს გნუბო მეწამლი. გწსვლდ იზლთა. ნ შერწემსა მისსა. ფარლმს ეტლთა წა. გამლსწვლად. ძლიერი სტურწლი.

Другие песнопения следуют в указанном под 8-ой статье порядке

Кон.:

შემცვლელდ ბნთა. იპოვე. ქს ღელა და უწმთეს. დბდლთმსა გმლსჩნდი. რჟს ქწლმნ მტლდ იღე უთესლად. სიტყა მ მისა. და გვშე ჩნ უბიწოდ ღი ეთა. ამის თს მრწმნნი. ზტის თა გდბთ: —

14) გლბნი: სღისნი:

Нач.:

ლუკლვლდ. ბ გ ი

სშინლრს სიკდილისა მლკსნება. და უფრლმს სლზარელჩს. ცტსლი ბეჭე-

ნისა. მდით ვევედრნეთ ქა. რა მისტეს მიცვლბლთა ლხინებდა და წყლბდა:
Следуют песнопения в указанном под 8-ой статьею порядке.

Кон.:

განს უფსკრლი სწრებისა ქე გნუსნე სლთა მიცვლბლთა. და დაწყესენ რჩეულთა შნთა თა. და ბრლთა და ცდეთა. მთთა ნუ მიხედაფ. რა მდის ისრბდენ. და გდიდებდენ შნ: — ღრუბლად სლმტი: —

15) გლბნი შუაღამისანი

Л. 73a — 79b

Нач.:

ქა ბ გი რნ დფა: —

ჰ მიუწდომელო ღო სწრო. რნ გუსწვე. ჩნ დთის მრ აღდგომდა შუაღამესა. და მხურვლედ შეგრდომდა ში. ეს ამს ჩნიცა. ესე ვდრებდა შეიწირე: —

Следуют песнопения все в том же порядке, но с указанием წრგა (ყნივე იღუქებდეთ დბა აწ) между ღესა и კნა.

Кон. (после დბა, помещенного за ადბა, и с пометкою на поле აწ):

შნ სრ ცდვითა. შემწე დედაღ ღისაო. შნ გნმარინე. მე უღირსი მონადა ში. ბნლისგნ მწარისა. წყუდიადისა და მატლისა. და ღრჭენისა კბილთამსა. ფდ სწყლბლი ესე და უგუხური ჰ წო დედფლო სწოო გწიწლთაა: .

16) სწრბნი სწი[ს]კრბნი ათერთმტნი
აღდგომისნი

Л. 79b — 89b

- ა. სწრბდა მთესი (ნ ათერთმეტნი იგი მწფენი წარვიდეს . . . . . და ვე აღსა-სწლამდე სფლის ან),
- ბ. სწრბდა მრკზი (და ვა გრდაკა შბთი იგი მრმ მტდანელი . . . . . და არა რა ვის უთხრეს რე მინოდა),
- გ. სწრბდა მრკზისი (აღდგა იჯ გნთიად . . . რნი შეუდგეს მს სწწლნი ან),
- დ. სწრბდა ლკამი (ერთსა მს შბთსა ცისკარსა მსთუად . . წრვიდა თსაგნ და დაუკვრდა სქშე ესე),
- ე. სწრბდა ლკამი (მს ესა შა ს წე აღდგა და მიკბიოდა სფლვდ . . . . . ვრ იგი გმოეცხდა მთ გნტესსა ჰურისსა),
- ვ. სწრბდა ლკამი (მს ესა შა აღდგა იჯ მკუდრთით . . . მდის აქბდეს და აკწვდეს ღა ან),
- ზ. სწრბდა ინესი (ერთსა მს შბთსა მოვიდა მრმ მაგდანლი . . . წრვიდეს უკუშ კდ თსაგნ მწფენი იგი),
- წ. სწრბდა იესი (მს ესა შა ს მრმ დგა გრქმე სფლვს . . . რ იხილას რი და ესრეთ ჰქა მს)

თ. სხრბე იესი (და ვა შემწხრდა დღე იგი ერთმანთისა მის. . . . . ცხრბე გქნდეს სწლითა მისითა),

ი. სხრბე იესი (მს უა შა. (88a) გმოუცნდა თვი თსი იჯ მწფთა თსთა . . . ადღა რეა შკდრთით),

ია. სხრბე იესი (მს უა შა გმოუცხდა იჯ მოწფთა თსთა ადღა რეა მკდრთით . . . . ვრმცა სფლმნ ამნ დაიტია აღწერილი წიგნები ან: —

17) გმოაფლინენი კე ა ნ გი:

ЛЛ. 89в — 92а

Нач.:

ან: მწფთა თა მივიწინეთ ერნო. მთასა გალილეასსა. სრწმნით ხილვად ქა. მეტყულსა კლმწიფებისა. მო (90a) ღებად ცთა და ქენისა. . . .

Имеется одиннадцать гмоафлинени.

Кон.:

ეგოს ესე შეაჩედ მოსლგდმდე. შნდა რეა ანს შნ შემომიდეგ: სკვრვლთ მოქმედო ქე ღო ჩნო. და სიბრძნით გნმგებელა უისო. მწლოო სწრო დბე შნდა:

18) ათერთმეტნი სტქჩნთა წა დბე რასა მწწრ კე ა

ЛЛ. 92а — 95в

Нач.:

წარვიდეს რეა მთად მწფნი ვა იგი უბრძანა მთ ონ. ისილეს იგი და თეუნისტეს. და კლმწიფებე იგი მისი დიდი ისწავეს. და სფლდ ქდგად წრავლინეს. ადღოამისათვს და[ა]მღლებისა. და ნთლის ტემდ წრმრთთა სწლითა მწმისათა. . . .

Некоторые из этих стихирей пелись на другие гласы, так 6-ой на глас ბგი უი სსრბე, 8-ой на глас კე დ გი ედემი.

Кон.: და კდ ვდ აძოენ კრავნი ჩმნი რლ მოვიგენ. და შნ სიყრლის წესითა. სხვას მის მწფთისა თს იკითხე. რთა ოხითა. სამწესოა ში იესენ ქე: გნმრეუნელთა მკელთაგნ: —

19) Чтения апостолов и евангелий

ЛЛ. 95в — 103а

Нач.:

კაკეს ფნი: იყენ ოო წყლბე ში: ინრებდით მრთლ. მწვლე ჭრომლთა (ძმნო რთა ესე ნათელ ვიდეო . . . შეჭრცხენით თვნი თქნნი მკუდრად ცდვისთს და ცწვლდ ღის. ქს იჯმს მწ ოისა ჩნისა) აღე შნ აღსდეგ და შე სიონი სწრბე მთესი (თქა ონ რლსა უუარდეს . . . წარვიდა მწ ქდგებდა (sic) სწავლდ ქდქბს მთსა)

ოტშობთსა ფნი რნ შექ-
მნსა ანგლზნი მის აკნგს
სლი ჩი რა

შედე ებრლთა (ძმნო უგთუ რნი ანგზთა მრ ითქა . . . წინამძღვრნი ცნობისა
ჩნისა ვნებითა სრლ უფად) ალა აკნვდით რა ენი ან: —

სწრბა ლკამი (ქქა რნ თსთა მწფთა . . . . . ჰქ მშო რ ესრთ სათნო იუგ
შნ წე)

სმშბთ ფ ინრბდით მრთლნი რი:

შეკესემინ ღა ღცვისა ჩ:

სქმე წთა მცქლთა (მთ დღეთა შა ვა აღსრლუბდა ე სრბასა . . . ჩნ აღ-
გვდგინა იჯ)

სწრბა მთსი (მს ეს შა ესმნეს ეს სქმენი . . . რლსა ასხენ ყურნი სმენად
ისმინენ).

ოტშობთსა ფნი: ადბს სლი: —

რ მრხედნა. სიმდაბ:

ფილიპელთა მრთ (ძმნო ესე წრზგა იზრდებოდინ . . . რ რი იჯ ქესდბლდ
ღისა მშისა ან)

ალა: . . ისმინე ანლო და ისილე და

სწრბა ლკამი (მთ დღეთა შა ადღვა მრმ . . . ელის[ა]ბედის თა სამთუჭ და
წრფიდა სწედ თვსა)

სთშობთსა ფნი ელსა ქუნსა გნკდა:

ცანი უთხრობენ დბსა ღთა: —

კორინთლთა (ძმნო ღნ ჩნ მცქლნი . . . მობაძავ ჩმდა იუგენით) ალა აღი-
არებენ ცნი:

სწრბა მთსი (მს ეს შა მრუწოდა იჯ ათორმეტთა . . . უსსეი (100a)-
დლოდ მისცემდით)

მრსკესა ფნი ეგ ჩნთა სსწლ

კთლ: რ შნ რი შე[მე]წიე მე და მიკსნ:

კორინთლთა მრთ (ძმნო სიტყე იგი ჯა . . . და ესეცა ჯრცუმლი)

სწრბა იესი (თქა რნ რლსა . . . რა ძე ნთლისა იქმნეთ)

(101B) შბთსა ფნი: სკვრვლრს ღი:

ეკლსიასა შა

შლე ებრლთა (ძმნო წნი სრწმნობით ერეოდეს მეფეთა . . . რა ანა
თხნიერ ჩნსა სრლ იქმნეს)

ალა ღი დბლრს

სწრბა ლკამი (მს ეს შა ქქა რნ თსთა მწფთა ეკრძალენით . . .

მითმინებთა თქნითა მრამოვნეთ სლნი თქნნი: —)

სლისა მიწედე მე რ რ შნდამი ვლიდე (?):

სღი ჩი კლთა

ჭრამლთა მრთ: (ძმნო არა მსებვის უმეტრებთა თქნი... მდის რისთა ვიუოუებოდიოთ)

აღა სტრწის რი გმრჩი და შიეწ:

სსრბო: იესი (ჭქა რნ ან ან (103a) გეტყვ თქნ რ რნ სიტყნი ჩმნი დემრხხეს... ად ნებასა მმის წტოასა) დსდბლნი სინლისნი

л. 103a — 103b

Нач.:

კა ა ქე კტო მე

რ უფსკრლ მრვლ არიან. ცდგნი ჩმნი ქე მტნრ. და დანთქმლ ვარ მე მძვნვარედ სსრ. უსჯლბთა შა.

სსა მთწრანგწთა:

л. 103b

Нач.: შნ სიტყა:

წტისა გწწესებლთა. უკრტოთა ძლთა. ანგლწთა მთწრნო. მქლ და ვბრლ. ვჯთხოვეთ ღისჯნ.

Кон.:

კრს. მღლი დაუსბამოა. რისა დბითა სვსე არიან. ტნი და ქეა უტე: — სსნი გწნთა წა ვლბთა თვსა სწერან:

20) Песнопения на праздники:

л. 104a — 129a

Рождество 25 декабря (104a—111b), Обрезание и Василия Великого 1 января (111b—115b), გმრტსადებო რისა ჩნისის იჯ ქსი явление господа нашего Иисуса Христа 6 января (115b—123b), Сретение 2 февраля (123b—129a).

Канон каждого из этих праздников состоит после одного двух неозаглавленных песнопений из сტქრნი, დბა, რხითა (одно указание начала), წრგმა, რჯგა, გძა, მს, ღგა, ღყა, იბკა, იკსი, კნა, აკნა, აბა и გმრავლინე.

Для рождества и богоявления имеется еще по другому ряду песнопений в обычном составе канона ([ღწდებელი], გძა, მსა, ღგა, ღყა, კნა, აკნა, აბა), который помещается между აბა первого ряда и გმრავლინე. Озаглавлены эти два параллельные ряда в одном случае სსნი ვლბნი ქს შობისნი, в другом სსნი ვლბნი ნთღისლებისნი

Писец по отношению к Сретению замечает (л. 129):

მეორენი ვლბანი დედასა არ ეწერეს:

21) კწვდა ზეთინა ესრთ

Нач.:

მოწოდონ: შუდთა ხუცესთა და მოჭმზადონ ზეთი და სკუმწელი და შუდთა უღლითა კანდელი და შუდი ლერწამი: თქს მღნ კზლცს ქე ღი ჩნი ყდვე აწ მიწწელე და გლბნი: რთა თვნი: იტყუან: კე ბ სსე ულთა მკუ- რს ლო: სი მრთ ლე მოჭმადლე:

На л. 155а после апостольских и евангельских чтений с ектенью в промежутке и молитвы лѣта дѣла да снѣдидоа რი იქმ დიდთა სკვრგე- ლებთა читается:

ამისა შდ მოიღონ სხრბე და დასდვან თვისა რ იკვდეს ზეთსა და ესე ლცენი ერთმნ წაჰკითხეს: — შუდთავე მდღლთა კლი დასდვან სხრბეს ზა ჯა სწერდენ და: ა: იტყუდეს:

ლცენი ერთისგნ მდღღისა რისა მრთ ვი

ვითხვოთ შნგნ რა ღო ჩნო. რა ჰბრძანო წელბითა შნითა ზეთსა ამე ზა . . . .

Следуют еще несколько молитв, в том числе Василия Великого (ლო იზ ქე ძეო და სიტყო ღთისო ცცხლისო კარო და მწეემო ჭტო რნ ახეუზნ ცდენი სფლისნა).

Кон.:

რა მოწწელე და მღხინებლ გუჭქმნას კტომოყრე რი ღი ჩნი და მოკუ- ტეგნეს ენი ცდენი ჩნნი. ნფსითნი და უნებლიეთნი მშუდობისათს და ცდვთა შნდობისა მონისა ღისა სწლით ვთქათ ელთა: რ ღი წელბობისა და მწწელე- ბისა შნ წრ და შნდა დბსა ადვღელეთი მმისა და ძისა და წისა სლისა აწ და მდის და სკნეთა სკნ თსა: ან:

22) გნგებე ადგუჭცასა ერის კცისსა

Нач.:

მორადვიდეს მონასტრად: მოაყენოს მღნ: — და წარადგინოს აღწვლსა სკნვლისსა: და ესე ლცვად თქას მწ ზა:

ღთო დიდო და ნიჭმრვლო რნ მოაზიდე მონაჰ ესე ში სწლით: დაწვეე ამის შნ სქმე კთილსაჰ. მიეც ამწ ცნრბე სათნოჰ . . . . .

Кон.:

ამისა შდ მოჭკუჭტოს იგი ჯრედდ და იტყუდეს ესრთ სწლითა მმისათა (163в) ძისათა და წისა სწლისათა და შუმოსოს ჩოკად და საბეჭური და გა- გზავნოს:

23) კნვად მონაზონისე სრული თქ-

მღი ეთერემ მთაწიდე:

Нач.:

მღწეის წიგნისა შე[ი]მოსოს მღწელი. მოვიდეს რწი აღიკუჭტებოდეს და აღწვლას სკნვლისსა სმჟრ მოკლნი მოადრიკნეს: დგნ. რისა მწთ: მღწ ღცგა რწ ღრ ჩნო რწ ღრსად კთილთა შნთა გმოუთქმლთა გამოახინენ ენი . . .

Кон.:

ამის შდ იწუონ ჟის წიგნაჲ წ ძმე იგი წრთეუნონ სწათა ძმთა სადიგნსა თვი მოჰჰკონ და იტყუნ ნტრარინათა სდ: შდ შეიყვანონ ეკლეზიად და მოაკითხნეს ძმანი ენი კცდ კცდი

24) გნგებე და წესი წის ანგეებრივის სქემისა თქმლი დიდისა ბნილისი

Нач.:

მწხრითგნ დადვან სამოსელი ძმისა მის რწი იკნვოდის ქუჭშე სკნვლისა ჩოკაჲ საბეჭური. კვრკული სქემე სარტეელი და სანდალნი და წრთქნ გლბნი სქემის კწვისანი. ანუ მწხრისა სერობისსა წა გინა ცისკრად თუ დიდო დექსწლი აჩ იუოს

л. 182:

მღწ ღცა: —

მრვლ მოწულე ღრ რწ მოეც მონასა ამს შნსა სხლთ: მოღებოთა წის სქემისათა. გუნგული ჩაფხუტად სწოებისა . . .

Кон.:

მღწ ღცა: —

სწო და კცთ მეწო რ თა აღრაცხელ (sic) ეგ მონე ესე ში სწლთ: წა სამწესოსა შნსა. და კრებლსა მს ბრძენთა ქწლთსა. და ღირს ეგ ესე ბრწეინლითა ღამწრითა და ურცხუწლითა პირითა მიგებუბად შნდა: . უგდვისა მის სიძისა ქე ღთო ჩნო და მიმთხუწვად წცისა სწფულსა: რ შნი აჩს დბე თა მშით და სწლთ შით წ[მ]იდთრთ:

25) ღცა აღმწრებლსა წა თვსთა ცდგთასა

Сохранилось только начало

დგნ: რისა მწ: მღწ: ღცაჲ: რწ ღრ ჩნო რწ ჰეს და მექავსა მს ცრემლთა

Записи

1) л. 29а, за заглавием исповедной молитвы во вторник красною строкою:

გოდორაკელსა იეს შნდგნ ღწ:

2) л. 31в за заглавием такой же молитвы в среду красною строкою:

გოდორჯელს შინდუნ ღნ:

3) л. 56в в конце песнопений богородицы:

გოდორჯელს იეს შ ღ:

4) л. 161ა:

გოდორჯელს ინე დავუდებლს შნ ო ღო:

სრ ღ იქმნა კნვდ ზეთისა დესრ ღლს

წა შის წირვდ და მეტი სრდ: —

№ 83 (Ц 21)

На вощеной бумаге, лл. 148, в ободранном переплете (содрана верхняя доска). Размеры 19,2 × 13 см. Строк 27 (иногда 26, 28). Письмо церковное, строчное, мелкое. Встречается знак (o) для указания пропусков: знак пишется при пропущенном слове, помещенном на поле, и над местом в тексте, где ему следует быть.

Рп. дефектна. В начале недостает двух тетрадей полностью; от третьей тетради сохранились пять листов, первый из коих представляет лишь внутреннюю половину. Заканчивается рп. первым листом 24-ой тетради. Имеются пробелы и внутри, так, недостает одного листа между лл. 133 и 134 (другой лист нашелся в рукописи); затем между 22-ою тетрадью и первым, единственно наличным, листом 24-ой тетради, на месте 23-ьей тетради имеется один лист (147), вырванный из переплета, но и тот относится не сюда: его место непосредственно за 133 листом

Содержание

1) Типик

лл. 1а — 68я.

Указание памятей святых с подобающими в их дни службами, чтениями, молитвами и песнопениями, но обыкновенно без текстов этих чтений, молитв и песнопений. Что памятник назывался по грузински *Синаксарием*, свидетельствует сама рукопись, где на нижних полях нескольких листов, так 1в, 11а, 28а написано это слово почерком текста красными буквами (სჯნსჟ, სნჟ, ср. также приводимое ниже замечание автора из текста

Нач. с 1а листа, собственно полулиста:

ფნი: წთა და რნი სრის: დსდღი: წ[

იკეგდა ოს: სმტქ ღოა: ებრ ღთა[

სრ~წმნბით: ვე თზნიერ ჩ~ნსს სრ[
 ჰ~რო ე~თა წ~თა: აღ~ე: დ~გი: კ~ობ[დ
 წ~ისა წ~წ~ელისა: დსდ~ლნი: წ~წ~ელისა[
 Начало с первого цельного листа (2а):
 მწ~მისა სო~ზონისი: მწ~უხრი უქტევით ექუსთა მუ-
 კლთა წ~ა: და ვიტყუთ სამთა წინა დღისათა: —
 წ~ცისა გ~წესებულთა წ~ა: და სამთა წ~ისათა
 დ~ე: და აწ~ და: თუთი წინადღისა: დ~გი: ე~დ დ~ლსა
 შ~ობასა შ~ნსა: სტქ~რნად მსგეფისისანი: დ~ე და აწ~: —
 თუთი: დ~: ე~ლისა სო~ლისა სინსრ~ული დღეს: ლტ~ნისა:ე:

Памятник теперь начинается с середины чина 8 сентября; чин 9 сентября на 3в л. Миней начиналась с 1 сентября. Кончается 31-ым августа.

На полях довольно часто (лл. 2а, 3в, 5в, 8в, 9а и т. д.) имеем пометку ტრჰჰეი, resp. ტრჰ~ეი почерком, отличным от текста.

Памятей национальных грузинских нет. На поле л. 42в над числом 24-го января, где в тексте память «преподобной (ღირსისა) матери нашей Ксении», имеется позднейшая приписка:

თ~ა ინ~ ვრსა კ~დ: შიიცვალა კ~თილდ მოკსე-
 ნებოლი: დ~თ: მეფე: ქ~ართველთა: —

В памятнике имеются разъяснения на случай встречи того или другого праздника с воскресеньем. Характерным для произведения является следующее замечание автора (54в):

დღესწ~ლისა თ~ს ხარებისა საკმარ
 არს ცნობა: —

ვდ~ არა თზნიერ მიზეზისა მოკსენებულ
 არს ჩ~მ შ~რ: თუ ვ~რ ჟერ არს გ~ნგებასა
 წ~რბისსა გ~რ~დაკდა: წ~თა შ~ა მრ~ხვთა:
 და დღეთა დღისა შჯღეულისათა: და
 რ~ წესთა დღისა ეკლესიისათა შედგო-
 მილთა: და უცთომელისა სჯნაქს-
 რისათა შ~დის კსენებუ-
 ლისა ვიტყუ სტოდიელთა მონასტრისსა:
 და არა წ~ მისთა: ა~დ ინ~ ლმისცა მ~ნსტერ-
 თასა: გ~წესებულთა ესენი: რ~ ლთათჳს ნუმ-
 ცა ვის დაუკვრდების თუ ვ~რ შეცვალებით
 დაკვწერის აქა: წესნი წ~რბ~ისა:

Слово ფეშეში встречается в форме ფეშეში (л. 6а): წ მს ეტრ-
თარ ჰტრნი ჯრ ი ფეშეშითა: გამაფიდეს სსჭურჭლით . . . .

Кон.:

სმწრდ ფნი: გ: გლბე დთის მშბლისა. აღბს სლი ჩეში რა დსბი: რ
მოხედნა სიმდაბლ. ჰვლე ებრაელთა. ძმნო აქუნდა პლსა მს კარავსა ვე ერისა
უმეტრებისათვს. აღე დ გი. აღდეგ რა გნსსნებელად. სხრბე ლკასი. გ:
მთ დღეთა შს აღდგა მრმ. ვე სსხიდ თვს: ჰპოო სკდნბრსა: ს.

განიცადე კე დ გი. სსსუმელი ცხრბისაჲ

2) ლიტანიისანი დღსსწლთა და სსხი-
ნათა წთანნი რნი თვსსა ადგილსა ა-
რს სწეირიან სრულებით.¹ აქა შს სრ-
ულებით ჰპოო: — წ რნი აქა აკლდეს.
თვისა ადგილსა სრულებით ჰპოო:

л. 68а — 71а

Нач.:

სენბს: ბ: : მამასი : კე : დ: —

მწმემან შნ მნ რა. დწლსა შს თვსსა გვრგვნი მოიღო. დთის მსწრ-
ბისაჲ შნ მრ დთისა ჩნისა. რ აქოუნდა შნ მიერი ძლი და მძლფრნი და-
ამეუნა: შემუსრა კერპთა იგი უძღური ძლი. მისითა მშბითა. ქე ღო აცხოვნენ
წლნი ქნნი:

წთა მწმეთა რლთა თვსი უნითაჲ არს ჰქონდის ესე იკმარე. სხე იე
მმწხველისაჲ: წ: სიწროფობითა შნითა. . . .

Кон. (относится к 25 июля):

სხრბე: ლკასი: სიდ — თქუა რნ იგავი: ვდ ურნი (sic) კაცნი აღვიდეს.
ვე იგი ამადლდეს:

3) Ряд отдельных служб и замечаний:

ა) გვრიაკეს: რლსა: არ იკით-
ხვის: სწარებაჲ უძღებისაჲ:
მწოხრი დამის თევსაჲ

л. 71а — 72а

Нач.:

ოქტევთ რა დღტყს ათთა მოკლთა წა: და ვიტყუთ სამთა დასდებელ-
თა აღდგომისთა. . . .

ბ) ოწყებოჯლ იყან ვდ სკალო-
ბელსა წთასა რნი ამთ შბთ კვ-
რიაკეთა დაემთხუწ(ე)ადინ. სერო-

¹ Дело в том, что именно тексты литаниисანი в описанном выше памятнике обычно
вносится целиком

ბისად გარდავიკდით. დღეთა შ^ა
ამის შუადეულისათა. 3-
რს კესა: მწ^ა ხსა: კსენებსა აღვას-
რულებთ. ერთგ^ნ სუგ^ნთგ^ნ დაძი-
ნებულთა მრ^თლ მადიდებულთა. ქ^ე-
ანეთა მმ^თა და ძმათა ჩ^ნთათჳს

лл. 72a — 72b

Нач.:

რ^ა ღღ^ტესა. დსდ^ბლნი წ^ათანი. კმისანი. სამნი. და შესუჭ^ნნებულთანი
სამ^{ნი}. მ^რხვათაგ^ნ: კ^ა დ გ^ი. . . .

В конце замечание:

აჴწეებაჲ ჴერ არს. ვ^დ შეერგა-
სისა შაბ^თსაცა ესრეთვე უცვა^ლე-
ბელად აღესრულების: გ^ნგებაჲესე —
c) შაბათსა აღება კრებისასა

лл. 72b — 73b

Нач.: დამისთევად. ჩუჭ^ულებისა ებრი ფ^ნება რ^ა ღღ^ტესა უქცევითათა (sic)
მუკლთა წ^ა. . . .

d) საკმარ არს ცნობად ვ^დ რ^ათ-
შაბათსა უველიერისასა ცისკრად წარ-
ვიკითხავთ საკითხავსა დიდსა ბასი-
ლისსა. მარხვისათ^ს. . . . ეგრეთვე შა-
რასკეესა წარვიკითხავთ სხუასა საკით-
ხავსა მისსავე. . . .

л. 73b

e) შესწავებაჲ ჴერ არს ვ^დ შ^რსკეესა მწ^უ-
რი. უკუჭ^თუ გუჭ^ნებო^ს ქმნაჲ განახლებისაჲ

лл. 73b — 74

Нач.:

აჴქცევითათა მუკლთა წ^ა. და შ^დ ვიტყუთ: ერთსა მას სტიქარონსა დღი-
სასა რ^გზის. . . .

f) შესწავებაჲ საკმარ არს ვ^დ: ესრეთ:
იქმნების სამწ^უხროჲ გ^ნგ^ბჲ თი-
თოეულისა შარასკეეისაჲ
შარასკეეითგ^ნ. შ^ალისა შუადეულისაჲთ გ^ე შარასკეე-
ამდე მუხუთისა შუადეულისა
გინა თუ არა: ნ^ა ამისიტა ჴერ
არს ცნობაჲ ვ^დ თითოეულსა

კვესა უველიერითგნ. ვე მესოთედ
კვრიაკადმდე მარხვათა. მწოხრი ვიტყვთ.

Нач.:

л. 74 а — 74 в

ლო ღღტ[ეს]. კმსა ზა მსგეფსისსა . . . . .

4) Отдельные службы и замечания на маслянице (უველიერი), именно შონთს უველითა აღებისსა, კვესა უველითა აღებისსა, უველიერისა კვესა მწოხხრი

л. 74 в — 76 а

Нач.:

ოჯწუბა ვრჩის ვდ შონთს უველიერისსა და კვრიაკეს სათუეოსგნ არაჲ იგალობის — ად მთ დღეთა წთა საგალობელსა სერობისად გარდავიგდით . . .

5) Чин и порядок служб в великий пост

л. 76 а — 109 а

Нач.:

შესწავება სკმრ არს: ვდ ერთსა დღესა. წთა მრხვათას: სდ გამაწუ-
ლიდვით. და გამოძიებით. და ზა მიწეენით გნვსესებთ რა იუოს ხგი: წეს და
კანონ და საზღვარ სლიერ ქეს მრ. ოისა ხნისა (76 в) ეთავე ნეშტთა დღეთა
წთა მარხვათას

Идут службы первой недели (77 в — 87 в), второй (87 в — 88 в),
третьей (88 в — 90 в), четвертой (90 в — 93 а), субботы св. и праведного
Лазаря (93 а — 94 в), вербного воскресенья (94 в — 95 а), страстной сень-
мицы (95 а — 109 а), с субботою включительно (105 в — 109 а).

Чин и порядок понедельника первой недели приводится очень под-
робно (ცისკრად, შოადღისა, განგებაჲ მეცხრისა უამისაჲ, სამწოხხროჲ. გნტე-
ბაჲ სერობისაჲ).

К концу рубрики სამწოხხროჲ опять подтверждается помещенное
в начале великопостных служб предуведомление (см. выше) таким обра-
зом (л. 81 а):

ესე გნტბაჲ აღესრულების ელთა
სამწოხხროთა წთა მწვთა უდესცა
განახლებაჲ არა იქნებოდის. რა არა
მუგჯდებიეს ჩუეულებჲ ქმნად გა-
ნახლებისა. ჰლსა შჯდეულსა ვე ოთხ-
შაბათადმდე. მით რა ბრძანებაჲ მოცე-
მულ არს. რა იმარხვიდენ ენი ძმა-
ნი ამათ დღეთა შა. ხ შემძლებელნი
და (sic) პრსკევად მდეცა.

Выписываю некоторые места из порядка სერობისაჲ (ლ. 82ა — 84ბ):

1) Начало:

ჟამსა ჯეროვანსა წარვიდეს კანდეჯაკი მუკლნი მოუდრიკნეს წინამძღუარსა. და მოვიდეს და ჭრეკოს სერობისაჲ წ წნ შევკრბებით ენი წა ღისა ეკ (82B) ლესისა და ვა თქუას მდღემწ. კხლ არს ღი ჩწნი ვიწყებთ წა ღისა. და მუკლთ მოდრეკასა სამსა. ესნი იბ მდით თაყუანისვსტეთ სამი მუკლთ მოდრეკაჲ სამი და ვიწყებთ თქუმად. ფწსა მდ რა შეწვენასა ჩემსა მომხედენ

2) ლ. 83B — 84a:

წ შდ მმრა წნომსა იტყუს ერთი სამკროჲ
რა ძალთაჲ ჩწ თა იყავნ რ სხუაჲ თხნიერ შწსა. შემწე ჭირთა შა არა გუაქუს. რ ძლთა შწ ჩწ. და მიუგებს მეორე სამკროჲ მწვე. ამისსა შდ. (84a) იტყუს პლდამწყებელი იგი სამკროჲ

აქბდით ღა წთა შწ მისთა აქბდთ მწს სმყთა.

რა ძალთაჲ შწ ჩწ ამისსა შდ მეორე სამკროჲ სდ იტყუს პლსა დასდებელსა.

და ესრეთ იტყუს პლი იგი სამკროჲ. და მთომილთა მთ სწთა რთისთა მუკლთა. რწ. ფწისათა. და მეორე სამკროჲ თითოეულსა მკლსა წა იტყუს რა ძალთაჲ ჩწ თა იყავ სრულად. . . . .

3) ლ. 84a — 84B:

და იტყუს მდღელი: ღწ (sic) მიწუალენ და მკურთხენ ჩწ. . . რჯკოჯტოჯ არა შა იყოს მმწსწლისი. წ უკუწთო მუნ იყოს. ულდვე იგი ჭყოფს ლოცვასა. სერობისასა (sic) წა ესრეთ მუკლთმოდრეკით. სამნი დიდნი დი იბ სწნი და კდ იწყოს წინამძღუარმწ. წა ღთა. და მუკლთმოდრეკასაჲ სამი. ესნი: იბ: და კწვა: დასწრლსა: ამისსა შდ ყოს წინამძღუარმწ. ძმათა მმწთ. ქუწდაფრდომით მუკლთმოდრეკაჲ და თქუას გკრთხნით მმწრა შემინდვეთ მე ცოდვილსა სიტყუთ საქმით მოგუნებით (84B) და სხუათა სკრძნობელითა ჩემითა და ნაცვალად მიუგონ ძმათაღწ შეგინდვენ შწ ესრეთვე ქმნას. უპირველესმანცა ვინმე: მარცხენისა სამკრომსა მწ. მუკლნი მოიდრიკნეს: და ესევე სიტყუაჲ: თქუას. და ესრეთ ყოს თითოეულმწ. ვწდს დაესრულენ ენი. ამისა შდ ერთბამად ეთა მოუდრიკენ. მუკლნი წინა მძღრსა და მიიღონ ლცვაჲ. და წარვიდენ სენაკთა თქსთა.

За этим непосредственно следует (л. 84B — 85a)

ესე უკვე წესი გწგებისაჲ სრულიქმნების ყოველთა დღეთა წთა მრწვათა სერობისად წ ამისთს გწგრძალვად. უამს ეკლესიარსსა რა ჯერეთ იყოს და. დღე რდეს გამოილოცონ სერობისაჲ. ესე იგი არს უწინარეს [სწ] თლს მოკიდებისა: აწ უკუწ ვა პლ მოკსენებულ არს გწგბჲ ერთისა დთსა. (sic) წთა მრწვათაჲსაჲ წა მიწვენით გარდამოვეცით თქწსა სიყუარულსა ვითარებისათჯ და რაბამობისა ლოცვისა. და წიგნის კითხვისა და ეწლისავე საკელესიოისა. გწწესე-

ბისა. ეგრეთვე და მუკლთმოდრეკათს წათა მათა მრ: გწესებულთა.
რთაჲ. არა უკმს: უღებ ყოფაჲ: არცა [თ]რ ედ: დაკსნილთაგნსა ვისმე. თჳნი-
ერ სს(85ა)მართლისა. მიზეზისა: რლ არს უძლორებაჲ: გარცთაჲ. წ შეიქმსე-
ბიან. ენ ივე საეკლესიოსი მუკლთმოდრეკანი. დღისა და ღამისა ყამთანი: ტ:
საკმარ არს ცნობად ვდ მოგვლებიეს ჰალესტინეს ფნებჲ დთისჲ სენაკთა შა
თჳსთა. და შემკლებელნი უკუჭ სრულჭყოფენ. მას დღესა. და ღამესა შა. და
რწნიმე სამგზის შჯდეულსა შა.

წ რწნი მე ორგზის და მუკლთ მოდრეკასა ვჭყოფთ ვითაცა თითოეულსა
ძალისაებრ თჳსისა. გწოწესოს წინამძღუარმან. წ შოადამისად ვლცვთ
ნტრწნთა.

Отмечаю из великопостных статей еще три места:

1) л. 86 а:

ოჯწეებაჲ ჯერ არს ვდ წათა დიდთა მარხვათა მხოლოდ ორგ[ზის]ს ოდენ ვჭამთ
თეფზსა. დღესწულსა ხარბისსა და კვრიაკეს ბაჲობისსა.

2) лл. 99 в — 100 а:

... და იწყო მღწნ სხრბჲ ფერკთა ბანისაჲ. და წარმოდგეს წინამძღუ-
არი. და ჭყოფდეს ყელსავე ვა იტყოდის სხრბჲ.

რთა: ჲ და თქს: დადებაჲ სმოსლისაჲ. აღიკადოს მწ საბეჭური თჳსი და
მოდრეკას არდაგი:

მოდღოს და მოდრეკას და შთასსხს

და შთასსხს მწ წყალი საბანელსა.

და იწყო ბანად ფერკთა მოწაფეთა.

იწყო მ[ა]ნცა ბანად ფერკეს ძმათსა

(100a) მეკარითგნვე ვე უკუნომოსადმდე და ეკლესიარხად. ათორმეტთა
კანთა. და ვა სრულიქმსეს. რიცხო ათორმეტთაჲ გწასრულოს მღწნ. ნეშტი
სახარებისაჲ.

3) л. 104 в, в порядке службы страстей «Господа и спасителя нашего
Иисуса Христа»:

ოჯწეებაჲ საკმარარს ვდ არა გჯსწავიეს ჰალესტინეს შა წა ამას დღესა
[წარასკევეს]. ქმნაჲ. განახლებისაჲ არცა სრულისა ღამის წირვისაჲ. არცა გწდე-
ბაჲ ტრაპეზისაჲ. არცა რწს ვჭამთ ყდ რაჲთურთით ხ უკუჭთა ვისმე ფდისა
უძლორებისაგწ. ვერ ეძლოს: ამისი ქმნაჲ მიეტეს მას ჰური და წყალი შდ მზის
დასვლისა. რ ესრეთ მოგვლებიეს: გწესებებსა შა წათა მოციქულთასა: —

6) Чин и порядок служб с Пасхи

лл. 109 а — 127 а

После дней светлой недели (ორშაბათსა აღესებისსა, სამშაბათსა აღესე-
ბისსა и т. д.) следуют понедельник второй недели с примечанием (112 в —

113в), третье воскресенье (კვრიაკეს)¹ жён мироносиц и Иосифа праведного (113в — 114в), четвертое воскресенье (115в — 116а), ოთხშაბათი შუა ზეტვისს (116а — 117а), пятое воскресенье мучеников (სმრტ-ლსაჲ, 117а — 118а), шестая неделя слепорожденного (შობითგუნ ბრმისჲ) со вторником, средою и четвергом ее (118а — 120в), неделя св. 218 никейских отцов с пятницею седьмой недели (120в — 122в), неделя св. пятидесятницы с вечернею в пятницу² особо (122в — 125в), неделя всех святых (125в — 127а) с особою службою в понедельник. Заканчивается этот отдел примечанием, как всегда, почерком текста:

ნ შესწავებაჲ საკმადას ვდ ეთა ვე ამათ წთა მარხვათა: რაოდენ გვისცა დაემთხვოს აღჲ დღეს ორშაბათის ანო ოთხშობთ ზრესკეფათა:

(127ა) მარხვის დღედ ვილოცავთ

და ერთგვის ვჭამთ შდ მწუხრისა გამოლოცვის: ნ ოდეს იუოს დი ონი ორგვის ვისერე(რე)ბთ დღეს შა

7) გნ გებაჲ შბთთა ენისა წელიწდისთაჲ.

რლთა შა იუოს საკსენებელი სახინო-

მსა წინაჲ და იგალობებოდის

დთი ონი: —

ლ. 127ა — 129ა

Нач.:

ოჯგმს უკუშ კელესიარხსა რა უწინარეს მწუხრისა რეკისა კელად მიიღოს ტუზიკუნი წელიწდისაჲ და უკუეთო დი ონი მიხუდებოდის ზვალისა გუნ შბთსა. ადარულოს გნ გებაჲ ესე. ნ უკუშთუ არა იუოს კსენებაჲ მოციქულისაჲ. ანუ დიდთა წთაგნისა. შაბათისა არა ვიტყუთ დი ოს ად აღლასა.

В конце приписано (л. 129а — 129в)

ლიტანისა და უფლომელთა

: დგი ბრძანებული ჩემდა სადღუმლოდ: გულისკმა ვუო გონიერად: და მეესეულად კარვად იოსებისა მიაწია უკუ (129в) რცოჲ.....
სნა დ ზღუდე წრ შეურევეელი ჩნ ქანეთაჲ უბრწუნლო დთის მშობლო და რნი შნდა მოვიფლტით: უგნებულად ვჭტოეთ მს და კდ ცოდვილთა მკურვალთა მეოხი წრ: ამისთჳს მადლობით გუნ მიმადლობულო ონი შნთა

4) Чин и порядок служб 24 декабря, в канун рождества (ქეს შობისა წინა დღეს), (ლ. 129в — 132в) и 5 января, в канун богоявления (წინადღედ გნცხადებისა).

Последняя служба начинается с 132в л., но на 133в обрывается на недоконченной фразе რნი მოვიდა მოხისგუნ ნთლის დე. Здесь в рп. нехва-

¹ Бевер. неделя, но налицо имеется служба лишь одного дня недели, именно воскресенье с его кануном.

тало двух листов, судя и по пагинации тетрадей. Из них один лист оказался в конце, по пагинации библиотекаря это 147. Вношу сюда описание заключительной части этой службы, помещенной на лл. 147а — 147в.

8) დიდსა ჰარსსკევეს დამისთე || ვასა დსბლი: და წრდგმნი:

лл. 147в, 134а — 141а

(См. стр. 241, 10).

Нач.:

ვს წარიკითხონ ვლი სხრბე: იწყონ დსბლთა ამთ შუადამისათ: ვლი კალბაძა: ატი: ელი დსბლი: ორორჳერ: —

მთფრნი შეკრბეს ონსათჳს. და ცხებულის მისისათს. . . . .

Это начало помещено на листе, по недоразумению попавшем между лл. 146 и 148. Конец имеющейся на этом листе части (ონ დაცივას იგი მშლლ უხრწნლდ) все же не имеет на 134 л. непосредственного продолжения. Недостает еще листа. Начало текста на л. 134а гласит:

დბე და აწ: ქლებით ჭშეე უქორწინებულა. და ქწლდეე ებე. დედაო უსდლო. ღთის მშბლო მრმ. ქა და ჩნსა ევედრე. ცხოვრებისათჳს სლთა ჩნთაძს: — კსნი: გ დბე და აწ: —

გლბე: ბ: კე ბ გი: მირბიოდა იუდა და ეტყდა. უსჯლოთა მთ მწიგნობართა. . . . .

Следует 13 таких песнопений (გლბე), всего их пятнадцать, каждое с известным подбором молитвословий (134а — 139в), а затем идут (140а — 140в) молитвы на блаженства: ნეტარ იუვნენ მწყლები: სჯლისა მომცემელი. უსჯლთა მწიგნობნი მიიყიდეს. . . . .

Кон.:

შდ გმოავლინისა. სხრბე: თ: შდ აქმდითისა. სხრბე: ი: შდ დბე მლლთაძს. სხრბე: ია: შდ ადვიესენითისა. სხრბე: იბ: და შდ გომითი შდ. ეივე გნბე: . . . . .

9) წა და დიდსა ჰარსკევეს: იბ:

лл. 141а — 143а

Нач.:

დაჭკიდონ სტი ვრცმისა წე კანკელსა. და წესისებრ იწყონ ამთ დასდებლთა და ორორჳერ იტყოდიან — დღეს ტაძისა იგი კრეტსამელი. სამხილებელდ გნიო. . . . .

Это начало первого დასდებელი, за коим следует одиннадцать остальных

Кон.:

: იბ: დსბი კე ბ გი:

დღეს დამოკიდების ძელსა. რნ ქეე წყალთა სს დაჭკიდა. გვრკვსა ეკალთაგნ დაიდგამს. ანგნთა მფლ. ტუფილისა ჰოწყელსა შეიმოსეს რნ შეიმოსნა

ცნი ღრუბლითა. ყურბიღისცემას თჳს იღებს. რწ იარღანეს გნათვისყოფლას
აღამ. თჳნისვისცემით ვნებათა შწთა ქე. მიხუენე ჩწ. დღლიცა შწნი აღდგმა:
დღე: იგოვე და აწ რჯმცსდ წრბ: —

10) წრდგმნი და ალა ფწნი ყამის
წირფისანი აღდგომისანი: ც: ვე კმათანა:.

л. 143в — 144а

Нач.:

კე: ა: — —

—: ა: — სკჯრამე: იყენ რე წყლებე დსბლი იხრბდთ მს: — სწე კე:
ა: პირი ჩეპი იტყდისსი დსბლი იხრბნეთ ესე ყ: —

Гласы отмечены на полях четыре первых буквами а, б, г, д, а даль-
нейшие (5—8) теми же буквами в связи с ги (აგი, ბგი, გგი, დგი).

Кон.:

—: დგი: — წრდგმა კე: დგი: — აღუთქუთ და აღუ: დსბლი გწცს-
დებუ: — სწე ესე არს დღე რლ ქმ: დსბი აუფრბდით რა რკ: — აღე: დგი:
მღით უგლბდით რა. სწე კთლრსად: — სწე შწ აღსდგე და შეიწყაფესი სწე
რე მიწყაფენ ჩწ სწე რე ნუ გულისწყრე —

11) სმსტეფსონი: წრდგმნი და სკთწგნი:
და ალა ფწნი: სხრბნი: და გწიცადენი:

л. 144а — 145в

Нач.:

რწშბთს მთავარანგელოზთა: წრდგმა რწ შექმნსა ანგლზ: დსბი აკწვს
სლი ჩ: სკწვი ებრლთა: ძმწლ უკთმ ანგლზთა მწგწე სრულ ყოფდ: —

Кон.:

ნტრრინ რწნი გამე სხრბე ინესი. ჭქას რწ მორრულ აწ აწ გეტყვ თქწ
რწ რწ სიტყნი ვე მამ ვლინებულისა ჩწმისსა. ჭზოლ: ე: ბ: ზ: სწე: ივნესი
ჭქას რწ მორწმწნეთა მისსა. მე ვარ აუ: ვე უგწმსკწლსა მწ დღესა: ჭზოლ: დ:
ბ: ზ: —

12) სხრბნი სცისკრონი: ია: აღდგმწნი

л. 145в — 146а

Нач.:

სხრბე მათესი: ა: მწ ყა შწა წ ათერთმე: ტწზ: ვე სფლისა აწ: —

Кон.:

ია: სხრბე ივნესი: სკზ მწ ყა შწა გამეუცწდა: ვე აღწყრილი წიგნები
აწ: —

5) Указания апостольских и евангельских чтений с заговения (კორ-
ციითა აღებასა) по пасхе

აღ. 146ა — 146ბ, 148ა (ო 147 ჯ. სმ. описание)

Нач.:

ოჯწეება ჭერ არს: — ვდ უკთუ აღესბა შა იყოს. და დაჩენ კკენი: ზე-
მო დაუტევენ და ესე წარიკითხე: კრცითა აღებასა ორითა კრკითა წინამეფეურა-
საჲ. ვწლე რიცა დახუდეს კრკისაჲ. სხრბა ლკსი სიდ: თქა ონ იგაფი ესე.
ოწნი კტნი აღვიდეს ვე იგი ამლდეს: —

На 146 в л. читаем:

მესამეს კრკეს მრწვთასა ვწლე ებრლოთა ძმნო მივის ჩნ მდღელთ
მოძღუ: — ვე მეღქისედეკისსა. სხრბა მრკფსი: ვე: თქა ონ რლსა უნებს
შემოდგ ვე მომავალი ძალითა: —

აღ. 147ა — 147ბ

Нач.:

ბად. რა ჩნ ბილწებისგნ კერპთაჲსა გნვიბანნეთ. და გნვნათლდეთ მის
მრ: და აწ: იგივე: და მესლდ: მსწრაფელ მეწიენ.

ცხრაჲ უამისა წა. — დსბლი: გტი საშნლ იყო:

საშინელ იყო ხილვად. ცისა და ქენისა. შემქმედი. მდინარესა შა გნში-
შულებული.

В заключении итакже говорится: г: д: ддес саშებაман ერთარეს-
ბითა ღთებისაჲთა. გჯრუნა თჯი სახარებაჲ. . . . .

Кон.:

რიცა სრწმნბით მოვიდეთ ეთა. და ვდღდბთ. რლი გნსცხადენ ქე ღო.
და სფელი განანათლე დბა შნდა: —

Напротив этих строк на поле стоит д., т. е. 4; г (3) стоит выше
против текста, гласящего: მესამეს შბთს მარხვათასა ვწლე ებრლოთა ძმნო
მოაკსენებდით ვე სრწმნბითა ცხნდეს.

Имеются однако указания на четвертую неделю особо, равно и пятую,
после чего —

Кон.:

ამიერითგნ წადმართ ღასარობაჲ და შემდგომითი შდ შბთ კკენი და
ენების კჯრისა სხრბნი თჯსა ადგილსა სწერისან. გნგებასა შა წესისაებრ: თავი
და ბოლოჲ მუნ ჭზოა: —

- 12) თჯნი: და დასსრულნი სკთხვ
- სხრბთნი: მარტულისა შემდგო-
- მით შბთითგნ. რლ არს ეთა
- წთა კკისა შდ: რწლი შბთი
- კკითრთ თჯსა ადგილსა სწერის: —

Нач.:

შველ ქმლთა. ძმნა რადენს სჯლი. ვე იჯესის: სხრბა მთესი:
ნ: თქა ონ ნუ გნიკი. . . . .

Кон.

მეგრეს შბთსა ქმლთა ძმნა ეი რლი კელმწი ვე სურლი არს:
სხრ ბა მთსი რკგ: თქა ონ რლი არს ს ვე შნითა დასაჯო: მეგრეს
ჭკესა.

На том обрывается и рукопись.

№ 85 (Ц 90)

На бомбицине, л. 183, в ободранном переплете: не сохранились ни
кожи, ни доски. Размеры 15,6 × 9,9 см. Строк 22. Письмо церковное,
строчное, несколько сжатое, угловатое, красивое. Кроме красных строк
и букв в обычных местах, украшений нет.

Рп. дефектна. В начале недостает первой тетради целиком и четырех
листов второй тетради; из них пять листов, судя по остаткам и следам,
вырезаны ножом. Рукопись была сшита из двух частей тождественного
размера, материала и письма; первая кончается на третьем листе 23-ей
тетради; вторая часть (л. 177—183) обрывается на седьмом листе,
с оборванными краями у углов. В конце сохранились края от восемнад-
цати обрезанных листов. Встречается след вырезанного листа и внутри,
напр., между лл. 157 и 158. Рп. у верхних углов местами повреждена
от сырости, и текст не читается. 1 л., собственно верхняя половина листа
пергамент с древним грузинским строчным текстом, и к настоящей руко-
писи не относится (см. ниже).

Содержание

1) Паремия

Наличное начало:

წიგნი. და შჯდნი იგი ბეჭედნი მისნი. და ვიხილუ შს საყდრისა. და ოთ-
ხთა მთ ცხოველთა. და მღდელთასა. კრავი მღგომარებ ვა დაკლული და აქუნდეს
შჯდნი რქანი. და შვიდნი თუალნი —

რლ არიან შჯდნი იგი სლნი დთისანი. რნი მიიფლინებინა ელსავე ქუნასა.
და მოვიდა და მიიღო მარჯუენისაგან. საყდართა შა მჯდომარისა. და რქს
მიიღო მან წიგნი იგი: და ოთხნი იგი ცხოველნი და ოცდაოთხნი მღდელნი
დაფარდეს წე კრავისა მის. და ქქონდა თითოეულსა ათხალი. და ლანკლანნი რქრ-

ო.მ.ს.ს.ი: საესენი (2B) საკუთველთა. რ'ლ არიან ლოცვანი წ'თანი და გ'ლბდეს გ'ლბასა ახლასა და იტყოდეს —

ღირს ხარ შ'ნ მიღებად წიგნისა მის. და აღებად ბეჭედთა მისთა. რ' დანიკალ და მოგუიდეინ ჩ'ნ ღთისა. სისხლითა შ'ნითა. უღლისგ'ნვე თესლისა. და ენისა. და კრთა. და წარმართთა და ჰევენ იგინი ღთისა ჩ'ნისა შეიუედ და მღდელად და სუფევედენ იგინი ქ'ენასა ზა:

და ვინილე და მესმა ვა კ'ა ანგ'ლზთა მრავალთა გარემო საყდრისა. და ცხოველთა. და მღდელთა. და იყო რიცხუ მ'თი ბევრნი ბევრთანი. და ათასნი ათასთანი.

ΚΟΗ.:

მე ი'ზ მოვავლინე ანგელოზი ჩემი. რ'ა გიწამოს ესე უ'ი თქ'ენ ეკლესიათა: მე ვარ ძირი და ნათესავი დაფითისი. მასკულავი ბრწყინვალე განთადისა და ს'ლი. და სძალი იტყვან: მოვიდოდე. და რ'ლსა ესმას თქუნ მოვიდოდენ. და რ'ლსა სუროდის მოვიდოდენ. რ'ლსა ჰუნებავს მიედინ (sic) წყლისა მის ცხოველისა უსასყიდლოდ ვწამებდე უღლის მიმართ (42B) რ'ლსა ესმოდან: სიტყუანი წინა.მწარმეტყუელებისა ამის წიგნისანი. უგ'თუ ვინმე: შესძინოს ამთ ზა. შესძინენ ღ'ნ მის ზა წყლულებანი იგი. რ'ლ დაწერილ არიან ამას წიგნსა. და უგ'თუ ვინმე მოაკლოს სიტყუათა წიგნისა ამის. წ'წ'ტლებისათა მოაკლენ ღ'ნ ნაწილი მისი ძელისა მისგან ცხოვრებისა და ქ'ლქისა მისგან წ'დისა. რ'ლ წერილარინ ამას წიგნსა —

იტყვს. რ'ი წამებს ამას ჰე მოვალ ადრე. ჰე მოვიდოდე ო'ლ ი'ზ. მადლი ო'ლისა ჩ'ნისა ი'ზ ქ'ლსი უ'ლთა წ'თა თანა ან —

- 2) წ'დისა მამისა ჩ'ნისა ანდრია მთვრ
- ეზ'სკპოსისა: კესარია კაბადოკიისა: თარ-
- გმანება: გამოცხადება: წ'ისა: ი'ვნი:
- მასხრებელისა: რ'ი სთხოვა: სხოჯა-
- მან: ეზისკ'ზსმ'ნ: და მ'ნ მიოუწერა ესე მისა:

17. 49 B — 168 B

Ная.:

ო'ა ჩ'მის: და ძმისა: და ჩ'მ თანა: მღდელსა: ო'ლისა მიერ: გახარებ: მრავალთა მიერ მრავალგზის ვიიძულე რ'ლთაცა აქუნდა. ჩემდა მომართ იჭვ. უხეშთა წ'სი ჩემისა ძალისა რ'ამცა ვთარგმნი. ღთის მეტყუელისა იოვან'ს გამოცხადებ'და

და წ'წ'ტლებანი იგი მომავალთა საქმეთანი. გამოვაცხადენ.

ხ მე არა ვინებე აწამოდე: უუეშთაეს ძალისა ჩემისა. საქმეთა კელეოფთა. რ' უწეი (44a) ვ'დ საქმე ესე დიდთა კ'ტთა არს წ'თა მიერ. თქ'მლ[ად?] საქმეთათჳს. მომავალთა უ'მთა ყოფადთა. გამოცხადება. რ' უგ'თუ წიგნთა მათ ზ'ლთა წ'წ'ტელთასა. რ'ნი იგი მრავალთა. მიერ თარგმანებულ არიან. ჟერეთ

სიღრმეს სიადრულთა მათთა დაფარულად აქუს. ვე დღედმდე რეს მცირედი ესე გლიკმისყოფა განვექარდეს. და სრული იგი გამოხედეს და რ უმეტესი წვეტელთა შლისა მის. დიდისა ღთისა. და მაცხოვრისა ჩნისა ოლისა იწქსს მოსლვისათჳს ქადაგეს. დაღცათუ. იზოების შეარედ მოსლვისათჳსცა მათ მიერ უმცირეს ადრე თქუმული ვრ არა დიდ არს და საკრველ გამოთარგმანებაჲ. საქმეთა რნი არა (44b) აღსრულებულ არიან. გ[ი]ხადოვან უკუე. მორჩილ- [ებაჲ]. უკუეშიალს არს ყლისა მსხუერბლისა: —

ჩოი:

. . . და უკთუ ვინმე მოაკლავს. სიტყუათა წიგნისა ამის წვეტელებისათა. მოაკლეს ღნ ნაწილი მისი, ძელისა მისგან ცხრებისა. და ქლქისა მისგან წდის. რლ წერილ არიან. ამას წიგნსა.

საშინელარს წყევლად ესე. დადებული შემცვალელებლთა წა. საღმრთოთა. სიტყუათასა. რ კანნიერებაცა მათი დიდარს ამისთჳს. გუამცნებს. რა ამათ საქმეთა ვეკრძალნეთ.

და უმატიონსეს შევჭრაცხეთ. სიტყუათა წთა ველა ფილაროფოსთაჲ. რ ფდი სიშორეს არს. ამათ და მთ შს: და უფროდსი: ველა. ნათელი ბნელი- სკან —

(168a) იტყუს. რი წამებს ამას. ჭე მოვალ ადრე. ჭე მოვიდოდე. ოო იწქე. მადლი ოლისა იწქსსი. ყთა წთა თანა ან —

და მე რი ესე ამას ვიტყუს. იტყუს იოვანე. შნდა მომართ. მოვალ. ცხორე- ბისა მაგის ყლთადსა. და შნცა ჩემდა მოედ ოო —

და უკთუ გნებაჲს. სხუებრცა ვთარგმნოთ ესე. ვდ ქსს მაგიერ თქა ესე სიტყუათა. იტყუს რი წამებს ამას. ესე იგი არს. რი გამოკვცხადებს ქს. ვდ მოვალ ადრეო. და კლდ. თვთ მცქელი იტყუს. ვდ მოვედ ოო. ოო იწქეო. რ სურვიელ არს. წთათჳს. ქსს მოსლვაჲ. რი მისცემს თითოეულსა. შრომისა (168b) მისისა. სასყიდელსა. მრავალწილად. სასუფეველსა ცათასა. რლისა მი- მართ მიკვძუს ესე წა წიგნი —

ოჯკთუ ოდენ ჩნცა. ტადარი იგი. სლისაჲ წდა ვეოთ. ვა ოქროჲ. და არა ვა ჭურჭელი თიკისაჲ. ად მატონსანი. უხუენოთ მისეს მას სიმართლისასა. ად ჯ ძანო რნი ჩმ მიერ თქმლთა ამათ. სიტყუათა. აღმოიკითხვიდეთ. შემინდ- ვეთ. რი რაჲ აქა. უძღურად თარგმნილი ჭზოოთ. რ ესე საქმენი. დიდთა კატ- თანი არიან. ხ მე ვარ უძღურ. და უმეტარ. ად მორჩილებისათჳს ვქმენ ძალი- სებრ ჩემისა.

მ) თქმლი წდისა მამისა ჩნისა დო- რეთსი (sic) შიშისათჳს საოჯკოჯნოჲ- სს საჟელისა (sic) და ვდ ოჯკმს კცსა რლსა ოჯნდეს ცხორებჲ არა ოდეს ოჯნოჯნველ იქმნას ად რა მს

ზრუნვიდეს ცხარებისათვის სწლის
თვისისა თჳი იზ:

აქ. 169a — 180b

Нач.:

ადეს ვიყავ მე სწულ იერეთა ჩემთაგან რწნიმე ძმანი მოვიდეს ნახვად
ჩემდა და მკითხვიდეს რწმცა უთხარ მთ მიზეზი თუ სდადთ წამეკიდა სენი იგი
და მე ვა ვცაგონებდ ვდ არისა. საქმისათვის მკითხვიდეს მე. ერთად. რწმცა ნუ-
ბეშინის მცეს მე. და მტირედმცა რაამე ამისუბუქდა ტვიფილი იგი წ მეორედ.
რწ მცა მოვიდეს მიზეზი სწლიერი უბნობისათვის:

Кон.:

რწ მოლუაწეს და რწლსა უნდეს ცხარების. არა უკმს უზრუნველეყოფა.
ვქე უკანადასკნელად სწლქუმადმდე: წ ვერ არს ჩწდა რწ ვიღუაწათ. და ვზრუნვი-
დეთ. და ვევედრებოდით ღთსა რწ მან დაგჯფარნეს და განგუაშორნეს ჩწ სა-
ხიერებითა მისითა დიდებად წწდისა სახელისა მისისა —

4) [თქმ]ლი: მისივე: რწა რაშფოთოველად:

და მადლობით: მოფითმენდეთ: განსც-

დელთა: თავი: იზ:

აქ. 180b — 183b

Нач.:

[კ]ეთილად თქა მამამან ზიმენ: ვდ სასწაულ მონაზონისა და განსცდელთა
შინა გამოჩნდის (181a) წ უკმს მონაზონსა. რწი მონაზონიუოს ჭეშმარიტად
მსახურებად ღთისა რწა წინადასწარვე განმზადოს თავი თვისი მოთმენად განსც-
დელთა. რწა ადეს მოიწინენ არა უცხო უჩნდეს, არცა აღშფოთნეს.

Конец наличный (строка в строку):

ვა იტყვს წწტყ-

უელი. ეფრემისთვის. რწნ დათრ-
გუნა წინა აღმდგომი თვისი
რწლ არის. სჯნიდისი. და დაუტევა
სამარტალით. და იტყვს მისთვის
წწტყელი (sic) ვდ სეფისით ეძიებდა
იგი ეგვბტესა. და უნებლიწთ
მივიდა იგი ასურეთად. მოვე-
დით და გწლისგმა ვუთ სიტყუა
ესე: ეგვბტედ იტყვს ნებას
კორტასა. რწი იგი მიგუწვა-
ნ[ ] ჩწ კორტა განსუნება-
[ ] ასურეთად იტყვს. არა

ღთს სიტყუათა. რნი იგი
 ] უევენ. და შეავ[ე-
 ] ბასა. და ადა [
 ღ] ა არა წმიდები
 ] იუვანებენ მასრ-
 ] ცოდვის. ს[ა
 ] უკთვ კცმან

Запись:

1) лл. 42в — 43а:

რნიცა ამას საკურველსა წიგ | სსა იგითხვიდეთ ლოცვა ყავ | თ ღწ დაგა-
 ჰეროს. გლახაკი | სსა ეფთჳმისთჳს. ამის წიგნი | სსა მთარგმნელისა: და რნი
 გარ (43а) დასწერდეთ დასასრულსა ნუ | დაივიწყებთ ჩემსაცა სსა[ხელ]სა დაწე-
 რად. რა რლთა [ ] თქნი დაწერილი მიიწიოს მ[თ]ცა მილოცონ
 და თქნცა რწ წი | სსა ღთის მეტყუელისა მასა | რებელისა მეოხებითა სასყი |
 დელი მოგანიჭოს ან: —

ღცვა ყავთ გლახაკისა მოსტ | სთჳსცა ღწ დაგაჰეროს და | შემინდეთ.
 უტბად ჩხრეკისა | თჳს. და ღწ ეგრტთვე თქნცა | სასყიდელი მოგანიჭოს ვითა |
 ზემოეთ სწერია ან იყავნ —

ჰ წო მწრბელა მეოხ მექმენ | ცოდვილსა და საწყალობელსა | მოსეს წე
 რლისა და მოძღვისა | შნისა და ღთისა ჩწ ელთმას | შენდობად ცოდვითა
 ჩმთა ურიც | ხუთა რლსა ჰშუენის ქებადა და | მადლობადა თანა მამით და
 სლით | წდითურთ აწ და მწ და უკი უკე ან —

2) л. 168в красными начальными буквами на нижнем поле:

ჰ [ქქ] მეოხ მექმენ წე რლისა | და მ

Кроме того, пергаментный лоскуток (1), имеющий с одной стороны (1а) обычную арабскую приписку проклятия тому, кто унесет рукопись с Синая, и упражнения в грузинском письме или пробы пера, с внутренней стороны сохранил часть записи другой рукописи, часть в 11 строк с истершими буквами. Привожу, что удалось вычитать общими силами:

.....
 [ ] და ისანო[ჳ?]
 [ ] მ]რუმისა სსამე
 [||]ბან დაფხხრიკე ესე [||]
 [||] რდეს ვცან თუ[ს]ა დედ ტ მრუ-
 [ღ¹]ი არსო. სწა წიგნი ვითხოვ-

¹ или 2, тогда 24-го.

ე და მას გარდავატყუ დიდითა
 ხარკებითა ამისთვისცა მღღ
 არს შიგან [ხ]ართუღიცა და [|||]
 [|||] ღიცა და ელდცა შეშინდგ-
 ეთ და ეგ[რს]ოვე ღნ თქნ

№ 86 (Ц 6)

Рп. на бомбицине, лл. 364, в досчатом с кожей переплете; переплет несколько разбит. Размеры 13 × 12,2 см. Число строк 13. Письмо строчное церковное крупное. С 337а л. особый, более поздний почерк. Заглавия и начальные буквы киноварью. В начале заставки из растительного орнамента. Начальные буквы некоторых псалмов, напр. лл. 3а, 15а, — раскрашенные, красиво разрисованные фигуры, местами в них человеческие лица, напр. л. 50а, 232в. Рп. дефектна; кое-где в середине отрезаны верхние строки. Рп. XIV—XV века. Лл. 1—2 с пробамй пера.

Псалтырь

За 139 псалмом (лл. 318а—337а), с подразделениями на главы пошпшно, но без цифровых указаний стихов, следует 151 (რხა):

1) ესე: ფნი: თსგან: აღიწერა: დთის: მრ:
 და გარეშე: ფსნთას: რეს: ეწყოს: გრ-
 ლათსა: ~

ლ. 337ა.—სა.

გლათბა: მთსესი: გმონღოტგნ: ~

ლ. 338ა — 341ა

ბ. გლათბა მთსესი მეორისა სჯლისგნ: ~

ლ. 341ა — 348ა

გ. ლტვა: ანანასი: დედის: სამოქლის: ~

ლ. 348ა — 350ა

[დ]. გლათბა: ამბაკომ: წწყლის: ~

ლ. 350ა — 353ა

ე. გლათბა. ესათ: წწყლის: ~

ლ. 353ა — 355ა

ფ. ლტვა: იონა: წწყლის: ~

ლ. 355ა — 356ა

ზ. ლტვა: წთა სამთა: ერმათა: ~

ლ. 356ა — 360ა

გლათბა: წთა: სამთა: ერმათა: ~

ლ. 360ა — 361ა

გლათბა: წთა: სამთა: ერმათა: ~

л. 361 в — 362 в

გლ^აბ^ა: წინა: ღთის: მშობლის: ~

л. 362 в — 363 в

გლ^აბ^ა: საქარის: მ^ამის: წინა მობ^ადს¹

л. 363 в — 364 в

Обрывается рп. на фразе:

გამოჩინებად მ^ათ წ^ა რ^ანი სხენან ბნელს შ^ა და აჩრდილთა სიკ^აუდილი-
სათა: ~

და წარმართებად ფერ^ატა ჩ^ანთა გ^აწასა მ^ას მ^აშ^აჯიღობისა ~

Псалтырем настоящим позднее пользовались для гадания, судя по припискам на нижних полях, напр.:

a) 26 a:

მ^აგე გ^არქელ იეგ და ნება გ^ალისა შ^აისა აღვისრ^ალდეს

b) 67 в:

ნუ იურვი კ^ალდ მოქმნეს

c) 88 в

ნუ იქმ საქმსა მ^ას რ^ა ანა კ^ალ^არს

Кроме того, на полях л. 9в, одной из страниц 1-го псалма, читаем:

წამაღნი ფ^ასნი^აგნ: • რ^ა ნუ გ^ალისწუ: • ესე ფ^ასნი ვისტა თ^ალი ს^ატკი | რ^ადეს
სამ^აჟერ წამაღსა წ^ა წ^არ^აიკითხოს სამსა დიღასა თ^ალ | თა უწოვე:

Из позднейших безграмотных проб пера на первых листах можно отметить разве следующую (2a):

სულასა კ^ატოსადეს კ^არილესა და დედამათა მისათა და ძამათა და დათა
მისათა ე^ა ველათავე (sic) შეუ^ან ღ^ან ა^ან.

№ 88

Рп. на вошеной бумаге, в 75 л., в досчатом с кожей, но разбитом переплете. Размеры различны. В первой части 15,7 × 11,5 см., текст 12,6 × 8 см.; число строк 17—18, во второй части 15,7 × 12,7, текст 10,2 × 8 (и меньше), число строк 16. Письмо строчное церковное. Почерки различны. Во второй части бросается в глаза форма титла: оно кажется двумя точками вследствие утолщения концов и тонкости соединяющей их линии. Пагинация по тетрадам, но многих листов и даже тетрадей недостает, другие часто перемешаны. В первой части листы сильно засалены от употребления. Рп. не ранее XIV—XV века.

¹ Эту фразу и читает Ц.: „გალობა საქარის მამის წმიდისა მობს (მერაბის?)“

Сборник

Содержит:

1) Часослов:

л. 2а — 43а

Начало в настоящем состоянии рукописи:

ჟამი ცისკრისაჲ კხრს ღი ჩნი.

К часам примыкают

a) ღვჯე სავდრბლი წისა ღის მშბლ-
ისა მმრთ

л. 43а — 47в

Нач.:

მრავალნი და დბლნი ნიჭნი მომეცნეს მე დამბდლისა და ღისა ჩისაგუნ
[და] მე უბადრკი ესე უისავე მის მოვწეე (43 в) და უმდლო ვიქმენი. ვაბაძევედ
პირუტყთა უტუნურთა.

b) Дефектное моление к Господу

л. 48а — 50а

Начало:

და მიწასა მისასა სწულბდენს.

და ეშინოდის წარმართთა სწლისაგუნ ოისა. და ესთა მფთთა ქენისთა დბი-
საგუნ მისისა. რ აღაშენოს ოს სიონი და გამოუჩნდეს მს დბითა მსითა.

2) дефектно-цветная триодь

л. 51а — 70в

Нач.:

აქბლით ღა წთა მს მისთა აქბლით მს სმეროფთა ძლისა მისინათა:

За остатком Цветной триоди следуют два фрагмента, каждый особым почерком, отличным и от письма прочих частей:

a) дефектное моление, л. 71 а 73 в.

Начало:

გრცნილითა სხითა სხითა (sic) უგრცთა მთ ძლთა თა. სტნრსა და უსხლისა.

b) отрывок из Цветной триоди л. 74 а — 75 в.

Нач.:

[იგ]ი ძლი. დაარჯე და აღსდეგ ვა მძლე. ქე დო ს მენლსაცხებლთა
დედათა ხარებეა მიჭმდე და მტქლთა მშჯდობაა მიანიჭე.

Конец (он же конец всей рп. в настоящем ее виде).

იბკე დ გი: არა და დალატათუ ნე[ბით]

თსით. სფლვდ შთაკედ უგდვო. ად ჰ[|||].

Кроме того, первый лист, на толстой бумаге, более крупным церковным письмом представляет фрагмент из какого то слова о святых Встрече-

чаются имена Вене[дикт] (к нему обращение), Геласий, Джерасим (ჟერასიძე) и др.

№ 89 (II 33?)

Рп. на толстой бумаге (бомбичине?), в л. 93, в кожаном без доски переплете. Нижняя половина почти вся отодрана. Размеры 14,6 × 9,5 см. Число строк от 15 до 17. Письмо церковное строчное мелкое. Заглавия и начальные буквы первоначальным письмом, красными чернилами. Писец — Стефан Двали.

Пагинация по тетрадям в восемь листов. В рп. было не менее 13-ти тетрадей. В различных местах валичной части рукописи не хватает нескольких, не менее одиннадцати листов. В начале недостает одного листа, лл. 70, 87 чисты.

Сборник

Содержит:

1) უმის წრგა წდის ბსილი
მთავარ ებისკოპოსისა.

лл. 1a — 45b

2) უმის წრგა წდის იოგნე ოქრო-
პრისა:

лл. 46a — 69b

3) უმის: წრგა: მარხათა: განახლე-
ბა: თქუმელი წდის ბსდისა:

лл. 71a — 86b

4) წესი: სიწმიდის: განახლბსა:
წდისა: მტქლისა: იაკობსი:

лл. 88a — 98b

Начало:

შგდ: ლოცვა სამწუხრისსა; რჟს ოო ღტრევი; დასრულონ: და და (sic)
ოქბ: ნათელი მხარული: შეიმოსენ: მღდელნი და დგნნი: და აღიდონ: ოსთა
რლიცა მას: მწუხრსა: ითქუმოდის: და დასსსა: საკუმელი.

Конец при настоящем виде рукописи:

შდნ: ღტა: ნუ შემიუვანებ ჩნ გნსცდელსა ოო დო ძაღთაო ად
მიგსენ ჩნ ბორტისგენ და საქმეთა მისთა: აღამღ[||]: რ შენი არს სუფე-
ვა: ძღი და დბა: ენან[ნ];

Запись:

1) л. 31а:

მოიკსენე ო-ო: სული: კვრიკაჲს: მოიკსენე ო-ო ს-ლი ანამსი: და შეუხდვენ შეცოდებნი მათნი: მოიკსენე ო-ო ს-ლი სტეფანე: მხსრეკლისა:.

2) 36а:

ო-ო შ-ე და შეუხდვენ: ყნი ცოდვანი: სტეფანეს: მოიკსენე ო-ო: სტეფანე: მოიკსენე ო-ო: გ-ი: მოიკსენე ო-ო: მიქელაჲ: მოიკსენე ო-ო კვრიკაჲ: გრგელი: იწკ: სჷმიონ: მართამ: ელისაბედ მაგდანელი: და ყნი ერნი წმნი: და შეუხდვენ ყნი შეცოდებნი მ-თნი: —

3) Красными чернилами в конце *литургии* Василия (л. 45в):

დიდება შნდა ქ-ე და ესრ-ულთა: ყ-მის წირვაჲ. წ-დი|სა: ბ-სლისი: ლოცვა ყვთ|ცოდვილისა სტეფანესთჷს|წ-ნო მ-მნო: ქ-ე შ-ე მამ-ე|ოვანე: ან: —

ესე უწუედთ: სჷჷურ|ელნო რ-ლ წესი და გ-გბ-ე|წ-დისა ბასილისი: და წ-დისა|იოვანე ოქროპირისა: ყ-მის წირვათაჲ: ერთი არს|ყ-ლი: წესი და განგბ-ა: —

4) л. 62а:

მოიკსენე ო-ო წყლობითა შ-ნითა სული სჷწყლობელი სტეფანესი და სული მშობელთა მისთაჲ კვრიკისა და ანამსი და სული მიქელასაჲ სული ისაკისი გუარამასაჲ სული გიოგასაჲ სული იოანისი

5) л. 63а:

მოიკსენე ო-ო წყლობით სტეფანე კვრიკაი მიქ-ლასი სჷმიონ იენე (sic) თოთრაჲ გორგელი ისაკ: ს გრ-მაი მოიკსენენ ო-ო წყლობით ელისაბედი მაგდანელი მართამ მ-რიაჲ:

7) В конце литургии Иоанна Златоуста (л. 69в):

ქ დ-ე შნდა ქ-ე დაესრულა წ-ე|ყ-მის წირვაჲ წ-დისა იოვანე ოქროპირისა კელითა ფ-დ ცოდვილისა იო|სტ-ენე დვალისაჲთა ლოცვა ყვთ წ-ნო|მამანო და უცბდ მხრეკისა და და|კლებისთჷს შენდობა ყვთ ღ-ნ და|გაჷჷროს ქ-ე შ-ე სტეფანე გ-რიკე მოსე|სჷმიონ გ-ბრ: და ვნუსსე გესმანის|სფ-ლესა წ-დისა და ყ-დ დიდბ-ე|ლისა მშობელისა:

№ 90

Рп. на вощеной бумаге, в 89 л., в кожаном без доски переплете. В нижней половине отодрана и кожа. Переплет вообще разбит. Размеры 9,2 × 7 см. Число строк от 7 до 10, а в некоторые частях и до 16. Письмо церковное строчное, но почерки различны. Писец или заказчик одной из позднейших частей — Варфоломей,

Пагинация по тетрадам нет. В рп. имеются пробелы в различных частях. В начале недостает по крайней мере одного листа. От последних двух листов отодраны почти по половине. Рп. можно была получена с пагинацией, выставленной библиотекарем, причем лл. 57, 58 пришлось переместить в промежуток между лл. 34 и 35.

Сборник

Содержит:

1) Святцы, без начала; имена расположены с сентября.

Письмо арханжное, лл. 1-й — 24 в. быть может XIV в.

Сохранившаяся часть начинается с 5 сентября:

ე. წქრის:

Конец:

და. სსტყელი ედ|წისა. მფარველი
სლთაჲ წნთაჲ: |ღთის მშობლ
ქწო:

Из грузинских святых упомянута только Нина (ნინო) 14 января (л. 10а). 30 сент. читается (л. 3в). —

გგლის თჳ იდიდე|ბიანჳ

За этим на следующей странице (л. 4а) сохранилась, повидимому относящаяся сюда строка:

სქმოთ მიემსჳ

Отмечаю как образчик передачи ჳ через უო следующий случай: კო.

კუობიკოზ 29 [сент.]. — Кирпак.

Но сохраняется и ჳ, напр. (л. 10а):

იზ. ანტნი. მობზნი:

2) კტნი თუეთანი:

სკდბრსა: გ: და: კდ.

ოკდბრსა: გ: და კა:

25 в.

Почерком предыдущей статьи,

От произведения остались только приведенные строки.

В рп. здесь пробел, с которым отпало и начало третьей статьи.

3) Заговоры, без начала, другим, но также арханжным почерком XIV в.

ა) შავიანე. აჳ

[ვე]კეთას.

საროჲ საროჲ [bis].

წარწახია. ფე-
 თაია. შხნია.
 ილაკიელ. ლ-
 ხნია. მანს-
 ირა შავი შა-
 ვი. (bis). რაკელ.
 || არაკისნი არ- 25B
 მანტანა. არა-
 მთი. აგია: ფრ-
 რა დროდა ნა-
 ასია არგოს-
 დანია. სდა ე-
 სე წარკითხ-
 თნ. გველი
 იულტოდეს:

ბ) ვისტა უტეს. 26a
 ვეტხლისა ჭუ-
 რტელსა წა და-
 წერე. და საკლი-
 თა (sic) გარეტხ და
 წესლი შესუი:
 და თუ ძმამნ ა-
 ნუ წლ მთხრბლ-
 მნ შესუას. მნ ე-
 რგოს

4) Календарные исчисления подобно 8-й статье, но еще в меньшем объеме и без заглавия.

лл. 26в — 27а.
 лл. 27в — 28а белые.

5) календарные предсказания, без заглавия, почерком 4-й статьи, см.

лл. 28в — 32а, 3.

6) Ответы гадания с заглавием: «Уделы свв. апостолов», почерком предыдущей статьи, к которой они примыкают точно непосредственное продолжение. В настоящей статье имеется пробел из-за выпавших листов, см.

лл. 32а, 3 — 46а, 2.

а) О луне, см.

лл. 46а, 2 — 47в.

б) Таблица с номерами ответов гадания, см.

7) ლცა სახლსა შეკრძნებლსა

ლ. 40ვ — 55ა

Почерк продолжается тот же.

Нач.: ო-ო ლ-ო ცხარებისა ჩ-ნი|ს. ძეო ლ-ისო ცხარელი (49ა) ს-ო.
რ-ლი მკდომ-რე ს-რ|სერაბინთა|წა.

Кон.:

ანგ-ოთა მკ (55ა) ჟღრ-ბისა მიმართ შეზღუდვიდნო და გ-რე|შეცვლნი.
ენივე ერთობით ვა|ერთითა პირბ|თა სრ-წმ-სბი|თ გ-გლბდენ.

ლ. 55ვ — 56ა приписка, см. ниже.

ლ. 56ვ, 59ვ (ლ. 57, 58 л. см. выше) белые страницы.

8) სახელითა ღ-მთა ქ-კნი ს-ლ მცირე: სამ-
ცისა წლისაჲ:

ლ. 60ა — 62ა

Пасхалии. Почерк позднейший.

л. 62в чистый.

9) ოხითა იბ-კოთა თაგები და გ-ნკებ-
მ-რხვათა და ს-ტკოთა:

ლ. 63ა — 72ა

Почерк 8-ой статьи.

Нач.:

კორციელსა შ-ბთსა კ-ნბჲ ე-თა|ს-ლთა: ოხთ-ჲ რ-ი სიღრმითა მით|
შ-ნ ს-რ ზღუდე ჩ-ნი: იბ-კჲ წ-თა თ-ა|გ-ნ-უ-ნ-ე:

Кон.:

წ იწუებისა აქა ორ-შ-ბთსა მრ-ხენი წ-თა|მცირ-ქლთანა:

10) საკუმატონი

Таблица.

л. 73а. Почерк 8-й статьи.

ლ. 73ვ — 74ვ белые страницы.

11) იბაკონი მრ-ხვთანა:

ლ. 75ა — 89ა

Почерк еще более поздний, чем в 8-й статье.

Нач.:

კორციელსა: კ-კსა: მკ-დ:|
რ-ე-მ-ს მს-კ-ელი იგი სიმ|ართლისა დაჟ-დ-ეს. და|ბევრეულნი ანგ-ლ-ზნი|წ-ე
დ-კენ.

Записи

1) л. 55в — 56а почерком, отличным от текста, сделана приписка молитвенного содержания.

2) На л. 56в, 59а упражнения пера.

3) а) л. 67в. На нижнем поле почерком текста красными чернилами: ბართლომეს შს ღწ ან ვინცა თქს შს ღწ:.

в) л. 73а. На нижнем поле почерком текста:

ბერსა ბართლომეს შს ღწ:.

4) На последней странице (л. 89в) была запись в две строки почерком, более близким к почерку древнейшей части; от записи сохранились вторые половины строк, ничего не говорящие:

[ა]ღს. შს. ღწ:

[ტ]ოფვიღსა

№ 91 (Ц 49)

Рукопись на вошеной бумаге [или как наз. Ц., бомбищине], в 323 листа (324-ый чистый); верхняя доска переплета отсутствует. Размеры 35 × 25 см. Текст в два столбца. Столбец 25,2 × 9,5. Число строк в столбце 30 (иногда 31). Письмо строчное церковное. Заглавия и иногда начальные буквы красными чернилами. В тексте имеются новые знаки препинания (запятая, точка с запятой с своеобразным назначением и острое ударение).

Писец — Окропир.

Судя по внешнему виду, рп. не ранее XIV века.

Пагинация по тетрадам в 8 листов. В начале недостает 8 тетрадей полностью и одного листа от 9-ой тетради. Последняя тетрадь 49-ая; заключительные страницы занимают четыре первых ее листа.

Начальный лист приложен, будучи вырван из переплета; в таком же состоянии и последние листы.

Жития святых.

Содержит:

[30 Сентября.

1) Житие Григория Просветителя (дефектно)].

л. 1а — 12а²

Нач.:

რეთ: და სსბეღნი იგი მოახსენს შეშათა აღმართულთა: და ღამწრუბითა სწუვიღეს ასოთა მისთა: და კდ ქვათა მრ მსხვლთა გწახეს მუცელი მისი.

2) თა რკდნბრსა ვ მოსაკსენებული:

წისა და დღლისა: მცვიქლისა: თა-

მაღსი:.

¹ См. Н. Марр. Отчет о работах на Синае, стр. 31—45

ნაჩ.:

ოდეს იგი ძუელ სადმე ქუნასა წა მიმოვიდოდეს მცტიქლინი: და ზესთა ცთასა ხედვიდეს გზბითა: მაშინ უქდგეს დამონებლთა მთ უღთოეობისათა გნთვისუფლებამ და ასნაურებამ:

Привожу отрывок об Индии (л. 15в²), любопытный для сопоставления с описанием этой страны в *Истории Варлаама и Иоасафа*:

წ თომა ჭინდლთა მრთ წარვიღლი-
ნებოდა: რნი იგი სდ და ელითრთ
ბარბაროზ იყვნეს:• წ არს ქუნამ იგი
უშინაგუნეს ეგვპტისა შორს: და გა-
რე მოიცვის იგი წდათაგნ და ნავით
სავალთა უფსკრლთა: მოქენე არს
იგი და ნაკლუღევან საჭიროთა
საკმართა: წ პოვნიერ ვტიოხსნთა
და დიდ ფასისა ნივთთაგნ:
3) რკდნბრსა ზ წამებამ: დბლთა:
ქეს მწმეთა: სერგის და ბაქოაჰსი:

ნაჩ.:

მაქსიმიანე მძღვრისა მეფობასა: და ელისა სფლისა გნცხადებლდ უღთოეობისა ბნელისა წა მდებარეობასა: ძელთა და ქვათა ღთებერ ვტივის ცუმად გტთა იძულებასა:

4) რკდნბრსა იწ მოსაკსენებლი:
წისა მცტიქლისა: და მანრებელ-
ისა: ლუკაჰსი:

ნაჩ.:

რჯკთუ საკსენებელსა მართლისსა: სღთოა ვინმე და ბრძენი გცი სღთოდ შჯლის მდებლობს; (sic) და გუაწუეეს ქებით აღსრულებად: რადეჲ არს უფროჰს მცტიქლსა ქესსა შუენის ქებით შესხამა: რნი ესე სიმართლე მწ. . .

5) რკდნბრსა გ წმებაჲ წისა: და
დიდისა მწმისა: არტემისი:

ნაჩ.:

შდ რისა და მცნრისა ჩნისა წცად ამღლებისა: და მწმეთა მისთა და მცტიქლთა მრ სხარებითა ელისა სფლისა დაჰყრობასა: და ღთის მწსრებისა ქდგებასა: აწვე ელით კერძო გნუენასა:

6) ოკდნბრსა კდ წმება წისა და
 დიდისა მწმისა არეთაჲსი: და
 მისთა მოღწე ქმნილთა წთა
 მწმეთაჲ: და თხრობაჲ მშნ სოფ-
 სსა წს ქმნილთა სქმეთაჲ:

მ. 54^ბ — 72^ა

Нач.:

წელიწადი სადმე აწ და მეხუთე დადგებოდა: კთილდ მსხურისა იოსტინე
 ჭრომთა სამთვროჲსა სკიპტრის მპყრობელისაჲ: ოდეს იგი უთიოპელთა
 იპყრობდა ელისბაღ: კტი მსხრებსა და სიმანთლესა წა: დიდსა სხელსა
 დირს ქმნული უთა მრ:

7) ოკდნბრსა კვ სსწლნი წისა: და
 დწლისა მძლისა მწმისა: დიმიტ-
 რისნი: აღწერილნი ნტრისა იწეს
 მრ: თესლანკიკელ: მთვარ ეპის-
 კჰსისა:

მ. 72^ა — 88^ბ

Начало см. Н. Марр, АМИ, I, стр. 6.

Памятник здесь представлен полностью. Место, па котором он обры-
 вается в Иверской рп. № 50, читается на л. 73 в² настоящей рукописи.

Конец:

და ვა აღიხილნა ესმა ლესეუმისა (88^ბ) მისგნ კაჲ: ნუ უგუწ კტობრიგ-
 მნ სქმემნ ესე ქმნისა: და ჭრწმენა მას და შუეფრდებოდა სარწმნით
 წთა მრ: და უთა მადლი შეეწირეთ ღთისა: და წისა მწმისა მისისა:

აქამომდე იყავნ სიტყაჲ ხნი საწრლხო: და ვჰმადლობდეთ და ვწიღნდეთ
 ღთა: რი იგი დბლ არს წთა შს და იქმნ მთ მრ საკვრ ვლებათა: რ ღისაჲ არს
 დბჲ და სიმტკიცე აწ და მდის და უკი უკე ან:

8) ნნბრსა ა სქმენი და საკვრველე-
 ბანი წთა: კწმნ: და დამიანესნი: თე-
 ოდოტის ძეთანი:

მ. 88^ბ — 91^ბ

Нач.:

რისა ჩნისა იჯ ქეს მეუფებასა: ენი ცთომანი და ეშმკთა მსწრებანი
 დაჭკნდეს მის მრ: იერ ვინმე უმთა მთ დედაკაცი ღთის მსწრი და მოშიშა
 ოაჲ: რ ღსა სხელი ერქუა თეოდოტე: ესე არს დააკლდებოდა.

9) ნნბრსა იდ მოსაკესნლი: წისა
 ფილიპე: უდ ქებლისა: მოტიქლი-
 საჲ:

Нач.:

ღთის გუნდთი სიტყვა: მდის
მშის თანა იყო და უშუალო იყო: ხ
ინება ოდესმე ჩინიცა მსგვსებდა და უმთა ქუეშე ყოფა: ცთომი-
ლებისათს ბნბის ჩინის: ვინამცა ქველისა გრტთა შა კარქემოიწიქა;
(sic) და ღთ ყო რი იგი მიიღო ზიარებითა თსითა:

10) ნნბრსა ივ მონკსნებლი წის: და
ყდ ქებლის: მცნიქლის: და მწრბლის
მთესი:

მ. 96 a¹ — 98 B¹.

Нач.:

ოჯტთემცა დამბდბლის მრ მოცემული იგი ჩნდა მცნება და გუეცვა: და
სწტრლი იგი სომოთხისა შუება და გუეძკადრ: უეჭუელად არანამსამცა კრტი-
ელთა სქმისაგნათს მზრუნველ ვიყვნით: ად სლოთამცა ხედვათა ბნბითა
შემსტვალულ ვიყვნით:

11) ნნბრსა კტ წმება წის და კთ-
ილად მძლის: მწმისა მეტკვლის:

მ. 98 B¹ — 106 a¹.

Нач.:

ჭმსა მწ რლსა მეფობდეს დეკოზ და ვალერისნე: ჭრმთა ქენასა: ყვეს
მთ ერთობით შექმლება, (sic) რა გნსდვან ბრძნება ელსა ქენასა საბრძა-
ნებელისა მთისსა: რლითა წარუდგინებდენ მსწრბლთა და შესწინარგათა ცუდთა
მრტ ღთთა მთთა:

12) ნნბრსა კე წმება წის კატორი-
ნესი: რი იყო ასული: კოსტო მეფი-
სა:

მ. 106 a¹ — 115 a².

Нач.:

წელსა ოცდამეათეუამეტეს: მეფობასა უღთომასა და უსჯლომასა მასქენ-
ტისსა: შური დიდი იყო კერპთ მსწრებისათს: რლისთსცა დაჟდა მეფე მასქ-
სენტი სუდართა შა: ქლქსა ალექსანდრისას: და გნსდვა ბრძნება ეთა
ადგილთა ზოგად კერპთა:

В конце запись автора:¹

ესე მე ათანსე მალე მწე|
რამინ: მონამწ წის კატორი-

¹ Вношу сюда разночтения рп. 71 (B) к записи автора.

ნამსმ ნ ადვწერე: | მონაგსენებულდ
 წდის მის: | ელითა კრძალუღე-
 ბითა: | წ ადესრულა დდფლი ჩში |
 წე მწმე კვატირინა: თუ | ეს ნნბ-
 რსა ოცდახუთსა: | დღესა შბათსა
 ყმსა მესა | მესა: სადიდბლდ მმისა
 და | ძისა და წისა სლისა: აწდა |
 მდის და უგთი უგე ან: —

კვატირინეს მწ B
 — მის წდის B
 კრძალუღებითა] მონწრათებითა
 B и на этом кончается запись
 в B.

13) თა დგნბრსა დ წმებად წისა:
 ბარბარასი:

მ. 115a² — 123a¹

Нач.:

იყო მთ ყმთა მეფე რლსა სხელი ერქუა მაქსიმინე: და გლმწითე იყო
 აღმონაწლით კერძო გცი ერთი რლსა სხელი ერქუა მარკიანე: და უბრძანა
 რა უგთუ ვინმე იპოოს გცთა მთგნ რნი თენის სცემენ ქესა: რა
 ტანჯონ იგი მრვლ ფერითა სტნჯფლითა:

14) დგნბრსა გ წმებად წისა ეგნა-
 ტი: მთვრეპისგჰსისა: ანტიო:
 ქელისა:

მ. 123a¹ — 132a¹.

Нач.:

წელსა მესუთესა მეფობასა ტრკიანეს კეისრისასა: და მეორესა წელსა მთვ-
 რობასა ათიგომსსა და საბინესსა და მარკელესსა: იყო წე ეგნატი ანტიოქის
 ჰტრიაქად; (sic) წა წა ღთისა ეკლესიასა:

15) თქმლი წისა და ნტრისა მმისა
 ჩნისა ინე ოქრპირისა: შესხმა და ქე-
 ბდა: ნტრისა ფილოლონესი: ანტიოქელ:
 მთვრეპისგჰსისა: და ვდ ყთათს
 ზრუნვისა სწორი არა რაა არს: ღთისა
 სათნო ყოფად: და ვდ გნუგრძალუღე-
 ლდ: მიახლებდა წთა სადმლოთა:
 სწჯლისა დიდისა მომატყუებლ არს:
 დაღათუ ერთგვის გნ ვინმე ეზიარე-
 ბოდის წელიწადსა შ: წ აღმოთქა
 უწინარეს: ქეს შობისა: ვლ ხუთისა
 დღისა: და იკითხების დგნბერსა
 ოცსა:

ლ. 132ა¹ — 140ა¹

Нач.:

მე უკუტ გნმზადებ ღვიფ მწვალებლთა ღწლის მიმწით წყობად: რამცა ნეშტი იგი თა მდები აღმესრულა თქნდა: გრნა ნტრისა ფილოლონის კსნე-ბისა დღემწ: რლისა იგი დღესწლსა აწ აღვასრლბთ დღეს:

16) 4 декабря. Жизнь и деятельность Иоанна Дамаскина, сочинение свящ. Михаила. См.

ლ. 140ა¹ — 151ა¹.

Запись переводчика Ефрема Младшего (ლ. 151ა² — 151ა¹)

17) დგნბრსა გტ წმება წთა მწმე-

თა: ინდისი და დომნაძსი: და სი-

მრვლისა: მის რრთა ბევრთაძსა:

რწნი სიკომიდას: დაიწუნეს:

ლ. 152ა¹ — 170ა².

Нач.:

აწლა მასქსიმიანეს მეორესა წელსა ბერძენთა ზა მეფობისა აღმავალბასა: და უღთობისა ზამთრისა მწარედ გნძუნებასა და მოქდლობასა: და კნინლს და სდ მოწუეუდად ღთის მსწრთა მსებებელბასა და ეგრეთცა უფავოდავე ქქანრამ:

18) ინვრსა თ წამებ: წისა: და ედ

ქებლისა ქს მწმისა: ჰოლიევეტრამსი:

ლ. 170ა² — 176ა².

Нач.:

გა რამ ერთი შუენიერთა და კთლთა თხრობათაგწნი არს: და სკვრწვლისცა ამის მწმისა ჰოლიევეტრამს ღწლთა აღსასრლი: (171ა¹) რაქუს სარგებელისა თნა სინწლიცა ფდი: და ძალუც გამოცდილებისა მისისა უტყუეულ მოწმე უოფად:

19) ინვრსა იე ცხრბა წისა მწმისა:

ჩწისა მწვლე თებელისა

ლ. 176ა² — 186ა²

Нач.:

და მსატვარობცა ძუელ მაგბლითთაგწნი: იგბნი უაღსარჩეველეს; (sic) რადენნი მსგვსებისავე თა უღასბამიერესცა: და ცხრბისა სხეთაგწნი (sic) იგწნი უფრრამს ღირს ბადვისა კთილის მოყფრეთად; (sic) რადენნი კთილობისავე თა და სათნობისა: ჟმითაცა უმოხუტებულეს არიან: რა სხუედრებს რასმე ჟმბცა არა მტირესა ნაწილსა პტიფად კთილთა: ვინაძცა უძეეულესობითა აღმატებული უპტიოსსესა უოფად ითქმის:

20) ინვრსა კდ ცხრბა: და მოქლქ-

რბა: ღირსისა: და ნტრისა: დედი-

სა ქსენისა:

ა. 186 a² — 195 B².

Нач.:

ახლი ესე და უცხოე ჭტდ სკკრვლის ქსენის ცხრბა: მცირე უკურს არს ვრგნ ჭკონოს და შემოკლებლ: გარნა კგრეთცა უცხოებითა და შეუნიერებითა; გნმამდიდრებელ ექმნების თხრობასა: რ დაღაცათუ ესოდენ შემოკლებლ არს ადღწელთა მრ და შრომათა; და სარგებელისა სიტყათა: გნცხადებლდ ყთა გინა უმრვლესთასა ზესთა აღსრლებლ არს:

21) ინვრსა კზ აღმოყვნებისთ: ნწილ-
თა წისა მშისა: ჩნისა ინე: ოქრზირი-
სათა:

ა. 195 B² — 203 a¹

Нач.:

ად ვრგინ მიგსნეს ჩნ ბრალისგნ და ბიწთა: წა მზ გუამსა ოქრზირისა ესრეთ ექსორიობასა შა დამტყვებელნი: და ზრცა თუ მცირედ საყრელისა მისთ და სკკრვლისა აღმოყვნებისა მისისა წარმომთქმლნი:

22) ინვრსა: მოსესნებლი: წისა მცი-
ქლისა: ტომოთესი:

ა. 203 a¹ — 208 a¹

Нач.:

ტომოთე დიდი აღმოცენა ვემე ლუკასანამნ: ს აღზარდა და გნსწავლა ძუელსადვე სანინომნ ქლქთა შს ლუსტრამნ: არა ს ნყოფთა კთილმცენარეობითა და სჭიროთა უშურველობითა: რადენ ამით სწადელითა ნერგითა გნშუენებლმნ:

23) ოკდნბრსა კბ წმება: და მოქლქ-
ობა: წისა და ნტრისა: მშისა ჩნისა:
აბერკი: ეპისკპისა: იერაზოლელისა.

ა. 208 a¹ — 225 a¹

Нач.:

მარკოზს ანტონინეს და ლუკასი ოვიროსს: ეპურა თვთ მპერობლობაჲ ჭრომთა მეუობისაჲ: და წარავლენდეს ბრძნებასა ელისა მრთ სბრძნებელისა მთისა: რადენნი მორჩილებასა ქუეშე ჭრომთასა იყვნეს: რა აღასრლებდენ ენი ერნი მსხრებასა და მსხრჭლთა შეწირვასა.

В объяснение неуместного появления здесь октябрьской, затем ноябрьской, памяти писец пишет на правом поле в одну строку:

ესე წინა უკუმო წერიაჲ დიდად მტკივის: გნ ყმსა დედაჲ ვერ ვიპაი:

24) ნნბრსა ბ წმება წთა და დბლ-
თა ქეს მწმეთა: აკუნდინოჲსი: 225 a²) შილა-
სისი: ანემზოდისტოჲსი; აფთონიოჲსი:

და ელპიდიფორესი:

ქ. 225ა¹ — 237ბ¹.

ნაყ.:

დაღაცათუ ჳლოთ მთ სჳარსთა: ქქესა ქქწლისაგუნ შობილსა თქნისისცეს და ძღუნითა ჳტივისცეს: ად უგუნდსაგუნლთა ამთ ქქეს მოხანი ქქესთს ტანჯუნეს და უწულოდ მოსრუნეს: და ესე სცნაურ არს სხათაცა მრწგლთა სსხეთაგუნ: ხ უფრდ. სლა წინამღებარისა ამის სქმისა და თხრობისაგუნ:

25) ნწბრსა გ წმება წთა და დბლ-

თა ქქეს მწმეთა: აკეფსიმა: ისბ: და

ათათლამსი:

ქ. 237ა¹ — 252ა¹.

ნაყ.:

გუნტოფებლ რამ იყო ქქანეთათს საბურ: გუნლაღებული იგი მეფე სჳარს-
თამ: სიტობითა უბრძოლველითა: ბრა კმა იყოფდა თსსა სიბორჯილესა ად
უბრძანა მოგუთა რწნი არიან ერთკეპო სჳარსთა: რწ მთცა აღადგინონ დეფ-
ნულბდ ძლიერი ქქანეთა წა:.

26) ნწბრსა გგ ცხრბა და მოქლქ-

ობდ: წისა და ნტრისა მმისა ჩწ-

ისა: ამფილოქე: ეკონიელისა: —

ქ. 252ა¹ — 259ა².

ნაყ.:

და რამღა ვინ კთილთაგუნ მისცეს თხრობასა: უგთუ დეფილით ამფილო-
ქქესა თა წარჭკადეს თხრობასა: რწი ესე დიდ დაჭირგება ექმნების საფსებასა
ეგლქისისსა: ბრა მითხრობითა სიტყუთ; წარმართებათა მისთა სქმეთამთა:

27) ნწბრსა გვ ცხრბა და მოქლქ-

ბდ: წისა და ნტრისა: მმისა: ჩწისა

აღუბი მესუეტისა:.

ქ. 259ა² — 272ბ¹.

ნაყ.:

კთილ უგუწ არიან; და მწმეთაცა დწწნი: და ფდ შემსღებლ ყოფად
სათნბის მოურ (259ბ) ეთა. ვა მქონებლნი სიმკნისანი: და დთისა სიერულისა
სსხეთა გუნტხადებლთანი: ხ არა რამთ უდარეს მთსა არიან დწწნი მონაწწნთანი:

28) დგწბრსა იბ ცხრბა და მოქლქ-

ობდ: წისა და ნტრისა: მმისა: ჩწისა:

სმურიდონ: საკურწგლთ მოქმედისა: ტრი-

მითუნტელ ეპისკპისისა:

ქ. 272ბ¹ — 296ბ².

ნაყ.:

დბდად საჩკებულ არს სღთა ცხრბა გტთა მგნეთა და დთის მოურკეთამ
და ფდსა სიმდიდრესა სათნბათასა დაუუნჯებს მთ: რწ არა ხ ბორტოსა
ქყოფს გარდაგუეთასა: ად უღითურთ კთილთა მწრთ მიანიჭებს შეტწგლებასა:

29) დანბნის იდ წმ^ბდა წ^თა და დბ^ლთა:
 ქ^ს მწ^შეთაჲ: თჯ^რსო: ლეგ^ჭკი: კალინი-
 კი: ფილიმან: და აპოლონისი:

მ. 297 ა¹ — 322 ა².

Нач.:

თ^ი ხ^{ნი} ი^ჯ ქ^ე: ეზიარა რაჲ კ^რცთა: სიტუჲსკებ^რ დიდისა მის მციქ^ლისა
 მწელესა ფ^რ იგი იტუჲს: ფ^დ მოაფლისა ღ^ნ ძე თ^{ნი} რ^ა იშვეს იგი დედა კ^რ-
 სარ^ნ. და იქმნეს იგი შე^ლსა ქ^ეშე: და მოვიდა ქ^ენად კ^რცთ მოყ^რებით: რ^ა
 მიმიძღუეს ხ^{ნი} მეტნიერებასა კ^რტბისასა:

На м. 322в — 323а имеется содержание рукописи (ზანდუკი ამის
 წიგნისა), из которого видно, что с отпавшими в начале листами погнбли
 шесть произведений:

ა.	სეკდ ^ნ ბერსა:	ბ.	წ ^{ნი} სა მწ ^შ მისა მამაჲსი: —		
ბ.	»	დ ^{ნი}	»	»	ბაბილაჲსი:
გ.	»	ი ^{ნი} :	»	»	ნიკიტაჲსი:
დ.	»	ი ^{ნი} :	»	»	ეფემიაჲსი:
ე.	»	კ ^{ნი} :	»	»	ეესტათისი:
ვ.	»	კ ^{ნი} დ	»	»	თეკლაჲსი.

Просветитель Армении, житие которого дошло дефектно, без начала,
 в заглавии, судя по содержанию, был назван Григорием Парфянином
 (კ^რელი ჰართეველი).

Кроме позднейшей трудно разбираемой и в то же время явно без-
 грамотной приписку военным письмом в четыре строки на м. 95в и 96а,
 в рукописи содержатся:

1) позднейшая приписка церковным письмом в одну строку на ниж-
 них полях м. 141в — 142а:

წ^ი: ღ^თო შ^ე ს^{ლი} ჰანდიარის შვილისა ფილადელოჲსისა და დედისა
 (142ა) მისისა თამ^რისა და მ^შმისა მისისა ზქ^რისი და ც^დგანი მ^თნი შეუნდვენ:

2) тем же позднейшим почерком приписка церковным письмом на
 нижних полях м. 731 в — 318а:

დფ^{ლი}სა მ^რ თა^ს მ^ნტ^რისა კ^პტისა (318ა) კ^რლი არს ვინცა გ^მკ^ს:

ა) основная запись (м. 323а — 323в):

წ^{ნი}ო მ^შანო და ძმანო: დიდად მელმის და მტკივის: რ^ალ წინაუგუმოჲ და
 არა მიწყებით სწერის ესე სკითხვები: და მიზუზი ესე არს: ოთხისა თ^ე სუთისა
 დედისაგ^ნ გწერდი: ნათხოვის: სხ^სა და სხ^სა მონასტრისაგ^ნ: და ჟ^მსა თ^{ნი}სა
 გ^რ გიზოგნი დედაჲ;

აწ ვევედრები სიწმედეს თქნის: ამით ზანდუგითა და რიცხვთა მოიძევდით: და რლსცა დღეს სავლელი თვსაჲ ამთ წმთაჲ მიხედებოდის: მწვე დღეს ამთ სავითხვთა მოიძევდით და თნავე სავლელს მის დღისას წაჩიკითხვდით: ზრა თუ ამწ ვიტყუ თუ ერთობით მწ დღეს დაასრულებდით: მის წმდისას: ამით რლ ზოგთაჲ დიდი არს და სმსცა დღეს ეყოფის სავითხვად: და ესე სქმე ადვილ არს წე გონიე (323a²) რთაჲს: — წ თუ ჩმის სხელის და უდიხსებისაჲ გინდეს ცნობის: არა დირისის ცის და ქენის: და უცდვილესის ეთა ცდვლთაჲსაჲ: ოქროპირი: იწე ანხელის დისწული: რწ ესე წიგნი დაფხხრიკენ: თერთმეტი: თუე: დგნბრი არა ჩმი დაწერილ არს: — სწრბჲ გნთხსული: ჰვლე: სწწ ტულთა დთნი გნყოფილნი: სტუდიელი: კრთხევანი: ორივე შრკლიტონი: კმანი და გუერდნი: შრხვთა მეტაფრასი: და სწჲ მცირე მეტაფრასი სმწმოჲ: დთის მშბლის ცნრბჲ: დიდი სჯსაქსარი: სწრბის მათეს. თრგმანი ორწიგნად: და ესე მწმეთა წიგნი: მე ცოდვილს დამიხრეკიან: ამის სწტრელთა დდუღთა: მართა და ბორენაჲს აღმენებლის და სამლოცვლოჲს მონასტრის: კაპპათაჲს: სწე (323b¹) ღსა წა წთა მთვრ ანგლზთაჲსათ: სლცვდ ამის მონასტრის აღმაშენებლთა დდუღთათ: აწ ვინცა გამოაკუთს ამწ კაპპათის მონასტრის წთა მთვრ ანგლზთას: ერთიცა ამ წიგნთაგნი: ჭრისსავსმცა მშაჲ და ძე და სლი წე: და წე დთის მშბლი: და ელწი წნი დთისანი: და ცდვთა ჩმთამცა გარდამკდელი არს წე სმინლთა საუღართა ქეს დთის ჩწისთა: დღეს მწ დღეს გნკითხვისას:

К последней строке приписано позднее безграмотно:

ქე შეიწყალე ზედი თეკლმ (sic) ღწ:

№ 92 (Ц 27?)

На вошеной бумаге, л. 390 (см. табл. XIV) (включая 390-ый пергаментный лист), в разбитом переплете. Доски еще целы, но держатся на одной веревке, соединяющей их с корешком (другая веревка порвана), листы крепко держатся. Размеры 21,8 × 14,5 см. Строк 20—26. Письмо церковное, строчное, крупное, квадратное (см. табл. VIII). Особенностью письма является злоупотребление буквою *ჲ*, употребление ее очень часто *vm. o*; но *ჲ* встречается и на своем месте. Любопытно начертание для *იუ*: оно отличается от *ი* — *o* одной лишнею черточкою, четвертою, часто не спускающеюся ниже строки. По обыкновению, заглавия и начальные буквы киноварью.

Пагинации тетрадей грузинскими буквами нет, но счет им ведется греческими буквами, гесп. цифрами, повидимому, выставленными впоследствии. По этой греческой пагинации, в пачале от восьми листов осталось лишь семь листов; имеются пробелы в один и более лист и в средних

тетрадах. Последняя греческая цифра, 56, стоит на 373-ьем листе, за которым имеем еще 18 листов без какой бы то ни было древней пагинации.

Содержание

Песнопения в честь святых на каждый день. Песнопение редко по полному канону (გ^აძა — ად^ას), еще реже по сложному со включением ობაკოე, იკონი и т. п.; обыкновенно на каждый данный день имеется одно песнопение, без специального названия, и წარდგომამე.

Судя по всему, рпп. 95 и 92 составляют части одной рукописи, переплетенные в отдельные томы.

Песнопения имеются на месяцы ноябрь (1а — 16а), декабрь (16а — 61а), январь (61а — 113в), февраль (113в — 154а), март (154в — 200в), апрель (201а — 241а), май (241в — 283в; см. таб. XIII), июнь (284а [таб. XIII] — 328а), июль (328а — 364в), август (365а — 389в).

Нач.:

ასულის თქნის თნა უღლთა არსთა დედოფლისა. მაღლთა შ^ა. მხარებთ
მოაკიმ და ანსა უღლ ქ^ალნო. მოწყალე ყავთ ქველის მოქმედი. და მწყალ
მოწყალე ღთი ჩ^ანთჳს ვუდრებთთ თქნითა ქველის თნა. და დედის უღლთ
ღთისა. აკნსა: საკომილაღგ მას (sic): მორჩი იგა კურთხევისამე. აჭა
ესერა სახლს ღთისასს აღუყავს. და წ^ა წ^ათსა შეამკობს მაღლითა. სამჯდულად
ქტო ბუნებთთ.

Таким образом, начала месяца ноября не имеем. Первое число этого месяца, выставленное в самой рукописи, 22-ое (Филимона), встречаем на л. 3а.

Точно также не полон и месяц август. Он прерывается на песнопениях 14-го числа, капуна уснопления (წინს დღე მიცვალებესამე).

Кон.:

წარდგამე. დ. ჩუათ გარდამო ანგლსნი და ძ^ალნი. ძისა შ^ანის თნა
მოაწყდეს. ქყნით და ცისკადეთამთ. ღრუბლეთა მციქლნი შემოკრბეს.
მიცვალებსა შ^ანს. ედ წ^ა დედოფალთ. რ^ალისა მ^ა დაგუჯვენ ჩ^ან. რ^ანა ესე
წინს ვაღესწლობთ. და გადიდებთ შ^ან. სასუს ს^ალთა ჩ^ანთასა::

На 388в л. эти последние строки рукописи доходят до половины страницы, другая, нижняя, ее половина чиста.

Песнопений национальным грузинским святым в этой части памятника нет, кроме Евфимия, 11 мая (л. 259а — 260в), но и песни в честь него столь общего характера, что они могут быть приложимы к любому святому; во всяком случае, в них нет ничего, сколько нибудь выпукло рисующего

личность святогорского деятеля или указывающего на какие либо частные подробности его жизни. (Нач.: ღგი. ჳ სწლნი. მშო წლ ეთუჳმე. აღმდე შნ სეჩხრეთგნ. ჳა შნი მკრთა შნთა; нач. другого песн.: მშო წლ ეთუჳმე. ფრთოვან ჳყავ შნ გონებაჲ. ღთისა მრთ სურვილმთა. და ნივთთაგნ სწლთმასთა სდ გნეშორჳ, нач.: წრდგმე. ღგი. სეყრმით შნითგნ შედწარე ღთისა. და გნეშორჳ შეფრთთაგნ სოფლმასთა, кон.: მთხრეე სლთა ჩნთათჳს დედჲ წყლობაჲ). С другой стороны, любопытно отметить в столь сравнительно поздней рукописи наличие песнопений святым древне-грузинской церкви, именно Давиду и Тиричану 17 мая лл. 264в — 266а. Имеется память одного Варлаама, именно Варлаама Сирокавказского 19 июля (ბარლამისი, лл. 347а — 348а, нач.: ნ. შნ სეტყე. აღმოგზბრწყმანდა ესენება ელდ შეენიერი. ბარლამ მოღწისაჲ. და მადლსა სლიერსა. მოჭყენს. . . . ., ესენებაჲ შნი მშო, უფროჲს მწის თუაღმს. გნგუანთლეს. . . . ., წყაროსა კურნებათსა. აღმოგზტენებ ჩნ. სწლთა შნთა მრ. . . . ., წრდგ მეჲ: ნ. წცისა სვანეთა შა აშუებ დედწლო. . . . ., кон.: ღთისა დედმას თნა. რა ვიკსნეთ გნსცდელთაგნ). Память Варфоломея 11 июня почтена песнопениями, так же мало представляющим нового по содержанию (лл. 297а — 299а, нач.: ღ. მოგიტემაესჲ. მადდე მოციქლო. ძლჲ და კელმწიფებაჲ. . . . ., ჳლსა სწრსა. ღთებმას ბნებასა. ემსგავსე მსგავსად ძალისა. . . . ., ჳლეს თნა დედმას. ელმას სოფლმას მოძღურისა (298а) გნაბრწყმანენ შნ წარმართნი. . . . ., დნჲ. მჳდომარე. ვრითაჲ მე გლბათა უყავილმთა. გვრგვანოსან ვეოთ ბართლომეოს ნეტარი. რწ ცისკილთა. გნ ჳომანსა ბადენი თჳსნი. . . . ., წრდგ მე. ბ. ბრძენსა მესახეველეს ღთის მსახურებასსა. . . . ., кон.: ბართლო(რ)მეუს ჳატავსტემდეთ. (299а) რ მწ აჩნ ჩნთჳს რმას მრთ),

Обращают на себя внимание еще две памяти:

1) 16 марта св. Папы (წმასა. ჳაჳაჲსჲ, лл. 176в — 177в, нач.: წცისა გნწესე ბლთა: ღთის მსახურებასა სტრატოტსა. (177а) ქეს მესნელმსსა. რწ ღსტა მტრი. ძლითა ჳრისაჲთა. ჳაჳას ჳატავსტემდეთ. . . . . ჳდრთა მრ სსშუებელნი. დაემკვდრენ ღმარსო. . . . ., კეერთებმთა აგუემე და: დამოკადებულსა. უწყალოდ გზუეტდეს მკნეო. მწშეო. . . . ., წრდგმაჲ: ბ. ძე ღლსა დამოკადდე ახოვნებმთ. და დანაბარვანი კორტთანნი. მიმთვალენ მოთმინებაჲთ. . . . ., кон.: ს ქენით რაჲ წცად აჭმალდი. ევედრება ჩნთჳს ქესა, ღთსა რა მონაჭკოს სლთა ჩნთა დედჲ წყლობაჲ:.)

2) 10 июня Тимофей (ტემოთე აროსელ (sic) ებამკობოსმას, лл. 295а — 296в, нач.: ღ. მკნეონი. მდდელშუენიერო ტემოთე. ჳრუმსმამსა დედებაო. და უისა სფლმას მწათობო ბრწყმანვალეო. . . . ., ვა რაჲ ჴეთის ხადჲ. ნაყოფიერი აღჳყუავენ. სახლსა ღისსა. . . . ., ქეს მადლთა სწყაულჲ. გაქუნდა

ნეტრო ტამოთე . . . . წარდგომამ. დ გი: (296в) ვა მობაძავი დედამს
 მის მღვდელთმოდურმას. თჳსმთა სმსლმთა შეხუედ ზეტათა კარავსა . . . .
 კონ.: გუატსოვნენ მეოხებმთა შნითა სჳმ გნის სანატრელო ტამოთე. და
 გჳთხოვე ნნ დამდე წყალობამ |:):

Последний лист (390, см. таб. XIV) представляет половину пергамент-
 ного листа с древним текстом (390а таб. XV), значительно выцветшим;
 пергаментный лист этот шит в рукопись, в которой вторая его половина
 представляет 381 л. с текстом настоящей рукописи; но и на этой половине
 пергамента, именно на его обороте (381в), под позднейшим текстом за-
 метны, отчасти и читаются, остатки древнего подчищенного текста.
 Древний текст писан разгонистым, но изящным строчным церковным пись-
 мом приблизительно десятого века. В нем мы имеем фрагмент древней-
 шего каталога грузинских книг (см. № 1).

№ 1

Пергаментный лист, сложенный вдвое и в таком виде использованный
 в рп. № 92 (лл. 381, 390). Одна его страница (л. 381в, 390а, таб. XV)
 сохранила нам фрагмент перечня грузинских рукописей в списке прибли-
 зительно X-го века. Перечень этот, судя по количеству экземпляров неко-
 торых сочинений, равно подбору их, составлял часть каталога какого-либо
 книгохранилища, по всей видимости, грузинской монастырской библиотеки
 в Палестине, вероятно, на самом Синае. Текст, насколько удалось разо-
 брать его, читается так:

181в

[ქ] სას [   ]თი სას [   ]
 თა: დავითი: გ[ა] ს [ტ]ე წრ[   ]
 იედეარი : ე : გელთა ბანანი : გ :
 კურთხევაანი : დ : ჟამის წირ-
 ვანი : დ : [   ] გრებანი : დ :
 ეფრემი : ბ : მრავალთავი : ს :
 [| |] სმუ[ბ¹] [ა²]სამ : ს : ანტ[ო]ნი-

390а

სი: . ს: . სმუენისი: . ბ. მრ[ ]წა თამ
 ბ: გ: : ქართლისა მოქცევა: : ს

¹ или გ?

² или ლ?

წილი წიგნი: : ს: : მოციქულთა: : ა: :
 მამათა დიდი წიგნი: : ა: :
 ერთი: დიდი კანონი: : სხარება: : ა: :
 ჰაყლე: : ა: : გეორგისი: : ა: :
 სკნვი: ა: : . . . . . (См. таб. XV).

№ 93 (Ц 48)

На бомбицине, л. 419, считая в том числе два пергаментных, вшитых в переплет. Верхняя доска переплета отодрана с кожей, и в начальной части листы разбиты. На нижней доске сохранилась одна из двух кожаных застежек. Размеры 21,4 × 14 см. Строк 21—26. Письмо строчное, квадратное, как в рн. 92 (см. табл. XIII), с которою общи особенности письма и орфографии.

Пагинация тетрадей по восьми листов арабскими числами, писанными полностью словами по арабски. В начале недостает четырех тетрадей полностью, от пятой сохранился один лист; от арабского названия шестой тетради *سادس* сохранилась лишь последняя буква. Арабские числа вообще часто обрезаны переплетчиком; писаны они без точек. В конце сохранились 9—10 вырезанных листов. Имеются значительные пробелы и в середине.

Лл. 17—20 с песнопениями 16 янв. (ап. Петра) попали сюда по недоразумению (им место между лл. 175 и 176). В конце два листа 418—419 представляют сложенный вдвое пергаментный лист, вшитый в переплет. Текст на нем грузинский начальным церковным письмом в два столбца из службы 5 января с указанием псалма (*გზილენ შნ წყაღთა*), ღბი (*კმითა ზემითა*) и с чтением из Павла к ефессянам (*გლოცავ თქნ გრჯელი ესე . . .*).

Содержание

Песнопения обыкновенно по полному канону на каждый день с 21 октября по 31 августа: октябрь (лл. 1а — 9в), ноябрь (лл. 10а — 46в, о лл. 17 — 20 см. выше), декабрь (лл. 46в сл.), январь (лл. 127а — 214в), февраль (лл. 215а — 258в), март (лл. 259а — 298в), апрель (лл. 299а — 320в), май (лл. 320в — 322в) только канон песнопений Ирины 5-го числа, а июнь (лл. 323а — 338а) лишь с 24 числа, так как между лл. 322 и 323 вырезан десяток с лишним листов. Июль (лл. 338а — 365в), август (лл. 365 — 417); канон песнопений 31-го числа августа начинается с л. 411в.

Нач.:

ფერკნი შნნი. ელმთრთ შუწნიერნი. მუჯდობასა. მასრებელნი ლუკა. რბდოდეს და ხარებდეს ქა ღა. რლსა ვაკრთ.: :

ნათლად კტთა. და მნათუბად სოფლასა. გეო ქნ. ღნ დიდებამენ. მამუ-
ლისა არსებამსა ბრწყინვალებამენ. და გნანთლენ შნ. აჩრდელთა მთ შნ.
სამკუდელასათა მსხლამარკნი.: :

Это из фрагментного канона песнопений, предшествующего 21-му октябрю.

Кон.:

ქლქსა შნსა. ზეკარდამოსცავ და გარეშეცავ. უბრწუნელ ღთის მშობლო.
სამონღმთა და სარტყელთა შნითა. და მთ მრ მოწმუნეთა. მადამებელთა
შნთა. მეფეთა ჩნთა. ძლევით გვრგვინოსან ჰყოფ. და მონათა. შნთა. გაქსნი
ჰირთაგენ.: ნუ შეურაცხ ყოფ ერსა.: :

Из национальных грузинских святых упоминается лишь св. Нино
14 лнв., песнопения которой занимают лл. 168а — 171в (გლბანი. დგნი.
ოჯგლბდეთ ოა რმენ მდმთ უგლბდეთ. შესხმითა ქებამსამთა მგნესა ნინოს. . . .
გნძსა: შნ ჩრ და მამ: მდმთ. სარწმუნოებამთ. მოწმუნეთა. . . . , ჩნ უნი
მოგამ.: მსმა ოო გნგებამა. აჰმადლდამ შნ მოღუაწყო. . . . , დგნსა. რამსა
თს გნ. ბუნებათა ქსთა. ჰქადაგებდამ დარსო ნინო. . . . , დღტუა. ვედრებასა.
დააფუძნე ეკლესიამა წარმართთამა ნინო. . . . , კნსა ქყანით დუ.: ტაძარნი
საკერპონი. დაამეუტნ და ქს სარწმუნოებამა გნჭფინე. . . . , თენის ვსცყო.
აკნსა. შჯდ წილ აღგზნა. მოღწყო უბაწოო. ქწლებამსა სამაქდულო. მონა-
ზონებამსა ყუავილო და სამეტამეტო. . . . , ადბსა შნ რამა უქკორ.: გნა-
თლებულამ ქყანამა შნ მრ ქადაგებამთა. დღეს მიცვლებასა შნსა ნინო დღეს-
სწლობს. და კრებულამ მოწმუნეთამა გვედრებამს შნ. . . . . რა მღახინებულ
გუტქმნას მრავალთა ცოდვათა ჩნთა.: :

№ 94

На бомбицине,¹ л. 212, в досчатом малоискусном сделанном переплете, отделанном белою простою кожею. Размеры 21,7 × 14, 5 (местами 14). Строк 22—25. Письмо церковное, строчное, квадратное, как в № 92 (см. табл. XIII) с его палеографическими и орфографическими особенностями.

Рп. дефектна в конце, местами в середине. Пагинация тетрадей арабская, но позднейшая, выставленная тогда, когда рукопись в конце была так же дефектна, как сейчас; пагинацию арабскую выставил, очевидно, неграмотный в грузинском, так как она идет с конца к началу.

¹ Мне представляется, что на воиценой бумаге, как и отмечают некоторые из №№ (92—95), писанные на одинаковом матерьяле.

Содержит песнопения по полному канону на избранные дни месяцев сентября (л. 1а — 16в), октября (л. 17а — 48в), ноября (л. 48в — 80в), февраля (81а — 104в), мая (л. 105а — 144в), июня (л. 145а — 160в), июля (161а — 172в), августа (л. 183а — 212в).

Нач.:

სეკდენბერსა. ა. ანთიმოსის გაღბნი. დ გი. რაგლბდთ რა.

რწითა გვრგვნითა. მდღლთმოძღურებამს და წამბამსათა. შეამგვე ედ ბძქენო. ქს ღმსა მრ ამისთესტა გნატრით შნ: :

Коп. (из канона песнопения Моисея Эфипа, месე შავის):

გვრგვრსადან ეო ქს. გვრგვნითა მით დაუჭნობლათა თავა შნი. მესე ღთ შემოსილო. რ მძლე ექმენ მთავართა მთ ბნელამსათა. და სლთა ბორტოთა წყობასა მწარესა. და აღგრატს კრებლსა. მს თნა მართადთასა რლთა თნა შემსხმელთა. შნთა გვთხოვე წყლობამა: .:

Из национальных грузинских святых имеется память Евфимия 13 мая (л. 129а — 132в: ეფთჳმეს. გლობანი. დ გი. ქენასა მწარნე: . ძირთა მთგნ ღთის მსახურთა აღმოსტენდი. . . . . კრებული. ან: გნძსა. არამ ვინა. შეშმნ რმსა მნ. სიხნოთ შნთგნ. . . . . ჭშევ და ქწ: . მსმსა. მსმა რა გნგებე: . გნწმობე ხატა სლისა. და გნაგრტე იგა სლთოთაგნ სედვათა. . . . . ღთი რა გვშევ ნნ: . დგნსა. გნგუნა. ქადაგ კამადლ. ძქმენ სლთთა ბრძანებათა. . . . . დღტესა. მომიტე: ვერ შეარყა მტრმნ. სემტკიტე გონებამს შნისა. და ვერტა გნსადელთა. . . . . კნსა. ყრმათა ღთის მს: ლავრამ შნი დბლ ბრწყმანგლე. მოქადულ არს შრამათა შნთა წა. . . . . აენსა. მთასა წა. იქმნ ლამზარ. აღტყენებლ ტტხლათა. (131в) სლამსათა. . . . . ადბსა. შნ რწი უქორწინე: . დღედ ტწრბამსად კსნებამ შნი გამობრწყმანდა ბრძენო. . . . . მამთუაღე უნდოთ ესე გლბამ მწაფეთა შნთამ. და გვლუწე და გუფარევედ ელამსგნ ვნებამს და სტოურისა. და დღეს მს სმჭველამსა გვგსენ და შწისაგნ. ღთ შემოსილო (132в) ეფთჳმი სკალბებელ: . შნ უქორწინებლო და ელდ წო ქწლო. მთხოვე მისგნ რა ჭშევ რა მოსტეს მეფსა ძლევა. და კსნამ ერისა შნისამ უღლამსგნ მტერთამსა. რწი შნ მდამ გადამებენ: .)

№ 95 (Ц 28)

Рукопись на вощеной бумаге, в 71 лист (в том числе два пергаментных листа из другой рп., см. ниже), без переплета. Размеры 21 × 13,5. Текст, в страницу, 18,5 × 10,5. Число строк 21—25, resp. 26. Письмо строчное церковное квадратное. Заглавия и начальные буквы киноварью, остальное черными чернилами. Ни записи, ни приписок нет. Рп. по внешнему виду XIII — XIV (?).

Следов пагинации по тетрадам не осталось. Тетради разбиты. Рукопись была доставлена мне с пронумерованными вновь листами, пронумерованными тогда, когда они еще были перемешаны. Листы по возможности были мною приведены в порядок. Листы 11 и 12 представляют сложенный пергаментный лист из древней грузинской рукописи (текст с этих листов приводится ниже). Рукопись дефектна как в конце, так и во многих местах в середине; недостает, по всей видимости, и начала.

Содержит:

Миней.

Песнопения в честь святых на каждый день за сентябрь и октябрь.

Начало:

სეკდენბესა. ა. გლობანი. დ. გი. გალობა შუკ. ელნი ვადიდებდეთ ქა. ანა ნესტოს და ებნითა. ანდ შესხმითა. სლიერითა დირსად. წწტელისა. გამას ვდღებდეთ ჩნ. შემოსრულსა. დღეს საუფლოსა.:

Конец:

წამების ბრწინვალებითა დიმიტრესა წ (sic) გალობითა სდლომთა. ჩნ ენი ერთობით შევასხმიდეთ. რა შეიწავლეს სლნი ჩნნი.:

В настоящем своем виде рп. содержит песнопения лишь на следующие дни: 1) сентября 1 (две страницы ниже сагалобელნი სიმონისნი Симеона [Столпника]), 4 (Моисея), 8 (Богородицы), 13 (სატურებისნი), 14 (Креста); 16 (Евфемии), 22 (Фоки), 24 (Феклы), 26 (евангелиста Иоанна), 28 (Харитона), 30 (Григория просветителя); 2) окт. 6 (ап. Фомы), 16 (Лонгина), 18 (Луки), 26 (великомуч. Дмитрия).

Из песнопения в честь Григория, просветителя армян, заслуживают внимания два места:

а) Вторая строфа первого песнопения:

გა მდინარე. გამოსრული ედემით. მოიფლინე მორწყვად უნაყოფოსა. შირსა ამას ქუანისსა. სომესთა და მიდელთასა. გნსდევნე კერპთა საცთურნი. და შეამკვე ეკლესიაი მორწმნთაი:

с) Конец третьего песнопения:

გა რაი სამეუფოი. სამგაული უზეშთაეს. იქმენი წო შს ელთა დაბდბლთა. ამისთჯსტა შეგიუარეს. რიფსიმე და გაიანე. ბწლაკათა¹ მოუესებითურთ ღთისა დედაა.:

¹ В рп. შოლაკათა.

В песнопении Лонгина, свидетеля страстей господних, нет никакого намека на роль его в легендарной истории хитона. Интересна форма ლომგინი, встречающаяся несколько раз, рядом с ლომგინოს.

В заключение привожу текст с пергаментного листа, вышитого в рп.

Текст с пергаментного листа, обрезанного и вышитого в рп. № 95. Инициальное письмо в два столбца.

1 страница

ებად ად რისხვად
 დე დადგრომილ არს
 მის წა: :
 გ ა გლის ხმაყო ონ რ
 ესმა ფარისეველთ
 გდ იჯს ოჯმრავლს-
 ნი მოწაფენი ოჯსს-
 ეს და ნათელ სტემ-
 ს გე იოფანეს რ თუთ
 იჯ არა ნათელ სტემ-
 და ად მოწაფენი მ-
 ისნი დოჯტევა ზო-
 ჯრისტანი და წარ-
 ვიდა გალილეად
 თა ინ ვრსა იდ წინსა:
 სტენსნი: ელი ჭპოლო
 ზტკთა. ბ. ოთხშბთსა:
 თა ინ ვრსა იე წინსა არ-
 ჩილ ქართველ მწმი-
 სად ელი წთა: —
 თა ინ ვრსა იე წინსა

ვინმცა მცნა მ[ე
 დნი ყოჯრად იდე.
 : ა : ს კ ხ ვ ი : ი გ ვ თ.
 აღსროჯლებასა[
 ცისა მარტლისა[
 არა წარწემდე[
 სასოებდა მისი ს[სი-
 ქადოჯლი ოჯღმრთ[ო-
 თად წარწემდე[
 მართალი კაცი მო-
 ნადირებელთა გ[ან
 განურის და მის [წ
 ილ შეიპყრან ოჯ[ლ-
 მრთოა: პირმან [გ-
 აცისა ოჯშეოჯლო-
 მსამან საფრეგს.
 აოჯვის მოყოჯას[ს
 ა თჯსსა ს სიბრძნ[ს
 კაცისა მარტლისა
 წარემართოს: —
 სახიერებითა კა[ც

2 страница

ეწესა ქლქი ს წა-
 რწემდედას კაცთა
 ოჯღმართოსა იეოს
 სი] საროჯლი: —
 ]რთხე ვითა მარტ-
 ]ლოთათა ადემარ-
 ]ის ქლქი ს პირითა ოჯს

ღ]მრთოთათა დაე-
 ]კჯს: კაცმან ოჯგო-
 ჯ]სოჯრმან რწ შეოჯძ-
 გ]ნი მოქალაქე
 ს]ი ს კა[ც
 ]დოჯმილი ჭმაწნ:
 ]აცმან ოჯგოჯნოჯრ-

მ]ან ამხილის ზრახ-
ვამ საშველსა შინ-
ას კაცმან ბრძენ-
სნ სლ გრძელეებით
დაითმინის ზრახვ-
ამ: ჰვლლ: ებრლოთ
არამღამე ვთქოვას

Ⲡ
მსჯოვლოთამ გედე-
ონის თხს ბარაკის თ-
ვს საფსონისთხს და
იაფთამსთხს მეფე-
თამ დაფითისთხს და
სამოჯელისთხს და

წნწტელთა: აბრჭ-
ამ და მსავოვლნი
წნი სარწმოვნობით
ერეოდეს მეფეთა[
[
ოვ ფინეეს იქმოდე.[
სიმაართელეს აბრჭ-
ამ ისოვ ქალებ მიემთ-
ხვნეს აღთქოვმასს.
საფსონ დო და დანიელ:
დაოვფენეს შირნი ღო-
მთანი სმთა ყრმა-
თა: ანანია აზარია
და მისაელ და შრიტეს

№ 96

Рукопись на вощеной толстой бумаге, в 303 листа (см. ниже), в до-
счатом кожаном переплете. Размеры 32 × 21,8 см. Текст в один столбец
23,7 × 16/17 см. Число строк на странице 30. Письмо строчное церковное.
Заглавия и начальные буквы киноварью, остальное черными чернилами.
Писец — Иоани, пнок из монастыря св. Варлаама. Рп. переплеталась
несколько раз, третий переплетчик — Григорий Вардзели. Судя по внеш-
нему виду, рп. не раньше XII-го века.

Тетради, хотя многократно переплетались, местами разбиты и листы
перемешаны. Часто разорванные или оборванные страницы заклеены
листами из рукописей арабских (церковным, равно военным письмом),
реже, греческих. Верхняя доска переплета внутри заклеена листом
из грузинской рукописи на пергаменте пинциальным церковным письмом
в два столбца. Первый лист сохранился, но не вполне. Рукопись дефектна
и в других частях, в том числе и в конце.

Содержит:

Параклитон

Начало: [მ]რჭნდ ში: ერთს სამგუამოვანს სამეპსს
შემოქმედსა ეთასა. დაუ-
საბმოსს სამდისოსს მიუწდომელს დაუცხრომე. . . .
დად სერაზინნი აქებენ. და ეი ენამ შესხმით უტლობს:

გა ცხად ჭყო. გტთა შს, სმბრწყინგ ლისა ღთბისა
შისა დამკვდრებდა:

Конец рукописи в настоящем состоянии:

ქა რადენნი მეესეულად წარტაცნეს. თვთ თავდისა სსსდლმსგნ. სთღვდ. და სკნათა შით. გნშორებით გნიყვნეს, რ ვე სერისგნ საქარწინისა და სსდლმსა: კუბომსგნ აღდგომამდე. შეის წარტაცებლ იქმნეს. და შეუღლვასა შთსა. უხუაჲ შნდ. გნყოფა შეუღლა. და სიცილსა მთსა. გოდებდა ენაცვლა და სინრლი მთი. ტეებაშნ და ტირილშნ უქმ ვეეს. და მგლბლთა. რიტგს ალდა.

Есть еще половина от листа 304-го, приклеенная к переплету. В числе авторов, песнопения коих приводятся, замечены имена Иоанна Дамаскина (83 а), Феофана (თფნე, თეოფანე, 12в, 70а, 77в, 158в), Митрофана (158в).

Записи и приписки:

1) арабская в три строки на нижнем поле листа 1а:

هذا البركليت يكون وقفه النفس
ابا يوحنا الكرجي علي رهبان طور
سينا يصلون في [ ] في طور سينا
فما لاحد سلطان يخرجهم عن
رهبان طور سينا و من تعدا و
اخرجه [ ] من الوجوه
نكون ممنوع من كلمة الله الى
ان يحده الى طو [ر سينا...]

+ قيو

2) на боковом поле л. 85в:

ამა გალობთა დედა ვ[ერ?] [ვბ?]: კახშს შა და ზეპირ ჩავწყეკე. და რატა მრუდად იყო [ს.] ნუ დამწყეგო ღისა თს გვდრები.

3) л. 166 в:

ლოწვა ევთ ცოდვილისა ინეს თს ბარაღამ წმიდელისა უცხად ჩხრეკისა თს შეშინდეგით: — : — : —

Непосредственно, но почерком, отличным от текста:

შესამედ შეიკახმა. წა ესე ბარაკალიტონი. გლითა ეთა. კტთა უცოდვილისა გრიგელ ვარძელისათა. დია ჭიტად (sic) დაშლილი და დახეული. ლცვა ევთ. წნო მშნო გრ ლს ცდვლსა. და მშობლთა მისთა. შნ ღნ.

და ქალღმერთს ელია. ილუაწა მ^ს და მშბ^ლთა მისთა. შ^ნ ღ^ნ. და უცება^დ
კაზმის თ^ს შემინდევით. მე რ^ლ ვიცოდი არ^ა დამიკლია. ღ^ნ იცოდეს. აწ
ვინცა იკითხვიდეთ ანუ ჰგლ^ბდეთ. წ^{ითა} ღ^ცვითა თქნითა მოგვსენენით.
და ნუ დაგვიწიებთ. რ^ა ღ^ნ თქნცა მოგიკენსეს სასუფეველს მისსა ა^ნ.

Ниже через три строки, почерком текста:

წ^{ით} მწ^{ეთ}ქ^ო ქ^ო გ^ი შეიწირე მცირე ესე მსახ [რ^ე]ბაჲ შ^ე.

4) Особым почерком (л. 195в); линии букв не наклонны, а отвесны,
жирны. Титла часто опущены:

მხრებლს და მის. ძმ^ს. დემეტრეს. შ^ნ. ღ^ნ. და ჩე
ნთა. მშობელთა. გ^{ის}. და ზეზანს. შ^ნ. ღ^ნ
და. ანსა. ჩე^ნს. მრ^{იმ}ს. შ^ნ ღ^ნ. და ჩემის. ჯ^ო
ჭნეს. დედას. ნთელსა. შ^ნ ღ^ნ. და ამის.
წიგნის. ესრე. მცირედ შეკ^სამის. თ^ს. შემო-
ნდევით. მე მხრებლს. ფ^დ ცოდველს. შე-
მინდევით. ერთობ. დაშლილი იყო. და
ვერ^ა. მოუგურე. შეტ^ი. და ვ^ნც. წ^ა
კათხოთ. თქ^ნცა შ^ეგ^ნდოს. ღ^თნ. ა^ნ —

5) Ручкою переплетчика Григория (301 в):

ღ^ნა ღ^თსა. მღ^{ლი} ღ^ა. კ^სლ^რს ღ^ი აწ^{და} მღ^{ის} და უ^გი უ^გი უ^გი.
ცდ^ჯლს გრიგ^ლს და მისთა მშობ^ლთა ღ^ნ (sic)
და ვინცა თქ^{ეს} მ^სცა შ^ნ ღ^ნ ა^ნ იწ^ვნ^ს.

Иным почерком ниже:

:ჩიდანის ძისათ^ს

ვინცა შეემთხვეოდეთ ამ^ს წ^ა წიგნსა ჩიდანისსათ^ს
ელია ეფელისა ელისესთ^ს მშბ^ლთა და
ძმათა ჩ^მთა შ^ნდბაჲ ბრძანოთ თქ^ნცა
შეგინდო ღ^თმ^ნ ც^დვანი თქ^ნნი:

В рпп. греческой № 217 грузинская приписка на предпоследнем пер-
гаментном листе строчным церковным гласит:

წ^{ონ}ო მ^შნ^ო: სინე-
ლ^ნო: ღ^ცვავ^თ
ჩემ ც^დვილისა კ^ეესთ.

В рп. греческой 720 листы с предполагаемым арм. текстом оказались
содержащими груз. текст церковным строчным письмом. Матернал бомби-
цпна, текст в два столбца. Текст касается праздника усекновения главы
Иоанна

Привожу отрывок с нижней доски:

და სასწლი სკერეული.
ელსა სოიელსა აუწესა.
ხ მეორე იგი. დღესწლი
თავის კუჭთისა. და [   ]
ვალსა მიემსგავსების:
რღსა შნა ღთივ სახინომან
ამან ლამზარმნ სცნაუ-
რისა მის დღე ელ მგზავრიო-
ბისა სღვამ დაასრულ-
ა.

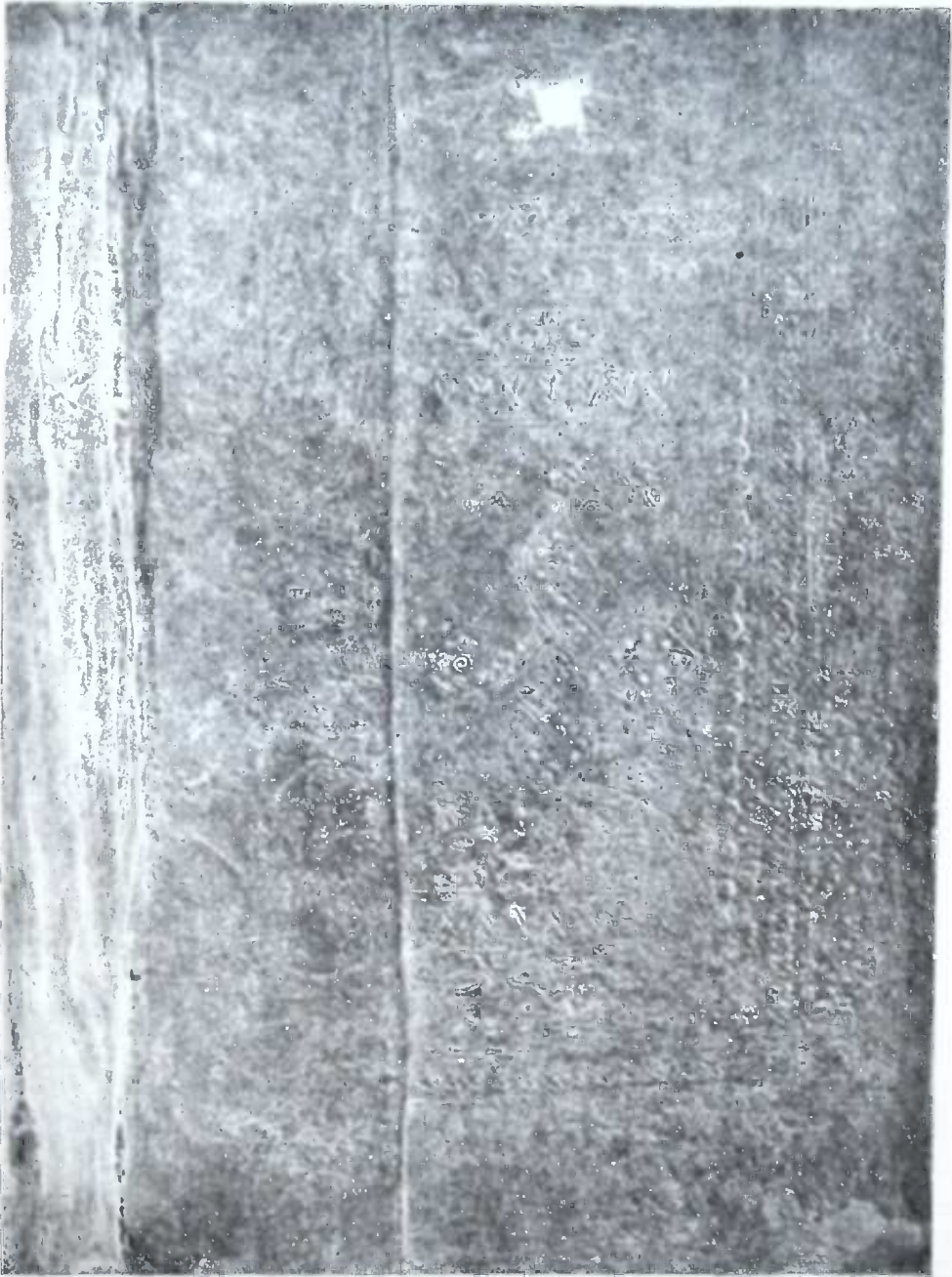
Рп. 973 не оказалось на месте.

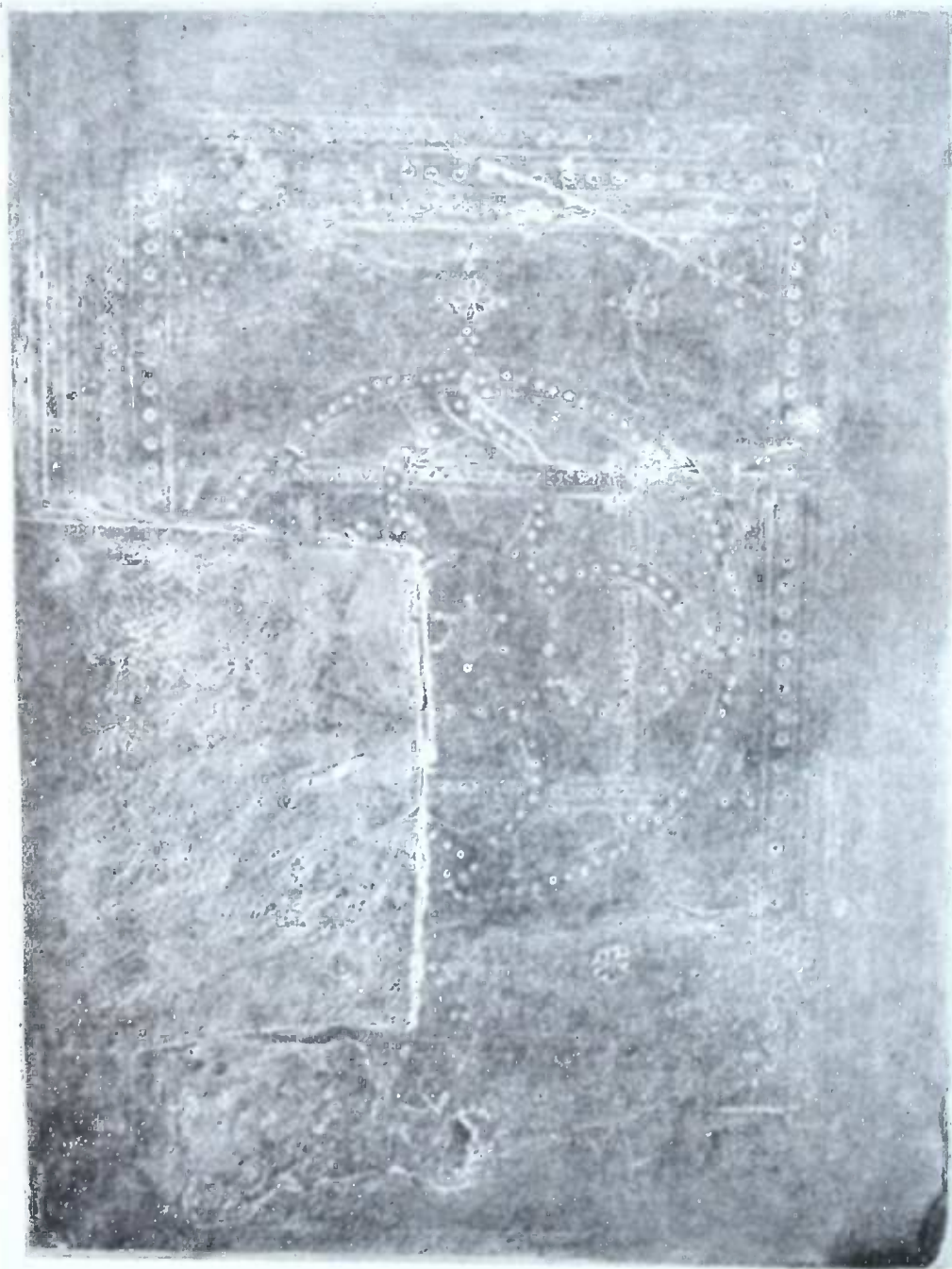
Переплет (верхняя доска), рп. № 32—33.

Переплет (нижняя доска), рп. № 32—33.

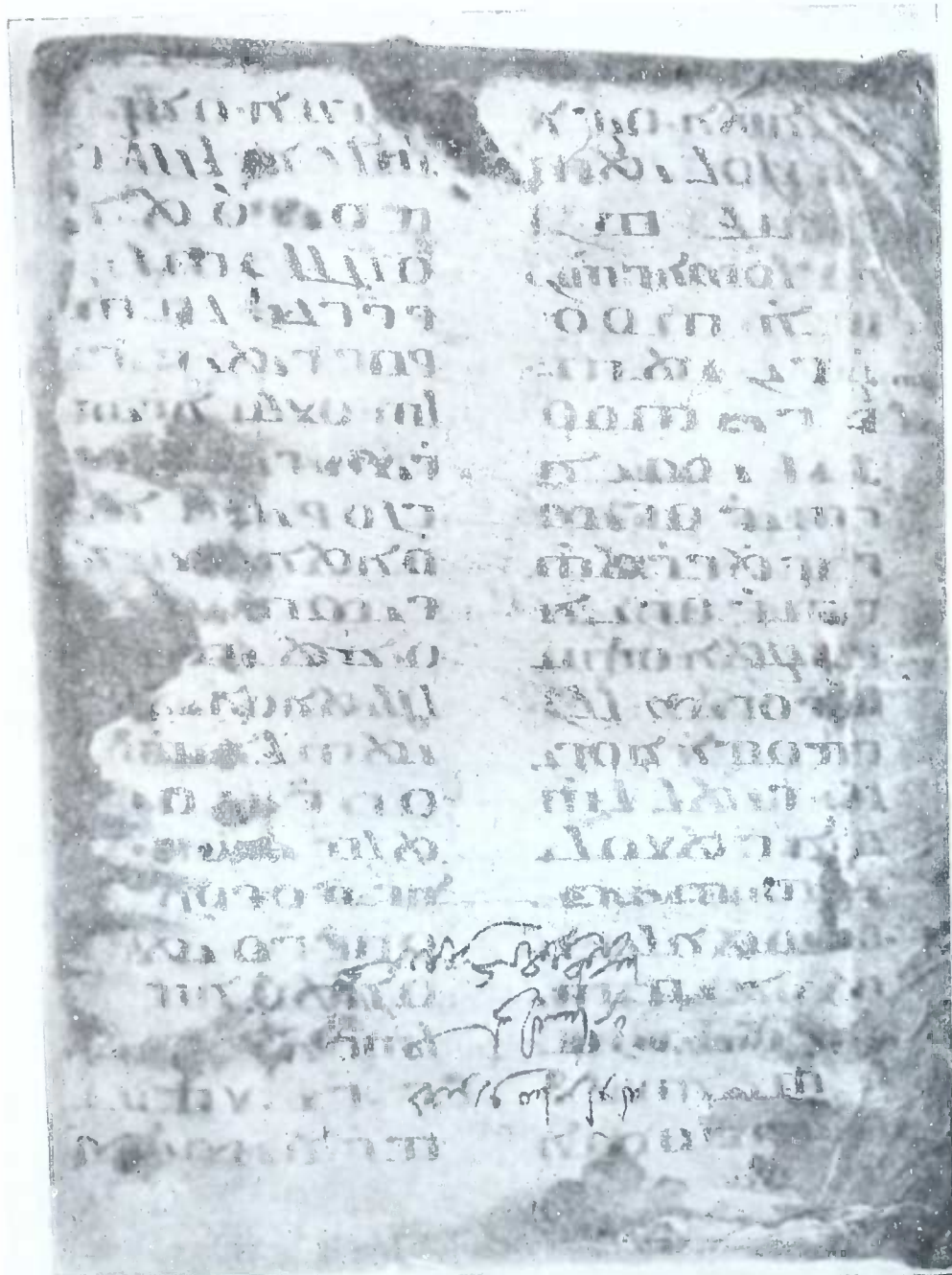
Переплет (верхняя доска), рп. № 68.

Переплет (верхняя доска), рп. № 70.

Орнамент в красках, рп. № 47.

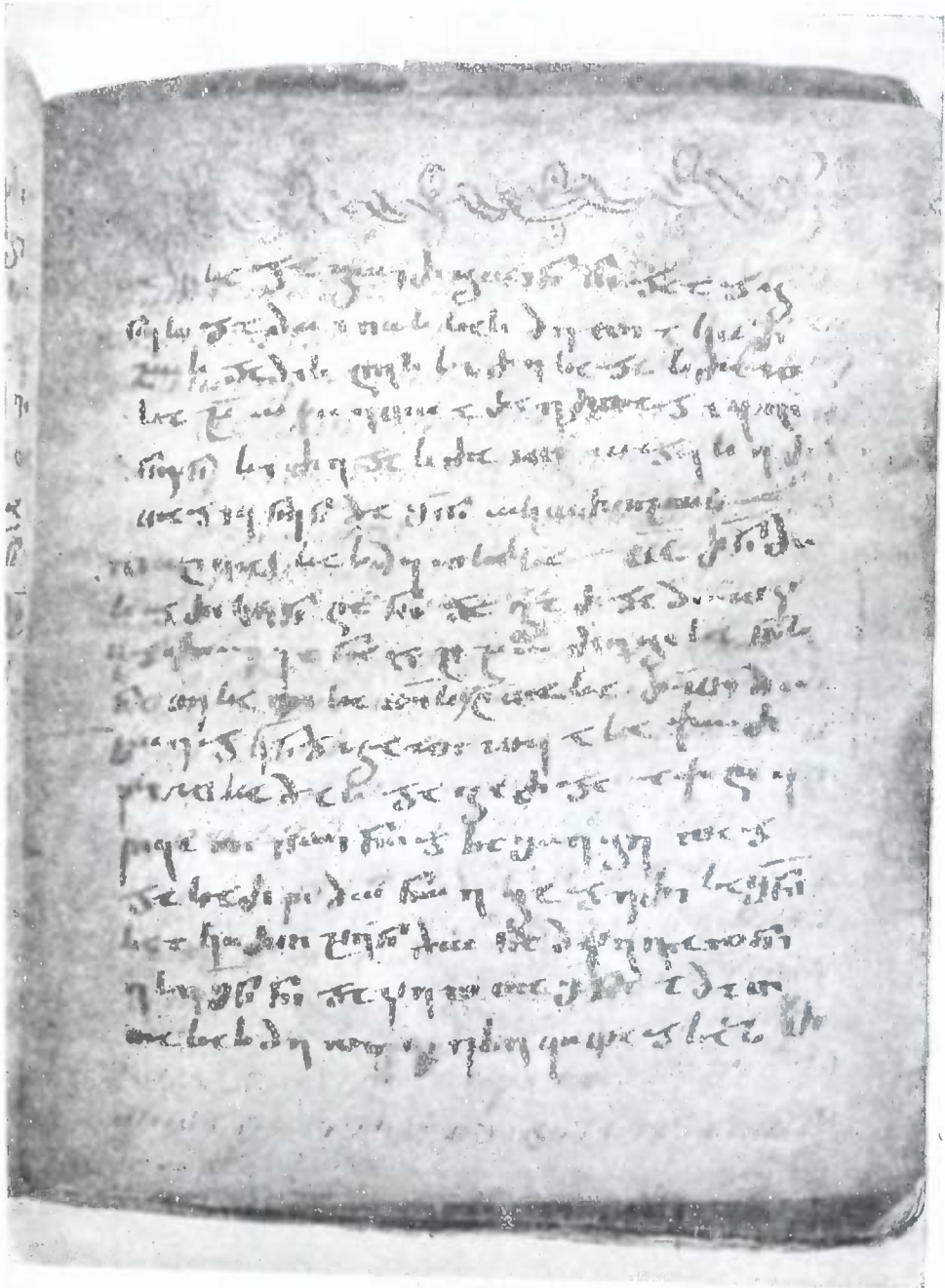
Пергаментный лист, наклеенный на переплет, рп. № 32—33.

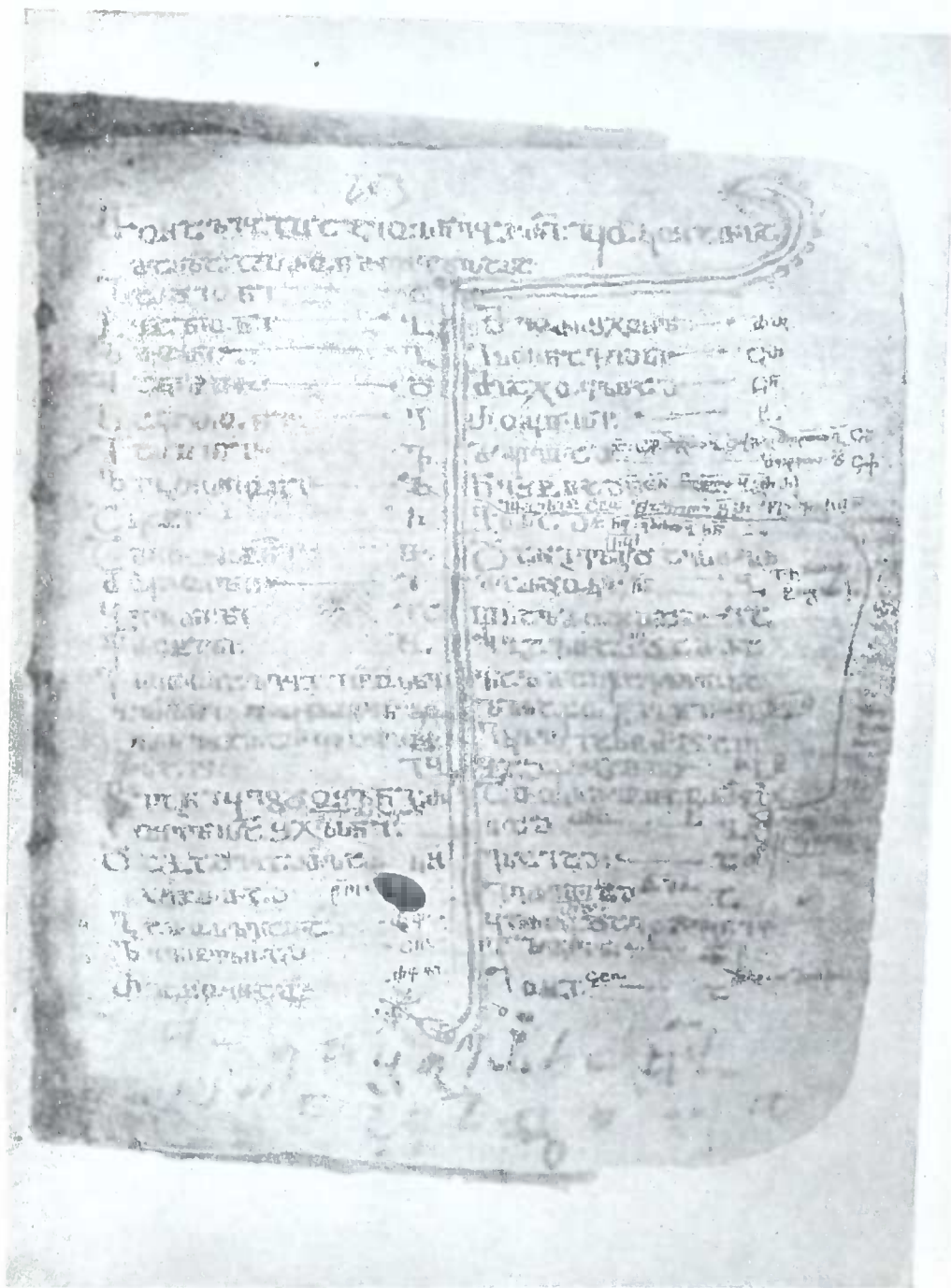

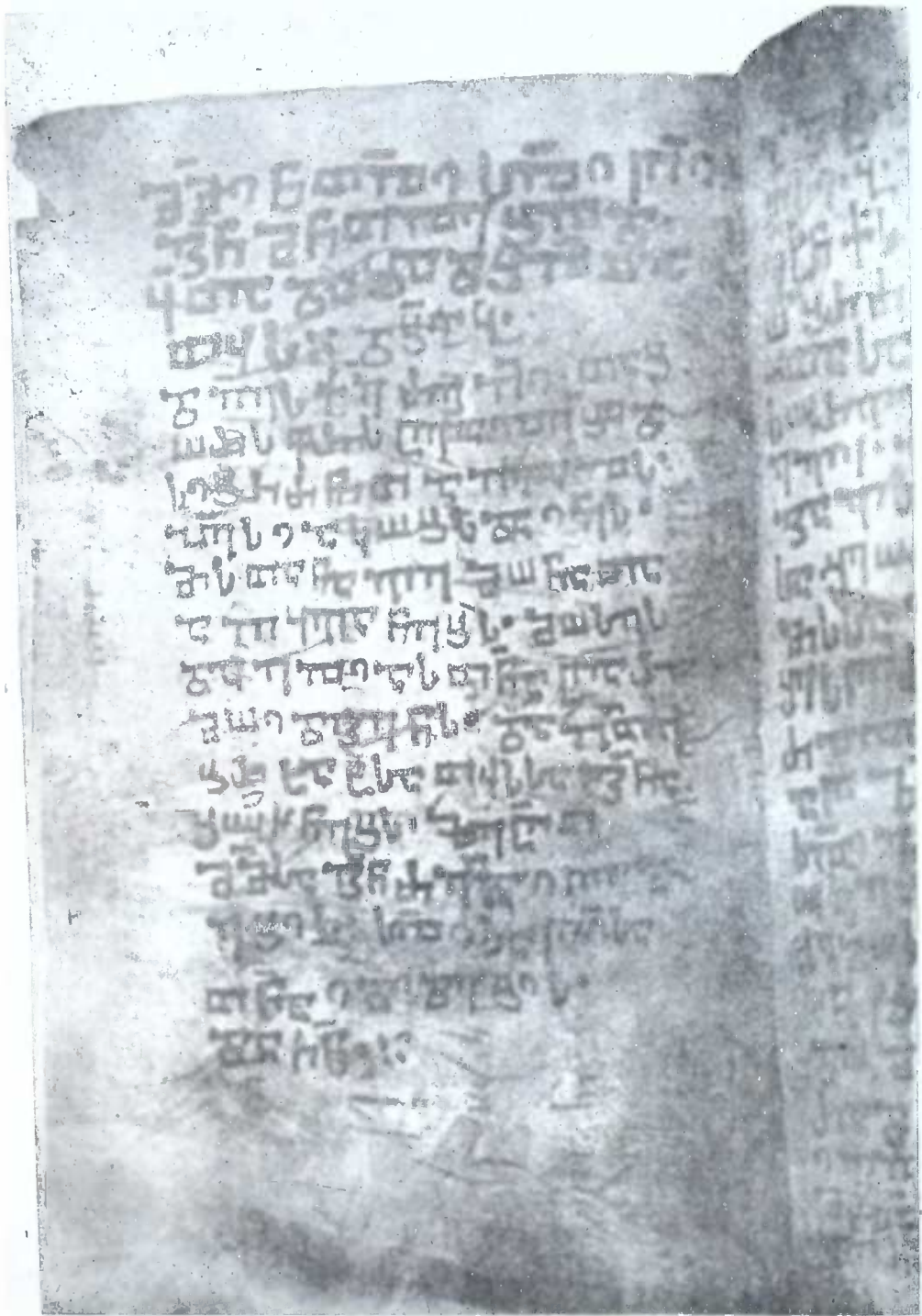
Л. 24а (армянский палимисест), рп. № 66.

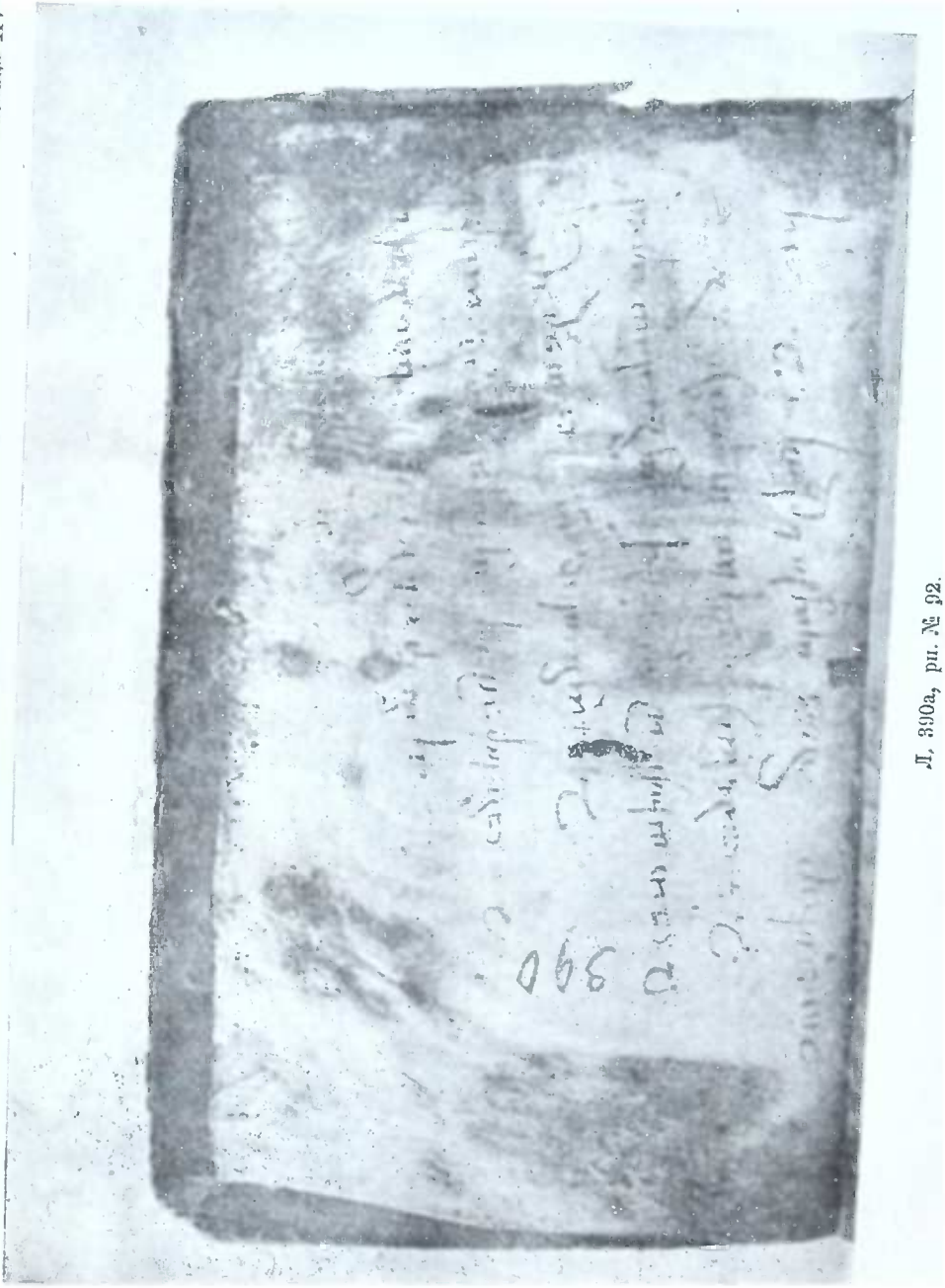

Л. 203, рп. № 67.

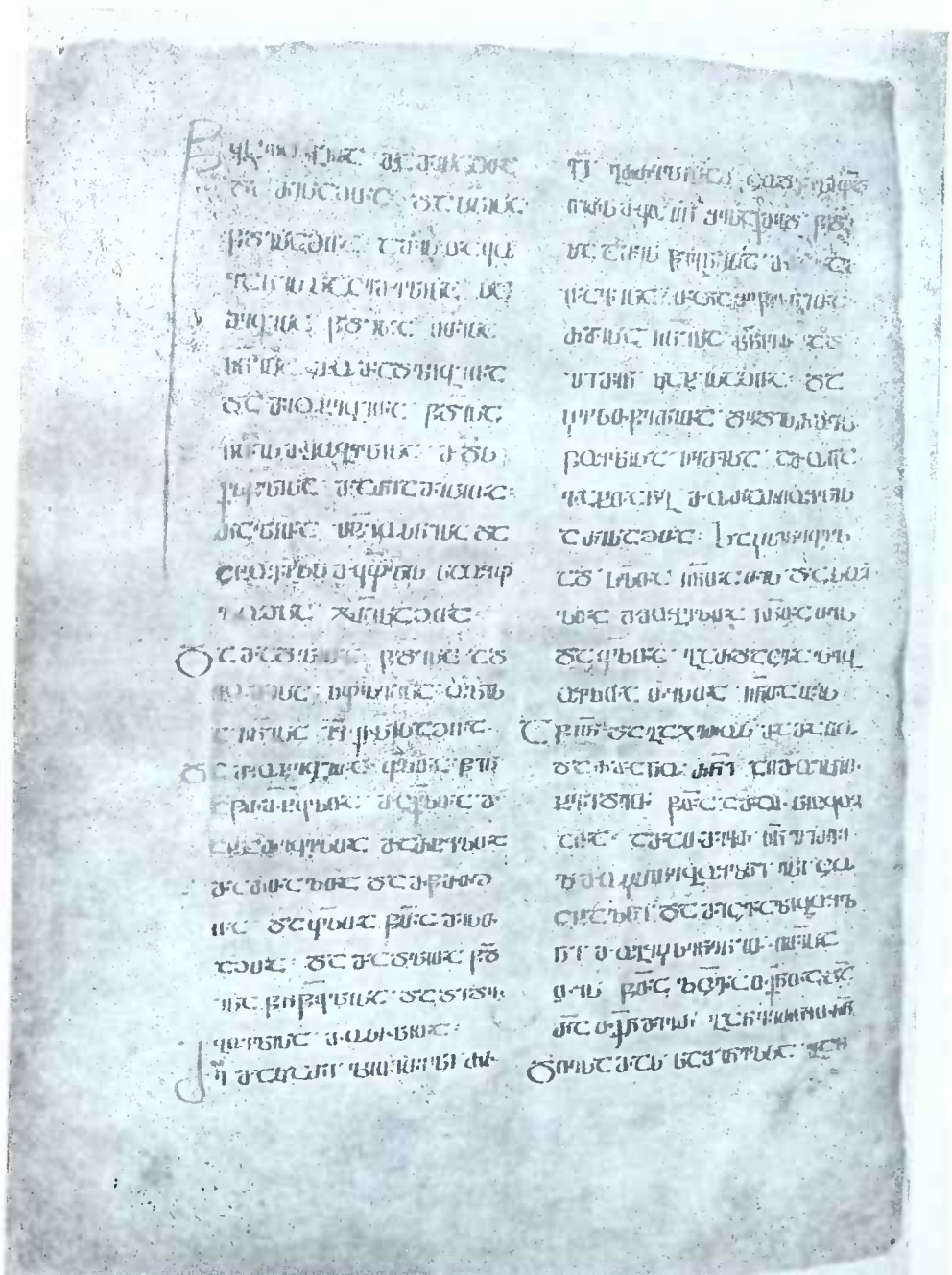

Л. 890а, рр. № 92.

Въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...

О...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...

И...

въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...

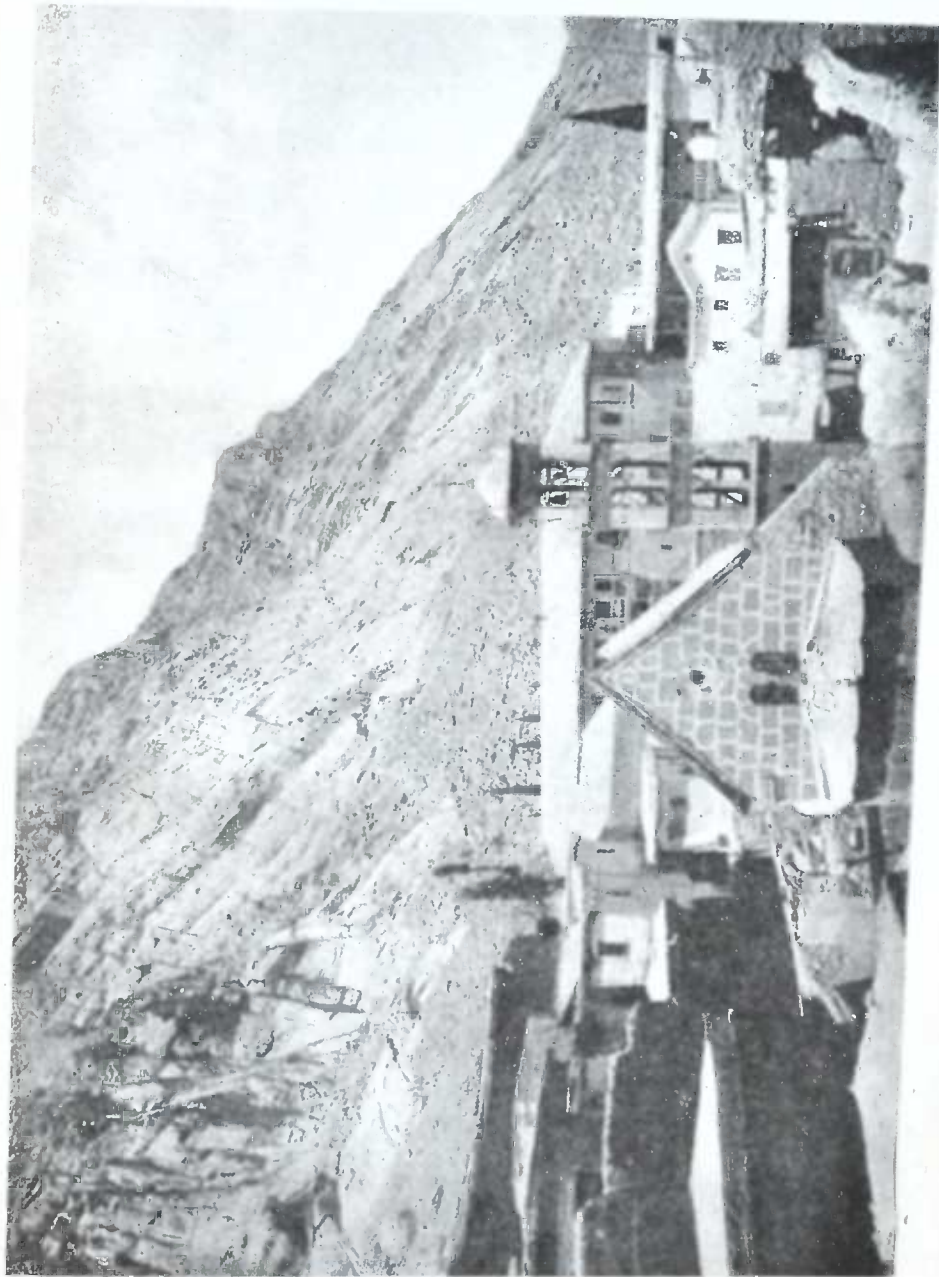
С...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...
 въ...

<p> ... . </p>	<p> От днъ ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ... . </p>
<p> ... . </p>	<p> Жако ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ... . </p>
<p> ... . </p>	<p> Како ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ... . </p>
<p> ... . </p>	<p> О ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ... . </p>

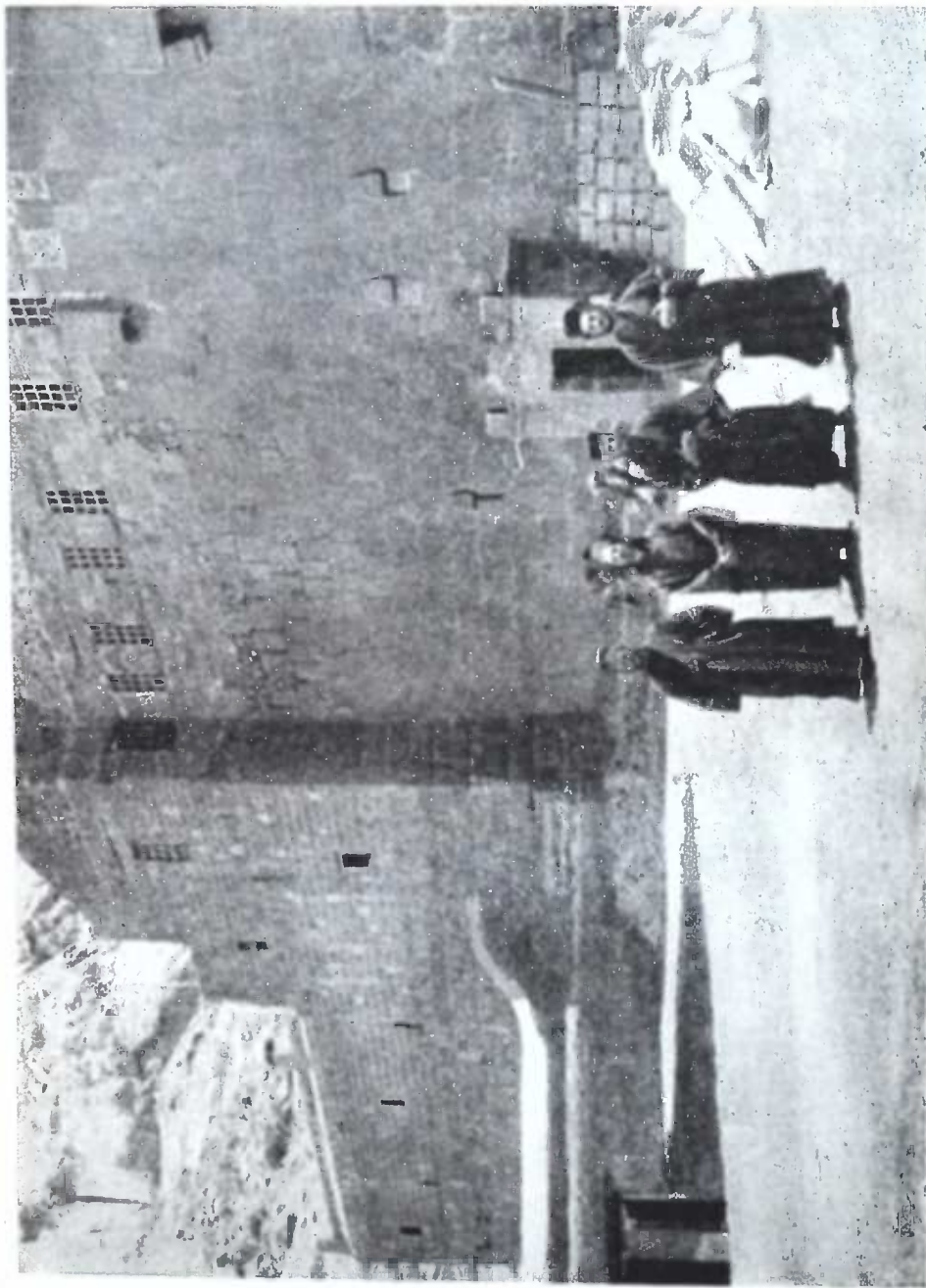
Q C a e u i t e s o l e t i n t e r
 e c o s i m o d u m u s q u e d e c o
 t a n t o h i t i n t e r a n t e c i n t
 o n t e s t e h o d e b i t c o n o
 y u t c a a o n t e c n o d e u e
 u t i s c a t e c p c a e a o n t e u
 e a n t i n t e c t p o p u r a c a
 a o n t e r i o u e d e u t e x
 o i a o u d e u e a u t i n t
 o c a n t e c a o i u a u e c a i o e
 q u e a i o e c o n t i n u u t e c u
 a n t e t i n t e c t e c t e r t o q
 u e p u a c o t i n t
 O C h o u e c u e c o n t e r o t e c
 e o i t e p e u e c u o i o u a u t
 u e t i n t e a a n t e c t e

a o i n t e r u e a o u e c e c u
 p q u e u i c p u e q u e u i o u
 e c u e a t e u i o e u e c u e c
 a c u o c a e a e c a u e c
 p a u e p a q u e u i o u a u t i o
 o n o u c o i p a o i o u a u t i o
 a o u e u o u e c u o i p c a i
 c a u e u i o e u e a u e a u e
 o e p u e u e a u
 C u e u u i o u e u e c u e a e
 u i o u e o i p u o u e u e
 a q u e u e c a u t i n t e r u e
 u i u i e c a u t e t i u e u e
 O C h o u e c u e c o n t e r o t e c
 u e a u e q u e u i o u a u t
 u e u e u e c u o i o u a u t

Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ
Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ	Ⲛⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲁⲓ

Общій вид Синайського монастиря.

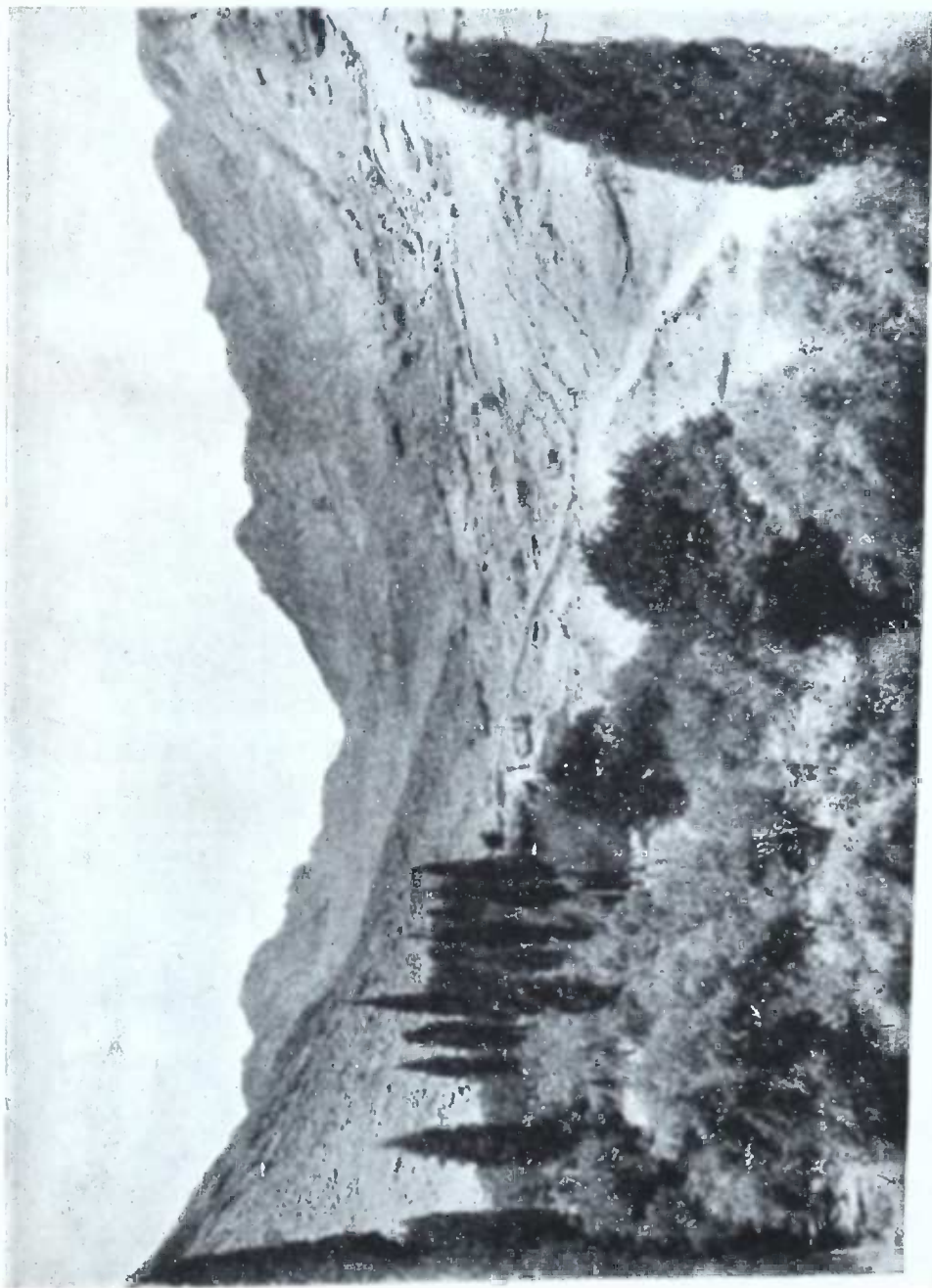
Вход в монастырь.

Сад монастыря. Кактусы со спелыми плодами

Вид с монастырской крыши на монастырский сад и дорогу.